DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

156

KPSS
Genel Yetenek
Genel Kültür

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

DENEMEYE DEĞER 35

COĞRAFYA

6 TL

uzmankariyer

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

Eser Adı
Denemeye Değer 35 Coğrafya

Alt Başlık
KPSS HAZIRLIK

Yazar
A. Kadir KARAÖZ

Bilimsel Redaksiyon
Nuh TURAN
Bülent ÜNALAN

Redaksiyon
uzmankariyer - Redaksiyon Birimi

Kapak Tasarımı
uzmankariyer - Grafik & Tasarım

Baskıya Hazırlık
uzmankariyer - Dizgi Birimi

ISBN Numarası
978-605-329-373-6

A: Karanfil Sok. No:20 **Kızılay/ANKARA**
T: (312) **231 12 89**
F: (312) **231 41 99**
G: (554) **898 03 01**

E: bilgi**@uzmankariyer.com**
W: www.**uzmankariyer.com**

Basım Yeri - Telefonu
EVOS Basım
T: (312) **278 49 61**

© Bu kitabın her türlü hakkı uzmankariyer Ltd. Şti.ne aittir. **Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemi ile çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik, vb. ler yayın evinin izni olmadan kopya edilemez.**

uzmankariyer
www.**uzmankariyer**.com

/uzmankariyer /uzmankariyer /uzmankariyer

Sevgili Kamu Personeli Adayları,

İçinde bulunduğunuz sınav sürecinde yoğun kaygılarınız olduğunu biliyoruz. Biz Uzman Kariyer Yayınları olarak bu konuda kaygılarınızı giderecek uzman kadromuzla her biri özgün sorulardan oluşan "Denemeye Değer 35" denemede hazırlandığınız sınavın yenilenen kapsam ve değerlerine uygun seviyede soruları seçtik. Bu sınavların her birini uygularken hem doğru zaman kullanımının sağlanmasını hem de sınav psikolojisinin oluşmasını sağlayabilirsiniz. Süre bitiminde önce cevap anahtarı ile kontrol edip sonrasında ise devamındaki sınav çözümlerini okuyarak eksikliklerin giderilmesini ve soru çözüm yöntemlerinin öğrenilmesini sağlayabilirsiniz. Sevgili adaylar sizin bilgileriniz bizim için değerlidir. Bu yüzden bilgilerinizi sınayacağınız ve ayrıntılı çözümlerle eksikliklerinizi giderebileceğiniz bir kaynağı sınava hazırlanan siz değerli adaylarımıza kılavuz olacağı inancıyla hazırladık. Unutmayın ki Uzman Kariyer, başarının diğer adıdır.

Uzman Kariyer

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 1 2
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 1 Çözüm 6
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 2 10
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 2 Çözüm 14
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 3 18
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 3 Çözüm 22
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 4 26
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 4 Çözüm 30
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 5 34
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 5 Çözüm 38
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 6 44
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 6 Çözüm 48
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 7 52
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 7 Çözüm 56
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 8 60
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 8 Çözüm 64
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 9 68
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 9 Çözüm 72
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 10 76
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 10 Çözüm 80
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 11 86
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 11 Çözüm 90
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 12 96
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 12 Çözüm 100
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 13 106
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 13 Çözüm 110
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 14 116
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 14 Çözüm 120
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 15 126
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 15 Çözüm 130
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 16 134
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 16 Çözüm 138
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 17 144
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 17 Çözüm 148

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 18 154
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 18 Çözüm 158
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 19 164
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 19 Çözüm 168
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 20 174
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 20 Çözüm 178
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 21 184
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 21 Çözüm 188
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 22 194
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 22 Çözüm 198
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 23 204
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 23 Çözüm 208
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 24 214
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 24 Çözüm 218
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 25 224
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 25 Çözüm 228
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 26 234
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 26 Çözüm 238
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 27 244
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 27 Çözüm 248
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 28 254
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 28 Çözüm 258
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 29 264
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 29 Çözüm 268
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 30 274
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 30 Çözüm 278
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 31 284
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 31 Çözüm 288
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 32 290
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 32 Çözüm 294
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 33 296
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 33 Çözüm 300
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 34 304
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 34 Çözüm 308
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 35 311
KPSS Coğrafya Deneme Sınavı 35 Çözüm 314

Ücretsiz Deneme Sınavı - https://ranlev.org

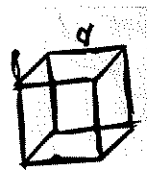
uzmankariyer

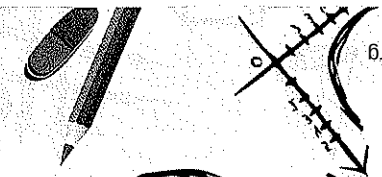
DENEMEYE DEĞER 35

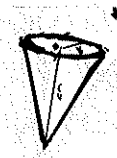
Sınavların her birini uygularken hem doğru zaman kullanımının sağlanmasını hem de sınav psikolojisinin oluşmasını sağlayabilirsiniz.
Süre bitiminde önce cevap anahtarı ile kontrolünü sağlayarak eksiklerinizi tespit edebilirsiniz.

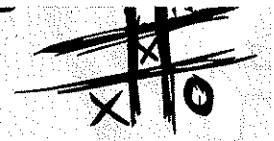
Sınav çözümlerini okuyarak eksikliklerin giderilmesini ve soru çözüm yöntemlerinin öğrenilmesini sağlayabilirsiniz.

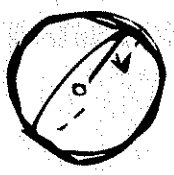
Üc... Arşivi - https://ranlev.org

DENEMEYE DEĞER 35

uzmankariyer

DENEME SINAVI 1

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığının bir göstergesi olamaz?**

A) Yıl içinde dört mevsimi belirgin yaşaması

B) Gurup ve tan sürelerinin kuzeye doğru uzaması

C) Güney yönlü rüzgârların sıcaklığı artırması

D) Kuzeye doğru deniz suyu tuzluluğunun düşmesi

E) Gölge yönlerinin daima kuzeyi göstermesi

2. **Aşağıdaki göllerden hangisi bir vadi önünün lavlar tarafından kapatılması sonucu oluşmuştur?**

A) Beyşehir Gölü

B) Tortum Gölü

C) Van Gölü

D) İznik Gölü

E) Kuş Gölü

3. **Türkiye'de modern tarım yöntemlerinin yaygınlaşmasıyla aşağıdakilerden hangisi üze-rinde artış olması beklenmez?**

A) Makine kullanımının

B) Üretimde yıllık dalgalanmanın

C) Ürünlerin çeşitliliğinin

D) Yıl içerisinde alınan ürün sayısının

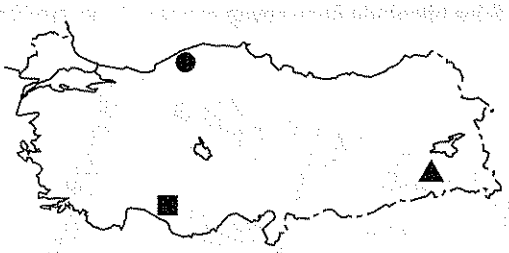
E) Tarımsal verimliliğin

4. **İklim ve toprak özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdaki ovalardan hangisinde, tarımsal ürün çeşidinin diğerlerine göre daha fazla olması beklenir?**

A) Konya B) Aksaray C) Pasinler

D) Ergene E) Silifke

5.

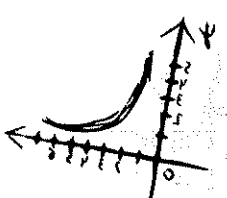
Yukarıdaki Türkiye haritasında bazı madenlerin çıkarım yerleri simgelerle gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen seçeneklerin hangisinde simgelerle gösterilen madenler doğru olarak verilmiştir?

	■	▲	●
A)	Bor	Petrol	Taş kömürü
B)	Demir	Taş kömürü	Fosfat
C)	Volfram	Boksit	Petrol
D)	Boksit	Petrol	Taş kömürü
E)	Volfram	Demir	Taş kömürü

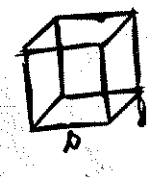
uzmankariyer

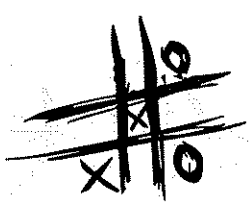

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi

6. Türkiye'de yapılan turizm aktiviteleri, bölgelere göre karşılaştırılırsa aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlış olur?

A) Karadeniz Bölgesi'nde kış turizmi Ege Bölgesi'ne göre daha çok gelişmiştir.

B) Marmara Bölgesi'nde kıyı turizmi Ege Bölgesi'ne göre daha çok gelişmiştir.

C) Marmara Bölgesi'nin turizmden elde ettiği gelir Akdeniz Bölgesi'nden fazladır.

D) Marmara Bölgesi'nde sağlık turizmi, İç Anadolu Bölgesi'nden daha çok gelişmiştir.

E) Akdeniz Bölgesi'nde yayla turizmi, Karadeniz Bölgesi'ne göre daha uzun süreli yapılır.

7. Türkiye'nin platolarıyla ilgili olarak aşağıda verilen özellik ve faaliyet karşılaştırmalarından hangisi yanlış olur?

A) Erzurum - Kars Platosu'nda yaz yağışlarından dolayı büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

B) Teke Platosu'nda karstik yapıdan dolayı nüfus seyrektir.

C) Ege Bölgesi'nde kırıklı yapıdan dolayı platolara rastlanmaz.

D) Obruk Platosu'nda karasal iklimden dolayı tahıl tarımı yaygındır.

E) Kocaeli Platosu'nda sanayileşme oranı fazla olduğu için nüfus yoğunlaşmıştır.

8.

I. Kıta sahanlıkları
II. Orman üst sınırı
III. Yıllık yağış rejimi
IV. Falezli yapı
V. İç kısımlara ulaşım olanakları

Dağların kıyıya uzanışları bakımından aynı olan Antalya Bölümü ile Doğu Karadeniz Bölümü kıyılarının yukarıdakilerden hangileri bakımından da benzer olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve V
D) I, IV ve V E) I, III ve IV

9. Türkiye'de aşağıda verilen toprak tiplerinin hangisinin görüldüğü saha diğerlerine göre daha dardır?

A) Step toprakları

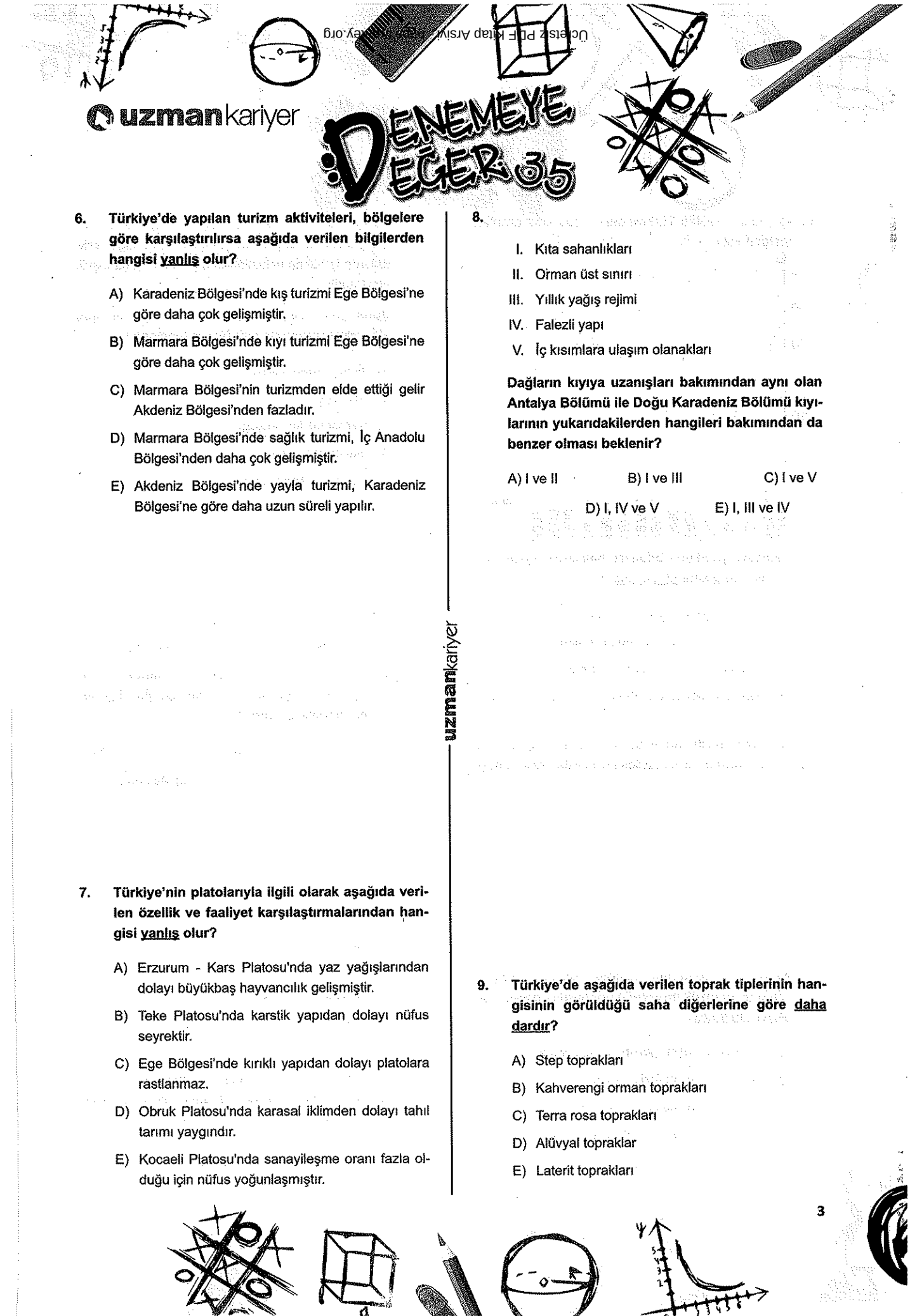
B) Kahverengi orman toprakları

C) Terra rosa toprakları

D) Alüvyal topraklar

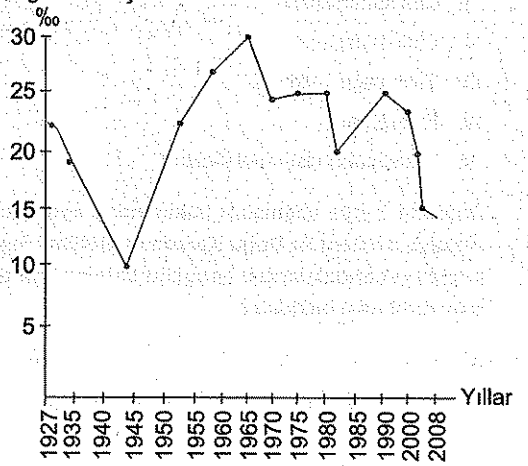
E) Laterit toprakları

uzmankariyer

Coğrafya Konu Anlatım Arşivi - https://ranitey.org

10. Aşağıdaki grafikte Türkiye'deki nüfus artış oranları gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Nüfus miktarı sürekli artmıştır.

B) Nüfus artışının en az olduğu dönem 1940-1945'tir.

C) Nüfusun en fazla olduğu yıl 2008'dir.

D) Dört farklı dönemde nüfus artış oranı aynı olmuştur.

E) 1975'ten itibaren nüfus artış hızının düşmesinde kentleşme ve sanayileşme birlikte etkili olmuştur.

11. **Aşağıda verilenlerden hangisi Marmara Bölgesi'nin gelişmişlik düzeyinin göstergesi olarak değerlendirilemez?**

A) Kişi başına düşen gelirin yüksek olması

B) Enerji tüketiminin fazla olması

C) Tarımsal ürün çeşitliliğin fazla olması

D) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması

E) Sanayi tesislerinin yoğun olması

12. Türkiye'de, kırsal alanlarda geçim zorluğu, buna karşılık şehirlerde başta sanayi olmak üzere diğer sektörlerde iş bulma imkanları kırdan kente göçü teşvik etmektedir.

Buna göre aşağıdaki yerlerden hangisinin göç alan yerler arasında olduğu söylenemez?

A) Teke - Taşeli Yöresi

B) Kıyı Ege

C) Karadeniz kıyı kuşağı

D) Güney Marmara

E) Adana ve Antep illeri

13. Çevresindeki arazilere göre yükseltileri fazla ve eğimli araziler olan dağlar; oluşumlarına göre kıvrım, kırık ve volkanik olmak üzere üç şekilde oluşur.

Buna göre oluşum özellikleri bakımından incelendiğinde aşağıdaki dağlardan hangisi diğerlerinden farklılık gösterir?

A) Aydın B) Menteşe C) Nur

D) Kaz E) Melendiz

14.

I. Beyşehir
II. Burdur
III. Akşehir
IV. Eber
V. Eğirdir

Yukarıdaki göllerden hangi illerden hem balıkçılık, hem de tarımda sulama bakımından yararlanılmaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) I ve IV

D) III ve IV E) I ve V

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi

15. **Türkiye'nin dış ticaretiyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?**

A) İhracat gelirleri, ithalat giderlerini karşılayamamaktadır.

B) Petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynakları ithalatta önemli bir paya sahiptir.

C) En çok ihracat Batı Avrupa ülkeleri ile yapılmaktadır.

D) İthalatta genel olarak endüstriyel ürünler yer almaktadır.

E) Dış ticarette en fazla gelir tarım ürünlerinden elde edilmektedir.

16. Termik santrallerde kullanılan fosil yakıtlar atmosferde sera etkisi yaparak küresel ısınmaya sebep olmaktadır.

Türkiye'de yer alan aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisinin bu tip bir etkiye sebep olması beklenemez?

A) Sarayköy

B) Çatalağzı

C) Tunçbilek

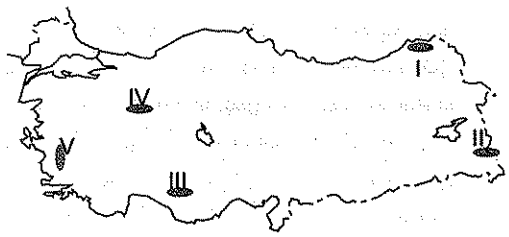
D) Yatağan

E) Afşin - Elbistan

17. **Türkiye'de illerin bazılarında erkek bazılarında ise kadın nüfusu fazladır. İllere göre bu farklılığın oluşmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?**

A) Sanayi B) Göç durumu C) Askerî birlik D) Bitki örtüsü E) İnşaat

18.

Çeşitli nedenlerle tahrip edilen ormanların eski hâline dönebilmesi için geçen süreye ormanın kendini yenileme süresi denir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerdeki iklim özellikleri göz önüne alındığında hangisinde ormanların kendini yenileme süresinin daha uzun olması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.A 2.C 3.B 4.E 5.D 6.B 7.C 8.D 9.E 10.E 11.C 12.A 13.E 14.E 15.E 16.A 17.D 18.D

Uzman Kariyer Arşivi - https://rantev.org

1. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de 26-45° Doğu meridyenleri ile 36-42° Kuzey paralelleri arasında, dolayısıyla Dünya'nın kuzeydoğusunda yer alan, bir orta kuşak ülkesidir. Buna göre sorudaki seçenekler incelendiğinde;

A) Yıl içerisinde dört mevsiminin görülmesi, her iki yarım küre için geçerli olan bir durumdur. Çünkü dört mevsim belirgin olarak yalnızca orta kuşakta görüldüğü için orta kuşakta yer alması yeterlidir. Bu durum Kuzey Yarım Küre'de yer aldığının bir göstergesi olamaz. Buna göre A seçeneği doğru yanıttır.

B) Dünya'nın çizgisel dönüş hızının azalmasına bağlı olarak, her iki yarım kürede, Ekvator'dan kutuplara doğru gittikçe gurup ve tan süreleri uzama gösterir. Dolayısıyla gurup ve tan sürelerinin kuzeye doğru uzama göstermesi, Kuzey Yarım Küre'de yer aldığının bir göstergesidir.

C) Ekvator'dan kutuplara doğru esen rüzgârlar, enlemin bir sonucu olarak sıcaklığı artırırken kutuplardan Ekvator'a doğru esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürler. Ülkemizin matematik konumundan dolayı güney yönlü rüzgârlar sıcaklığı artırırlar.

D) Denizlerin tuzluluk oranları, sıcaklığın ve dolayısıyla buharlaşmanın azalmasına bağlı olarak Ekvator'dan kutuplara doğru azalma gösterir. Türkiye'nin kıyısı bulunduğu Akdeniz'den Ege, Marmara ve Karadeniz'e doğru gidildikçe tuzluluk oranlarının azalma göstermesi Kuzey Yarım Küre'de yer almasının bir sonucudur.

E) Dönenceler arasında gölge yönleri değişmeler göstermesine karşın, Yengeç dönencesi kuzeyinde cisimlerin gölge yönleri daima kuzeyi, Oğlak dönencesi güneyinde ise daima güneyi gösterir. Türkiye'nin matematik konumuna bağlı olarak cisimlerin gölge yönleri yıl boyunca kuzeyi gösterir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Seçeneklerdeki göller incelendiğinde; İznik ve Kuş (Manyas) Gölleri tektonik, Tortum Gölü heyelan set, Beyşehir Gölü hem tektonik hem de karstik oluşumlu göllerdir. Van Gölü'nün ise çanağı tektonik oluşumlu olmasına rağmen, Nemrut volkanik dağından çıkan lavlar vadi önünü kapatarak Van Gölü'nün oluşumuna neden olmuştur. Dolayısıyla Van Gölü tektonik ve lav seti ile oluşmuş karma yapılı bir göldür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Sulama, toprağın bakımı, gübreleme, tohum ıslahı, makineleşme, zirai mücadele, pazarlama ve tarımla ilgili kuruluşların yaygın olduğu yönteme, modern (intansif) tarım yöntemleri denir. Modern tarım yöntemindeki amaçlar üründe kaliteyi artırmak, üretimde dalgalanmayı önlemek, ürün çeşitliğini artırmak, makine kullanımını yaygınlaştırmak, birim alandan alınan verimi artırmak, imkânlar ölçüsünde yılda birden fazla ürün almak ve pazarlama problemlerini gidermektir. Ayrıca doğal şartlarda gerçekleşebilecek olumsuzlukları asgari düzeye indirmektir. Bu yöntem ülkemizde, Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde daha belirgin olarak gerçekleştirilmektedir. Modern tarım yöntemleri bilimsel ve sistematik bir şekilde gerçekleştirildiği için, üretimde dalgalanmalar pek fazla değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Konya ve Aksaray Ovaları İç Anadolu Bölgesi'nde, Pasinler Ovası Doğu Anadolu Bölgesi'nde, Ergene Ovası Marmara Bölgesi'nde yer alan ovalar olup bu ovalarda karasal iklim özellikleri görülmektedir. Konya ve Aksaray Ovaları 1000 m, Pasinler Ovası 1700 m, Ergene Ovası 150 m civarında yükseltiye sahip ovalardır. Oysa Silifke delta ovası, yükseltisi 50 m'nin altında Akdeniz ikliminin egemen olduğu bir ovadır. Yaz mevsiminin sıcak ve kurak; kış mevsimin kısa, ılık ve yağışlı geçmesine bağlı olarak bu ovada ürün çeşitliliğinin diğer ovalara göre çok daha fazla olması beklenir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmanlikariyer.org

5. Haritada gösterilen yöreler incelendiğinde; Batı Karadeniz'de "●" sembolü ile gösterilen Bartın ve Zonguldak'ta taş kömürü, Antalya Bölümü doğusunda yer alan "■" sembolü ile gösterilen Seydişehir ve Akseki'de boksit, Dicle Bölümü'nün doğusunda "▲" sembolü ile gösterilen Raman ve Kurtalan'da yer alan maden petrolüdür.

Diğer seçeneklerde belirtilen madenlerden bor, özellikle Güney Marmara'da Susurluk Havzası çevresinde bulunur. Volfram, Uludağ çevresinde, fosfat ise Mardin Mazıdağı çevresinde önemli rezervlere sahip madenlerdir. Demir ise Divriği, Kangal, Hasançelebi, Hekimhan, Yahyalı, Edremit ve Havran başta olmak üzere ülkemizin çok farklı yörelerinde bulunan madendir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Türkiye'de yapılan turizm aktiviteleri ile ilgili seçenekler incelendiğinde;

A) Karadeniz Bölgesi, Ege Bölgesi'ne göre enlem farkı, yükselti, yer şekillerinin çeşitliliği açısından kış turizmine göre çok daha avantajlıdır. Karadeniz Bölgesi'nde Kartalkaya (Bolu), Ilgaz (Kastamonu), Zigana (Gümüşhane), Akdağ (Samsun) kayak merkezleri vardır. Oysa Ege Bölgesi'nde başta yükselti azlığından dolayı kayda değer bir kayak merkezi yoktur.

B) Marmara Bölgesi'nin kıyı turizminin Ege Bölgesi'ne göre daha çok gelişmiş olduğu doğru değildir. Çünkü Ege Bölgesi kıyılarında enlemden dolayı denize girme sürelerinin daha uzun olması, kıta sahanlığının daha geniş olması, denize girmeye çok elverişli koy ve körfezlerin varlığı, deniz kirliğinin daha az oluşu ve kıyılardaki tesis çokluğu Ege kıyılarını Marmara kıyılarına göre üstün kılan önemli sebeplerdir.

C) Türkiye'nin en fazla turist çeken ve turizm geliri olan bölgesi açık ara ile Marmara Bölgesi'dir. Çünkü doğal ve tarihî değerlerin dışında, sosyal ve kültürel aktivitelerin fazlalığı bölgeyi turizm açısından üstün kılmıştır. Oysa Akdeniz Bölgesi daha çok mevsimlik olarak turizm aktivitesine sahip olup Marmara Bölgesi kadar turizm gelirine sahip değildir.

D) Marmara Bölgesi'nin, başta Gönen, Çekirge, Oylat ve Armutlu olmak üzere son derece modern sağlık turizmine elverişli tesisleri vardır. İç Anadolu Bölgesi'nde sağlık turizmine elverişli kaplıcalar olmasına karşın sağlık turizmi Marmara Bölgesi kadar gelişmemiştir.

E) Akdeniz Bölgesi'nde enlem ve iklim koşullarından dolayı yayla turizmi daha uzun süreli olurken, Karadeniz Bölgesi'nde daha kısa sürelidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Seçeneklerdeki platolar ile ilgili bilgiler incelendiğinde A, B, D ve E seçeneğindeki ifadelerin doğru olduğu görülmektedir. Oysa C seçeneğinde belirtilen Ege Bölgesi'nde kırıklı yapıdan dolayı platolara rastlanmadığı ifadesi doğru değildir. Bölgenin İç Batı Anadolu Bölümü'nde Yazılıkaya (Bayat) Platosu bulunmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Gerek Doğu Karadeniz, gerekse Antalya Bölümü'nde dağlar denize paralel uzanmaktadır. Her iki bölümde de kıta sahanlığının (şelf) dar olmasına bağlı olarak kıyılardaki falezli yapı çok fazladır. Her iki bölümde de dağların yükseltisinden dolayı iç kesimlere ulaşım ancak geçitlerle yapılmaktadır. Doğu Karadeniz'de iç kesimlere ulaşım Zigana (Kalkanlı) ve Kop Geçidi ile gerçekleştirilirken, Antalya Bölümü'nde iç kesimlerle ulaşım Çubuk Geçidi ile gerçekleştirilmektedir. Buna göre I, IV ve V numaralarda belirtilen ifadeler doğrudur.

Oysa yıllık yağış rejimi Doğu Karadeniz Bölümü'nde düzenli olurken, Antalya Bölümü'nde düzensiz rejim özellikleri görülür. Ormanın üst sınırı sıcaklığın fazlalığından dolayı Antalya Bölümü'nde daha yüksek olurken, Doğu Karadeniz Bölümü'nde daha düşüktür. Buna göre II ve III numaralar bu iki bölüm arasında farklılıklar gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

Ranter Arşivi - https://ranter.org

9. Türkiye, iklim çeşitliliğine bağlı olarak toprak çeşitliliği fazla olan bir ülkedir. Ancak bazı toprakların görüldüğü sahalar çok geniş olurken, bazıları çok dardır. Seçeneklerde toprakların dağılışına bakıldığında step toprakları deniz kıyısından uzak, karasal iklimin etkili olduğu Anadolu'nun ve Trakya'nın iç kesimlerinde çok yaygın olarak görülür. Kahverengi orman toprakları Karadeniz iklim sahasının genelinde görülür. Terra rosa toprakları Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin iklim sahasında görülür. Alüvyal topraklar ülkemizin delta ve tektonik oluşumlu ovalarında yaygın olarak görülür. Bunlara karşın Ekvatoral iklim bölgesinin karakteristik toprağı olan laterit toprakları, Doğu Karadeniz Bölümü'nde Rize çevresinde dar alanlarda lokal olarak görülmektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Seçenekleri incelediğimizde;

A seçeneği doğrudur. Çünkü nüfus artış hızı eksilere düşmediği için nüfus sürekli artmıştır.

B seçeneği doğrudur. Çünkü nüfus artışının en az olduğu dönem ‰10 ile 1940-1945 yılları arasında olmuştur.

C seçeneği doğrudur. Çünkü nüfus sürekli artmış ve nüfusun en fazla olduğu dönem son sayım dönemi olan 2008'dir.

D seçeneği doğrudur. Çünkü 1960-1965, 1965-1970, 1970-1975 ve 1980-1985 yılları arasında nüfus artış hızı ‰25 ile birbirine yakındır.

E seçeneği yanlıştır. Çünkü grafik sadece nüfus artış oranlarını göstermektedir. Nüfus artış hızının düşme veya yükselme nedenleri hakkında bilgi verilmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Kişi başına düşen millî gelir, enerji tüketimi, ulaşım olanakları, sanayi tesisleri, okuma ve yazma oranı; bir yerleşim merkezinin gelişmişlik düzeyini etkileyen kriterlerin başında gelir. Oysa tarımsal ürün çeşitliliğin fazla olması özelikle doğal şartların çeşitliliğinin bir sonucudur.

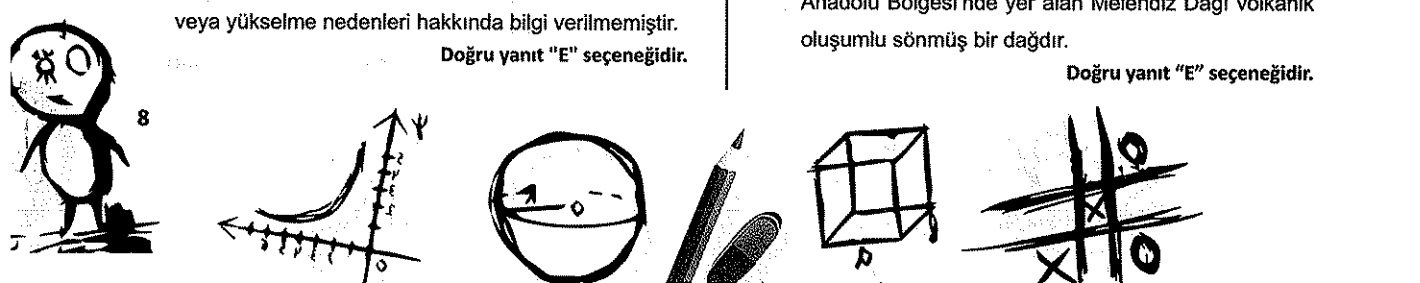
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. A seçeneğinde verilen Teke - Taşeli Yöresi karstik yapıdan dolayı ülkemizde nüfus ve yerleşmenin en tenha olduğu yerler arasında yer alır. Bu nedenle buralarda göçlerin yaşandığı söylenemez aksine bu çevreden başka yerlere göçler yaşanmaktadır. B, C, D ve E başta yakın çevreleri olmak üzere diğer yerlerden göç alan yerleşim yerleridir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Ege Bölgesi'nde bulunan Menteşe, Aydın, Kaz Dağları ve Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Nur (Amanos) Dağları kırılma sonucunda oluşan horst dağlarıdır. Ancak İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Melendiz Dağı volkanik oluşumlu sönmüş bir dağdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Herhangi bir gölden tarımda sulama yapılabilmesi için, göl çanağının çok derinde olmaması, yeterli suya sahip olması, sularının tatlı olması ve suları gideğen yardımıyla göndermesi gerekir. Ayrıca göl sularının balık yaşamına elverişli olması gerekir. Buna göre bu göllerden Burdur, Akşehir ve Eber yukarıda belirtilen su elverişliğine ve diğer özelliklere sahip olmadıkları için balıkçılık yapmaya ve tarımda sulamaya elverişli değildirler. Buna karşın Göller Yöresi'nde yer alan Beyşehir Gölü'nden kaynağını alan Çarşamba Çayı, Eğirdir Gölü'nden kaynağını alan Kovada Çayı sayesinde bu göllerin suları hem tarımda kullanılmaya hem de su özelliklerinden dolayı balıkçılık yapmaya elverişlidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Türkiye'nin dış ticareti ile ilgili verilen A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler doğrudur. Buna göre; yıllara göre değişmekle birlikte ihracat gelirleri 130 milyar dolar, ithalat giderleri 210 milyar dolar civarında olduğu için ülkemiz dış ticaret açığı vermektedir. Ülkemizin ithalat giderlerinde en büyük payı, petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynakları oluşturmaktadır. Ülkemiz başta Almanya, İngiltere ve İtalya olmak üzere en çok ihracatı Batı Avrupa ülkelerine yapmaktadır. İthalatı petrol, doğal gaz, suni gübre dışında çoğunlukla endüstriyel ürünler oluşturmaktadır. Dış ticarette en fazla gelir tarım ürünlerinden değil, büyük oranda endüstriyel ürünlerden sağlanmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Seçeneklerde belirtilen elektrik santrallerinden Çatalağzı (Zonguldak) taş kömürü, Tunçbilek (Kütahya), Yatağan (Muğla) ve Afşin - Elbistan (Kahramanmaraş) linyit ile çalışan elektrik santralleridir. Fosil yakıt kullanan bu santraller atmosferde sera etkisi yaparak küresel ısınmaya sebep olmaktadır. Buna karşın jeotermal enerji ile çalışan Sarayköy (Denizli) küresel ısınmaya sebep olan bir elektrik santrali değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Türkiye'de nüfus ve yerleşmenin dağılışı farklılık gösterdiği gibi illerdeki kadın ve erkek nüfusları da farklılık göstermektedir. Bu durum üzerinde sanayi, ilin göç alıp vermesi, askerî birlik bulunup bulunmaması ve inşaat gibi faaliyet ve durumlar etkili olurken bitki örtüsünün cinsiyete göre dağılımında etkisi yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

18. Orman bitki örtüsü yağışın fazla ve düzenli olduğu, sıcaklık koşullarının da yeterli olduğu yerlerde görülmektedir. Türkiye'de yukarıda saydığımız koşullara sahip olmaları nedeniyle Karadeniz ve Akdeniz Bölgeleri ormanlık alanların en fazla olduğu bölgelerdir. Orman arazilerinde yangın, heyelan, tarım ve meradan açma gibi nedenlere bağlı olarak tahripler yaşanmaktadır. Tahrip edilen ormanların eski hâline dönebilmesi için geçen süreye ormanın kendini yenileme süresi denmektedir. İklim özelliklerine bağlı olarak Türkiye'de bu sürenin en kısa olduğu yer Karadeniz, en uzun olduğu yer ise Güneydoğu ve İç Anadolu Bölgeleridir. Buna göre haritadaki IV numara ile gösterilen Yukarı Sakarya Bölümü yağış tutarının düşük olması nedeniyle hem orman örtüsü bakımından fakirdir hem de tahrip edilen ormanların kendini yenileme süresi uzundur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

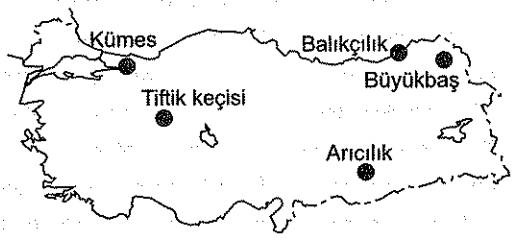
Ücretsiz Deneme Sınavı - https://ranlev.org

1. Birincil faaliyetler ormancılık, madencilik, balıkçılık, hayvancılık ve tarım ürünleri yetiştiriciliğidir.

Buna göre aşağıdaki yerlerden hangisinde diğerlerinden farklı bir faaliyet gelişme göstermiştir?

A) Soma B) Murgul C) Guleman
D) Menemen E) Elbistan

2.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de hayvancılık faaliyetlerinin en fazla yapıldığı yöreler verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin verildiği yer <u>yanlış</u> gösterilmiştir?

A) Arıcılık B) Büyükbaş C) Balıkçılık
D) Tiftik keçisi E) Kümes

3. Doğu Karadeniz'de çığ olaylarının görülme sıklığı, bölümde yer alan Doğu Karadeniz Dağları'nın kuzey ve güney yamaçlarında farklılık gösterir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durum üzerinde <u>daha etkili</u> olduğu söylenebilir?

A) Yer şekillerinin engebeliliği
B) Orman örtüsünün sıklığı
C) Bakı yönünün etkisi
D) Kuzey sektörlü rüzgârların etkisi
E) Toprak yapısının farklılığı

4. **Köyaltı yerleşme türü olan çiftlik tipi yerleşme aşağıdaki illerden hangilerinde yaygındır?**

A) Edirne, Adana, İzmir
B) Artvin, Şanlıurfa, Van
C) Erzurum, Kars, Hakkâri
D) Muğla, Bitlis, Karabük
E) Sivas, Mardin, Siirt

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

5. **Aşağıda verilen turizm çeşitlerinden hangisi bakımından Ege Bölgesi gelişme göstermemiştir?**

A) Kıyı turizmi
B) Doğa turizmi
C) Tarih turizmi
D) Sağlık turizmi
E) Kış turizmi

6. Türkiye'de rezerv bakımından bazı madenler yeterli olup bunların dış satımı yapılırken bazıları da yetersiz olduğu için dış alımı yapılmaktadır.

Buna göre;

I. Hamitabat'ta çıkarılan doğal gaz,
II. Emet'te çıkarılan bor,
III. Mazıdağı'nda çıkarılan fosfat

gibi madenlerden hangisi bakımından yeterli rezerve sahip olduğu söylenemez?

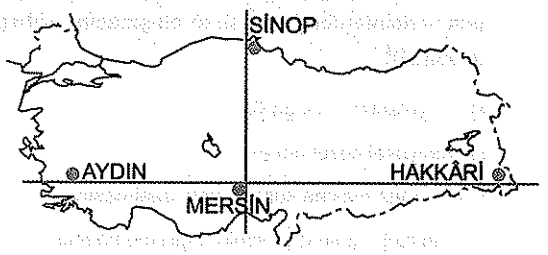
A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Akarsu, rüzgâr ve buzul gibi dış kuvvetlerin etkisiyle başka yerlerden getirilen topraklara taşınmış toprak denir.

Buna göre coğrafi konumları göz önüne alındığında aşağıdaki bölümlerden hangisinde akarsuya bağlı taşınmış topraklar daha geniş yer kaplamaktadır?

A) Dicle Bölümü
B) Adana Bölümü
C) Batı Karadeniz Bölümü
D) İç Batı Anadolu Bölümü
E) Çatalca - Kocaeli Bölümü

8.

Yukarıdaki haritada yer alan merkezler için aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hakkâri'de ve Aydın'da Güneş'in doğuş (tan) süresi yaklaşık olarak aynıdır.
B) 21 Haziran tarihinde Mersin'de yaşanan gündüz süresi Sinop'tan uzundur.
C) Sinop'ta yerel saat daima Aydın'dan ileridir.
D) Hakkâri'de Güneş diğer merkezlere göre daha erken doğar.
E) Sinop ve Mersin'de yerel saat aynıdır.

9. Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgeleri; fiziki, beşerî ve ekonomik bakımdan benzerlikler gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi verilen bölgelerin ortak özelliklerden biri değildir?

A) Yaz aylarında kuraklık yaşanması
B) Kırsal yerleşmelerin toplu özellik göstermesi
C) Kerpiç yapılı meskenlerin görülmesi
D) Platoların geniş yer tutması
E) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının üstünde olması

Ders Arşivi - https://ranlev.org

10. **Karadeniz kıyılarında, engebeli arazinin geniş yer tutması veya yağış rejiminin düzenli olması aşağıda verilenlerden hangisinin oluşmasına sebep olmamıştır?**

A) Heyelanların sık görülmesine

B) Kimyasal çözülmeye

C) Tarımda makine kullanımının azalmasına

D) Denizel iklimin iç kesimlere girememesine

E) Dağınık yerleşmeye

11. **Seracılığın teknik olarak her bölgede yapılabilecek bir ekonomik faaliyet olmasına karşın en fazla Akdeniz ve Ege Bölgelerinde yapılmasının temel sebebi aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Yazın bağıl nem oranlarının düşük olması

B) İhracatın buralardan daha kolay yapılması

C) Tüketiminin daha fazla olması

D) Kış sıcaklıklarının yüksek olması

E) Alüvyal toprakların daha geniş yer tutması

12. **İklim olarak;**

- kış aylarında ılıman iklim ve yağış
- yaz aylarında yüksek sıcaklık ve kuraklık

isteyen bir tarım ürünü aşağıdaki ovalardan hangisinde yetiştirilemez?

A) Bafra B) Amik C) Menemen

D) Silifke E) Gediz

13. **Türkiye'de iki sayım dönemi arasında yaşanan nüfus artışı ve sonuçlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Kırsal kesimlerdeki nüfus artışına bağlı olarak kişi başına düşen arazi miktarı azalma göstermektedir.

B) Kentlerde nüfus artışına bağlı olarak konut sıkıntısı baş göstermekte ve gecekondulaşma görülmektedir.

C) Kırsal kesimde yapılan yatırımlardan verim alınmamaktadır.

D) Batı ve orta kesimlerde yer alan illerdeki nüfus artışında yalnızda doğurganlık etkilidir.

E) Nüfus artışı sonucu büyük şehirlerde çevre sorunları oluşmakta ve hizmetler aksamaktadır.

uzmankariyer

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - www.egitimhane.org

14. **Aritmetik nüfus yoğunluğu, Türkiye ortalamasının altında olan aşağıdaki yörelerden hangisinde bu yoğunluğun azlığı yeryüzü şekillerinin engebeli olmasına bağlı <u>değildir</u>?**

A) Konya Bölümü
B) Taşeli Yöresi
C) Hakkâri Bölümü
D) Menteşe Yöresi
E) Yıldız Dağları Bölümü

15. **Marmara Bölgesindeki akarsulardan**

I. içme suyu
II. elektrik üretimi
III. sulama
IV. balıkçılık

bakımından hangilerinden <u>daha fazla</u> yararlanılmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. Limanlar, hinterlant alanı içindeki sahalarda yoğun olarak yapılan ekonomik faaliyetlerle birlikte adlandırılır.

Buna göre aşağıda verilen liman - faaliyet eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Zonguldak - Maden
B) Antalya - Turizm
C) İzmir - Ticaret (ihracat)
D) İstanbul - Ticaret (İthalat)
E) Trabzon - Maden

17. Üretimi yalnızca iklim koşullarına bağlı olan tarım ürünlerinin üretiminde yıllara göre dalgalanmalar fazladır.

Buna göre yetişme koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretimindeki yıllık dalgalanmaların <u>daha az</u> olması beklenir?

A) Tütün
B) Ayçiçeği
C) Çay
D) Zeytin
E) Turunçgiller

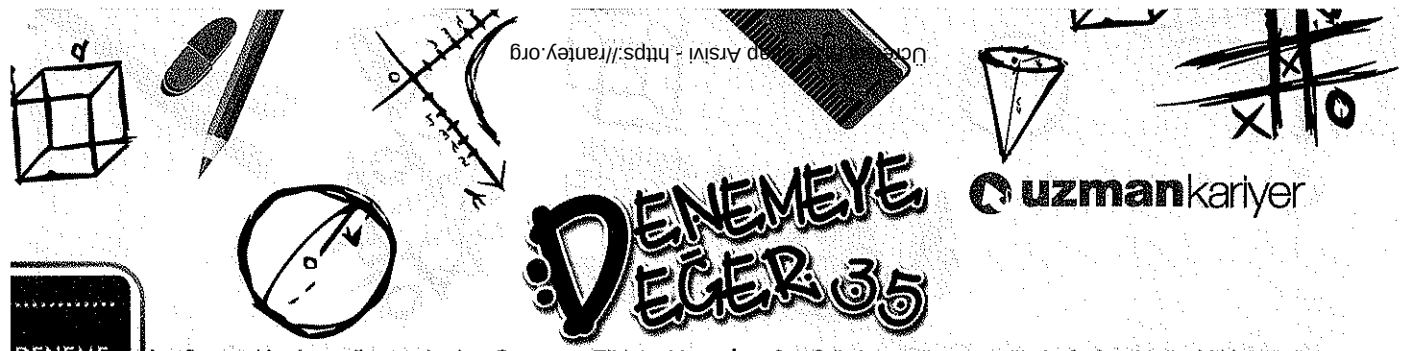
18. **Aşağıdaki verilen endüstri ve bu endüstrinin bulunduğu merkez eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Karabük – Demir çelik
B) Çaycuma – Kâğıt
C) Kayseri – Cam
D) Bandırma – Bor
E) Batman – Petrol

uzmankariyer

1.D 2.A 3.B 4.A 5.E 6.B 7.B 8.B 9.E 10.D 11.D 12.A 13.D 14.A 15.B 16.E 17.A 18.C

Ücretsiz Deneme Sınavı - https://ranitey.org

uzmankariyer

DENEMEYE EĞER 35

DENEME SINAVI 2 ÇÖZÜMLER

1. Seçeneklerde verilen yerlerden Soma ve Elbistan'da linyit, Murgul'da bakır, Guleman'da krom çıkarılmaktadır. Bu nedenle bu yerlerde yaygın olan birincil ekonomik faaliyet madenciliktir. Ancak Gediz Nehri'nin denize döküldüğü yerde oluşan Menemen deltasında maden çıkarımı olmayıp yaygın olarak yapılan ekonomik faaliyet tarım ürünleri yetiştiriciliğidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Haritada belirtilen yörelerden yanlış gösterilen yöre arıcılık faaliyetinin gösterildiği yöredir. Arıcılık faaliyeti Türkiye'nin her yerinde yapılmasına karşın, en yoğun yapıldığı yöreler Menteşe, Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin doğusunda kalan yüksek yerlerdir. Oysa haritada gösterilen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü iklim şartları ve bitki çeşitliliği açısından arıcılığa çok elverişli değildir.

Kümes hayvancılığı nüfus yoğunluğuna bağlı olarak Kocaeli, Adapazarı ve Bolu çevresinde yoğundur. Doğu Karadeniz'de ekonomik faaliyetlerin kısıtlılığı ve balık zenginliğinden dolayı balıkçılık yoğun olarak yapılmaktadır. Ankara çevresinde iklim ve bitki örtüsü şartlarına bağlı olarak tiftik keçisi yaygındır. Erzurum - Kars çevresinde yaz yağışlarının sonucu, gür otlaklara bağlı olarak büyükbaş hayvancılık yoğun olarak yapılmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Çığ; kar yağışı ve eğimin fazla olduğu bitki örtüsünden yoksun arazilerde meydana gelen doğal afettir. Ülkemizde Doğu Anadolu Bölgesi ve Doğu Karadeniz Bölümü'nde çığ riski yüksektir. Doğu Karadeniz'de dağların yükseltisinin fazla olmasına bağlı olarak enlem ve kuzey sektörlü rüzgârların da etkisiyle kar yağışı fazla olmaktadır. İlkbahar dönemine doğru başlayan kar erimeleri çığ oluşumuna neden olur. Ancak bitki örtüsünün gür olduğu dağların kuzey yamaçlarında çığ oluşumu orman örtüsü tarafından engellenirken orman örtüsü bakımından kuzey yamaçlar kadar zengin olmayan güney yamaçlarda fazla yaşanmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Çiftlik türü köyaltı yerleşmeleri bir veya birkaç ev, ambar ve tarım arazisinden oluşan yerleşmelerdir. Bunların bazılarında hayvancılık bazılarında tarım bazılarında ise her iki faaliyet birlikte yapılmaktadır. Trakya, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu'da yaygındır. Bunlardan Ege ve Akdeniz Bölgelerindeki çiftliklerde pamuk, Trakya'daki çiftliklerde tahıl ve ayçiçeği, İç Anadolu'dakilerde ise tahıl ve baklagil tarımı yapılmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Ege Bölgesi'nde turizm çeşitliliği ile ilgili seçenekler incelendiğinde; kıyı turizmi için çok elverişli plajlarının yanı sıra, koy ve körfezleri vardır. İklim şartlarının elverişliliğinden dolayı, yılın 6 - 7 ayında denize girilebilme olanağı vardır. Marmaris, Datça, Bodrum, Kuşadası, Çeşme, Foça, Dikili, Ayvalık ve Edremit kıyı turizminin yapıldığı önemli merkezlerdir.

uzmankariyer

Bölgede doğa turizmi açısından elverişli kamp alanları, travertenler, kaplıcaları, elverişli kıyılar ve traking sahaları vardır.

Bölgenin çok eski tarihlerden beri farklı medeniyetlere beşiklik etmesi ve bunların büyük çoğunluğunun günümüze kadar ayakta kalması tarih turizminin gelişmesini sağlamıştır. Dünyanın yedi harikasından ikisinin bölgede bulunması, antik kentler, kaleler, surların varlığı bölgenin tarih turizmi açısından gelişmesini sağlamıştır.

Bölgede çok sayıda kaplıcanın varlığı sağlık turizminin gelişmesine neden olmuştur. Sard (Manisa), Balçova, Çeşme (İzmir), Sandıklı (Afyonkarahisar), Pamukkale (Denizli), Buharkent (Aydın) bazılarıdır. Ayrıca SPA (suyla gelen sağlık) sağlık turizmi de gelişme göstermiştir.

Bölgenin doğal coğrafi şartları sebebiyle kış turizmi gelişme gösterememiştir. Dağların denize uzanış doğrultusu, yeterince yükseltiye sahip olmayışları (en yüksek yeri Honaz Dağı 2538 m) ve iklim özelliklerinden dolayı, kış turizmi gelişme gösterememiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Doğal gaz ülkemizde elektriğin %50'sinin elde edildiği ve %98'inin ithalat yoluyla karşılandığı enerji kaynağıdır. Rusya ve İran, doğal gaz ithal ettiğimiz başlıca ülkelerdir. Bor rezervi bakımından ülkemiz dünyada ilk sırada yer almaktadır. Kullanım alanı çok fazladır. Hidrojen bakımından zengin olduğu için geleceğin enerji kaynağıdır. Stratejik önemi vardır ve önemli ihraç ürünüdür. Fosfat yapay gübrenin ham maddesi olup ülkemiz fosfat yatakları bakımından zengin değildir. Fosfat ihtiyacı Fas, Cezayir, Tunus gibi Kuzey Afrika ülkelerinden satın alınarak karşılanmaktadır. Buna göre doğal gaz ve fosfat rezervinin az olduğu ve ithalat yoluyla karşılanan madenlerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Akarsuların yatağı boyunca taşıdığı ve eğimin azaldığı yerlerde biriktirdiği topraklara alüvyal topraklar denilmektedir. Ülkemizde akarsuya bağlı taşınmış topraklar en fazla Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin denize döküldüğü yerde oluşan Çukurova'dır. Çukurova Deltası Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümü' nde bulunmaktadır. Ayrıca Çukurova Türkiye'nin en büyük kıyı ovasıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Haritada verilen merkezlere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Aynı enlem üzerinde çizgisel hız aynı olduğundan ve Güneş'in önünden aynı hızla geçtiklerinden Aydın ve Hakkâri'de Güneş'in doğuş (tan) süresi yaklaşık olarak aynıdır.

B) 21 Haziran tarihinde Güneş ışınları Yengeç dönencesine dik geldiğinden gündüz süresi kuzeye gittikçe uzama gösterir. Buna göre Mersin'de yaşanan gündüz süresi, daha güneyde olduğu için Sinop'tan daha kısa olur.

C) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesinin bir sonucu olarak, doğuda saat daima daha ileridir. Sinop, Aydın'a göre daha doğuda olduğu için Sinop'ta yerel saat daima ileride olur.

D) Yine Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesine bağlı olarak, en doğuda olan Hakkâri'de Güneş diğer merkezlere göre daha erken doğar.

E) Aynı boylam üzerindeki merkezler Güneş'in önünden aynı anda geçtiklerinden, yerel saatleri de daima aynı olur. Dolayısıyla aynı meridyen üzerinde yer alan Sinop ve Mersin kentlerinde yerel saatler de aynı olur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

Kitap Arşivi - https://ranlev.org

9. Gerek İç Anadolu Bölgesi gerekse Güneydoğu Anadolu Bölgesi yazları sıcak ve kurak geçen bölgelerdir. Her iki bölgede genelde su problemlerinin yaşanması, arazinin sade olması ve ulaşım kolaylıklarından dolayı toplu yerleşmeler görülür. Özellikle kırsal kesimlerinde doğal şartlara bağımlılıktan dolayı kerpiç yapılı meskenler yaygındır. İç Anadolu Bölgesi'nde Haymana, Cihanbeyli, Obruk, Bozok ve Uzunyayla Platoları, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ise Adıyaman, Gaziantep - Şanlıurfa Platoları bulunmaktadır. Oysa İç Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altında olurken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu ise Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Karadeniz kıyıları dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. Ayrıca yıl boyunca düzenli bir şekilde bol yağış alan bir özelliğe sahiptir. Söz konusu olan bu iki özellik; Karadeniz kıyılarında heyelanların sık görülmesine yol açar.

- Nem fazlalığından dolayı kimyasal çözülme çok fazla görülür.
- Engebeli arazi yapısı tarımda makine kullanmayı asgari düzeye düşürür.
- Yağışa bağlı olarak su kaynaklarının çokluğu, engebenin fazlalığı tarım alanlarının parçalı ve küçük oluşu dağınık yerleşmelerin görülmesine yol açmıştır.

Buna karşın denizel iklimin iç kesimlere giremeyişi, engebenin çokluğundan ziyade, dağların denize paralel uzanmasının bir sonucudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Sera; mevsimi dışında turfanda olarak adlandırılan sebze, meyve ve çiçek yetiştirmek için, korunağı naylon, cam veya plastikten yapılan tarım alanlarına denir. Seralarda temel amaç sıcaklığı kontrol atına alarak daha ekonomik ürün yetiştirmektir. Ülkemizde seracılığın Akdeniz ve Ege Bölgelerinde daha fazla yapılmasının temel nedeni kış mevsimin daha sıcak olması ve kısa sürmesidir.

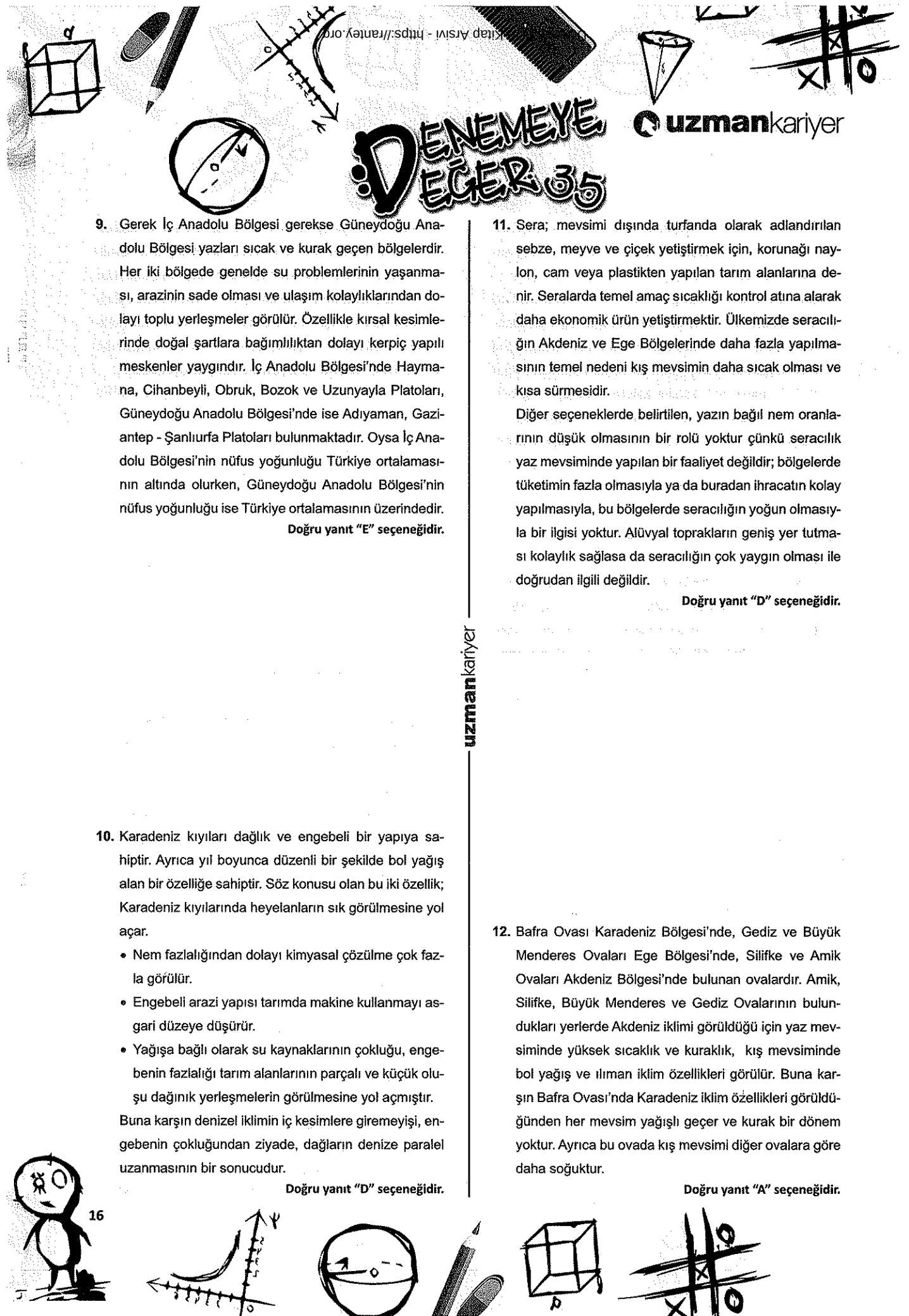
Diğer seçeneklerde belirtilen, yazın bağıl nem oranlarının düşük olmasının bir rolü yoktur çünkü seracılık yaz mevsiminde yapılan bir faaliyet değildir; bölgelerde tüketimin fazla olmasıyla ya da buradan ihracatın kolay yapılmasıyla, bu bölgelerde seracılığın yoğun olmasıyla bir ilgisi yoktur. Alüvyal toprakların geniş yer tutması kolaylık sağlasa da seracılığın çok yaygın olması ile doğrudan ilgili değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Bafra Ovası Karadeniz Bölgesi'nde, Gediz ve Büyük Menderes Ovaları Ege Bölgesi'nde, Silifke ve Amik Ovaları Akdeniz Bölgesi'nde bulunan ovalardır. Amik, Silifke, Büyük Menderes ve Gediz Ovalarının bulundukları yerlerde Akdeniz iklimi görüldüğü için yaz mevsiminde yüksek sıcaklık ve kuraklık, kış mevsiminde bol yağış ve ılıman iklim özellikleri görülür. Buna karşın Bafra Ovası'nda Karadeniz iklim özellikleri görüldüğünden her mevsim yağışlı geçer ve kurak bir dönem yoktur. Ayrıca bu ovada kış mevsimi diğer ovalara göre daha soğuktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

13. Ülkemizde her geçen gün nüfus artmakta ve buna bağlı olarak A, B, C ve E seçeneklerinde belirtilen durumlar yaşanmaktadır. Ancak D seseçeneğindeki batı ve orta kesimlerde bulunan İstanbul, Eskişehir, Adana gibi illerde nüfus artışında yalnızca doğurganlık değil doğurganlığın yanı sıra göçler de etkili olmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Aritmetik nüfus yoğunluğu, toplam nüfusun yüz ölçüme bölünmesiyle elde edilen yoğunluktur. Seçeneklerde verilen yöre ve bölümlerden Taşeli Yöresi Akdeniz Bölgesi'nin, Menteşe Yöresi Ege Bölgesi'nin, Yıldız Dağları Bölümü Marmara Bölgesi'nin, Hakkâri Bölümü ise Doğu Anadolu Bölgesi'nin son derece engebeli özelliğe sahip yerleridir. Bu engebeli özellikten dolayı yaşam şartlarının zorluklarına bağlı olarak nüfus yoğunluğu da oldukça düşüktür. Buna karşın Konya Bölümü yeryüzü şekilleri bakımından oldukça sade ova üzerinde yer alır. Burada nüfus yoğunluğunun az olması; yer şekillerinden değil, yağış azlığına bağlı olarak kuraklık ve su problemlerinin yaşanmasından kaynaklanır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Marmara Bölgesi ülkemizde yükselti ortalaması en düşük olan bölgedir. Bu nedenle bölgedeki akarsuların yatak eğimleri az ve hidroelektrik potansiyelleri düşüktür. Bu nedenle bölgedeki akarsulardan elektrik üretimi alanında fazla yararlanılamaz. Bölgede sanayileşmeye bağlı olarak akarsularda kirlilik fazla olup balıkçılık açısından elverişli değildir. Ayrıca bölgede deniz balıkçılığı yapılmaktadır. Sonuç olarak Marmara Bölgesindeki akarsulardan daha çok tarımsal sulama ve içme-kullanma suyu temininden yararlanılır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Bir limanın ekonomik olarak etkilediği sahanın genişliğine hinterlant (art bölge) denir. Limanlar oynadıkları ekonomik role göre ön plana çıkabilirler. Seçeneklerde belirtilen limanlar ve faaliyetleri göz önüne alındığında A, B, C ve D seçeneklerinin doğru olduğu görülür. Ancak Trabzon limanı için öne çıkan faaliyet madencilik değildir. Trabzon limanı, Zigana (Kalkanlı) ve Kop Geçidi sayesinde transit ticaret ve ticaret faaliyetlerinde ön plana çıkar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

17. Çeşitli sanayi tesislerinde işlendikten sonra kullanım değeri kazanan tarım ürünlerinden olan tütün toprak olarak kıraç toprakları iklim olarak ise yüksek sıcaklıkları sever. Ülkemizde İç Anadolu Bölgesi'ndeki yerlerde yetiştirilmekte olup üretimi de devlet kontrolündedir. Tütünün üretimi bütün tarım ürünlerinde olduğu gibi iklime bağımlılık gösterir. Fakat devlet kontrolünde üretilen bir tütün olması nedeniyle üretiminde ayçiçeği, çay, zeytin ve turunçgillere göre dalgalanmalar daha azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Seçenekte verilen endüstri kuruluşları ve bulundukları merkez eşleştirmelerinden A, B, D ve E seçeneklerinin doğru olduğu görülmektedir. Buna karşın Kayseri de cam fabrikası bulunmamaktadır. Türkiye'de cam fabrikaları Sinop, Mersin, İstanbul (Paşabahçe), Çayırova (Gebze) ve Trakya'da faaliyet göstermektedir.

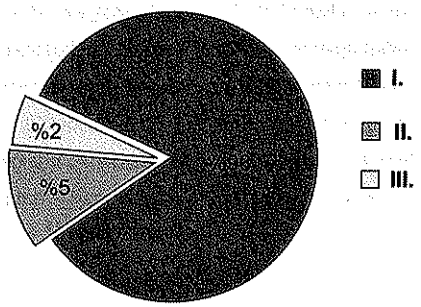
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

Deneme Arşivi - https://ranlev.org

1. **Geçirdiği jeolojik ve jeomorfolojik süreçler göz önüne alındığında aşağıdaki göl oluşumlarından hangisine İç Anadolu Bölgesi'nde daha fazla rastlanır?**

A) Volkanik B) Karstik C) Baraj D) Alüvyon set E) Tektonik

2.

Yukarıdaki grafikte 2007 yılında Türkiye ihracatındaki ürünlerin tarım, sanayi ve madencilik sektörlerine göre dağılımı verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde bu dağılım eşleştirmesi doğru olarak verilmiştir?

	I.	II.	III.
A)	Sanayi	Tarım	Maden
B)	Tarım	Sanayi	Maden
C)	Maden	Tarım	Sanayi
D)	Tarım	Maden	Sanayi
E)	Sanayi	Maden	Tarım

3.

Yukarıdaki haritada ★ ve ● işaretleri ile gösterilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	★	●
A)	Mısır	Turunçgiller
B)	Fındık	Pamuk
C)	Çay	Zeytin
D)	Fındık	Çay
E)	Mısır	İncir

4. **İstanbul limanının Türkiye'de ithalat ve ihracat bakımından önem taşımasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden bahsedilemez?**

A) Hinterlandının genişliği
B) Nüfusunun fazla olması
C) Sanayisinin gelişmişliği
D) Tarımsal üretimin fazlılığı
E) Coğrafi konumu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

5. **Aşağıda verilen akarsu eşleştirmelerinden hangi ikisi Türkiye ve Suriye topraklarından geçmektedir?**

A) Dicle - Zap Suyu
B) Dicle - Fırat
C) Fırat - Asi
D) Asi - Aras
E) Aras - Zap Suyu

6. Türkiye'de bölgeler içerisinde farklı coğrafi özellikler nedeniyle çeşitli iklimlere rastlanabilmektedir.

Buna göre aşağıda verilen coğrafi bölümlerden hangisinde bu çeşitliliğe <u>daha az</u> rastlanmaktadır?

A) Antalya
B) Yıldız Dağları
C) Güney Marmara
D) Doğu Karadeniz
E) Orta Kızılırmak

7. **Türkiye'de görülen iklim özellikleri dikkate alındığında Çoruh Vadisi'nde yapılan zeytinciliğe benzeyen bir eşleştirme aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Adıyaman - Tütün
B) Iğdır - Pamuk
C) Ordu - Fındık
D) İzmir - Üzüm
E) Edirne - Pirinç

8. Aşağıda dış göçlerin bazı çeşitleri verilmiştir.

I. Beyin göçü
II. İşçi göçü
III. Turizm amaçlı göç
IV. Sağlık amaçlı göç

Buna göre yukarıdakilerden hangisi Türkiye'den dışarıya olan göçlerin <u>en önemli</u> bölümünü oluşturmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve III E) III ve IV

9. **Aşağıda Türkiye ormanları hakkında verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ormanların en az alan kapladığı bölge İç Anadolu'dur.
B) İç bölgeler içerisinde ormanların en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu'dur.
C) Ormanların en yaygın olduğu bölge Karadeniz'dir.
D) Kızılçam ormanları Akdeniz iklim bölgesindedir.
E) Kıyı bölgeleri içerisinde orman üst sınırı en yüksek olan Akdeniz'dir.

10. Aşağıda liman avantajı ile kurulmuş maden ve işletme merkezleri verilmiştir.

I. Krom - Antalya
II. Bakır - Samsun
III. Petrol - Mersin
IV. Demir - İskenderun

Bu merkezlerin ulaşım olanakları düşünülürse pazarlama veya ham madde temininde demir yolu ulaşımının kullanılamadığı yer aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III
D) I ve II E) IV ve I

uzmankariyer

Kitap Arşivi - https://ranlev.org

11. **Türkiyenin içinde yer aldığı enlem aralığının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Marmara Bölgesi'nde deniz turizmi mevsiminin Akdeniz'den sonra başlaması

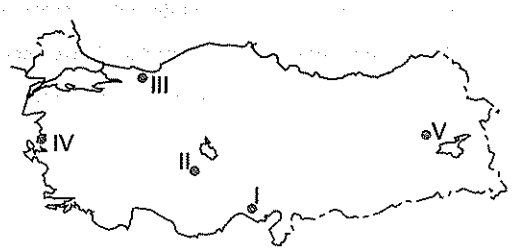
B) İç Anadolu Bölgesi'nden Doğu Anadolu Bölgesine doğru sıcaklıkların azalması

C) Kış mevsiminde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gündüz sürelerinin Karadeniz'den uzun olması

D) Akdeniz'de güney sektörlü rüzgârların sıcaklıkları arttırması

E) Ege Bölgesi'nden Marmara'ya doğru gidildikçe yerleşme, tarım ve orman üst sınırının azalması

12.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin nüfus özellikleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I'de yaz döneminde turizme bağlı nüfus değişimi fazladır.

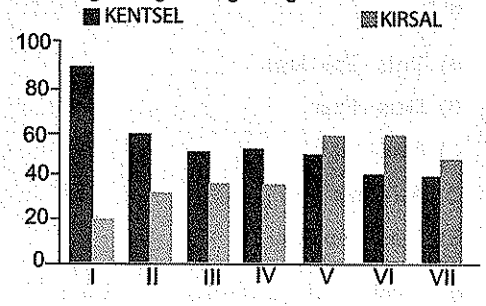
B) II'de nüfusun seyrek olmasında iklim faktörü belirleyici olmuştur.

C) III'de endüstriye bağlı göçlerle nüfus artışları fazla yaşanmaktadır.

D) IV'te kış mevsiminin ılık ve yağışlı geçmesi nüfusun fazla olmasında etkili olmuştur.

E) V'te nüfusun seyrek oluşunda iklim ve yer şekilleri gibi etmenler belirleyici olmuştur.

13. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de kırsal ve kentsel nüfusun bölgelere göre dağılımı gösterilmektedir.

Buna göre sırası ile Karadeniz ve Marmara Bölgelerine ait olan eşleştirme aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) IV ve V

D) IV ve VII E) VII ve I

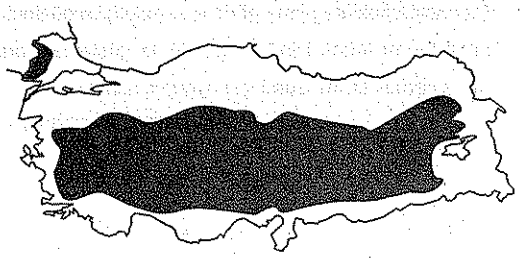
14. **Türkiye'de aşağıda verilen endüstri kollarının hangisinde istihdam edilen kişi sayısı diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?**

A) Kâğıt B) Dokuma C) Petrol rafinerisi

D) Demir çelik E) Maden sanayi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - ...org

15. Aşağıdaki haritada şeker pancarı tarımının Türkiye'deki dağılışı taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre haritaya bakılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine <u>varılamaz</u>?

A) Kıyı kesimlerinde tarımı yapılmamaktadır.

B) İç Anadolu'nun büyük bir kısmında tarımı yapılmaktadır.

C) Güneydoğu Anadolu'da tarımı yaygın değildir.

D) Hasat döneminde sulamaya ihtiyaç vardır.

E) Türkiye'nin doğal koşullarına iyi uyum sağlamıştır.

16. **Modern hayvancılığın Marmara Bölgesi'nde gelişmesine neden olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tüketici nüfusun fazla olması

B) Geniş meraların bulunması

C) Sanayisinin gelişmiş olması

D) İklim çeşitliğinin fazla olması

E) Yeryüzü şekillerinin sade olması

17.

I. Tunçbilek

II. Ambarlı

III. Ovaakça

IV. Sarayköy

V. Afşin - Elbistan

Yukarıda verilen enerji santrallerini çalıştıran kaynaklar düşünüldüğünde Türkiye'nin hangi enerji kaynaklarının temininde dışa bağımlı olduğu düşünülebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) IV ve V E) I ve V

18. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin batı ve doğu kesimlerindeki yükselti farklılığının bir sonucu <u>değildir</u>**

A) Batıda akarsuların akış hızının düşük olması

B) Doğuda ulaşımın zor olması

C) Doğuda sıcaklık ortalmasının düşük olması

D) Batıda karın yerde kalma süresinin kısa olması

E) Doğuda madenciliğin önemi bir etkinlik olması

uzmankariyer

1.E 2.A 3.B 4.D 5.C 6.E 7.B 8.B 9.A 10.A 11.B 12.A 13.E 14.B 15.D 16.A 17.C 18.E

Üç Arsivi - https://rantev.org

1. İç Anadolu Bölgesi'nde en fazla, tektonik oluşumlu göllere rastlanır. Bunlardan bazıları Tuz, Eber, Akşehir, Ilgın (Çavuşçu) ve Seyfe Gölleridir.
Volkanik göller çok fazla değildir ve dağınık bir dağılım gösterirler. Örneğin; ülkemizde Nemrut Gölü Doğu Anadolu Bölgesi'nde Meke Tuzlası ve İç Anadolu Bölgesi'nde, Gölcük Gölü Akdeniz Bölgesi'ndedir.
Karstik göller en fazla Akdeniz Bölgesi'nin Göller Yöresi'nde bulunur. Burada irili ufaklı 64 civarında göl vardır. Ne yazık ki bu göllerin 31 tanesi günümüzde kurumuş durumdadır.
Alüvyon set gölleri en fazla Marmara Bölgesi'nin Avrupa yakasında görülmesine karşın, irili ufaklı olarak kıyılarımızdaki delta ovalarında da yaygın olarak görülür. Türkiye engebeli ve yüksek bir ülke olduğu için her bölgesinde baraj gölleri bulunur. Ancak Doğu Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinin yer şekilleri baraj inşa etmeye daha elverişlidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Türkiye ihracatındaki ürünlerin dağılım oranları yıllara göre değişim göstermekle birlikte, sırasıyla sanayi, tarım, hayvancılık ve madencilik şeklinde bir dağılım gösterir. 2007 yılı itibarıyla, sanayi (%93), tarım ve hayvancılık (%5) ve madencilik (%2) şeklinde sıralanmıştır. Buna göre I numara ile gösterilen sanayi, II numara ile gösterilen tarım ve III numara ile gösterilen madendir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Haritada taranmış olan yerlerden, ★ sembolü Karadeniz iklim sahasında bulunmaktadır ve her mevsim yağışlı bir özelliğe sahiptir. Taranmış olan yerlerin tamamında fındık ve mısır tarım ürünü yetişebilme olanağına sahiptir. Çay ise yalnızca Doğu Karadeniz'in kıyı kesimlerinde yetişebilme olanağına sahiptir.
• sembolü ile gösterilen tarım ürünü Akdeniz iklim sahası ile Güneydoğu Anadolu'nun karasal iklim sahasına yayılmıştır. Bu taranan yerlerin tamamında ekonomik anlamda pamuk tarım ürünü yetişebilme imkânı bulabilir. Güneydoğu Anadolu'nun iç kesimlerinde kış sıcaklığı düşüklüğünden dolayı ekonomik anlamda zeytin, turunçgiller ve incir yetişebilme olanağı bulamaz. Seçeneklerdeki dağılıma göre ★ sembolü ile gösterilen fındık tarımı ürünü için, • sembolü ile gösterilen tarım ürünü pamuk tarım ürünü için uygun olacaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Bir limanın ekonomik olarak etkilediği sahanın genişliğine hinterlant denir. İstanbul limanının Türkiye'nin en büyük hinterlandına sahip olmasının en önemli nedenlerinden biri coğrafi konumdur. Avrupa ve Asya'yı bağlayan yollar ile Karadeniz'i açık denizlere bağlayan kavşak noktasında bulunmasının rolü çok büyüktür. Liman çevresinin ulaşım açısından çok gelişmiş olması, sanayinin çok gelişmişliği ve bunlara bağlı nüfusun fazlalığı üretim ve tüketimde oynadığı rolden dolayı limanın gelişmesine katkı sağlamıştır. Oysa liman çevresinde tarımsal üretim çeşitliliği fazla olmadığı gibi yörenin ihtiyaçlarını da karşılamadan çok uzaktır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Aras Nehri; Türkiye, Ermenistan ve Nahçıvan (Azerbaycan) ülkeleri sınırlarının talveg çizgisini oluşturarak geçmektedir.
Zap Suyu; Türkiye ile Irak topraklarından geçmektedir.
Dicle Nehri; Türkiye ve Irak topraklarından geçmesine rağmen, Türkiye ile Suriye sınırları arasında talveg çizgisini oluşturmaktadır.
Buna karşın gerek Fırat gerekse Asi Nehirleri Türkiye ve Suriye topraklarından geçen akarsulardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmanlikariyer.org

6. Herhangi bir yerde iklim çeşitliliği, o yerin matematik konumuna (enlem durumuna), yer şekillerinin çeşitliğine, ortalama yükseltisine, dağların uzanış doğrultusuna, hâkim rüzgâr yönlerine ve etrafındaki basınç merkezlerine bağlıdır.

Seçeneklerdeki coğrafi bölümlerin coğrafi özelliklerine dikkat edildiğinde, Doğu Karadeniz, Antalya ve Yıldız Dağları Bölümleri engebeli ve çevrelerine göre çok yüksek oldukları için yakın mesafelerde iklim çeşitliliği çok fazla görülür. Güney Marmara Bölümü'nde ise Uludağ dışında çok ciddi yükseltinin olmamasına karşın denizel ve karasal iklim özelliklerinin görülmesi, Balkanlardan gelen hava akımlarına açık olması iklim çeşitliliğinin ana nedenleridir. Buna karşın Orta Kızılırmak Bölümü'nün etrafının dağlarla çevrili olmasından dolayı dış etkenlere kapalı oluşu, yer şekillerinin sade bir yapıya sahip olması iklim çeşitliliğinin az olmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Doğu Karadeniz Bölümü'nün iç kesimlerinde yer alan Çoruh Vadisi dağlarla çevrili, derin vadi içerisinde bulunduğundan mikroklima iklim şartlarına sahiptir. Buna bağlı olarak bu vadide çok kaliteli zeytin üretimi yapılmaktadır. Söz konusu bu benzerlik Iğdır Ovası'nda görülür. Iğdır Ovası çevresi dağlarla çevrili, 850 m yüksekliğe sahip tektonik oluşumlu bir ovadır. Burada görülen mikroklima iklim özelliklerine bağlı olarak pamuk tarımı yapılır.

Adıyaman'da tütün, Ordu'da fındık, İzmir'de üzüm ve Edirne'de pirinç üretiminin yapılması buraların istisna iklim şartlarının değil, bu sahaların genel iklim özelliklerinin bir sonucudur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. İnsanların bir yerden başka bir yere ekonomik, sosyal, siyasi ve doğal nedenlerle yer değiştirmesi olayına göç denir. Söz konusu bu hareketlilik ülke sınırları içerisinde gerçekleşiyorsa iç göç, ülkeler arasında gerçekleşiyorsa dış göç denir.

Türkiye'den dışarıya olan göçün en büyük oranını işçi göçleri oluşturur. Ülkemizdeki hızlı nüfus artışı, gelir dağılımındaki bozukluklar, istihdam sorunu, düşük gelir düzeyi, insanların isteklerinin çoğalması ve çeşitlenmesidir. Türkiye daha çok beyin göçü veren ülke olmasına rağmen, az miktarda Orta Doğu ve Türk Cumhuriyetlerinden beyin göçü alır. Geçici bir hareketlilik olmasına rağmen, refah seviyesinin yükselmesine bağlı olarak son yıllarda turizm amaçlı göçlerde de bir artış gözlenmektedir. Sağlık amaçlı göç ise pek önemli bir oran teşkil etmez.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Sorunun seçenekleri incelendiğinde;

A) Türkiye'de ormanlık alanın en az olduğu bölge İç Anadolu Bölgesi değil, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü Türkiye ormanlarının %7'lik oranı İç Anadolu Bölgesi'nde bulunurken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bu oran yalnızca %2'dir.

B) İç Bölgelerdeki ormanlık arazinin dağılış oranı, Doğu Anadolu Bölgesi %9, İç Anadolu Bölgesi %7, Güneydoğu Anadolu Bölgesi %2'dir.

C) Karadeniz Bölgesi, Türkiye ormanlarının %26'lık oranla en zengin bölgesidir.

D) Kızılçam ormanları, maki bitki kuşağından sonra yaygın olarak görülür.

E) Enlemin bir sonucu olarak, orman üst sınırı yüksekten alçağa doğru Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz Bölgeleri şeklinde sıralama gösterir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Seçeneklerdeki kentler ve liman merkezleri içerisinde demir yolu bağlantısının olmadığı tek yer Antalya'dır. Ayrıca Antalya'nın turizm limanı olmasından dolayı maden naklinde bir rolü yoktur. Samsun, Mersin ve İskenderun limanlarının hem demir yolu bağlantısı bulunmakta hem de bu limanların maden pazarlama ve ham madde temininde rolleri büyüktür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

Dosya Arşivi - https://rantev.org

11. Türkiye matematik konumu itibarıyla 26 - 45 Doğu meridyenleri ile 36 - 42 Kuzey paralelleri arasında yer almaktadır. İçinde yer aldığı 36 - 42 Kuzey paralellerine bağlı olarak güneyden kuzeye doğru sıcaklıklar azaldığı için Marmara'da deniz sezonu Akdeniz'den sonra başlamakta, kış döneminde güneyde gündüz süreleri kuzeye göre daha fazla olduğu için Güneydoğu Anadolu'da gündüz süresi Karadeniz'den daha uzun olmakta; güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı arttırdığı, kuzeyden esen rüzgârlar da sıcaklığı azalttığı için Akdeniz'de güney sektörlü rüzgârlar sıcaklığı arttırmakta ve yine sıcaklıkların güneyden kuzeye doğru azalmasına bağlı olarak Ege ve Marmara'da yerleşme, tarım ve orman üst sınırı farklılık göstermektedir. Ancak İç Anadolu Bölgesi'nden Doğu Anadolu Bölgesi'ne doğru sıcaklıkların azalması yükselti artışının bir sonucudur. Çünkü her iki bölge de yaklaşık aynı enlem arasında yer almaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Haritada gösterilen yerlerin nüfus özellerini incelediğimizde;

A) I'de yaz döneminde turizme bağlı nüfus değişimi fazla yaşanmayıp yaşanan nüfus değişiminin ndeni tarıma bağlı mevsimlik işçi göçleridir.

B) II'de nüfusun seyrek olmasında iklim sektörü belirleyici olmuştur. Çünkü Tuz Gölü çevresi ülkemizde yağışın en az düştüğü yerdir.

C) III'de sanayinin gelişmiş olması nedeniyle diğer yerlerden yoğum göç almakta olup göçe bağlı yapay nüfus artışı fazladır.

D) IV'te kış mevsimi ılık ve yağışlı geçmekte olup kış sıcaklıkları sıfır derecenin altına düşmez. Bu özelliği de nüfuslanmasında etkili olmuştur.

E) 2' te nüfusun seyrek olmaında kışların soğuk yer şekillerinin de engebeli olması etkili omuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Kent yerleşmesi, bir plana göre kurulmuş; nüfusun çoğu ticaret, sanayi veya yönetim işleriyle uğraşan; tarımsal etkinliklerin çok az olduğu veya hiç olmadığı yerleşim birimidir.

Kır yerleşmesi ise ekonomik fonksiyonu ekim dikim ve hayvancılık olan ve nüfusu 10.000'in altında olan yerleşmelerdir. Türkiye'de kentleşme oranının en yüksek olduğu bölge Marmara Bölgesi olurken, kentleşme oranının en düşük olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Buna göre VII numaralı bölge Karadeniz, I numaralı bölge Marmara Bölgesi olmalıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Tesislerde istihdam edilen kişi sayısı, tesisin büyüklüğü veya çok olması ile doğrudan ilgilidir. Seçeneklerde belirtilen sanayi kollarından kâğıt fabrikaları Aksu (Giresun), Taşköprü (Kastamonu), Çaycuma (Zonguldak), İzmit, Balıkesir, Afyonkarahisar, Dalaman (Muğla), Taşucu (Mersin) ve çeşitli kentlerde bulunan özel sektöre ait fabrikalarla sınırlıdır. Petrol rafinerileri ise Ataş (Mersin), Aliağa (İzmir), İpraş (İzmit), Orta Anadolu (Kırıkkale) ve Batman'da bulunmaktadır. Demir çelik fabrikaları, Karabük, Ereğli, Kırıkkale, Divriği, İskenderun ve İzmir'de bulunmaktadır. Maden sanayisinde bakır, boksit, çinko, bor madeni işleme gibi çeşitli tesisleri vardır. Her ne kadar yukarıdaki sanayi tesisleri büyük ölçekli olup çok sayıda kişiyi istihdam etme kapasitesine sahip olmasına karşın, dokuma sanayi Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi dışında her bölgesinde yaygın olarak bulunmaktadır. Özellikle Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde irili ufaklı çok sayıda dokuma tesisi olup buralarda çok sayıda kişi istihdam edilmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

Üçeşir Pdf Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

15. Şeker pancarı, ekimi devlet kontrolünde yapılan bir endüstri bitkisidir. Türkiye'nin Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz kıyı şeridi ile 2000 m'den yüksek yerler dışında her yerde yetişebilme olanağına sahiptir. Seçenekler incelendiğinde;

A) Kıyı kesimlerde tarımı yapılmamasının nedenleri; Doğu ve Batı Karedeniz kıyılarının iklim ve yeryüzü şekillerinin yetişmesine elverişli olması; Marmara, Ege ve Akdeniz sahil şeridi yetişmesine çok elverişli olmasına karşın, bu bölgelerde daha çok kazanç getiren ürünlerin tercih edilmesidir.

B) İç Anadolu Bölgesi'nin iklimi ve toprağı şeker pancarının yetişmesine çok elverişli olduğu için tüm illerinde yetişme olanağına sahiptir. Türkiye şeker pancarı üretiminin % 55'ini bu bölge sağlar.

C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarımı pek yaygın olmayıp %1'lik oranla özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'ne sınır oluşturan alanlarda yetiştirilir.

D) Şeker pancarı gerek gelişme gerekse olgunlaşma döneminde suya ihtiyaç duyan bir tarım ürünüdür. Ancak hasat zamanı yaklaştığı dönemlerde su verilmesi, ürünün irileşmesini sağlamasına rağmen, şeker oranını düşüreceğinden dolayı pek tercih edilmez.

E) İklim seçiciliği fazla olmayan bir ürün olduğu için ülkemizde çok geniş bir yetişme alanı vardır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Marmara Bölgesi'nin yüz ölçümünün küçük olmasına rağmen, nüfus miktarının çok fazla olması, hayvansal ürünlerin de tüketimini artırmaktadır. Mera alanlarının sınırlı oluşu, hayvanlardan en fazla verim almayı zorunlu kılmaktadır. İhtiyacın fazlalığına bağlı olarak, modern yöntemler uygulanmış, besi ve ahır hayvancılığı, mandıracılık ve kümes hayvancılığı yaygınlaştırılmıştır. Bu modern uygulamalara rağmen, bölge üretimi bölge ihtiyacını karşılayamamakta, başka bölgelerden hayvansal ürünler getirilmektedir. Çünkü bölgede tüketici nüfus çok fazladır.

Diğer seçenekler incelendiğinde meraların bölgede geniş olduğu doğru değildir. Kaldı ki meraların genişliği modern hayvancılığı artıran değil, azaltan bir etkendir. Sanayinin gelişmiş olması, yeryüzü şekillerinin sade olması, sanayinin geniş yer kaplaması bölgede modern hayvancılığa neden olan ana faktörlerden değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Sorunun öncülündeki elektik santrallerinden, Tunçbilek ve Afşin - Elbistan linyit ile Sarayköy ise jeotermal enerji ile çalışmaktadır. Bu enerji kaynaklarının temininde dışarıya bir bağımlılık söz konusu değildir. Buna karşın Ovaakça'da doğal gaz, Ambarlı'da ise doğal gaz ve fuel oil ile enerji üretildiği için, enerji kaynakları temininde dışa bağımlıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Türkiye otalama 1132 m yükseltiye sahip olup yükseltisi batıdan doğuya doğu artmaktadır. Batı ve doğu kesilerdeki yükselti farklılığının sonuçları arasında doğuda madenciliğin önemli bir etkinlik olmasının etkisi yoktur. Çünkü yer altı kaynaklarının kırıklı yapının, sıcak su kaynaklarının, volkanik sahaların ve deprem alanlarının dağılışı jeolojik yapıyla ilgili olup yükselti artışıyla açıklanamaz. Diğer seçeneklerde verilen akarsuların akış hızı sıcaklık, karın yerde kalma süresi ve ulaşım yükselti artışına bağlı olarak doğu ile batı arasında farklılık göstermektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

Ücretsiz Deneme Arşivi - https://ranlev.org

1. **Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nde elde edilen elektrik enerjisi hakkında verilmiş yanlış bilgidir?**

A) Linyitle çalışan termik santrallerin en fazla olduğu bölgedir.

B) Rüzgâr gücünden faydalanan elektrik santralleri mevcuttur.

C) Akarsularının tamamında hidroelektrik santralleri bulunmaktadır.

D) Jeotermal enerjinin en fazla olduğu bölgedir.

E) Bölgede, taş kömürü ile çalışan termik santral yoktur.

2. Türkiye'de; genel olarak Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgeleri göç alırken; Doğu Anadolu, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri göç vermektedir.

Buna göre aşağıdaki unsurların hangisinde göç alan bölgelerin göç veren bölgelerden daha üstün olduğu söylenemez?

A) Erkek nüfusunda

B) Enerji tüketimde

C) Ulaşım imkânlarında

D) Yer altı zenginliğinde

E) Kentsel nüfus oranında

3. **Aşağıda verilen ovaların hangilerinin oluşumunda karstik süreçler etkili olmuştur?**

A) Bafra, Düzce, Varto

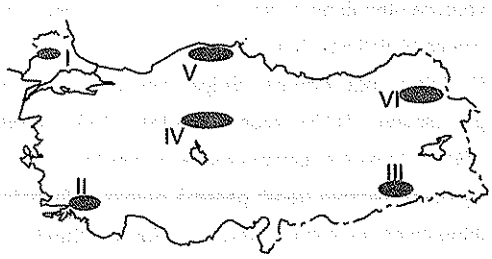
B) Amik, Gediz, Konya

C) Acıpayam, Korkuteli, Elmalı

D) Göksu, Çukurova, Çarşamba

E) Eskişehir, B. Menderes, İnegöl

4.

Yukarıdaki haritada işaretli sahalar düşünüldüğünde aşağıda verilenlerden hangilerinin bitki örtüsü bakımından benzer olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) III ve V C) IV ve VI

D) I, III ve IV E) I, V ve VI

5. Sanayi tesislerinde üretim maliyetlerini en çok etkileyen faktör ham madde teminindeki ulaşım masraflarıdır.

Buna göre aşağıda verilen petrol arıtma tesislerinden hangisinde üretim maliyetlerinin diğerlerine göre daha düşük olması beklenir?

A) Aliağa (İzmir)

B) İpraş (İzmit)

C) Batman (Batman)

D) Orta Anadolu (Kırıkkale)

E) Ataş (Mersin)

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye kıyılarında akarsuların denize dökülmesi sonucu oluşan yer şekilleri arasında gösterilemez?**

A) Gediz B) Bafra C) Ihlara
D) Silifke E) Çukurova

7. İç bölgelerde ve özellikle İç Anadolu Bölgesi'nde tarımsal üretim yıllara göre dalgalanmalar göstermektedir.

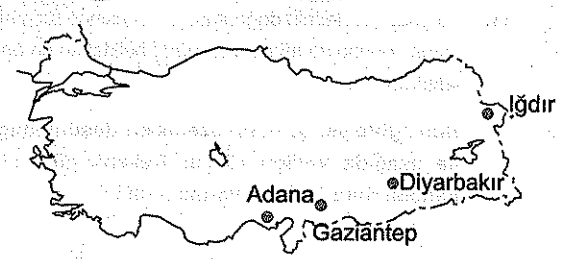
Buna göre aşağıda verilenlerden hangisi üretimde yaşanan dalgalanmaya asıl neden olarak gösterilebilir?

A) Yıllara göre tüketim oranlarının değişmesi
B) Tarımda makine kullanımının yetersiz olması
C) Pazar koşullarının değişmesi
D) Tarımın iklime bağlı olarak yapılması
E) Nüfusun giderek artması

8. **Aşağıda verilen turizm merkezlerinden hangisi Akdeniz Bölgesi'nde yer almamaktadır?**

A) Komagene Krallığı
B) Olimpos Dağı
C) Aspendos Antik Tiyatrosu
D) Saklıkent
E) Köprülü Kanyon

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerin tümünde ortak olarak yetiştirilen ve endüstriyel öneme sahip olan tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pamuk B) Turunçgiller C) Fındık
D) Zeytin E) Pirinç

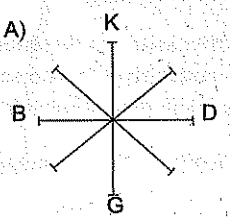
10. **Türkiye'de yıllık akımı sadece yağışlara bağlı olarak kışın artıp yazın azalan bir akarsuyun aşağıda verilen bölümlerin hangisinde bulunma ihtimali yoktur?**

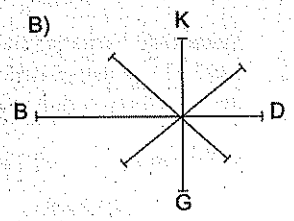
A) Kıyı Ege
B) Erzurum - Kars
C) Antalya
D) Adana
E) Güney Marmara

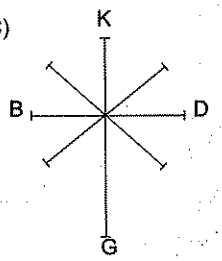
Uzman Kariyer Yayıncılık Arşivi - https://rantev.org

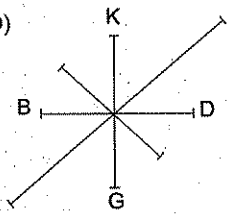
11. Yeryüzü şekillerinin doğrultusu yıl içerisinde rüzgârların esme yönünü ve esme sıcaklığını belirleyen en önemli faktördür.

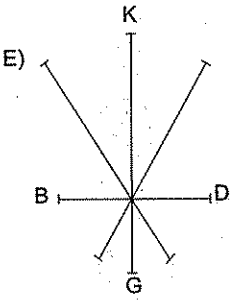
Buna göre yer şekilleri özellikleri düşünüldüğünde aşağıda verilen rüzgâr frekans güllerinden hangisi Karadeniz kıyılarına aittir?

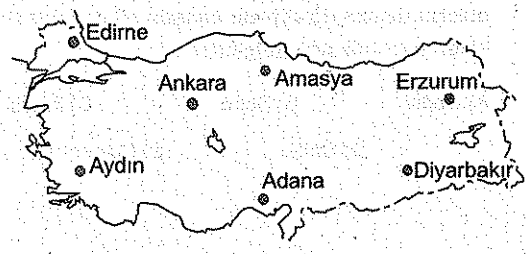
A)

B)

C)

D)

E)

12.

Yukarıdaki haritada verilen merkezler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Edirne'de 21 Aralık'ta gündüz süresi en uzundur.

B) Amasya ve Adana güneş ışınlarını aynı açı ile almaktadır.

C) Yerel saat Erzurum'da diğerlerine göre daha ileridir.

D) Aydın ve Diyarbakır'da ortalama sıcaklıklar aynıdır.

E) Ankara'da güneş Edirne'den sonra batmaktadır.

13. Türkiye'de kırsal yerleşmeler genellikle dağların güney yamaçlarında kurulmuştur.

Buna göre, yerleşmeleri bu şekilde etkileyen faktör aşağıdakilerin hangisidir?

A) Yağış B) Yükselti C) Bitki örtüsü
D) Su kaynakları E) Bakı

Ücretsiz PDE Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

14. **Türkiye'nin nüfus özellikleri düşünüldüğünde aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Dışarıya ekonomik sebepli göç vermektedir.

B) Genç nüfusu fazladır.

C) Erkek nüfusu, kadın nüfusundan fazladır.

D) Gelişmiş ülkelerden beyin göçü almaktadır.

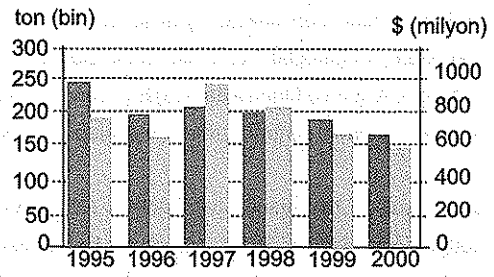
E) Doğurganlık oranı giderek azalmaktadır.

15. **Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'de sanayinin dağılımını etkileyen en önemli faktördür?**

A) Sıcaklık B) Nüfus C) Bitki örtüsü

D) Yağış E) Ulaşım

16. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de 1995 - 2000 yılları arası fındık ihracatı ve bu ihracattan elde edilen döviz miktarı verilmiştir.

Buna göre bu tabloya bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) En fazla fındık ihracatı 1995 yılında yapılmıştır.

B) 1998 sonrası fındık ihracatı sürekli azalmıştır.

C) En çok fındık satılan yılda elde edilen gelir de en fazla olmuştur.

D) En az gelir 2000 yılında gerçekleşmiştir.

E) Elde edilen gelir, satılan miktardan daha fazla dalgalanmaya maruz kalmıştır.

17. **Karadeniz Bölgesi'nde aşağıda verilen madenlerden hangisinin çıkarımı yapılmamaktadır?**

A) Demir B) Bakır C) Taş kömürü

D) Linyit E) Manganez

18. Türkiye'de dağlar doğu - batı uzantılı olduğu için ulaşım geçitleri de genellikle kuzey - güney yönlüdür.

Buna göre, aşağıda verilen geçitlerden hangisi bu bakımdan diğerlerinden farklıdır?

A) Zigana B) Çubuk C) Sertavul

D) Belen E) Gülek

uzmankariyer

1.C 2.D 3.C 4.D 5.C 6.C 7.D 8.A 9.A 10.B 11.E 12.C 13.E 14.D 15.E 16.C 17.A 18.D

Ücretsiz Deneme Sınavı - https://rantey.org

1. A) Ege Bölgesi, linyit rezervleri bakımından zengin olduğu için linyitle çalışan termik santral sayısı en fazla olan bölgedir. Bunlardan bazıları Tavşanlı (Kütahya), Tunçbilek (Kütahya), Soma (Manisa), Yatağan (Muğla), Gökova (Muğla) santralleridir.

B) Rüzgâr gücünden, Alaçatı (Çeşme-İzmir) başta olmak üzere, yararlanılan santraller vardır. Bunun dışında Muğla, Aydın ve Manisa'da rüzgâr gücünden yararlanmak için termik santral kurma çalışmaları yapılmaktadır.

C) Akarsuların tamamında hidroelektrik santrallerinin olduğu doğru değildir. Büyük Menderes Nehri üzerinde Kemer ve Adıgüzel Barajları, Gediz üzerinde Demirköprü Barajı sulama, taşkın önleme ve enerji üretme amacıyla kurulmuş olan barajlardır. Ancak, Bakırçay üzerinde Yortanlı Barajı, Küçük Menderes üzerinde Beydağı Barajı kurulmuş olmasına rağmen sulama amaçlı inşa edilen barajlardır.

D) Batı Anadolu Fay Hattı'na bağlı olarak Ege Bölgesi'nin jeotermal enerji potansiyeli çok fazladır. Sarayköy (Denizli) ve Germencik (Aydın) jeotermal enerji ile çalışan elektrik santralleri inşa edilmiştir.

E) Ege Bölgesi'nde taş kömürü yatakları olmadığı için, taş kömürü ile çalışan termik santral yoktur. Zaten ülkemizde taş kömürü ile çalışan tek termik santral Batı Karadeniz'deki Çatalağzı (Zonguldak) Termik Santralidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. İnsanların bir yerden başka bir yere ekonomik, sosyal, siyasi ve doğal nedenlerle yer değiştirmesi olayına göç denir. Söz konusu bu hareketlilik ülke sınırları içe-risinde gerçekleşiyorsa iç göç, ülkeler arasında gerçekleşiyorsa dış göç denir. Hareketliliği gerçekleştiren çoğunlukla erkek nüfus olduğu için, göç alan yerde erkek nüfus göç veren yerde ise kadın nüfus fazladır. Göç alan yerlerin endüstri bakımından daha gelişmiş olduğu ve buralarda nüfus miktarı daha çok olduğu için, enerji tüketimi de daha fazla olur. Göç alan yerler daha gelişmiş olduğu için, hem ulaşım daha gelişmiştir hem de kentsel nüfus oranı daha fazladır. Bunlara karşın göç alan yerlerin yer altı kaynakları bakımından daha üstün olduğu savunulamaz. Örneğin Doğu Anadolu Bölgesi ülkemizin en çok göç veren bölgelerinden biri olmasına rağmen, yer altı kaynakları bakımından oldukça zengin bir bölgedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Karstik yapılı araziler kalker, jips ve kaya tuzu gibi suda eriyebilen kayaçların bulunduğu yerlerde erime sonucu oluşan geniş ve düzlük alanlardır. Karstik ovalara polye ovası denilmektedir. Türkiye'de karstik yapının en fazla olduğu yerler Akdeniz, İç Anadou ve Ege Bölgeleridir. Bunlardan Akdeniz Bölgesi'nde karstik ovalar geniş yer kaplamaktadır. Türkiye'deki başlıca karstik ovalar; Kestel, Korkuteli, Elmalı, Tavas, Tefeni, Acıpayam, Burdur, Gölhisar Muğla, Çivril'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Haritada numaralarla gösterilen yörelerin bitki örtüleri genel olarak;

I. bozkır, II. maki, III. bozkır, IV. bozkır, V. orman ve VI. çayır şeklinde bir dağılım gösterir. Buna göre I, III ve IV yöreleri bozkır (step) bitki örtüsüne sahip olduğu için benzerdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Türkiye petrol tüketiminin ancak %12'lik kısmını karşlayabilmekte, geri kalan ihtiyacını ise ithal etmektedir. Türkiye kendi kuyularından elde ettiği petrolün %98'lik kısmını Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Raman, Garzan, Kurtalan, Ulaşlı, Adıyaman kuyularından çıkarmaktadır. Buradan elde edilen ham petrolün tamamı Batman rafinerisinde işlenmektedir. Buna karşın diğer rafineriler, işleyeceği ham petrolü ithal ederek rafine etmektedir. Bu durumda ham maddeye yakınlık açısından Batman rafinerisinde arıtma maliyetinin daha düşük olması beklenir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmanlıv.org

6. Akarsuların yatağı boyunca taşıdığı malzemeleri kıyı derinliğinin az olduğu yerlerde biriktirmesi sonucunda kıyıda delta ovaları oluşmaktadır. Ülkemizde özellikle Ege Bölgesi'nde yaygın olan bu yer şekline Karadeniz ve Akdeniz'de de rastlanmaktadır. Seçeneklerde verilen Gediz Deltası Gediz Nehri'nin, Bafra Ovası Kızılırmak Nehri'nin, Silifke Deltası Göksu Nehri'nin, Çukurova Deltası ise Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin denize döküldükleri yerlerde oluşturdukları yer şekilleridir. Ihlara Vadisi, Aksaray ilinin Güzelyurt ilçesinde yer almakta olup yöredeki Hasandağı volkanından püsküren lavların Melendiz Çayı tarafından aşındırması sonucunda oluşan lav vadidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Modern tarım yapılan bölgelerde doğal şartlara olan bağımlılık çok az olurken, ekstansif tarım yapılan bölgelerde doğal şartlara bağımlılık çok daha fazla olmaktadır. Ekstansif tarım yapılan İç Anadolu Bölgesi ve iç bölgelerde, iklim şartları o tarımsal faaliyet için uygun şekilde devam ettiği yıllarda üretim çok fazla olurken, iklim şartlarının kötü gittiği yıllarda üretim çok düşük olmaktadır. Bu duruma üretimde dalgalanma denir. Pazarlama koşullarındaki değişimler ve yıllara göre tüketim oranlarının değişiminin, üretimdeki dalgalanmada rolü olsa da iklim koşulları kadar belirgin değildir. Nüfusun giderek artması ve makine kullanımın yetersizliği ile üretimdeki dalgalanma arasında bir ilişki kurulamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Komagene Krallığı, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Adıyaman ilindeki dev Tanrı heykellerin bulunduğu Nemrut Dağı'nda kurulmuştur.

Olympos Dağı, Akdeniz Bölgesi'nde Antalya'nın Kemer ilçesinde bulunan bugünkü Tahtalı Dağları'dır.

Aspendos Antik Tiyatrosu, Akdeniz Bölgesi'nde Antalya'nın Serik ilçesinde bulunmaktadır.

Saklıkent Akdeniz Bölgesi'nde Antalya ilindeki Beydağları üzerinde bulunmaktadır. Köprü Çayı üzerinde yer alan Köprülü Kanyon, Akdeniz Bölgesi'nde Isparta'nın Sütçüler ilçesinden başlayan ve Antalya'da denize dökülen, rafting yapmaya elverişli bir akarsudur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

9. Seçeneklerde verilen tarım ürünlerinden fındık dört ilimizde de ekonomik anlamda yetişme olanağı bulmaz. Zeytin ve turunçgiller Adana ilinde yetişme olanağı bulabilirken, Diyarbakır ve Iğdır'da yetişme olanağı bulamaz. Pirinç (çeltik) ekimi devlet iznine bağlı bir tarım ürünüdür. Diyarbakır'da Dicle havzası, Adana'da Seyhan ve Ceyhan havzalarında yetişebilme olanağı bulabilirken, Iğdır'da yetişme olanağı bulamaz. Diğer ürünlerin aksine pamuk bitkisi dört ilde de yetişebilme olanağına sahiptir. Adana, Diyarbakır ve Iğdır illerinin yaz sıcaklığı yeterli ve kurak geçtiği bu iller için önemli ölçüde pamuk üretebilecek potansiyele sahiptirler.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Herhangi bir akarsuyun yıl içerisinde akış seyrine akarsuyun akım rejimi (akım düzeni) denir. Akarsuyun rejimi; yağış rejimine (düzenli veya düzensiz), yağış şekline (yağmur veya kar), bitki örtüsüne (orman veya bozkır), havzanın genişliğine (geniş veya dar) bağlıdır.

Yağışlar yağmur şeklinde ise akarsuya katkısı hemen olurken, kar şeklinde ise yağdığı zaman değil, eridiği zaman olur. Adana, Antalya, Kıyı Ege ve Güney Marmara Bölümlerinde Akdeniz iklim şartları görüldüğü için maksimum yağışlar kışın, minimum yağışlar yazın görülür. Dolayısıyla bu bölümlerde akarsuların akımı kışın artıp yaz mevsiminde azalma gösterir. Erzurum - Kars Bölümü'nde karasal iklim şartları görülür. Bu bölümde maksimum yağışlar yaz, minimum yağışlar kış mevsiminde görülür. Ayrıca bu bölümde kış yağışları kar şeklinde olduğu için, kar erimelerine bağlı olarak akarsuya katkısı ilkbahar sonu, yaz başlarında olacaktır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

Doğrudan Arşivi - https://ranter.org

11. Herhangi bir yerde rüzgârın yıl içerisinde en fazla estiği yöne hâkim rüzgâr yönü denir.

Bir yerde hâkim rüzgâr yönüne bakarak yer şekilleri hakkında, yer şekillerine bakarak da hâkim rüzgâr yönü hakkında fikir yürütülebilir. Buna göre seçenekler incelendiğinde E seçeneğinin Karadeniz kıyılarına ait olduğu görülür. Karadeniz kıyılarının güneyinin dağlık olması ve dağların kıyıya paralel uzanması, güney sektörlü rüzgârların gelmesini engelleyecektir. Buna karşılık kuzey sektörlü rüzgârlar egemen olacaktır.

Diğer seçeneklerdeki rüzgâr gülleri incelendiğinde, A seçeneğindeki merkezin bir ovada olduğunu, B seçeneğindeki merkezin doğusunun, kuzey ve güneyinin kapalı fakat batısının açık olduğunu gösterir. C seçeneğindeki merkezin ise kuzeyi, doğusu ve batısının kapalı fakat güneyinin açık olduğunu görürüz. D seçeneğindeki merkezin ise kuzeydoğu, güneybatı yönünde uzanan bir vadide olduğunu anlarız.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Haritadaki merkezlerin dağılım durumuna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Edirne'de 21 Aralık tarihinde gündüz süresi en uzun değil, en kısadır. Çünkü 21 Aralık tarihinde kuzeye doğru gittikçe gündüz süresinde kısalma görülür.

B) Adana ve Amasya Güneş ışınlarını hiçbir zaman aynı açıyla almazlar. Adana bulunduğu enlemden dolayı, Güneş ışınlarını daima Amasya'ya göre daha dik açıyla alır.

C) Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için daima doğudaki bir merkezde yerel saat daha ileridir. Haritada belirtilen illerden Erzurum en doğuda yer aldığı için yerel saat en ileridir.

D) Aydın ve Diyarbakır'da ortalama sıcaklık aynı değildir. Yaz mevsiminde Diyarbakır karasallıktan dolayı Aydın'dan daha sıcak olurken, kış mevsiminde Aydın ili Diyarbakır'dan daha sıcaktır.

E) Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için, doğuda Güneş erken doğup erken batar. Ankara daha doğuda olduğu için, Güneş Edirne'den daha önce batar.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türkiye'de dağların güney yamaçları, kuzey yamaçlarına göre Güneş ışınlarını daha dik açıyla alır. Buna bakı durumu denir. Ülkemiz dağ köylerinin yaklaşık %80'i dağların güney cephesinde toplanmıştır. Güney cephelerin daha sıcak olması, orman üst sınırının daha yüksek olmasına, karların daha erken erimesine, tarım ürünlerinin daha erken olgunlaşmasını sağlar. Kısacası yaşam koşulları dağların kuzey yamaçlarına göre, güney yamaçlarında daha avantajlıdır.

Yükselti durumu, yağış dağılımı, su kaynakları ve bitki örtüsü gibi nedenler, kırsal yerleşmelerin dağların güney yamaçlarında toplanmasının bir nedeni olamaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Türkiye ekonomik sebepli dışarıya göç vermektedir. Bunun nedenleri; hızlı nüfus artışı, istihdam sorunu, gelir dağılımındaki bozukluklar, isteklerin çeşitlenmesi ve çoğalmasıdır. Türkiye'den Avrupa ülkelerine yönelik ilk işçi göçü, 1958 - 1961 yılları arasında yaşanmıştır.

Türkiye genç nüfus oranı fazla olan bir ülkedir. Ülkemiz nüfusunun %50'sinin yaş ortalaması 29,2'dir. Ayrıca Türkiye, nüfusunun %27'sinin yaşı 15'ten az olan bir ülkedir.

Birbirine çok yakın olmasına rağmen, çok az oranda erkek nüfus kadın nüfustan daha fazladır.

Eğitim seviyesinin yükselmesi, kadının iş hayatına girmesi, şehirleşmenin artması, sağlık alanındaki gelişmeler ve evlenme yaşının yükselmesi ülkemizde doğurganlık oranının giderek azalmasına neden olmaktadır.

Türkiye'den ABD ve Batı Avrupa ülkelerine beyin göçü olmaktadır. Buna karşın Türkiye az oranda da olsa Türk Cumhuriyetleri ve Orta Doğu ülkelerinden son yıllarda beyin göçü alan bir ülke konumundadır. Ancak gelişmiş ülkelerden beyin göçü aldığı doğru değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

15. Türkiye'de sanayinin belirli yörelerde yoğunlaşmasında; ham madde, ulaşım, enerji faktörü, iklim ve pazar koşulları başta gelir. Sorunun seçeneklerindeki faktörler içerisinde sanayi dağılımına etki eden en önemli faktör ulaşımdır. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması ulaşımı kolaylaştırırken, dağların genelde yüksek, Karadeniz ve Akdeniz kıyıları boyunca kıyıya paralel uzanması zorlaştırmıştır. Ülkemizin batı kesimlerinde sanayinin yoğunlaşması; kara, deniz, demir ve hava ulaşımında daha gelişmiş olmasının rolü büyüktür.

Nüfus sanayinin yoğun olmasına yol açmasından çok, sanayinin gelişmesi nüfusun yoğun olmasına yol açmaktadır. Gerek sıcaklık şartları, gerekse yağış şartları bazı özel sanayi kuruluşlarının çalışmalarında rol oynadığından kriter oluştursa da ülkemizde sanayinin dağılımında rol oynayan etmenler içerisinde gösterilemez. Ayrıca bitki örtüsünün sanayi dağılımında önem teşkil edecek bir rolü yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Grafikteki bilgiler ışığında seçenekler incelendiğinde;

A) Fındık ihracatı en fazla 1995 yılında, en az ise 2000 yılında yapılmıştır.

B) Fındık ihracatında 1998 yılına kadar dalgalanmalar görülürken, bu yıldan sonra düzenli olarak azalmıştır.

C) En çok fındığın satıldığı yıl 1995 yılı olurken, en çok döviz elde edildiği yıl 1997 yılı olmuştur.

D) En az ihracat ve en az gelir 2000 yılında gerçekleşmiştir.

E) Grafikte, satılan fındıkta çok dalgalanmalar daha az olurken, elde edilen gelirde daha fazla dalgalanmaların olduğu anlaşılmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Karadeniz Bölgesi'nde taş kömürü yatakları Zonguldak ve Bartın'da bulunmaktadır. Bakır madeni yatakları Küre (Kastamonu), Çayeli (Rize), Murgul'da (Artvin) bulunmaktadır. Manganez yatakları Ereğli (Zonguldak), Borçka (Artvin), Maçka (Trabzon), Ardeşen'de (Rize) bulunmaktadır. Linyit yatakları Bayburt, Vezirköprü (Samsun), Osmancık (Çorum) ve Amasya çevresinde bulunmaktadır. Buna karşın Karadeniz Bölgesi'nde demir madeni yatakları yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Seçeneklerdeki geçitlerden yalnızca Belen Geçidi doğu-batı istikametinde uzanış gösterir. Zigana (Kalkanlı) Geçidi Doğu Karadeniz kıyılarını, Doğu Anadolu Bölgesi'ne bağlayan bir geçittir. Doğu Karadeniz dağları doğu - batı istikametinde uzanırken, Zigana Geçidi kuzey - güney istikametindedir. Çubuk Geçidi, Göller Yöresi'ni Antalya kıyılarına (Isparta, Burdur - Antalya) bağlayan bir geçittir. Sertavul Geçidi, İç Anadolu Bölgesi'ni Akdeniz kıyılarına (Karaman - Silifke) bağlamaktadır. Gülek Geçidi, İç Anadolu Bölgesi'ni Akdeniz kıyılarına (Niğde - Tarsus) bağlamaktadır. Çubuk, Sertavul ve Gülek Geçitleri, Toros Dağları'nın doğu-batı uzanmasının bir sonucu olarak kuzey - güney istikametinde bir uzanış gösterirler. Bunlara karşın, Nur (Amanos) Dağları üzerinde bulunan Belen Geçidi, Akdeniz Bölgesi'ni Suriye'ye (İskenderun - Hatay) bağlamaktadır. Nur Dağları kuzeydoğu - güneybatı istikametinde uzanırken, Belen Geçidi doğu - batı istikametinde uzanış gösterir.

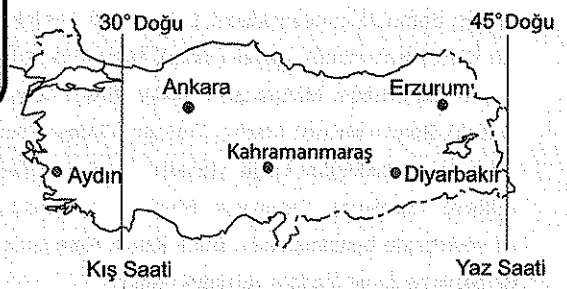
Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

Ücretsiz Deneme Arşivi - https://ranlev.org

DENEMEYE DEĞER 35

uzmankariyer

1.

Türkiye'de yıl içerisinde yapılan kış saati uygulamasının iptal edilmesi durumunda yerel saat ile ulusal saat arasındaki farkın eskisine göre pek fazla değişmeyeceği merkez aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aydın B) Ankara C) Kahramanmaraş D) Diyarbakır E) Erzurum

2. **Aşağıda verilenlerden hangisi Türkiye'deki kırsal yerleşmelerin ortak özellikleri arasında gösterilemez?**

A) Tarım ve hayvancılık yaygındır.

B) Doğurganlık oranı fazladır.

C) Kentlere yakın yerlerde kurulmuştur.

D) Kent yerleşmelerine göre daha az nüfusa sahiptir.

E) Kişi başına düşen millî gelir düşüktür.

3. Marmara Bölgesi Türkiye'de toplam nüfusun en fazla olduğu bölge olmasına karşın bölge içinde nüfusun dağılışı düzenli değildir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu durum üzerinde etkili olduğu söylenebilir?

A) Yer şekilleri

B) Enlem

C) Yağış biçimi

D) Bitki örtüsü

E) Jeolojik yapı

4. **Aşağıdaki illerin hangisinde yıl içinde turizme bağlı nüfus miktarındaki değişimin diğelerinden daha fazla olması beklenir?**

A) İzmir B) Bursa C) Bolu D) Muğla E) İstanbul

5. **Türkiye'de iç ticarette yük taşımacılığının yapıldığı ulaşım sektörlerinin en fazla kullanılandan en az kullanılana doğru sıralanışı aşağıdaki seçeneklerin hangisinde verilmiştir?**

A) Kara yolu-Deniz yolu-Demir yolu-Hava yolu

B) Kara yolu-Demir yolu-Deniz yolu-Hava yolu

C) Demir yolu-Kara yolu-Deniz yolu-Hava yolu

D) Deniz yolu-Kara yolu-Hava yolu-Demir yolu

E) Demir yolu-Kara yolu-Hava yolu-Deniz yolu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - uzmankariyer.org

6. **Aşağıdaki akarsu ve döküldüğü yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Meriç - Ege
B) Göksu - Akdeniz
C) Bartın - Karadeniz
D) Sakarya - Marmara
E) Fırat - Basra

7. Türkiye'de elektrik enerjisinin büyük bir bölümü Marmara Bölgesi'ndeki doğal gazla çalışan termik santrallerden sağlanmaktadır.

Bu santrallerin Marmara Bölgesi'nde kurulmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğal gazın tamamının bölgeden elde edilmesi
B) Ulaşım olanaklarının iyi olması
C) Sanayi ve nüfusun yoğun olması
D) İkliminin uygun olması
E) Gelişmiş limanlarının bulunması

8. Barajlar genellikle sulama ve elektrik enerjisi elde etme amacıyla kurulurlar.

Aşağıda verilen barajlardan hangisinin kurulumu sadece elektrik enerjisine yönelik olup tarımda sulama amaçlı değildir?

A) Borçka B) Devegeçidi C) Demirköprü
D) Seyhan E) Atatürk

9. Ulaşım yolları üzerinde ve önemli kavşak noktalarında olan merkezler ekonomik bakımdan gelişmiştir.

Buna göre aşağıda verilen merkezlerden hangisinin verilen açıklamaya uygun olduğu söylenemez?

A) Erzurum B) Eskişehir C) Kırklareli
D) Afyon E) Kayseri

10.

I. Yağ fabrikası
II. Cam fabrikası
III. Kâğıt fabrikası
IV. İlaç fabrikası
V. Şeker fabrikası

Yukarıda Türkiye'de bulunan bazı endüstri kuruluşları verilmiştir.

Buna göre verilen sanayi kuruluşlarının hangisi genel olarak iç bölgelerde yaygınlık göstermektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Kitap Arşivi - https://ranlev.org

uzmankariyer

11. Ekstansif tarım geniş alanlarda sulama yapılmadan doğal iklim koşullarında yapılan ilkel bir tarım yöntemidir.

Buna göre, aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisi bu yöntemle yetiştirilemez?

A) Arpa B) Yulaf C) Domates D) Buğday E) Mercimek

12. **Meriç, K. Menderes, Gediz ve Susurluk gibi akarsuların taşkınlara yol açma olasılığının fazla olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

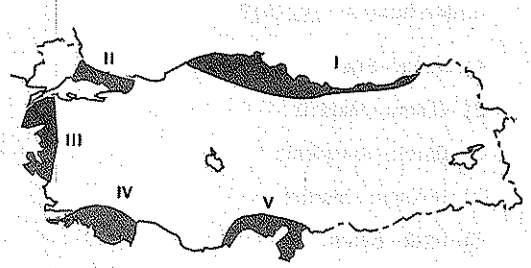
A) Boylarının kısa olması
B) Yatak genişliklerinin fazla olması
C) Rejimlerinin düzensiz olması
D) Havza genişliklerinin fazla olması
E) Taşıdıkları yükün az olması

13. Coğrafi konumları nedeniyle Türkiye'de bölgeler içerisinde iklim ve bitki örtüsü çeşitliliği görülmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen bölgelerden hangisinde bu çeşitlilik diğerlerine göre daha az yaşanmaktadır?

A) Marmara B) İç Anadolu C) Karadeniz D) Güneydoğu Anadolu E) Ege

14.

Yukarıda verilen haritadaki işaretli alanların hangisinde boyuna - dalmaçya - ria tipi kıyılar bir arada yer almaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aşağıda tarımda verimliliği artıran temel unsurlar sıralanmıştır.

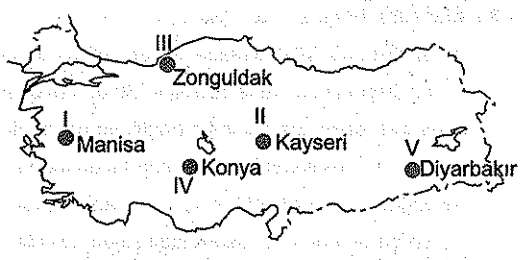
I. Gübre kullanımı
II. Tohum ıslahı
III. Sulama
IV. Makineleşme
V. Zirai mücadele
VI. Pazarlama

Buna göre yukarıda verilenlerden hangi ikisi Türkiye tarımında diğerlerine göre daha öncelikli sorun olarak gösterilebilir?

A) I, II ve III B) I, III ve VI C) II, IV ve V D) III, V ve VI E) III, IV ve VI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - http://www.kitap.org

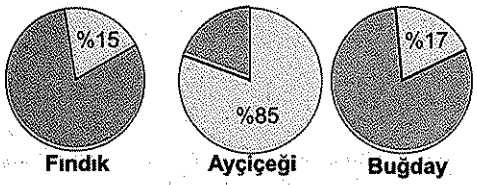
16.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde volkanik dağlara ve volkan konilerine <u>rastlanmaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV D) V

17.

Yukarıdaki grafiklerde Türkiye'deki bazı tarım ürünlerinin toplam üretimindeki payları gösterilen bölge aşağıdakilerin hangisidir?

A) Karadeniz B) Marmara C) İç Anadolu

D) Ege E) Doğu Anadolu

18. Aşağıda verilen turizm çeşidi - merkez eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kongre turizmi - İstanbul

B) Doğa turizmi - Antalya

C) Deniz turizmi - Samsun

D) Kış turizmi - Erzurum

E) Tarihî turizm - Adıyaman

uzmankariyer

1.C 2.C 3.A 4.E 5.B 6.D 7.C 8.A 9.C 10.E 11.C 12.B 13.B 14.D 15.A 16.C 17.B 18.C

Uzman Kariyer Rehberlik Arşivi - https://ranlev.org

1. Türkiye'de dönüşümlü olarak iki meridyenin yerel saati ortak saat olarak kullanılır. Bunlar;

A) Yaz Dönemi: Bu dönemde Iğdır'dan geçen 45° Doğu meridyeninin yerel saati Türkiye genelinde ortak saat olarak uygulanır ve buna ileri saat uygulaması denir.

B) Kış Dönemi: Bu dönemde İzmit'ten geçen 30° Doğu meridyeninin yerel saati ülkemiz genelinde ortak saat olarak kullanılır ve buna geri saat uygulaması denir.

Seçeneklerdeki illerde, ister yaz saati uygulansın, isterse kış saati uygulansın, ulusal saat ile yerel saat arasındaki farkın en az olacağı kent Kahramanmaraş'tır. Çünkü bu kent, kullanılan ortak saat noktalarının ortasında yer almaktadır. Söz konusu bu değişim durumunda ise farkın en çok olacağı merkez Aydın olacaktır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Kır yerleşmesi ekonomik fonksiyonu ekim dikim, hayvancılık olan ve nüfusu 10.000'in altında olan yerleşmelerdir. Ülkemizin kır yerleşmelerinde, tarım ve hayvancılık faaliyeti çok yaygındır. Eğitim seviyesinin düşüklüğü, iş gücü ihtiyacı, çevresel etkiler, gelenek ve göreneklerin etkisi başta olmak üzere doğurganlık oranı çok fazladır. Kır yerleşmelerinin en önemli özelliklerinden biri nüfusunun 10.000 ve daha altında olmasıdır. Türkiye'de sayısı sürekli azalmakla birlikte, 35.000 civarında köy vardır. Dışarıya sürekli göç verdiklerinden nüfusları sürekli azalma göstermektedir. Geçim kaynaklarının genelde tarım ile hayvancılık olması kırsal kesimde kişi başına düşen millî gelirin düşük olmasına neden olmaktadır. Ancak kır yerleşmelerinin kentlere yakın yerlerde kurulmuş olması doğru değildir. Kentlerin yakınlarında kurulmuş olan kır yerleşmeleri olduğu gibi, kentlerden çok uzaklarda kurulmuş olan kır yerleşmeleri de bir hayli fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Marmara Bölgesi'nde; Çatalca-Kocaeli, Güney Marmara, Ergene Bölümlerinde toplam nüfus fazla iken Yıldız Dağları'nda nüfus seyrektir. Bu durum üzerinde etkili olan etken ise bölümün dağlık ve engebeli olması yani yer şekilleridir. Yer şekilleri bakımından dağlık ve engebeli yerlerde nüfus az, düz alanlarda ise fazladır ve bu durumun nüfusun dağılışında etkilidir. Diğer seçeneklerde verilen enlem, jeolojik yapı, bitki örtüsü ve yağış biçimlerinin bölgede nüfusun dağılışında fazla etkisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Türkiye'de bazı iller mevsimlik olarak bazıları ise sürekli turist çekerler. İstanbul ülkemizde en çok turist çeken ildir. Doğal güzellikleri, tarihî ve kültürel değerleri ile sanatsal ve sportif aktivitelerin fazla olması bu durumun başlıca nedenleridir. Muğla ve İzmir'de yaz döneminde, Bursa ve Bolu'da ise kış döneminde nüfus hareketliliğinin yaşandığı görülmektedir. Ancak nüfus miktarında en fazla değişim İstanbul'dadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - http://www.pdfkitap.org

5. Türkiye'de en fazla gelişme gösteren ve en yaygın olan ulaşım sektörü, kara ulaşımıdır. Pahalı bir yöntem olmasına rağmen, Türkiye'nin coğrafi özellikleri ve hükûmetlerin politikasına bağlı olarak kara ulaşımı daha çok gelişme göstermiştir. Ülkemizin her yerleşim merkezine kara yolu ile ulaşmak mümkündür. Yük taşımacılığında kara yolundan sonra gelişme gösteren demir yolu ulaşımıdır. Ancak demir yolu ile ülkemizin her kentine ulaşmak mümkün değildir. Demir yolu ulaşımı son yıllarda önemli gelişmeler gösterse de gelişmiş ülkelerin çok gerisindedir. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesi olmasına rağmen, deniz ulaşımında arzulanan gelişmeyi gösterememiştir. Oysa yük taşımada deniz ulaşımı, diğer ulaşım sistemlerine göre maliyeti en ucuz olan ulaşım sistemidir. Taşımış olduğunuz ürün, yükte ve pahada ağırsa ve bozulma riski taşımıyorsa deniz ulaşımı en ucuz ulaşım sistemidir. Ülkemizde hava ulaşımı son yılarda hızlı bir gelişme göstermektedir. Ekonomik değeri yüksek, bozulma riski taşıyan, zaman sıkıntısı olan ürünler genelde hava ulaşımı ile taşınmaktadır. Bu duruma göre ülkemizde iç ticarette yük taşımacılığı yoğunluğu; kara, demir, deniz ve hava yolu şeklinde sıralanmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Seçeneklerde belirtilen akarsulardan, Sakarya Nehri'nin döküldüğü yer yanlış verilmiştir. Çünkü Sakarya Nehri, kaynağını Ege Bölgesi'nden alarak, İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde yatağı bulunan ve daha sonra Karadeniz'e dökülen bir akarsudur. Sakarya Nehri, ülkemizin dört coğrafi bölgede yatağı bulunan tek akarsudur. Diğer akarsulardan Meriç Nehri kaynağını yurt dışından alarak Ege Denizi'ne, Göksu Akdeniz'e, Bartın Karadeniz'e dökülmektedir. Fırat Nehri ise kaynağını ülkemizden alan Dicle Nehri ile birleşip Şattülarap adını alarak Basra Körfezi'ne dökülmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Türkiye, yıllara göre değişmekle birlikte, elektrik enerjisi ihtiyacının yarıdan fazlasını doğal gazdan elde eden bir ülkedir. Ülkemiz doğal gaz ihtiyacımızın %98'ini ithal ederken, %2'sini Çamurlu (Mardin), Akçakoca (Düzce) ve Hamitabat (Kırklareli) kuyularından elde eden bir ülkedir. Türkiye'de doğal gazla çalışan termik santralleri Ovaakça (Bursa), Ambarlı (İstanbul) ve Hamitabat (Kırklareli) hepsi de Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır. Bu duruma Marmara Bölgesi'nde ulaşımın elverişli olması, önemli limanların bulunması önemli katkı sağlasa da en önemli neden Türkiye nüfusunun büyük çoğunluğunun burada yaşaması ve sanayi tesislerinin büyük çoğunluğunun burada olmasıdır. Ülkemiz enerji tüketiminin üçte birlik payını Çatalca-Kocaeli Bölümü oluşturmaktadır. Diğer yandan iklimin elverişliliği her ekonomik faaliyet için avantaj sağlayan bir unsur olmasına rağmen ana unsur değildir. Ayrıca doğal gazın tamamının bölgeden elde edildiği doğru değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

Kitap Arşivi - https://fanatey.org

8. Barajlardan; elektrik enerjisi elde etme, taşkınları önleme, sulama, sanayide kullanma, içme suyu elde etme, su ürünleri yetiştirme ve turizm amaçlı yararlanılabilir. Barajlardan, bunlardan yalnızca bir tanesinden yararlanılabileceği gibi, hepsinden de yararlanmak mümkündür. Seçeneklerde belirtilen barajlardan Devegeçidi Barajı Dicle Nehri üzerinde ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır. Atatürk Barajı, Fırat Nehri üzerinde ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi üzerinde bulunmaktadır. Demirköprü Barajı Gediz Nehri üzerinde ve Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Seyhan Barajı, Seyhan Nehri üzerinde ve Akdeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Borçka Barajı ise Doğu Ka-radeniz'de Artvin ilinde Çoruh Nehri üzerinde inşa edi-len bir barajdır. Çoruh Nehri sarp ve engebeli olması, oldukça derin çentik bir vadide akması, yakın çevre-sinde tarıma elverişli düzlüklerin pek olmayışından dolayı, Borçka Barajı'nın elektrik enerjisine yönelik bir baraj olması asıl amaç olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

9. Seçeneklerde verilen illerden Erzurum, Eskişehir, Afyonkarahisar ve Kayseri gerek coğrafi konumları gerekse yer şekillerinin uzanış doğrultuları açısından merkezî özellik gösterir. Erzurum Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzey kesiminde, Kayseri İç Anadolu Bölgesi'nin doğusunda, Eskişehir İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında, Afyonkarahisar Ege Bölgesi'nde bulunan İç Batı Anadolu Bölümü'nün kavşak noktasında yer almaktadır. İsimleri belirtilen bu iller çevrelerindeki yerleşmeler için çekim merkezi oluşturmuş ve çevresindeki illerden daha fazla gelişme göstermiştir. Kırklareli ise ulaşım yollarına sapa kalmış, gelişme gösterememiş Marmara Bölgesi'nin Yıldız Dağları Bölümü'nde yer alan, ana yollara uzak mesafede bulunan ve ekonomik açıdan gelişme gösteremeyen bir ilimizdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Türkiye'de cam fabrikaları Sinop, Mersin, İstanbul, Çayırova (Gebze) ve Trakya'da faaliyet göstermektedir. Kâğıt fabrikaları Aksu (Giresun), Taşköprü (Kastamonu), Çaycuma (Zonguldak), İzmit, Balıkesir, Afyonkarahisar, Dalaman (Muğla), Taşucu (Mersin) ve çeşitli kentlerde bulunan özel sektöre ait fabrikalarla sınırlıdır. Yağ sanayi, yetiştirilen ürünlerin kıyılarda yoğunluk göstermesine bağlı olarak genellikle kıyı bölgelerde kurulmuştur. Türkiye ilaç fabrikalarının büyük çoğunluğu Marmara ve Ege Bölgelerinin kıyılarında kurulmuşlardır. Şeker pancarı ülkemizin iç kesimlerinde yoğun olarak yetiştirilmektedir. Karadeniz kıyılarında iklim şartlarına bağlı olarak yetişemediği için, diğer kıyılarda ise ekonomik getirisi daha çok olan tarım ürünleri tercih edildiği için şeker pancarı yetiştirilmez. Diğer yandan şeker üretimi için kurulacak sanayi tesisinin daha ekonomik olması için ham maddeye yakın olma zorunluluğu vardır. Türkiye'de kırk civarındaki şeker fabrikasının hepsi, kıyılardan uzak iç kesimlerde kurulmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Ekstansif (ilkel - kaba - yaygın) Tarım Metodu: Nüfusa göre tarım alanlarının fazla olduğu ülkelerde uygulanan tarım metodudur. Birim alandan alınan verim düşüktür. Üretim miktarında iklimin etkisi vardır. Yurdumuzda uygulanan tarım metodu genelde bu şekildedir. İntansif tarım metodu ile ekstansif tarım metodu arasındaki en önemli fark birim alandan alınan verimdir. Ülkemizin iç bölgelerinde su isteği az olduğundan buğday, arpa, yulaf ve çavdar tarım ürünleri geniş bir alanda yetişebilme olanağı bulmaktadır. Ancak su isteği fazla olan domates, yeterli suyun olmadığı yerlerde yetişme olanağı bulamaz. Domates daha dar alanlarda yetişen ve yılda birkaç kez sulanması gereken bir tarım ürünüdür. Seçeneklerde belirtilen diğer ürünlere göre daha zahmetli, iklim seçiciliği daha fazla olan bir tarım ürünüdür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Soruda verilen Meriç, K. Menderes, Gediz ve Susurluk Nehirleri düz arazilerde aktıkları için yatak derinlikleri az, genişlikleri fazladır. Bir akarsuyun yatak derinliğinin az, yatak genişliğinin fazla olması taşkın riskini arttıran en önemli etkendir. Dolayısıyla alçak ve düz alanlarda akan bu akarsularda sık sık taşkınlar görülmektedir.

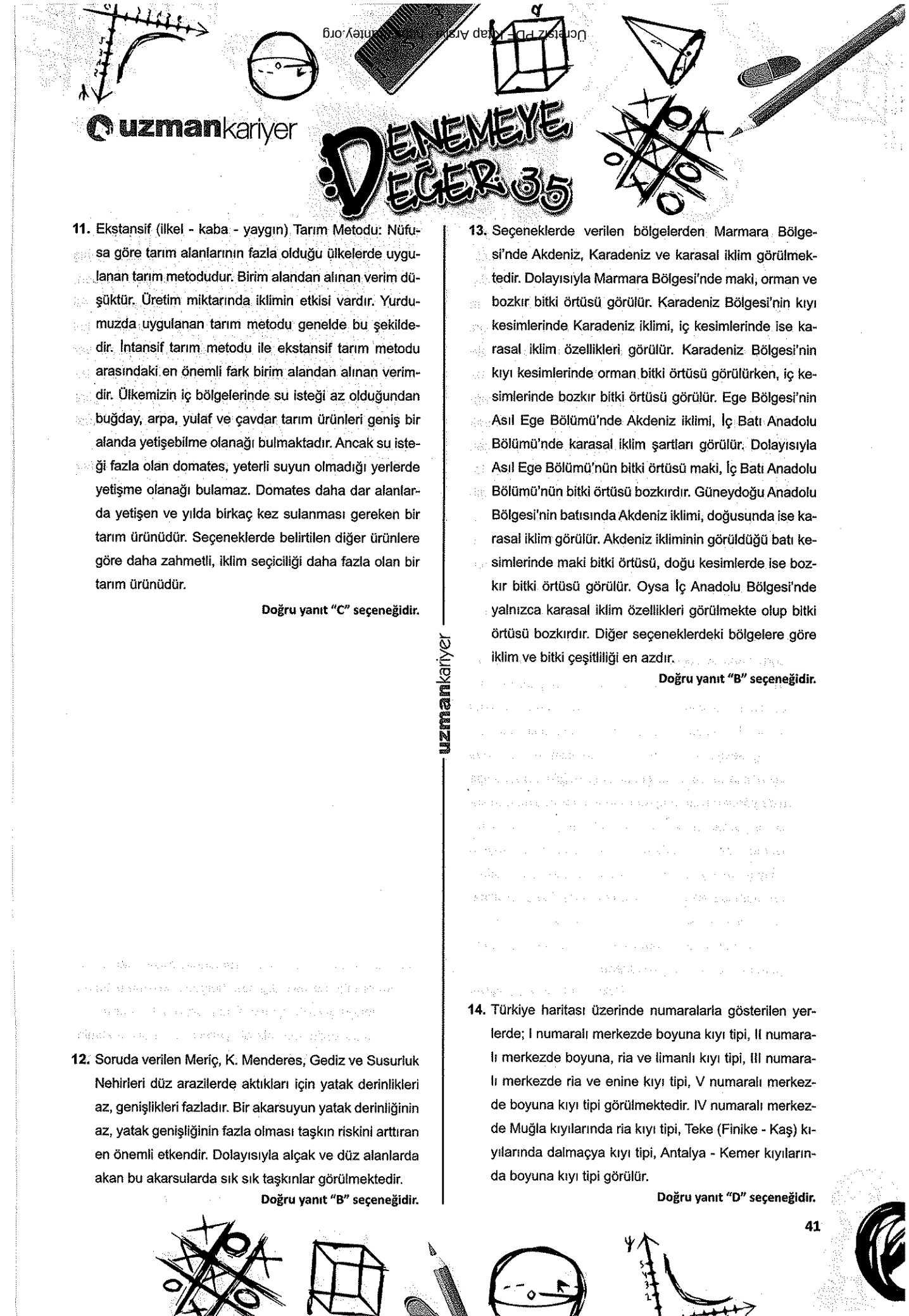
Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Seçeneklerde verilen bölgelerden Marmara Bölgesi'nde Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim görülmektedir. Dolayısıyla Marmara Bölgesi'nde maki, orman ve bozkır bitki örtüsü görülür. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde Karadeniz iklimi, iç kesimlerinde ise karasal iklim özellikleri görülür. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde orman bitki örtüsü görülürken, iç kesimlerinde bozkır bitki örtüsü görülür. Ege Bölgesi'nin Asıl Ege Bölümü'nde Akdeniz iklimi, İç Batı Anadolu Bölümü'nde karasal iklim şartları görülür. Dolayısıyla Asıl Ege Bölümü'nün bitki örtüsü maki, İç Batı Anadolu Bölümü'nün bitki örtüsü bozkırdır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında Akdeniz iklimi, doğusunda ise karasal iklim görülür. Akdeniz ikliminin görüldüğü batı kesimlerinde maki bitki örtüsü, doğu kesimlerde ise bozkır bitki örtüsü görülür. Oysa İç Anadolu Bölgesi'nde yalnızca karasal iklim özellikleri görülmekte olup bitki örtüsü bozkırdır. Diğer seçeneklerdeki bölgelere göre iklim ve bitki çeşitliliği en azdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Türkiye haritası üzerinde numaralarla gösterilen yerlerde; I numaralı merkezde boyuna kıyı tipi, II numaralı merkezde boyuna, ria ve limanlı kıyı tipi, III numaralı merkezde ria ve enine kıyı tipi, V numaralı merkezde boyuna kıyı tipi görülmektedir. IV numaralı merkezde Muğla kıyılarında ria kıyı tipi, Teke (Finike - Kaş) kıyılarında dalmaçya kıyı tipi, Antalya - Kemer kıyılarında boyuna kıyı tipi görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

Deneme Sınavı - https://ranteY.org

15. Sorunun öncülünde belirtilen bütün unsurların uygun olup olmaması tarımsal faaliyeti doğrudan etkilemektedir. Ancak ülkemizin fiziki şartlarından iklim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda en önemli sorunun sulama olduğu görülür. Ülkemizde yalnızca Karadeniz Bölgesi'nin denize yakın kesimlerinde su problemi yoktur. Gerek iç bölgelerin gerekse Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde yaz kuraklığının yaşanmasına bağlı olarak önemli ölçüde sulama yetersizliği sorun olarak karşımıza çıkar ve üretimde dalgalanmalara yol açar. Diğer önemli bir sorun da tarımsal üretimde kaliteli tohumun istenilen düzeyde kullanılmayışıdır. Islah edilmiş olan tohumun önemli ölçüde ithal edilmesi sebebiyle çok pahalı oluşu, kullanımını azaltmakta ve verimin düşmesine neden olmaktadır. Zaten tohum ıslahının amaçları verimi artırmak, kaliteyi yükseltmek ve standart ürün elde etmektir. Buna göre Türkiye tarımında öncelikli sorun sulama ve tohum ıslahı olduğundan doğru yanıt A seçeneğidir. Diğer unsurlardan gübre kullanımı da önemli sorunlardandır. Suni gübrenin pahalı oluşu, hayvansal gübrenin de bazı yörelerde yakıt olarak tüketimi tarımı olumsuz etkilemektedir. Teknoloji hangi seviyede olursa olsun ülkemizin her tarafında makineli tarım yapmak için elverişli değildir. Bazı bölge ya da yörelerimizin engebeli olması, tarım alanların küçük ve parçalı oluşu tarımda makineleşmeyi zorlaştırmaktadır. Zirai mücadelenin yetersizliği, yeterli sayıda olmayışı ve eş zamanlı yapılmayışı tarımsal üretimimizi olumsuz etkileyen unsurlardandır. Tarım politikasında yaşanan istikrarsızlıklar, üretimde dalgalanmalar, üründeki ve fiyatındaki standartsızlıklar pazarlama açısından sorun oluşturmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Türkiye tamamına yakını III. jeolojik zamanda oluşan geç bir ülke olduğu için volkanik araziler geniş bir dağılım gösterir. Seçeneklerde belirtilen illerden, Manisa'da Kula Tepeleri; Kayseri'de Erciyes ve Ali Dağı; Konya'da Karadağ, Karacadağ ve Karapınar kül konileri; Diyarbakır'da Karacadağ volkanik arazisi yer almaktadır. Oysa Zonguldak çevresi I. jeolojik zamanda oluştuğundan ülkemizin genel arazi yapısına göre daha yaşlıdır ve burada volkanik arazi bulunmamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Grafiklerde verilen tarım ürünlerinin yüzde olarak üretim oranlarına bakıldığında, bölgenin Marmara Bölgesi olduğu görülür. Çünkü fındık üretimi iki coğrafi bölgemizde ekonomik olarak yetiştirilir. Fındık üretiminde Karadeniz Bölgesi I. sırada yer alırken, Marmara Bölgesi II. sırada yer alır. Ayçiçeği üretiminde açık ara farkla Marmara Bölgesi I. sırada yer alırken, II. sırada İç Anadolu Bölgesi; buğday üretiminde ise I. sırada İç Anadolu Bölgesi, Marmara Bölgesi ise II. sırada yer alır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

18. A) Konumu, tarihî, doğal güzellikleri, ulaşım imkânları; İstanbul'un Türkiye'deki kongre turizminin en yoğun olduğu kentlerden biri olmasını sağlamıştır. İstanbul'un uluslararası bir sanat ve kültür merkezi olması, kültür ve sanat gösterileri ve konferansların şehrin kültürel paletinde yer almasını sağlamıştır. Ülkemizde düzenlenen kongrelerin %85'i İstanbul'da yapılmaktadır. Ulaşım ve telekomünikasyon kolaylıkları, gelişmiş konaklama tesisleri, alışveriş imkânları, çevre gezileri açısından çok çeşitli alternatifler taşıması nedeniyle kongre düzenlemek isteyenlerin tercih ettikleri önemli bir merkez durumundadır.

B) Antalya'da, yer şekilleri ve iklim özellikleri nedeniyle dağcılık, su sporları, yamaç paraşütü gibi doğal kaynaklardan faydalanılan doğa turizmi gelişmiştir.

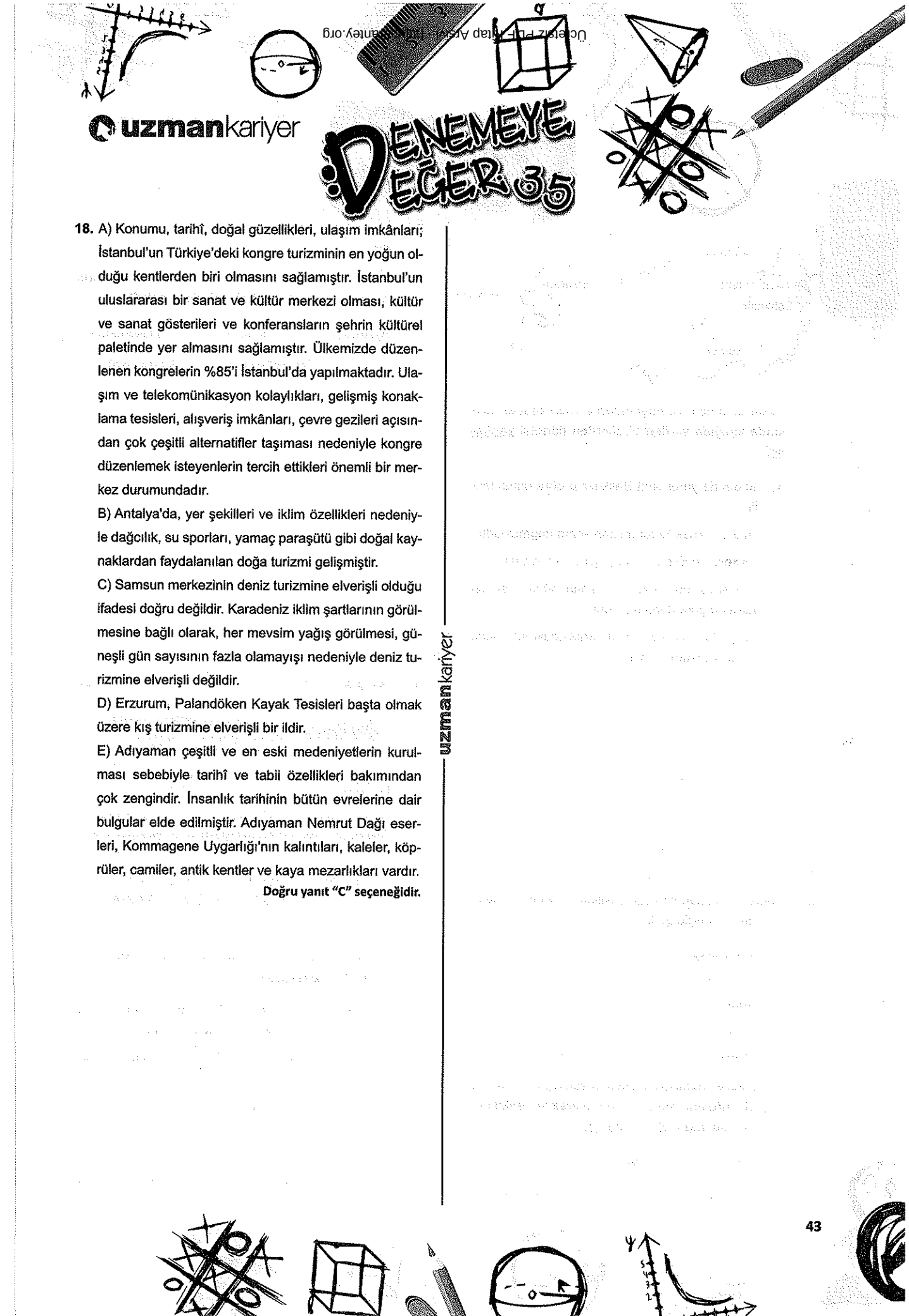
C) Samsun merkezinin deniz turizmine elverişli olduğu ifadesi doğru değildir. Karadeniz iklim şartlarının görülmesine bağlı olarak, her mevsim yağış görülmesi, güneşli gün sayısının fazla olamayışı nedeniyle deniz turizmine elverişli değildir.

D) Erzurum, Palandöken Kayak Tesisleri başta olmak üzere kış turizmine elverişli bir ildir.

E) Adıyaman çeşitli ve en eski medeniyetlerin kurulması sebebiyle tarihî ve tabii özellikleri bakımından çok zengindir. İnsanlık tarihinin bütün evrelerine dair bulgular elde edilmiştir. Adıyaman Nemrut Dağı eserleri, Kommagene Uygarlığı'nın kalıntıları, kaleler, köprüler, camiler, antik kentler ve kaya mezarlıkları vardır.

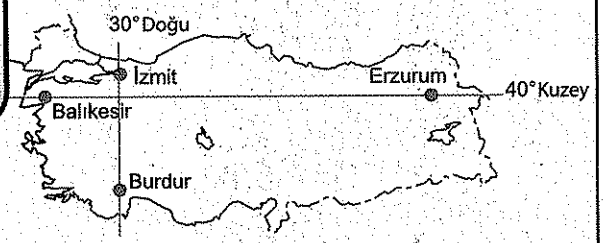
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

Ücretsiz Arşivi - https://ranlev.org

1.

Yukarıda enlem ve boylamları verilen kentler hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Burdur'da yerel saat Balıkesir'e göre daha ileridir.

B) İzmit'te Güneş Erzurum'dan sonra doğmaktadır.

C) Balıkesir ve Erzurum'da çizgisel hız aynıdır.

D) 21 Haziran'da İzmit'te yaşanan gündüz süresi Burdur'a göre daha uzundur.

E) Yıl içinde gece ve gündüz arasındaki süre farkı en fazla Erzurum'dadır.

2. Nüfus yoğunluğu yeryüzü şekilleri ve iklim olumsuzluğu olan yerlerde azdır.

I. Yıldız Dağları
II. Menteşe
III. Konya
IV. Teke
V. Taşeli

Buna göre, yukarıda verilen yörelerin hangisinde seyrek nüfuslanmanın sebebi olarak yer şekillerinin olumsuzluğu gösterilemez?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve III
D) I ve II E) IV ve V

3. Hinterlant bir limanın iç kesimlerle olan ulaşım ağıdır.

Buna göre, Diyarbakır aşağıda verilen limanların hangisinin hinterlant ağı içinde yer alır?

A) Antalya B) İzmir C) İskenderun
D) Trabzon E) Samsun

4. Aşağıda Türkiye'de 2005 yılı fosil kökenli enerji kaynaklarının çıkarım ve tüketim tablosu verilmiştir.

ÇIKARIM (2005)			
Taş kömürü (bin ton)	Linyit (bin ton)	Petrol (bin ton)	Doğal gaz (m^3)
2.170	55.278	2.281	980
TÜKETİM (2005)			
Taş kömürü (bin ton)	Linyit (bin ton)	Petrol (bin ton)	Doğal gaz (m^3)
19.471	56.577	30.016	27.314

Buna göre, tabloya bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Verilen enerji kaynaklarında dışa bağımlılık en fazla petrol ve doğal gazda olmuştur.

B) Çıkarılan linyit, tüketimi hemen hemen karşılamaktadır.

C) Çıkarılan taş kömürü, tüketimi karşılayamamaktadır.

D) En fazla enerji linyitten sağlanmaktadır.

E) Petrol çıkarımı taş kömürü çıkarımından fazladır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - www.uzmanlikariyer.org

5. Türkiye'de ekim alanlarının yarısından fazlasında erozyon nedeniyle çok miktarda toprak kaybı olmaktadır.

Bu durum üzerinde aşağıdakileden hangisinin etkisi yoktur?

A) Nöbetleşe tarımın
B) İklim koşullarının
C) Nadas uygulamalarının
D) Yüksek ve eğimli arazinin fazla olmasının
E) Toprağın eğime paralel sürülmesinin

6. **Türkiye'de tarımda sulama sorununun tamamen çözülmesi durumunda aşağıda verilen merkezlerden hangisinde tarımsal verimliliğin artacağı söylenemez?**

A) Çanakkale B) Batman C) Osmaniye
D) Artvin E) Kırşehir

7.

- Yıl içerisinde alanı en çok değişen göl
- En büyük tatlı su gölü
- Volkanik çukurluklarda oluşan göl

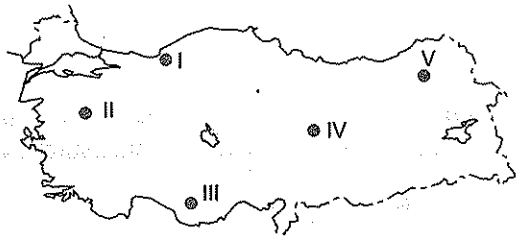
Yukarıda özellikleri verilen üç farklı göle sınırları olan kent aşağıdakilerden hangisidir?

A) Van B) Konya C) Isparta
D) Bursa E) Elazığ

8. **Türkiye'deki akarsuların taşımacılığa elverişli olması aşağıdakilerden hangisinin sonucu olamaz?**

A) Yükseklerden dökülmesi
B) Rejimlerinin düzensiz olması
C) Gerekli yatırımların yapılmamaması
D) Yataklarının denge profiline ulaşmaması
E) Genç arazilerden akıyor olması

9. Sıcak su kaynakları (kaplıcalar) kırıklı yapıya bağlı olarak yeryüzüne çıkar.

Buna göre yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden hangisinde kaplıcalara pek fazla rastlanmaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

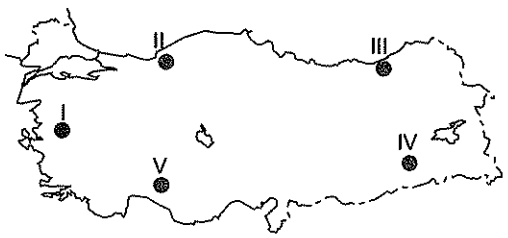
Ders Kitap Arşivi - https://ranlev.org

10. **Türkiye'de karasallık geniş alanlarda etkisini göstermekte olup aşağıda verilen bölümlerden hangisinde bu iklimin etkilediği bir alana diğerlerinden <u>daha az</u> rastlandığı söylenebilir?**

A) Ergene B) Orta Fırat C) Antalya

D) Doğu Karadeniz E) Yukarı Sakarya

11.

Yukarıdaki haritada gösterilen yerlerden hangisinin bulunduğu bölgede kırsal nüfus oranı diğerlerinden <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Türkiye'de sanayinin gelişmesi ile birlikte aşağıda verilenlerden hangisinde bir artış <u>beklenmez</u>?**

A) Kentleşme oranında

B) Enerji tüketiminde

C) İşsizlik oranında

D) Çevre kirliliğinde

E) Ulaşım imkânlarında

13. **Aşağıda verilen sanayi - kent eşleştirmelerinden hangisinin kurulumunda ham maddeye yakınlık <u>gözetilmemiştir</u>?**

A) Çimento - Sivas

B) Dokuma - İstanbul

C) Şeker - Ankara

D) Kâğıt - Muğla

E) Çay - Rize

14. Aşağıda bazı hayvancılık türleri verilmiştir.

I. Küçükbaş

II. Büyükbaş

III. Arıcılık

IV. Balıkçılık

V. Mandıracılık

Buna göre, Erzurum - Kars ve Doğu Karadeniz Bölümlerinin ortak hayvancılık faaliyetleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V

D) III ve IV E) III ve V

uzmankariyer

15. Nüfusun fazla olduğu alanlar tüketimi artıracağı için buraların pazar fonksiyonları güçlüdür.

Buna göre Türkiye aşağıda verilen komşu ülkelerinden hangisiyle yapacağı dış ticaretle daha geniş bir pazara sahip olacaktır?

A) İran B) Yunanistan C) Suriye
D) Irak E) Gürcistan

16.

- Balıkesir
- Kütahya
- Eskişehir

Yukarıdaki kentlerin tümünde çıkarılan yer altı zenginliği aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Demir B) Bakır C) Bor
D) Krom E) Boksit

17. Türkiye'de yerin derinliklerindeki magmanın yeryüzüne çıkması ve çıkan lavların soğuyup birikmesiyle özellikle İç ve Doğu Anadolu'da yanardağ veya volkan konileri oluşmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu oluşumlara örnek olarak gösterilemez?

A) Bozdağlar B) Karadağ C) Süphan
D) Nemrut E) Hasandağı

18. Farklı ekonomik faaliyetlerin bir arada yapıldığı bölgelere karma bölge denmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tarım, sanayi ve turizm etkilerinin bir arada yoğun olarak görüldüğü karma bölgelerden biridir?

A) Adana - Antalya çevresi
B) Ordu - Trabzon çevresi
C) Malatya - Sivas çevresi
D) Afyon - Uşak çevresi
E) Çankırı - Kastamonu çevresi

1.E 2.B 3.C 4.D 5.A 6.D 7.B 8.C 9.C 10.D 11.C 12.C 13.B 14.B 15.A 16.C 17.A 18.A

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. Seçenekler incelendiğinde;

A) Dünya batıdan doğuya döndüğü için doğuda yerel saat daima ileridir. Burdur Balıkesir'e göre daha doğuda olduğu için Burdur'un yerel saati daha ileridir.

B) Yine Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesine bağlı olarak doğuda Güneş erken doğup erken batar. İzmit daha batıda olduğu için, burada Erzurum'a göre Güneş daha geç doğup daha geç batar.

C) Aynı enlem üzerinde Dünya'nın dönüş hızı aynı olduğundan, çizgisel hız aynı olur. Balıkesir ve Erzurum aynı enlem üzerinde olduklarından çizgisel hızları da aynıdır.

D) 21 Haziran tarihinde güneyden kuzeye gidildikçe gündüz süresinde uzama görülür. Burdur'a göre, İzmit daha kuzeyde olduğu için İzmit'in gündüz süresi daha uzundur.

E) Yıl içerisinde gece ile gündüz arasındaki farkın en fazla olduğu kent, en kuzeyde bulunan İzmit'tir. Yıl içerisinde gece ile gündüz arasındaki farkın en az olduğu kent, Ekvator'a en yakın olan Burdur'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Seçeneklerde verilen yöre ve bölümlerden, Teke ve Taşeli Yöresi Akdeniz Bölgesi'nin; Menteşe Yöresi Ege Bölgesi'nin; Yıldız Dağları Bölümü Marmara Bölgesi'nin son derece engebeli özelliğe sahip yerleridir. Bu yörelerde nüfusun seyrek olmasında iklim özelliklerinden çok, yer şekillerinin olumsuzlukları ön plana çıkar. Bu engebeli özellikten dolayı yaşam şartlarının zorluklarına bağlı olarak nüfus yoğunluğu da oldukça düşüktür. Buna karşın Konya Bölümü yeryüzü şekilleri bakımından oldukça sade bir ova üzerinde yer alır. Burada nüfus yoğunluğunun az olması, yer şekillerinden değil, yağış azlığına bağlı olarak, kuraklık ve su problemlerinin yaşanmasından kaynaklanır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Herhangi bir limanın ekonomik olarak etkilediği sahanın genişliğine hinterlant (art bölge) denir. Diyarbakır Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin doğusunda yer almaktadır. Diyarbakır'ın kara ve demir yolu ile en kolay bağlantı yapacağı liman, Akdeniz'in doğu kıyısında yer alan İskenderun limanıdır. Diğer limanlardan Antalya Akdeniz'in batısında, İzmir Ege Denizi kıyısında, Samsun Orta Karadeniz ve Trabzon Doğu Karadeniz kıyısında yer alan limanlardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Gerek grafik gerekse tablo sorularının çözümünde yalnızca verilen bilgiler ışığında hareket etmek gerekir. Sorunun A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgilerin tabloya göre doğru olduğu görülmektedir. Seçenekler incelendiğinde;

A) Verilen enerji kaynaklarının tümünde dışa bağımlılık vardır. Bunlardan linyitte dışa bağımlılık en az olurken, taş kömürü, petrol ve doğal gazda fazladır.

B) Çıkarılan linyit miktarı 55.278 (bin ton) iken, tüketilen linyit miktarı 56.577 (bin ton) olup çıkarılan linyit, tüketimi hemen hemen karşılamaktadır.

C) Çıkarılan taş kömür miktarı 2.170 (bin ton) tüketilen taş kömürü miktarı 19.471 (bin ton) olup çıkarılan taş kömürünün tüketimi karşılama olanağı yoktur.

D) Enerjinin en fazla linyitten sağlandığı ifadesi doğru değildir. Çünkü grafikte taş kömürü, linyit, petrol ve doğal gaz olmasına karşın, enerjinin nereden sağlandığını gösteren bilgi yoktur.

E) Petrol çıkarımı (2.281 bin ton), taş kömürü çıkarımından (2.170 bin ton) fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Toprağın akarsular, sel suları, buzullar ve rüzgârlar gibi dış kuvvetlerin etkisiyle aşınıp taşınması ve sürüklenmesi olayına erozyon denir. Türkiye'de bitki örtüsünün tahrip edilmesi, kurak ve yarı kurak iklim şartları, meraların tarlalara dönüştürülmesi, yanlış arazi kullanımı, tarlaları nadasa bırakma, yüksek ve eğimli arazinin fazla olması erozyonun fazla olmasının nedenlerindendir. Buna karşın nöbetleşe ekimin fazlalığı erozyonu artıran değil, azaltan bir faktördür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

6. Türkiye'nin iklim şartları göz önünde bulundurulduğunda yalnızca Karadeniz kıyılarında her mevsim, Erzurum - Kars Bölümü'nde de yaz mevsimi yağışlı geçmektedir. Belirtilen yerlerde yapılan tarımsal faaliyetlerde sulamaya pek ihtiyaç duyulmaz. Buna karşın yukarıda belirtilen yerlerin dışında kalan bütün yerlerde, yaz mevsimi sıcak ve kurak geçtiğinden sulamaya ihtiyaç duyulur. Çanakkale Güney Marmara Bölümü'nde; Batman Dicle Bölümü'nde; Osmaniye Adana Bölümü'nde; Kırşehir Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer almaktadır. Buralarda yaz mevsimi sıcak ve kurak geçtiğinden sulamaya ihtiyaç çok fazladır. Artvin her mevsim yağış aldığından tarımda sulamaya pek ihtiyaç duyulmaz. Artvin'de diğer faktörler tarımsal verimliliği artırırken, sulamanın yaygınlaşmasının verimliliğe çok katkısı olamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Türkiye'de yıl içerisinde alanı en çok değişen göl Tuz Gölü'dür. Tuz Gölü'nün sığ olması, gölü besleyen akarsuların tarım alanlarını sulamasından dolayı yaz mevsimde suyunun azalması ya da kuruması, yaz kuraklığının etkili olması, alanının çok değişmesine yol açmaktadır. Tuz Gölü; Konya, Ankara ve Aksaray sınırları arasında yer almaktadır.

Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü 656 km² lik yüz ölçümü ile Beyşehir Gölü'dür. Çarşamba Suyu gidegeni sayesinde suları tatlı olan bir göldür. Beyşehir Gölü, Konya ile Isparta sınırları arasında yer almaktadır.

Volkanik çukurluk olarak adlandırılan göl Meke Gölü'dür. Meke Gölü maar gölü olup volkanik patlamalar sonucunda oluşmuş çukurluğun su ile dolması sonucunda oluşmuştur. Meke Gölü Konya il sınırları içerisinde yer almaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği gibi, üç farklı göle sınırı olan il Konya'dır.

Diğer seçeneklerdeki illerden Van'da tektonik ve volkanik lav seti oluşumlu Van Gölü, volkanik set oluşumlu Erçek Gölü vardır. Isparta'da volkanik oluşumlu Gölcük, karstik oluşumlu Kovada Gölü ile karstik ve tektonik oluşumlu Eğirdir ve Beyşehir Gölleri bulunmaktadır. Bursa'da tektonik oluşumlu Ulubat ve İznik Gölleri vardır. Elazığ'da ise tektonik oluşumlu Hazar Gölü vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Bir akarsuyun taşımacılığa elverişli olması için, denge profiline ulaşmış olması, rejiminin düzenli, debisinin yeterli ve coğrafi konumunun uygun olması gerekir. Türkiye III. jeolojik zamanda oluşmuş genç ve yüksek (ortalama 1132 m) bir ülkedir. Ülkemiz akarsuları denge profiline ulaşmamış, büyük çoğunluğu çağlayanlar yaparak akan, akış hızı çok yüksek, genelde rejimleri düzensiz akarsulardır. Bu nedenlerden dolayı ülkemiz akarsularından taşımacılıkta yararlanılamaz. (Yalnızca Batı Karadeniz Bölümünde yer alan Bartın Çayı'nda kıyıdan 7 km içerilere kadar küçük çaplı ulaşım yapılabilir.) Ülkemizde akarsu taşımacılığı için gerekli yatırımların yapılmadığı ifadesi doğru değildir. Gerekli yatırımlar yapılsa bile yukarıdaki nedenlerden dolayı ülkemiz akarsuları taşımacılığa uygun olmayan akarsulardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Fayların uzanışları ile deprem, volkanizma ve sıcak su kaynaklarının uzanışları arasında az çok koşutluk (paralellik) vardır. Çünkü fayların uzandığı yerler yer kabuğunun hareketli, zayıf ve dirençsiz noktalarını oluştururlar. Türkiye fayların çok olduğu, genç ve hareketli bir ülke olduğu için sayısı 1700'ü bulan sıcak su kaynağı vardır. Buna göre haritada numaralarla verilen merkezlerden, I ve V numaralı merkezler Kuzey Anadolu Fay Kuşağı üzerinde, II numaralı merkez Batı Anadolu Fay Kuşağı üzerinde, IV numaralı merkez Doğu Anadolu Fay Kuşağı üzerinde yer almakta olup bu kırıklı yapıdan dolayı kaplıcalara rastlamak mümkündür. Buna karşın III numaralı merkez Taşeli Platosu üzerinde yer almaktadır ve yakın çevresinde fay hattı olmadığı için burada kaplıcalara rastlamak mümkün değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Bir ana karanın iç kesiminde deniz etkisinin azalmasıyla ortaya çıkan iklim koşullarına karasallık denir. Kurak bölgelerin oluşmasının ve kuraklık yaşanmasının en önemli nedenlerinden biri de yeterli derecede nem taşıyan hava akımlarının çeşitli nedenlerle belirli yerlere kadar ulaşamamasıdır. Buna göre seçenekler incelendiğinde; Ergene Bölümü'nde güney ve güney batı kıyıları dışında tamamen karasal iklim görülür. Orta Fırat Bölümü'nde batısı dışında karasal iklim şartlarının etkilediği alan çok geniştir. Antalya Bölümü'nün kıyı kesimleri dışındaki iç kesimlerde, özellikle Göller Yöresi çevresinde karasal iklim şartları önemli yayılış alanı gösterir. İç Anadolu Bölgesi'nin bir bölümü olan Yukarı Sakarya Bölümü'nde tamamen karasal iklim şartları görülür. Buna karşın Doğu Karadeniz Bölümü'nün büyük kısmında denizel özellik taşıyan Karadeniz iklim şartları görülürken, bölümün iç kesimlerinde dar bir alanda Gümüşhane ve Bayburt çevresinde karasal iklim şartları görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Kır yerleşmesi ekonomik fonksiyonu ekim dikim, hayvancılık olan ve nüfusu 10.000'in altında olan yerleşmelerdir. Türkiye'de sayısı sürekli azalmakla birlikte, 35.000 civarında köy vardır. Kır yerleşmeleri dışarıya sürekli göç verdiklerinden nüfusları sürekli azalmaktadır. Türkiye'de kır yerleşme oranının en yüksek olduğu bölge Karadeniz Bölgesi en düşük olduğu bölge ise Marmara Bölgesi'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Sanayi, ham maddeden mamul meydana getirmek için yapılan faaliyetler ve kullanılan araçlar olarak tanımlanabilir. Geniş anlamda sanayi kâr sağlayıcı her türlü mal ve hizmet üretimini ifade eder. Zaten sanayi deyince akla hemen fabrika gelir. Sanayinin gelişmesi iş olanaklarını artıracağından, önemli ölçüde göç alarak kentleşme oranında önemli artışlar sağlar. Fabrikalar ve artan nüfus enerji tüketiminin fazla olmasına yol açacaktır. Sanayi tesislerine sağlanacak ham madde, üretilen malların pazar noktalarına ulaştırılması başta olmak üzere ulaşımın gelişmesine çok katkı sağlayacaktır. Fabrikalardan çıkan atıklar; denizlerin, göllerin, akarsuların, arazilerin ve atmosferin kirlenmesine yol açacaktır. Sanayinin gelişmesi işsizlik oranını önemli ölçüde azaltan bir faktördür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektedir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarına yakın olan yerlere açılmaktadır. Örneğin; un ve makarna fabrikaları buğday üretilen yerlerde, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fabrikaları zeytin ve ayçiçeği üretiminin fazla olduğu yerlerde açılmaktadır. Ham madde kolay taşınabilecek özellikte ise tüketim alanları dikkate alınmaktadır. Ham maddenin bozulma riski varsa ya da pahada hafif, yükte ağır ise mutlaka fabrikaların ham madde yakınında kurulma zorunluluğu vardır. Ankara'da şeker fabrikası, Rize'de çay fabrikasının kurulması ham maddelerin bozulma ve ekonomik olma özelliğinden kaynaklanır. Çimento

fabrikasının Sivas'ta, kâğıt fabrikasının Muğla'da kurulması ham maddenin varlığı ve ekonomik olmasından kaynaklanır. Dokumanın ham maddesinin normal şartlarda bozulma olasılığı pek yoktur. Ayrıca dokumanın ham maddesi yükte hafif, pahada ağırdır. İstanbul çevresinde dokumanın ham maddesi başka yerlerden getirildiği hâlde, dokumaya yönelik çok sayıda fabrika kurulmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Doğu Karadeniz Bölümü her mevsim yağışlı geçerken, Erzurum - Kars Bölümü'nde yaz mevsimi bol yağışlı geçmektedir. Her iki yerde de gür otlakların varlığı ve bitki çeşidinin fazlalığı ile büyükbaş hayvancılık ve arıcılık faaliyetleri önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Diğer hayvancılık faaliyetlerinden küçükbaş hayvancılık (koyun ve keçi) Ege, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde koyun, Akdeniz Bölgesi'nde kıl keçisi hayvancılığı daha yaygındır. Balıkçılık faaliyeti Karadeniz Bölgesi'nin özellikle Doğu Karadeniz kıyılarında yaygındır. Mandıracılık faaliyetleri ise büyük şehirlerin çevresi ile özellikle Marmara Bölgesi'nde yaygın olan bir hayvancılık faaliyetidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Pazarlama; kişisel ve örgütsel amaçlara ulaşmayı sağlayabilecek mübadeleleri gerçekleştirmek üzere malların, hizmetlerin ve fikirlerin geliştirilmesi, fiyatlandırılması, tanıtılması ve dağıtılmasına ilişkin planlama ve uygulama sürecidir. Malların üretim yerlerinden satış yerlerine hareketini sağlayan faaliyetler pazarlama için de düşünülür. Nüfusun fazla olduğu alanlarda, doğal olarak tüketim de fazla olduğu için pazar fonksiyonları güçlü olmaktadır. Buna göre seçeneklerde ülkelerin nüfusları, İran 70.1; Yunanistan 11.3; Suriye 23.1; Irak 31.2 ve Gürcistan 4.2 milyon nüfusa sahip ülkelerdir. Nüfus değerlerinden de anlaşılacağı gibi nüfus miktarı açısından değerlendirildiğinde Türkiye'nin en geniş pazara sahip olacağı komşusu İran'dır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Bor madeni Seyitgazi (Eskişehir), Emet (Kütahya), Bigadiç ve Susurluk (Balıkesir) yörelerinden çıkarılmaktadır. Buna göre C seçeneği doğru yanıttır.
Seçeneklerdeki diğer madenler belirtilen illerden, Havran (Balıkesir)'da demir, Mihalıççık (Eskişehir)'de krom yatakları vardır. Buna karşın boksit, bakır madenleri bu belirtilen illerde bilinen rezervleri yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Seçeneklerde verilen dağlardan, Karadağ, Süphan, Nemrut, Hasan Dağı volkanizma sonucunda oluşan dağlardır. Karadağ ve Hasan Dağı İç Anadolu Bölgesi'nde, Süphan ve Nemrut Dağları, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan volkanik dağlardır. Buna karşın Bozdağlar, Ege Bölgesi'nin kıyı Ege Bölümü'nde yer almakta, orojeneze bağlı olarak kırılma sonucunda oluşan horst dağlarıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Ülkemizde şehirler fonksiyonlarına göre çeşitlilik göstermektedir. Örneğin resmî kurum ve bakanlıkların bulunduğu Ankara idari fonksiyonlu; üniversite, bilim ve sanat etkinliklerinin yaygın olduğu İstanbul kültürel fonksiyonlu; tarım ve hayvancılığın ön planda olduğu Şanlıurfa tarım fonksiyonlu, turizm etkinliklerinin yoğun olarak yapıldığı Antalya turizm fonksiyonlu şehirlere örnektir. Fonksiyon ne kadar fazla olur ise karma yapı da artmaktadır. Ülkemizde Adana ve Antalya çevresi ticaret, turizm, tarım, sanayi fonksiyonları bakımından seçeneklerde verilen diğer yerlere göre gelişmiş ve karma özellik göstermektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. **Farklı coğrafi bölgelerde yer almalarına karşın Kastamonu ve Kırıkkale'de yerel saatin aynı olması bu iki kentin aşağıdakilerden hangisi bakımından ortak özelliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır?**

A) Enlem değerlerinin
B) Sıcaklık ortalamalarının
C) Bitki örtülerinin
D) Bakı yönlerinin
E) Boylam derecelerinin

2. Enerji kaynaklarında dışa bağımlılık, döviz kaybı sebebiyle maliyetleri arttırmaktadır.

I. Tunçbilek
II. Ambarlı
III. Ovaakça
IV. Oymapınar

Buna göre yukarıda verilen enerji santrallerinden hangilerinin diğerlerine göre <u>daha ekonomik</u> olarak çalıştığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I ve IV

3. **Aşağıda verilen tarımsal ürünlerden hangisinin Türkiye'deki toplam üretiminde, Yukarı Fırat Bölümü'nün payı diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?**

A) Pamuk B) Buğday C) Kayısı
D) Nohut E) Üzüm

4.

Haritada taralı olarak gösterilen yerde yıllık ortalama güneşlenme süresinin az olmasında aşağıdakilerden hangisi <u>daha fazla</u> etkilidir?

A) Bulutluluk oranının yıl boyunca yüksek olması
B) Bitki örtüsünü ormanların oluşturması
C) Kıyı şeridinin dar olması
D) Yağışlı gün sayısının az olması
E) Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması

uzmankariyer

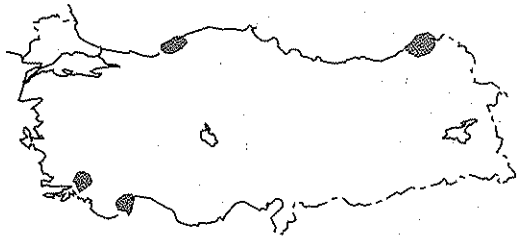
5. **Türkiye'de rezervi en geniş olan maden aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Krom B) Linyit C) Demir
D) Bor E) Bakır

6. **Aşağıdaki ovalardan hangisi birinci derece deprem bölgesi içinde <u>yer almaz</u>?**

A) Erzincan B) Gediz C) Muş
D) Amik E) Silifke

7.

Yukarıdaki haritada işaretlenmiş alanlar aşağıda verilen özelliklerden hangisi bakımdan benzerlik <u>göstermez</u>?

A) Yağış rejimleri
B) Falezli kıyı özelliği
C) Denizel iklimin yayılış alanı
D) İç kesime ulaşım zorluğu
E) Ormanlık alanın yaygınlığı

8. Deniz sularındaki kirlilik, sanayileşme ve kentleşmeye bağlı olarak artmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen körfezlerden hangisindeki kirlilik diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?

A) Saros B) İzmit C) Antalya
D) Bandırma E) Edremit

9. Tektonik depremler, yer kabuğundaki kırık hatlar boyunca oluşan yer hareketleridir.

Türkiye'nin tektonik yapısı ele alındığında aşağıdakilerin hangisinde tektonik deprem olma olasılığı diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?

A) Yıldız Dağları
B) Mardin Eşiği
C) Taşeli Platosu
D) Konya Ovası
E) Gediz Ovası

uzmankariyer

10. Türkiye bazı sanayi kollarında yeterli ham maddeye sahip olmadığı için dışa bağımlıdır.

Buna göre, aşağıda verilen sanayi kollarından hangisinde dışa bağımlılık diğerlerine göre daha fazladır?

A) Ferrokrom B) Dokuma C) Kimya
D) Besin E) Çimento

11. **Türkiye'de aşağıda verilen bitkilerden hangisinin tarımsal alanını daraltan faktör diğerlerinden farklıdır?**

A) Çay B) Haşhaş C) Muz
D) Turunçgiller E) Fındık

12. **Aşağıda verilen sanayi ve şehir eşleştirmelerinden hangisi ham maddeyi temin etme bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Tekstil - İstanbul
B) Cam - Mersin
C) Petrol - Batman
D) Yağ - İzmir
E) Şeker - Konya

13. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kırsal kesimden şehirlere olan göçlerin ile ortaya çıkardığı sonuçlardan değildir?**

A) Nüfus dağılımında dengesizlik
B) Şehirlerde işsizlik
C) Çarpık kentleşme
D) Sağlık olanaklarında aksama
E) Hızlı nüfus artışı

14. **Oluşum özellikleri, bulunduğu bölgenin iklim özellikleri ve coğrafi konumları göz önüne alındığında aşağıdaki göllerden hangisinde göl sularının donma ihtimali diğerlerine göre daha fazladır?**

A) Mogan B) Çıldır C) Beyşehir
D) Ulubat E) Köyceğiz

uzmankariyer

15. Aşağıdaki dağlardan hangisinde yürütülen turizm etkinliği diğerlerinden farklıdır?

A) Palandöken B) Nemrut C) Erciyes
D) Ilgaz E) Uludağ

16. Aşağıdaki bölgelerden hangisinde doğal koşullar üretimde kaliteyi düşürdüğü için <u>yapılmamaktadır</u>?

A) İç Anadolu
B) Doğu Anadolu
C) Güneydoğu Anadolu
D) Akdeniz
E) Marmara

17.

I. Kalıcı kar sınırı
II. Dağların uzanış yönü
III. Orman altı sınırı

Karadeniz Bölgesi ile Akdeniz Bölgesi yukarıda verilenlerin hangileri bakımından benzer özellikler taşır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

18. Doğu Anadolu Bölgesi aşağıdaki endüstri kollarından hangisinin ham maddesi bakımından zengin olmadığı için bölgede fabrikası <u>bulunmamaktadır</u>?

A) Metalürji B) Kâğıt C) Besin
D) Sigara E) Çimento

uzmankariyer

1.E 2.E 3.C 4.A 5.B 6.E 7.A 8.B 9.E 10.C 11.B 12.A 13.E 14.B 15.B 16.A 17.B 18.B

1. Kastamonu Karadeniz Bölgesi'nde, Kırıkkale ise İç Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup her iki kentten 33 derece doğu meridyeni geçmektedir. Farklı coğrafi bölgelerde bulunan bu iki kentte yerel saatin aynı olması aynı boylam üzeride yer almalarından kaynaklanmaktadır. Çünkü aynı boylam üzerindeki bütün noktalar Güneş'in önünden aynı anda geçtikleri için yerel saatleri aynı olur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Enerji üretmek için verilen santrallerden, Tunçbilek (Kütahya) linyit, Ambarlı (İstanbul) doğal gaz ve fuel oil, Ovaakça (Bursa) doğal gaz ve Oymapınar (Antalya) su gücü ile çalışan enerji santralleridir. Bu, ülkemizdeki rezerv açısından değerlendirildiğinde hidroelektrik ve linyit ile çalışan santralleri için dışa bağımlılık fazla değildir.

Buna karşın doğal gaz tüketimimizin ancak %2'sini, petrol tüketimimizin ancak %12'sini karşılayabilen bir ülkeyiz. Görüldüğü gibi gerek petrol gerekse doğal gaz açısından dışa bağımlılık ve döviz kaybı fazla olup bu kaynaklardan elde edilen enerji daha pahalıya mal olmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Pamuk, ülkemizde en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü'nde yetiştirilirken, daha sonra sırasıyla Asıl Ege Bölümü ve Adana Bölümü'nde yetiştirilir. Buğday, İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü'nde yetiştirilir. Nohut, Orta Kızılırmak ve Konya Bölümü'nde yetiştirilir. Üzüm, ise en fazla Ege Bölgesi'nin Kıyı Ege Bölümü'nde yetiştirilir. Yukarı Fırat Bölümü'nde pamuk, buğday, nohut ve üzüm yetiştirilse de Türkiye toplam üretimindeki payı çok yüksek değildir. Buna karşın kayısı Türkiye'de oransal olarak en fazla Yukarı Fırat Bölümü'nde Malatya ve Elazığ'da yetiştirilmektedir. Türkiye kayısı üretiminde dünyada ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'de kayısı üretiminin yarısından fazlası Yukarı Fırat Bölümü'nde yapılmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Bir yörede güneş ışınlarını görme süresine güneşlenme süresi denir. Güneşlenme süresi; havanın bulutluluk durumuna, yer şekillerine, bakı durumuna, gündüz süresine dolayısıyla enlem ve mevsime göre değişir. Haritada gösterilen Karadeniz kıyılarında yıllık ortalama güneşlenme süresi 2.000 saattir. Bu durum üzerinde bölgede özellikle kıyı kesimlerde yıl boyunca bulutluluk oranının fazla olması etkili olmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Türkiye III. jeolojik devirde Alp-Himalaya kıvrım sistemiyle oluşan bir ülkedir. Linyit madeni de III. zamanda oluştuğu için Türkiye'nin her bölgesinde çıkarılır. Bu merkezlerden bazıları şunlardır: Soma (Manisa), Tunçbilek, Seyitömer, Değirmisaz, Tavşanlı (Kütahya), Yatağan, Gökova, Yeniköy (Muğla), Çayırhan (Ankara), Çeltek (Amasya), Afşin, Elbistan (Kahramanmaraş) Kangal (Sivas) ve Erzurum

Diğer madenlerden krom Elazığ, Muğla, Bursa, Eskişehir, Afyon'da çıkarılır. Demir, Divriği ve Kangal (Sivas), Hekimhan ve Hasançelebi (Malatya), Yahyalı (Kayseri), Havran (Balıkesir), Niğde, Adana, Kahramanmaraş ve Hatay'da çıkarılmaktadır. Bor; Seyitgazi (Eskişehir), Bigadiç ve Susurluk (Balıkesir), Emet (Kütahya), Mustafa Kemalpaşa (Bursa) da çıkarılır. Bakır; Küre (Kastamonu), Murgul (Artvin), Çayeli (Rize) ve Maden (Elazığ)'den çıkartılır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Bilgi gerektiren bir soru tarzıdır. Türkiye'de fayların uzanışının ve dağılışının bilinmesi gerekmektedir. Seçeneklerde verilen Erzincan ve Muş Ovaları, Kuzey Anadolu, Gediz Ovası Batı Anadolu, Amik Ovası ise Güney Anadolu Fay Hattı üzerinde yer aldığı için şiddetli yer sarsıntıları görülmektedir. Ancak Silifke Ovası fay hattı üzerinde olmayıp bu yörede deprem riski düşüktür. Ülkemizde deprem riskinin düşük olduğu yerler ise Konya Ovası Mardin Eşiği, Ergene Havzası, Taşeli Platosu ve Karadeniz'in kıyı kesimleridir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Harita üzerinde işaretlenmiş alanlar; Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Menteşe, Teke kıyılarıdır. Bu kıyılarda dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak kıta sahanlığı dar olduğu için falezli kıyı yaygın olarak görülür. Dağların uzanış doğrultusuna bağlı olarak denizel iklim özellikleri iç kesimlere kadar girebilme olanağı bulamaz. Yağış miktarının fazlalığına bağlı olarak ormanlar geniş bir alanda yayılış gösterir. Dağların kıyıya paralel uzanmasına bağlı olarak kıyı kesimler ile iç kesimler arasında ulaşım ancak geçitlerle sağlanır. Ancak bu merkezler yağış miktarları fazlalığı açısından benzerlik gösterse de yağış rejimleri farklılık gösterir. Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz'de yağış rejimleri düzenli olurken, Menteşe, Teke ve Taşeli Yörelerinde yağış rejimleri düzensiz olup yazları kurak geçerken, kış mevsimleri bol yağışlıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Kentleşmenin ve özellikle endüstrinin fazla olduğu yerlerde körfezlerin kirlenme olasılığı daha yüksektir. Körfezlerden, İzmit ve Bandırma Körfezleri Marmara kıyılarında yer almaktadır. Özellikle İzmit Körfezi sanayi tesislerinin en yoğun olduğu yerlerde bulunmakta ve fabrikalardan çıkan atıklar körfezin ileri derecede kirlenmesine yol açmaktadır.

Bandırma Körfezi Marmara Denizi'nin güney kıyılarında bulunmakta, sanayi tesislerinin azlığından dolayı İzmit Körfezi kadar kirli değildir. Marmara Bölgesi'nin Ege Deniz'i kıyısında yer alan Saros Körfezi, yine Ege kıyısında yer alan Edremit Körfezi ve Akdeniz kıyısında yer alan Antalya Körfezi çevresinde sanayi kuruluşlarının fazla bulunmaması, turistik özelliklere sahip bu körfezlerde kirliliğin çok az olduğu görülür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Türkiye III. jeolojik zamanda Alp - Himalaya kıvrım sistemiyle oluşmuş, genç ve hareketli bir ülkedir. Türkiye'de başta Batı Anadolu, Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu Fay Hattı olmak üzere çok sayıda büyük küçük fay hattı bulunmaktadır. Hareketli olan bu fay hatlarında tektonik deprem görülme olasılığı çok fazladır. Seçeneklerde belirtilen yerlerden Gediz Ovası Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunduğundan, tektonik deprem görülme olasılığı çok yüksektir. Buna karşın Marmara Bölgesi'ndeki Yıldız Dağları; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Mardin Eşiği; İç Anadolu Bölgesi'ndeki Konya Ovası; Akdeniz Bölgesi'ndeki Taşeli Platosu, Türkiye'den geçen fay hatlarının uzağında olduğu için buralarda tektonik deprem görülme olasılığı daha azdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Seçeneklerde belirtilen sanayi kollarından ham madde bakımdan dışarı bağımlı olunan sanayi kolu kimyadır. Türkiye, Bor ve krom gibi madenleri kendi bünyesinden bol miktarda karşılayabilirken, başta petrol ve türevlerini dışarıdan ithal eden ülke konumundadır.

Türkiye krom, çıkarımında dünyada beşinci sırada yer almaktadır. Antalya ve Elazığ'da ferrokrom fabrikalarımız vardır. Dokuma endüstrisinin ham maddesi açısından da zengin bir ülkeyiz. Pamuk, keten, kenevir gibi tarım ürünlerinin dışında, önemli ölçüde hayvansal dokuma ürünü potansiyelimiz bulunmaktadır. Çimento esas olarak doğal kalker taşları ve kil karışımının yüksek sıcaklıkta ısıtıldıktan sonra öğütülmesi ile elde edilen hidrolik bir bağlayıcı malzeme olarak tanımlanır. Ülkemiz gerek tarımsal gerek hayvansal ürünler açısından büyük bir potansiyele sahip olduğu için ham madde açısından dışarıya bir bağımlılığı yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Seçeneklerdeki tarım ürünlerinden çay, muz, fındık ve turunçgillerin yetişme alanlarının dar olması iklim şartlarının bir sonucudur. Buna karşın haşhaşın yetişme alanının dar olması, ekiminin devlet kontrolünde yapılmış olmasının bir sonucudur. Çünkü ülkemizde haşhaş, keten, kenevir, pirinç, tütün ve şeker pancarı üretimi devlet iznine bağlıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektedir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarının yakın olduğu yerlere açılmaktadır. Ham madde kolay taşınabilecek özellikte ise tüketim alanları dikkate alınmaktadır. Ham maddenin bozulma riski varsa ya da pahada hafif, yükte ağır ise fabrikaların ham madde yakınında kurulma zorunluluğu vardır. Konya'da şeker fabrikası, Mersin'de cam fabrikası, Batman'da petrol rafinerisi, İzmir'de yağ fabrikası kurulması buralarda ham maddenin varlığının bir sonucudur. Buna karşın İstanbul'da kurulmuş olan tekstil fabrikalarının ham maddesi başka bölgelerimizden karşılamaktadır. Bu özelliği ile diğer sanayi kuruluşlarının eşleştirilmesinden ayrılır. Çünkü İstanbul'daki tekstil fabrikaları ham madde olduğu için değil ulaşım, iş gücü, sermaye ve pazar olanakları burada olduğu için kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Kırsal kesimden şehirlere olan göçler sonucunda; nüfus dağılışında dengesizlik, çarpık kentleşme, çevre kirliliği, belediye hizmetlerinde aksamalar, şehirlerde işsizlik, şehir yaşamına uyum zorluğu, eğitim ve sağlık olanaklarında aksamalar görülür. Ancak nüfus artış hızında artış değil, azalmalar görülür. Çünkü şehir ortamında, eğitim seviyesinin yükselmesi, kadının iş hayatına girmesi, sosyal ve ekonomik nedenler doğurganlığı azaltan faktörlerdir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Göl sularının donmasında enlem, karasallık, yükselti ve göl sularının özelliği etkilidir. Mogan Gölü İç Anadolu Bölgesi'ndedir ve yüksekliği 972 m'dir. Ulubat Gölü Marmara Bölgesi'nde yer almakta olup yükseltisi 9 m'dir. Beyşehir Gölü Akdeniz Bölgesi'nde yer almakta olup deniz seviyesinden yüksekliği 1115 m'dir. Köyceğiz Gölü Akdeniz Bölgesi'nde yer almakta olup deniz seviyesinden yüksekliği 4 m civarındadır. Buna karşın Çıldır Gölü Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup deniz seviyesinden yüksekliği 1959 m'dir. Çıldır Gölü yükseltisi en fazla, daha kuzeyde ve karasallığı fazla olan bir yerde bulunduğu için donma ihtimali daha fazladır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Seçeneklerdeki dağlardan Palandöken (Erzurum), Uludağ (Bursa), Ilgaz (Kastamonu ve Çankırı), Erciyes (Kayseri) Dağlarında turizm faaliyeti olarak kayak yapılmaktadır. Bu dağlarda traking, yaylacılık yapılsa da bölgenin aktivitesini önemli ölçüde kış turizmi oluşturur. Buna karşın Nemrut (Adıyaman) Dağı'nda kış turizmi aktivitesi olmayıp bu dağ daha çok doğa güzelliği ve tarihî değerleri ile dikkat çeker. Çevresindeki topoğrafyanın özelliğine bağlı olarak Güneş'in doğuş ve batışının muhteşem görüntüsü ve Komagene Krallığı'ndan kalan eserler, turizm faaliyeti farklılık oluşturur. Diğer dağlar daha çok kış mevsiminde turist çekim merkezi olurken, Nemrut Dağı yaz mevsiminde turist çekim merkezi olmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Tütün devlet kontrolünde ekimi yapılan bir tarım ürünüdür. Bu bitkinin ekimine İç Anadolu Bölgesi dışında, diğer bölgelerimizin hepsinin çeşitli yörelerinde izin verilmektedir. Ülkemizdeki tütün üretiminin %60'ını Ege Bölgesi, %15'ini Karadeniz Bölgesi, %11'ini Marmara Bölgesi, %9'unu Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %7'lik kısmını ise Doğu Anadolu ve Akdeniz Bölgesi karşılar. Ancak bu üretim oranlarının yıllara göre değişmeler gösterdiği unutulmamalıdır. Kalitenin düşmemesi için yalnızca İç Anadolu Bölgesi'nde ekimine izin verilmemiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleri, dağların uzanış doğrultuları ile birbirlerine benzerler. Çünkü gerek Karadeniz gerek Akdeniz Bölgesi'nde dağlar doğu - batı istikametinde bir uzanış gösterir. Kalıcı kar sınırı enlemden dolayı Akdeniz Bölgesi'nde daha yüksek olurken Karadeniz Bölgesi'nde daha alçaktır. Orman alt sınırı yaz kuraklığı ve nem azlığından dolayı Akdeniz Bölgesi'nde 700 - 800 m'den sonra başlarken, Karadeniz Bölgesi'nde nemlilik ve yağış rejiminin düzenli oluşunun bir sonucu olarak kıyıdan hemen başlar. Görüldüğü gibi öncüllerdeki ifadelerden yalnızca dağların uzanış yönü benzer.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Metalürji; metallerin ayrılması, saflaştırılması ve kullanma maksadına göre işlenmesiyle ilgili daldır. Geniş anlamda metalürji, metallerle ve cevherleriyle yapılan her türlü işleri içine alır. Metalürji açısından Doğu Anadolu Bölgesi geniş potansiyele sahiptir.

"Gerek tarımsal gerek hayvansal ürünler açısından geniş ham madde varlığına sahip olduğu içinde besin fabrikaları içinde elverişlidir.

Malatya, Elazığ, Muş ve Bitlis'te tütün yetiştirilmesine bağlı olarak sigara fabrikaları için elverişlidir.

Çimento esas olarak doğal kalker taşları ve kil karışımının yüksek sıcaklıkta ısıtıldıktan sonra öğütülmesi ile elde edilen hidrolik bir bağlayıcı malzeme olarak tanımlanır. Ham maddenin dağılımı bölgede çimento sanayinin gelişmesi için elverişlidir. Görüldüğü gibi Doğu Anadolu Bölgesi, metalürji, besin, sigara ve çimento sanayisinin gelişmesi için elverişlidir. Buna karşın bölge ham madde açısından, kâğıt endüstrisi kurulması için elverişli değildir. Doğu Anadolu Bölgesi, ülkemizin en büyük bölgesi olmasına rağmen, ormanların oranı %9'dan daha azdır. Bölgede ormanların az oluşu, ulaşımın istenilen düzeyde gelişmemiş olması dışarıdan ham madde sağlanması maliyetini artıracağından, kâğıt sanayisinin gelişmesine elverişli değildir ve bölgede kâğıt fabrikası yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

1. **Aşağıda verilen kent ve bu kentte rezervi bulunan enerji kaynağı eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Zonguldak - Taş kömürü
B) Batman - Petrol
C) Muğla - Linyit
D) Aydın - Jeotermal
E) Ankara - Doğal gaz

2. **Türkiye'de maki bitki topluluğu:**

- Marmara kıyılarında 300 m
- Ege kıyılarında 500 m
- Akdeniz kıyılarında ise 800 m'ye kadar çıkabilmektedir.

Buna göre bu değişime sebep olan bölgeler arası farklılık aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

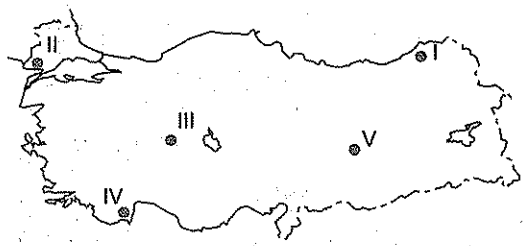
A) Toprak farklılığı
B) Ortalama yağış farklılığı
C) Ortalama sıcaklık farklılığı
D) Yükselti farklılığı
E) Nüfuslanma farklılığı

3. Herhangi bir bölgede tarım ve hayvancılıkla geçinen nüfusun o bölgedeki tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilen nüfus yoğunluğuna tarımsal nüfus yoğunluğu denir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde tarım alanları fazla ancak tarımsal nüfus yoğunluğu azdır?

A) Konya B) Rize C) Muğla D) Kırklareli E) Sivas

4. Kuraklıkla üst topraklardaki tuzluluk oranı arasında doğru orantı vardır.

Buna göre yukarıda verilen haritada işaretli alanlardan hangisinde toprak tuzluluğu diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Maksimum nem sıcaklıkla doğru, yükseltiyle ters orantılıdır.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde haziran, temmuz ve ağustos aylarında maksimum nemin <u>daha fazla</u> olduğu söylenebilir?

A) Şanlıurfa
B) Erzurum
C) Riza
D) Antalya
E) İzmir

6. **Aşağıda Türkiye'nin dış ticareti ile verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) En çok ticaret Batı Avrupa ülkeleri ile yapılmaktadır.

B) İhracatta en fazla pay sanayi ürünlerine aittir.

C) İthalatta en fazla döviz kaybı petrol ve doğal gaz alımlarında gerçekleşir.

D) İhracat gelirleri, ithalat giderlerinden fazladır.

E) Maden ithalatı, tarım ithalatından fazladır.

7. Aşağıda dünyada yaşanan gün dönümü tarih aralıkları verilmiştir.

I. 21 Haziran - 23 Eylül
II. 23 Eylül - 21 Aralık
III. 21 Aralık - 21 Mart
IV. 21 Mart - 21 Haziran

Buna göre Türkiye'de gece süresinin gündüz süresinden <u>daha uzun</u> geçtiği aralıklar aşağıdakilerden hangisidir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve I

8. **Doğu Karadeniz Bölümü'nde yeryüzü şekillerinin engebeli olmasının aşağıda verilenlerden hangisine neden olması <u>beklenmez</u>?**

A) Tarımsal nüfusun artmasına

B) Kimyasal çözülmenin etkili olmasına

C) Kısa mesafelerde yağış miktarının değişmesine

D) Akarsuların derin vadiler oluşturmasına

E) Heyelanların sıklıkla yaşanmasına

9. **Aşağıdakilerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde kırsal kesimden kentlere olan göçün bir sebebi <u>olamaz</u>?**

A) Kırsal kesimde arazilerin miras yoluyla bölünmesi

B) Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması

C) Tarımsal verimin azalması

D) Nadas alanlarının azalması

E) Kırsal kesimde eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersizliği

10. GAP'la birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarımsal faaliyetlerde çeşitlenme ve birim alanda verim artışı gözlenmiştir.

Bu durumda aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin bu proje ile birlikte bölgedeki yetiştirildiği doğal alanlar daralmıştır?

A) Mısır B) Pamuk C) Mercimek
D) Pirinç E) Domates

11. Sıcaklık ile yerleşme, tarım ve orman üst sınırı arasında doğru orantı vardır.

Buna göre coğrafi konumları ve fiziki özellikleri göz önüne alındığında aşağıdaki kentlerden hangisinde yukarıda bahsedilen üst sınırların <u>daha yukarıda</u> olması beklenir?

A) Mersin B) Şanlıurfa C) Kırşehir
D) Kars E) Konya

12. Akarsuların kaynak noktasına yakın kısımlarına yukarı çığır denir.

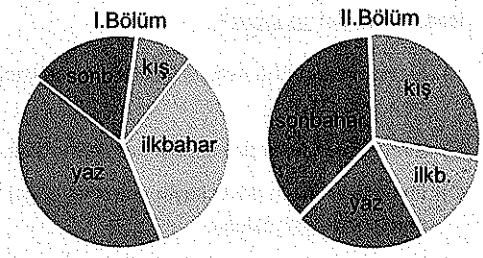
Buna göre aşağıda verilen Türkiye akarsularından hangisinin yukarı çığırı başka bir ülke topraklarında yer almaktadır?

A) Asi B) Zap Suyu C) Karasu D) Aras E) Dicle

13. **Türkiye'de doğudan batıya gidildikçe aşağıda verilen değişimlerden hangisinde bir azalma görülmektedir?**

A) Ortalama sıcaklık
B) Doğal nüfus artışı
C) Sanayileşme oranları
D) Nüfus yoğunluğu
E) Kentleşme oranı

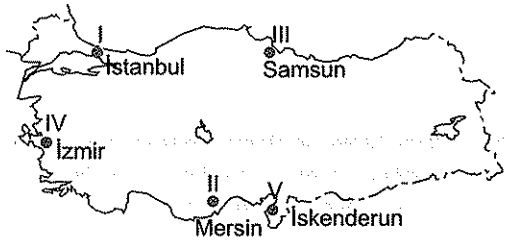
14.

Yukarıda Türkiye'de yıl içerisinde yağışın mevsimlere göre dağılışı verilen iki farklı coğrafi bölümün aşağıdakilerden hangisi bakımdan benzerlik göstereceği söylenebilir?

A) Orman örtüsü
B) Yıkanmış topraklar
C) Bulutlu gün sayısı
D) Çayır otlaklar
E) Sıcaklık ortalamaları

15.

Yukarıdaki haritada gösterilen liman kentlerinden hangisinde dış ticaret etkinliği diğerlerine göre daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. İstanbul, Ankara, İzmir gibi kentlerde nüfus artış oranı Ordu, Kırşehir, Mardin gibi kentlerden fazladır.

Buna göre, kentlerin nüfus artışlarında farklılıkların görülmesinin <u>temel nedeni</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ulaşım olanakları
B) Altyapı hizmetleri
C) İş olanakları
D) İklim koşulları
E) Yer altı kaynakları

17.

- Adana
- Yukarı Sakarya
- Kıyı Ege

Yukarıda verilen coğrafi bölümlerin aşağıdakilerden hangisi bakımından benzerlik göstermesi beklenir?

A) Tarımsal verimliliğin fazla olması
B) Tarımda sulamaya duyulan ihtiyacın fazla olması
C) Hayvancılık faaliyetlerinin yapılması
D) Doğal bitki örtüsünün maki olması
E) Alüvyonlarla kaplı düzlükler olması

18. **Türkiye'de görülen aşağıdaki yeryüzü şekillerden hangisinin oluşumunda dalga biriktirmesi etkili <u>olmamıştır</u>?**

A) Büyük Çekmece Gölü
B) Bakırçay Deltası
C) Kapıdağ Yarımadası
D) Köyceğiz Gölü
E) Durusu Gölü

uzmankariyer

1.E 2.C 3.A 4.A 5.A 6.D 7.B 8.B 9.D 10.C 11.A 12.A 13.B 14.D 15.C 16.C 17.B 18.B

1. Seçenekleri incelediğimizde Zonguldak'ta taş kömürü yataklarının, Batman'da petrol yataklarının, Muğla'da (Yatağan, Gökova) linyit yataklarının ve Aydın'da (Germencik) jeotermal kaynakların bulunduğunu söyleyebiliriz. Ancak Ankara'da doğal gaz rezervi bulunmamaktadır. Ankara Nallıhan'da linyit yatağı bulunur. Ülkemizde doğal gaz çıkarılan yerler Kırklareli (Hamitabat) ve Mardin (Çamurlu)'dur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Maki bitki örtüsü, yıl boyunca yapraklarını dökmeyen, kuraklığa karşı kök ve gövde sistemlerini geliştirmiş, yaprakları cilalı ve tüylü olan bodur karakterli ağaç topluluğudur. Zeytin, zakkum, defne, kocayemiş, sakız, mersin, keçiboynuzu vb. çeşitlerini oluşturur. Maki bitki örtüsü enlem sonucunda sıcaklığın azalmasına bağlı olarak Akdeniz kıyılarında 700 - 800 m yüksekliğe kadar görülmekte 20 çeşit, Ege kıyılarında 500 - 600 m yüksekliğe kadar görülmekte 15 çeşit, Marmara kıyılarında 200 - 300 m yüksekliğe kadar görülmekte 10 çeşit maki çeşidi görülür. Görüldüğü gibi bu farklı dağılışın temel nedeni, enlemin sonucundan kaynaklanan ortalama sıcaklık farklılığıdır. Söz konusu olan bütün kıyılarda görülen toprak çeşidi terra rosadır. Ortalama yağış farklılığının bu dağılımda rolü yoktur. Yağış miktarında fazla bir fark olmadığı gibi, yağış rejimi de aynıdır. Yükselti farklılığının ve nüfuslanma farklılığının bu dağılımda bir rolü yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Yer şekillerinin sade olduğu yerlerde tarım alanları fazla olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Konya Ovası ülkemizin en büyük iç ovası olup tahıl ürünlerinin en fazla yetiştirildiği yerdir. Bu nedenle ilde tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli olduğu Rize, Muğla, Kırklareli ve Sivas'ta tarım alanları az olup tarımla uğraşan nüfus fazladır. Bu nedenle de bu illerde tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Yağış ve nemliliğin fazla olduğu yerlerdeki topraklarda, yıkanmadan dolayı tuzluluk oranı çok az olurken, kurak ve yarı kurak bölgelerdeki topraklarda tuz oranı çok yüksek olmaktadır. I numaralı merkez Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer almakta olup her mevsim yağış aldığından topraklarında tuz oranı çok azdır. Diğer yandan II, III, IV ve V numaralı merkezlerin hepsinde yaz mevsimi kurak geçtiğinden topraklarında tuz oranı daha yüksektir. Özellikle III numaralı merkezin bulunduğu Tuz Gölü çevresi, aşırı kuraklıktan dolayı topraklarında tuz oranı en fazla olan merkezdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Maksimum nem havanın belli bir sıcaklıkta taşıyabileceği en fazla nem miktarıdır. Sıcaklıkla doğru orantılıdır. Ülkemizde yaz mevsiminde sıcaklıkların en fazla olduğu yer olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde maksimum nem oranı en fazladır. Şanlıurfa karasallık, sıcak rüzgârlar ve enleme bağlı yaz sıcaklıkları dolayısıyla da maksimum nemin en fazla olduğu bölgedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Türkiye'nin en fazla ticaret yaptığı ülkeler Batı Avrupa ülkeleridir. Bunlar arasında Almanya, Fransa, İspanya başta gelir. Gerçi son yıllarda Çin ve Rusya Federasyonu ile yaptığı ticaret unutulmamalıdır.

B) Türkiye'nin ihracatında sanayi ürünleri %93'lük bir pay oluşturur.

C) Türkiye ithalatında en fazla payı petrol, doğal gaz ve suni gübre oluşturur.

D) İhracat gelirlerinin payı, ithalat giderlerinden fazladır ifadesi doğru değildir. Yıllara göre değişmekle birlikte ihracat gelirlerimiz 130 milyar dolar civarında olurken, ithalat giderimiz 210 milyar dolar civarındadır. Görüldüğü gibi Türkiye'nin büyük oranda ticaret açığı vardır.

E) Türkiye'nin madencilik ithalatı; tarım, orman ve balıkçılık ithalatından çok daha fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer almasının bir sonucu olarak;

21 Haziran tarihinden başlayarak 21 Aralık tarihine kadar gündüzler kısalma gösterir.

21 Aralık tarihinden başlayarak 21 Haziran tarihine kadar gündüzler uzama gösterir.

21 Mart tarihi ile 23 Eylül tarihleri arasında gündüzler geceden daha uzundur.

23 Eylül tarihi ile 21 Mart tarihleri arasında gündüzler geceden daha kısadır.

Buna göre seçenekler incelendiğinde; gece süresinin gündüz süresinden daha uzun geçtiği dönemler, 23 Eylül - 21 Aralık dönemleri ile 21 Aralık - 21 Mart dönemleri arasıdır. Buna göre II ve III numaralarının bulunduğu B seçeneği doğru yanıttır.

I numarada belirtilen 21 Haziran - 23 Eylül ve IV numarada belirtilen 21 Mart - 21 Haziran dönemleri arasında gündüz süresi gece süresinden daha fazladır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilen yoğunluktur. Bölümün engebeliliğinin fazla olmasına bağlı olarak tarım alanları dar olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olur.

Yer şekillerinin çeşitliliği ve engebenin fazla oluşu, kısa mesafelerde yağış miktarının değişmesine yol açar. Yağış miktarı dağların yükseltisine, dağların uzanış doğrultusuna, hâkim rüzgâr yönüne ve denize göre konuma göre değişir.

Akarsular eğim ve yükseltinin fazlalığına bağlı olarak akış hızları yüksek, dar ve derin vadiler oluşturarak akarlar.

Heyelan, eğim, nem (yağış), tabakaların uzanış doğrultusu, toprağın ve kayacın cinsine göre oluşmasına karşın, en büyük rolü eğim oluşturur. Belirtilen kriterlerin hepsi Doğu Karadeniz Bölümü'nde olmasına karşın en büyük etken, bölümün engebeliliğinden kaynaklanan kuvvetli eğimidir.

Oysa bölümde kimyasal çözülmenin fazla olması engebenin değil, nemliliğin fazla olmasının bir sonucudur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. İç Anadolu Bölgesi 151.000 km² lik yüz ölçümü ile alan bakımından ülkemizin ikinci bölgesidir. Çok sayıda plato ve ovanın bulunduğu, yeryüzü şekilleri açısından sade yapıya sahip bir bölgedir. Bunlara rağmen tarım alanlarından istenilen verimin alınmayışı, tarım alanlarının miras yoluyla bölünerek sürekli küçülmesi, tarımda makine kullanımının yaygınlaşmasına bağlı olarak insanların işsiz kalması, eğitim ve sağlık hizmetlerindeki yetersizlik ve aksaklıklar, kırsal kesimden kentlere göçün artmasına yol açmıştır. Oysa sulama olanaklarının gelişmesine bağlı olarak nadas alanlarının azalması tarımda verimi ve çeşitliliği artıracağından, göçü artıran değil azaltan bir faktördür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. GAP ülkemizin Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tüm illeri ile bölge dışında kalan Kilis ve Şırnak'ı da kapsayan bir projedir. Proje kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santralinin inşası ve 1.7 milyon hektar alanın sulu tarıma kazandırılması planlanmaktadır. Projenin hayata geçirilme amaçlarından biri de tarımda çeşitliğin ve verimin artırılmasını sağlamaktır. Seçeneklerde belirtilen ürünlerden mısırın, pamuğun, sebze ve meyvelerin sulamanın artmasıyla, daha geniş alanlarda ekimi yapılacaktır. Çünkü kuraklığa dayanıklı tarım ürünleri yerine, ekonomik getirisi daha yüksek ürünler tercih edilecektir. Ayrıca sulama ile verimde de önemli ölçüde artışın olacağı tarım ürünleridir. Çünkü bu ürünler yetişme dönemlerinde suya ihtiyaç duyan tarım ürünleridir. Oysa mercimek gelişme döneminde yağışa ihtiyaç duymasına rağmen, olgunlaşma döneminde yağışa ve suya gereksinim duymayan tarım ürünüdür. Sulamanın artmasıyla birlikte mercimeğin yerine, suya daha çok ihtiyacı olan ürünler tercih edilecektir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Sıcaklıkların fazla olduğu yerlerde insanların yerleşim alanı olarak seçtiği, tarımın yapılabildiği ve ormanın yetişebildiği üst sınır yüksek olmaktadır. Seçeneklerde verilen illerin coğrafi konumlarına ve fiziki özelliklerine baktığımızda enlem olarak en güneyde yer alan ve yükseltisi az olan Mersin'de yerleşme, orman ve tarım üst sınırı daha yüksektir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Herhangi bir akarsu üç bölüme ayrılır ve kaynak tarafına yukarı çığır, denize ya da göle döküldüğü yere aşağı çığır, yukarı ve aşağı çığır arasında kalan orta bölüme de orta çığır denir. Aras, Dicle, Zap Suyu ve Karasu (Fırat nehrinin başlangıcı) kaynaklarını Türkiye'den alarak ülkemiz topraklarını terk ettikten sonra çeşitli deniz ve göllere dökülen akarsulardır. Dolayısıyla bu akarsuların yukarı çığırları ülkemizde, aşağı çığırları ise ülkemiz dışında bulunur. Asi Nehri ise kaynağını ülkemiz dışından alarak ülkemiz topraklarına girdikten sonra Hatay topraklarını katettikten sonra Akdeniz'e dökülen bir akarsudur. Görüldüğü gibi Asi Nehri'nin yukarı çığırı ülkemiz dışında, aşağı çığırı ise ülkemiz topraklarında bulunur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Ülkemizin doğusunda fiziki olarak coğrafi şartlarda olumsuzluklar daha fazladır. Özellikle yüksekliğin ve engebenin fazla oluşu, iklim şartlarındaki olum-suzluklar, bazı problemleri beraberinde getirmiştir. Söz konusu bu coğrafi olumsuzluklar, ülkemizin do-ğusundan batısına gidildikçe azalma göstermektedir. Yükseltinin doğudan batıya doğru azalmasıyla ortalama sıcaklıkta artış görülür. Coğrafi açıdan doğudan batı-ya doğru avantajların artmasına bağlı ola-

rak sanayi daha fazla gelişme göstermiş, sanayi ve diğer avantajların sonucu olarak da nüfus yoğunluğu ve kentleşme oranı artmıştır. Oysa ülkemizin doğusundan batısına doğru, doğal nüfus artışında artma değil, aksine sanayileşme, kentleşme ve eğitim seviyesinin yükselmesine bağlı olarak azalma görülmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Grafiklerde yağışın mevsimlere göre dağılış durumlarına göre, I numaralı grafiğin Erzurum - Kars Bölümü'ne, II numaralı grafiğin Karadeniz Bölgesi'ne ait olduğu görülür. Karadeniz Bölgesi'nin yağış rejimi düzenli olduğundan, Erzurum - Kars Bölümü'nün yaz mevsimi bol yağışlı olduğundan, her iki bölümde çayır ve otlaklar geniş yer kaplar.

Diğer seçeneklerden birinci bölümde orman örtüsü, yıkanmış topraklar, bulutlu gün sayısı ve sıcaklık ortalaması, II. bölüme göre daha fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. İstanbul limanı gerek ihracat, gerek ithalat açısından ülkemizin en büyük limanıdır. İstanbul limanı dış ticaret hacmi en büyük limanımızdır. İzmir limanı en önemli ihraç limanlarımızdan biridir. Mersin limanı araç gereç ve donanım bakımından, büyük limanlarımızdan biridir. Bunda Orta Doğu ülkeleriyle bağlantı yapabilecek bir konumda olmasının rolü çok büyüktür. İskenderun limanı çevresinde demir çelik fabrikasının yanında, önemli sanayi kuruluşlarının varlığı, demir yolu ve Belen Geçidi sayesinde komşu ülkelerle kara ulaşım bağlantısının olması, dış ticaret hacminin gelişmesini sağlamıştır. Oysa Samsun limanı bulunduğu konum itibarıyla, dış ticaretten ziyade iç ticarete yönelik gelişme göstermiştir. Çünkü Samsun limanı dış ticaret açısından uygun bir konuma sahip değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. İstanbul, Ankara, İzmir gibi kentlerde nüfus artışında doğurganlık ve dışardan gelen yoğun göçlerin nedeni ise büyük kentlerde iş olanaklarının fazla olmasının sonucudur. Endüstri tesislerinin ve ticaret faaliyetlerinin yüksek olması ise iş olanaklarının fazla olmasında etkilidir. Ordu, Kırşehir ve Mardin gibi illerde ise iş olanakları az olduğu için nüfus artış oranında büyük bölümü doğurganlık oluşturur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Sorunun öncülünde belirtilen bütün bölümlerin yaz mevsimleri sıcak ve kurak geçtiği için tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç çok fazla olmasıyla benzerlik gösterir.

Diğer seçeneklerde belirtilen ifadeler üç bölüm için benzerlik göstermez. Bunlardan tarımsal verimlilik alüvyon ovalardan dolayı Adana ve Kıyı Ege Bölümlerinde fazla olurken, Yukarı Sakarya Bölümü çok verimli değildir. Hayvancılık faaliyeti açısından, Adana Bölümü'nde kıl keçisi; Kıyı Ege Bölümü'nde koyun, arı ve ipek böceği; Yukarı Sakarya Bölümü'nde koyun ve tiftik keçisi yetiştiriciliği ön plana çıkar. Bitki örtüsü açısından Adana ve Kıyı Ege Bölümü'nde maki görülürken, Yukarı Sakarya Bölümü'nde bozkır ön plana çıkar. Toprak özelliği açısından, Adana ve Kıyı Ege Bölümü'nde terra rosa toprakları görülürken, Yukarı Sakarya Bölümü'nde kahverengi step ve kestane renkli toprak görülür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Dalgaların kıyı derinliğinin az, koy ve körfezlerin fazla olduğu yerlerde diplerden taşıdıkları malzemeleri kıyıda biriktirmesiyle oluşan şekillere dalga birikinti şekilleri denmektedir. Tombolo, kıyı oku ve lagün dalga biriktirmesi ile oluşan şekiller olup Kapıdağ Yarımadası tomboloya, B. Çekmece, K. Çekmece, Durusu ve Köyceğiz Gölleri de lagüne örnektir. Bakırçay Deltası dalga değil akarsu biriktirmesi sonucunda oluşmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

1. **Aşağıda verilen illerden hangisinde turizme bağlı nüfus miktarındaki oransal değişim diğerlerine göre daha fazladır?**

A) İstanbul B) Muğla C) Adana D) Bursa E) Ankara

2. **Rize, Konya ve Antalya gibi merkezlerde yıllık yağış tutarlarının farklılık göstermesinde;**

I. denizellik,
II. enlem,
III. boylam,
IV. yükselti

etmenlerinden hangileri etkili değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

3. **Aşağıda verilen Türkiye'de sebze tarımı ile ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) En çok üretim yapılan yer, seracılık sayesinde Akdeniz Bölgesi'dir.

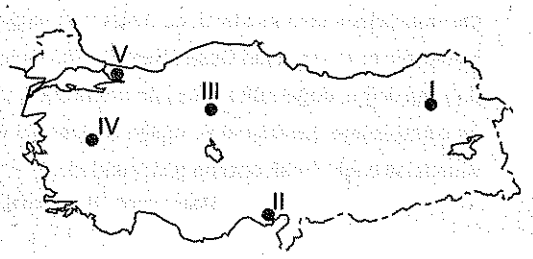
B) İç Anadolu Bölgesi'nde sulama sorunu yüzünden yaygın değildir.

C) Sebze tarımının en az yapıldığı yer Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

D) Marmara Bölgesi'nde sebze tarımı ile birlikte konservecilik de gelişmiştir.

E) Doğu Anadolu Bölgesi'nde düşük sıcaklık ortalaması sebze tarımını zorlaştırmıştır.

4.

Yukarıda verilen haritada işaretli merkezlerin hangisinde yaşanan tarımsal mevsimlik işçi göçü alma oranı diğerlerine göre daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sığır yetiştiriciliği; çayır alanların geniş olduğu yerlerde meracılık, tüketimin ve nüfusun fazla olduğu yerlerin çevrelerinde ise mandıracılık (besi) şeklinde yapılmaktadır.

Buna göre aşağıda verilen kentlerin hangisinde sığır yetiştiriciliğinin gelişmesi diğerlerine göre daha zordur?

A) Ardahan B) İstanbul C) Muğla D) Adana E) Ankara

6. Bir ülkede doğup başka ülke sınırlarına giden akarsular paylaşım konusunda uluslararası sorunlara neden olabilmektedir.

Buna göre aşağıda verilen akarsulardan hangisinde suyun paylaşımı ile ilgili daha fazla sorun yaşanması beklenir?

A) Fırat B) Manavgat C) Çoruh D) Zap Suyu E) Asi

uzmankariyer

7. **Aşağıda verilen yerlerden hangisinde kilim ve halıcılık diğerlerine göre daha az gelişme göstermiştir?**

A) Hereke B) Lâdik C) Hopa
D) Demirci E) Gördes

8. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yer alan platoların genel özelliklerinden biri değildir?**

A) Yaz aylarının kurak geçmesi
B) Yükseltilerinin fazla olması
C) Karstik arazi yapısına sahip olmaları
D) Akarsuların derinden akması
E) Kış mevsiminin uzun sürmesi

9.

Yukarıda verilen haritaya bakılarak güneşli gün sayısının en az ve en fazla olduğu alanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	En az	En fazla
A)	IV	II
B)	V	III
C)	IV	I
D)	V	II
E)	IV	III

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi doğal gölün bulunmadığı tek bölgedir.

Aşağıda verilenlerden hangisi bu durumun temel nedenidir?

A) Yüz ölçümünün küçük olması
B) Yağışların çok az olması
C) Yer şekilleri ve iklim özellikleri
D) Tüketimin fazla olması
E) Toprak yapısının uygun olmaması

uzmankariyer

11. Türkiye'de dağlar doğu - batı uzantılı olup kıyılara göre uzanışları da farklılık göstermektedir.

Buna göre, aşağıdaki yerlerden hangisinde dağların kıyıya göre konumu diğerlerinden farklılık gösterir?

A) Batı Karadeniz B) Teke C) Yıldız Dağları D) Biga E) Taşeli

12. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yaşanan aşırı nüfuslanmanın sonuçlarından biri olarak ortaya <u>çıkmaz</u>?**

A) İhracatın artması
B) İşsizliğin artması
C) Dış ticaret açığının artması
D) İç göçlerin yaşanması
E) Kişi başına düşen gelirin azalması

13. **Adana Bölümü'nde yaygın olan endüstri kuruluşlarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ham madde bakımından dışa bağımlılığın fazla olması
B) Madene dayalı sanayi kolları olma
C) Ormana dayalı sanayi kollarının olma
D) Tarımsal ham maddeye dayalı olma
E) Hayvansal ham maddeye dayalı olma

14. **Aşağıda verilen yerşekillerinden hangisinin oluşumu diğerlerinden farklı bir nedene bağlanabilir?**

A) Nemrut Gölü
B) Ağrı Dağı
C) Van Gölü
D) Menteşe Dağları
E) Erciyes Dağı

15. Karadeniz Bölgesi'nde turizm potansiyeli bulunmasına karşılık kıyı turizmi fazla gelişme gösterememiştir.

Aşağıdakilerin hangisinin bu durumda etkili olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yaz yağışları
B) Ulaşımın zorluğu
C) Kıyılarında balıkçılığın yaygın olması
D) Falezli yapının yaygınlığı
E) Güneşli gün sayısının az olması

16.

- Tütün
- Pamuk
- Üzüm

Yukarıda verilen tarım bitkilerinin toplam üretiminde yarısından fazlasını karşılayan bölüm çifti aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Kıyı Ege - Orta Fırat
B) Antalya - Orta Fırat
C) Güney Marmara- Kıyı Ege
D) Kıyı Ege - Doğu Karadeniz
E) Adana - Dicle

17. Türkiye'de yaşanan doğal afetlerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Erozyonun en şiddetli olduğu alan Tuz Gölü- Karapınar Havzası'dır.
B) Heyelanlar daha çok ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir.
C) Fırtınalar daha çok kıyıları ve boğazları etkilemektedir.
D) Deprem riski ülke genelinde genç yapıdan dolayı fazladır.
E) Kuraklık tehlikesi iç kesimdeki ekstansif tarım alanlarında etkili olur.

18.

I. Zonguldak'taki ağır sanayi ürünlerinin Antyalya'ya
II. Adana'daki tarım ürünlerinin Kayseri'ye
III. Tokat'taki tütünün İstanbul'a

taşınmasında kullanılacak olan ulaşım türlerinden hangisinin <u>daha ekonomik</u> olması beklenir?

	I	II	III
A)	Deniz yolu	Hava yolu	Demir yolu
B)	Demir yolu	Kara yolu	Demir yolu
C)	Deniz yolu	Demir yolu	Kara yolu
D)	Kara yolu	Demir yolu	Hava yolu
E)	Deniz yolu	Kara yolu	Hava yolu

uzmankariyer

1.B 2.C 3.C 4.B 5.C 6.A 7.C 8.C 9.E 10.C 11.D 12.A 13.D 14.D 15.C 16.A 17.E 18.C

1. Seçeneklerdeki illerden turizme bağlı oransal değişimin en fazla gerçekleştiği il Muğla'dır. Muğla ilçelerinin ve kasabalarının güzelliğinden dolayı çirkin annenin güzel çocukları olarak bilinir. Türkiye'nin en uzun kıyı uzunluğuna sahip olan Muğla, turizme çok elverişli deniz ve kumsallarının yanı sıra, diğer doğa güzellikleri, tarihî değerleri ve konaklama tesisleri ile turizm faaliyetlerine olanak sağlar. Muğla'nın nüfusu turizm faaliyetinin aktif olduğu yaz dönemlerinde büyük oranda artış gösterir.

Seçeneklerdeki diğer illerden İstanbul Türkiye'nin en fazla turist çeken ili olmasına rağmen, mevsimler arasındaki dağılımında çok büyük fark yoktur. Bursa, nüfusu Uludağ'a bağlı olarak gerçekleşen kış turizminden dolayı, ölçüde artış gösterse de oransal değişim Muğla ve İstanbul kadar değildir. Ankara ve Adana'da turizme bağlı olarak çok fazla nüfus değişimi olmaz.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Türkiye'nin en çok yağış alan ili olan Rize'de yıllık toplam yağış miktarı 2300 mm'nin üzerindedir. Antalya'ya düşen yıllık ortalama yağış tutarı 1200 mm'nin üzerinde olup Konya'nın yılık yağış tutarı ise 500 mm'nin altındadır. Üç ilde yağış tutarında görülen bu farklılıkta dağların yükseltisi, dağların uzanış doğrultusu, hâkim rüzgâr yönü ve denize göre konum etkilidir. Enlem ve boylamın yağış dağılışında etkisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Sebze tarımı ilgili seçenekler incelendiğinde;

A) Ülkemizde en fazla sebze üretimi Akdeniz Bölgesi'nde yapılmaktadır. Elverişli iklim şartlarına bağlı olarak yaz mevsiminde yapılmasının yanı sıra, kış ılıklığı ve güneşlenme elverişliliğine bağlı olarak seracılık şeklinde de önemli miktarda sebze üretimi yapılmaktadır.

B) Son yıllarda, açılan kuyular, inşa edilen barajlar ve sulama kanalları sayesinde önemli ölçüde azalsa da sebzecilik açısından İç Anadolu Bölgesi'nin en önemli sorunlarının başında su sorunu gelmektedir.

C) Sebze tarımının en az Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde olduğu doğru değildir. GAP ile birlikte sulama sorunun çözülüyor olması, yaz mevsiminin uzun ve sıcak geçmesi sebzeciliğin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Sebzeciliğin kış süresinin uzun, yaz süresinin kısa ve sıcaklığın yetersiz olmasından dolayı sebzeciliğin en az geliştiği bölge, Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

D) Marmara Bölgesi'nin elverişli iklim şartları, geniş ve verimli ovaları ve pazar olanakları sebzeciliğin gelişmesine ve sebzeye dayalı konserve sanayilerinin fazla olmasına neden olmuştur. Pazar olanaklarının fazla oluşunun yanı sıra, konserveciliğin gelişmiş olması sebzeciliğin gelişmesine olumlu katkıları olmuştur.

E) Doğu Anadolu Bölgesi, yükseltiye bağlı olarak elverişsiz iklim şartları, tarım alanlarının sınırlı oluşu sebzeciliğin istenilen ölçüde gelişmesini engellemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Mevsimlik göç, yaşadığı yerden ayrılan nüfusun gittiği yerde kısa bir süre kalması şeklinde gerçekleşen göçlerdir. Harita incelendiğinde Çukurova çevresini gösteren II numaralı merkezin tarımsal mevsimlik işçi göçü alma oranı diğer seçeneklerden çok fazla olduğu görülür. Çünkü bu tarım sahasında, pamuğun toplanması, sebzelerin çapalanması, bu ürünler ile meyvelerin hasadı için yaz mevsiminde Doğu ve Güneydoğu Anado-

lu Bölgesi'nden mevsimlik tarımsal işçi göçü alır.
V numaralı merkez, sanayi, ulaşım, ticari faaliyetlerden dolayı sürekli göç alır. III numaralı merkez Ankara ve Kırıkkale çevresinin bulunduğu alan olup, sanayi ve idari yapıdan dolayı sürekli göç alır. I numaranın bulunduğu Erzurum çevresi ile IV numaranın bulunduğu Uşak çevresi göç alan değil, ekonomik nedenlerden dolayı göç veren merkezlerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Sığır yetiştiriciliğinin Ardahan çevresinde gelişmesinin nedeni, yaz yağışlarına bağlı olarak gür çayırların varlığıdır. İstanbul, Ankara ve Adana çevresinde ise tüketim ve nüfusun fazla olmasına bağlı olarak mandıracılık şeklinde yapılmaktadır. Bu belirtilen özelliklerden dolayı Ardahan, İstanbul, Ankara ve Adana'da sığır yetiştiriciliğinin gelişmesi daha kolaydır. Buna karşın Muğla çevresinde sığır yetiştiriciliğinin gelişmesi çok zordur. Çünkü yaz kuraklığına bağlı olarak çayırlıklar pek bulunmaz, ayrıca nüfus yoğunluğu çok düşüktür. Turizme bağlı olarak yaz mevsiminde yalnızca kıyı kesimde nüfus yoğunluğunun artması, sığır yetiştiriciliğinin gelişmesinde çok fazla rol oynamamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Türkiye'de Çoruh, Aras, Kura, Arpaçay, Zap Suyu, Dicle, Fırat, Asi ve Meriç Nehirleri uluslararası sorunlara neden olabilecek akarsulardır. Çünkü Meriç ve Asi Nehirleri kaynaklarını ülkemiz topraklarının dışından alırken, diğer akarsular ise ülkemiz topraklarından alarak ülkemiz topraklarını terk ettikten sonra çeşitli deniz ve göllere dökülen akarsulardır. Seçeneklerde belirtilen akarsulardan, Dicle Türkiye - Irak, Dicle Nehri'nin bir kolu olan Zap Suyu Türkiye - Irak, Asi Nehri Türkiye-Suriye ve Lübnan, Çoruh Nehri Türkiye-Gürcistan toprakları üzerinde akmaktadır. Fırat Nehri ise Türkiye - Suriye - Irak topraklarında akarken, Dicle Nehri ile birleşerek Şattülarap adını aldıktan sonra İran sınırı oluşturarak Basra Körfezi'ne dökülmektedir. Fırat stratejik önemi, havzasının olumsuz iklim şartları, üzerinde yapılan barajlar ve geçtiği ovalar dikkate alındığında, paylaşım konusunda Suriye ile uluslararası su sorununa en fazla neden olan akarsudur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Başlıca yünlü dokuma, halı ve kilim fabrikalarımız; İstanbul, Bursa, İzmir, Isparta, Uşak, Gördes, Demirci, Kula, Kayseri, Sivas, Konya, Hereke ve Ladik'te yer alır. Görüldüğü gibi seçeneklerdeki yerlerden yalnızca Hopa'da kilim ve halıcılık gelişme gösterememiştir. Hopa, Doğu Karadeniz kıyısında yer alan bir merkez olup, burada yünlü ve pamuklu ham madde bakımından sıkıntı yaşanması dokumacılığın gelişmesini engellemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Plato, genelde çevresine göre yüksekte yer alan, akarsular tarafından yarılmış düzlüklere denir. Türkiye arazisi III. zamanda peneplen (yontukdüz) seviyesine gelmişken, üçüncü zamanın sonları, dördüncü zamanın başlarında epirojenik olarak toptan yükselmiştir. Bu nedenle çok sayıda yüksek ova ve platonun olduğu bir ülkedir. Erzurum-Kars ve Perşembe Platoları dışında genelde yaz ayları sıcak ve kurak geçer. Çatalca-Kocaeli ve Perşembe Platoları dışında deniz seviyesinden yükseltileri çok fazladır. Genelinde akarsular derin vadiler oluşturarak akar. Kıyılara yakın yerlerde yer alan, Çatalca - Kocaeli, Perşembe, Teke ve Taşeli Platoları dışında iç kesimlerde yer alan platolarda karasallık ve yükseltiden dolayı kış mevsimi süresi uzun geçmektedir. Ancak karstik arazi yapısına sahip oldukları ifadesi doğru değildir. Yalnızca Teke, Taşeli ve Obruk Platolarında karstik arazi yapısı görülürken, Çatalca - Kocaeli, Yazılıkaya, Haymana, Cihanbeyli, Bozok, Uzunyayla, Gaziantep - Şanlıurfa, Adıyaman, Perşembe ve Erzurum - Kars Platoları karstik özelliğe sahip olmayan platolardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Bir yerde Güneş ışınlarını görme süresine güneşlenme süresi denir. Güneşlenme süresi havanın bulutluk durumuna, yer şekillerine, bakı durumuna, gündüz süresine göre değişmeler gösterir. Haritada numaralarla gösterilen merkezlerden IV numaralı merkez, havanın bulutluluk durumunun fazla olmasına bağlı olarak güneşlenme süresi en az, III numaralı merkez havanın bulutluluk durumunun az olmasına bağlı olarak güneşlenme süresi en fazladır. Buna göre E seçeneği doğru yanıttır. Haritada verilen merkezlerden güneşlenme süresi en fazladan en aza doğru sırasıyla III, II, I, V ve IV şeklinde sıralanır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde geniş çaplı doğal göl yoktur. (Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesinde Gölbaşı, Azaplı ve Öküz Gölü gibi birkaç tane çok küçük göl vardır.) Gölün bulunmamasının en büyük nedeni öncelikle, yeryüzü şekilleri bakımından sade bir yapıya sahip olması ve suyun birikeceği uygun çanak ve çukurun bulunmamasıdır. Yaz mevsiminin kurak geçmesi, gölün oluşmamasında rol oynasa da ana neden değildir. Çünkü yeterli su birikebilecek çukur olsaydı kış mevsiminde birikip yaz mevsiminde kuruma durumu olurdu. Kaldı ki bölgede kış mevsiminde bile su birikecek çanaklar yoktur. Yağışların az olması bölgede göl oluşmamasında direkt neden değildir. Örneğin; İç Anadolu Bölgesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden daha az yağış aldığı hâlde çok sayıda göl vardır. Su tüketiminin fazla olması ve bölgenin toprak yapısının uygun olmaması bölgede göl olmamasının nedenleri arasında gösterilemez.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Seçeneklerde verilen yörelerden, Batı Karadeniz ve Yıldız Dağları Karedeniz kıyısının hemen gerisinde yer almakta ve denize paralel uzanmaktadır. Teke ve Taşeli Platoları Akdeniz kıyısının hemen gerisinde yer almakta ve denize paralel olarak uzanmaktadır. Ancak Biga Dağları Ege Denizi kıyısında yer almaktadır ve denize dik olarak uzanması ile diğerlerinden ayrılır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Türkiye'de aşırı nüfuslanma sonucunda, kalkınma hızı düşer, işsizlik artar, tasarruf azalır, kişi başına düşen millî gelir azalır, iç ve dış göçler artar, dış ticaret azalır, insanların temel ihtiyaçlarının karşılanması zorlaşır. Ancak tüketim artacağından ihracatın artması beklenemez. Fakat ihracatta rekabetin kolaylaştığı unutulmamalıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Adana Bölümü ülkemizde tarım ve sanayi faaliyetlerinin yaygın olduğu yerlerden biridir. Bölümde yer alan Adana, Mersin, Hatay ve Kahramanmaraş'ta dokuma, yağ, sigara ve şeker gibi endüstri kolları yaygındır. Buna göre endüstri kollarının ortak özelliği tarıma dayalı olmalarıdır. Bölümde orman, maden ve hayvancılığa dayalı endüstri kolları da bulunmakta olup tarımsal ham maddeye dayalı olanlara göre daha azdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Ülkemizin bugünkü görünümünü kazanmasında orojenez (dağ oluşumu), epirojenez (kıta oluşumu), volkanizma ve depremler gibi iç kuvvetlerin etkisi büyüktür. Seçeneklerde verilen Nemrut Gölü'nün, Van Gölü'nün, Ağrı Dağı'nın ve Erciyes Dağı'nın oluşumunda iç kuvetlerden volkanizma etkili olup Menteşe Dağları orojenez sonucunda oluşmuştur. Menteşe Dağları I. zamanda oluşan masif (sert) arazilere de örnektir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Karadeniz'in kıyı kesimlerinde turizmin gelişmemesinin en önemli nedeni, deniz turizmine elverişsiz iklim şartları gelmektedir. Bölge kıyılarında her mevsim yağış görülmesi ve güneşli gün sayısının çok az oluşu deniz turizminin gelişmesine engel oluşturmaktadır. Ayrıca gerek Doğu Karadeniz gerekse Batı Karadeniz kıyılarında kıta sahanlığının dar olması, falezlerin oluşumuna yol açmıştır. Falezlerin çokluğu, buna karşın plajların azlığı kıyı turizminin gelişmesini olumsuz etki-

lemiştir. Dağların kıyıya paralel uzanması, iç kesimlerle ulaşım çoğunlukla geçitlerle sağlanması kıyı turizmini olumsuz etkileyen başka bir etkendir. Kıyılarında balıkçılığın yaygın olması kıyı turizminin gelişmesinde bir etken değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Türkiye tütün üretiminin %60'ını Ege Bölgesi, %9'unu Güneydoğu Anadolu Bölgesi sağlamaktadır.

Pamuk üretiminin %47'sini Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %28'ini Ege Bölgesi sağlamaktadır.

Üzüm üretiminin %40'ını Ege Bölgesi, %17'sini Güneydoğu Anadolu Bölgesi sağlamaktadır.

Yukarıdaki ifadelerde de görüldüğü gibi tütün, pamuk ve üzüm üretiminin büyük çoğunluğunu Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri sağlamaktadır. Bu ürünlerin büyük çoğunluğu Ege Bölgesi'nin Kıyı Ege Bölümü'nde, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Orta Fırat Bölümü'nde yetiştirilmektedir.

Diğer bölümlerden Antalya, Güney Marmara, Adana ve Dicle Bölümlerinde tütün, pamuk ve üzüm yetiştirilmesine rağmen büyük oran teşkil etmezler. Doğu Karadeniz Bölümü'nde ise tütün yetiştirilmesine karşın, üzüm üretimi ekonomik bir değer teşkil etmez ve pamuk üretimi ise yapılamaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Doğal afetler, can ve mal kayıplarına neden olan doğa olaylarıdır. Buna göre seçenekler incelendiğinde,

A) Türkiye'de yağışın en az olduğu yerlerin başında Tuz Gölü - Karapınar Havzası gelir. Burada bitki örtüsünün zayıflığına ve kuraklığa bağlı olarak erozyon çok şiddetlidir.

B) Türkiye'de yağışlar ve kar erimelerine bağlı olarak heyelan en fazla %65'lik oranla ilkbahar mevsiminde görülür. %25'lik oranda kış, %5 oranda yaz, %5 oranda ise sonbahar mevsiminde gerçekleşir.

C) Basınç farklarının çokluğu, sürtünmenin azlığı ve hava akımlarının boğazlarda sıkışarak kanalize olmasına bağlı olarak fırtınalar boğazlar ve kıyılarda daha etkili olmaktadır.

D) Türkiye III. jeolojik zamanda oluşmuş genç ve hareketli bir ülkedir. Ülkemizde çok sayıda fay olmasına bağlı olarak deprem riski çok fazla olan bir ülkedir.

E) Kuraklık tehlikesi, kıyı kesimlere göre iç kesimlerde daha fazladır. Ancak ekstansif tarımın yaygın olduğu her yerde kuraklık tehlikesi yoktur. Kuraklık tehlikesi daha çok İç Anadolu Bölgesi'nde Tuz Gölü çevresi ile Doğu Anadolu Bölgesi'nde; Malatya, Elazığ ve Iğdır Ovalarında, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

18. Soruda verilen öncülleri incelediğimizde;

I. Zonguldak'taki ağır sanayi ürünlerinin Antalya'ya taşınmasında her ikisi de kıyıda yer aldığı için deniz yolunun

II. Adana'daki tarım ürünlerinin Kayseri'ye taşınmasında her ikisinin de demir yolu ağı bulunduğu için demir yolunun

III. Tokat'taki tütünün İstanbul'a taşınmasında ise kara yolunun kullanılması daha ekonomik olur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

DENEME SINAVI 10

1. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 2007-2011 yılları arasında net elektrik tüketiminin sektörlere göre dağılımı (%) olarak verilmiştir.

	Mesken	Ticaret	Resmî Daire	Sanayi
2007	23.5	14.5	4.5	47.6
2008	24.4	14.8	4.5	46.2
2009	25.0	15.9	4.5	44.9
2010	24.1	16.1	4.1	46.1
2011	23.8	16.4	3.9	47.3

Yalnızca bu tablodan yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bütün dönemlerde net elektrik tüketiminin yaklaşık yarısı sanayi sektörüne aittir.

B) Meskenlerde tüketilen elektrik oranında dalgalanmalar yaşanmıştır.

C) Resmî dairelerde tüketilen elektrik oranı bütün dönemlerde en azdır.

D) Ticarette kullanılan elektrik oranı 2008 yılında mesken ve sanayiden az, resmî daireden fazladır.

E) 2007-2009 yılları arasında sanayi ve meskende tüketilen elektrik oranı azalma göstermiştir.

2. **Türkiye'de; kom, mezra, oba ve yayla gibi köy altında kurulan, hayvancılık faaliyetlerinin ön planda olduğu geçici yerleşmelere aşağıda verilen bölümlerin hangisinde <u>daha az</u> rastlanmaktadır?**

A) Batı Karadeniz

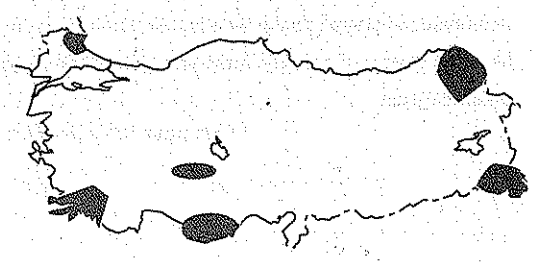
B) Antalya

C) Ergene

D) Erzurum - Kars

E) Doğu Karadeniz

3. Aşağıdaki haritada göç veren bazı yerler taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre, taralı alanların tümü için geçerli olan iç göç nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Olumsuz iklim koşulları

B) Engebeli yüzey şekilleri

C) Kısıtlı iş olanakları

D) Tarımda makine kullanımı

E) Toprakların verimsizliği

4. **Türkiye'de yer şekillerinin özellikleri göz önüne alındığında kara ve demir yolu ağının uzanışı <u>daha çok</u> hangi yöndedir?**

A) Doğu - Batı

B) Kuzey - Güney

C) Güney - Doğu

D) Kuzey - Batı

E) Güney - Batı

uzmankariyer

5. Türkiye turizm aktivitesi bakımından çeşitliliğin fazla olduğu ülkelerdendir.

Buna göre aşağıdaki bölüm ve o bölümde gelişmiş olan turizm aktivitesi eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kıyı Ege - Antik turizm
B) Doğu Karadeniz - Kıyı turizmi
C) Batı Karadeniz - Kış turizmi
D) Güney Marmara - Sağlık turizmi
E) Orta Fırat - Tarihî turizm

6.

I. Çukurova Deltası
II. Ergene Ovası
III. Konya Ovası

Yukarıda verilen yerlerde yoğun olarak yetiştirilen tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Ayçiçeği	Pamuk	Buğday
B)	Fındık	Zeytin	Pamuk
C)	Buğday	Mısır	Ayçiçeği
D)	Pamuk	Ayçiçeği	Buğday
E)	Mısır	Şeker pancarı	Mercimek

7. Kaplıcalar kırıklı yapıların yaygın olduğu deprem riski yüksek alanlarda bulunmaktadır.

Buna göre, kaplıcalara aşağıdaki merkezlerin hangisinde diğerlerine göre <u>daha az</u> rastlanır?

A) Mardin B) Ankara C) Balıkesir
D) İzmir E) Erzurum

8. **Çayırların geniş yer tuttuğu Erzurum - Kars Bölümü'nde bitki örtüsüne bağlı olarak aşağıda verilen hayvan türlerinden hangisinin yetiştiriciliğinin yaygın olarak yapıldığı söylenebilir?**

A) Sığır B) Koyun C) Keçi
D) Arı E) İpek böceği

9. Fön rüzgârları eğimin fazla olduğu dağların yamaçlarında sıcaklığı artırıcı ve kurutucu bir özelliğe sahiptir.

Buna göre, bu rüzgârın etkinliği aşağıda verilen merkezlerin hangisinde <u>daha çok</u> tarımsal zarara sebep olur?

A) Rize B) Erzurum C) Diyarbakır
D) Konya E) Ardahan

10. **Aşağıda birlikte verilen coğrafi bölümlerin hangilerinde çok sayıda yapay göl bir arada bulunur?**

A) Antalya – Konya
B) Dicle – Orta Fırat
C) Ergene – Kıyı Ege
D Orta Karadeniz – Güney Marmara
E) Yukarı Kızılırmak – Erzurum - Kars

11. Bazı sanayi kuruluşları ham madde çabuk bozulduğu için genelde ham maddeye yakın kurulur.

Buna göre, Türkiye'de yer alan aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin kurulumunda böyle bir durum söz konusu <u>değildir</u>?

A) Dokuma B) Yağ C) Konserve
D) Çay E) Şeker

12. Şehirlerarası ulaşımda bazı şehirler bulundukları kara yolu ağı sebebiyle kavşak özelliği taşırlar ve ulaşım yoğunlukları daha fazla olur.

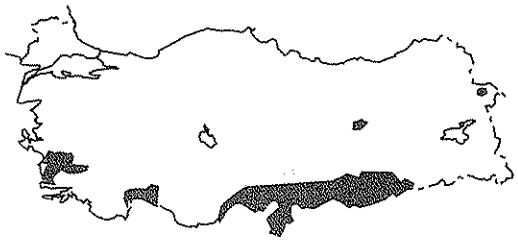
Buna göre aşağıda bu özelliği gösteren şehirlerden hangisinin trafik yoğunluğu diğerlerine göre <u>daha fazladır</u>?

A) Erzurum B) Bolu C) Malatya
D) Samsun E) Sivas

13. **Türkiye'de hızlı sanayileşme ile birlikte aşağıda verilen unsurların hangisinde bir artış olması <u>beklenmez</u>?**

A) Kişi başına düşen millî gelir
B) Mamul madde ihracatı
C) Nitelikli iş gücü ihtiyacı
D Ham madde ithalatı
E) Dış ticaret açığı

14.

Yukarıda pamuk tarımının yapıldığı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre bu alanların ortak özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Güneşlenme süresinin kısa olması
B) Karstik yeryüzü şekillerinin yaygın olması
C) Karasal iklim özelliklerinin görülmesi
D) Yazların sıcak ve kurak geçmesi
E) Nemli ve yağışlı olmaları

15.

I. Batı Karadeniz'deki Bartın Çayı
II. Antalya Bölümü'ndeki Manavgat Çayı
III. Güney Marmara'daki Susurluk Çayı
IV. Doğu Karadeniz'deki Çoruh Nehri
V. Yukarı Sakarya Bölümü'ndeki Sakarya Nehri

Yukarıdaki akarsuların hangilerinde ulaşım ve taşımacılık yapılabilmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Türkiye'de dağların doğu - batı yönünde uzanması aşağıda verilenlerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

A) Limanların hinterlant ağında
B) Kıyı şekillenmesinde
C) Denizel iklimin etki alanında
D) Kuzey - güney yönlü ulaşımda
E) Güney yamaçlarda yerleşme sıklığında

17. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de denizlerden yararlanma yollarından biri değildir?

A) Ulaşım
B) Kültür balıkçılığı
C) Enerji üretimi
D) Tuz elde etme
E) Turizm

18. Aşağıdaki platolardan hangisinde üçüncül ekonomik faaliyetler daha çok gelişmiştir?

A) Erzurum - Kars
B) Bozok
C) Şanlıurfa
D) Teke - Taşeli
E) Çatalca - Kocaeli

uzmankariyer

1.E 2.C 3.C 4.A 5.B 6.D 7.A 8.A 9.D 10.B 11.A 12.B 13.E 14.D 15.A 16.E 17.C 18.E

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. Tabloda 2007-2011 yılları arasında Türkiye'deki net elektrik tüketiminin yüzde (%) olarak sektörlere göre dağılımı seçeneklere göre incelendiğinde A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılmaktadır. Ancak E seçeneğindeki 2007-2009 yılları arasında sanayi ve meskende kullanılan elektrik oranının azalma gösterdiği bilgisi yanlıştır. Çünkü verilen dönemlerde sanayide kullanılan enerjide azalma yaşanmıştır fakat meskende tüketilen elektrik oranı artış göstermiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Beşerî ve ekonomik nedenlerle köylerden ayrılanların kurduğu, köyden daha küçük olan, tek ev ile köy arasında geçiş tipi olan yerleşmelere köyaltı yerleşmeleri denir. Başlıca köyaltı yerleşmeleri; mahalle, çiftlik, divan, mezra, dam, dalyan, ağıl, oba, güzlek, yayla, yazlıklar, bağevi, dağevi, değirmenocağı gibi devamlı ya da geçici yerleşmelerdir. Batı Karadeniz'de mahalle, divan ve yayla gibi köyaltı yerleşmeleri vardır. Antalya Bölümü'nde yayla, mahalle, çiftlik, dalyan, yazlık, sahil yerleşmeleri gibi köyaltı yerleşmeleri vardır. Erzurum-Kars Bölümü'nde mezra, kom, ağıl gibi köyaltı yerleşmeleri yaygındır. Doğu Karadeniz Bölümü'nde mezra, yayla köyaltı yerleşmeleri yaygındır. Marmara Bölgesi'nde yer alan Ergene Bölümü'nde çiftlik dışında, pek köyaltı yerleşmelerine rastlanmaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Harita üzerinde taranarak gösterilen yerler, Yıldız Dağları, Menteşe Yöresi, Konya Ovası, Taşeli Platosu, Erzurum-Kars Bölümü ve Hakkâri Bölümü'dür. Harita üzerinde gösterilen yerlerden olumsuz iklim koşullarının görüldüğü yerler, Erzurum - Kars ve Hakkâri Bölümleri ile Konya Ovası çevresidir. Erzurum - Kars ve Hakkâri Bölümlerinde kış mevsimi şartlarının çok ağır geçmesi, Konya Ovası'nda yaz mevsimi kuraklığının fazla olması olumsuz iklim koşullarıdır. Engebeli yüzey şekilleri, Yıldız Dağları, Erzurum - Kars Bölümü, Hakkâri Bölümleri ile Menteşe Yöresi ve Taşeli Platosu'dur. Konya Ovası yer şeklileri açısından düz olmasıyla diğer bölüm ve yörelerden ayrılır. Tarımda makine kullanımı yalnızca Konya Ovası için geçerli olan bir durumdur. Erzurum - Kars Bölümü'nde çok verimli çernozyom toprakları vardır. Yıldız Dağları Bölümü'nde verimli kahverengi orman toprakları, Menteşe Yöresi ile Taşeli Platosu'nda orta verimlikte terra rosa toprakları, Konya Ovası'nda ise az verimli kahverengi step ve kestane renkli topraklar vardır. Ancak harita üzerinde taranmış olan bütün yerlerin ortak özelliği, coğrafi şartların olumsuzluğunun sonucu olarak iş olanaklarının kısıtlı olmasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Türkiye'de kara ve demir yolu ağı genel olarak dağların uzanış doğrultusuna paraleldir. Genellikle dağ eteklerinde ve akarsu vadilerinde uzanış gösteren kara ve demir yolu dağlar genellikle doğu-batı doğrultusunda uzandığı için doğu-batı yönünde uzanış gösterir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

5. Seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Kıyı Ege'de Efes, Tralles, Alinda, Alabanda, Nysa, Magnesia, Pergamon ve Kolophon gibi antik kentler bulunmaktadır.

B) Doğu Karadeniz Bölümü kıyı turizmine elverişli değildir. Her mevsim yağış görülmesi, güneşlenme süresinin çok az olması, kıta sahanlığının dar olmasına bağlı olarak plajların az ve falezlerin çok oluşu temel nedendir.

C) Batı Karadeniz'de Kartalkaya (Bolu) ve Ilgaz (Kastamonu-Çankırı) başta olmak üzere kış turizmine uygun kayak tesisleri vardır

D) Çanakkale, Balıkesir ve Bursa'da çok sayıda kaplıca bulunmakta ve bunlardan sağlık amacıyla yararlanılmaktadır.

E) Orta Fırat Bölümü'nde Dünya'daki ilk yerleşmelerin bulunması, kale, köprü, camiler, medreseler, Nemrut Dağı'ndaki tarihî yapılar başta olmak üzere çok sayıda tarihî eser bulunmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Çukurova Deltası alüvyal topraklarla kaplı ve kış sıcaklıkları bakımından elverişli olan bir ovadır. Çukurova'da tarım ürünü çeşitliliği fazla olup yıl içinde birden fazla ürün elde edilmektedir. Ovada yaygın olarak yetiştirilen tarım ürünü ise dokuma sanayisinin ham maddesi olan pamuktur. Ergene Ovası ülkemizde ayçiçeği üretiminin en fazla yapıldığı yer olup toplam üretimin %77'si yöreden karşılanmaktadır. Konya Ovası karasal iklim koşullarının dolayısıyla yaz sıcaklıklarının fazla olduğu bir ovadır. Ovada yağış azlığı ve yaz kuraklığına bağlı olarak daha çok tahıl ürünleri yetiştirilmektedir. Yetiştirilen tahıl ürünleri içinde en büyük pay ise buğdaya aittir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Fayların uzanışları ile depremler, volkanik dağlar ile kaplıcaların uzanışları arasında bir paralellik vardır. Çünkü fayların uzandığı yerler yer kabuğunun zayıf, hareketli yerlerini oluştururlar. Ülkemizde çeşitli özellikte ve farklı sıcaklık değerlerine sahip 1700 civarında kaplıca bulunmaktadır. Çünkü ülkemiz çok sayıda fayın bulunduğu genç ve hareketli bir ülkedir. Seçeneklerdeki illerden, Balıkesir'de Gönen, Güre, Balya - Ilıca kaplıcaları; Ankara'da Kızılcahamam, Ayaş, Haymana kaplıcaları; İzmir'de Çeşme, Balçova kaplıcaları; Erzurum'da Ilıca ve Pasinler kaplıcası bulunmaktadır. Ancak Mardin fay kaynaklarına uzak olduğu için, birkaç küçük kaplıca dışında kayda değer önemli kaplıcalar yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Sığır yetiştiriciliği gür çayırların olduğu yerlerde; koyun yetiştiriciliği bozkırların geniş yer kapladığı yerlerde; keçi yetiştiriciliği sarp, engebeli arazilerde ot ve çalıların yaygın olduğu yerlerde; arı yetiştiriciliği bitki ve çiçek zenginliğinin olduğu yerlerde; ipek böcekçiliği ise dut ağacının yaygın olduğu yerlerde yapılır. Buna göre Erzurum - Kars Bölümü gür çayırların yaygın olmasına bağlı olarak sığır yetiştiriciliği yapmaya çok elverişlidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

9. Fön rüzgârının oluşumu yer şekillerine bağlıdır. Estiği yerlerde sıcaklığın artmasına, hızlı kar erimelerine, sellere, çığ düşmesine, orman yangınlarına ve tarım ürünlerinin vaktinden erken olgunlaşmasına sebep olur. Ülkemizde etkili olarak kış mevsiminde Doğu Karadeniz'de, yaz mevsiminde de Orta Toroslar'da

görülür. Seçeneklerde belirtilen illerden fön rüzgârı Rize ve Konya'da görülürken, Erzurum, Diyarbakır ve Ardahan'da görülmez. Rize'de kış mevsiminde görüldüğü için tarım ürünlerinin yetişmesine katkı sağlar. Soğuğa dayanıklı olmayan çay, kivi, turunçgil, zeytin, incir bitkilerinin bu kentte yetişmesine katkı sağlar. Oysa Orta Toros Dağları'nda yaz mevsiminde etkili olan fön rüzgârı, dağlardan Konya Ovası'na doğru eserek tarım ürünlerinin erken olgunlaşmasına, rekoltenin ve kalitenin düşmesine neden olur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Yapay göller; insanların elektirik enerjisi elde etmek, sulama, kullanma ve içme suyu sağlamak amacıyla akarsuların önünü bir setle kapatması sonucu oluşan baraj göllerine denir. Seçeneklerde verilen bölümlerden en fazla yapay göl olan bölüm Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin bölümleri olan Dicle ve Orta Fırat Bölümü'dür. Bölgede GAP ile birlikte 22 baraj ve 19 hidroelekrik santrali yapılması planlanmaktadır. Yapılan barajlardan bazıları Fırat Nehri üzerinde Atatürk, Karkamış ve Birecik Barajları; Dicle Nehri üzerinde Dicle, Kralkızı, Devegeçidi, Ilısu, Batman Barajlarıdır. Diğer bölümlerde değişik sayılarda yapay göl bulunsa da Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki yapay göllerin sayısına göre çok azdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektedir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarına yakın olan yerlere açılmaktadır. Örneğin; un ve makarna fabrikaları buğday üretilen yerlerde, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı fabrikaları zeytin ve ayçiçeği üretiminin fazla olduğu yerlerde açılmaktadır. Ham madde kolay taşınabilecek özellikte ise tüketim alanları dikkate alınmaktadır. Ham maddenin bozulma riski varsa ya da pahada hafif, yükte ağır ise fabrikaların ham madde yakınında kurulma zorunluluğu vardır. Şeker fabrikasının şeker pancarının yaygın olarak yetiştirildiği yerlerde kurulması gerekir. Çünkü şeker pancarı taşınması maliyeti artırmasının yanında, fazla bekletilmeden işlenmez ise ekonomik olma özelliğini kaybeder. Doğu Karadeniz'de çay fabrikasının kurulması ham maddelerin bozulma ve ekonomik olma özelliğinden kaynaklanır. Konservenin ham maddesini oluşturan ürünler bozulma riski taşıdığından zamanında işlenmesi için konserve fabrikalarının ham maddenin yakına kurulması gerekir. Ancak dokumanın ham maddesinin normal şartlarda bozulma olasılığı pek yoktur. Ayrıca dokumanın ham maddesi yükte hafif, pahada ağırdır. Çoğu dokuma fabrikalarında yakın çevresinde ham madde olmadığı hâlde ham madde başka yerlerden getirilerek dokumaya yönelik çok sayıda fabrika kurulmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Bir yerleşim yerinde trafiğin yoğunluğu, bulunduğu coğrafi konuma, sanayi, ticaret başta olmak üzere diğer ekonomik gelişmişliğine ve nüfus miktarına bağlıdır. Türkiye'nin ekonomik anlamda en gelişmiş, nüfusu en fazla olan ve Avrupa kıtasına açılan bölgesi Marmara Bölgesi'dir. Gerek Avrupa kıtasını, gerek Marmara Bölgesi'ni Anadolu'ya bağlayan ve trafiğin en yoğun olduğu şehir Bolu'dur.

Erzurum Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzey kesimi için bir kavşak noktasını oluşturur. Malatya ise Doğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer almaktadır ve ülkemizin batı bölgeleri ile bağlantıyı sağlar. Sivas kenti Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzey kesimlerinin batı bölgelerine ve Orta Karadeniz Bölümü'ne açılmasını sağlayan kavşak noktasında yer almaktadır. Samsun ise Doğu Karadeniz şehirlerinin batı ve iç kesimlere açılmasını sağlayan bir merkez üzerinde yer almaktadır. Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere Erzurum, Malatya, Sivas, Samsun şehirlerindeki trafiğin yoğunluğu, Bolu ile kıyaslanmayacak kadar azdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. Bir ülkenin gelişmişliğinin en önemli göstergelerinden biri de sanayide gösterdiği gelişmelerdir. Sanayinin gelişmesi ile kişi başına düşen millî gelirde çok önemli artışlar olur. Sanayi ve teknolojide olan gelişmeler bu alanda çalışacak, nitelikli iş gücü ihtiyacını artıracaktır. Sanayi tesislerinde işlemek amacıyla, ham madde ithalatında önemli artışlar görülür. Mamul madde hâline dönüştürülen ham madde işlendikten sonra, fazlası mamul madde şeklinde ihraç edilecektir. Sanayi ürünlerinin ekonomik olarak getirisi, tarım ve madenciliğe göre daha yüksektir. Bu sebeple sanayi ürünleri ihracatı yüksek olan ülkelerde, genellikle dış ticaret açığı değil, dış ticaret fazlalığı olur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Pamuk bir endüstri bitkisi olup gelişme döneminde nemlilik, olgunlaşma döneminde sıcaklık isteyen, yağış yerine sulama ihtiyacı olan bir tarım ürünüdür. Ayrıca 200 günlük yetişme döneminde soğuklara dayanamayan bir tarım ürünüdür. Harita üzerinde gösterilen, Büyük Menderes Ovası, Antalya Ovası, Çukurova, Amik Ovası, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Elazığ Ovası ve Iğdır Ovası'nın ortak özelliği yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesidir. Kışların ılık geçmesi pamuk bitkisine bir katkı sağlamaz. Çünkü pamuk mevsimlik bir tarım ürünü olup kışın tarlada yoktur. Kaldı ki haritada taranmış yerlerin yalnızca deniz kıyılarında kışlar ılık geçer, diğer iç kesimlerde kalan alanlarda karasal iklim şartları görüldüğü için kışlar soğuk geçer. Karstik yüzey şekilleri yalnızca kıyılara yakın taranmış olan alanlarda yaygındır. Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde taranmış yerlerde karasal iklim şartları görülürken, kıyı kesimlerinde Akdeniz iklimi görülür. Taranmış yerlerin nemli ve yağışlı olmaları doğru değildir. Taranan yörelerde genel olarak kış mevsimi yağışlı geçmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Türkiye akarsuları genel olarak boyları kısa, rejimleri düzensiz, yatak eğimleri fazla, yatakları derin, enerji potansiyeli fazla, denge profiline ulaşmamış, ulaşım ve taşımacılığa elverişsiz akarsulardır. Türkiye geneli III. jeolojik zamanda Alp - Himalaya kıvrım sistemiyle oluşan, genç, engebeli ve yüksek bir ülkedir. Ancak ülkemizin Batı Karadeniz Bölümü'nde yer alan Zonguldak çevresi I.jeolojik zamanda oluştuğu için denge profiline daha fazla yaklaşan bir arazidir. Burada bulunan Bartın Çayı ancak kıyıdan 7 km iç kesimlere kadar küçük çaplı gemilerin ulaşım yaptığı bir akarsudur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Türkiye genel olarak III. jeolojik zamanda Alp - Himalaya kıvrım sistemiyle oluşmuş bir ülkedir. Kuzeyde Avrasya, güneyde Arap ve Afrika levhalarının sıkıştırması sonucunda genel olarak dağlar doğu - batı istikametinde bir uzanış göstermektedir. Buna göre sorudaki seçenekler incelendiğinde;

A) Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında bulunan limanlarda, dağların uzantısına bağlı olarak hinterlant ağları dar olmuştur. Çünkü iç kesimlere ulaşım çoğunlukla geçitlerle sağlanmıştır, hatta bazılarında demir yolu bağlantısı bile bulunmamaktadır.

B) Gerek Karadeniz gerekse Akdeniz kıyılarında dağlar kıyıya paralel uzandığı için boyuna kıyı tipleri görülmekte ve çok geniş alanda falezler bulunmaktadır.

C) Dağların doğu - batı istikametinde uzanıyor olması, denizel iklim etkilerinin iç kesimlere girmesini önlemekte, kıyı ile iç kesimler arasında çok önemli iklim farklılıkları görülmektedir.

D) Dağların uzantısı kıyı kesimler ile iç kesimler arasındaki ulaşımın geçitlerle sağlanmasına neden olmaktadır. Örneğin Kuzey Anadolu Dağları üzerinde Zigana (Kalkanlı), Kop, Ecevit ve Ilgaz Geçitleri bulunurken, Toros Dağları üzerinde Çubuk, Sertavul, Gülek ve Belen Geçitleri bulunmaktadır.

E) Dağların güney yamaçlarında yerleşmelerin sıklığının ana nedeni bakı durumunun bir sonucudur. Ülkemizin Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir ülke olması, matematik konumundan dolayı dağların güney cephelerinin daha sıcak ve avantajlı olması buna sebep olmuştur. Türkiye'de dağ köylerinin %80 civarının güney cephede yer alması bakı avantajının bir sonucudur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

17. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesidir. Toplam 11086 km'lik sınır uzunluğunun 8333 km'lik kısmını kıyı uzunluğu oluşturur. Her ne kadar istenilen düzeyde olmasa da gerek iç hat gerekse uluslararası sularda deniz ulaşımı yapılmaktadır. Son yıllarda hızlı bir artış göstererek özellikle Muğla ve Orta Karadeniz kıyılarında kültür balıkçığı yapılmaktadır. Başta İzmir Çamaltı Tuzlası olmak üzere deniz tuzu üretimi yapılmaktadır. Kıyılarımıza göre yararlanma yoğunluğu değişse de bütün kıyılarımızdan turizm amaçlı yararlanılmaktadır. Ancak denizlerimizden enerji üretiminde yararlanılmamaktadır. Dünyada Hollanda, Japonya ülkelerinde denizden enerji elde etme örnekleri olsa da ülkemizde henüz böyle çalışma örneği yoktur.

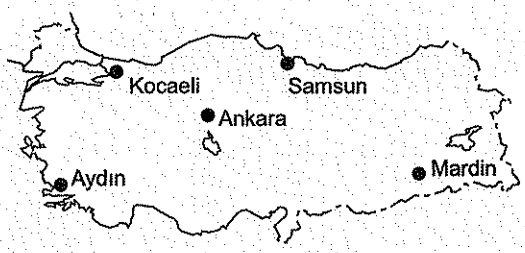
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. İnsanlar, hayatlarını devam ettirmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorundadırlar. Bu amaçla çeşitli ekonomik faaliyetlerde bulunurlar. Ekonomik faaliyetler; birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül ve beşincil faaliyetler olmak üzere beş ana grupta incelenir. Bunlardan üçüncül faaliyetler grubuna pazarlama, turizm, eğitim, sağlık, bankacılık, ulaşım gibi faaliyetler girer. A, B, C ve D seçeneklerindeki platolarda birincil ekonomik faaliyetleri (tarım, hayvancılık vb.) yapılırken, Çatalca - Kocaeli Platosu Türkiye'de üçüncül faaliyetlerin yani hizmet sektörünün en gelişmiş olduğu yerdir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerin 21 Aralık'ta gece sürelerinin farklı olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bakı durumları

B) Yükselti değerleri

C) Başlangıç meridyenine olan uzaklıkları

D) Nemlilik oranları

E) Ekvatora olan uzaklıkları

2. **Sıcaklık ve yağış koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki illerin hangilerinde yetiştirilen tarım ürünleri diğerlerine göre <u>daha çok</u> benzerlik göstermektedir?**

A) Edirne - Antalya

B) Giresun - Bayburt

C) Hatay - Gaziantep

D) Mersin - İzmir

E) Samsun - Çorum

3.

I. Artvin

II. Kırşehir

III. Kastamonu

IV. Şanlıurfa

Yukarıda verilen illerin doğal koşulları göz önüne alındığında hangilerinin kırsal kesiminde toplu yerleşmelerin <u>daha fazla</u> görülmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

4. **Türkiye'de bölge yüz ölçümlerine göre ekili dikili alanların oranının farklılık göstermesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?**

A) Yağış miktarı

B) Engebelilik durumu

C) Doğal bitki örtüsü

D) Nüfus miktarı

E) Sıcaklık koşulları

5. Türkiye genelinde bölge, bölüm ve yöreler arasında görülen iklim farklılığı bazı tarım ürünlerinin sadece belirli yerlerde yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Aşağıdaki bölümlerin hangisinde böyle bir durum söz konusudur?

A) Kıyı Ege B) Konya C) Erzurum - Kars

D) Ergene E) Doğu Karadeniz

6.

I. Adana
II. Orta Fırat
III. Yukarı Kızılırmak
IV. İç Batı Anadolu

İklim ve toprak özellikleri dikkate alındığında yukarıdaki bölümlerin hangilerinden yılda <u>en az</u> iki kez ürün alınabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. **Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan aşağıdaki etkinliklerden hangisinin Türkiye ekonomisine katkısı <u>daha fazladır</u>?**

A) Kış turizmi
B) Tarımsal üretim
C) Maden çıkarımı
D) Dokuma endüstrisi
E) Besi hayvancılığı

8. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 2008-2012 yılları arasındaki traktör ve biçerdöver sayıları verilmiştir.

Yıllar	Traktör Sayısı	Biçerdöver Sayısı
2008	1.070.746	13.084
2009	1.073.538	13.360
2010	1.096.683	13.799
2011	1.125.001	14.313
2012	1.178.253	14.813

Yalnızca tablodaki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bütün yıllarda traktör sayısı biçerdöver sayısından daha fazladır.
B) Her iki tarım aletinde en fazla sayı 2012 yılına aittir.
C) 2008-2009 yılları arasında traktör sayısındaki artış aynı dönemdeki biçerdöverden fazladır.
D) Biçerdöver sayısının en fazla olduğu yerler İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'dur.
E) Biçerdöver sayılarındaki artış miktarı en fazla 2010-2011 yılları arasındadır.

9. **Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerini, Ege Bölgesi'nden ayıran bir özellik <u>değildir</u>?**

A) Hidroelektrik enerji potansiyelinin fazla olması
B) Delta ovalarının bulunması
C) Limanların art bölgelerinin dar olması
D) Koy, körfez ve ada sayılarının az olması
E) Dağların denize paralel olması

uzmankariyer

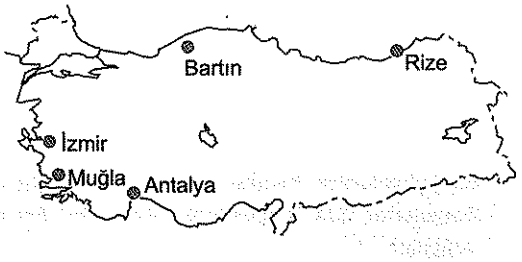
10. **Türkiye'nin nüfus artış hızı üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Yurt dışına yapılan göçler
B) Sağlık ve beslenme koşullarının iyileştirilmesi
C) Doğum oranındaki değişmeler
D) Mevsimlik işçi göçleri
E) Bebek ölümlerinin azalması

11. **Türkiye'de bulunan aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinin ham maddesi çoğunlukla yurt dışından karşılanmaktadır?**

A) Demir çelik
B) Konserve
C) Bitkisel yağ
D) Dokuma
E) Petrol arıtma

12.

Yukarıdaki haritada gösterilen kent merkezlerinin hangisinde yıl içinde düşen yamaç yağışlarının oranı <u>daha azdır</u>?

A) İzmir B) Muğla C) Antalya D) Bartın E) Rize

13. **İstanbul, İzmir ve Bursa gibi kentlerde endüstri kuruluşlarının çeşitli ve fazla olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili <u>değildir</u>?**

A) Ulaşım ağının gelişmişliği
B) Enerji üretiminin fazla olması
C) İş gücünün kolay sağlanması
D) Sermayenin fazlalığı
E) Pazarlama olanaklarının gelişmişliği

14. **Antalya Bölümü'nün aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde, yer şekillerinin etkili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Zengin krom yataklarının bulunması
B) Nüfusun kıyıda yoğunlaşması
C) İç kesimlerle ulaşımın zor olması
D) Tarım alanlarının dar olması
E) Doğal liman sayısının az olması

15. Aşağıda Türkiye'de elektrik enerjisi üretimi yapılan bazı kaynaklar verilmiştir.

I. Rüzgâr
II. Linyit
III. Fuel oil
IV. Doğal gaz
V. Su

Bu enerji kaynaklarından hangisinden elde edilen enerji üretimi <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

16. Bolu, Antalya, Kayseri ve Erzurum kentlerinde;

I. ormanlık alanların fazla olması,
II. kış turizmi için tesislerin bulunması,
III. tüflü arazinin geniş yer tutması,
IV. alpin çayırlarının geniş yer kaplaması

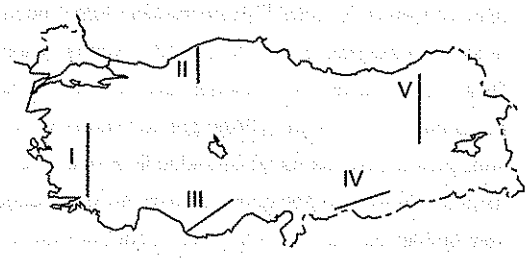
özelliklerinden hangileri ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) II ve IV E) III ve IV

17. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de dış ticaretin gelişimini sınırlandıran etkenlerden biri değildir?

A) Dış ticaret ürünlerinin uluslararası standartlarda olmaması
B) Dış pazarlarda rekabet güçlüklerinin yaşanması
C) Tarımsal üretimin bir kısmının iç pazarlarda tüketil-mesi
D) Dış alımın büyük bir bölümünü endüstri ürünlerinin ve enerji kaynaklarının oluşturması
E) Dış satımda getirisi düşük ürünlerin önemli paya sahip olması

18.

Dağların uzanış doğrultuları ve yer şekilleri göz önüne aldığında yukarıda işaretlenmiş yerlerden hangisinde yol yapım maliyetleri en az olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

1.E 2.D 3.D 4.B 5.E 6.A 7.C 8.D 9.B 10.D 11.E 12.A 13.B 14.A 15.A 16.B 17.C 18.D

1. Dünyanın farklı merkezlerinde gece-gündüz sürelerinin yıl içerisinde farklılık göstermesinin temel nedeni eksen eğikliğidir. 21 Aralık tarihinde, Güneş ışınları Oğlak dönencesine dik olarak gelmektedir. Bu nedenle bu tarihte kuzeye doğru gittikçe gündüz süresi kısalırken, gece süresi uzama göstermektedir. Harita üzerinde gösterilen kentlerden gece süresinin en kısa olduğu kent Mardin olurken, en uzun olduğu kent Samsun'dur. Çünkü gece ile gündüz süreleri arasındaki fark ekvatordan kutuplara doğru artış gösterir. Buna göre E seçeneği doğru yanıttır.

Diğer seçeneklerde belirtilen, bakı durumları, yükselti değerleri, nemlilik oranları ve başlangıç meridyenlerine olan uzaklıkları ile gece süresi arasında bir ilişki kurulamaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. İklim özellikleri dikkate alınarak seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Edirne'de karasal iklim, Antalya'da Akdeniz iklimi görülür. Antalya Edirne'den daha sıcaktır ve daha çok yağış alır.

B) Giresun'da Karadeniz iklimi, Bayburt'ta Karadeniz ikliminden karasal iklime geçiş özelliği görülür. Giresun Bayburt'tan daha sıcaktır ve daha çok yağış alır.

C) Hatay'da Akdeniz iklimi, Gaziantep'te Akdeniz ikliminden karasal iklime geçiş özellikleri görülür. Hatay ve Gaziantep kentlerinin sıcaklıkları yaz mevsiminde birbirine çok yakın olurken, kış mevsiminde Hatay daha sıcaktır. Ayrıca Hatay kenti Gaziantep'ten daha fazla yağış alır.

D) Mersin ve İzmir kentlerinin her ikisinde de Akdeniz iklimi görülür. Sıcaklık Mersin'de İzmir'den daha fazla olsa da, yağış rejimleri aynı, yağış miktarları da birbirine çok yakındır. Buna göre D seçeneği doğru yanıttır.

E) Samsun'da Karadeniz iklimi, Çorum'da karasal iklim şartları görülür. Samsun kenti, Çorum'dan daha sıcaktır, yağış rejimi düzenlidir ve yağış miktarı daha fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Bu sorunun çözümü için illerin coğrafi dağılışlarını ve yeryüzü şekillerini iyi bilmek gerekmektedir. Buna göre Artvin Doğu Karadeniz Bölümü'nde, Kastamonu ise Batı Karadeniz Bölümü'nde yer almakta olup dağlık, engebeli ve eğimli bir arazi üzerinde kurulmuşlardır. Buna karşın Kırşehir Orta Kızılırmak Bölümü'nde, Şanlıurfa ise Orta Fırat Bölümü'nde yer almakta olup sade yapıya sahip ova ve platolar üzerinde kurulmuşlardır.

Kırşehir ve Şanlıurfa'da toplu yerleşmelerin görülmesi, iklim şartlarından dolayı su problemlerinin fazla yaşanması, düz arazi yapısının olması ve ulaşım kolaylıkları temel sebeplerdir.

Artvin ile Kastamonu'da arazinin çok dağlık ve engebeli olması nedeniyle, tarım alanlarının küçük ve parçalı oluşu, su kaynaklarının bolluğu ve ulaşım güçlüklerinden dolayı dağınık yerleşmeler görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Türkiye'de ekili dikili alanların oranlarının bölgelere göre farklılık göstermesinin en önemli nedeni yer şekilleridir. Yükselti, eğim, kayalık ve dağlık arazinin yanı sıra; bataklıklar, kurak arazi şartları ile olumsuz iklim şartlarıdır. Türkiye'de bölgelere göre ekili dikili arazilerin dağılış durumu, Marmara Bölgesi %30, İç Anadolu Bölgesi %27, Güneydoğu Anadolu Bölgesi %27, Ege Bölgesi %24, Akdeniz Bölgesi %18, Karadeniz Bölgesi %16 ve Doğu Anadolu Bölgesi %10 şeklindedir. Bu farklı dağılımın en önemli nedeni bölgeler arasında engebelilik durumunun farklılığıdır. Nüfus miktarları, sıcaklık koşulları, yağış miktarı ve doğal bitki örtüsü ekili dikili oranları kısmen etkilese de bölgelerimiz arasındaki farklılığın temel sebebi yer şekilleridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Ülkemizin bölge, bölüm ve yöreleri arasında coğrafi özellikler açısından çok önemli farklılıklar vardır. Seçeneklerde belirtilen bölümler içerisinde ilkim farklılığının en fazla görüldüğü bölüm Doğu Karadeniz Bölümü'dür. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kıyıya paralel uzanması, ayrıca kıyıdan hemen yükselmesi, iç kesimlerde ise farklı iklim koşullarının görülmesi nedeniyle, çay, kivi, fındık, turunçgil ve zeytin ancak mikroklima alanında yetişebilme olanağı bulmuştur.Seçeneklerdeki diğer bölümlerden iklim farklıkları, Kıyı Ege Bölümü'nde dağların uzanış doğrultusu ve yükseltisinden dolayı, Erzurum - Kars Bölümü'nde yükselti farklılığından dolayı, yer yer iklim farklılığı görülse de Doğu Karadeniz Bölümü ile kıyaslanmayacak kadar azdır. Konya ve Ergene Bölümlerinde önemli iklim farklılıkları görülmez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Bir yerde yılda birden fazla ürün almak için öncelikle iklim koşullarının elverişli olması gerekir. Kış mevsiminin kısa ve ılık geçmesi, buna karşın yaz mevsiminin uzun ve sıcak geçmesi gerekir. Ayrıca toprak şartlarının elverişli olması, yılda birden fazla ürünü kaldıracak verimde olması veya gübre ile desteklenmesi gerekir. Türkiye'de yılda birden fazla ürün almaya Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgelerinin kıyı kesimleri ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi elverişlidir. Seçeneklerdeki bölümlerden Adana ve Orta Fırat Bölümü'nün gerek iklim gerek toprak şartları yılda birden fazla ürün almaya elverişlidir. Her iki bölümde kış süresinin kısa ve ılık geçmesi, yaz süresinin sıcak ve uzun olması en önemli sebeptir. Ayrıca her iki bölümde de sulama olanaklarının artırılması göz ardı edilmemelidir. Adana Bölümü topraklarının çoğunlukla verimli alüvyon olması, Orta Fırat Bölümü topraklarının ise kahverengi step toprağı olması ve bu toprağın gübre ile desteklenmesi yılda iki kez ürün alınmasına olanak sağlar.

Seçeneklerdeki İç Batı Anadolu ve Yukarı Kızılırmak Bölümlerinde tamamen karasal iklim şartlarının görülmesi, kış mevsimi süresinin uzun oluşu yaz süresinin ise yılda iki kez ürün alacak kadar uzun olmayışı en önemli sebeptir. Ayrıca her iki bölümde de kahverengi step ve kestane renkli toprakları olup tarımda mutlaka gübre desteği sağlanmalıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Seçenekler göz önüne alındığında, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan ekonomik etkinliklerden ülkemiz ekonomisine katkısı en fazla olan maden çıkarımıdır. Bölgenin Yukarı Fırat Bölümü ülkemizin maden bakımından en zengin olan bölümüdür. Bölgede demir, krom, bakır, çinko, kurşun, altın, kaya tuzu, barit ve linyit başta olmak üzere çok farklı yerlerinde, farklı madenler çıkarılmaktadır.

Bölgenin iklim özellikleri, yer şekilleri ve yükseltisi kış turizmine çok elverişli olmasına rağmen, bölgenin coğrafi konumu, bu alandaki tesislerin yetersizliği ve siyasi problemler istenilen düzeyde gelişmesini engellemiştir. Bölge yüz ölçümünün %10'luk kısmı ekili dikili alanların oluşturmasına ve çok sayıda ovası bulunmasına rağmen iklim şartlarının elverişsizliği, ekonomik değeri düşük ürünlerin yetiştirilmesinden dolayı ülke ekonomisine katkısı fazla değildir.

Gerek hayvancılık gerekse tarımsal ürünlerden elde edilen dokuma ham maddesi olmasına rağmen, dokuma endüstrisi bölgede istenilen düzeyde gelişmemiştir. Bölgede hayvancılık çok yaygın olmasına rağmen, besi ahır hayvancılığı çok yaygın değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Tablodaki bilgileri incelediğimizde 2008-2012 yılları arasında traktör ve biçerdöver sayılarıyla ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerindeki bilgilere ulaşılabilir. Ancak tablodaki verilere göre traktör veya biçerdöverin fazla olduğu yerlerle ilgili bir şey söylenemez. Normalde biçerdöver sayısının fazla olduğu yerler tahıl tarımının yapıldığı İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Ancak bu bilgi verilen tablodan çıkarılamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Gerek Karadeniz gerekse Akdeniz Bölgelerinde dağlar denize paralel uzanmakta ve kıyıdan hemen yükselmektedir. Eğimin ve engebenin fazla olmasına bağlı olarak her iki bölgenin hidroelektrik enerji potansiyeli çok fazladır. Oysa bu potansiyel Ege Bölgesi'nde fazla değildir. Dağların uzantısından dolayı, Karadeniz ve Akdeniz kıyılarındaki limanların art bölgesi çok dar olurken, Ege Bölgesi limanlarının art bölgesi geniştir. Gerek Karadeniz gerekse Akdeniz'de boyuna kıyı tipleri görüldüğünden koy, körfez, burun, yarımada fazla olmazken Ege kıyılarında dağlar denize dik uzandığı için koy, körfez, burun, yarımada çok fazladır. Görüldüğü gibi bu özelliklerden dolayı, Akdeniz ve Karadeniz Bölgeleri birbirlerine benzerken Ege Bölgesi'nden ayrılırlar. Ancak üç bölge kıyılarında delta ovası bulunması ile birbirlerine benzer. Karadeniz Bölgesi kıyılarında, Bafra ve Çarşamba Ovaları; Ege Bölgesi kıyılarında Büyük Menderes, Küçük Menderes, Gediz, Bakırçay ve Edremit delta ovaları; Akdeniz Bölgesi kıyılarında Silifke ve Çukurova delta ovaları bulunur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Türkiye'nin nüfus artış hızındaki değişimler A, B, C ve E seçenekleri üzerinde etkili olur. Buna göre nüfus artış hızının artması, yurt dışına olan göçleri artırırken, azalması dış göçlerin azalmasına yol açar. Nüfus artış hızının artması, sağlık ve beslenme koşullarının olumsuz etkilenmesine yol açarken azalması olumlu etkilenmesini sağlar. Nüfus artış hızının artması, insanların eğitim, sağlık hizmetlerini etkileyeceğinden, buna bağlı olarak da doğum oranlarında değişmelere yol açar. Nüfus artış hızının artması bebek ölüm oranlarının artmasına, azalması ise bebek ölüm oranlarının azalmasına yol açar. Ancak mevsimlik işçi göçleri, ülkenin ekonomik yapısı, bölgeler arasındaki gelir dağılımındaki dengesizlikler, ekonomik uğraşların farklılığından kaynaklanan bir durumdur. Mevsimlik işçi göçlerinin olması ile nüfus artış hızı arasında doğrudan bir ilişki yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Seçeneklerde belirtilen sanayi kollarından ham madde bakımdan dışarı bağımlı olunan endüstri kuruluşu petrol rafinerileridir. Çünkü ülkemiz tükettiği petrolün ancak %12'lik kısmını kendi kuyularından karşılayan, geriye kalan %88'lik kısmını ithal eden bir ülke konumundadır.

Ülkemiz demir yatakları bakımından sayıca zengin olmasına rağmen, demir madeni çıkarılan yerlerin dağınık olması ve yeterli rezerve sahip olmayışı, çıkarım maliyetinin yüksek oluşuna da bağlı olarak zaman zaman ithal edilmektedir. Türkiye'nin bir tarım ve hayvancılık ülkesi olması, gerek tarım ürünleri, gerekse hayvan ürünleri açısından zengin olması, konserve ve bitkisel yağ ham maddesi bakımından zengin bir ülke olduğu için dışarıya bağımlılığı olmayan bir ülkedir. Dokuma endüstrisinin ham maddesi açısından da zengin bir ülkeyiz. Pamuk, keten, kenevir gibi tarım ürünlerinin dışında, önemli ölçüde hayvansal dokuma ürünü potansiyelimiz de bulunmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Yamaç (orografik) yağışları; nemli hava kütlelerinin bir dağ engeli ile karşılaşarak yükselip soğuyarak yükseldiği yamaca yağış bırakmasıdır. Yamaç yağış durumu; dağların yükseltisine, dağların uzanış doğrultusuna, hâkim rüzgâr yönüne ve denize göre konuma bağlı olarak değişme gösterir.

Harita üzerinde verilen kentlerden Rize, Bartın, Antalya ve Muğla'da dağlar genel olarak denize paralel uzandığı ve yüksek olduğu için, yamaç yağışları etkili ve belirgin olarak görülür. Buna karşın İzmir, Ege Bölgesi'nde yer almaktadır ve burada dağlar denize dik uzandığı için yamaç yağışlarının görülme oranı çok azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Türkiye'de endüstri kuruluşlarının yeri belirlenirken A, C, D ve E seçeneklerinde belirtilen etkenlerin mutlaka göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ancak B seçeneğinde belirtilen, enerji üretiminin fazla olması bir ölçüt olamaz. Çünkü enerjinin başka yerlerden getirilmesi çok zor değildir. Gerçi İzmir'de Alaçatı rüzgâr santrali, Bursa'da Ovaakça ve İstanbul'da Ambarlı termik santralleri olsa da bu, kentlerde endüstri kuruluşlarının çeşitli ve fazla olmasının ana sebeplerinden değildir.

Diğer seçeneklerde belirtilen, İstanbul, Bursa ve İzmir'de ulaşım ham madde ve mamul maddelerin taşınması önemlidir. Ayrıca mamul hâle getirilen malların pazarlanmasında bu kentlerde gelişen, ulaşım faaliyetlerinin rolü büyüktür. Kurulan fabrikaların kâr oranlarının yüksek olması, sermayenin bu kentlere yönelmesine sebep olmuştur. Bu kentlerin fiziki ve ekonomik avantajları, başka kentlere göre iş gücünün daha kolay temin edilmesini sağlamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

14. Antalya Bölümü'nde zengin krom yataklarının varlığı, bu bölümün jeolojik oluşum ve gelişimi ile yakından ilgilidir. Zengin krom yataklarının bulunması ile yer şekilleri arasında bir ilişki söz konusu olamaz.

Nüfusun kıyıda yoğunlaşması yer şekillerinin bir sonucudur. Çünkü kıyıdan itibaren hemen yükselen Toros kıvrım dağlarının varlığı, karstik araziden dolayı su problemlerinin fazla yaşanması, nüfusun kıyıda toplanmasına yol açmıştır.

Dağların uzantısından dolayı iç kesimlerle ulaşım ancak geçitlerle sağlanmaktadır. Bunun en tipik örneği Göller Yöresi'ni Akdeniz kıyılarına bağlayan Çubuk Geçiti'dir.

Yer şekillerine bağlı olarak tarım alanları çok az ve dardır. Seki, Bucak, Gördes, Gembos, Tefenni, Elmalı, Kestel, Korkuteli karstik ovalarının yanı sıra, kıyıda Antalya Ovası bulunmaktadır.

Dağların kıyıya paralel uzanması ve boyuna kıyı tipinin görülmesi kıyıda doğal liman oluşumunu zorlaştırmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Yıllara göre değişmekle birlikte ülkemiz elektrik enerjisini günümüzde en fazla doğal gazdan sağlamaktadır. Ovaakça (Bursa), Hamitabat (Kırklareli) ve Ambarlı (İstanbul) termik santrallerinden önemli ölçü-de elektrik enerjisi üretilmektedir.

Ülkemizde önemli ölçüde linyit rezervlerinin olmasına bağlı olarak linyitle çalışan termik santrali sayısı ve dolayısıyla elektrik enerjisi üretimi de çok fazladır. Tavşanlı, Tunçbilek, Değirmisaz, Yatağan, Gökova, Çayırhan, Afşin-Elbistan linyitle çalışan termik santrallerimizden bazılarıdır. Fuel oil ile çalışan özel sektöre ait çok sayıda termik santral bulunmaktadır. Ülkemiz genç ve yüksek, akarsu zenginliği fazla olan bir ülkedir. Su gücüne bağlı çok sayıda hidroelektrik santrali kurulmuştur ve elektrik enerjisi üretimi yapılmaktadır. Oysa verilen enerji kaynakları içerisinde, en az elektrik enerjisi üretimi rüzgâr enerjisinden sağlanmaktadır. İzmir'de Çeşme Alaçatı ve Çanakkale Bozcaada'da kurulan rüzgâr elektrik santralleri dışında, son yıllarda yeni yeni rüzgâr ile çalışan santral kurulum çalışmaları olsa da hâlâ en az elektrik enerjisi rüzgâr gücünden elde edilmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Bolu, Antalya, Kayseri ve Erzurum kentlerinde; orman alanlarının fazla olması ortak özellik değildir. Bolu ve Antalya'da ormanlık alanlar çok fazlayken Kayseri ve Erzurum ormanlık alan bakımından zengin değildir.

Bütün kentlerde kış turizmi açısından tesisler bulunmaktadır. Bunlar Bolu'da Kartalkaya, Antalya'da Beydağları, Kayseri'de Erciyes Dağı ve Erzurum'da Palandöken Dağları'dır.

Tüflü arazi kısmen Kayseri'de, çok az oranda Erzurum'da bulunurken, diğer kentlerde bulunmamaktadır.

Alpin çayırlar geniş oranda Erzurum'da bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi dört kentte de kış turizmi için tesislerin bulunması ortak özelliktir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

17. Türkiye'nin dış ticarette istenilen yerde olmamasının en önemli sebeplerinden biri dış ticaret ürünlerinin uluslararası standartlarda olmayışıdır. Ulaşım ve iletişim teknolojisinin gelişimine bağlı olarak pazarlanan ürünler istenilen kalitede olmadığı zaman, başka pazarlara yönelme durumu kolaylaşmıştır. Hem kalite olarak, hem fiyat olarak dış pazarlarda ciddi anlamda rekabet güçlükleri ile karşılaşılmaktadır. İhraç ettiğimiz ürünlere göre, ithal ettiğimiz ürünler daha yeni teknoloji veya parasal (petrol, doğal gaz, suni gübre) değer gerektirmektedir. Sattığımız ürünlerin parasal getirisi daha düşük olurken aldığımız ürünlerin daha yüksek parasal giderinin olması, dış ticaretin gelişimini sınırlandıran etkenlerdendir. Bunlara karşın tarımsal üretimin bir kısmının iç pazarlarda tüketilmesi, dış ticaretimizi sınırlandıran bir sebep değildir. Tarımsal üretimin bir kısmının her ülkenin kendi bünyesinde tüketilmesinin yanında, parasal getirisi de çok yüksek düzeyde değildir.

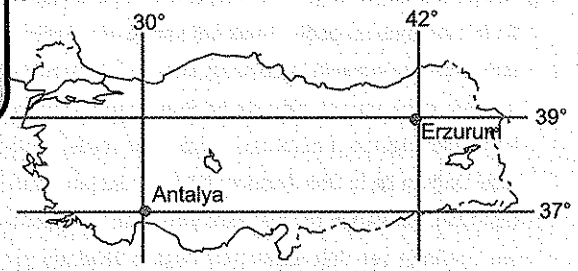
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Ülkemizde dağların genel olarak doğu - batı istikametinde uzanmasına bağlı olarak yol yapım km maliyeti, doğu - batı istikametinde daha az, kuzey - güney istikametinde daha yüksek olmaktadır. Buna göre seçenekler incelendiğinde, I numaranın uzandığı yerde, Menteşe Dağları ile İç Batı Anadolu Bölümü dağları uzandığından, yol yapım maliyeti çok yüksektir. II numaranın uzandığı yer Batı Karadeniz Dağları üzerinde yer almakta, ulaşım çoğu yerde geçitlerle sağlanmakta ve yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. III numaranın bulunduğu yer, Toros Dağları üzerinde yer almakta, ulaşım geçitlerle sağlanmakta ve yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. V numaranın bulunduğu yer Doğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında uzanmakta, bu kuzey - güney uzantı çok dağlık ve engebeli olduğu için, yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. Bunlara karşın IV numaranın bulunduğu yer, Orta Fırat Bölümü'ndeki ova ve platolar üzerinde uzanmaktadır; yol yapım maliyeti diğer seçeneklere göre çok düşüktür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

Aşağıdaki haritada Antalya ve Erzurum kentlerinin coğrafi koordinatları gösterilmiştir.

Buna göre merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Aralarındaki yükselti farkına

B) Toprak özelliklerine

C) Aralarındaki yerel saat farkına

D) İklim özelliklerine

E) Aralarındaki mesafeye

2. **Türkiye'nin fiziki yapısı göz önüne alındığında aşağıda verilen kent merkezlerinden hangileri arasındaki yükselti farkı diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?**

A) Bursa - Konya

B) Ordu - Hakkâri

C) Aydın - Kars

D) Şanlıurfa - Mardin

E) Adana - Sivas

3. **Türkiye'de kıyı ile iç kesimler arasında görülen aşağıdaki farklılıklardan hangisi üzerinde iklim farklılığının bir etkisi <u>yoktur</u>?**

A) Tarım ürünleri

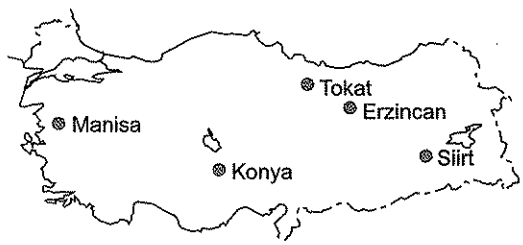
B) Turizm etkinlikleri

C) Yerleşme sıklığı

D) Yer altı kaynakları

E) Ulaşım çeşitliliği

4.

Yıl içinde karasallık ve yükseltiye bağlı olarak don olaylarının yukarıdaki illerden hangisinde <u>daha az</u> olması beklenir?

A) Manisa B) Konya C) Tokat

D) Erzincan E) Siirt

5. **Aşağıdakilerden hangisinde bir bölge, ekonomisinde büyük paya sahip bir etkinlikle birlikte verilmemiştir?**

A) Doğu Anadolu - Hayvancılık

B) İç Anadolu - Maden endüstrisi

C) Ege - Deniz turizmi

D) Akdeniz - Tarımsal üretim

E) Marmara - Otomotiv endüstrisi

6. **Aşağıdaki turizm merkezlerinden hangisinin hem doğal hem de tarihî bir değer olarak Türkiye'de turizme sağladığı katkı diğerlerine göre daha azdır?**

A) Peri Bacaları (Nevşehir)

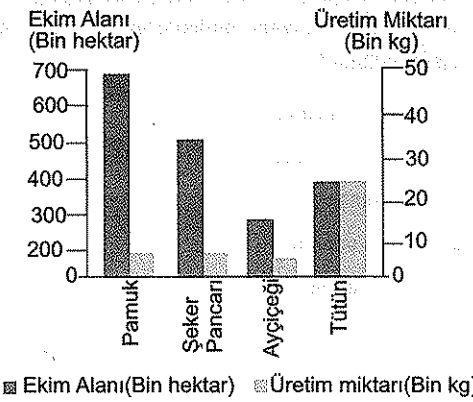
B) Karain Mağarası (Antalya)

C) Kapuzbaşı Şelalesi (Kayseri)

D) Nemrut Dağı (Adıyaman)

E) Pamukkale (Denizli)

7.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de 2001 yılında yetiştirilen bazı tarım ürünlerinin ekim alanları ve üretim miktarları verilmiştir.

Buna göre birim alandan elde edilen verimin fazladan aza doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A Tütün - Ayçiçeği - Şeker pancarı - Pamuk

B) Şeker pancarı - Ayçiçeği - Tütün - Pamuk

C) Pamuk - Tütün - Şeker pancarı - Ayçiçeği

D) Ayçiçeği - Şeker pancarı - Pamuk - Tütün

E) Şeker pancarı - Tütün - Ayçiçeği - Pamuk

8. Elektrik santrallerinde enerji kaynağının uzakta yer alması taşıma maliyetini beraberinde getirmekte ve üretilen enerji pahalıya mal olmaktadır.

Buna göre Türkiye'de aşağıdakilerden hangisinden elde edilen enerjinin üretim maliyetleri diğerlerinden daha azdır?

A) Taş kömürü

B) Hidroelektrik

C) Doğal gaz

D) Petrol

E) Linyit

uzmankariyer

9. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de yaylacılık faaliyetlerinin yapılma nedenlerinden biri olarak gösterilemez?**

A) Hayvan otlatma
B) Turizm etkinlikleri
C) Dinlenme
D) Arıcılık yapma
E) Tarım yapma

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de dış ticaret açığının kapatılması için alınacak önlemlerden biri olamaz?**

A) Reklam ve tanıtım faaliyetlerinin artırılması
B) Ulaşımı geliştirerek taşıma maliyetininin azaltılması
C) Uluslararası ticaret fuarlarının düzenlenmesi
D) Gümrük vergilerinin azaltılarak dış alımın artırılması
E) Dış piyasada rekabet edecek ürünlerin üretilmesi

11. **Aşağıdaki illerden hangisinin gelişiminde karşısında verilen ekonomik faaliyetin önemli bir etkisinin olduğu söylenemez?**

A) Muğla - Yaz turizmi
B) Tokat - Tarımsal üretim
C) Gaziantep - Ticaret
D) Giresun - Madencilik
E) Kayseri - Mobilya endüstrisi

12. **Aşağıdaki bölümlerden hangisinde yağış azlığına bağlı olarak kireçli ve tuzlu topraklar daha yaygındır?**

A) Doğu Karadeniz
B) Adana
C) Konya
D) Yıldız Dağları
E) Yukarı Murat - Van

13. **Türkiye'de kentsel nüfusun fazla olduğu yerler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Eğitim ve sağlık imkânlarının fazla olması
B) Ticari faliyetlerin gelişmiş olması
C) Ulaşım oanaklarının fazla olması
D) Doğum oranının yüksek olması
E) Çeşitli sanayi kuruluşlarının bulunması

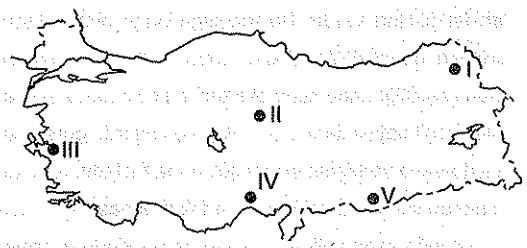
14. **Karadeniz Bölgesi'nin iklim, yer şekilleri ve nüfus özellikleri düşünüldüğünde;**

I. gübreleme yapmak,
II. tohum ıslahı yapmak,
III. tarımda çalışan nüfusu artırmak,
IV. nadas alanlarını genişletmek

gibi çalışmalardan hangilerinin tarımda verimliliği artırması beklenmez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

15.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangisinde yaz mevsiminde bağıl nem oranı diğerlerinden <u>daha fazladır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdaki kentler ve kentlerde kurulan fabrikalardan hangisinde ham maddeye yakınlık söz konusu <u>değildir</u>?

A) Rize – Çay
B) Mersin – Kâğıt ve kereste
C) Balıkesir – Zeytinyağı
D) Bursa – İpekli dokuma
E) Zonguldak – Demir çelik

17. Aşağıdakilerden hangisi GAP'la birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde meydana gelen gelişmeler arasında <u>gösterilemez</u>?

A) Sebze ve meyve üretiminin artması
B) Nadas alanlarının azalması
C) Tarımsal üretimdeki dalgalanmaların azalması
D) İklime bağımlılığın azalması
E) Bölge dışına olan göçlerin artması

18. Doğu Anadolu Bölgesi aşağıdakilerden hangisi bakımından ilk sırada <u>yer almaz</u>?

A) Arpa ve buğday üretimi
B) Büyükbaş hayvancılık
C) Yer altı kaynakları çeşidi
D) Hidroelektrik enerji potansiyeli
E) Ortalama yükselti

uzmankariyer

1.C 2.D 3.D 4.A 5.B 6.C 7.A 8.B 9.E 10.D 11.D 12.C 13.D 14.E 15.A 16.E 17.E 18.A

1. Herhangi bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre olan konumuna matematik konum denir. Bir yerin matematik konumundan yararlanarak dünya üzerindeki yeri, yerel saat farkları, kabaca alanı, uzunluk ve genişlikleri hakkında fikir yürütebiliriz. Harita üzerinde gösterilen Antalya ve Erzurum kentlerinin coğrafi koordinatlarından yararlanarak aralarındaki yükselti farkını bulamayız. Bu kentlerin toprak özellikleri hakkında fikir yürütemeyiz. Diğer özel konum şartları bilinmediği için, iklim özellikleri hakkında fikir yürütemeyiz. Toplam paralel dairesi uzunluğu ve meridyenler arasındaki mesafe bilinmediğinden, aralarındaki mesafeyi bulamayız. Ancak meridyen farkından yararlanarak yerel saat farkını bulabiliriz. Erzurum 42° Doğru meridyeni, Antalya ise 30° Doğu meridyeni üzerinde yer almakta, 12° lik meridyen farkı, aralarında 48 dk'lık zaman farkının oluşmasına yol açar.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Seçeneklerdeki il ikilileri incelendiğinde;

A) Bursa 150 m, Konya 1030 m olup aralarındaki fark 880 m'dir.

B) Ordu 15 m, Hakkâri 1650 m olup aralarındaki fark 1635 m'dir.

C) Aydın 65 m, Kars 1750 m olup aralarındaki fark 1685 m'dir.

D) Şanlıurfa 550 m, Mardin 1150 m olup aralarındaki fark 600 m'dir.

E) Adana 20 m, Sivas 1270 m olup aralarındaki fark 1250 m'dir.

Görüldüğü gibi seçeneklerde verilen kent ikilileri arasındaki farkın en az olduğu kentler Şanlıurfa ve Mardin'dir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Türkiye'nin kıyı ile iç kesimleri arasında çok büyük iklim farklılıkları vardır. Bu farklılığa bağlı olarak tarım ürünleri de çeşitlilik göstermektedir. Kıyı kesimlerde ürün çeşitliliği daha fazla olurken iç kesimlerde yetişebilen çeşit sayısı daha azdır. Kıyı kesimlerde gerek nüfus gerekse yerleşme sıklığı çok daha fazladır. Kıyı kesimlerde iklim avantajının daha fazla olması ve bunun sonucunda ekonomik avantajları beraberinde getirmesi, kıyılarda yerleşmelerin daha sık olmasına yol açmıştır. İklim ve deniz avantajlarından dolayı kıyı kesimlerde turizm etkinlikleri daha fazla ve daha çeşitlidir. İç ve kıyı kesimlerde yer şekilleri ve yükseltinin farklılık göstermesi, iklim üzerinde değişmelere neden olmaktadır bu da kıyı ile iç kesimlerde farklı ulaşım tiplerinin kullanılmasına neden olmuştur. Bunlara karşın yer altı kaynakları açısından farklılıklar görülmesinin iklim değişikliği ile bir ilgisi olmayıp bu, tamamen jeolojik oluşum ve gelişim ile ilgili bir durumdur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Haritada verilen illerin deniz seviyesinden ortalama yükseltileri, Manisa 50 m, Konya 1030 m, Tokat 650 m, Erzincan 1200 m ve Siirt 930 m civarındadır. Don olayları illerin coğrafi konumları, yükseltileri, deniz etkisine kapalı olup olmadıkları dikkate alınarak değerlendirilir. Buna göre yükseltisi en az olan ve dağların uzantısından dolayı deniz etkisine açık olan Manisa'da don olayı en azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Coğrafi bölgeler ve yapılan ekonomik etkinlikler incelendiğinde;

A) Doğu Anadolu Bölgesi'nin yüksek ve engebeli olması, iklim koşullarının olumsuzluğu, çoğu ekonomik faaliyet sınırlandırmış, hayvancılık faaliyetini ön plana çıkarmıştır. Bölgede büyükbaş hayvancılık, koyun yetiştiriciliği ve arıcılık faaliyeti yaygın bir şekilde yapılmaktadır.

B) İç Anadolu Bölgesi'nin ekonomik yapısında madencilik ön plana çıkmaz. Bölge daha çok sanayi ve tarımsal faaliyet ile ülkemiz ekonomisine katkı sağlar. Cıva (Sarayönü - Konya), tuz (Tuz Gölü, Kırşehir, Çankırı), krom (Eskişehir, Kayseri, Sivas), çinko (Kayseri), demir (Kayseri), lületaşı (Eskişehir), bor (Eskişehir) bölgede çıkarılan bazı madenler olurken, maden endüstrisi bölge ekonomisinde büyük paya sahip değildir.

C) Ege Bölgesi'nde dağların denize dik uzanması, kıta sahanlığının geniş olması, çok sayıda koy ve körfezin bulunması, elverişli plajların varlığı, iklim şartlarının elverişli olması, yeterli konaklama tesislerinin varlığı ve ulaşımın gelişmişliği deniz turizminin ön plana çıkmasına neden olmuştur.

D) Akdeniz Bölgesi'nin elverişli iklim şartları, tarıma elverişli ve sulanabilir nitelikte ovaların çokluğu, seracılığa çok elverişli olması, modern metotlarla tarımsal faaliyetin yapılması tarımsal üretimin ön plana çıkmasına neden olmuştur.

E) Marmara Bölgesi'nde İstanbul, Bursa, Sakarya ve İzmit başta olmak üzere çok sayıda otomotiv endüstrisi kurulmuştur ve bu endüstrilerin bölge ekonomisine katkısı çok büyüktür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Seçenekler incelendiğinde;

A) Peri bacaları; paleolitik döneme ait yerleşmeler, yer altı şehirleri, kiliseler, freskler gibi tarihî değerlerin olmasının yanı sıra, çok sayıda peri bacası ve farklı aşınım şekillerinin oluşturduğu doğa harikasıdır. Ülkemiz turizmine katkısı çok fazladır.

B) Karain Mağarası; Antalya ili sınırları içerisinde bulunan mağara, Anadolu ve Yakın Doğu tarihi açısından paleolitik merkezdir. Dünyanın ilk yerleşim merkezlerinden biri olmasının yanı sıra, çok farklı tabiat güzelliklerinin bulunduğu bir mağaradır. Çevresinde diğer turizm değerlerinin bulunmasına bağlı olarak ülke turizmine katkısı çok fazladır.

C) Kapuzbaşı Şelalesi; yakın çevresinde Roma Dönemi'nden kalma eserlerin bulunmasının yanı sıra, çok fazla doğal güzelliklerin bulunduğu, Türkiye'nin en büyük şelalesidir. Yeterince tanıtımın olmaması nedeniyle ülkemiz turizmine olan katkısı diğer seçeneklerden daha azdır.

D) Nemrut Dağı; Kommagene Krallığı'nın kurulması, çok sayıda mozelenin yapılması ve günümüze kadar ulaşmış olması ile önemlidir. Çevresindeki kayaçların yansıma özelliği olması, güneşin doğuş ve batışının izlendiği, doğal güzelliklerinin bulunduğu bir dağdır. Ülkemiz turizmine katkısı çok fazladır.

E) Pamukkale; Hierapolis tarihî şehri bulundurmasının yanı sıra, sıcak su kaynakları ve travertenleri ile bir doğa harikasıdır. Tanıtıma bağlı olarak ülkemiz turizmine katkısı çok fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

7. Grafikte gösterilen tarım ürünleri ve ekim alanlarına göre seçenekler incelendiğinde; ekim alanına göre verimin en yüksek olduğu tarım ürününün tütün olduğu görülmektedir. Ekim alanına göre tütün üretimi en fazla olurken, ikinci sırada ayçiçeği, üçüncü sırada şeker pancarı ve son sırada pamuk olduğu görülmektedir. Buna göre birim alandan elde edilen verimin fazladan aza doğru sıralanışı, tütün, ayçiçeği, şeker pancarı ve pamuk şeklinde olmalıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Ülkemiz seçeneklerde belirtilen enerji kaynaklarından petrolün ancak %12'sini, doğal gazın ise ancak %2'lik kısmını ülkemiz topraklarındaki kuyulardan karşılarken, geri kalan kısmını ithal etmektedir. Dolayısıyla gerek petrol gerekse doğal gazdan elde edilen enerjinin maliyeti çok yüksektir. Ülkemizin taş kömürü açısından yeterli rezerve sahip olmayışı, Batı Karadeniz'den elde edilen taş kömürünün galeri işletmeciliği şeklinde çıkarılması, çıkarımının az ve maliyetin yüksek olması nedeniyle ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu durum taş kömüründen elde edilen enerji maliyetinin yüksek olmasına yol açmaktadır. Ülkemiz linyit bakımından yeterli rezerve sahiptir. Ancak linyitin kalorisinin düşük olması, linyitten elde edilen enerji maliyetinin yüksek olmasına yol açmaktadır. Ülkemiz hidroelektrik potansiyeli açısından zengin sayılabilecek bir ülkedir. Ülkemizin genç ve yüksek bir ülke olması, ülkemizde çok sayıda akarsuyun bulunması, su gücünden elde edilen enerjinin seçeneklerdeki diğer enerji kaynaklarından çok daha ucuza mal edilmesini sağlayacaktır. Ayrıca hidroelektrik santralinin suyun bulunduğu yere kurulma zorunluluğu vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Yayla; özellikle yaz dönemlerinde halkın hayvanlarını otlatmak için çıktıkları yüksek alanlardır. Karadeniz, Doğu Anadolu ve Toros Dağları'ndaki yaylacılıkta arıcılık da yapılmaktadır. Geleneksel yaylacılık anlayışı günümüzde değişmeye başlamış, Kuzey Anadolu Dağları ve Toros Dağları'nın denize dönük yamaçları yayla turizmine açılmıştır. Yayla turizminin gelişmesiyle birlikte buralarda lüks oteller ve konutlar çoğalmıştır. Diğer yandan özellikle Toros Dağları'nda yayla yerleşmeleri sıcaklardan korunmak amacıyla sayfiye olarak kullanılır. Ancak yaylacılık yüksek yerlerde gerçekleşen bir aktivite olduğu için, yaz mevsimi süresinin kısalığı, sıcaklık şartlarının yetersizliği ekonomik anlamda tarım yapmaya elverişli değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Türkiye'nin dış ticaret açığını kapatmak için, modern pazarlama tekniklerini geliştirmek, reklam ve tanıtım faaliyetlerini artırmak gerekir. Ticaret yapılacak ülkenin coğrafi konumuna ve ürünün özelliğine göre kara, demir, deniz ve hava ulaşım faaliyetini geliştirmek gerekir. Uluslararası ticaret fuarları düzenleyerek, pazarlanacak ürünlerin tanıtımını sağlamak gerekmektedir. Standartlara uygun ürün üretmek, kalite ve fiyat bazında dış piyasada rekabet edebilecek güçte olmak, dış ticaret açığının kapanmasına katkı sağlayacaktır. Ancak gümrük vergilerini azaltarak dış alımı artırmak, dış ticaret açığını kapatmaz, aksine artırır. Çünkü bir ülkenin parasal değer olarak alımı, sattığına göre fazla olduğu sürece dış ticaret açığı olacaktır. Ülkenin aldıkları az, sattıkları fazla olduğu sürece dış ticaret açığı olmadığı gibi, fazlalığı olacaktır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

11. Seçeneklerdeki iller ve ekonomik faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda;

A) Muğla'nın ülkemizin en uzun kıyısına sahip olması, çok elverişli plajlarının varlığı, iklim şartlarının deniz turizmine elverişli olması, konaklama tesislerinin yeterli olması gibi nedenlerden dolayı burada yaz turizmi gelişmiştir.

B) Tokat'ta, başta Erbaa ve Niksar olmak üzere elverişli ovalarının varlığı, iklimin elverişli ve sulanabilir nitelikte olması tarımsal üretimin ekonomiye katkısını artırmıştır.

C) Gaziantep'in önemli kavşak noktası üzerinde olması nedeniyle kara ve demir yolu bağlantısı vardır. Bu sayede ülkemizin diğer bölgeleri ile başta Suriye ve diğer ülkelerle bağlantının kolay yapılması, ticaretin gelişmesine katkı sağlamıştır.

D) Giresun'da ilimizde kurşun, kaolen, çinko, linyit, man-ganez, antimon, demir ve barit madenleri olmasına karşın rezervleri çok azdır ve il ekonomisine katkısı fazla değildir.

E) Kayseri'de mobilya endüstrisi çok gelişmiştir hem il hem de ülke ekonomisine katkısı çok fazladır. Son yıllarda dünya genelinde isim yapmış firmalar oluşturmuş, üretilen mobilya ürünleri iç tüketimin yanında, çok sayıda ülkeye ihraç edilmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Yağışın fazla ve yağış rejiminin düzenli olduğu yerler, toprakların çok yıkanmasına bağlı olarak tuz ve kireç bakımından fakirdir. Buna karşın yağış azlığı ve sıcaklığın fazla olduğu kurak bölgelerin toprakları tuz ve kireç bakımından zengindir. Buna göre yağışın az ve kuraklığın fazla olduğu İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü'nde topraklar kireçli ve tuzlu bir yapıya sahiptir. Diğer bölümlerden yağış azlığına bağlı olarak, Adana ve Yukarı Murat - Van Bölümlerinde kireçli ve tuzluluk oranları orta derecede olurken, Yıldız Dağları'nda ve Doğu Karadeniz'de her mevsim yağış görülmesine, toprakların aşırı yıkanmasına bağlı olarak toprakları kireç ve tuz bakımından çok fakirdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türkiye'de son sayım dönemine göre kentsel nüfusun fazla olduğu illerin başında İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Adana gelir. Buna göre bu illerde ortak olan özellikler arasında A, B, C ve seçeneklerinde verilen özelikler gösterilebilir. Ancak bu illerde doğum oranını yüsek olduğu söylenemez çünkü bu ilerde nüfusun fazla olmasında dışarıdan gelen göçler etkili olmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Karadeniz Bölgesi yüz ölçümünün ancak %16'lık kısmı ekili dikili alanlara ayrılmış olan bir bölgedir. Tarım alanları oranının bu denli düşük olmasının en önemli nedeni bölgenin yer şekilleri açısından engebeli bir arazi yapısına sahip olmasıdır. Bölgede Karadeniz iklim özelliklerinin görülmesi bazı tarım ürünlerinin yetişmesine olanak sağlarken, bazı tarım ürünlerinin yetişmesini engellemiştir. Nüfusun önemli bir kısmı kırsal kesimde yaşamakta ve tarımla uğraşmaktadır. Bölgede tarımsal verimliliği artırmada gübre kullanımının artırılmasının önemi çok büyüktür. Ayrıca kaliteli tohum kullanılması, verimin artmasını sağlamasının yanı sıra, standart ürün elde edilmesi ve kaliteyi artırmasını da sağlayacaktır. Ancak tarımda çalışan nüfusu artırmanın verimliliği artırması beklenemez. Çünkü tarımda verimliliği artırmak için önemli olan tarımda çalışan nüfusun artması değil, birim alandan elde edilen verimi artırma metotlarının uygulanmasıdır. Karadeniz Bölgesi, Türkiye'deki bölgeler içerisinde nadas uygulanmasının en az yapıldığı bölgedir. Bölge ikliminin yağış rejiminin düzenli oluşu, su problemlerinin yaşanmayışı, nadas alanlarının çok az olmasına neden olmuştur. Kaldı ki bölgede nadas alanlarının genişletilmesi, tarımda verimliği artıran değil, azaltan bir çalışma olacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Bir yerde bağıl nem oranının yüksek olması demek havanın doyma noktasına ulaşması ve yağışların görülme olasılığının yüksek olması demektir. Buna göre harita üzerinde numaralarla gösterilen merkezlerden yaz mevsiminin yağışlı geçtiği tek merkez, I numaranın bulunduğu Erzurum - Kars Bölümü'dür. Yağışların görülmesine bağlı olarak da I numaralı merkezde bağıl nem en yüksek düzeydedir. Diğer merkezlerden II numaralı merkezde en fazla yağış ilkbahar mevsiminde; III, IV ve V numaralı merkezlerde de en fazla yağış kış mevsiminde görülür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Fabrikalar ham madde, sermaye, ulaşım, iş gücü, iklim koşulları, su ve enerji temini dikkat edilerek kurulmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri ham madde teminidir. Seçeneklerde verilen kentler ve ku-rulan endüstri kuruluşları incelendiğinde;

A) Türkiye çay üretiminin %75 - 80'inin Rüze'de yapılmasına bağlı olarak çay fabrikaların çoğu da bu ilde kurulmuştur.

B) Akdeniz Bölgesi'nde bulunan Mersin'de, orman varlığına bağlı olarak kâğıt ve kereste fabrikalarının kurulması ham maddeye yakın olduğunu gösterir. Bu kentte bulunan Taşucu Kâğıt Fabrikasının kurulması bunun göstergelerinden biridir.

C) Balıkesir ülkemizin en çok zeytin üreten kentlerinden biridir. Edremit, Ayvalık, Burhaniye, Erdek gibi önemli zeytin üretim merkezleri olup buna bağlı olarak yağ fabrikaları kurulmuştur.

D) Bursa Türkiye'nin en önemli ipek böcekçiliğinin yapıldığı merkezlerden biri olup bu kentte ipekli dokumaya yönelik fabrikalar kurulmuştur.

E) Zonguldak'ta Ereğli Demir Çelik Fabrikası kurulmuş olup burada kurulan sanayi kuruluşu ham maddesini başka yerlerden karşılamaktadır. Buradaki demir çelik fabrikası, burada ham madde olduğu için değil, taş kömürüne bağlı enerji kaynakları olduğu için kurulmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

17. GAP; ülkemizin Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tüm illeri ile bölge dışında kalan Şırnak ve Kilis illerini de kapsayan bir projedir. Proje kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santralinin inşası ve 1,7 milyon hektar alanın sulu tarıma kazandırılması planlanmaktadır. Projenin tamamlanmasıyla sebze ve meyve üretimi artacaktır. Bölgenin suya kavuşmasına bağlı olarak nadas alanlarında çok önemli azalmalar olacaktır. Sulama şartların gelişmesi, iklime olan bağımlığı asgari düzeye düşürecek, tarımsal üretimdeki dalgalanmaları önemli ölçüde azaltacaktır. Tarıma dayalı endüstri gelişme gösterecek, iş olanakları çeşitlenmesine bağlı olarak kentsel nüfus oranı artacaktır. Ancak bu ekonomik gelişmelerden dolayı bölge dışına olan göçler azalacak, hatta komşu bölgelerden göç alma durumu bile olacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

18. Doğu Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin en yüksek bölgesi olup ortalama yükseltisi 1500 - 2000 m civarındadır. (Malatya, Elazığ ve Iğdır hariç yükselti 1000 m civarındadır.) Engebeli ve yüksek bir bölge olduğu için, hidroelektrik potansiyeli en fazla olan bölgemizdir. Yer altı kaynakları çok çeşitli olup demir, bakır, krom, kurşun, linyit, kaya tuzu, barit, altın, kalay ve manganez bölgeden çıkarılan bazı madenlerdir. Bölgenin özellikle Erzurum - Kars Bölümü'nde yaz yağışlarının görülmesine bağlı olarak gür otlakların olması, bölgede büyükbaş hayvancılığın gelişmesinde çok büyük rol oynamıştır. Oysa gerek arpa gerekse çavdar üretiminde ilk sırada yer olan bölge İç Anadolu Bölgesi'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

I. Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
II. Bakı yönünün daima güney olması
III. Cisimlerin gölge yönünün daima kuzey olması
IV. Denizlerin tuzluluk oranının kuzeye doğru azalması
V. Ulaşımın kuzey, güney yönünde zor olması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını kanıtlar?

A) I, II ve III B) I, III ve V C) II, III ve IV
D) II, III ve V E) III, IV ve V

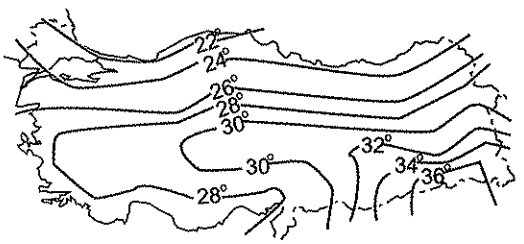
2. **Türkiye'de yaşanan İzmit, Dinar, Erzincan ve Düzce depremleri göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi depremin meydana getirdiği mal ve can kaybını diğerlerinden <u>daha az</u> etkilemektedir?**

A) Binalarda kullanılan yapı malzemesi
B) Toprak yapısı
C) Depremin çeşidi
D) Deprem odağına olan uzaklık
E) Deprem süresi

3. **Coğrafi konumlarına bakıldığında, aşağıdaki bölgelerin hangisinde en soğuk ay ile en sıcak ay arasındaki farkın <u>en az</u> olması beklenir?**

A) Akdeniz Bölgesi
B) Ege Bölgesi
C) Doğu Anadolu Bölgesi
D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
E) Karadeniz Bölgesi

4.

Yukarıdaki haritada Türkiye'de temmuz ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İç kesimlerde sıcaklıklar daha fazladır.
B) Akdeniz ve Ege kıyılarda sıcaklık değerleri birbirine yakındır.
C) Karadeniz kıyılarında sıcaklıklar 24°C'nin üzerindedir.
D) Sıcaklıklar Akdeniz'den Güneydoğu'ya doğru artmaktadır.
E) En yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

uzmankariyer

5. **Türkiye'de aşağıdaki bölümlerden hangisinde mevsimlik göçlere bağlı olarak aritmetik nüfus yoğunluğunun artışı diğerlerinden <u>daha azdır</u>?**

A) Doğu Karadeniz

B) Adana

C) Kıyı Ege

D) Yukarı Kızılırmak

E) Antalya

6. **Marmara Bölgesi'nin coğrafi bölümlerinde nüfus yoğunluklarının farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi <u>daha fazla</u> olmuştur?**

A) İklim özelliklerinin

B) Sanayi kuruluşlarının

C) Yer şekillerinin

D) Tarım alanlarının

E) Turizm faaliyetlerinin

7. **Adana'da Çukurova Deltası'nda yetişen tarım ürünleri için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Soğuğa dayanıklıdırlar.

B) Alüvyal toprakları severler.

C) Yaz sıcaklığı isterler.

D) Erken hasat edilirler.

E) Sanayide ham madde olarak kullanılırlar.

8.

I. Karadeniz iklimi

II. Akdeniz İklimi

III. Karasal İklim

Türkiye'de görülen yukarıdaki iklim tiplerinin özelliklerini <u>en iyi</u> yansıtan tarım ürünleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	II
A)	Çay	Pamuk	Arpa
B)	Mısır	Muz	Buğday
C)	Fındık	Üzüm	Çavdar
D)	Çay	İncir	Mısır
E)	Fındık	Zeytin	Buğday

9. **Aşağıdakilerden hangisi Karadeniz Bölgesi'nde balıkçılığın yaygın olarak yapılmasında diğerlerinden <u>daha az</u> etkili olmuştur?**

A) Balıkçılıkla uğraşan nüfusun fazlalığı

B) Bölgede balık tüketiminin fazla olması

C) Kıyıda tarım alanlarının azlığı

D) Deniz suyu sıcaklığının ve tuzluluğunun az olması

E) Balık potansiyelinin fazla olması

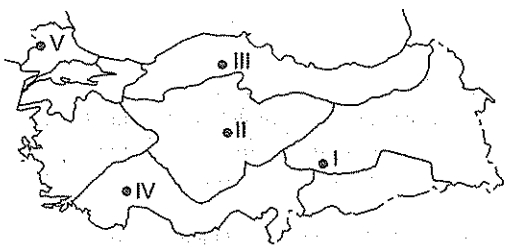
10. **Aşağıdaki illerde yaygın olarak yetiştirilen tarım ürünleri göz önüne alındığında;**

I. Fındık harman makinesi
II. Yer fıstığı hasat makinesi
III. Biçerdöver

gibi tarım aletlerinin <u>en fazla</u> bulunduğu iller hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I.	II.	III.
A)	Rize	Antalya	İzmir
B)	Ordu	Şanlıurfa	Tekirdağ
C)	Giresun	Konya	Rize
D)	Ordu	Osmaniye	Konya
E)	Trabzon	Adana	Bursa

11.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi maden çeşit ve rezerv bakımından diğerlerinden <u>daha zengindir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisi diğerlerinden farklı bir kaynakla çalışmaktadır?**

A) Afşin - Elbistan
B) Soma
C) Yatağan
D) Ambarlı
E) Çayırhan

13. **Ege Bölgesi'nde bulunan aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinin ham maddesi bölge dışından sağlanmaktadır?**

A) Sigara B) Cam C) Plastik
D) Seramik E) Şeker

14. **Türkiye'de limanların gelişmişlik düzeyinin bölgelere, bölümlere ve kentlere göre farklılık göstermesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi <u>daha azdır</u>?**

A) Ulaşım olanaklarının
B) Sanayileşme düzeylerinin
C) Transit ticaret yollarının
D) Dış bağlantılara açık olmasının
E) İklim koşullarının

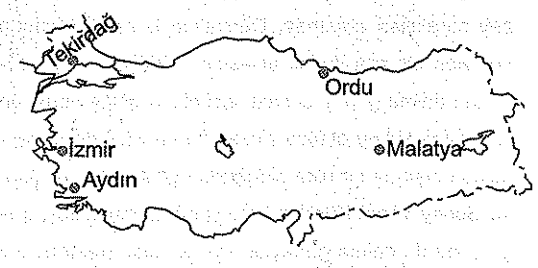
15. **Karadeniz Bölgesi'nde bulunan aşağıdaki turizm merkezlerinden hangisinin oluşumunda bölgenin iklim özelliklerinin doğrudan etkili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Kartalkaya
B) Alacahöyük
C) Ayder Yaylası
D) Yedigöller
E) Çoruh Nehri

16. **Türkiye'nin jeolojik ve jeomorfolojik yapısı incelendiğinde volkanizmanın etksinin olduğu göllere <u>en fazla</u> rastlanan bölge aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Karadeniz
B) Güneydoğu Anadolu
C) Doğu Anadolu
D) Ege
E) Akdeniz

17.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangisinde Türkiye'nin dış satımında önemli bir paya sahip olan meyvelerden birinin yoğun olarak yetiştirildiği <u>söylenemez</u>?

A) Tekirdağ B) İzmir C) Aydın
D) Ordu E) Malatya

18.

I. En çok tahıl üretilen bölümdür.
II. Bölgenin en soğuk bölümüdür.
III. En az yağış bu bölüme düşer.
IV. Aritmetik nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Yukarıda verilen özelliklerden hangileri Konya Bölümü'ne ait <u>değildir</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

uzmankariyer

1.C 2.B 3.E 4.C 5.D 6.B 7.A 8.E 9.B 10.D 11.A 12.D 13.C 14.E 15.B 16.C 17.A 18.D

1. Türkiye 26 - 45° Doğu meridyenleri ile 36 - 42° Kuzey paralelleri arasında, Dünya'nın kuzeydoğusunda yer alan bir orta kuşak ülkesidir. Türkiye'de bakı yönünün daima güney olması, cisimlerin gölge yönünün ise daima kuzey olması Kuzey Yarım Küre'de dönencelerin dışında bir ülke olduğunun göstergesidir. Çünkü Güney Yarım Küre'de bakı yönü daima kuzey, gölge yönü de daima güneydir. Dönenceler arasında ise bakı ve gölge yönü yıl içerisinde değişmeler gösterir. Denizlerin tuzluluk durumu da enlemin bir sonucu olarak Ekvator'dan kutuplara doğru azalma gösterir. Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olmasının bir sonucu olarak denizlerin tuzluluk durumu, sırasıyla Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz'e doğru azalma gösterir. Buna göre II, III ve IV numaralı ifadeler Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olduğunun kanıtıdır.

Ancak bir ülkede dört mevsimin görülmesi o ülkenin orta kuşakta yer almasının bir sonucu olup her iki yarım kürede de görülebilecek bir durumdur. Ulaşımın kuzey - güney yönlü zor olması ise özel konuma bağlı olarak dağların uzantısının bir sonucudur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Yer kabuğunda meydana gelen ani ve kısa süreli sarsıntılara deprem denir. Depremin zarar derecesi, deprem çeşidine, depremin büyüklüğüne, süresine, deprem odağına uzaklığına, meydana geldiği derinliğe, kayaçların yapısına ve konutlarda kullanılan yapı malzemesinin özelliğine göre değişir. Bu özelliklere göre depremlerde can ve mal kayıp durumları değişmeler gösterir. Bunlara karşın toprak yapısı depremlerdeki can ve mal kaybını doğrudan etkileyen bir faktör değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Nemliliğin az, yükselti ve karasallığın fazla olduğu yerlerde günlük ve yıllık sıcaklık farkı fazla olurken, nemliğin fazla, yükselti ve karasallığın az olduğu yerlerde günlük ve yıllık sıcaklık farkı çok az olur. Bölgelerin coğrafi konumları, yükseltileri, karasallık - denizellik durumları dikkate alındığında yıllık sıcaklık farkının en az olması gereken bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Karadeniz Bölgesi'nde temmuz ayı fazla sıcak olmazken, ocak ayı da fazla soğuk olmaz. Çünkü bölgede nemlilik fazla, denizellik etkili ve kıyı kesimlerin yükseltisi azdır.

Doğu Anadolu Bölgesi ise yükselti, karasallıktan dolayı yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu bölgedir. Diğer bölgelerden Akdeniz ve Ege Bölgelerinde yıllık sıcaklık farkı Karadeniz Bölgesi'nden fazla, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden azdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. İndirgenmiş sıcaklık, bakı ve eğim etkisinin dikkate alınmadığı, yükseltinin deniz seviyesinde olduğu, ancak enlem ve karasallığın etkisi kabul edilerek hesaplanan sıcaklıktır. Yaz mevsimini temsil eden temmuz ayı sıcaklık ortalaması incelendiğinde;

A) İç kesimlere göre kıyılarda sıcaklık daha düşük olup kıyılardan iç kesimlere doğru gidildikçe sıcaklık artmaktadır.

B) Akdeniz ve Ege kıyılarında sıcaklık değerleri 28° sinin altındadır.

C) Karadeniz kıyılarında sıcaklığın 24° nin üzerinde olduğu doğru değildir. Çünkü Doğu Karadeniz kıyılarında sıcaklık değerlerinin 24° nin altına, Batı Karadeniz kıyılarında ise 22° nin altına düştüğü görülmektedir.

D) Genel olarak sıcaklık değerleri ülkemizin batısından doğusuna doğru artmaktadır.

E) En yüksek sıcaklık değerleri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülürken en düşük sıcaklık değerleri Batı Karadeniz kıyılarında görülür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Mevsimlik göç, yaşadığı yerden ayrılan nüfusun gittiği yerde kısa bir süre kalması şeklinde olan göçlerdir. Mevsimlik göçler çoğunlukla tarım (işçi), turizm, yayla ve eğitim göçü şeklinde olmaktadır. Seçeneklerdeki bölümlerden Doğu Karadeniz'de çay ve fındığın toplanması için, Adana Bölümü'nde tarım sahalarında sebzelerin çapalanması, pamuk ve meyvelerin hasadı için tarım amaçlı yapılan göçlerdir.

Antalya ve Kıyı Ege Bölümü'ne olan mevsimlik göçler turizm amaçlı yapılan göçlerdir. Bu alanlara çok sayıda mevsimlik olarak turist gelmesinin yanı sıra, buraya gelen turistlere hizmet etmeye yönelik mevsimlik olarak göç almaktadır. Görüldüğü gibi Adana ve Doğu Karadeniz tarım alanlarında çalışmaya yönelik mevsimlik göç alırken, Antalya ve Kıyı Ege Bölümleri turizm amaçlı göç alarak nüfus yoğunluğunu artırmaktadır. Bunlara karşın İç Anadolu Bölgesi'nin doğusunda yer alan Yukarı Kızılırmak Bölümü mevsimlik olarak göç almadığı gibi, aksine mevsimlik göç veren bir bölümdür. Dolayısıyla burada nüfus yoğunluğunda artış pek olmaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Nüfusun dağılışında, coğrafi konum, iklim şartları, yeryüzü şekilleri, bitki örtüsü, su kaynakları gibi doğal faktörlerin yanında, sanayi, tarım, yer altı kaynakları, ulaşım, ticaret, turizm gibi beşerî faktörler etkilidir. Marmara Bölgesi'nde nüfus yoğunluğunun fazla olmasında iklim özelliklerinin, yer şekillerinin, turizm faaliyetlerinin tarım alanlarının rolü olsa da en fazla etki sanayi kuruluşlarının çokluğu olmuştur. Bölge genelinde kara, demir, deniz ve hava ulaşımının gelişme göstermesi, bölgenin coğrafi konumu, ham madde sağlama ve pazarlama kolaylığı başta olmak üzere çok sayıda fabrika kurulmuş ve iş olanaklarının çok fazla olmasını sağlamıştır. İş olanaklarının fazlalığı bölgeyi bir çekim merkezi hâline getirmiş ve nüfusun fazla olmasına neden olmuştur.

Diğer seçeneklerde belirtilen iklim, yer şekillerinin olumlu etkisi, turizm faaliyetlerinin ve tarım alanlarının çok olmasının nüfusun yoğun olmasında katkısı büyük olsa da bütün bunlar sanayi kuruluşlarından sonra gelir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Çukurova Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümü'nde Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin taşıdığı alüvyonların birikmesiyle oluşan bir delta ovasıdır. Bu ovada Akdeniz iklimi görülür, bu iklimin yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı geçer. Bu ovada yetişen tarım ürünleri, alüvyon toprakları sever, kış süresi kısa ve ılık geçtiği için erken hasat edilir. Yaz sıcaklığına dayanıklı olduğu gibi, başta pamuk, susam olmak üzere sanayide ham madde olarak kullanılır. Ancak burada yetişen bitkilerin en önemli özelliklerinden biri soğuğa karşı dayanıksız olmalarıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Fındık Karadeniz ikliminin, zeytin Akdeniz ikliminin ve buğday karasal iklimin en tanıtıcı kültür bitkileridir.
Diğer seçeneklerde belirtilen çay bitkisinin tamamı Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz Bölümü'nde yetiştirilmesine rağmen, bu iklimi temsil etmez. Bu, bölgenin mikroklima alanında yetişme olanağı bulan tropikal bir tarım ürünüdür. Mısır tarım ürününün doğal yetişme ortamı en fazla Karadeniz iklim sahasında olmasına rağmen, bu iklimi temsil etmeyen, hatta son yıllarda ikinci tarım ürünü olarak en fazla Akdeniz Bölgesi'nde yetiştirilen bir tarım ürünüdür. Tropikal tarım ürünü olan muzun tamamı Akdeniz Bölgesi'nde mikroklima alanında yetiştirilir. Muz, pamuk, incir ve üzüm Akdeniz iklim sahasına çok uyum gösteren tarım ürünleri olsa da Akdeniz iklimini en iyi yansıtan tarım ürünleri değildir. Karasal iklim şartlarında buğday, arpa ve çavdar çok iyi yetişmesine rağmen, gerekliliği ve tüketim potansiyelinden dolayı buğday daha ön plana çıkar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. Türkiye deniz balıkçılığının %75-80'lik kısmı Karadeniz, %10 - 12'lik kısmı Marmara Denizi, %7 - 8'lik kısmı Ege Denizi, %3 - 4'lük kısmı ise Akdeniz'den sağlanır. Karadeniz'de balıkçılığın üretiminin diğer deniz-lerden açık ara fazla olmasının en önemli nedenlerinin başında balık potansiyelinin çok fazla olması gelir. Karadeniz suyunun sıcaklığı ve tuzluluk oranı (%1,8) başta hamsi balığı olmak üzere, balıkların yaşaması-na elverişlidir. Ayrıca Karadeniz'de 200 m derinliğin altında kükürtlü hidrojen gazı var olduğundan canlı yaşamadığı da göz ardı edilmemelidir. Bölgenin çok engebeli ve dağlık olmasına bağlı olarak tarım alanlarının çok sınırlı olması, diğer bölgelere göre balıkçılıkla uğraşan nüfusun fazla olmasına yol açmıştır. Ancak bölgede balık tüketiminin fazla olması balıkçılığı yaygınlaştırmamış, balık üretiminin çok fazla olması ve diğer alternatif yiyeceklerin azlığı ya da pahalı olması, balık tüketimini artıran bir faktör olmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Tarım aletleri işlevlerini gördüğü tarım ürünlerinin yaygın olduğu yerlerde görülmektedir. Buna göre fındık harman makinesi fındığın yaygın olarak yetiştirildiği Ordu'da, yer fıstığı hasat makinesi yer fıstığı üretiminin büyük kısmının karşılandığı Osmaniye'de, biçerdöver ise tahıl ürünlerinin yaygın olarak yetiştirildiği Konya'da sayıca fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Haritada numaralarla gösterilen yerlerden I numara Yukarı Fırat Bölümü'nü, II numara Orta Kızılırmak Bölümü'nü, III numara Doğu Karadeniz Bölümü'nü, IV numara Antalya Bölümü'nü ve V numara Ergene Bölümü'nü göstermektedir. Seçenekler içerisinde maden rezerv ve çeşit bakımından en zengin bölüm I numara ile gösterilen Yukarı Fırat Bölümü'dür. Bu bölümde çıkarılan bazı madenler, Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasançelebi'de demir; Guleman, Palu'da krom; Maden, Pötürge'de bakır; Keban'da çinko ve kurşun; Elazığ'da altın; Mercan, Tercan ve Erzincan'da kaya tuzu; Afşin ve Elbistan'da linyit çıkarılmaktadır. Diğer numaralarla gösterilen yerlerde çeşitli madenler çıkarılsa da buralar çeşit ve rezerv bakımından Yukarı Fırat Bölümü'nün çok gerisinde kalır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Seçeneklerde verilen termik santrallerden, Afşin - Elbistan (Kahramanmaraş), Soma (Manisa), Yatağan (Muğla) ve Çayırhan (Ankara) linyit ile çalışmaktadır. Buna karşın Ambarlı (İstanbul) Termik Santrali fuel oil ve doğal gaz ile çalışan termik santraldir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

13. Ege Bölgesi Türkiye tütün üretiminin yaklaşık %60'ını karşılamaktadır ve İzmir ile Akhisar'da (Manisa) sigara fabrikası bulunmaktadır.

Ege Bölgesi iklim şartlarının elverişliliğinden dolayı, bol sebze ve meyve yetiştiriciliği yapılan bir bölge olup buna bağlı olarak bölgede çok sayıda konserve fabrikası bulunmaktadır.

Seramiğin ham maddesi kildir ve Ege Bölgesi'nde bol miktarda bulunur. Başta İzmir ve Kütahya'da seramik fabrikaları vardır.

Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'nde bol miktarda şeker pancarı üretimi yapılır. Uşak, Kütahya ve Afyonkarahisar'da şeker fabrikaları vardır.

Plastik ürününün ham maddesini petrol ürünleri oluşturmaktadır. Ege Bölgesi'nde petrol çıkarımı yapılan kuyu yoktur. Başta İzmir'deki plastik fabrikası bile ham maddesini bölge dışından sağlamak zorundadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Bir limanın gelişmişlik düzeyi hinterlandının genişliği ile doğrudan ilgilidir. Ülkemizin en büyük limanları kara yolu, demir yolu ve hava yolu ulaşım bağlantıları çok iyi olan limanlardır. Gerek dışarıdan gelen malların iç kesimlere gönderilmesi gerekse iç kesimlerdeki malların dışarıya gönderilmesi elverişli kara ve demir yolları sayesinde gerçekleşecektir. Sanayinin yoğun olduğu kesimlere ham madde getirilmesinde işlenmiş malların dışarıya gönderilmesinde limanların fonksiyonları çok büyüktür. Transit ticaret yollarının kavşak noktası üzerinde olması, uluslararası dış bağlantılarının olması limanın hinterlandının çok geniş ve gelişmiş olmasına katkı sağlayacaktır. Örneğin; Marmara Bölgesi'nde, Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde ve İstanbul kentinde bulunan İstanbul limanı, yukarıda sayılan özelliklerin hepsini taşımaktadır. Ülkemizdeki İstanbul, İzmir ve Mersin limanları bunların tipik örneklerdir.

Ülkemiz limanları ve iklim şartları düşünüldüğünde, limanların gelişmişlik düzeyinde iklimin bir rolü olmadığı görülür. Çünkü ülkemiz kıyılarının iklim şartları fazla olumsuzluk oluşturmadığı gibi, birbirine de çok yakın özellik göstermektedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

15. Seçeneklerdeki turizm merkezlerinden Kartalkaya, Bolu il sınırları içerisinde yer almakta olup ülkemizin önemli kayak merkezlerinden biridir. Gelişiminde iklim şartları doğrudan etkili olan bir turizm merkezidir.

Ayder Yaylası, Doğu Karadeniz'de Rize il sınırları içerisinde yer alan; kaplıcaların, eşsiz vadilerin, ormanların, çok sayıda endemik bitkilerin, sirk göllerinin bulunduğu önemli turizm merkezlerinden biridir. Söz konusu özelliklerden kaplıcaları ayrı tutarsak diğerlerinin iklim özellikleri ile doğrudan ilgili olduğu görülür.

Yedigöller Batı Karadeniz'de Bolu il sınırları içerisinde heyelanlar sonucunda Büyük Göl, Küçük Göl, Derin Göl, Serin Göl, Nazlı Göl, Sazlı Göl ve Sarı Göl olarak adlandırılan yedi küçük gölden oluşmuş, tabiat harikalarıdır. Çevresinde su kaynaklarının, eşsiz ormanların ve farklı bitkilerin bulunması iklim özellikleri ile doğrudan ilgilidir.

Çoruh Nehri, Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan, akış hızı çok yüksek, rafting yapmaya elverişli, vadisinde farklı bitki ve hayvan çeşitlerinin bulunduğu, dar ve derin vadiler içerisinde akan, debisi en yüksek akarsularımızdan biridir. Nehrin bu özelliklere sahip olmasında iklim özelliklerinin payı çok büyüktür.

Alacahöyük Çorum ili Alaca ilçesinde bulunan bir höyüktür. Friglerden başlayarak Roma, Bizans, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine kadar uzanan kalıntıları bulunan bir höyük olup bu turizm merkezinin oluşumu ile iklim özellikleri arasında doğrudan bir ilişki yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Ülkemizde volkanik faaliyetler III. ve IV. zamanda meydana gelmiş olup volkanizmanın en fazla yaşandığı yerler Doğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgeleridir. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki Ağrı, Nemrut, Süphan ve Tendürek Dağları ile Van, Erçek, Nazik, Haçlı, Çıldır, Balık ve Nemrut Göllerinin oluşumunda volkanizma etkili olmuştur. Karadeniz Bölgesi'nde volkanizmanın etkilerine rastlanmazken Akdeniz'de Hatay Hassa çevresinde volkanik arazilere, Ege'de Manisa Kula ve Güneydoğu Aadolu'da Karacadağ volanizma sonucunda oluşmuş dağlardır. Verilen bölgelede volkanik göllere rastlanmamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Harita üzerinde işaretli il merkezlerinden Ordu'da fındık, Malatya'da kayısı, Aydın'da incir, İzmir'de üzüm üretimi ön plana çıkar ve bunlar ülkemiz dış satımında çok önemli paya sahip tarım ürünleridir. Tekirdağ'da ise belirgin olarak yetiştirilen ve dış ticarette rol oynayan bir meyve yoktur. Üzüm, kiraz, kavun, karpuz ön plana çıkan meyveler olup ülkemiz genelinde yoğun yetişen alanları oluşturmadığı gibi dış satımda çok büyük rol oynamaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Konya Bölümü, İç Anadolu Bölgesi'nin güneybatısında yer alan; platoların, ovaların ve göllerin bulunduğu bir bölümdür. Konya Bölümü buğday, arpa, yulaf ve çavdar gibi tahıl üretiminde ilk sırada yer alan bir bölümdür. Bölüm etrafı dağlarla çevrili ve deniz etkisine kapalı olmasına bağlı olarak ülkemizin en az yağış alan bölümüdür. Özellikle Tuz Gölü çevresinde yağış miktarı 300 mm'nin altına düşer. Ancak bölgenin en soğuk bölümü Konya değil, yükselti ve karasallıktan dolayı Yukarı Kızılırmak Bölümü'dür. Yer şekilleri açısından sade bir yapıya sahip olmasına rağmen, iklim olumsuzlukları ve su problemleri yüzünden nüfus yoğunluğu ülkemiz ortalamasının çok altındadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. **Türkiye'de aynı enlem üzerinde bulunan Aydın ve Konya kentleri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Bitki örtüleri benzerdir.

B) Aynı iklime sahiptirler.

C) Bakı yönleri aynıdır.

D) Sıcaklıkları aynıdır.

E) Yerel saatleri aynıdır.

2. Türkiye'de çalışan nüfus içinde tarım sektörünün oranı 1927'de %98 iken, 1980'de %62'ye 2010 yılında ise %25'e düşmüştür.

Aşağıdakilerden hangisinin tarımda çalışan nüfusun oranının sürekli azalmasına neden olduğu söylenebilir?

A) Tarım alanlarının artması

B) Yetiştirilen tarım ürünü çeşitliliğinin artması

C) Tarımda insan ve hayvan gücüne duyulan ihtiyacın azalması

D) Tarım ürünlerinin ihracattaki payının azalması

E) İl sayısının artması

3. **Doğu Karadeniz'de görülen yağış rejimi bölümde aşağıdakilerden hangisini <u>en az</u> etkiler?**

A) Akarsu rejimini

B) Bitki örtüsünü

C) Yetiştirilen tarım ürünlerini

D) Yerleşme tipini

E) Akarsu uzunluklarını

4. **Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeydoğu kesiminin iklim özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Sıcaklığın 0°C'nin altına düştüğü gün sayısının fazla olması

B) Yaz döneminde nemliliğin fazla olması

C) Yaz ve kış sıcaklıkları arasındaki farkın fazla olması

D) Kış döneminde yağışların daha çok kar şeklinde düşmesi

E) Yaz döneminde kuraklığın fazla olması

uzmankariyer

5. **Türkiye'de kırsal kesimlerin kimisinin dağlık kimisinin ise toplu yerleşme özelliğine sahip olmasında;**

I. tarımın önemli geçim kaynağı olması
II. yer şekillerinin farklılık göstermesi
III. Su kaynakları
IV. Nüfus miktarı

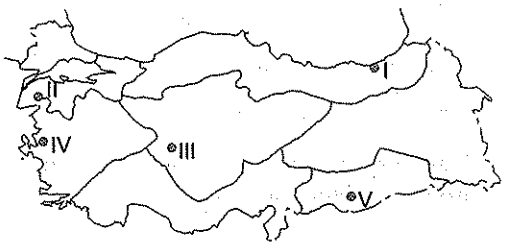
özelliklerinden hangisinin <u>daha fazla</u> etkili olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. **İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü'nde nüfusun seyrek olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?**

A) Yer şekillerinin sade olması
B) Tarım alanlarının geniş olması
C) Yağışların ve su kaynaklarının az olması
D) Fizyolojik nüfus yoğunluğunun az olması
E) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması

7.

Haritadaki işaretli merkezlerden hangisinde yer şekilleri ve iklim özellikleri nedeniyle kırsal kesimde <u>daha çok</u> dağınık yerleşmeler yaygınlık gösterir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Kültür balıkçılığı, akarsuların ve denizlerin durgun ve temiz kısımlarında yapılan balıkçılık faaliyetidir.

Buna göre aşağıdaki akarsulardan hangisi kültür balıkçılığı için <u>daha az</u> elverişlidir?

A) B. Menderes
B) Yeşilırmak
C) Bakırçay
D) Seyhan
E) Çoruh

9. **İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerindeki volkanik dağlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) III. jeolojik zamanın sonunda oluşmuşlardır.
B) Bazılarında kalıcı karlara rastlanır.
C) Aktiflik özelliklerini kaybetmişlerdir.
D) Genelde kuzey - güney yönünde uzanırlar.
E) Çevrelerinde platolara rastlanır.

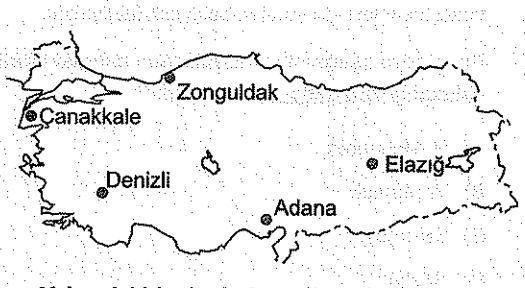
10.

I. Dağların kıyıya paralel uzanması
II. Yıllık sıcaklık farkının fazla olması
III. Kıyıda nüfusun iç kesimden fazla olması
IV. Tarım ürünleri çeşidinin fazla olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de denize kıyısı olan bölgelerin ortak özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

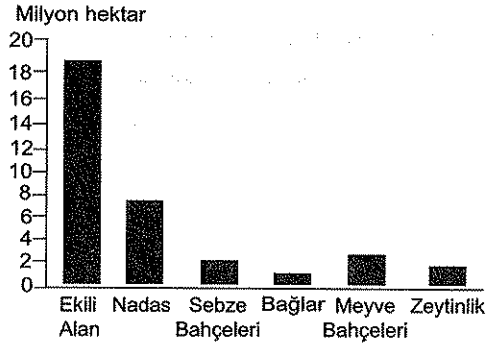
11.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangisinde jeotermal enerji ile çalışan elektrik santrali bulunmaktadır?

A) Çanakkale B) Denizli C) Zonguldak
D) Adana E) Elazığ

12. Aşağıdaki grafik Türkiye'de 2002 yılında tarım topraklarının bölünüşünü göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten çıkarılabilecek bir sonuç değildir?

A) Ekili alanlar nadasa bırakılan alanların iki katıdan daha fazladır.

B) Sebze bahçeleri ile zeytinlik olarak kullanılan alanlar birbirine eşittir.

C) Meyve bahçeleri ve bağların toplamı nadasa bırakılan alanlardan daha azdır.

D) Nadasa bırakılan alanlar iç bölgelerde daha yaygındır.

E) Ekili alanların oranı diğerlerinin toplamından daha fazladır.

13. **Aşağıdakilerden hangisi Batı Karadeniz Bölümü'yle Antalya Bölümü'nün ortak özelliklerinden biri değildir?**

A) Nüfusun kıyılarda yoğun olması

B) Maden işleyen endüstri kuruluşlarının olması

C) Seracılığın yaygın olarak yapılması

D) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın zor olması

E) Endüstriyel tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

14.

- Ekonomisi tarıma dayanır.
- Kapalı havza özelliği gösterir.
- Volkanik oluşumlara rastlanır.
- En yağışlı mevsim ilkbahardır.

Yukarıdaki özelliklerin aşağıdaki yörelerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Erzurum - Kars Yöresi

B) Ergene Yöresi

C) Dicle Yöresi

D) Menteşe Yöresi

E) Konya Yöresi

15. Aynı bölümde bulunan Adana'da sanayileşme oranının Mersin'e göre daha fazla olduğunu aşağıdakilerden hangisi daha iyi kanıtlar?

A) Yer altı kaynaklarında çeşitliliğin fazla olması

B) Tüketilen enerji miktarının fazla olması

C) Endüstriyel tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

D) Ulaşım olanaklarının fazla olması

E) Nüfus miktarının fazla olması

16. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki platoların ortak özelliği değildir?

A) En fazla yağışın yaz mevsiminde düşmesi

B) Soğuğa dayanıklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

C) Alpin çayırlarının geniş yer kaplaması

D) Büyükbaş hayvancılığın yaygın olması

E) Önemli turizm merkezlerine sahip olması

17.

Yukarıdaki haritanın taralı alanlarında bir tarım ürününün yetişme alanları gösterilmiştir.

Buna göre bu tarım ürünüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini söylemek doğru olur?

A) Sanayide ham madde olarak kullanılmaz.

B) Her mevsim yağış ister.

C) Bütün kıyı bölgelerde yetiştirilir.

D) İklim seçiciliği fazladır.

E) Tüm delta ovalarında yetiştirilir.

18. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne ait aşağıdaki özelliklerinden hangisi diğer dördünün nedenini oluşturmaktadır?

A) Tarımda sulama ihtiyacının fazla olması

B) Kırmızı mercimeğin en fazla yetiştirildiği bölge olması

C) Yaz mevsiminde kuraklığın şiddetli yaşanması

D) Nadasa bırakılan toprakların fazla olması

E) Kırsal kesimde toplu yerleşmelerin yaygın olması

uzmankariyer

1.C 2.C 3.E 4.E 5.C 6.C 7.A 8.E 9.D 10.A 11.B 12.D 13.C 14.E 15.B 16.E 17.D 18.C

1. Aydın Ege Bölgesi'nin kıyısında Büyük Menderes Ovası'nda, Akdeniz ikliminin görüldüğü, yükseltisi 65 m olan bir ildir. Konya ise İç Anadolu Bölgesi'nin plato ve ovaları arasında, karasal iklimin görüldüğü, yükseltisi 1030 m olan bir ildir. Buna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Aydın'da maki bitki örtüsü, Konya'da bozkır bitki örtüsü görülür.

B) Aydın'da Akdeniz iklimi, Konya'da karasal iklim şartları görülür.

C) Her iki kentin Kuzey Yarım Küre'de olmasına bağlı olarak bakı yönleri aynı olup güney yönlüdür.

D) Aydın'da Akdeniz iklim şartlarının görülmesi ve yükseltinin 65 m civarında olması, Konya'da karasal iklim şartlarının görülmesi ve yükseltinin 1030 m civarında olması, Aydın'ın Konya'ya göre daha sıcak olmasına neden olmuştur.

E) Konya Aydın'a göre daha doğuda olduğu için, Konya'nın yerel saati daha ileridir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Sorunun öncüllerine dikkat ettiğimizde 1927 ile 2010 yılları arasında çalışan nüfus içinde tarım sektörünün oranında %64'lük büyük bir düşüşün yaşandığı görülmektedir. Seçenekleri incelediğimizde A, B, D ve E seçeneklerinde verilenlerin tarımda çalışanların oranında azalmanın yaşanmasında etkili olduğu söyleyemeyiz. Ancak C seçeneğinin bu azalışta etkisi bulunmaktadır. Çünkü tarımda insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinimin azalması makineleşme ile meydana gelmiştir. Makine kullanımıyla insan gücüne duyulan gereksinimin azalması ile tarımda çalışanların oranında büyük düşüş yaşanmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Doğu Karadeniz Bölümü, ülkemizin en fazla yağış alan ve yağış rejimi düzenli olan bölümüdür. Bölümde maksimum yağışlar sonbahar, minimum yağışlar ise ilkbahar mevsiminde görülür. Yağış miktarının çokluğu ve rejimin düzenli oluşu orman örtüsünün geniş ve gür olmasını, ayrıca bitki çeşitliliğinin fazla olmasını sağlamıştır. Yetiştirilen tarım ürünlerinden çay, fındık, mısır, kivi, soya fasulyesi nem ve yağış isteği fazla olan tarım ürünleridir. Bölümün yağış rejiminin düzenli olmasına bağlı olarak akarsu rejimleri de düzenlidir. Yağışa, su kaynaklarının çok ve yaygın olmasına bağlı olarak yerleşmeler dağınık olmuştur. Konutlar ahşap yapıda ve çatılı özellik göstermiştir. Ancak akarsuların uzunluklarının farklı olması, yağış rejimi ile ilgili olmayıp yer şekillerinin bir sonucudur. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağlar denize paralel uzandığı için, genelde akarsu boyları kısa ve yakın mesafeden denize dökülürler.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeydoğusunda yer alan Erzurum, Kars ve Ardahan illerinin ortalama yükseltisi fazla olduğu için yaz döneminde yağışlar görülmektedir. En fazla yağışın yaz mevsiminde olduğu bu yörede yaz kuraklıkları yaşanmamaktadır. Karasal iklime sahip olan yörede kışlar çok soğuk geçmektedir. Burası Türkiye'nin en soğuk yeridir. Hava sıcaklığı yüksek kesimlerde -40 dereceye ulaşmaktadır. Yazları ise bu bölümde hava genelde yağışlı geçmektedir. Sadece Iğdır'ın yükseltisi az olduğu için burada farklı bir iklim görülür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

5. Türkiye'de kırsal kesimlerde yerleşmelerin toplu veya dağınık olmasında en fazla etkili olan faktörler yerşekilleri, iklim özellikleri, su kaynakları ve ulaşım özellikleridir. Buna göre II. ve III. öncüllerin yerleşme yapısına etkisi bulunur. Ancak I. öncüldeki tarımın önemli bir etkinlik olması bu yerleşme dokularının ortak özelliği olup nüfus miktarının yerleşme özelliğinde etkisi bulunmaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. İç Anadolu Bölgesi'nin Konya Bölümü ülkemizde nüfus yoğunluğunun en az olduğu bölümlerden biridir. Bölüm yeryüzü şekilleri bakımından çok sade bir yapıya sahip olup önemli ova ve platolar olmasına rağmen nüfus yoğunluğu oldukça düşüktür. Bunun en önemli sebebi denize dönük kesimlerinde Toros Dağları'nın varlığı, deniz etkisinin bu ovaya kadar ulaşamadığından yağış miktarının çok az oluşudur. Bölüm ülkemizin en az yağış alan bölümlerinin başında geldiğinden su kaynakları bakımından da çok fakirdir. İçme, kullanma ve sulama suyunda yaşanan olumsuzluklar, nüfusun bölümde seyrek olmasına yol açmıştır. Fizyolojik nüfus yoğunluğunun az olması, bölümün sade bir yapıya sahip olması ve geniş tarım alanlarının varlığı ile ilgilidir. Bölüm plato ve ovalardan oluştuğu için, ulaşıma engel olabilecek fazla olumsuzluk olmadığı için, kara ve demir yolu maliyeti de düşük olduğu için ulaşım gelişme göstermiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Dağınık yerleşme; suyun (yağışların) bol olduğu yerlerde arızalı ve eğimli bölgelerdeki evlerin birbirinden uzak olduğu, bahçeler içerisinde dağınık bir biçimde kaldığı yerleşme tipidir. Ulaşımın yeterince gelişme gösteremediği bir yerleşme biçimidir. Harita üzerinde numaralandırılmış işaretli merkezlerden I numaranın bulunduğu Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağınık yerleşmeler görülür.

Diğer merkezlerden III numaralı merkez Konya Ovası'nda, V numaralı merkez Ceylanpınar Ovası üzerinde yer almakta, su probleminin fazla olması, geniş ovalardan dolayı ulaşımın kolay olması nedeniyle toplu yerleşmeler ön plana çıkar. Çanakkale çevresini gösteren II, İzmir çevresini gösteren IV numaralı merkezde çok belirgin olmasa da toplu yerleşmeler ön plana çıkar.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Kültür balıkçılığı; balık ve diğer su organizmalarının besin veya diğer amaçlar için yetiştirilmesidir. Seçeneklerdeki akarsular ve havzalarının bulundukları yerlerin coğrafi özelliklerine dikkat edilirse kültür balıkçılığına en az elverişli akarsu Çoruh Nehri'dir. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan Çorun Nehri; havzası son derece engebeli, yüksek, derin vadide, yatak eğimi fazla ve akış hızı çok yüksek olan bir akarsudur. Çevresinde yerleşmelerin az ve sanayi kuruluşlarının bulunmamasından dolayı sularının çok temiz olmasına karşın, akış hızı yüksek olduğundan kültür balıkçılığına çok elverişli değildir.

Seçeneklerdeki diğer akarsulardan Yeşilırmak Orta Karadeniz'de, Seyhan Adana Bölümü'nde, Büyük Menderes ve Bakırçay Kıyı Ege Bölümü'nde bulunan akarsular olup Çoruh Nehri'ne göre akış hızları daha düşük, su kirliği ise daha fazla olan akarsulardır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. İç Anadolu Bölgesi'nde Erciyes, Ali Dağı, Hasan Dağı, Melendiz, Karacadağ ve Karadağ volkanik dağları vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde Nemrut, Süphan, Tendürek ve Ağrı Dağları vardır. Söz konusu bu volkanik dağlar, III. jeolojik dönemin sonu IV. jeolojik dönemin başında oluşmuşlardır. Bu volkanik dağlar aktif özelliklerini kaybetmişlerdir. Bunlardan en son püsküren Nemrut volkanik dağı olmuş ve 1441 yılında faaliyete geçmiştir. Gerek Doğu Anadolu gerekse İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan volkanik dağların çevrelerinde platolar bulunmaktadır. Ancak İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgelerindeki adı geçen volkanik dağlar, doğu - batı yönünde değil, kuzeydoğu - güneybatı yönünde bir uzanış gösterirler.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Ülkemizin denize kıyısı bulunan bölgeleri; Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgeleridir. Sorunun öncülünde verilen bilgiler değerlendirildiğinde;

I. Dağların kıyıya paralel uzanması Akdeniz, Karadeniz ve Marmara Bölgesi'nin kuzey kesimleri için geçerlidir. Oysa Marmara Bölgesi'nin güney kesimleri ve Ege Bölgesi'ndeki dağlar denize dik uzanmaktadır.

II. Bütün kıyı bölgelerimizde, denizelliğe bağlı olarak nem fazlalığından ve yükselti azlığından dolayı yıllık sıcaklık farkı iç bölgelerimizden çok azdır.

III. Bölgelerin kıyı kesimlerinde elverişli iklim şartlarının görülmesi, verimli toprakların varlığına, yaşam koşullarının iç kesimlere göre daha avantajlı olmasına, nüfusun kıyı kesimlerde toplanmasına neden olmuştur.

IV. İklim şartlarının avantajı, su zenginliği ve verimli alüvyon topraklarının varlığından dolayı tarım ürünleri çeşidi iç kesimlerden çok daha fazladır.

Bunlara göre I ve II numaradaki özellikler kıyı bölgelerimiz için ortak değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Harita üzerinde işaretli merkezlerden jeotermal enerji ile çalışan termik santral Denizli Sarayköy'de bulunmaktadır. Diğer seçeneklerden ülkemizin taş kömürü ile çalışan tek Termik Santrali Zonguldak Çatalağzı Termik Santrali olmakla birlikte, Çanakkale ve Adana'da özel sektöre ait termik santraller vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Grafikte verilen bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Ekili alanlar 19 milyon hektar civarında olurken nadasa bırakılan alanlar 6 milyon hektar civarındadır. Dolayısıyla ekili alanlar, nadasa bırakılan alanların iki katından çok daha fazladır.

B) Sebze bahçeleri ile zeytinlik olarak kullanılan alanlar birbirine eşit olup 2 milyon hektara yaklaşmıştır.

C) Meyve bahçeleri ve bağların toplamı 5 milyon hektara yaklaşırken nadasa bırakılan alanlar 6 milyon hektar civarındadır.

D) Grafikteki bilgilere bakılarak nadasa bırakılan alanların iç kesimlerde fazla olduğu doğru değildir. Gerçekte bu tespit doğru olmasına karşın, grafikten çıkarılacak bir bilgi değildir.

E) Ekili alanlar yaklaşık 19 milyon hektar civarında olurken diğerlerinin toplamı 14 milyon hektar civarındadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Gerek Batı Karadeniz Bölümü gerekse Antalya Bölümü' nde dağların geniş yer kapladığı bölümler olduğu için, nüfus kıyılarda yoğunlaşmıştır. Çünkü yaşam koşulları kıyı kesimlerde, iç kesimlere göre daha avantajlıdır. Batı Karadeniz Bölümü'nde demir madenini işleyen Karabük ve Ereğli Demir Çelik Fabrikaları vardır. Antalya Bölümü'nde krom madenini işleyen ferro krom fabrikası (Antalya) boksit madenini işleyen alüminyum fabrikası (Seydişehir) vardır. Her iki bölümde de kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım geçitlerle sağlanmaktadır. Batı Karadeniz Bölümü'nde Ecevit ve Ilgaz Geçitleri, Antalya Bölümü'nde ise Çubuk Geçidi kıyı ile iç kesimleri birbirine bağlamaktadır. Batı Karadeniz Bölümü'nde keten, kenevir, şeker pancarı, ayçiçeği; Antalya Bölümü'nde pamuk, şeker pancarı, gül, haşhaş, anason, zeytin gibi endüstri bitkileri yetiştirilir. Bunlara karşın Antalya Bölümü iklim özelliklerinin bir sonucu olarak ülkemizde seracılığa en elverişli bölümü oluştururken Batı Karadeniz Bölümü'nde ise kış mevsiminde sıcaklığın düşük ve güneşlenme süresinin az olması seracılığın yaygın olarak yapılmasını engellemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Sorunun öncülünde verilen bilgilerin Konya Ovası'na ait olduğu görülür.

Diğer yörelerden Erzurum - Kars Yöresi'nde ekonomi tarım ve hayvancılığa dayanır. Kapalı havza özelliği Aras, Kura ve Arpaçay Nehirlerinden dolayı gösterir. Platosu volkanik oluşumludur. En yağışlı mevsim yazdır.

Ergene Yöresi'nin ekonomisi, tarıma ve sanayiye dayanır. Büyük çaplı kapalı havza yoktur. Volkanik araziye rastlanmayıp en fazla yağış kış mevsiminde düşmektedir.

Dicle yöresinin ekonomisi tarım ve madenciliğe dayanır. Kapalı havza yoktur. Karacadağ'dan dolayı volkanik oluşumlar vardır. En fazla yağış kış mevsiminde düşer.

Menteşe Yöresi'nin ekonomisi turizm ve tarıma dayanır, kapalı havza ve volkanik oluşumlar yoktur. En fazla kış mevsiminde yağış görülür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Herhangi bir yörenin sanayi bakımından gelişmiş olduğunun göstergelerinin başında, tüketilen enerji miktarının fazla olması gelir. Nüfusun fazla olması enerji tüketimini artırsa da asıl tüketim sanayi tesisleridir. Örneğin; İstanbul'un enerji tüketimi, 51 ilimizin enerji tüketimine eşittir. Yer altı kaynaklarının çeşitliliği, endüstriyel tarım ürünlerinin yetiştirilmesi sanayinin geliştiğinin bir göstergesi olamaz. Ulaşımın gelişmiş olması ve nüfus miktarının fazla olması sanayinin geliştiğine dair göstergelerden biri olsa da enerji tüketim miktarı kanıtının gerisinde kalır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Doğu Anadolu Bölgesi'nin en önemli platolarını Erzurum - Kars Platosu ile Ardahan Platosu oluşturur. Bu platolarda maksimum yağışlar yaz mevsiminde, minimum yağışlar ise kış mevsiminde düşer. Yaz mevsimi kısa, kış mevsimi uzun ve çok sert geçtiğinden genelde soğuğa dayanaklı tarım ürünleri yetiştirilir. Yükseltiye ve yaz mevsimi yağışlarına bağlı olarak alpin çayırlar geniş yer kaplar. Alpin çayırların yaygınlığına bağlı olarak büyükbaş mera hayvancılığı çok yaygındır. Ancak özellikle iklim şartlarının olumsuzluğu, doğa güzelliklerinin ülkemizin diğer yörelerine göre sınırlı oluşu, konaklama tesisleri ve tanıtımın yetersizliği, platonun tarihî eser zenginliğine rağmen turizmde gelişme göstermesini engellemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

17. Harita üzerinde taranarak gösterilen tarım ürünü pamuktur. Pamuk bir endüstri bitkisi olup gelişme döneminde nemlilik; olgunlaşma döneminde sıcaklık isteyen, yağışı sevmeyen, ancak sulama ihtiyacı olan bir tarım ürünüdür. Ayrıca 200 günlük yetişme döneminde soğuklara dayanamayan bir tarım ürünüdür. Harita üzerinde gösterilen Büyük Menderes Ovası, Küçük Menderes Ovası, Gediz Ovası, Antalya Ovası, Çukurova, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Altınbaşak ve Ceylanpınar Ovaları, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Iğdır Ovası'nın ortak özelliği yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesidir. Pamuk her mevsim yağış alan yerlerde yetişmez iklim seçiciliği fazla olan bir tarım ürünüdür.

Pamuk, dokuma ve tekstil sanayinin ham maddesini oluşturur. Yağış rejiminin düzenli olmasından dolayı Karadeniz kıyılarında yetişmez ancak diğer kıyı bölgelerimizde yetişebilir. Yine Karadeniz'de bulunan delta ovalarında yetişme olanağı bulamazken diğer delta ovalarında yetiştirilir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

18. Türkiye'nin coğrafi bölgelerinden en az yağış alan bölge İç Anadolu Bölgesi olmasına karşın, ülkemizin en kurak bölgesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Bunun en büyük nedeni yaz mevsim süresinin uzun, çok sıcak ve kurak geçmesinin bir sonucudur. Aşırı sıcaklık ve buharlaşma kuraklığı artırdığından, bu bölgede diğer bölgelere göre tarımda sulamaya daha çok ihtiyaç duyulur. Kuraklığa bağlı olarak nadasa bırakılan topraklar daha fazladır. Su problemi yüzünden, yerleşmeler suyun çıktığı alanlara toplanarak toplu yerleşme özelliği gösterir. Mercimek kuraklığa dayanıklı bir bitki olduğu için, bölgede yetişme alanı çok geniştir. Bütün bunların temel sebebi yaz mevsiminde şiddetli kuraklığın yaşanmasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEME SINAVI 15

1. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen göllerin tümü tektonik oluşumlu olup Marmara Bölgesi'nde yer almaktadır?**

A) İznik, Beyşehir, Kestel
B) Ulubat, Manyas, Sapanca
C) Köyceğiz, Çıldır, Sera
D) Eğirdir, Burdur, Salda
E) K. Çekmece, B. Çekmece, Hazar

2. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de bakı etkisinin sonucu olarak ortaya çıkan bir durum değildir?**

A) Güney yamaçlarda buğday ekilirken kuzey yamaçlarda arpa ekilmesi
B) İç Anadolu'da dağların kuzey yamaçlarında karla örtülü alanların güney yamaçlardan fazla olması
C) Karadeniz'de güneye bakan yamaçlarda güneşlenme süresinin kuzey yamaçlardan fazla olması
D) Akdeniz'in güney yamaçlarında yağış miktarının kuzey yamaçlarından fazla olması
E) Doğu Anadolu Bölgesi'nin güney yamaçlarında orman üst sınırının kuzey yamaçlarından fazla olması

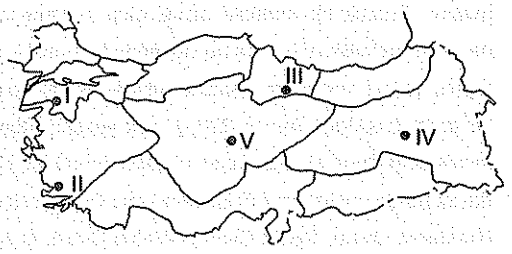
3.

I. Kayaç çeşidi
II. Yer altı suları
III. Sel suları
IV. Volkanizma
V. Rüzgârlar

Yukarıdakilerden hangilerinin Nevşehir, Ürgüp - Göreme çevresindeki peribacalarının oluşumunda etkili olduğu söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

Yukarıdaki haritada işaretli merkezlerden hangisinin bulunduğu bölgede akarsuların kirlilik oranı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Bağıl nem yükseltiyle doğru, sıcaklıkla ters orantılıdır.

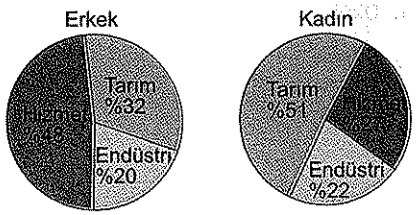
Buna göre aşağıda verilen yerlerden hangisinde yaz mevsiminde bağıl nem oranı diğerlerinden daha düşüktür?

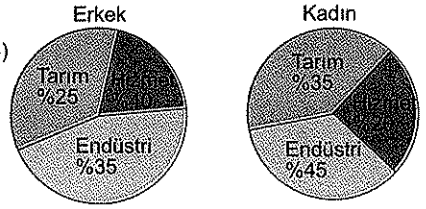
A) Göller Yöresi
B) Menteşe Yöresi
C) Şanlıurfa - Gaziantep çevresi
D) Iğdır çevresi
E) Kars - Ardahan çevresi

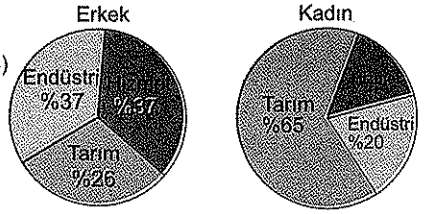
6.

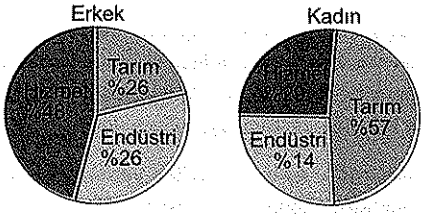
- Hizmet sektöründe çalışan kadınların oranı aynı sektörde çalışan erkeklerin oranından azdır.
- Tarım ve endüstri sektöründe çalışan erkeklerin toplam oranı tarım sektöründe çalışan kadınların oranından azdır.
- Endüstri sektöründe çalışan kadınların oranı aynı sektörde çalışan erkeklerin oranından azdır.

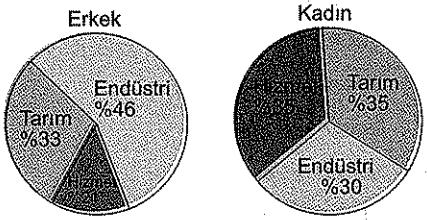
Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda Türkiye'de çalışan erkek ve kadınların ekonomik etkinliklere göre oransal dağılımını gösteren grafik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A)

B)

C)

D)

E)

7.

I. Kentleşme oranının artması
II. Nüfus artışının yaşanması
III. Tarımsal verimin ve ürün çeşitliliğinin artması
IV. Sanayi ürünlerinin üretiminin artması

Türkiye'de dış ticaret etkinliklerinin her geçen gün arttığı düşünüldüğünde yukarıda verilenlerden hangilerinin bu duruma neden olduğu söylenemez?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

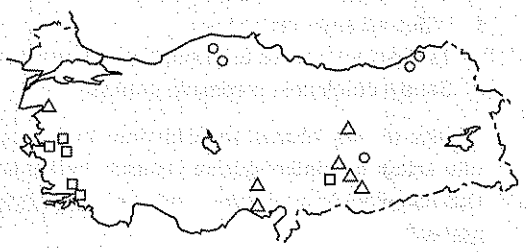
8. **Aşağıdakilerden hangisi Trabzon'dan İstanbul'a yapılan iç göçlerin nedenlerinden biri değildir?**

A) Genç nüfusun fazla olması
B) Tarım topraklarının miras yoluyla paylaşılması
C) Hızlı nüfus artışına bağlı olarak geçim kaynaklarının yetersiz kalması
D) Makineli tarım yönteminin yaygınlaşması
E) Hizmet alım noktasında yaşanan sıkıntı

9. **Doğu Karadeniz Bölümü'nün kıyı kesiminde bazı yıllar tarımsal üretimin az olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?**

A) Yağışların sellere yol açması
B) Yaz sıcaklıklarının yüksek olması
C) Don olaylarının görülmesi
D) Kar erimelerinin heyelana yol açması
E) En yağışlı mevsimin sonbahar olması

10. Aşağıdaki haritada işaretler ile bakır, demir ve linyit çıkarılan bazı alanlar gösterilmektedir.

Bu işaretlerin ait olduğu madenler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	△	□	○
A)	Bakır	Demir	Linyit
B)	Demir	Bakır	Linyit
C)	Demir	Linyit	Bakır
D)	Linyit	Demir	Bakır
E)	Bakır	Linyit	Demir

11. Türkiye'nin jeolojik yapısı maden yataklarının oluşumunda ve çeşitliliğinde etkilidir.

Buna göre aşağıdaki bilgilerden hangisi yukarıdaki bilgiyi <u>desteklemez</u>?

A) Batı Anadolu'da III. zaman arazilerinin fazla olması nedeniyle linyit yatakları fazladır.

B) İç Anadolu'da II. zaman arazileri fazla olduğu için tuz yatakları fazladır.

C) Batı Karadeniz'de I. zaman arazileri yaygın olup taş kömürü yatakları bulunur.

D) Jeolojik çeşitliliğin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu olup bölgede maden çeşitliliği fazladır.

E) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki petrol yataklarının oluşumu III. zamanda gerçekleşmiştir.

12. **Aşağıdaki bölümlerin hangisinde;**

- Turunçgiller
- Pirinç
- Yer fıstığı
- Mısır

gibi ürünlerin tamamı yetiştirilebilir?

A) Adana

B) Yukarı Sakarya

C) Batı Karadeniz

D) Dicle

E) Ergene

13. Pamuk, sıcak iklimin egemen olduğu alanlarda ve alüvyal topraklarda yetişen bir sanayi bitkisidir. Yetişme döneminde bol su, olgunlaşma dönemindeyse sıcak ve kurak bir havaya ihtiyaç duyar.

Buna göre aşağıda verilen yerlerden hangisi pamuk tarımı için uygundur?

A) Göller Yöresi

B) Ergene Havzası

C) Menteşe Yöresi

D) Konya Ovası

E) Gaziantep Platosu

14. **Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nde farklı iklim çeşitlerinin görüldüğünü kanıtlamaz?**

A) Akarsu rejimlerinin farklılık göstermesi

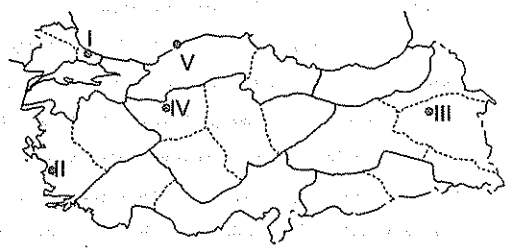
B) Farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

C) Bitki örtüsünün çeşitli olması

D) Kırsal kesimlerde farklı yerleşme tiplerinin görülmesi

E) Endüstri kuruluşlarının bazı yerlerde toplanması

15.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde nüfusunun fazla olmasında yer altı kaynaklarının etkisi daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. **Aşağıdakilerden hangisi Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde yapılan ve bölge üretiminde önde olan ekonomik etkinlikler arasında yer almaz?**

A) Muğla çevresinde arıcılık

B) İzmir'de kıyı turizmi

C) Torbalı Ovası'nda tütün

D) Aydın çevresinde mısır

E) Manisa çevresinde linyit

17. Yüzey şekilleri bakımından Akdeniz ile Karadeniz Bölgeleri arasında benzerlik vardır.

Aşağıdaki bölge çiftlerinden hangileri arasında da böyle bir benzerlik söz konusudur?

A) Ege - Marmara

B) Güneydoğu Anadolu - İç Anadolu

C) Marmara - Doğu Anadolu

D) İç Anadolu - Ege

E) Doğu Anadolu - Güneydoğu Anadolu

18. **Aşağıdaki elektrik santrallerinden hangisinde kullanılan kaynak bakımından Türkiye'nin dışa bağımlı olduğu söylenebilir?**

A) Ambarlı

B) Soma

C) Çatalağzı

D) Afşin - Elbistan

E) Yatağan

1.B 2.D 3.B 4.A 5.C 6.D 7.A 8.D 9.E 10.C 11.B 12.A 13.E 14.E 15.E 16.D 17.B 18.A

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. Tektonik göller deprem sonrası çöken arazilere suların birikmesi sonucunda oluşmuştur. Ülkemizde tektonik göller Güney Marmara'da bulunmaktadır. Bunlar Ulubat, Manyas (Kuş), Sapanca ve İznik Gölleridir. Diğer seeneklerde verilen göllerden İznik, Marmara'da tektonik, Beyşehir Akdeniz'de tektonik, Kestel Akdeniz'de karstik, Köyceğiz Ege'de alüvyal set, Çıldır Doğu Anadolu'da volkanik set, Sera Akdeniz'de heyelan set, Eğirdir Akdeniz'de tektonik, Burdur ve Salda Akdeniz'de karstik, K. Çekmece ve B. Çekmece Marmara'da kıyı set Hazr ise Doğu Anadolu'da tektonik özelliğe sahip göllerdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Bir yörede, özellikle dağlık yörelerde bir yamacın güneş ışınlarına, güneye ya da kuzeye karşı konumunu belirleyen, bunun sonucu olarak da doğal koşullarını saptayan durumuna bakı durumu denir. Ülkemiz Kuzey Yarım Küre'de yer aldığı için dağların güney yamaçları Güneş ışınlarına dönüktür ve kuzey yamaçlara göre daha sıcak olur. Buna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Dağların güney yamaçlarında buğday ekilirken, kuzey yamaçlarda arpa ekilmesi güney yamaçların daha sıcak olmasının bir sonucudur. Çünkü buğdayın sıcaklık isteği, arpadan çok daha fazladır.

B) Ülkemizde dağların güney yamaçlarında karların erken erimesi, kuzey yamaçlarında geç erimesi ve güney yamaçlarda kalıcı kar sınırının daha yüksek olması bakı durumunun bir sonucudur.

C) Ülkemizde dağların güney yamaçlarında güneşlenme süresinin daha yüksek oluşu bakı durumunun bir sonucudur.

D) Akdeniz'de dağların güney yamaçlarında yağış miktarının daha fazla olması bakı durumu ile ilişkilendirilemez. Çünkü bölgede dağların güney yamaçlarının daha çok yağış alması, denize dönük olması ve denizden gelen nemli hava kütlelerinin geliş durumu ile ilgilidir. Bu durum özel konum şartları ile ilgilidir.

E) Ülkemizde ormanların üst sınırının dağların güney yamaçlarında kuzey yamaçlarına göre daha yüksek olması, bakı durumunun bir sonucudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Ürgüp, Göreme ve Nevşehir çevresi Kapodakya olarak anılmakta, burada oluşan tabiat harikalarına peribacaları denilmektedir. Peribacalarının oluşması için;

arazi volkanik yapıya sahip olmalı, sert ve yumuşak kayaçlar iç içe bulunmalıdır. Andezit, bazalt gibi sert yapılı kayaçların yanı sıra, volkan tüfü gibi yumuşak malzemeler iç içe bulunmalıdır.

Yağışlar sağanak hâlde olmalı ve sel suları etkili olmalıdır.

Arazi eğimli ve bitki örtüsünden yoksun olmalıdır.

Peribacalarının oluşmasında rüzgâr dolaylı aşındırma etkisine sahiptir.

Ancak, peribacalarının oluşumunda yer altı sularının bir rolü yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Nüfusun kalabalık ve sanayinin yoğun olduğu yerlerde evsel atıklar, endüstri atıkları, çevresel atıklar, trafikten kaynaklanan atık ve gazlar oldukça fazladır. Bu durum çevresel kirliliğe, deniz, göl ve akarsu kirliliğine yol açmaktadır. Harita üzerinde işaretlenen merkezlerden bu özelliklerin en fazla görüleceği merkez, I numara ile gösterilen Güney Marmara Bölümü'nde bulunan akarsulardır. Bundan sonra kirlilik durumu, sırasıyla II numaranın bulunduğu Kıyı Ege'nin güney kesimi, V numaranın bulunduğu yer Orta Kızılırmak Bölümü, III numara ile gösterilen yer Orta Karadeniz Bölümü olurken gerek sanayi gerekse kirlilik açısından en temiz olan akarsular IV numara çevresinde bulunan Doğu Anadolu Bölgesi akarsularıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Mutlak nemin maksimum neme oranına bağıl nem denir. Bağıl nem sıcaklık ile ters orantılıdır. Yükseklere çıkıldıkça bağıl nemin artmasının temel nedeni sıcaklığın azalmasıdır. Seçeneklerde Şanlıurfa - Gaziantep çevresinde yükselti az (500 - 700m), sıcaklık fazla olduğundan bağıl nem düşük olacaktır. Diğer yerler sıcaklık ve yükselti durumuna göre, yaklaşık olarak sırasıyla Menteşe Yöresi (700 - 800m), Göller Yöresi (800 - 900m), Iğdır çevresi (850 - 900m), Kars - Ardahan çevresi (1700 - 1800m) şeklinde olmalıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Bu tür sorularda, sorunun öncülündeki bilgiler ile seçenekler arasındaki bağlantıyı çok iyi yapmak gerekmektedir. Öncüldeki bilgilere göre, seçenekleri eleme yöntemine gidilmelidir. Buna göre;

Hizmet sektöründe çalışan kadınların oranının aynı sektörde çalışan erkeklerin oranından az olduğu seçeneklerin; A, B, C ve D oldukları görülür.

Yalnızca D seçeneğinde tarım ve endüstri sektöründe çalışan erkeklerin toplam oranının tarım sektöründe çalışan kadınların oranından az olduğu görülmektedir.

Endüstri sektöründe çalışan kadınların oranının aynı sektörde çalışan erkeklerin oranından az olduğu seçeneklerin C, D ve E oldukları görülür.

Sorunun öncülündeki bilgilerin üçüne de uyumlu tek seçeneğin D seçeneği olduğu görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Bir geçim kaynağı olan ticaret, ülke sınırları içinde ve dışında mal ve hizmetlerin alımı ve satımına denir. Ülkemizin ticaret hacmi son yıllarda hızla büyümektedir. Bunda tarım ve sanayi ürünlerinin üretiminin artmasının ve kalitesinin yükselmesinin yanında çeşitlilik kazanması da etkilidir. Kentleşme oranının ve nüfus artışının yaşanmasının dış ticaret hacminin büyümesinde bir etkisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Nüfusun geçici ya da sürekli olarak ülke içinde yer değiştirmesine iç göç denir. Trabzon'dan İstanbul'a yapılan iç göçlerin nedenleri arasında genç nüfusun fazla olması, tarım alanlarının miras yoluyla sürekli küçülmesi, geçim kaynaklarının yetersiz olması ve hizmet alım noktasında yaşanan sıkıntılar etkili olmaktadır. Kentte yüzey şekilleri dağlık ve engebeli olduğu için tarımda makine kullanımı zordur. Bu nedenle makineli tarım yönteminin yaygınlaşması söz konusu olmayıp bu durumun göçe neden olduğu söylenemez.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Doğu Karadeniz Bölümü ülkemizin en dağlık ve engebeli bölümlerinin başında gelir. Tarım alanlarının dar olması, tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olmuştur. Bölümün kıyı kesimlerinde zaman zaman tarımsal üretimde dalgalanmalar görülür. Tarımsal üretimde görülen düşmelerin en önemli nedenlerinin başında iklim şartlarında yaşanan olumsuzluklar gelir. Yağışların sellere yol açması tarım alanlarına ciddi zararlar verir. Bölümün kıyı kesimlerinde nemlilik fazla, fön rüzgârı etkilidir ve bu kesimler kuytuda kaldığı için kışlar ılık geçer ve burada kış ılıklığı isteyen tarım ürünleri yetiştirilir. Olası don olayları tarım ürünlerine çok zarar verir ve tarımsal rekoltenin düşmesine yol çar. Nemlilik isteği fazla olan tarım ürünleri yetiştiği için, yaz sıcaklığının yüksek olmasından tarım ürünleri zarar görür. Görülen heyelan olayları tarım ürünlerine zarar verse de lokal niteliktedir. Ancak en yağışlı mevsimin sonbahar olması, yıldan yıla değişen bir özellik değil, bölümün süreklilik arz eden yağış rejiminin bir sonucudur. Bu sebeple bu durum yıllara göre üretim dalgalanmalarına yol açmaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Ülkemizde bakır; Küre (Kastamonu), Çayeli (Rize), Murgul (Artvin), Pötürge (Malatya) ve Maden'den (Elazığ) çıkarılmaktadır.

Demir; Divriği ve Kangal (Sivas), Hekimhan ve Hasan-Çelebi (Malatya), Havran (Balıkesir), Yahyalı (Kayseri), Niğde, Adana, Kahramanmaraş ve Hataydan çıkarılmaktadır.

Linyit; Soma (Manisa),Seyitömer ve Tunçbilek (Kütahya), Yatağan, Yeniköy, Kemerköy (Muğla), Afşin - Elbistan (Kahramanmaraş), Çayırhan (Ankara) Orhaneli (Bursa), Çeltek (Amasya), Aşkale (Erzurum), Kangal'dan (Sivas) çıkarılmaktadır.

Bunlara göre harita incelendiğinde Δ işaretinin demir, ☐ işaretinin linyit, O işaretinin bakır olduğu görülür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Türkiye'nin jeolojik oluşumu ve bu süreçlerde meydana gelen nedenlerle ilgili A,C,D ve E seçeneklerindeki bilgiler doğrudur. Seçenekler incelendiğinde;

- Batı Anadolu'da V. jeolojik dönemde oluşmuş olan linyit; Manisa, Kütahya ve Muğla'da yaygındır.
- Zonguldak ve çevresi I. jeolojik dönemde oluşmuş olan taş kömürü bakımından zengindir ve taş kömürünün ülkemizde çıkarıldığı tek bölge Karadeniz'dir.
- Doğu Anadolu'da jeolojik çeşitlilik fazla olup bölgede başta demir ve linyit olmak üzere kurşun, çinko, krom, mermer ve bakır yatakları bulunmaktadır.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde III. jeolojik zamanda oluşmuş olan petrol yatakları Batman, Diyarbakır ve Adıyaman gibi kentlerde bulunmaktadır. Ancak İç Anadolu Bölgesi'nde tuz çıkarımı yapılan Tuz Gölü ile Çankırı çevresinde tuz çıkarılması jeolojik süreçle ilgili değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Sorunun öncülünde belirtilen mısır, pirinç, yer fıstığı ve turunçgillerin seçeneklerdeki bölümlere göre yetişebilme durumu şu şekildedir:

A) Adana Bölümü'nde mısır, pirinç, turunçgil ve mısır yetişebilmektedir.

B) Yukarı Sakarya Bölümü'nde mısır yetiştirilir.

C) Batı Karadeniz Bölümü'nde pirinç ve mısır yetiştirilir.

D) Dicle Bölümü'nde pirinç, yer fıstığı ve mısır yetiştirilir.

E) Ergene Bölümü'nde pirinç ve mısır yetiştirilir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Dokuma ve tekstil endüstrisinde ham madde olarak kullanılan pamuk Türkiye'de özellikle GAP'la birlikte en fazla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilmeye başlanmıştır. Olgunlaşma döneminde yüksek sıcaklık isteyen pamuk tarımı için en uygun iklim ve toprak koşulları seçeneklerde verilen Gaziantep Platosu'nda bulunmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Marmara Bölgesi'nin kuzey kesimlerinde Karadeniz iklimi, Marmara ve Ege Denizi kıyılarında Akdeniz iklimi, Trakya ve Güney Marmara Bölümü'nün iç kesimlerinde karasal iklim şartları görülür. Seçenekler incelendiğinde, farklı akarsu rejimlerinin görülmesi farklı iklimlerin görüldüğünün bir kanıtıdır. Akdeniz iklimine özgü zeytin, Karadeniz iklimine özgü fındık, karasal iklime özgü buğday tarımının önemli ölçüde yapılması bölge ikliminin çeşitli olduğunu gösterir. Ayrıca Karadeniz iklim sahasında orman, Akdeniz iklim sahasında maki ve karasal iklim sahasında bozkır bitki örtüsünün geniş yer kaplaması bölge ikliminin çeşitli olduğunu gösterir. Bölgenin farklı iklim şartlarının görüldüğü kesimlerinde farklı yerleşme ve konut tiplerinin görülmesi ikliminin çeşitli olduğunun bir göstergesidir. Ancak endüstri kuruluşlarının Çatalca - Kocaeli ve Güney Marmara Bölümü'nün doğu kesimlerinde toplanmasının iklimin çeşitliliği ile bir ilişkisi yoktur. Bu kesimlerin coğrafi konumları ve ulaşım avantajı daha çok ön plana çıkar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Harita üzerinde numaralar ile gösterilen merkezlerden nüfuslanmanın fazla oluşunda yer altı kaynaklarının etkisinin fazla olduğu yer V numara ile gösterilen Batı Karadeniz Bölümü'dür. Bölümün Zonguldak ve Bartın illeri ülkemiz taş kömürü üretiminin %100'ünü karşılamaktadır. Taş kömürü yataklarına bağlı olarak çok geniş işçi çalışma kapasitesine sahip Karabük ve Ereğli Demir Çelik Fabrikaları kurulmuştur. Ayrıca taş kömürüne bağlı olarak kurulan Çatalağzı Termik Santrali madene dayalı diğer önemli sanayi tesisini oluşturur. Ayrıca Küre bakır madeni yatakları da nüfus yoğunluğuna katkı sağlar.

I numarada yer alan Çatalca - Kocaeli Bölümü'nde nüfusun yoğun olmasında coğrafi konum, iklim avantajı, sanayi, ulaşım, ticaret, eğitim, sağlık, turizm, mimari, dinî gibi etkenler rol oynar. II numaranın bulunduğu Kıyı Ege'de tarım, sanayi, turizm, ticaret ve kısmen de çıkarılan madenler rol oynar. III numara ile gösterilen Yukarı Murat-Van Bölümü'nde nüfus kalabalık olmamakla birlikte, ekonomisinde hayvancılık ve sınır ticareti ön plana çıkar. IV numara ile gösterilen Yukarı Sakarya Bölümü'nde nüfusun yoğun olmasında idari yapının ön plana çıktığı görülür. Başkent Ankara'nın bu bölümde yer almasının yanı sıra, sanayi, ulaşım, ticaret ve tarımsal faaliyetin de önemli rolü vardır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde sanayi, tarım, turizm ve ticaret etkinlikleri yoğun olarak yapılmaktadır. İzmir'de kıyı turizmi, Muğla'da arıcılık, Torbalı'da tütün yetiştiriciliği, Manisa'da linyit çıkarımı yapılan önemli ekonomik etkinliklerdir. Ancak Aydın çevresinde mısır tarımından ziyade incir ve zeytin yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

17. Gerek Karadeniz gerekse Akdeniz Bölgesi dağlık bir yapıya sahiptir, dağlar denize paralel olarak uzanır ve kıvrım dağları özelliği gösterir. Her iki bölgenin kıyı kesimlerinde delta ovaları vardır.

Seçeneklerdeki eşleştirmeler göz önüne alındığında birbirine yer şekilleri açısından benzerlik gösteren bölge çifti İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Her iki bölge de yüzey şekilleri açısından sade bir yapıya sahiptir. İki bölgede de çok sayıda akarsu tarafından yarılmış plato ve bunlar arasında ovalar vardır. Her iki bölgede de sönmüş volkanik dağlar vardır.

Diğer eşleştirmelerden Ege Bölgesi ile Marmara Bölgesi yer şekilleri açısından birbirine benzemez. Marmara Bölgesi genelde düz bir yapıya sahiptir yer yer dağ uzantıları varken, Ege Bölgesi'nde dağlar denize dik olarak uzanmakta ve aralarında çöküntü graben ovaları yer almaktayken iç kesimleri dağlarla ve platolardan oluşan alanlarla kaplıdır.

Doğu Anadolu Bölgesi; yüksek, dağlık alanlar ve tektonik ovaların varlığı ile dikkati çeker. Bu sayılan özelliklerden dolayı yer şekilleri açısından, Doğu Anadolu Bölgesi ile Marmara Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi ile Ege Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi birbirlerine benzemez.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Soruda verilen elektrik santrallerinde kullanılan ham maddeler şöyledir:

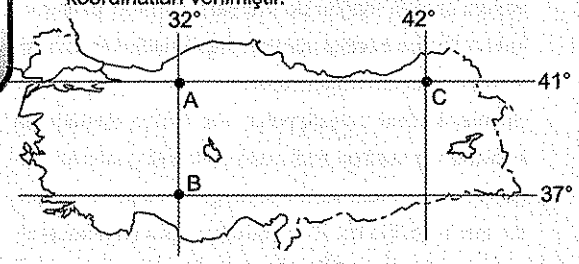
- Ambarlı - Doğalgaz
- Soma - Linyit
- Çatalağzı - Linyit
- Afşin/Elbistan - Linyit
- Yatağan - Linyit

Buna göre linyit yatakları bakımından zengin olan ülkemizde linyitle çalışan santrallerde dışa bağımlılık söz konusu değildir. Ancak %90'ı dışarıdan temin edilen doğal gaz için böyle bir durum geçerli değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki bazı yerlerin coğrafi koordinatları verilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) 21 Mart'ta A ve B merkezlerinde Güneş aynı anda doğar.

B) B ve C merkezleri arasında 40' yerel saat farkı vardır.

C) 21 Haziran'da B'de yaşanan gündüz süresi A ve C'den kısadır.

D) A, B ve C merkezlerinin hepsinde yaşanan iklim özellikleri aynıdır.

E) Güneş daima en erken C merkezinde doğar.

2. **Türkiye'nin kıyı bölgelerinin özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

A) Ege Bölgesi'nde kıta sahanlığı geniştir.

B) Karadeniz Bölgesi'nde en geniş şelf sahası Bafra ve Çarşamba Ovaları önündedir.

C) Marmara Bölgesin'de dalga biriktirmesi yaygındır.

D) Boğazlar ria tipi kıyılara örnektir.

E) Falezlere en çok Akdeniz Bölgesi'nin doğu kıyılarında rastlanır.

3. **Türkiye fiziki haritasında aşağıdaki yerlerden hangileri diğerlerinden farklı renkte gösterilmektedir?**

A) Iğdır Ovası - Obruk Platosu

B) Eskişehir Ovası - Bozok Platosu

C) Malatya Ovası - Haymana Platosu

D) Ergene Ovası - Kocaeli Platosu

E) Çubuk Ovası - Uzunyayla Platosu

4. **Aşağıda verilen merkezlerden hangileri arasındaki sıcaklık farkı, diğerlerinden farklı bir nedene bağlıdır?**

A) Samsun - Çorum

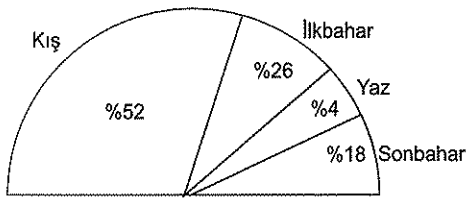
B) Konya - Bursa

C) Kars - Iğdır

D) Afyon - İzmir

E) Çankırı - Zonguldak

5.

Yukarıda yağışın mevsimlere göre dağılışının gösterildiği grafik aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisine aittir?

A) Orta Karadeniz

B) Antalya

C) Yukarı Sakarya

D) Yukarı Fırat

E) Erzurum - Kars

uzmankariyer

6.

I. Nöbetleşe ekim yapılması
II. Baraj çevrelerinin ağaçlandırılması
III. Taraçalama yapılması
IV. Tarlaların ormanlık alanlara dönüştürülmesi
V. Otlakların tarlaya dönüştürülmesi

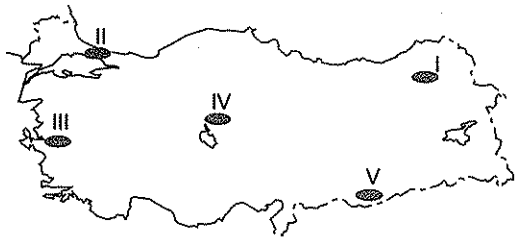
Yukarıda verilenlerden hangisi Türkiye'de erozyonu önlemeye yönelik bir çalışma değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdakilerden hangisinin Doğu Karadeniz ve Hakkâri Bölümlerinde kırsal kesimden şehirlere göçe neden olduğu söylenemez?**

A) İş olanaklarının kısıtlı olması
B) Makineli tarımın yaygınlaşması
C) Eğitim ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması
D) Tarım arazilerinin miras yoluyla parçalanması
E) Tarımı yapılan ürünlerin ekonomik değerlerinin düşük olması

8.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde erkek nüfus oranı diğerlerine göre daha yüksektir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Akdeniz Bölgesi'nde muz tarımı sadece Alanya - Anamur arasında yapılmaktadır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sıcaklık koşullarının elverişli olması
B) Toprak yapısının uygunluk göstermesi
C) Turizm yapılmayan sahalar olması
D) Sulama koşullarının yaygınlığı
E) Maki alanlarının seyrek olması

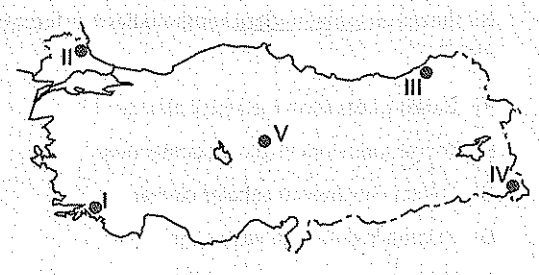
10. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de yetiştirilen bazı tahıl ürünlerinin ekim alanları ve üretim miktarları gösterilmiştir.

Tarım ürünü	Ekim alanı %	Üretim miktarı%
Buğday	64.8	58.1
Arpa	26.4	21.2
Mısır	5.6	17.1
Çeltik	0.9	2.0
Yulaf	1.2	0.5

Buna göre hangi üründen elde edilen ortalama verim diğerlerinden daha yüksektir?

A) Buğday B) Arpa C) Mısır D) Çeltik E) Yulaf

11. Türkiye'de arıcılık, tarımın yapılmadığı dağlık ve engebeli alanlarda yaygınlık gösterir.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisi arıcılığın yapılması için daha az elverişlidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. **Türkiye'de ulaşım çeşidi olarak daha çok kara yollarının tercih edilmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ulaşılabilen merkez sayısının fazla olması
B) Araç konforlarının yüksek olması
C) Yolculuk süresinin kısa olması
D) Yolculuk için ödenen ücretin düşük olması
E) Ulaşım araçlarının taşıma kapasitesinin fazla olması

13. **Aşağıdaki endüstri kollarından hangisi Türkiye genelinde daha yaygındır?**

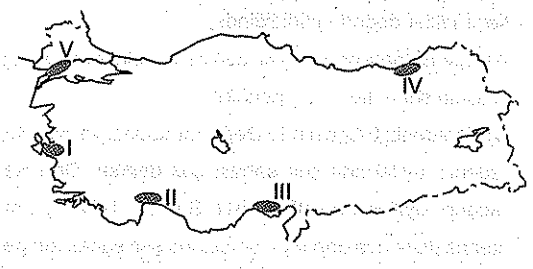
A) Cam
B) Dokuma
C) Demir çelik
D) Petrokimya
E) Otomotiv

14. **Aşağıdaki akarsulardan hangisinin jeopolitik öneme sahip olduğu söylenebilir?**

A) Yeşilırmak B) Kızılırmak C) Ceyhan
D) Meriç E) B. Menderes

uzmankariyer

15.

Aşağıdakilerin hangisi haritada numaralarla gösterilen alanların tarımla ilgili özelliklerden biri değildir?

A) I - Dış satımda önemli olan tarım ürünlerinin yetiştirilmesi

B) II - Kış sıcaklıkları ve güneşli gün sayısının fazla olması nedeniyle seracılığın yaygın olarak yapılması

C) III - Aynı yıl içinde birden fazla ürün alma olanağının bulunması

D) IV - Su ihtiyacı fazla olan, nemli toprakları seven ürünlerin yetiştirilmesi

E) V - Su isteği fazla olmayan tarım ürünlerinin yaygın olarak yetiştirilmesi

16.

I. Kartalkaya
II. Erciyes
III. Saklıkent
IV. Uludağ

Yukarıda verilen kış turizminin yapıldığı yerlerden hangilerinin oluşumunda volkanizma etkili olmuştur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

17. Aşağıdaki bölümlerden hangi ikisinde hayvancılık geçim kaynağı olarak tarımdan önce gelir?

A) Kıyı Ege – Dicle

B) Ergene – İç Batı Anadolu

C) Hakkâri – Erzurum-Kars

D) Yukarı Fırat – Antalya

E) Doğu Karadeniz – Yukarı Sakarya

18. Aşağıdaki enerji santrallerinden hangisinde yörede bulunan bir enerji kaynağından yararlanıldığı söylenemez?

A) Zonguldak - Çatalağzı

B) İstanbul - Ambarlı

C) Denizli - Sarayköy

D) Muğla - Yatağan

E) Kırklareli - Hamitabat

uzmankariyer

1.D 2.E 3.D 4.C 5.B 6.E 7.B 8.B 9.A 10.C 11.E 12.A 13.B 14.D 15.E 16.D 17.C 18.B

1. Harita üzerinde gösterilen merkezlerin bulundukları enleme ve boylama dikkat edildiğinde;

A) A ve B merkezleri aynı boylam üzerinde yer aldıkları için, 21 Mart tarihinde Güneş'in doğuş ve batış saatleri aynıdır. Çünkü ekinoks tarihlerinde gece - gündüz sürelerinin eşit olmasına bağlı olarak aynı boylam üzerinde güneş aynı anda doğup aynı anda batar.

B) B ve C merkezleri arasında 10° boylam farkı olduğu için aralarında 40' yerel saat farkı vardır.

C) 21 Haziran tarihinde kuzeye doğru gittikçe gündüz süresinde uzamalar görülür. Buna göre B merkezi daha güneyde olduğu için, A ve C merkezlerine göre gündüz süresi daha kısadır.

D) A, B ve C merkezlerinin hepsinde yaşanan iklim özelliklerinin aynı olduğu doğru değildir. Çünkü A merkezinde karasal iklim, B merkezinde Akdeniz dağ iklimi, C merkezinde karasal iklim özellikleri görülür.

E) Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesine bağlı olarak doğuda Güneş erken doğup erken batar. C merkezi en doğuda olduğu için Güneş en erken C merkezinde doğar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Türkiye'nin kıyı bölgelerinin özellikleriyle ilgili olarak seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Ege Bölgesi'nde dağlar denize dik olarak uzandığı için kıta sahanlığı (şelf) geniştir.

B) Karadeniz Bölgesi'nde Doğu Karadeniz ve Batı Karadeniz kıyılarında şelf sahası çok darken, Orta Karadeniz kıyılarında şelf geniştir. Burada Bafra ve Çarşamba delta ovalarının oluşmasında şelf sahasının geniş olmasının rolü büyüktür.

C) Marmara Bölgesi'nin özellikle Marmara Denizi kıyılarında dalga biriktirmelerinden tombolo, lagün, kıyı oku ve kumsallar bulunmaktadır.

D) İstanbul ve Çanakkale Boğazları, IV. jeolojik dönemin başlarında akarsu yatakları durumunda iken, tektonik çökmeler sonucunda deniz suları altında kalarak ria kıyı tipini oluşturmuştur.

E) Falezlere (yalıyar) Akdeniz Bölgesi'nin doğu kıyılarında değil, batı kıyılarında yer alan Taşeli ve Teke Yarımadası kıyılarında rastlanır. Oysa bölgenin doğu kıyılarında kıta sahanlığı geniş olduğu için delta ovaları ve kumsallara daha çok rastlanır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Iğdır Ovası 850 m, Malatya Ovası 915 m, İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Eskişehir Ovası 792 m, Çubuk Ovası 850 m, Bozok Platosu 1300 m, Haymana Platosu 850 m, Uzunyayla Platosu 1300 m, Marmara Bölgesi'nde yer alan Ergene Ovası 40 m ve Kocaeli Platosu 150 m civarında yükseltiye sahiptir. Yükselti değerlerinden de anlaşılacağı üzere Marmara Bölgesi'nde yer alan Ergene Ovası ve Kocaeli Platosu yeşil renkte gösterilirken, diğer ova ve platoların yükselti değerleri 500 m'nin üzerinde olduğu için sarı renkte gösterilirler.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Seçeneklerdeki kent ikililerinin coğrafi dağılışları ve konumlarına dikkat edildiğinde, kentlerden birinin deniz kıyısında, diğerinin ise iç kesimlerde kaldığı görülmektedir. Samsun, Bursa, İzmir, Zonguldak kentleri deniz kıyısında yer almakta olup bu kentlerin yükseltilerinin az olmasının yanı sıra, nemlilikleri fazladır. Buna karşın Çorum, Konya, Afyon ve Çankırı kentleri iç kesimlerde kaldıklarından karasallık fazla olduğu için nemlilikleri az ve yükseltileri fazladır. Bu kent eşleştirmelerinden biri deniz kıyısında, diğeri ise iç kesimlerde bulunmaktadır. Oysa C seçeneğindeki eşleştirmede Kars ve Iğdır kentlerinin her ikisi de iç kesimde bulunmaktadır. Bu kentler arasındaki sıcaklık farkını diğer kent eşleştirmelerinin aksine yükselti farkı oluşturur. Çünkü Iğdır'ın yükseltisi 850 m, Kars'ın yükseltisi ise 1700 m civarındadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Grafikteki bilgiler ölçüsünde yağışın mevsimlere göre dağılış durumuna bakıldığında, maksimum yağışların kış, minimum yağışların ise yaz mevsiminde olduğu görülür. Türkiye'de maksimum yağışların kış mevsiminde, minimum yağışların yaz mevsiminde görüldüğü yerler, Marmara Denizi kıyıları, Kıyı Ege Bölümü, Akdeniz Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Buna göre seçeneklerdeki bölümlerden, maksimum yağışların kış, minimum yağışların yaz mevsiminde görüldüğü tek yer Antalya Bölümü'dür.

Seçeneklerde verilen diğer bölümlerden Orta Karadeniz Bölümü'nde her mevsim yağışlı geçmesine rağmen en fazla yağış kış, en az yağış ise yaz mevsiminde düşer. Ancak mevsimler arasında grafikteki gibi çok belirgin farklar yoktur.

İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Yukarı Sakarya Bölümü'nde en fazla yağış ilkbahar, en az yağış ise yaz mevsiminde görülür.

Doğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde yer alan Yukarı Fırat Bölümü'nde en fazla yağış ilkbahar mevsiminde, en az yağış ise yaz mevsiminde düşer.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan Erzurum - Kars Bölümü'nde en fazla yağış yaz mevsiminde, en az yağış ise kış mevsiminde düşer.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Toprağın akarsular, sel suları, buzullar ve rüzgârlar gibi dış kuvvetlerin etkisiyle aşındırılıp taşınması ve sürüklenmesi olayına erozyon denir. Nöbetleşe ekimin yapılması, baraj çevresinin ağaçlandırılması, boş alanların ve tarlaların ormanlık alanlara dönüştürülmesi, tarlaların nadasa bırakılmaması, eğimli yamaçlarda taraçalama yapılması, tarlaların eğime dik olarak sürülmesi, meralık alanların korunması, aşırı otlanmanın önlenmesi erozyona karşı alınabilecek başlıca önlemlerdir. Ancak otlakların tarlaya dönüştürülmesi, erozyonu artıran bir faktördür. Otlaklar kökleriyle toprağın dış kuvvetler tarafından taşınmasını önlerken, otlakların tarlaya dönüşümü, tarlaların sürülmesi, ekilmesi, çapalanması ve hasat döneminde erozyon artacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Nüfusun geçici ya da sürekli olarak ülke içerisinde yer değiştirmesine iç göç denir. Gerek Karadeniz gerekse Doğu Anadolu Bölgesi'nde kırsal kesimden kentlere olan göçlerin nedenleri arasında; iş olanaklarının çok kısıtlı olup alternatif iş imkânlarının sağlanamaması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kırsal kesimde yetersiz olup bunlara çözüm bulunamaması, tarım topraklarının miras yoluyla parçalanması sebebiyle ailelerin ihtiyacını karşılamayacak düzeyde olması, yetiştirilen tarım ürünlerinin ekonomik değerlerinin düşük olması ve elde edilen gelir düzeyinin düşük olması sayılabilir.
Ancak her iki bölgede makineli tarımın artması yüzünden göçlerin gerçekleşmesi mümkün değildir. Çünkü bölgelerin son derece engebeli yapıya sahip olması sebebiyle teknoloji hangi seviyede olursa olsun her kesimde makineli tarım yapılma olanağı yoktur. Bu nedenle makineleşme ile göçlerin gerçekleşmesi mümkün değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Nüfus hareketliliğinin fazla yaşandığı yerlerde kadın ve erkek nüfus arasında önemli dengesizlikler vardır. Göç alan yerlerde erkek nüfus oranı daha fazla olurken, kadın nüfus oranı daha düşüktür. Buna karşın göç veren yerlerde erkek nüfus oranı daha düşük, kadın nüfus oranı daha yüksektir. Çünkü göç olayını gerçekleştiren büyük oran olgun erkek nüfustur.
Harita üzerinde gösterilen yerlerden erkek nüfus oranının en yüksek olduğu yer II numara ile gösterilen İstanbul'dur. Diğer seçenekler ise erkek nüfus oranı sıralaması, III numara ile İzmir, IV numara ile Kırıkkale, I numara ile Kars ve V numara ile Şanlıurfa çevresidir. Erkek nüfus oranının en düşük olduğu merkez Şanlıurfa çevresidir. Ayrıca göç vermesine rağmen, askerî birlik ve -ülkemiz şartlarında- üniversitenin bulunduğu kentlerde de erkek nüfusunda fazlalık görülebilmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Muz tropikal iklim şartlarına özgü bir meyvedir. Ülkemizde Akdeniz Bölgesi'nde, Alanya - Anamur mikro klima alanında yetişebilme olanağı bulmuştur. Ekonomik anlamda muz ağacının ve üretiminin %100'ü Akdeniz Bölgesi'ndedir. Bölgenin diğer kesimlerine göre Alanya - Gazipaşa - Anamur arasında, kuzeyden gelen soğuk rüzgârları Toros Dağları'nın kesmesi ve dulda olması, dolayısıyla kış sıcaklıklarının daha yüksek olması muz bitkisinin burada yetişmesine olanak sağlamıştır. Belirtilen bu yerler dışında ülkemizin değişik yörelerinde muz yetiştirilse de ekonomik anlamda üretimi söz konusu değildir.
Diğer seçeneklerde belirtilen toprak yapısının uygunluğu, sulama koşullarının yaygınlığı muzun yetişmesinde doğrudan rol oynamamasının yanı sıra, maki alanlarının seyrek olması ve turizm yapılmayan sahalar olmasıyla da bir ilgisi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Tabloda gösterilen bazı tahıl ürünlerinin ekim alanları ve üretim miktarları incelendiğinde, en yüksek verimin mısırdan elde edildiği görülmektedir. Ekim alanları ve üretim miktarlarının oransal dağılım durumuna göre, mısır bitkisinden sonra verim durumları, çeltik, buğday, arpa ve yulaf şeklindedir. Görüldüğü gibi verimin en düşük olduğu tahıl ürünün ise yulaf olduğu görülür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Arıcılık çok çeşitli ve zengin çiçek açma özelliği gösteren bitkilerin bulunduğu dağlık ve engebeli alanlarda yaygınlık gösteren bir hayvancılık faaliyetidir. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden I numara Menteşe Dağları, II numara Yıldız Dağları, III numara Doğu Karadeniz Dağları ve IV numara Hakkâri Dağları'nı göstermektedir. Belirtilen bu yöreler iklim ve bitki zenginliği açısından arıcılığa çok elverişli yerlerdir. Oysa V numara ile gösterilen İç Anadolu Bölgesi'ndeki Kırşehir çevresi ova ve platoların bulunduğu, ortalama 1000 m civarında yükseltiye sahip bir alandır. Bu sahanın iklim ve bitki çeşitliliği diğer belirtilen yerlere göre arıcılık yapmaya en az elverişli alanı oluşturur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. İnsanların, malların, haberlerin bir yerden başka bir yere, kara, demir, deniz, hava yoluyla borular, kablolar ve frekanslar aracılığıyla taşınmasına ulaşım denir. Ülkemizde en çok kara yolu ulaşımı gelişmiştir. Kara yolları ile ülkemizin her merkezine ulaşmak mümkün olduğu için bu ulaşım çeşidi gelişme göstermiştir. Oysa kara ulaşımı ülkemiz şartları düşünüldüğünde çok pahalı ve riskleri fazla olan bir ulaşım faaliyetidir. Cumhuriyet Dönemi'nden sonra kurulan hükûmetler çeşitli politik nedenlerden dolayı, demir ve deniz yollarına gereken önemi vermemiş, ulaşım adına yapılan bütün çalışmaların ağırlığı kara yollarına verilmiştir. Oysa deniz ve demir yolları hem daha ucuz hem daha güvenlidir.

Diğer seçeneklerde belirtilen, araç konforunun daha yüksek olması her ulaşım vasıtası için geçerli olmadığı gibi tercih nedeni de değildir. Yolculuk süresi hava ulaşımında daha kısa süreli olmasının yanı sıra, bazı demir yollarında kara ulaşımına göre yolculuk süresi daha kısadır. Yolculuk için kara yollarında ödenen ücret, hava ulaşımına göre ucuz fakat deniz ve demir yoluna göre daha pahalıdır. Kara yolları ulaşım araçlarının taşıma kapasitesi, deniz ve demir ulaşımının çok gerisinde kalır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

13. Seçeneklerde belirtilen endüstri kuruluşlarından dokuma endüstrisinin ülkemiz genelinde daha yaygın olduğu görülür. İstanbul, Adana, Antalya, Tarsus, Nazilli, Aydın, Manisa, Kayseri, Karaman, Erzincan, Adıyaman'da pamuklu dokuma fabrikaları vardır. İstanbul, Bursa, İzmir, Isparta, Uşak, Gördes, Demirci, Kula, Bünyan Kayseri, Sivas, Konya, Hereke ve Ladik'te yünlü dokuma fabrikaları vardır. Gemlik, Bursa, Adana'da ipekli dokuma fabrikaları vardır.

Ülkemizde cam fabrikaları İstanbul, Çayırova (Gebze), Mersin, Sinop ve Trakya'da bulunur.

Ülkemizde demir çelik fabrikaları Karabük, Ereğli, Kırıkkale, Divriği (Sivas), İskenderun ve İzmir'de vardır.

Petrokimya fabrikaları Batman, Ataş (Mersin), Aliağa (İzmir), İpraş (İzmit) petrol arıtma rafinerilerinin yanı sıra, İstanbul, İzmit, Yalova, Bursa ve İzmir çevresinde kimya endüstrisine yönelik çok sayıda fabrika vardır.

Ülkemizde otomotiv endüstrisi ise İstanbul, İzmit, Adapazarı, Bursa, İzmir, Ankara, Eskişehir, Aksaray ve Gaziantep'te bulunmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Meriç Nehri kaynağını Bulgaristan'dan alan, Türkiye - Yunanistan sınırını oluşturan ülkemizdeki en önemli kolu Ergene olan, Ege Denizi'ne dökülen ve düz arazide aktığı için sık sık taşkına neden akarsudur. Meriç Nehri Türkiye - Yunanistan sınırını oluşturması nedeniyle jepolitik öneme sahiptir. Diğer seçeneklerde verilen akarsular Türkiye sınırları içinde doğup erafımızdaki denizlere dökülmektedirler ve jeopolitik önem taşımazlar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden;

A) I numara İzmir çevresinde yer almakta olup elverişli iklim şartları ve verimli delta ovaları sayesinde, bu bölümde dış satımda çok önem teşkil eden üzüm, incir, tütün, zeytin gibi tarım ürünleri yetiştirilir.

B) II numaranın bulunduğu Antalya Ovası, Türkiye'de seracılığın en yaygın yapıldığı yerdir. Bunda kış sıcaklıkları ve güneşli gün sayısının rolü büyüktür.

C) III numaranın bulunduğu Çukurova'da kış mevsiminin kısa, yaz mevsiminin uzun ve sıcak olması, ayrıca sulama olanaklarının gelişmesi yılda birden fazla ürün almaya olanak sağlamıştır.

D) IV numaranın bulunduğu Rize çevresi, Türkiye'nin en fazla yağış alan yöresi olup burada su isteği fazla olan ve nemli toprakları seven tarım ürünleri yetiştirilmektedir.

E) V numaranın bulunduğu Ergene Ovası'nda su isteği fazla olmayan ürünlerin yaygın olarak yetiştirildiği doğru değildir. Bu ovada yaygın olarak su isteği fazla olan çeltik (pirinç) ve şeker pancarının yanı sıra, gelişme döneminde su isteği olan ayçiçeği de yetiştirilir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Türkiye ortalama yükeltisi fazla olan bir ülke olup bu durum kış turizminin yapıldığı yelerin fazla olmasına neden olmuştur. Ülkemizdeki Erciyes ve Uludağ'da kış turizmi yapılmaktadır ve her iki dağın oluşumunda da volkanizma etkili olmuştur. Kartalkaya Bolu Dağları, Saklıkent Antalya'daki Bey Dağları üzerindedir ve her iki dağın oluşumunda orojenez etkili olmuşur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

17. Seçeneklerdeki bölüm ikilileri incelendiğinde, geçim kaynağı olarak hayvancılığın tarımdan önce geldiği bölümler Hakkâri ve Erzurum - Kars Bölümleridir. Her iki bölümde de iklim şartları ve yer şekillerinin elverişsiz oluşu, hayvancılığı ön plan çıkarmıştır.

Ege Bölgesi'nde bulunan Kıyı Ege ve İç Batı Anadolu Bölümü; Marmara Bölgesi'nde Ergene Bölümü; Karadeniz Bölgesi'nde Doğu Karadeniz Bölümü; İç Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Sakarya Bölümü; Doğu Anadolu Bölgesi'nde Yukarı Fırat Bölümü; Akdeniz Bölgesi'nde Antalya Bölümü ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Dicle Bölümü iklim ya da elverişli tarım alanlarının varlığından dolayı, tarımsal faaliyet hayvancılığın önünde yer almıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Seçeneklerde verilen enerji santrallerinden Çatalağzı (Zonguldak) taş kömürü ile Sarayköy (Denizli) jeotermal enerji ile Yatağan (Muğla) linyit ile Hamitabat (Kırklareli) doğal gaz ile çalışmakta ve bulundukları yörelerde bu enerji kaynağı bulunmaktadır. Buna karşın Ambarlı (İstanbul) enerji santrali fuel oil ve doğal gaz ile çalışmakta, bu santralin bulunduğu yerde kullanılan enerji kaynağı bulunmamakta başka yerlerden getirilmektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEME SINAVI 17

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de Güneş ışınlarının güneyden kuzeye gidildikçe azalmasına bağlı olarak meydana gelmez?**

A) Sıcaklık değerlerinin azalması

B) Gölge boyunun uzaması

C) Denizlerin tuzluluk oranlarının azalması

D) Gece - gündüz süre farkının artması

E) Tarım ürünleri olgunlaşma süresinin artması

2. Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerindeki sıradağların güney yamaçları genellikle tarım ve yerleşme için kuzey yamaçlara göre daha elverişlidir.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ulaşım kolaylığı

B) Denize yakınlık

C) Bakı özelliği

D) Toprakların elverişliliği

E) Su kaynaklarının bolluğu

3.

I. Çoruh

II. Sakarya

III. Murat

IV. Susurluk

Yukarıda verilen akarsuların geçtiği yerlerin çevresindeki yerleşim ve sanayi özellikleri dikkate alındığında hangileri içme suyu olarak kullanılmaya diğerlerinden daha az elverişlidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. Topraktaki kireç ve tuz miktarı buharlaşmayla doğru, yağışla ters orantılıdır.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde topraktaki kireç ve tuz miktarının daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğunun az olması tarım alanlarının genişliğinden değil, tarımla uğraşan nüfusun azlığından kaynaklanmaktadır?**

A) Çatalca - Kocaeli Bölümü
B) Ergene Bölümü
C) Orta Kızılırmak Bölümü
D) Konya Bölümü
E) Orta Fırat Bölümü

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kırdan kente olan göçleri azaltmada etkili olacak bir çalışma <u>değildir</u>?**

A) Sağlık ve eğitim koşullarının iyileştirilmesi
B) Ulaşım olanaklarının çeşitlendirilmesi
C) Ticareti geliştirici teşviklerin yapılması
D) Sulanabilen alanların artırılması
E) Köy ve belde sayısının artırılması

7. **Aşağıdaki bölgelerden hangisinde köyaltı yerleşmeler diğerlerine göre <u>daha azdır</u>?**

A) Karadeniz Bölgesi
B) Akdeniz Bölgesi
C) Marmara Bölgesi
D) Ege Bölgesi
E) Doğu Anadolu Bölgesi

8. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki bir merkezin iki sayım dönemi arasında doğum ve ölüm oranları ile nüfus artış oranını gösteren bir grafikten ulaşılabilecek bir bilgidir?**

A) Göç alıp almadığı
B) Nüfus miktarı
C) Kadın - erkek oranı
D) Aktif nüfus oranı
E) Nüfusun sektörel dağılımı

9. **Aşağıda Türkiye'de yer alan endüstri kuruluşlarından hangisinin ham maddesi çabuk bozulduğu gerekçesiyle ham maddenin üretim alanına yakın yerde kurulduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Konserve B) Salça C) Dokuma D) Şeker E) Çay

10.

I. Et ve süt üretiminin artması
II. Bölge dışına yapılan göçlerin azalması
III. Ekonomik seviyenin yükselmesi
IV. Hayvancılıkla uğraşanların azalması
V. Yeni iş alanlarının ortaya çıkması

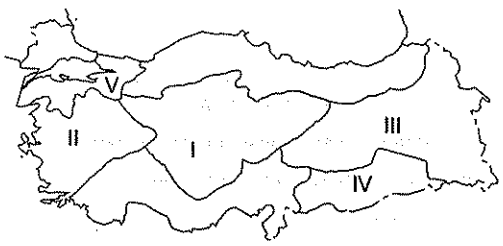
Yukarıdakilerden hangisi bir yörede hayvancılığın yaygınlaşmasına bağlı olarak meydana gelen gelişmelerden biri <u>olamaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdakilerden hangisi bir madenin Türkiye'de ekonomik olarak işletilebilmesi için gerekli olan koşullardan biri <u>değildir</u>?**

A) Rezervinin bol olması
B) Piyasada alıcı bulabilmesi
C) Tenörünün yüksek olması
D) Kolay işlenebilir olması
E) Dağınık hâlde bulunması

12.

Yukarıdaki haritada işaretli olan merkezlerden hangisinde yer altı kaynaklarının bölge ekonomisine olan katkısı <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. **Türkiye'de dağların uzanışının aşağıdakilerden hangisi üzerinde ekili olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Buzul göllerinin varlığı
B) Kara yolu güzergâhı
C) Akarsuların geçtiği yerler
D) İklim farklılığı
E) Kıyı özellikleri

14. **Aşağıdaki beş bölgenin coğrafi konumu dikkate alındığında hangisinde tarımda sulamaya duyulan ihtiyaç diğerlerinden <u>daha fazladır</u>?**

A) Karadeniz
B) Ege
C) Güneydoğu Anadolu
D) Marmara
E) Doğu Anadolu

15. Aşağıdakilerden hangisinin Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri için ortak olduğu söylenebilir?

A) Yüz ölçümlerinin büyük olması

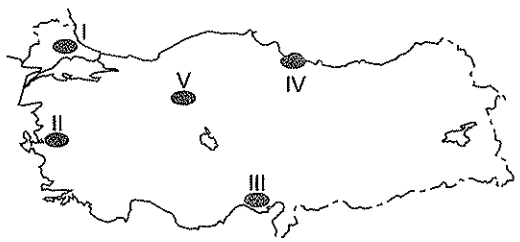
B) Yer altı kaynaklarının fazla olması

C) Kırsal kesimde halkın temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olması

D) Büyükbaş hayvancılığın yaygın olması

E) Doğal göllerin fazla olması

16.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yerlerden hangisi ayçiçeği üretiminin <u>en fazla</u> yapıldığı yerdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin kıyı bölgelerinin tümünde görülen iklim özelliklerinden biridir?

A) Yıllık sıcaklık farkının az olması

B) Yağışların en çok kış mevsiminde düşmesi

C) Yazların serin, kışların ılık olması

D) Konveksiyonel yağışların yaygın olması

E) Kış sıcaklıklarının sıfır derecenin altına düşmemesi

18. Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerin hangisinde Karadeniz Bölgesi'nin Türkiye ekonomisine olan katkısı <u>daha azdır</u>?

A) Balıkçılık B) Madencilik C) Ormancılık

D) Turizm E) Hidroelektrik enerji üretimi

1.D 2.C 3.D 4.B 5.A 6.E 7.C 8.A 9.C 10.D 11.E 12.A 13.A 14.C 15.C 16.A 17.A 18.D

1. Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alan bir ülkedir. Dünya'nın yuvarlak olması ve enlemin bir sonucu olarak Güneş ışınlarının geliş açısı güneyden kuzeye doğru küçülme gösterir. Buna bağlı olarak sıcaklık değerleri güneyden kuzeye doğru azalır. Güneş ışınlarının küçülmesine bağlı olarak gölge boyu güneyden kuzeye doğru uzama gösterir. Denizlerin tuzluluk oranı güneyden kuzeye doğru, Akdeniz % 3,9, Ege Denizi %3,6, Marmara Denizi %2,3 ve Karadeniz % 1,8 şeklindedir. Sıcaklığın azalmasına bağlı olarak tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi güneyden kuzeye doğru uzama gösterir. Yukarıda belirtilen durumların hepsi, güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalmasının bir sonucudur. Oysa gece - gündüz süre farkının güneyden kuzeye doğru artması, Dünya'nın eksen eğikliğinin bir sonucudur. Gece - gündüz arasındaki fark Ekvator'dan kutuplara gittikçe artış gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinin yanı sıra, Karadeniz Bölgesi ve bazı istisnalar dışında, tüm Türkiye'de bulunan sıradağların güney yamaçları tarım ve yerleşme için kuzey yamaçlara göre daha elverişlidir. Bu elverişliliğin ana nedeni, bakı durumuna bağlı olarak dağların güney yamaçlarının Güneş ışınlarını daha dik açıyla alması ve daha sıcak olmasıdır. Bunun sonucu olarak Türkiye dağ köylerinin yaklaşık %80'inin dağların güney yamaçlarında toplandığı görülür. Diğer seçeneklerde belirtilen ulaşım kolaylığı ile doğrudan bir ilişkisi yoktur. Ancak bakı durumunun bir sonucu olarak dağların güney cephelerinde karların daha erken erimesi, buzlanmanın daha az olması ile bir avantaj sağlayabilir. Diğer yandan, denize yakın olma, toprak elverişliliği ve su bolluğu ile bir ilişkisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. 19.yy.dan itibaren gelişen teknoloji ve sanayi faaliyetlerinin artmasına bağlı olarak ortaya çıkan kentleşme, orman yangınları, tarımda kullanılan ilaçlar, kanalizasyon atıkları, fabrika atıkları ile oluşan kirlenmeler sonucunda, su havzalarının korunması önem kazanmıştır. Çünkü kent çöplükleri, kentlerin kanalizasyon atıkları, fabrika atıkları ve tarımsal ilaçların denetimi olmadan, gelişigüzel çevreye yayılmaları su havzalarının hızlı bir şekilde kirlenmelerine yol açmaktadır. Söz konusu olan bu problemlerin en fazla görüldüğü akarsu havzaları Sakarya ve Susurluk Nehirleridir. Susurluk Nehri'nin Ege ve Marmara Bölgelerinde havzası bulunmaktadır ve Susurluk Nehri Marmara Denizi'ne dökülmektedir. Sakarya Nehri'nin ise Ege, İç Anadolu, Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde havzası bulunmaktadır ve Sakarya Nehri Karadeniz'e dökülmektedir. Bu iki akarsuyun yerleşim ve sanayi özellikleri düşünüldüğünde suları içme suyu olarak fazla elverişli değildir.

Diğer nehirlerden Çoruh'un Doğu Karadeniz ve Gürcistan'da havzası bulunmaktadır. Murat Nehri ise Fırat Nehri'nin başlangıç kollarından biridir ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde havzası bulunmaktadır. Bu nehirlerin havzalarının çevresi yerleşme ve sanayi açısından düşünüldüğünde suları içme suyu açısından çok daha elverişlidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

4. Yağış ve nemliliğin fazla olduğu yerlerdeki topraklarda, yıkanmadan dolayı tuz ve kireç oranı çok az olurken, kurak ve yarı kurak bölgelerdeki topraklarda tuz ve kireç oranı çok yüksek olmaktadır. Harita üzerinde gösterilen merkezlerden II numara Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup aşırı sıcaklık ve buharlaşmadan dolayı tuz ve kireç oranı çok yüksektir.

IV numaralı merkez Orta Karadeniz Bölümü'nde yer almakta olup, her mevsim yağış aldığından topraklarındaki tuz ve kireç oranı en az olan yerdir. Tuz ve kireç oranı Güneydoğu Anadolu'dan sonra sırasıyla, V numaranın bulunduğu Menteşe Yöresi, I numaranın bulunduğu Ergene Ovası, III numaranın bulunduğu Erzurum - Kars Bölümü ve IV numaranın bulunduğu Orta Karadeniz şeklinde sıralanır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Seçeneklerdeki bölümler yeryüzü şekilleri açısından değerlendirildiğinde, hepsinde de fazla engebenin olmadığı, düzlüklerin geniş yer kapladığı görülür. Tarımsal nüfus yoğunluğu, tarımla uğraşan nüfusun tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilen yoğunluktur. Seçeneklerden Çatalca - Kocaeli Bölümü'nde tarımsal alan fazla olmamasına karşın tarımla uğraşan nüfus da çok azdır. Çünkü bölümde ekonomik faaliyet olarak sanayi, ulaşım, ticaret, turizm, eğitim ön plana çıkmıştır.

Diğer seçeneklerden Ergene Bölümü Marmara Bölgesi'nin, Orta Kızılırmak ve Konya Bölümleri İç Anadolu Bölgesi'nin, Orta Fırat Bölümü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin bölümleri olup son derece sade ve geniş ovaların bulunduğu bölümlerdir. Bu nedenle bu bölümlerde tarımsal nüfus azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Kırsal kesimlerden kent merkezlerine olan göçü azaltmak için şu tedbirler alınmalıdır:

Modern tarım yöntemleri ve özellikle sulama yaygınlaştırılmalıdır.

Besi ve ahır hayvancılığı geliştirilmelidir.

Tarıma dayalı sanayi kolları, kırsal alanlara kaydırılmalıdır.

Kırsal kesimlerde ticareti geliştirici teşvikler yapılmalıdır.

Ulaşım olanakları geliştirilmeli ve çeşitlendirilmelidir.

Kırsal alanlarda eğitim, sağlık, yol, su, elektrik gibi hizmetler yaygınlaştırılmalıdır.

Ancak köy ve belde sayısının artırılması, kırsal kesimden göçü önleyici bir çözüm olamaz. Ülkemizde 35.000'den fazla köy olmasına rağmen kırsal kesimden kentlere doğru hızlı bir göç akışı söz konusudur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Beşerî ve ekonomik nedenlerle köylerden ayrılanların kurduğu, köyden daha küçük olan, tek ev ile köy arasında geçiş tipi olan yerleşmelere köyaltı yerleşmeleri denir. Başlıca köyaltı yerleşmeleri; mahalle, çiftlik, divan, mezra, dam, dalyan, ağıl, oba, güzlek, yayla, yazlıklar, bağevi, dağevi, değirmenocağı gibi devamlı ya da geçici yerleşmelerdir. Karadeniz Bölgesi'nde mahalle, mezra, divan ve yayla gibi köyaltı yerleşmeleri vardır. Akdeniz Bölgesi'nde yayla, mahalle, çiftlik, dalyan, yazlık sahil yerleşmeleri gibi köyaltı yerleşmeleri vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde mezra, kom, ağıl köyaltı yerleşmeleri yaygındır. Ege Bölgesi'nde çiftlik, mahalle, yazlık yayla köyaltı yerleşmeleri vardır. Marmara Bölgesi'nde yer alan Ergene Bölümü'nde çiftlik ve yazlık dışında, pek köyaltı yerleşmelerine rastlanmaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Sınırları belirli bir alanda, belirli bir zamanda yaşayan toplam insan sayısına nüfus denir. Ülkemizdeki bir merkezin iki sayım dönemi arasında doğum ve nüfus artış oranını gösteren grafikten göç alıp almadığını bulabiliriz. Çünkü doğum oranına göre nüfus artış oranı daha fazla ise bu, o bölgenin göç aldığının bir göstergesidir.

Doğum ve nüfus artış oranına bakılarak nüfus miktarı, aktif nüfus oranı, kadın - erkek oranı ve nüfusun sektörel dağılımı elde edilemez. Çünkü bu bilgiler yalnızca, doğum ve artış oranından değil, diğer ek bilgilerin olması ile elde edilecek bilgilerdir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

9. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarına yakın olan yerlere açılmaktadır. Ham madde kolay taşınabilecek özellikte ise alanları dikkate alınmaktadır. Ham maddenin bozulma riski varsa ya da pahada hafif, yükte ağır ise fabrikaların ham madde yakınında kurulma zorunluluğu vardır. Konserve, salça, çay ve şeker fabrikalarının dokuma fabrikalarına göre ham maddeye daha yakın olma zorunluluğu vardır. Çünkü bu ürünlerin bozulma risklerinin fazla olması, ayrıca şeker pancarında maliyetin çok fazla artması ve alınabilecek şeker oranının azalması, ham maddeye yakınlığı zorunlu kılmıştır. Oysa dokuma fabrikaları diğer ürünlere göre taşınması daha kolay, ekonomik değeri daha yüksek ve bozulma riski az olduğu için fabrikaları ham maddeye çok yakın olma gibi zorunluluğu yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Bir yörede hayvancılığın yaygınlaşmasına bağlı olarak gerek et gerek süt üretiminde çok önemli artışlar olur. Hayvancılık çok önemli ölçüde gelir sağladığı için, ekonomik seviyede yükselmeler olur. Ekonomik seviyenin yükselmesi ile yöre dışına olan göçlerde önemli ölçüde azalmalar görülür. Başta hayvancılıkla ilgili et, süt, deri, dokuma olmak üzere yeni iş kolları ortaya çıkar. Ancak hayvancılığın yaygınlaşması hayvancılıkla uğraşanların azalmasına yol açmaz aksine artmasını sağlar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Ekonomik değeri olan mineral ve elementlere maden denir. Bir madenin işletilebilmesi için;

Madenin çeşitli maddelerle karışık hâlde bulunduğu rezervinin işletme için yeterli olması,

Maden rezervi içinde saf maden oranının (tenör) yüksek olması,

Piyasada yeterince alıcının bulunması ve tüketiminin olması,

Madeni işleyebilmek için gerekli teknolojinin olması, (Kolay işlenmediği takdirde madenin işlenmesi ekonomik olmayacaktır.)

Kalifiye teknik elemanın bulunması gibi şartlara ihtiyaç vardır.

Ancak, madenin dağınık hâlde bulunması bir avantaj değil, dezavantaj oluşturur. Dağınık olması ulaşım, tesis yapımı gibi konularda masraf oluşturacağından ekonomik olmayacaktır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Haritada numaralarla gösterilen yerlerden I numara İç Anadolu Bölgesi'ni göstermektedir ve harita gösterilen diğer bölgelere göre yer altı kaynaklarının bölge ekonomisine olan katkısı daha azdır. Bölgede; cıva Sarayönü (Konya), tuz (Tuz Gölü), kaya tuzu (Kırşehir, Çankırı), krom (Eskişehir, Kayseri, Sivas), linyit (Eskişehir, Sivas), bor, lüle taşı ve amyant (Eskişehir), çinko ve demir (Kayseri) çıkartılır.

II numara ile gösterilen Ege Bölgesi'nde zımpara taşı (İzmir Aydın ve Muğla), cıva (Ödemiş), krom (Menteşe Yöresi), linyit (Soma, Tunçbilek, Değirmisaz, Tavşanlı, Seyitömer, Yatağan), tuz (Çamaltı Tuzlası), manganez (Kütahya), mermer (Afyon), bor (Emet, Sındırgı) çıkarılan bazı madenlerdir.

III numara ile gösterilen Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan madenler; demir (Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasançelebi), krom (Guleman, Palu), bakır (Maden, Pötürge), çinko ve kurşun (Keban), altın (Elazığ), kaya tuzu (Mercan, Tercan ve Erzincan), linyit (Afşin ve Elbistan), barittir (Muş).

IV numara ile gösterilen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde petrol (Raman, Garzan, Kurtalan, Ulaşlı, Adıyaman, Diyarbakır), fosfat (Mazıdağı), çinko ve krom (Toros Dağları), linyit (Cizre) çıkartılır.

V numara ile gösterilen Marmara Bölgesi'nde çıkarılan madenler; bor (Susurluk, Bigadiç, Bursa, Mustafakemalpaşa), linyit (Çan), mermer (Bilecik ve Marmara Adası), volfram (Bursa), doğal gaz (Hamitabat), demirdir (Eymir).

Seçeneklerde belirtilen bölgelerde çıkartılan madenler ve çıkartıldıkları yerler belirtilmiştir. Rezerv, ekonomik değer ve bölgenin diğer ekonomik özellikleri dikkate alındığında, yer altı kaynaklarının İç Anadolu Bölgesi ekonomisine katkısı en azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Ülkemizde dağlar genel olarak doğu - batı doğrultusunda uzanmaktadır. Karadeniz ve Akdeniz'de kıyıya paralel Ege'de ise kıyıya dik uzanan dağların kara yolu güzargâhında, akarsuların geçtiği arazilerde, iklim ve kıyı özelliklerinde farklılığa neden olmaktadır. Ancak buzul göllerinin varlığı dağların uzanış doğrultusuyla değil yükseltiyle ilgilidir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Türkiye'nin coğrafi bölgeleri içerisinde, tarımda sulamaya en çok ihtiyaç duyulan bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü ülkemizin en sıcak bölgesi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Bunda enlem, karasallık ve güneyden gelen çöl karakterli sıcak rüzgârların etkisi vardır.

Seçeneklerde sulamaya en az ihtiyaç duyulan bölgenin Karadeniz Bölgesi olduğu görülür. Bunda Karadeniz Bölgesi'nin her mevsim yağışlı olmasının ve yaz mevsiminin fazla sıcak olmamasının rolü büyüktür. Bölgeler sulama ihtiyacı fazla olandan az olana doğru sırasıyla, Güneydoğu Anadolu, Ege, Marmara, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri şeklinde sıralanır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile ilgili seçenekleri inceleyelim:

A) Doğu Anadolu Bölgesi 163.000 km² ve İç Anadolu Bölgesi 151.000 km² ile yüz ölçümüne sahipken Güneydoğu Anadolu Bölgesi 57.000 km² yüz ölçümü ile ülkemizin en küçük bölgesidir.

B) Yer altı kaynakları bakımından çeşit sayısı değişmekle birlikte, üç bölgede maden miktarı fazladır. Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan madenler; demir (Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasançelebi), krom (Guleman, Palu), bakır (Maden, Pötürge), çinko ve kurşun (Keban), altın (Elazığ), kaya tuzu (Mercan, Tercan ve Erzincan), linyit (Afşin ve Elbistan), barittir (Muş). İç Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan madenler; cıva (Sarayönü Konya), tuz (Tuz Gölü), kaya tuzu (Kırşehir,Çankırı), krom (Eskişehir, Kayseri, Sivas), linyit (Eskişehir, Sivas), bor, lületaşı ve amyant (Eskişehir), çinko ve demirdir (Kayseri). Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan madenler; petrol (Raman, Garzan, Kurtalan, Ulaşlı, Adıyaman, Diyarbakır), fosfat (Mazıdağı), çinko ve krom (Toros Dağları), linyittir (Cizre).

C) Her ne kadar eşit düzeyde olmasa da üç bölgede de temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bunda bölgelerde diğer ekonomik faaliyetlerin istenilen düzeyde gelişmemesinin rolü büyüktür.

D) Doğu Anadolu Bölgesi'nin özellikle kuzey ve yüksek kesimlerinde gür otlakların bulunmasına bağlı olarak büyükbaş hayvancılık gelişme göstermiştir. Ancak İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ise bozkırların yaygınlığına bağlı olarak küçükbaş hayvancılık gelişme göstermiştir.

E) Gerek Doğu Anadolu gerekse İç Anadolu Bölgesi' nde çok sayıda doğal göl bulunmasına karşın, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yeryüzü şekillerinin sadeliğine bağlı olarak kayda değer doğal göl yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Ülkemizde ayçiçeği üretiminin %75-80'lik kısmı Marmara Bölgesi'nde yapılır. Bölge üretiminin de büyük çoğunluğunu Ergene Bölümü karşılar.

Ayçiçeği üretiminin %8'i Karadeniz Bölgesi'nde yapılır. Bu oranın da önemli bir kısmı Batı Karadeniz Bölümü'nden karşılanır. Ayçiçeği üretiminin %10'u ise İç Anadolu Bölgesi'nde yapılır. Bu oranda en büyük pay Orta Kızılırmak Bölümü'ne aittir. Akdeniz Bölgesi bölümlerinden Adana'da Ege Bölgesi bölümlerinden Kıyı Ege'de önem teşkil eden ayçiçeği üretimi yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

17. Türkiye'nin kıyı bölgelerini Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgeleri oluşturur. Kıyı bölgelerinin iklim açısından ortak özelliği yıllık sıcaklık farkının az olmasıdır. Bu bölgelerde nemlilik fazla olduğu için yıllık sıcaklık farkları çok azdır.

Diğer seçenekler incelendiğinde, en çok yağışların kışın görülmesi kıyı bölgelerin hepsi için geçerli değildir. Karadeniz Bölgesi'nde en çok yağışlar sonbahar mevsiminde görülürken diğer kıyı bölgelerde kış mevsiminde görülür. Karadeniz Bölgesi'nde yaz mevsimi serin, kış mevsimi ılık geçerken, diğer kıyı bölgelerde yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ılık ve yağışlı geçmektedir. Karadeniz Bölgesi'nde yamaç yağışları, diğer kıyı bölgelerimizde ise cephe yağışları daha yaygındır. Bütün kıyı bölgelerimizde kış mevsiminde zaman zaman sıcaklıklar sıfır derecenin altına düşebilmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Ülkemizde deniz balıkçılığının %75-80'i Karadeniz Bölgesi'nde yapılmaktadır ve bölgenin ülke ekonomisine katkısı fazladır.

B) Bölge, doğal gaz (Akçakoca), taş kömürü (Zonguldak, Bartın), linyit (Çeltek), bakır (Küre, Çayeli, Murgul) başta olmak üzere çeşitli madenlerle ülkemiz ekonomisine katkı sağlar.

C) Türkiye ormanlarının %26'sı bu bölgede bulunur, orman ürünlerinde ülkemiz ekonomisine katkısı en fazla olan bölgedir.

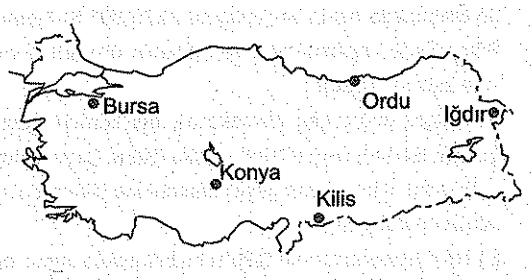
D) Karadeniz kıyı kesiminde turizmin gelişmemesinin en önemli nedeni, deniz turizmine elverişsiz iklim şartlarıdır. Bölge kıyılarında her mevsim yağış görülmesi ve güneşli gün sayısının çok az oluşu deniz turizminin gelişmesine engellemiştir. Ayrıca bölgede yaylacılık, kayak turizmi, dağcılık, rafting ve doğa turizm faaliyetleri yapılsa da ülkemiz ekonomisine katkıları çok fazla değildir.

E) Bölgenin dağlık ve engebeli olması ile akarsu sayısının fazla olmasına bağlı olarak hidroelektrik enerji potansiyeli fazla olan bir bölgedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

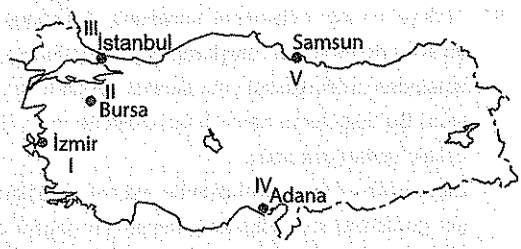
Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerden yerel saat farkının <u>en az</u>, gece - gündüz süresi arasında farkın <u>en fazla</u> olduğu kent ikilisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bursa - Konya
B) Iğdır - Bursa
C) Ordu - Kilis
D) Kilis - Konya
E) Ordu - Iğdır

2. **Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında aşağıdaki yerlerden hangisi birinci derece deprem bölgesi içinde yer alır?**

A) Tuz Gölü çevresi
B) Mardin Eşiği
C) Teke Yöresi
D) Bakırçay Havzası
E) Bafra Ovası

3.

Haritada numaralarla gösterilen illerden hangisinde sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı diğerleriden <u>daha azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Karadeniz Bölgesi'nde dağların kuzey yamaçları yerleşme ve tarım için Akdeniz Bölgesi'ndeki dağların kuzey yamaçlarına göre daha elverişlidir.

Bu durum, iki bölgenin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olmasının bir sonucu <u>değildir</u>?

A) Sıcaklık ortalamaları
B) Denize yakınlık
C) Yağış miktarları
D) İş olanakları
E) Dağların uzanışı

5.

I. Fuar mevsiminin başlaması
II. Turizmin hareketlenmesi
III. Endüstriyel etkinliklerin artması
IV. İnşaat etkinliklerinin artması

İzmir ve çevresinde nüfusun yaz döneminde artış göstermesinde yukarıdakilerden hangilerinin etkisi <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

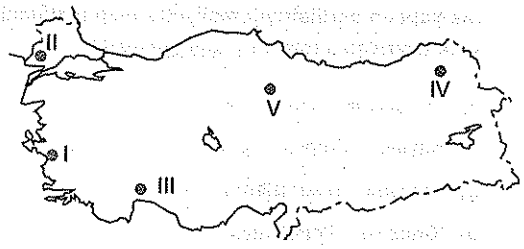
6. **Aşağıdaki kentlerden hangisinde tarımda insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinim diğerlerinden daha azdır?**

A) Rize B) Hakkâri C) Kırklareli D) Kırşehir E) Zonguldak

7. **Doğu Karadeniz, Adana ve Dicle Bölümlerinin nüfus ve yerleşme özellikleri bakımından tümünde ortak olan özellik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Tarımsal nüfus yoğunlukları fazladır.
B) Doğum oranları düşüktür.
C) Erkek nüfus oranı fazladır.
D) Dağınık yerleşmeler yaygındır.
E) Tarım önemli gelir kaynağıdır.

8.

Yukarıdaki haritada işaretli olan yerlerden hangisinde yaz yağışıyla oluşan gür otlaklara bağlı olarak büyükbaş hayvancılık gelişmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

- Türkiye'nin dış satım ürünleri arasında yer alır.
- İnşaat sektöründe kullanılır.
- İç Batı Anadolu'da rezervi fazladır.
- Kireç taşının başkalaşıma uğramasıyla oluşmuştur.

Yukarıda özellikleri verilen yer altı kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Demir B) Taş kömürü C) Mermer D) Krom E) Bor

uzmankariyer

10. **Aşağıdaki merkezlerden hangisinde yaygın olarak yapılan endüstriyel faaliyette ham maddenin yöre dışından sağlandığı <u>söylenemez</u>?**

A) Zonguldak – Demir çelik
B) Kayseri – Pamuklu dokuma
C) Samsun – Bakır işleme
D) Kırıkkale – Petrokimya
E) Çanakkale – Konserve

11. **Nevşehir Avanos'ta aşağıdaki akarsulardan hangisinin taşımış olduğu topraklara bağlı olarak yörede çanak ve çömlekçiliğin geliştiği söylenebilir?**

A) Yeşilırmak B) Sakarya C) Kızılırmak
D) Seyhan E) Porsuk

12. **Aşağıdaki bölgelerden hangisinde ulaşımın zor olmasında iklim koşulları ve yüzey şekillerinin birlikte etkili olduğu söylenebilir?**

A) Marmara Bölgesi
B) Akdeniz Bölgesi
C) İç Anadolu Bölgesi
D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
E) Doğu Anadolu Bölgesi

13. **Karadeniz Bölgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin diğer coğrafi bölgelerde benzeri <u>yoktur</u>?**

A) Küredeki bakır yataklarının
B) Samsun'daki delta ovalarının
C) Kaçkar Dağı üzerindeki buzulların
D) Bartın Çayı üzerindeki ulaşım ve taşımacılığın
E) Amasya'daki tarihî eserlere dayalı turizmin

14. **Marmara Bölgesi'nde ortalama yükselti ve eğimin az olması bölgede aşağıdakilerden hangisini olumsuz yönde etkilemiştir?**

A) Sanayi tesislerinin kuruluşunu
B) Ekilebilen tarım alanlarını
C) Hidroelektrik enerji üretimini
D) Ulaşım çeşitliliğini
E) Tarımda makine kullanımını

15. **Orta Karadeniz ve Adana Bölümlerinin kırsal kesiminde yaygın olarak bulunan oba yerleşmeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Göçebe aileler tarafından kullanılırlar.
B) Asıl ekonomik fonksiyonu tarımdır.
C) Barınma gereksinimi çadırlarla ve basit yapılarla karşılanır.
D) Nüfusun az olduğu kırsal yerleşme türüdür.
E) Küçükbaş hayvan sürüleri fazladır.

16. **Ege Bölgesi'ndeki aşağıdaki merkezlerden hangisinde, termik santrallerden kaynaklanan hava kirliliğinin <u>daha az</u> olması beklenir?**

A) Sarayköy B) Yatağan C) Tavşanlı D) Soma E) Gökova

17. **Akdeniz Bölgesi'nde iklim koşullarının aşağıdakilerden hangisi üzerindeki etkisinin <u>daha az</u> olduğu söylenebilir?**

A) Tarım alanlarından yılda birden fazla ürün alınmasında

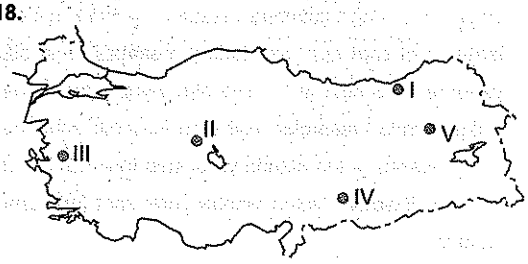
B) Yaz turizminin gelişmesinde

C) Antalya'da kıl keçisi yetiştiriciliğinde

D) Seracılığın yapılmasında

E) Adana çevresinde yaylacılığın yaygın olmasında

18.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde tahrip olan ormanların yerine yenisini yetiştirmek <u>daha kolaydır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

1.C 2.D 3.E 4.E 5.A 6.D 7.E 8.D 9.C 10.E 11.C 12.E 13.D 14.C 15.B 16.A 17.C 18.A

1. Doğu - batı doğrultusunda mesafesi az olan merkezlerde yerel saat farkı az olurken mesafesi fazla olan yerlerde yerel saat farkı fazla olur. Ayrıca doğu - batı istikametinde mesafeleri eşit olan iki farklı enlemden kutup tarafına yakın olanda yerel saat farkı daha fazla olurken, Ekvator'a yakın olanda yerel saat farkı daha az olur.

Dünya'nın eksen eğikliğine bağlı olarak gece - gündüz süresi arasındaki fark, Ekvator'dan kutuplara doğru artış gösterir.

Harita üzerinde verilen kent ikililerinden, boylam farkının azlığına bağlı olarak yerel saat farkının en az olduğu kent ikilisi Ordu ile Kilis'tir. Buna karşın en güneyde bulunan kent Kilis, en kuzeyde bulunan kent Ordu olduğu için, bu kentler arasında gece - gündüz süreleri arasındaki fark en fazladır.

Diğer kentlerden yerel saat farkının en fazla, gece-gündüz süresi arasındaki farkın en az olduğu kent ikilisi de Bursa - Iğdır'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Türkiye III. jeolojik zamanda Alp - Himalaya kıvrım sistemiyle oluşmuş, genç ve hareketli bir ülkedir. Türkiye'de başta Batı Anadolu, Kuzey Anadolu ve Doğu Anadolu Fay Hattı olmak üzere çok sayıda büyük ya da küçük fay hattı bulunmaktadır. Hareketli olan bu fay hatlarında tektonik deprem görülme olasılığı çok fazladır. Seçeneklerde belirtilen yerlerden Bakırçay Havzası Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunduğundan burada tektonik deprem görülme olasılığı çok yüksektir.

Buna karşın Karadeniz Bölgesi'ndeki Bafra Ovası, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Mardin Eşiği, İç Anadolu Bölgesi'ndeki Tuz Gölü çevresi, Akdeniz Bölgesi'ndeki Teke Yöresi, Türkiye'den geçen birinci derece deprem bölgesi uzağında oldukları için tektonik deprem görülme olasılığı daha azdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Haritada numaralandırılarak gösterilen İstanbul, Bursa, İzmir ve Adana ülkemizde sanayi kuruluşları bakımından çeşitliliğin ve sayının fazla olduğu illerdir. Bu illerde hizmet sektörünün de gelişmiş olması her iki sektörde çalışan nüfusun da fazla olmasına neden olmuştur. Samsun'da sanayi çeşitliliği diğerlerinden az ve hizmet sektörü diğerleri kadar çalışan nüfusa sahip değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Gerek Karadeniz gerekse Akdeniz Bölgesi'nde dağların uzanışı bir farklılık göstermez her ikisinde de dağlar doğu - batı doğrultusunda uzanır. Ancak Karadeniz Bölgesi'ndeki dağların kuzey yamaçları, güney ya-maçlara göre denize dönük olduğu için yağış miktarı daha fazla, sıcaklık ortalaması daha yüksek, denize daha yakın olduğu için deniz olanaklarından daha fazla yararlanma olanağına sahiptir. Bu avantajlardan dolayı iş olanakları daha fazla, dolayısıyla yerleşme ve tarım için daha elverişlidir. Oysa Akdeniz Bölgesi dağlarının kuzey yamaçlarında, karasal iklim şartları görüldüğü için yağış miktarı daha az, yükselti ve karasallıktan dolayı sıcaklık ortalaması daha düşük, denize daha uzak olma gibi dezavantajları olduğu için iş olanakları daha kısıtlı, dolayısıyla yerleşme ve tarım için daha az elverişlidir. Ancak her iki bölgede de dağların uzanış doğrultuları aynı olup, genel olarak doğu - batı istikametindedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. İzmir ve çevresinde yaz mevsimi döneminde nüfusun önemli ölçüde artış göstermesinin nedenlerinin başında turizm faaliyetleri gelir. Bu yöre gerek iklim şartları gerekse deniz özelliklerinin yanında, tarihî ve doğa güzelliklerinin zenginliği ile konaklama tesislerinin varlığına bağlı olarak çok fazla turist çekmektedir. Yörede çeşitli pazar, panayır ve fuarların düzenlenmesi dışarıdan nüfus kitlelerini çekmektedir. Özellikle uluslararası İzmir fuarı, gerek yurt içinden gerekse yurt dışından çok sayıda turist çekmektedir.

Endüstriyel etkinlikler mevsimlere göre değişme göstermeyen, süreklilik arz eden yıl içerisinde faaliyet gösteren etkinliklerdir. Yörenin iklim şartları elverişli olduğu için inşaat etkinlikleri yıl içerisine dağılsa da yaz mevsiminde biraz artış gösterir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Dağlık ve engebeli yörelerde, tarımsal faaliyetlerde, gerek insan gücüne gerekse hayvan gücüne duyulan gereksinim çok fazladır. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak tarımda makineleşme, insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinimi önemli ölçüde azaltsa da ortadan kaldırması mümkün değildir. Seçeneklerde belirtilen kentlerden Rize Doğu Karadeniz, Zonguldak Batı Karadeniz, Kırklareli Yıldız Dağları ve Hakkâri ise Hakkâri Bölümü'nde yer almakta olup son derece engebeli ve dağlık alana kurulmuş kentlerdir. Bu kentlerde tarımda hayvan ve insan gücüne olan gereksinim çok fazladır. Oysa Kırşehir İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde ova ve platolar üzerinde kurulan bir kenttir. Bu kent makineli tarıma çok elverişli olduğu için insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinim en azdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Doğu Karadeniz'de yer şekilleri dağlık ve engebeli olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olup Adana ve Dicle'de tarım alanları fazla oduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Doğum oranları Dicle ve Doğu Karadeniz'de Türkiye ortalmasının üstünde Adana'da ise altındadır. Doğu Karadeniz ve Dicle Bölümlerinde kadın nüfus fazla iken Adana'da erkek nüfus fazladır. Doğu Karadeniz'de dağınık yerleşmeler görülürken Adana ve Dicle'de toplu yerleşmeler görülür. Adana, Dicle ve Doğu Karadeniz'de ortak olan özellik tarımın önemli gelir kaynağı olmasıdır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Harita üzerinde numaralarla gösterilen yerlerden yaz yağışlarının görüldüğü yer IV numara ile gösterilen Erzurum - Kars Bölümü'dür. Yaz mevsiminde yağışların görülmesine bağlı olarak gür çayırlar oluşmakta ve bu çayırlar büyükbaş mera hayvancılığın gelişmesini sağlamaktadır. Buna göre D seçeneği doğru yanıttır.

Diğer seçeneklerde belirtilen, I numaralı yörede yoğun olmamakla birlikte, küçükbaş, kümes hayvancılığı ve ipek böcekçiliği yapılır. II numaralı yörede besi ve ahır hayvancılığı, III numaralı yörede küçükbaş hayvancılıktan kıl keçisi yetiştiriciliği ve V numaralı yörede küçükbaş hayvancılıktan koyun yetiştiriciliği ön plana çıkar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Sorunun öncülünde verilen bilgilere göre anlatılan yer altı kaynağı mermerdir. Mermer, kalkerin ısı ve basınca uğraması sonucunda oluşan, inşaat sektöründe yaygın olarak kullanılan, İç Batı Anadolu'da Afyon'da çok fazla rezervi bulunan ve yurt dışına ihraç edilen bir madendir.

Seçeneklerdeki diğer madenlerden demir, taş kömürü, bor ve krom madenleri sorunun öncülünde belirtilen özelliklerin bir ya da ikisinin özelliğini göstermiş olsa da özelliklerin hepsini kapsayan tek maden mermerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarına yakın olan yerlere açılmaktadır. Ham madde kolay taşınabilecek özellikte ise tüketim alanları dikkate alınmaktadır. Ham maddenin bozulma riski varsa ya da pahada hafif, yükte ağır ise fabrikaların ham madde yakınında kurulma zorunluluğu vardır. Seçeneklerde belirtilen kentlerde yapılan endüstriyel faaliyetler değerlendirildiğinde, Zonguldak'ta demir, Kayseri'de pamuk, Samsun'da bakır, Kırıkkale'de petrol ham maddesi bulunmayıp ülkemizin diğer yörelerinden veya yurt dışından ithal edilmektedir. Ancak Çanakkale'de kurulan konserve fabrikaları ham maddesinin büyük çoğunluğunu bulunduğu yöreden karşılamaktadır. Çanakkale balık, sebze ve meyve üretiminde büyük bir potansiyele sahiptir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Nevşehir'in Avanos ilçesinden geçen akarsu Kızılırmak Nehri'dir. Kızılırmak Nehri Yukarı Kızılırmak Bölümü'nün kavşak noktasındaki Kızıldağ'dan kaynağını alarak İç Anadolu Bölgesi'ni katettikten sonra, Orta Karadeniz Bölümü'nde Bafra delta ovasını oluşturduktan sonra Karadeniz'e dökülen bir akarsudur.

Seçeneklerdeki diğer akarsulardan, Yeşilırmak, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgesi'nde havzası bulunan ve Karadeniz'e dökülen bir akarsudur.

Sakarya Nehri; Ege, İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara Bölgeleri'nde havzası bulunan ve Karadeniz'e dökülen bir akarsudur. Ayrıca Porsuk Çayı, Sakarya Nehri'nin yukarı çığırını oluşturur. Ege ve İç Anadolu Bölgelerinde bulunmaktadır.

Seyhan Nehri; Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgelerinde havzası bulunan ve Akdeniz'e dökülen bir akarsudur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Doğu Anadolu Bölgesi ortalama 1500 - 2000 m civarında yükseltiye sahip, engebeli ve dağlık bir bölgedir. Dağlar genelde doğu - batı istikametinde uzanmakta ve bu dağların arasında fayların uzanışına bağlı olarak çöküntü vadileri sıralanmaktadır. Bu çöküntü vadilerinin uzantısına bağlı olarak bölgede ulaşım yolları da genelde doğu - batı yönünde uzanmaktadır. Ayrıca bölgenin yüksek ve deniz etkisine kapalı olmasından dolayı karasallığın fazla ve Sibirya yüksek basıncının etkili olması, kış mevsimin çok sert, kar yağışının yoğun olması ulaşımı olumsuz etkilemiştir.

Diğer seçeneklerdeki Marmara, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri yeryüzü şekilleri açısından genelde sade bir yapıya sahip oldukları için ulaşımı olumsuz etkilemez. Yine Marmara, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin iklim şartları ulaşımı olumsuz olarak çok fazla etkilemez. Ancak Akdeniz Bölgesi'nin yüksek ve iç kesimleri ile İç Anadolu Bölgesi'nin genelinde, kış mevsimindeki iklim koşulları ulaşımı olumsuz etkiler.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Buna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Küre'de bulunan bakır yatakları örneği Doğu Anadolu Bölgesi'nde Maden ve Pötürge'de de vardır.

B) Samsun'daki delta ovası örneği Ege ve Akdeniz Bölgesi kıyılarında da vardır.

C) Kaçkar Dağı üzerindeki buzulların örneği, Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgesi'ndeki yüksek dağlarda da vardır.

D) Bartın Çayı üzerinde gerçekleştirilen ulaşım ve taşımacılık örneği, başka hiçbir bölgemizin akarsuyunda yoktur. Bu özelliği ile Karadeniz Bölgesi tektir. Bartın Çayı üzerinde küçük çaplı gemiler ancak 7 km iç kesimlerine kadar girebilmektedir.

E) Amasya'da tarihî eserlere dayalı turizm örneği, ülkemizin bütün bölgelerinde çok sayıda bulunmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Marmara Bölgesi ülkemizin en alçak bölgesidir. Deniz seviyesinden ortalama yükseltisi 200 m'nin altında olan bu bölge yeryüzü şekilleri açısından da sade bir yapıya sahiptir. Yükselti ve eğimin az oluşu birtakım avantajları beraberinde getirmiştir.

Bölgede yer şekillerinin sadeliği sanayi tesislerinin kuruluşunu kolaylaştırmıştır. Ekilebilen alan oranı, diğer bölgelere göre %30'luk payla en fazladır. Ekilebilir alanın genişliği ve bölgenin düz alanların çokluğu tarımda makine kullanımını kolaylaştırmıştır. Bölge yer şekilleri avantajından dolayı, başta kara ve demir yolu ulaşımı olmak üzere çeşitlilik göstermesine katkı sağlamıştır. Ancak yükselti ve eğimin azlığı dağcılık ve kış turizmini olumsuz etkilemiştir. Bölgenin en yüksek dağı olan Uludağ (2543 m) dağcılık ve kış turizmine elverişlidir. Bölgede kış turizmine elverişli bir başka yer ise İzmit'te bulunan Kartepe (1606 m) kayak merkezidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

15. Oba; hayvancılıkla uğraşan aile ve aşiretlerin kurduğu geçici yerleşmelerdir. Anadolu'da ve özelilkle Ordu - Giresun yöresinin dağlık kesimlerinde yayla yerleşmelerine verilen addır. Orta Karadeniz ve Adana Bölümlerinde yaygın olan oba yerleşmeleri, yalnızca yaz mevsiminde kullanılır. Etrafa göre yüksekte yer alan (1500–2000 m) oba alanına "yayla", kış mevsiminin geçirildiği daha aşağıdaki yerlere ise "cenik" denmektedir. Geçici bir yerleşme şekli özelliği gösteren obalarda temel geçim kaynağı hayvancılıktır. Obalara Karadeniz Bölgesi'nden başka Toroslarda, Batı Anadolu'da, Güney Marmara'da ve Orta Anadolu'da rastlanır.

Oba yerleşmelerinde barınma ihtiyacı çadır ve basit barakalarda karşılanır. Çoğunlukla küçükbaş hayvancılık ile uğraşılır. Göçebe aileler tarafından kullanılan ve nüfusu çok az olan kır yerleşmeleridir. Oba yerleşmelerinde, asıl ekonomik faaliyet tarım değil, hayvancılık faaliyetidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Ege Bölgesi'nde bulunan termik santrallerden Yatağan (Muğla), Tavşanlı (Kütahya), Soma (Manisa) ve Gökova (Muğla) Termik Santralleri linyit ile enerji üretmekte, çevresinin ve havanın kirlenmesine yol açmaktadır. Oysa Sarayköy (Denizli) Termik Santrali jeotermal enerji ile çalışmaktadır ve hava kirliliğinin artmasında pek fazla rolü yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Akdeniz iklimi, 30 - 40° enlemleri arasında görülen, yaz mevsiminin sıcak ve kurak, kış mevsiminin ılık ve yağışlı geçtiği, ılıman özelliğe sahip bir iklimdir. Buna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Bu iklim özelliğine bağlı olarak tarım ürünlerinde yılda birden fazla ürün almak mümkündür. Tarıma elverişli, verimli ovalarının çok olmasının yanı sıra, kış mevsiminin ılık ve yaz mevsimi süresinin uzun olması yılda birden fazla ürün alınmasını sağlamaktadır.

B) Çok elverişli deniz ve kumsalının olmasının yanı sıra, güneşlenmenin çok fazla oluşu, yaz mevsiminin sıcak ve uzun olması deniz turizminin gelişmesini sağlamıştır. Ayrıca bölgenin diğer doğal ve tarihî değerleri turizme önemli katkı sağlamıştır.

C) Antalya'da kıl keçisi yetiştiriciliğinin yaygın olması iklim şartlarından daha çok, yer şekillerinin eğimli, engebeli yapıya sahip olmasının bir sonucudur.

D) Akdeniz Bölgesi ülkemizde seracılığın en fazla yapıldığı bölgedir. Bunun nedeni iklimin elverişliliğine bağlı olarak kış ılıklığı ve güneşli gün sayısının fazla olmasıdır.

E) Adana çevresinde yaz mevsiminin çok uzun ve sıcak olmasının yanı sıra, hayvancılık faaliyeti de yaylacılığı geliştirmiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Ormanın ve ormanı oluşturan ağaç cinsine göre değişmekle birlikte, ormanların büyüme ve gelişmesinde en fazla rolü iklim şartlarının elverişliliği oynar. Yeterli nem ve sıcaklığın olduğu yerlerde ormanların yetişmesi daha kolaydır. Harita üzerinde numaralarla gösterilen yerlerden tahrip edilmiş olan ormanın yenisinin en kolay yetiştirileceği yer I numaranın bulunduğu Doğu Karadeniz'dir. Bölümün her mevsim yağışlı olması, ormanın yetişebilmesi için sıcaklık ve toprak şartlarının elverişli olması bu durumda önemli rol oynar.

Harita üzerinde numaralarla gösterilen diğer yörelerde, tahrip edilen ormanın yetişebilme kolaylık sırası III, V, II ve IV şeklinde olacaktır. IV numaranın bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ormanların zor yetişmesinin nedeni, yaz yağışlarının azlığına bağlı olarak yaşanan şiddetli kuraklıktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

1. **Yıl içinde bazı tarihler ve bu tarihlerde Türkiye'de yaşanan özelliklerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) 23 Eylül'de bütün merkezlerde gece - gündüz süresi eşittir.

B) 21 Haziran'da Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan gündüz süresi, Akdeniz'den fazladır.

C) 21 Aralık'ta Marmara'da yaşanan gece süresi, İç Anadolu'dan fazladır.

D) 21 Mart'ta bütün merkezlerde Güneş doğduktan 12 saat sonra batar.

E) 21 Haziran'da Güneydoğu Anadolu'da aynı meridyen üzerindeki kentlerde Güneş'in doğuş ve batış anı aynıdır.

2. **Aşağıdaki ovalardan hangisi, akarsular tarafından taşınan alüvyonların kıyıda birikmesi sonucunda oluşmuştur?**

A) Harran B) Ergene C) Niksar D) Silifke E) Develi

3. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki yükselti basamaklarının toplam yüz ölçümü içindeki oranları gösterilmiştir.

Yükselti ağırlık (m)	Toplam yüz ölçümü içindeki paylar (%)
0-500	17.5
500-1000	26
1000-2000	49.5
2000'den yüksek yerler	7

Yalnızca tablodaki bilgilerden yararlanılarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Denizlerin derin kısmı ile kıyı dağları arasındaki fark 5.000 m'yi geçer.

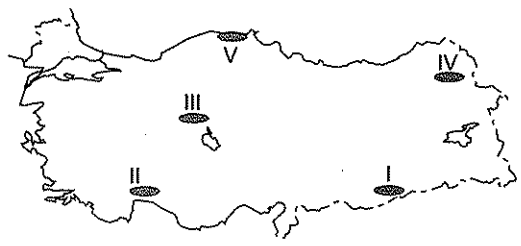
B) Türkiye'nin yaklaşık yarısı 1.000 - 2.000 m arasındadır.

C) İç Anadolu'da yüksek düzlükler geniş yer kaplar.

D) Doğu Anadolu'da ovaların yükseltileri 2.000 m'yi geçer.

E) Türkiye'de yükselti batıdan doğuya doğru artar.

4.

Türkiye'de kış sıcaklıkları dağılışı düşünüldüğünde haritadaki işaretli merkezlerden hangileri arasındaki sıcaklık farkı <u>en fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

5.

I. Yazlar serin kışlar ılık geçer.
II. Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
III. Her mevsim yağışlıdır.
IV. Yağışlar genelde yamaç yağışları şeklindedir.
V. En fazla yağış sonbaharda düşer.

Yukarıda Karadeniz iklimiyle ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de nüfus; fiziki ve ekonomik etkenlere bağlı olarak bölgelere göre farklılık göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun sık olarak toplandığı yerlerden biri değildir?

A) Sanayi bölgeleri
B) Akarsuların oluşturduğu kıyı ovaları
C) Karstik arazinin yaygın olduğu yerler
D) İklim bakımından elverişli yerler
E) Yer altı kaynakları bakımından zengin olan yerler

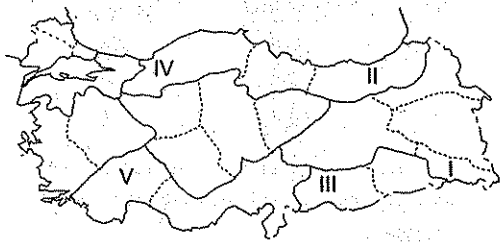
7. Aşağıda verilen bölge ve o bölgede yaygın olan köyaltı yerleşme çeşidi eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Bölge	Köy Altı YerleşmeTürü
A)	Doğu Anadolu	Kom
B)	Karadeniz	Yayla
C)	Ege	Çiftlik
D)	Doğu Anadolu	Divan
E)	Akdeniz	Oba

8. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye'deki bütün kıyılarda yetiştirildiği söylenebilir?

A) Pamuk B) Mısır C) Fındık
D) Çay E) Keten

9.

Haritada numaralarla gösterilen bölümlerin hangisinde, arazinin düzlük olması nedeniyle küçükbaş hayvanlardan koyun yetiştiriciliği yoğun olarak yapılmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Zonguldak ve çevresinde çıkarılan taş kömürü aşağıdaki sanayi kollarından hangisinde enerji kaynağı olarak kullanılmaktadır?**

A) Dokuma B) Gıda C) Lastik
D) Otomotiv E) Demir çelik

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de üç farklı dönemde kır ve kent nüfus oranları gösterilmiştir.

Yıllar	Kır Nüfusu	Kent Nüfusu
1927	%76	%24
1965	%65	%35
2010	%24	%76

Kır nüfusunun azalıp kent nüfusunun artmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Tarımda makineleşme
B) Ekilebilir arazilerin miras yoluyla parçalanması
C) Kentlerde sanayi faaliyetlerinin yoğun olması
D) Tarımsal ürün çeşidinin artması
E) Eğitim ve sağlık olanakları

12. **Türkiye'nin çeşit ve rezerv bakımından en zengin yer altı kaynaklarına sahip olan Yukarı Fırat Bölümü'nde aşağıdaki madenlerden hangisi çıkarılmaz?**

A) Bakır B) Krom C) Bor
D) Linyit E) Demir

13. **Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nde sanayi tesislerinin kurulması ve gelişebilmesi için diğerlerine göre daha az sorun oluşturmaktadır?**

A) İş gücü B) Sermaye C) Pazarlama
D) Ulaşım E) Ham madde

14. Geleneksel tarım yöntemlerinin terk edilerek makineli tarımın yaygınlaşması kentlere göçün nedenlerinden biridir.

Türkiye koşulları düşünüldüğünde aşağıdaki illerden hangisinde bu nedene dayalı göçler diğerlerinden daha azdır?

A) Artvin B) Konya C) Kırşehir
D) Batman E) Uşak

15. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de iç ticareti canlandırdığı söylenemez?

A) Her türlü ihtiyaç malzemesinin tüketicilere sunulduğu büyük mağazaların açılmasının

B) Yılın belirli dönemlerinde kurulan birkaç günden birkaç haftaya kadar sürebilen panayırların

C) Tarım, ticaret sanayi ve kültür alanlarında ürünlerin tanıtıldığı fuarların

D) Nüfusun artışına bağlı olarak idari yapılanmada meydana gelen değişikliklerin

E) Çeşitli ticari malların toptan satışının yapıldığı ve fiyatlarının belirlendiği borsaların

16. Akdeniz Bölgesi'nde yapılan aşağıdaki turizm faaliyetlerinden hangisinin bölge ekonomisine katkısı diğerlerine göre daha azdır?

A) Yat turizmi

B) Deniz turizmi

C) Kaplıca turizmi

D) Kış turizmi

E) Tarih turizmi

17. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'nin yüzey şekilleri özeliklerinden biri değildir?

A) Sönmüş volkanik dağlar bulunur.

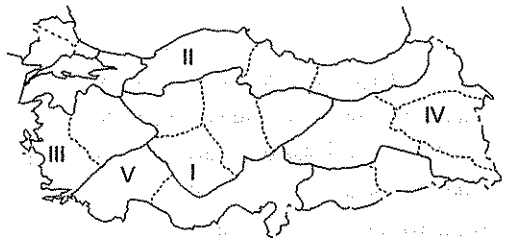
B) Platolar geniş yer kaplar.

C) Tüflü arazilerde peribacaları çok yaygındır.

D) Volkanik set gölleri bulunur.

E) Ortalama yükselti ve eğim fazladır.

18.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen bölümlerden hangisinde nüfus yoğunluğu daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.E 2.D 3.B 4.D 5.B 6.C 7.D 8.B 9.C 10.E 11.D 12.C 13.A 14.A 15.D 16.C 17.C 18.C

1. Seçenekler degerlendirildiğinde;

A) 23 Eylül tarihinde Güneş ışınları Ekvator'a dik olarak geldiği için, bütün dünyada gece-gündüz eşitliği yaşanır.

B) 21 Haziran tarihinde, Güneş ışınları Yengeç dönencesine dik vurmakta ve güneyden kuzeye doğru gittikçe gündüz süresinde uzama görülmektedir. Bu sebeple gündüz süresi daha kuzeyde bulunan Karadeniz Bölgesi'nde, daha güneyde bulunan Akdeniz Bölgesi'ne göre daha fazladır.

C) 21 Aralık tarihinde Güneş ışınları Oğlak dönencesine dik olarak vurmakta ve güneyden kuzeye doğru gittikçe gündüz süresinde kısalma, gece süresinde uzama görülmektedir. Buna göre İç Anadolu Bölgesi'ne göre daha kuzeyde bulunan Marmara Bölgesi'nde gece süresi daha uzundur.

D) 21 Mart tarihinde Güneş ışınları Ekvator'a dik olarak vurduğu için, bütün dünyada, Güneş doğduktan 12 saat sonra batar.

E) 21 Haziran tarihinde, güneyden kuzeye doğru gittikçe gündüz süresinde uzama görülür. Bu nedenle aynı meridyen üzerinde Güneş aynı anda doğup aynı anda batmaz. Gündüz süresi kuzeyde uzun olduğu için, daha erken doğup daha geç batar. Daha güneyde ise gündüz süresi daha kısa olduğu için geç doğup erken batar. Aynı meridyen üzerindeki bütün noktalarda, yalnızca 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde Güneş aynı anda doğup aynı anda batar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Akdeniz Bölgesi'nde bulunan Göksu Nehri'nin taşımış olduğu alüvyonlar, Akdeniz kıyısında birikerek Silifke delta ovasını oluşturmuştur. Buna göre D seçeneği doğru yanıttır.

Seçeneklerdeki Harran (Altınbaşak) Ovası Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Niksar Ovası Karadeniz Bölgesi'nde, Ergene Ovası Marmara Bölgesi'nde yer alan tektonik oluşumlu ovalardır. Develi Ovası ise İç Anadolu Bölgesi'nde Erciyes Dağı eteklerinde dağ eteği ovasıdır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Yalnızca tablodaki bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Tablodaki bilgilerden, denizlerin derin kısmı ile kıyı dağları arasındaki farkın 5.000 m'yi geçtiğini çıkaramayız.

B) Türkiye yüz ölçümünün, %49,5 payla yaklaşık yarısının yükseltisinin 1.000-2.000 m arasında olduğu anlaşılmaktadır.

C) Gerçekte İç Anadolu Bölgesi'nde yüksek düzlüklerin geniş yer kapladığı bilgisi doğru olmasına karşın, bu bilgiye tablodaki bilgilerden ulaşılamaz.

D) Tablodaki bilgilerden, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki ovaların yükseltilerinin 2.000 m geçtiği çıkarılamaz. Ayrıca bölgenin ovalarının yükseltisi birkaç istisna dışında 2.000 m'nin altındadır.

E) Gerçekte Türkiye'nin yükseltisi batıdan doğuya doğru artar, ancak tablodan bu bilgiyi çıkaracak veri yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Türkiye'de kış mevsiminde sıcaklığın en fazla olduğu yöre II numara ile gösterilen Antalya çevresidir. Antalya'da sıcaklığın yüksek olmasında enlem ve denizelliğin etkisi çok fazladır. Kış mevsiminde en soğuk olan yöre, IV numara ile gösterilen Kuzeydoğu Anadolu'da Kars çevresidir. Bunda enlem, yükselti, karasallık ve Sibirya yüksek basıncının etkisi büyüktür. Buna göre sıcaklık farkının en fazla olduğu yer II ve IV numaralı yerlerdir. Numaralandırılmış yörelerden kış sıcaklığının fazladan aza doğru sıralanışı II, V, I, III ve IV şeklindedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Karadeniz iklimi; her mevsimi yağışlı, yazları serin, kışları ılık geçen bir iklimdir. Bu iklimde maksimum yağışlar sonbahar, minimum yağışlar ise kış mevsiminde görülür. Bu iklimin görüldüğü yerlerde, dağların uzantısı ve hâkim rüzgâr yönüne bağlı olarak yamaç yağışları yaygın olarak görülür. Ancak bu iklimde nemliliğin fazla olmasından dolayı, yıllık sıcaklık farkı fazla değil, aksine çok azdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Sınırları belirli bir alanda, belirli bir zamanda yaşayan toplam insan sayısına nüfus denir. Bir yerdeki nüfus dağılışında iklim, yer şekilleri, toprak özellikleri, su kaynakları ve bitki örtüsü gibi doğal faktörlerin yanında endüstri, tarım, ticaret, yer altı kaynakları, ulaşım, turizm, tarihî faktörler gibi beşerî faktörler de etkilidir. Buna göre nüfuslu yerler seçeneklere göre ülkemizde örneklendirildiğinde;

A) Sanayi avantajından dolayı, Çatalca - Kocaeli, Güney Marmara Bölümü doğusu, İzmir çevresi, Çukurova

B) Akarsuların oluşturduğu kıyılardaki delta ovalarından dolayı Bafra, Çarşamba, Çukurova, Büyük Menderes, Küçük Menderes, Gediz Ovası.

C) Karstik arazinin yaygın olduğu yerler nüfus bakımından yoğun olmayan yerlerdir. Göller Yöresi, Taşeli ve Teke Platoları karstik arazi yapısına sahip olduğu hâlde nüfus bakımından çok seyrek yerlerdir.

D) Marmara, Karadeniz, Ege ve Akdeniz kıyıları iklim şartları bakımından çok elverişli olduğu için, nüfus bakımından genelde yoğun yerlerdir.

E) Zonguldak, Bartın, Karabük, Seydişehir, Afşin - Elbistan, Batman çevresi de yer altı kaynaklarının varlığından dolayı nüfus bakımından yoğun nüfuslu yerlerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Beşerî ve ekonomik nedenlerle köylerden ayrılanların kurduğu, köylerden daha küçük olan, tek ev ile köy arasında geçiş tipi olan yerleşmelere köyaltı yerleşmeleri denir. Buna göre seçenekler incelendiğinde;

A) Kom, hayvancılık için otlak alanlarına bağlı olarak çoğunlukla yazın kullanılan, köye bağlı yerleşme-lerdir. Kom yerleşmeleri Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaygındır.

B) Yayla yaz dönemlerinde, insanların hayvanlarını otlatmak için çıktıkları alanlardır. Günümüzde geleneksel yaylacılık anlayışı değişmeye başlamış ve turizm amaçlı yapılmaya başlanmıştır. Yaylacılık faaliyeti Karadeniz, Akdeniz, Ege Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu sıradağları üzerinde yaygındır.

C) Çiftlik; bir veya birkaç ev, ambar ve tarım arazisinden oluşan yerleşmelerdir. Bunların bazılarında tarım, bazılarında hayvancılık, bazılarında ise her iki faaliyet birlikte yapılır. Çiftlik Ege, Akdeniz, İç Anadolu ve Trakya'da yaygındır.

D) Divan, birkaç mahallenin tek muhtarlık olarak birleştiği kır yerleşmeleridir. Ülkemizde Batı Karadeniz'de yaygındır. Divan yerleşmelerine Doğu Anadolu Bölgesi'nde pek rastlanmaz.

E) Oba, göçebe çobanların çadır ve barakalarından oluşan yerleşmelerdir. Akdeniz Bölgesi'nde ve Orta Karadeniz Bölümü'nde yaygındır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

8. Seçeneklerde verilen tarım ürünlerinden, ülkemizin bütün kıyılarında yetiştirilen tarım ürünü mısırdır. Akdeniz, Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde yoğun olarak yetiştiriliyor olsa da Ege ve yukarıda adı geçen kıyı bölgelerimizin bazı kesimlerinde fazla üretilmemesinin nedeni, yetişemediğinden değil, daha çok ekonomik getirisi olan tarım ürünlerin tercih edilmesidir.

Pamuk; Akdeniz, Ege ve Marmara kıyı bölgelerimizde yetişmesine karşın, Karadeniz kıyılarında iklim koşullarından dolayı yetişebilme olanağı bulamaz.

Fındık; Karadeniz ve Marmara kıyı bölgelerimizde bol miktarda yetişebilirken, Ege ve Akdeniz kıyılarımızda ekonomik olarak yetişebilme olanağı bulamaz.

Çay, yalnızca Karadeniz Bölgesi'nin Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştirilmektedir. İklim şartlarından dolayı diğer bölgelerin kıyılarında yetişebilme olanağı bulamaz.

Keten, ekimi devlet iznine bağlı olan tarım ürünü olup bu ürünün Batı Karadeniz ve Marmara Bölgelerinin Karadeniz kıyı kesimlerinde ekimine izin verilmiştir. Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarında ekimine izin verilmemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Harita üzerinde numaralarla gösterilen bölümlerden; I numara Hakkâri Bölümü, II numara Doğu Karadeniz Bölümü, IV numara Batı Karadeniz Bölümü, V numara Antalya Bölümü'dür. İsimleri belirtilen bu bölümler son derece engebeli, eğimli ve dağlık bir arazi yapısına sahip olup düzlük alanlar çok azdır. Buna karşın III numara ile gösterilen yer Orta Fırat Bölümü olup plato ve ovalardan oluşan geniş düzlüklere sahip bir bölümdür. Küçükbaş hayvanlardan koyun yetiştiriciliği bu bölümde çok yaygındır. Bunun sebebi koyunun bozkır bitki örtüsünü sevmesi, susuzluğa karşı dayanıklı olması ve fazla engebeli yerler yerine düz alanlarda daha kolay yaşamasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Oluşumun büyük bölümünü I. jeolojik zamanda tamamlayan Zonguldak ve çevresi taş kömürü yatakları bakımından zengindir. Yöre ülkemizde taş kömürünün çıkarıldığı tek yer olma özelliğine de sahiptir. Kalorisi yüksek bir enerji kaynağı olan taş kömürü Divriği'de çıkarılan demirin Karabük ve Ereğli'de taşınmasına ve bu iki merkeze demir çelik fabrikalarının kurulmasına olanak sağlamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Ülkemizde 1927 yılından günümüze dek köylerden kentlere yaşanan yoğun göçler sonucunda kır nüfusu azalış gösterirken kent nüfusu artmıştır. Kırsaldan kentlere yapılan göçlerin nedenleri arasında tarımda makine kullanımı, tarım topraklarının miras yoluyla parçalanması, kentlerde iş, eğitim ve sağlık olanaklarının fazla olması etkilidir. Tarım ürünleri çeşitliliğinin artması ise olumlu bir özellik olup kırsalda göçü önleyici özelliğe sahiptir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

12. Yukarı Fırat Bölümü'nde çıkarılan bazı madenler, Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasançelebi'de demir; Guleman, Palu'da krom; Maden, Pötürge'de bakır; Keban'da çinko; Keban'da kurşun; Elazığ'da altın; Mercan, Tercan ve Erzincan'da kaya tuzu; Afşin ve Elbistan'da linyittir. Ancak bor madeni Yukarı Fırat Bölümü'nde çıkartılmaz. Bor madeni ülkemizde yalnızca Susurluk havzası çevresinde çıkartılır. Çıkartıldığı yerler Seyitgazi (Eskişehir), Emet (Kütahya), Mustafakemalpaşa (Bursa), Bigadiç ve Susurluk'tur (Balıkesir).

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Sanayinin belirli yörelerde yoğunlaşmasında; ham madde, ulaşım, enerji faktörü, iş gücü, iklim ve pazar koşulları başta gelir. Marmara Bölgesi'nde sanayinin kurulmasında en önemli sorunların başında sermaye problemi gelir. Bölgenin kara, demir, deniz ve hava ulaşımına elverişli olması sanayinin kurulup gelişmesinde problem oluşturmadığı anlamı taşımaz. Gerek ham maddenin bölge dışından getirilmesi, gerek-se imal edilmiş olan ürünlerin bölge dışına pazarlanması iyi ulaşım ağı gerektirdiği gibi, önemli bir maliyet de getirir. Dolayısıyla bölgede sanayinin kurulup gelişmesinde, sermaye, ham madde, pazar ve ulaşımda zorluklar yaşanır. Ancak bölge sanayi kuruluşları için en az sorun teşkil edecek olan iş gücü sağlanmasıdır. Nüfusun hızlı arttığı ve işsizliğin çok yüksek seyrettiği ülkemizde, iş gücünü temin etmek daha kolay olacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Ülkemizde kentlere göçün nedenlerinden biri olan geleneksel tarım yöntemlerinin terk edilerek makineli tarımın yaygınlaşması sonucunda insalar işsiz kalmakta ve göçler yaşanmaktadır. Seçeneklerde verilen illerin coğrafi özellikleri düşünüldüğünde Artvin yüzey şekilleri bakımından dağlık ve engebeli bir yapıya sahip olup tarımda makine kullanımına elverişli değildir. Bu nedenle ilde makineleşmeye bağlı göçlerin diğerlerinden daha az yaşandığını söyleyebiliriz. Diğer seçeneklerde verilen Konya, Kırşehir, Batman ve Uşak illerinde yer şekilleri sade olup tarımda makine kullanımı yaygındır. Bu durum da kentlere göçün yaşanmasına neden olur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Bir geçim kaynağı olan iç ticaret, ülke sınırları içerisinde mal ve hizmetin, alım ve satımına denir. Ülkemizde iç ticaretin hacmi son yıllarda hızla büyümektedir. Bunda tarım ve sanayi ürünlerinin üretiminin artması, kalitesinin yükselmesinin yanı sıra ürünlerin çeşitlilik kazanması da etkilidir. Ayrıca kentlerde çok büyük mağazaların açılması, fuar, pazar ve panayırların kurulması, çeşitli malların toptan satıldığı ve fiyatların belirlendiği borsaların olması, iç ticaretin gelişmesinde çok büyük rol oynamaktadır. Bunlara karşın idari yapılanmada meydana gelen değişmeler iç ticareti doğrudan etkileyecek, canlandıracak bir olgu değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Akdeniz Bölgesi ülkemizin en önemli turizm potansiyeline sahip bölgelerin başında gelmektedir. Özellikle Antalya Bölümü'nde çok sayıda koy ve körfezin bulunması ve iklim şartlarının elverişliliği yat turizmin gelişmesine katkı sağlamıştır. Deniz turizmine son derece elverişli plajların bulunması, deniz suyunun temiz ve denize girme süresinin uzun olması etkilidir. Kış turizmi çok yoğun olmasa da, Isparta'da Davraz Dağı, Antalya'da Beydağları ve Saklıkent çevresinde kış turizmine yönelik aktiviteler yapılmaktadır. Bölgede çok sayıda tarihsel değer vardır. Kale ve surların yanı sıra Perge, Side, Aspendos, Demre gibi antik kentler, tarihî özelliğe sahip mağaralar, çok sayıda yerli ve yabancı turisti kendisine çekmektedir. Ancak Akdeniz Bölgesi'nde kaplıca turizminin bölge ekonomisine katkısı en azdır. Hatay'daki Reyhanlı Kırıkhan ve Kahramanmaraş'ta Zeytin Ilıcası varsa da bunların bölge ekonomisine katkısı çok yüksek değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Doğu Anadolu Bölgesi ile yüzey şekilleri değerlendirildiğinde;

A) Bölgede Nemrut, Süphan, Tendürek ve Ağrı gibi sönmüş volkanik dağlar vardır.

B) Bölgede Erzurum - Kars ve Ardahan Platoları vardır.

C) Bölgede lokal olarak peribacaları görülse de yaygın olduğu doğru değildir. Tüflü arazi Van ilinin Başkale ilçesinde çok dar bir yerde görülüp birkaç peribacası örneği bulunmaktadır.

D) Bölgede Çıldır, Balık, Nazik, Erçek, Haçlı, Van Gölü gibi volkanik set gölleri vardır. (Van Gölü hem tektonik hem de volkanik set oluşumlu bir göldür.)

E) Ortalama yükseltisi 1.500 - 2.000 m civarında olan yüksek eğimli ve engebeli bir bölgedir.

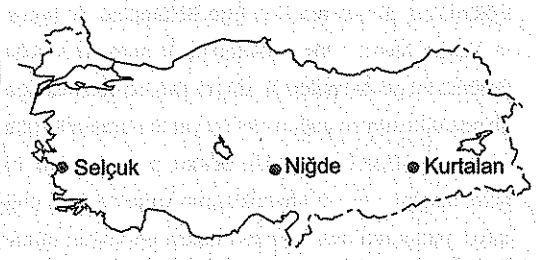
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. I numara Konya Bölümü'nü, II numara Batı Karadeniz Bölümü'nü, III numara Kıyı Ege Bölümü'nü, IV numara Yukarı Murat - Van Bölümü'nü V numara Antalya Bölümü'nü göstermektedir. Gösterilen bu bölümler içerisinde nüfusun en yoğun olduğu yer III numara ile gösterilen Kıyı Ege Bölümü'dür. Bölüm; sanayi, tarım, turizm, ulaşım, yer altı kaynaklarının yanında fiziki coğrafya şartlarının avantajından dolayı en yoğun nüfuslu bölümdür. Bunun dışında Batı Karadeniz'de Zonguldak, Karabük çevresinde; Antalya Bölümü'nün Antalya il merkezinde; Konya Bölümü'nün Konya il merkezinde nüfus yoğunluğu fazladır. Yukarı Murat - Van Bölümü'nün genelinde ise nüfus yoğunluğu çok azdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerin aşağıdaki özelliklerinden hangisi matematik konumun bir sonucudur?

A) Sıcaklık değerlerinin farklı olması

B) Yerel saatlerinin farklı olması

C) Farklı iklimlerin görülmesi

D) Yükseltilerinin farklı olması

E) Aynı tarım ürününün farklı dönemlerde olgunlaşması

2. **Aşağıda verilen doğal göllerden hangisi, Bolu'da turizm açısından büyük önem taşıyan Abant Gölü ile aynı nedene bağlı olarak oluşmuştur?**

A) Manyas B) Eğirdir C) Tortum

D) Terkos E) Marmara

3. **Aşağıdakilerin hangisi Türkiye'nin büyük bir bölümünde yazların kurak geçmesinin nedenlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Dağların daha çok doğu - batı yönünde uzanması

B) Orta kuşakta, Yengeç dönencisine yakın olması

C) Sam yeli rüzgârının etkili olması

D) İç kesimlerde yüksek dağların bulunması

E) Havadaki nem oranının düşük olması

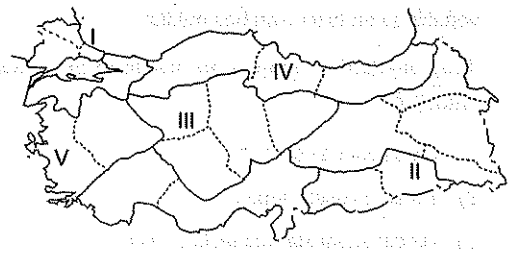
4. Torosların güney yamaçlarında kıyıdan itibaren topraklar kırmızı, kırmızımsı kahverengi ve koyu renkli çayır toprakları şeklinde değişim gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi bu toprak çeşitliliğinin <u>temel nedenidir</u>?

A) Yükselti B) Eğim C) Bitki Örtüsü

D) Bakı E) Yağış

5.

Haritada numaralarla gösterilen bölümlerden hangisinde doğum oranı yüksek olmasına rağmen nüfus artış hızının düşük olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de şehirlerin sınıflandırılmasında tarım, ticaret, sanayi, bilim - kültür, idari yapı ve askerî özellikler dikkate alınmıştır.

Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinin şehir özelliği kazanması diğerlerinden farklı bir fonksiyona sahip olmasından kaynaklanmaktadır?

A) İstanbul B) İzmir C) Gaziantep
D) Kırıkkale E) Erzurum

7. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de tahıl tarımı yapılan yerlerin ortak özellikleri arasında gösterilebilir?

A) Yağış rejimlerinin düzensiz olması
B) Akarsu ağının fazla olması
C) Kış aylarında sıcaklıkların eksi değere düşmemesi
D) Farklı iklim bölgelerinde yer almaları
E) Yılda birden fazla ürün elde edilmesi

8. Kış ılıklığı isteyen bir tarım ürününün, diğer koşullar elverişli olsa bile, aşağıdaki bölümlerinden hangisinde yetiştirilmesi güçleşir?

A) Adana
B) Kıyı Ege
C) Güney Marmara
D) Doğu Karadeniz
E) Yukarı Sakarya

9. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de arıcılığın yoğun olduğu yörelerin ortak özelliklerinden biridir?

A) Tarım gelirlerinin yüksek olması
B) Akarsu ağının seyrek olması
C) Yüzey şekillerinin engebeli olması
D) Volkanik arazilerin geniş yer tutması
E) Yaz mevsiminde sıcaklıkların fazla olması

10. Türkiye'de akarsuların yatağındaki suların akış hızı, yatağın eğimine, yatağın genişliine, bitki örtüsüne su miktarına ve taşınan yüke göre değişim gösterir.

Buna göre verilen özellikler dikkate alındığında aşağıdaki akarsuların hangisinin akış hızı daha fazladır?

A) Sakarya B) Aksu C) Çoruh
D) Manavgat E) Susurluk

11. **Aşağıdaki bölümlerden hangisinde yapılan etkinliğin yer aldığı bölgenin ekonomisine katkısının az olduğu söylenebilir?**

A) Kıyı Ege – Turizm
B) Erzurum-Kars – Hayvancılık
C) Batı Karadeniz – Ormancılık
D) Orta Fırat – Madencilik
E) Adana – Sanayi

12. Yukarı Fırat Bölümü, Doğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu en fazla olan bölümüdür.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun bir nedeni olamaz?

A) Yükseltinin az olması
B) İklimin elverişli olması
C) Yer altı kaynaklarının fazla olması
D) Endüstri tesislerinin yaygın olması
E) Hayvancılığın yaygın olması

13. **Aşağıdakilerden hangisi Kıyı Ege ile Güney Marmara Bölümlerinin ortak özelliklerinden biridir?**

A) Horst ve grabenlerin yaygın olması
B) Ortalama yükseltilerinin fazla olması
C) Ulaşım olanaklarının az olması
D) Endüstri ve ticaretin gelişmiş olması
E) Hayvancılık gelirlerinin yüksek olması

14. **Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de seyrek nüfuslu yerlerin tümünün ortak özelliği olduğu söylenebilir?**

A) Yüzey şekillerinin dağlık ve engebeli olması
B) Kışların ılık geçesi
C) Su kaynaklarının az olması
D) İş olanaklarının az olması
E) Deprem riskinin fazla olması

uzmankariyer

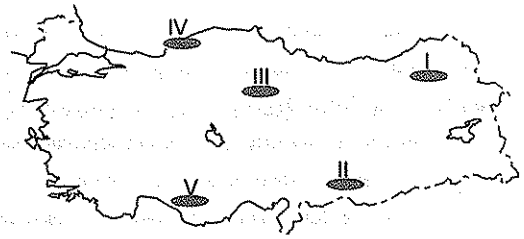
15.

I. İzmir limanı
II. İzmit limanı
III. Samsun limanı
IV. Mersin limanı

Yukarıdaki limanların hangilerinden yola çıkan bir geminin deniz yolunu kullanarak Atlas Okyanusu'na ulaşması için Türkiye'deki boğazların ikisinden de geçmesi gerekir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve IV E) II ve III

16.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde en soğuk ay ile en sıcak ay arasındaki fark daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Türkiye'deki bir merkezin özellikleri aşağıda verilmiştir:

- Balıkçılıktan elde edilen gelir yüksektir.
- Tarım alanlarında çalışanların sayısı fazladır.
- Kış ılıklığı isteyen tarım ürünleri yetiştirilebilir.
- Kırsal yerleşmeler yaygındır.

bu merkez aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Antalya B) Rize C) Samsun
D) Adana E) Bursa

18. Ege Bölgesi'nde görülen iklim özelliklerinin bölgede aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

A) Enerji üretimi
B) Endüstri çeşitliliği
C) Deprem riski
D) Tarım ürünü çeşidi
E) Nüfus özellikleri

1.B 2.C 3.D 4.A 5.B 6.E 7.A 8.E 9.C 10.C 11.D 12.E 13.D 14.D 15.C 16.A 17.B 18.C

1. Herhangi bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre olan konumuna matematik konum denir. Harita üzerindeki merkezlere göre seçenekler değerlendirildiğinde; merkezlerin sıcaklık değerlerinin farklı olması özel konumlarının bir sonucudur. Üç merkez de yaklaşık aynı enlem üzerinde yer aldığı için, Güneş ışınlarını alma açıları aynıdır. Ancak yükseltileri, karasallık dereceleri farklılık gösterir. Bunun sonucu olarak da sıcaklıkları farklı, görülen iklim özellikleri farklı, aynı tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi farklıdır. Ancak yerel saatlerinin farklılık göstermesi, bulundukları boylamın farklı olmasından kaynaklanır. Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesine bağlı olarak en doğuda yer alan Kurtalan'da yerel saat en ileri, en batıda yer alan Selçuk'ta ise en geridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Karadeniz Bölgesi'nin Bolu ilinde bulunan Abant Gölü, heyelan set gölüdür. Buna göre seçeneklerdeki göllerden Tortum Gölü, Erzurum'un Doğu Karadeniz'de kalan toprakları üzerinde oluşan heyelan set gölüne örnek teşkil eder. Buna göre Abant ve Tortum Gölleri heyelan gibi aynı neden sonucunda oluşmuş göllerdir.
Manyas Gölü Balıkesir'de bulunmaktadır ve tektonik oluşumludur. Eğirdir Gölü Isparta'da bulunmaktadır, tektonik ve karstik oluşumludur. Terkos (Durusu) Gölü İstanbul'da bulunmaktadır ve kıyı set oluşumludur. Marmara Gölü Manisa'da bulunmaktadır, tektonik ve alüvyon set oluşumludur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Türkiye'de Karadeniz iklim bölgesi ile Erzurum - Kars Bölümü dışında yaz mevsimi kurak geçmektedir. Dağların genelde doğu - batı istikametinde uzanması, denizden gelebilecek nemli hava kütlelerinin iç kesimlere girmesini engellemektedir. Söz konusu olan bu dağlar kış mevsiminde de engelleme durumu olmasına karşın, diğer hava akımlarının kışın etkili olması bu dağ uzantısının etkisini yaz mevsimi kadar ortaya çıkarmamaktadır. Ülkemiz matematik konumu nedeniyle, dönenceler çevresinde etkili olan dinamik yüksek basıncın etkisinde kalarak alçalıcı özellik göstermekte ve bu özellik kuraklığa yol açmaktadır. Ülkemizin güneydoğusundan gelen çöl karakterli, sam yeli (keşişleme) rüzgârları sıcaklığın ve kuraklığın artmasına neden olmaktadır. Havadaki nem oranının azlığı ve buharlaşmanın fazlalığı yaz kuraklığının bir başka nedenidir. Bunlara karşın iç kesimlerde yüksek dağların bulunması, yaz kuraklığını artıran değil azaltan bir etkendir. Yükseklere çıkıldıkça sıcaklığın azalmasıyla bağıl nemin artması, yaz mevsiminde yaşanacak kuraklığı azaltacaktır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. İçerisinde canlı ve canlı kalıntılarının bulunduğu, yeryüzünün ufalanmış taşlardan oluşan örtüsüne toprak denir. Toprak oluşumunda iklim, ana kayanın yapısı, arazinin eğimi, bitki örtüsü, mikroorganizmalar ve zaman rol oynar. Toros Dağları'nın güney yamaçlarında, kıyıdan itibaren yükseklere doğru kırmızı topraklar, kırmızımsı kahverengi, koyu renkli çayır toprakları şeklinde kuşaklar oluşturmasının temel nedeni yükseltidir. Çünkü yükseklere çıkıldıkça sıcaklık, yağış ve bitki örtüsünde değişmeler meydana gelir. Eğim durumu ise toprağın değişimini dolaylı olarak etkiler. Ayrıca hepsi de güney yamaçta olduğu için bakı durumları da aynıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden I numara Çatalca-Kocaeli Bölümü, II numara Dicle Bölümü, III numara Yukarı Sakarya Bölümü, IV numara Orta Karadeniz Bölümü, V numara Kıyı Ege Bölümü'dür. Eğitim seviyesinin düşük, şehirleşmenin az, kadının iş hayatına girmediği, ekonomik ve refah seviyesinin düşük olduğu yerlerde doğurganlık oranı yüksektir. Söz konusu bu durumun bazı istisnalar dışında ülkemizin batısından doğusuna doğru arttığı belirgin bir şekilde görülür. Buna göre doğurganlığın en yüksek olduğu fakat dışarıya göçten dolayı nüfus artış hızının düşük olduğu yer Dicle Bölümü'dür. Diğer bölümler ise doğurganlığın fazla olandan az olana doğru sıralanışı; Orta Kızılırmak, Yukarı Sakarya, Kıyı Ege ve Çatalca - Kocaeli Bölümü şeklindedir. Doğurganlığın en az olduğu bölüm, Çatalca - Kocaeli Bölümü olmasına karşın, dışarıdan aldığı göçler sonucunda nüfus artış hızı en yüksek olan bölümdür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Seçeneklerde belirtilen kentlerden İstanbul, İzmir, Gaziantep ve Kırıkkale'de en önemli fonksiyonel özellik sanayinin gelişmiş olmasıdır. İstanbul'da sanayinin, ulaşımın, ticaretin, turizmin, dinî faktörlerin, eğitimini, kültürel, mimari, askerî özelliklerin rolü büyüktür. İzmir'de ise sanayi, ulaşım, ticaret, tarım, turizm fonksiyonları etkilidir. Gaziantep'te sanayi, ticaret, tarım, ulaşım; Kırıkkale'de ise sanayi ve tarım fonksiyonları ön plana çıkar. Oysa Erzurum'da sanayi fonksiyonu gelişme göstermemiş; hayvancılık, askerî fonksiyonlar ve eğitim fonksiyonları ön plana çıkmıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Türkiye'de ekim alanı en geniş olan ürünler buğday, arpa, çavdar, yulaf gibi tahıl ürünleridir. Özellikle iç kesimlerde ekimi yapılan bu ürünlerin yetiştirildiği yerlerin ortak özellikleri yağış rejiminin düzensiz olması; topraktaki kireç ve tuz oranının yüksek, toprak verimliliğinin düşük olması, su kaynaklarının yetersiz olması şeklinde sıralanabilir. Türkiye'de tahıl üretiminin en fazla yapıldığı yerler İç Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri; en az yapıldığı yer ise Karadeniz Bölgesi'dir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Seçeneklerdeki bölümlerden Adana, Kıyı Ege ve Güney Marmara Bölümlerinde genel olarak Akdeniz iklimi görülür. Buralarda enlem ve denizelliğe bağlı olarak kış ılıklığı yaşanır. Doğu Karadeniz Bölümü'nün özellikle kıyı kesimlerinde Karadeniz iklimi görülür. Kışların ılık geçmesi nemliliğin fazla olması, fön rüzgârının etkili ve Doğu Karadeniz ile Kafkas Dağları'ndan dolayı dulda olmasıdır. Anlaşılacağı üzere kış ılıklığı isteyen bir tarım ürünü bu bölümlerde yetişebilme olanağına sahiptir. Ancak Yukarı Sakarya Bölümü İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatı kesiminde yer alır. Bu bölümde karasal iklim şartları yaşandığından kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır. Bu nedenle kış ılıklığı isteyen bir tarım ürünü bu bölümde ekonomik anlamda yetişme olanağı bulamaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. Türkiye'nin her kesiminde arıcılık faaliyeti yapılmasına karşın, arıcılığın en yoğun yapıldığı yerler Menteşe Yöresi, Teke Platosu, Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin yüksek kesimleridir. Bu kesimlerin ortak özelliği yer şekilleri bakımından çok engebeli olması ve yakın mesafelerde önemli iklim farklılıklarının görülmesidir. Bu kesimlerde iklim çeşitliliğine bağlı olarak, bitki ve dolayısıyla çiçek çeşitliği de çok fazladır. Diğer seçeneklerde yer alan tarım gelirlerinin yüksekliği, akarsu ağının seyrek olması, volkanik arazilerin geniş yer tutması ve yaz mevsiminin sıcak geçmesi, arıcılığın yoğun yapıldığı yerlerin ortak özelliği olamaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Türkiye'de eğim ve engebenin fazla olduğu yerler olan Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerindeki akarsuların yatak eğimleri fazla olduğu için akış hızları da yüksektir. Çoruh Nehri Doğu Karadeniz'den kaynağını alıp Gürcistan'dan Karadeniz'e dökülmektedir. Nehrin bulunduğu coğrafyada eğim fazla olduğu için akış hızı fazladır. Diğer seçeneklerindeki Sakarya, Aksu, Manavgat ve Susurluk'ta yatak eğimi Çoruh Nehri'nden daha az, akış hızları da daha düşüktür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Kıyı Ege Bölümü'nde yapılan turizm etkinliğinin bölge ekonomisine katkısının çok fazla olduğu görülür. Bölümün deniz turizmine elverişliliği, doğal ve tarihî değerlerin çokluğu, turizme yönelik tesislerin yeterliliği turizmin gelişmesinde büyük rol oynamıştır.

B) Erzurum-Kars Bölümü'nde yaz yağışlarına bağlı olarak gür otlakların çok fazla olması, büyükbaş hayvancılığının gelişmesine katkı sağlamıştır. Bölümde yapılan büyükbaş hayvancılığın ve arıcılık faaliyetinin bölge ekonomisine katkısı çok fazladır.

C) Ülkemizde ormancılığın en fazla geliştiği bölüm Batı Karadeniz'dir. Bulunduğu coğrafi konum ve ulaşımdan dolayı pazarlama olanaklarının daha fazla oluşu, çok sayıda kâğıt, kereste ve diğer orman ürünlerine yönelik fabrikaların kurulmasını sağlamıştır.

D) Orta Fırat Bölümü'nün madencilik açısından bölge ekonomisine katkısı çok fazla değildir. Bölümde Kilis ve Islahiye'de krom, Toros Dağları'nda çinko yataklarının yanı sıra, Adıyaman çevresinde de petrol kuyuları vardır. Ancak bu yer altı kaynaklarının rezervleri fazla değildir.

E) Adana Bölümü'nde sanayi önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Bölümde yetişen tarım ürünlerinin yanı sıra, maden işleme fabrikalarının varlığı da bölge ekonomisine çok büyük katkı sağlamaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

12. Yukarı Fırat Bölümü, Doğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, yüz ölçümü bakımından en büyük bölümüdür. Doğu Anadolu Bölgesi'nin bölümleri içerisinde nüfus yoğunluğu en fazla olan bölümdür. Bunda yükseltisinin az olmasının katkısı büyüktür. Doğu Anadolu Bölgesi ortalama 1.500 - 2.000 m gibi yükseltiye sahipken, bölümde yükseltisi 900 m civarında olan Malatya, 1.000 m civarında olan Elazığ çöküntü ovaları vardır. Yükseltinin azlığı, Fırat Nehri'nin havzasının geniş yer kaplaması, iklimin bölgenin diğer bölümlerine göre daha elverişli olmasını sağlamıştır.

Yukarı Fırat Bölümü'nde çıkarılan bazı madenler; Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasan Çelebi'de demir; Guleman, Palu'da krom; Maden, Pötürge'de bakır; Keban'da çinko ve kurşun; Elazığ'da altın; Mercan, Tercan ve Erzincan'da kaya tuzu, Afşin ve Elbistan'da linyittir. Bölümde demir çelik, ferrokrom, çimento, şeker, tütün fabrikalarının yanı sıra enerji üreten termik santraller de vardır. Ancak bölümde diğer bölümlere göre hayvancılığın daha yaygın olduğu söylenemez. Bölümde karasal iklim şartlarına bağlı olarak bozkır bitkisinin yaygınlığı koyun yetiştiriciliğinin gelişmesinde rol oynamasına rağmen, bunun nüfusun yoğunlaşmasında kayda değer bir rolü yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Ege Bölgesi'nde bulunan Kıyı Ege Bölümü ile Marmara Bölgesi'nde bulunan Güney Marmara Bölümleri karşılaştırıldığında;

A) Kıyı Ege Bölümü'nde çok sayıda horst ve graben bulunurken, Güney Marmara Bölümü'nde bulunmaz.

B) Her iki bölümün de deniz seviyesinden ortalama yükseltisi fazla değildir. Güney Marmara Bölümü deniz seviyesinden 200 m, Kıyı Ege Bölümü ise 350 m'nin altında ortalamaya sahiptir.

C) Her iki bölümün de denize kıyısı bulunduğu yeryüzü şekilleri de dağlık ve engebeli bir yapıya sahip olmadığı için ulaşımı geliştirmek zor değildir. Kıyı Ege'de dağların denize dik uzanması, kuzey - güney yönde ulaşımda biraz zorluk çıkarsa da çok fazla problem çıkaracak nitelikte değildir.

D) Her iki bölümde endüstri ve ticaret çok fazla gelişmiştir. Fiziki coğrafya şartlarının avantajlarının yanı sıra; ulaşım, sermaye, ham madde ve pazar avantajlarından dolayı da endüstri tesisleri gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Yine üretim, dağıtım ve pazar avantajlarından dolayı ticarette önemli ölçüde gelişme göstermiştir.

E) Her iki bölümde de diğer ekonomik etkinliklere göre, hayvancılık geliri yüksek değildir. Bölümlerde, kümes hayvancılığı, koyun yetiştiriciliği, besi ve ahır hayvancılığı ile ipek böcekçiliği yapılmaktadır. Ayrıca Kıyı Ege Bölümü'nün Menteşe Yöresi'nde kıl keçisi yetiştiriciliği ve arıcılık yapılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

14. Ülkemizde nüfusun en seyrek olduğu yerler Hakkâri ve çevresi, Teke - Taşeli Patosu, Tuz Gölü çevresi, Menteşe Dağları ve Yıldız Dağları'dır. Seçenekleri incelediğimizde A, B, C ve E seçeneklerinin seyrek nüfuslu yerlerin tümünde ortak olduğunu söyleyemeyiz. Ancak iş olanaklarının az olması yukarıdaki yerlerin tümünde görülen ortak özelliktir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Samsun limanı Karadeniz kıyısında yer aldığından bir geminin Atlas Okyanusu'na ulaşması için Türkiye'deki İstanbul ve Çanakkale Boğazı'nı geçmesi gerekir. Karadeniz, Marmara, Ege ve Akdeniz'e ulaştıktan sonra, Cebelitarık Boğazı'nı geçerek Atlas Okyanusu'na ulaşır.

Marmara Denizi kıyısında bulunan İzmit limanından hareket eden gemi yalnızca Çanakkale Boğazı'ndan geçmek zorunda kalır. Ege Denizi kıyısında bulunan İzmir limanı ve Akdeniz kıyısında yer alan Mersin limanından Atlas Okyanusu'na ulaşmak için, Türkiye'deki boğazlardan değil, Cebelitarık Boğazı'ndan geçmek zorundadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

16. Haritada I numara ile gösterilen yer Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeyi olup yörede yükselti ortalamasının fazla olması nedeniyle kış sıcaklıkları çok düşüktür. Erzurum, Kars ve Ardahan'ı içine alan bölümde kış sıcaklıkları -40 derecelere kadar düşmektedir. Yaz döneminde ise Türkiye'nin en serin yerlerinden olan bölümde ortalama sıcaklık 20 derece civarındadır. Bu nedenle ülkemizde yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu yer olma özelliğine sahiptir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Sorunun öncülünde verilen özelliklerin hepsini taşıyan ilin Rize olduğu görülür. Çünkü Rize'de balıkçılıktan elde edilen gelir çok yüksektir. Kış ılıklığı isteyen çay, kivi, fındık, zeytin ve turunçgil ziraatı yapılır. Bu ilde sanayi ve diğer ekonomik etkinler çok gelişmediği için, tarım alanlarında çalışanların sayısı çok fazladır. Ekonomik faaliyetlerin özelliğinden dolayı kır yerleşmeleri ve dağınık yerleşmeler yaygındır.

Antalya ve Adana'da kış ılıklığı isteyen tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Samsun ilinde kış ılıklığı isteyen tarım ürünlerinin yetişebilmesi, kırsal yerleşmelerin yaygınlığı, tarım alanlarında çalışanların sayısı, Rize kadar belirgin olmasa da kısmen uygunluk gösterir. Bursa ise belirtilen özelliklerden hiç birini tam olarak taşımaz.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde Akdeniz, iç kesimlerinde ise karasal iklim özellikleri görülmektedir. İki farklı iklimin görüldüğü bölgede iklime bağlı enerji kaynaklarının üretimi, endüstri ürünlerinin çeşitliliği yetiştirilen tarım ürünlerinin farklılık ve çeşitlilik gösterdiği ayrıca iklimin elverişli olduğu kıyı kesimlerde nüfus ve yerleşmenin de fazla olduğu görülmektedir. Ancak bölgede deprem riskinin fazla olması bölgenin iklim özellikleri ile değil, jeolojik yapısıyla ilgilidir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

1. Aşağıda bazı coğrafi bölümler karşılaştırılmıştır.

Bu karşılaştırmalardan hangisinin oluşum nedeni matematiksel konumla açıklanabilir?

A) Erzurum - Kars Bölümü'nün, Yukarı Sakarya Bölümü'nden daha fazla yağış alması

B) Güney Marmara'daki maki üst sınırının Kıyı Ege Bölümü'ne göre daha düşük olması

C) Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağınık, Orta Fırat Bölümü'nde toplu yerleşmelerin görülmesi

D) Batı Karadeniz Bölümü'ndeki kış turizm potansiyelinin Ergene Bölümü'nden fazla olması

E) Orta Karadeniz'deki yıllık sıcaklık farkının Konya Bölümü'ne göre daha az olması

2. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı merkezler gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu merkezlerin yer şekilleriyle ilgili yanlış bir bilgidir?

A) V numaralı merkez yer şekilleri bakımından sade olduğu için fiziki haritada yeşil renkle gösterilir.

B) Ortalama yükseltisi en fazla olan merkez I'dir

C) II ve IV numaralı merkezlerde yer şekillerinin engebeli oluşu ulaşım maliyetini arttırmaktadır.

D) III merkezin gerçek alanıyla izdüşüm alanı arasındaki farkı azdır.

E) II numaralı merkezdeki akarsuların hidroelektrik potansiyeli, III numaralı merkezdekinden daha fazladır.

3. Bir yörenin iklim özellikleriyle yörede bulunan toprak yapısı paralellik gösterir.

Toprakların oluşum özellikleri göz önüne alındığında hangi merkezde bulunan toprak tipi o yörenin iklimi hakkında en az bilgiyi verir?

A) Rize'deki laterit topraklar

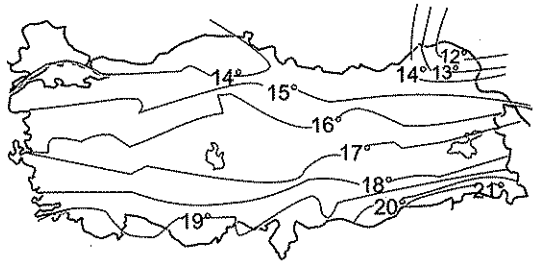
B) Çukurova'daki alüvyal topraklar

C) Antalya'daki terra rosa topraklar

D) Erzurum'daki çernozyom topraklar

E) Konya'daki step topraklar

4. Aşağıda Türkiye'nin yıllık indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Sıcaklık dağılışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Akdeniz kıyı kesiminde yıllık sıcaklık ortalaması 19°C civarındadır.

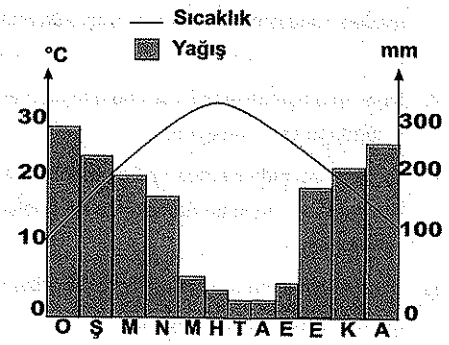
B) Aynı enlem üzerindeki her yerde sıcaklık ortalamaları aynıdır.

C) Yıllık sıcaklık ortalaması en fazla olan bölge Güneydoğu Anadolu'dur.

D) En yüksek sıcaklık ile en düşük sıcaklık arasındaki fark 9°C'den fazladır.

E) Akdeniz Bölgesi'nden Marmara Bölgesi'ne doğru gidildikçe sıcaklıklar azalmaktadır.

5. Aşağıdaki Akdeniz ikliminin sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sıcaklığın arttığı dönemlerde yağış miktarında belirgin bir azalma görülür.

B) Nisan ve ekim aylarında düşen yağış tutarı birbirine çok yakındır.

C) Kış yağışları genelde yağmur şeklindedir.

D) Yıllık yağış tutarı 800 mm' den azdır.

E) Ağustos - aralık ayları arasındaki dönemde yağış miktarı sürekli artmıştır.

6. **Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz, Hakkâri ve Adana Bölümlerinin nüfus yapılarıyla ilgili ortak bir özelliktir?**

A) Kentleşme oranlarının yüksek olması

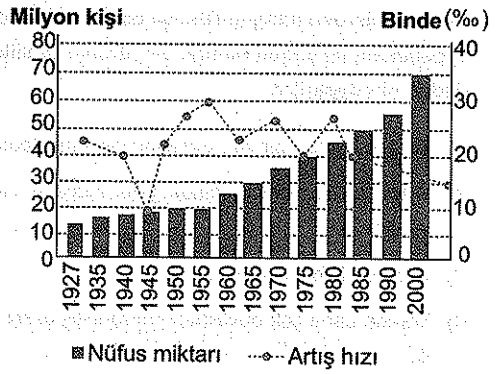
B) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması

C) Doğum oranının Türkiye ortalamasının altında olması

D) Nüfus yoğunluğunun Türkiye ortalamasının altında olması

E) Bölüm dışına yoğun göçlerin yaşanması

7. Aşağıdaki grafik, Türkiye'nin sayım yıllarındaki nüfus miktarı ve nüfus artış oranlarını göstermektedir.

Grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) 1945 yılında nüfus artış hızı azaldığı için toplam nüfus miktarı da azalmıştır.

B) 1985 - 2000 yılları arasında nüfus artış hızı sürekli azalmıştır.

C) Nüfus miktarının en az olduğu yıl 1927'dir.

D) Nüfus artış hızı bazı yıllarda aynı olmuştur.

E) 1965 yılından 2000 yılına kadar nüfus iki kattan daha fazla artış göstermiştir.

8. **Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin yoğun olarak yetiştirildiği alanda küçükbaş hayvancılık daha az yapılmaktadır?**

A) Arpa B) Şeker pancarı C) Pamuk D) Fındık E) Mercimek

9. **İklim koşulları dikkate alındığında aşağıdaki ovalardan hangisinde yılda en az iki ürün alınabilir?**

A) Konya B) Çukurova C) Niksar D) Pasinler E) Elazığ

10. Toprağın bir yıl ekilip diğer yıl dinlendirilmesine nadas uygulaması denir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarımda nadas uygulamasının yoğun olduğu bir yörenin özelliklerinden biri değildir?

A) Yörede belirgin bir yaz kuraklığı yaşanmaktadır.

B) Yöredeki tarımsal üretimde yıllık dalgalanmalar fazladır.

C) Gübre kullanımı çok azdır.

D) Yörede daha çok büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

E) Toprakta kireç ve tuz oranı fazladır.

11. İklim koşullarından dolayı bazı tarım ürünleri aynı alanlarda yetiştirilebilir.

I. Turunçgil
II. Fındık
III. Zeytin
IV. Buğday
V. Pamuk

Buna göre yukarıdaki tarım ürünlerinin hangilerinin Türkiye'de aynı iklim bölgesinde doğal olarak yetiştirilmesi daha zordur?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

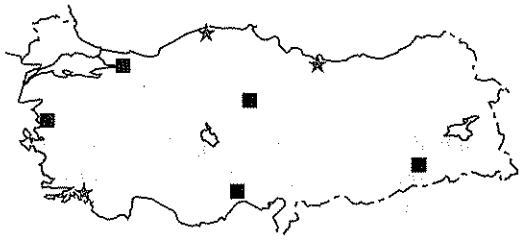
12. Aşağıda bazı madenlere ait özellikler verilmiştir.

I. Paslanmaz, sert çelik yapımında kullanılan bu maden Türkiye'nin en önemli ihraç ürünlerindendir.
II. Isıya ve ateşe dayanıklı olan bu madenin en çok bulunduğu yer Uludağ'dır.
III. Toplam üretimde Karadeniz Bölgesi'nin birinci olduğu bu madenin Samsun'da işletmeleri bulunmaktadır.
IV. Alüminyumun ham maddesidir ve Seydişehir'de önemli rezervi bulunmaktadır.

Buna göre hangi maden hakkında bir açıklama yapılmamıştır?

A) Bor mineralleri B) Bakır C) Volfram
D) Krom E) Boksit

13. Aşağıda iki ayrı sanayi kuruluşunun başlıca dağılış alanları ★ ve ■ sembolleriyle gösterilmiştir.

Bu sanayi kolları aşağıdakilerden hangisidir?

	★	■
A)	Ferrokrom	Alüminyum işleme
B)	Lokomotif	Pamuklu dokuma
C)	Demir çelik	Uçak
D)	Kâğıt	Petrol rafinerisi
E)	Sigara	Seramik

14. **İklim ve yer şekilleri özellikleri göz önüne alındığında aşağıda verilen coğrafi bölümlerden hangisinde kış turizm potansiyelinin gelişmesi bekle-nemez?**

A) Orta Kızılırmak
B) Ergene
C) Batı Karadeniz
D) Erzurum - Kars
E) Güney Marmara

15. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki endüstri kuruluşlarının coğrafi dağılışına ait yanlış bir bilgidir?**

A) Tüm bölgelerde tarıma dayalı sanayi kuruluşları bulunur.
B) Endüstri kuruluşlarının dağılışı ile enerji üretim santralleri paralellik gösterir.
C) Genel olarak batıdan doğuya doğru gidildikçe endüstri kuruluşlarının sayısı azalmaktadır.
D) Sanayinin geliştiği alanlarda ulaşım ağı da gelişmiştir.
E) Madenciliğe dayalı sanayi kolları bütün bölgelerimizde bulunur.

16. **Aşağıdakilerden hangisi Orta ve Doğu Karadeniz Bölümlerinin ortak özelliklerinden biridir?**

A) Delta ovalarının geniş yer kaplaması
B) İç kesimlere ulaşımın kolay olması
C) Sanayi bakımından gelişmiş olmaları
D) Bakır işleme tesislerinin bulunması
E) Ekili dikili alan oranının fazla olması

17. Aşağıda Akdeniz Bölgesi'nde bulunan bazı merkezler ile bu merkezlerdeki sanayi kuruluşları eşleştirilmiştir.

I. Seydişehir → Alüminyum
II. Dalaman → Kâğıt
III. Mersin → Petrol rafinerisi
IV. Adana → Sıvı yağ
V. Antalya → Konserve

Buna göre merkezlerden hangisinin ham maddesi bölge içinden karşılanamaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Doğu Anadolu Bölgesi Türkiye'de ortalama yükseltisi en fazla olan bölge durumundadır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini etkilememiştir?

A) Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresini
B) Akarsuların hidroelektirik potansiyelini
C) Gerçek sıcaklık ve indirgenmiş sıcaklık arasındaki farkı
D) Maden çeşidi ve rezervini
E) Kara ve demir yolu yapım maliyetin

uzmankariyer

1.B 2.A 3.B 4.B 5.D 6.B 7.A 8.D 9.B 10.D 11.C 12.A 13.D 14.B 15.B 16.D 17.C 18.D

1. Herhangi bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre konumuna matematik konum denir. Buna göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Erzurum - Kars Bölümü'nün, Yukarı Sakarya Bölümü'nden daha fazla yağış alması özel konumunun bir sonucudur. Erzurum - Kars Bölümü yükseltinin daha fazla olması ve etkilendiği basınç merkezlerinin etkisi ile daha fazla yağış alır.

B) Güney Marmara Bölümü'nde maki üst sınırının Kıyı Ege Bölümü'nden daha düşük olması enlemin, dolayısıyla matematik konumun bir sonucudur. Enleme bağlı olarak sıcaklığın etkisiyle maki üst sınırı Kıyı Ege'de 500 - 600 m civarında olurken Güney Marmara Bölümü'nde 200 - 300 m civarındadır.

C) Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağınık, Orta Fırat Bölümü'nde toplu yerleşmelerin görülmesi özel konumun bir sonucudur. Doğu Karadeniz Bölümü'nde su kaynakları fazla, arazi dağlık ve engebeli olduğu için tarım alanları küçük ve dağınıktır, ayrıca ulaşım zordur. Orta Fırat Bölümü'nde su problemlerinin yaşanması, düz alanların geniş olması ve ulaşım kolaylıkları toplu yerleşmelerin oluşumuna neden olmuştur.

D) Batı Karadeniz Bölümü'nde kış turizm potansiyelinin Ergene Bölümü'nden fazla olması özel konumun bir sonucudur. Batı Karadeniz Bölümü yüksek ve engebeli olduğu için kış turizmine daha elverişlidir. Bölümdeki Kartalkaya ve Ilgaz Dağlarındaki kayak merkezleri bunun en güzel örnekleridir. Oysa Ergene Bölümü fazla yüksek olmadığı için kış turizmine elverişli değildir.

E) Orta Karadeniz'deki yıllık sıcaklık farkının Konya Bölümü'ne göre daha az olması özel konumun bir sonucudur. Çünkü Orta Karadeniz Bölümü'nün yükseltisinin daha az ve nemliliğinin fazla olması sıcaklık farkının az olmasına yol açmaktadır. Oysa Konya Bölümü'nün ortalama 1.000 m civarında yükseltiye sahip olması, aynı zamanda karasallığın fazla olması yıllık sıcaklık farkının daha fazla olmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Harita üzerinde numaralandırılmış merkezlere göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) V numaralı merkez Konya Ovası'dır, deniz seviyesinden ortalama yükseltisi 1.030 m civarındadır. Fiziki haritalarda renklendirmenin temel amacı yükselti basamaklarını göstermektir. Renklendirme yönteminde 500 m'nin altındaki ovalar ile 200 m'nin altındaki alanlar yeşil, 500 m'nin altındaki alanlar açık yeşil ya da açık sarı renkte gösterilir. 500m'nin üzerindeki ova ve platolar ise sarı renkte gösterilir. Bu sebeple 1.030 m civarında olan Konya Ovası'nın sarı renkte gösterilmesi gerekir.

B) II, III ve IV numaralı merkezlerin yükseltisi deniz kıyısında oldukları için eşittir (0 m). V numaranın bulunduğu Konya Ovası 1030 m, I numaranın bulunduğu Kars ise 1.700 m civarındadır.

C) II numaralı merkez Doğu Karadeniz'de, IV numaralı merkez Menteşe Yöresi'nde bulunmakta olup buralar dağlık ve engebeli olduğu için ulaşım maliyeti çok yüksektir.

D) III numaralı merkez deniz kıyısına çok yakın ve düz olduğundan gerçek alanı ile iz düşümü alanı arasındaki fark çok azdır.

E) II numaralı merkez Doğu Karadeniz'de bulunduğundan buranın dağlık ve eğimli olmasından dolayı hidroelektrik potansiyeli çok fazladır. III numaralı merkez Bursa Ovası'nda bulunmaktadır ve sade bir yapıya sahip olduğu için hidroelektrik potansiyeli pek yoktur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Yerli (zonal) toprakların bulunduğu sahaların iklimi, kayaç yapısı ve bitki örtüsü gibi genel özellikleri hakkında fikir edinilebilir. Buna karşın taşınmış (azonal) topraklar başka yerlerden dış kuvvetlerin etkisiyle taşındıkları için fikir vermezler. Bunlardan alüvyon (akarsu), lös (rüzgâr) ve moren (buzul) taşınmış topraklar olup o sahanın iklimi, bitki örtüsü ve kayaç yapısı hakkında fazla bilgi vermezler. Buna göre seçeneklerdeki laterit, terra rosa, çernozyom ve step toprakları yerli topraklar oldukları için bulundukları sahanın iklim özellikleri hakkında bilgi edinilebilir. Ancak Çukurova'da bulunan alüvyon topraklar, Seyhan ve Ceyhan Nehirlerinin yüzlerce km yol katederek başka yerlerden taşıması ile birikmiş topraklar olduğu için, bulundukları bölgenin iklim ve diğer özellikleri hakkında fazla bilgi vermezler.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. İndirgenmiş sıcaklık, bakı ve eğim etkisinin dikkate alınmadığı, buna karşın yükseltinin deniz seviyesinde, enlem ve karasallığın etkisi kabul edilerek hesaplanan sıcaklıktır. Harita'da Türkiye'nin yıllık indirgenmiş izoterm haritasına göre seçenekler incelendiğinde;

A) Akdeniz kıyı kesimlerinde sıcaklık değerinin 19°C civarında olduğu görülmektedir.

B) Aynı enlem üzerindeki her yerde sıcaklık ortalamasının aynı olduğu doğru değildir. İzoterm eğrilerinin çok önemli salımlar yaptığı görülmektedir. Bunda enlemin geçtiği alanların karasallık ve denizellik özelliklerinin farklı olması en önemli sebeptir.

C) Yıllık sıcaklık ortalamasının en fazla olduğu yer, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir, bazı yerlerde 21°C'nin üzerine çıktığı görülür.

D) En yüksek sıcaklık 21°C üzerine çıkarken, en düşük sıcaklık 12°C'nin altındadır. Belirtilen derecelerden arta kalan sıcaklıklar da hesaba katıldığında farkın 9°C'den fazla olduğu görülür.

E) Enlemin bir sonucu olarak Akdeniz Bölgesi'nden Marmara Bölgesi'ne doğru gidildikçe sıcaklıklar azalmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Akdeniz iklimi 30 - 40° enlemleri arasında görülen, yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen ılıman bir iklimdir. Yalnızca grafikteki bilgilere göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Sıcaklık değerlerinin en yüksek olduğu mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarında yağış miktarı da en azdır.

B) Gerek nisan gerekse ekim ayında düşen yağış tutarları birbirine çok yakın olup 160 mm civarındadır.

C) Sıcaklığın 0°C'nin altına düşmemesi nedeniyle yağışlar genelde yağmur şeklindedir.

D) Yıllık yağış tutarının 800 mm olduğu doğru değildir. Hesaplandığında görüleceği üzere yıllık yağış miktarı 1600 mm'den fazladır.

E) Grafikte de görüleceği üzere, ağustos ayında düşük olan yağış miktarı, aralık ayına kadar sürekli artış göstermiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Soruda verilen Doğu Karadeniz, Hakkâri ve Adana Bölümlerinin nüfus yapıları şöyledir:

- Doğu Karadeniz Bölümü yüzey şekillerinin dağlık ve engebeli olması ve geçim kaynaklarının az olması gibi nedenlerle sürekli göç vermektedir. Bölümde tarım alanları dar ve parçalı olup tarımda çalışan kişi sayısı fazladır. Bu nedenle tarımsal nüfus yoğunluğu yüksektir.
- Adana Bölümü Akdeniz Bölgesi'nin en gelişmiş bölümüdür, bu bölümde nüfus ve yerleşme fazladır. Çukurova ve Silifke gibi delta ovalarının varlığı nedeniyle özellikle tarım ürünlerinin hasat döneminde bölüme yoğun işçi göçleri yaşanmaktadır. Bu nedenle tarımda çalışan kişi sayısının fazla olduğunu söylemek mümkündür.
- Hakkâri Bölümü'nde de Doğu Karadeniz'deki duruma benzer bir durum yaşanmakta olup bölümde tarımla uğraşan nüfus fazladır. Sonuç olarak her üç bölümde nüfus yapılarıyla ilgili ortak olan özellik tarımda çalışan kişi sayısının fazla olmasıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Grafikteki bilgilere göre seçenekler değerlendirildiğide;

A) 1945 yılında nüfus artış hızı azaldığı için toplam nüfusun azaldığı doğru değildir.Türkiye'nin ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmış ve bu tarihten günümüze kadar nüfusumuzda hiç azalma olmamıştır. Nüfus miktarında sürekli artış olurken, nüfus artış hızımızda zaman zaman azalmalar görülmüştür. (Nüfus artış hızının azalması nüfusu azaltmaz) Nüfusun azalması ancak nüfus artış hızının negatife düşmesi ile gerçekleşir.

B) Nüfus artış hızı 1985 yılında ‰ 20 olurken, 2000 yıllarında ‰ 17 civarına düşmüştür.

C) Nüfus miktarının en az olduğu dönem 1927 yılı olup 13 milyon civarındadır.

D) Zaman zaman nüfus artış hızı artarken ya da azalırken bazı yıllar ise aynı olmuştur.

E) 1965 yılında ülkemiz nüfusu 30 milyon civarında olurken, 2000 yılında 67 milyon civarına çıkarak iki kattan fazla artış göstermiştir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Küçükbaş hayvanlar; koyun, kıl keçisi ve tiftik keçisinden oluşan hayvanlardır. Bu hayvanlardan koyun, bozkır bitkisini seven, susuzluğa karşı dayanıklı ve fazla engebeyi sevmeyen hayvandır. Kıl keçisi yaz kuraklığı yaşanan, dağlık ve engebeli Akdeniz Bölgesi'nin coğrafi şartlarına uyum gösteren bir hayvandır. Tiftik keçisi; kıl keçisi ve koyuna göre daha hassas ortamlara uyum gösteren, özellikle Ankara çevresinde yaygın yetiştirilen bir hayvandır. Seçeneklerde belirtilen tarım ürünlerinden arpa ve şeker pancarı İç Anadolu Bölgesi'nde, mercimek ve pamuk Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde en fazla yetiştirilir. En fazla yetiştirildiği bölgelerin iklim şartları dikkate alındığında, yaz mevsimleri sıcak ve kurak, kış mevsimleri ise genelde soğuk ve yağışlı geçmektedir. Ancak fındık ülkemizde ekonomik anlamda yalnızca Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde yetiştirilir. Dolayısıyla nemli iklim şartların egemen olduğu bu alanlarda küçükbaş hayvancılık daha az yapılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Tarım alanlarından yılda en az iki kez ürün alınabilmesi iklim koşulları ve toprak özellikleriyle ilgilidir. Seçeneklerde verilen Konya, Niksar, Pasinler ve Elazığ Ovaları iç kesimlerde yer alan, belli bir yükseltiye sahip olan ve karasal iklim özelliklerinin görüldüğü ovalar olup bu ovalarda yılda alınan ürün sayısı kıyıda yer alan alüvyonlarla kaplı ve Akdeniz ikliminin görüldüğü Çukurova'ya göre daha azdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Tarım alanlarının bir ya da birkaç yıl ekilmeyip boş bırakılarak dinlendirilmesine nadas denir. Ülkemizde nadasın en az Karadeniz Bölgesi'nde, en fazla İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde uygulandığı görülür. Bu bölgelerin en büyük özelliği yağışın az olması, yazların sıcak ve kurak geçmesidir. Yağış azlığına bağlı olarak, topraktaki tuz ve kireç oranı çok fazladır. Bu yörelerde doğal şartlara bağımlılık fazla olduğu, özellikle iklim şartlarında kararsızlıklar görüldüğü için tarımsal üretimde yıllık dalgalanmalar çok fazladır. Bu bölgelerde tarımla uğraşanlar çiftçiler, ekonomik olarak çok güçlü olmadıkları için gübre kullanımı istenilen düzeyde değildir. Ancak bu yörelerde büyükbaş hayvancılık değil, küçükbaş hayvancılık daha fazla gelişmiştir. Çünkü bu bölgelerin, iklim özelliklerine bağlı olarak yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi, bozkır bitki örtüsünün oluşmasına neden olmuştur. Oysa büyükbaş hayvancılık yaz yağışlarının bol görülmesine bağlı olarak gür otlakların (çayırların) yoğun olduğu yerlerde gelişme gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Bu tarz soruların çözümünde seçeneklerden hareket ederek karşılaştırma yapmak gerekmektedir. Buna göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Turunçgil ve fındık odunsu gövdeye sahip bitkiler olup kış ılıklığı isteyen, yağış ya da sulamaya ihtiyaç duyan tarım ürünleridir. Doğu Karadeniz Bölümü'nde fındık ve turunçgil bitkilerinin bir arada yetiştiği alanlar vardır.

B) Buğday ve turunçgil bitkilerinin aynı iklim bölgelerinde doğal olarak yetişmesi çok kolaydır. Her iki tarım ürününün de yaz mevsiminde sıcaklık isteği fazladır. Ancak buğday olgunlaşma döneminde kuraklık isterken turunçgilin su isteğinin sulama ile giderilmesi gerekir.

C) Fındık ve buğday bitkilerinin bir arada doğal ola-rak yetişmesi çok zordur. Fındık kış ılıklığı isteyen, yağış ve nemliliğe ihtiyaç duyan bir tarım ürünüdür. Ancak buğday gelişme döneminde yağış, olgunlaşma döneminde sıcaklık ve kuraklık isteyen tarım ürünüdür.

D) Zeytin kış mevsimi ılık, yaz mevsimi sıcak ve kurak geçen ortamlarda yetiştiği için, buğday ile bir arada çok kolay bir şekilde yetişebilme olanağına sahiptir.

E) Buğday ve pamuk, otsu gövdeye sahip olan mevsimlik bitkilerdir. Olgunlaşma döneminde her ikisi de yağışlardan hoşlanmaz. Ancak pamuk bitkisinin salma sulama ile sulanması verimi artırır. Bu bitkiler bir arada çok kolay bir şekilde yetişebilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

12. Sorunun öncülünde belirtilen maden özellikleri ile seçenekler eşleştirildiğinde bor madeninin boşta kaldığı görülür. Çünkü bor madeni; yaklaşık 250 değişik alanda kullanılan, plastik, elyaf, ısıya dayanıklı cam sanayi, temizlik maddeleri üretimi, fotoğrafçılık, emaye ve porselen, çimento, ilaç ve boya sanayisi gibi alanların yanı sıra roket ve jet yakıtları ile enerji üretimi kullanım alanlarından sadece birkaçıdır.

Diğer öncüllerden I numara krom, II numara volfram, III numara bakır, IV numara boksit madenini açıklamaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Harita üzerinde lejantlarla gösterilen yörelerden ★ sembolü ile kâğıt fabrikaları, ■ sembolüyle petrol rafinerileri gösterilmiştir. Harita üzerinde Aksu (Giresun), Taşköprü (Kastamonu) ve Dalaman (Muğla) kâğıt fabrikaları gösterilmiştir. Yine harita üzerinde, İpraş (İzmit), Aliağa (İzmir), Ataş (Mersin), Orta Anadolu (Kırıkkale) ve Batman rafinerileri gösterilmiştir.

Diğer sanayi kuruluşları ise ferrokrom Antalya ve Elazığ illerinde bulunmaktadır.

Alüminyum işleme Seydişehir'de bulunmaktadır.

Lokomotif ve vagon fabrikaları; Adapazarı, Eskişehir ve Sivas'ta bulunmaktadır.

Pamuklu dokuma İstanbul, Adana, Antalya, Tarsus, Nazilli, Aydın, Manisa, Kayseri, Karaman, Erzincan, Adıyaman'da bulunmaktadır.

Demir çelik fabrikaları Ereğli (Zonguldak), Karabük, Kırıkkale, İskenderun (Hatay), Divriği (Sivas) ve İzmir'de bulunmaktadır.

Uçak sanayi Eskişehir ve Mürted'de (Ankara) bulunmaktadır.

Sigara fabrikaları Samsun, Tokat, Malatya, Bitlis, Adana, İzmir, Akhisar (Manisa) ve İstanbul'da bulunmaktadır.

Seramik fabrikaları Kartal, Levent, Tuzla, Alemdar (İstanbul), Çan (Çanakkale), Bozüyük, Söğüt (Bilecik) Kütahya, Tekirdağ, Bursa ve İzmir'de bulunmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Seçeneklerde verilen coğrafi bölümlerin yer şekilleri ve iklim özellikleri göz önüne alındığında;

A) Orta Kızılırmak Bölümü'nde Erciyes Dağı'nda (3916 m) kayak merkezi vardır.

B) Ergene Bölümü yer şekilleri açısından sade bir yapıya sahiptir ve yükseltisi çok az olduğundan kış turizmi için elverişli değildir. Bölümde yükseltisi çok az olan, Işık, Koru ve Ganos gibi dağlar vardır.

C) Batı Karadeniz Bölümü'nde Kartalkaya (Bolu), Ilgaz (Kastamonu - Çankırı) kayak merkezleri vardır.

D) Erzurum - Kars Bölümü'nde Palandöken (Erzurum), Sarıkamış (Kars) kayak merkezleri vardır.

E) Güney Marmara Bölümü'nde Uludağ (Bursa) kayak merkezi vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Sanayi, ham maddeden mamul madde meydana getirmek için yapılan faaliyetler ve kullanılan araçlar olarak tanımlanabilir. Ülkemizin bir tarım ülkesi olması, bütün coğrafi bölgelerimizde farklı farklı tarım ürünlerinin yetişmesine bağlı olarak tarıma dayalı sanayi kuruluşları bulunmaktadır. Ülkemizin coğrafi şartlarındaki avantajların değişimine bağlı olarak genelde batıdan doğuya doğru endüstri kuruluşlarında azalmalar görülür. Gerek ülkemizde gerekse dünya genelinde ulaşımın geliştiği yerlerde sanayi ya da sanayinin gelişme gösterdiği kesimlerde ulaşım gelişme göstermiştir. Ülkemizde otuz civarında maden çeşidi olup bu madenler çeşitli oranlarda coğrafi bölgelerimize dağılmıştır. Madenlerin varlığına bağlı olarak bütün coğrafi bölgelerimizde madenciliğe dayalı sanayi kuruluşları vardır. Ancak enerji üretim santrallerinin dağılışı ile endüstri kuruluşlarının dağılışının paralellik gösterdiği doğru değildir. Enerji üretim santralleri farklı sayılarda ülkemizin her bölgesinde bulunmaktadır. Ancak enerji üretiminin yoğun olduğu yerlerde, endüstri kuruluşları yoğun değildir. Fakat son yıllarda enerji ihtiyacımızın büyük çoğunluğunu doğal gazdan elde ettiğimizi, doğal gaz ile çalışan termik santrallerinin ve endüstri kuruluşlarının çoğunun Marmara Bölgesi'nde olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

16. Orta ve Doğu Karadeniz Bölümleri karşılaştırıldığında;

A) Orta Karadeniz kıyılarında kıta sahanlığı geniş ve etkili dalgalar olmadığı için, Bafra ve Çarşamba delta ovaları oluşmuştur. Ancak Doğu Karadeniz kıyılarında kıta sahanlığının dar ve dalgaların etkili olması nedeniyle delta ovası yoktur.

B) Orta Karadeniz Bölümü'nde dağların fazla yüksek olmaması ve kıyıdan 150 - 200 km içerilerde yükselmeye başlaması nedeniyle iç kesimlere doğru ulaşım kolaydır. Özellikle Kızılırmak ve Yeşilırmak vadileri boyunca iç kesimlerle bağlantı daha kolaydır. Oysa Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kıyıdan itibaren hemen yükselmesi ve yükseltisinin çok fazla olması, iç kesimlerle bağlantının ancak geçitlerle sağlanmasına neden olmaktadır. Zigana (Kalkanlı) ve Kop Geçitleri bunlara örnektir.

C) Orta Karadeniz Bölümü'nde sanayi daha fazla gelişme göstermiştir. Orta Karadeniz Bölümü'nde bakır işleme, şeker, çimento, tütün, gübre, yünlü dokuma fabrikaları bunlardan bazılarıdır. Doğu Karadeniz Bölümü'nde ise bakır, çay, balık, fındık işleme fabrikaları bulunmaktadır.

D) Her iki bölümde de bakır işleme tesisi bulunmaktadır. Orta Karadeniz Bölümü'nde Samsun'da, Doğu Karadeniz Bölümü'nde Murgul'da (Artvin) bakır işleme tesisleri bulunması ortaktır.

E) Orta Karadeniz Bölümü, Doğu Karadeniz Bölümü'ne göre, yer şekilleri açısından daha sade bir yapıya sahip olması, delta ovalarının ve tektonik ovaların varlığı, ekili dikili alanların oranının daha yüksek olmasına neden olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

17. Seçeneklerde verilen merkezlerde bulunan sanayi kuruluşlarından ham maddesini bölge içerisinden karşılamayan sanayi kuruluşu, Mersin'de bulunan petrol rafinerisidir. Mersin'deki Ataş petrol rafinerisi işleyeceği ham petrolün tamamına yakınını ithal ederek karşılar.

Diğer seçeneklerde belirtilen sanayi kuruluşları ham madde ihtiyaçlarını Akdeniz Bölgesi'nden karşılar. Seydişehir'de boksit yatakları alüminyum için, Dalaman' da bulunan ormanlar kâğıt için, Adana'da bulunan yağ bitkileri sıvı yağ için, Antalya'da yapılan sebze yetiştiriciliği konserve için ham madde oluşturur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Doğu Anadolu Bölgesi yükseltisinden dolayı ülkemizin çatısı olarak adlandırılmakta ve bazı istisnalar dışında ortalama 1.500 - 2.000 m gibi yükseltiye sahiptir. Yükseltinin fazlalığı sıcaklığın azalmasına, kışların uzun, yazların kısa olmasına ve geç gelmesine yol açtığından tarım ürünlerinin olgunlaşma süresinin gecikmesine yol açmıştır. Dağlık, eğimli ve yüksek oluşu, akarsuların çokluğu hidroelektrik potansiyelinin çok fazla olmasına yol açmıştır. Bölgenin yeryüzü şekillerinin engebeliliği kara ve demir yolu maliyetinin çok yüksek olmasına yol açmıştır. Dağlık ve engebeli arazi, kış şartlarının uzun ve sert geçmesi; yol yapımı için önemli sermaye, teknoloji ve iş gücüne duyulan ihtiyacın fazla olmasına neden olmuştur. Ancak maden çeşidi ve rezervinin fazla olması, yer şekilleri özelliklerinden değil, jeolojik oluşumu ve gelişimi ile ilgili bir durumdur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik açıdan önemini ortaya koyan özelliklerinden biridir?**

A) Doğu - batı doğrultusunda geniş olmaması

B) Kuzeyden esen rüzgârların sıcaklığı düşürmesi

C) Asya ve Avrupa kıtaları arasında köprü konumunda olması

D) Dönenceler dışında yer alması

E) Ekvator'a uzaklığının kutuplara uzaklığından az olması

2. **Türkiye'de engebeli arazinin yanı sıra çok yüksekte bulunan ovalar ve platoların varlığı;**

I. Türkiye arazisinin aşındıktan sonra tekrar toptan yükseldiğine,

II. Türkiye'de daha çok kıvrım dağlarının bulunduğuna,

III. Türkiye'nin bir orta kuşak ülkesi olduğuna,

IV. üç tarafının denizlerle çevrili olduğuna,

V. yükseltisinin batıdan doğuya doğru arttığına

gibi yargılardan hangisine <u>kesin</u> kanıt oluşturur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Türkiye'nin yer şekillerine ait aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ortalama yükseltisi doğuya gidildikçe artar.

B) Kuzey ve Güney Anadolu Dağları kırık dağ özelliği göstermektedir.

C) Özellikle Doğu ve İç Anadolu Bölgelerinde volkanik dağlar geniş alan kaplamaktadır.

D) Dağ sıraları deniz etkisinin iç kesimlere ulaşmasını engellemektedir.

E) Batı Anadolu'da kırıklı yer yapısı geniş alan kaplar.

4.

I. Ocak ayında Samsun'daki sıcaklık ortalamalarının Kayseri'den yüksek olması

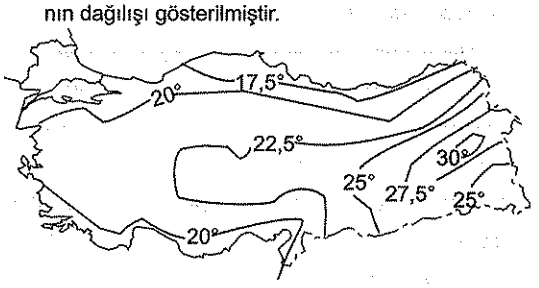
II. Muğla'nın yıllık sıcaklık ortalamasının Çanakkale'den daha yüksek olması

III. Ankara'nın temmuz ayı sıcaklık ortalamasının Erzurum'dan yüksek olması

Yukarıda verilen iklim özelliklerinin ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerin sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Yükselti	Enlem	Karasallık
B)	Denizellik	Enlem	Yükselti
C)	Yükselti	Denizellik	Enlem
D)	Enlem	Yükselti	Bakı
E)	Denizellik	Karasallık	Enlem

5. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin yıllık sıcaklık farklarının dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yıllık sıcaklık farkının en az olduğu bölge Karadeniz'dir.

B) Kıyılardaki yıllık sıcaklık farkı iç bölgelerdekilerden daha azdır.

C) Yıllık sıcaklık farkı en fazla Doğu Anadolu Bölgesi'ndedir.

D) Kıyı Ege'deki yıllık sıcaklık farkı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden azdır.

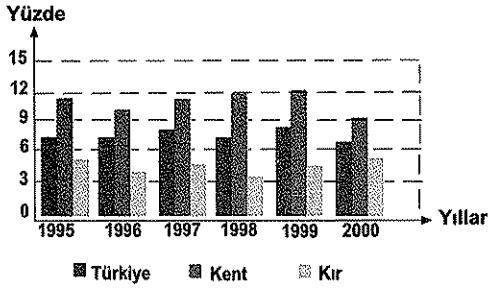
E) Güneyden kuzeye doğru gidildikçe yıllık sıcaklık farkı düzenli olarak azalmaktadır.

6. Kentler fonksiyonlarına göre tarım, turizm, sanayi, hizmet ve maden kentleri olmak üzere sınıflandırılır.

Buna göre aşağıda verilen merkezlerden hangisi diğerlerinden farklı bir fonksiyona sahiptir?

A) Seydişehir B) Elbistan C) Dörtyol D) Batman E) Murgul

7. Aşağıdaki grafikte 1995 - 2000 yılları arasında 12 yaş ve daha üstündeki yaş gruplarındaki işsizlik oranının Türkiye geneli, kent ve kırsal kesime göre oranı verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bütün yıllarda kırsal kesimdeki işsizlik oranı kentlerdekine göre azdır.

B) 1996 ve 2000 yıllarında Türkiye geneli işsizlik oranı birbirine çok yakındır.

C) 1998 yılından 1999 yılına geçildiğinde hem kent hem de kırsal kesimdeki işsizlik oranında artış olmuştur.

D) Kentlerdeki işsizlik oranının en fazla olduğu yıl, kırsal kesimdeki işsizlik oranı da en fazla olmuştur.

E) Türkiye'deki işsizlik oranının en az olduğu yıl 2000 yılıdır.

8. **Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz Bölümü'nde tarımda insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinimin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinden <u>bahsedilemez</u>?**

A) Tarım alanlarının dar ve parçalı olması

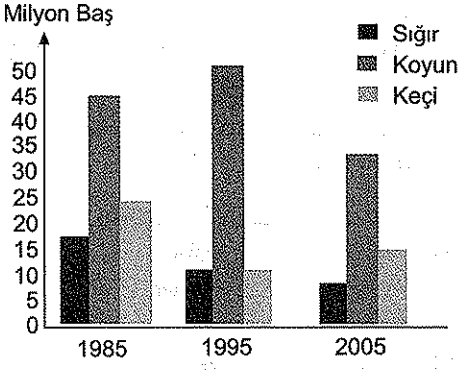
B) Tarımsal araç ve gereç fiyatlarının bazı çiftçilerin alım gücünün üstünde olması

C) İş gücünün makine kullanımından daha ekonomik olması

D) Birçok tarım işletmesinin makineli tarımın ekonomik olmayacağı kadar küçük olması

E) Tarım arazilerinin yerleşme alanı olarak kullanılması

9. Aşağıda Türkiye'de 1985, 1995 ve 2005 yıllarındaki bazı hayvan türlerinin toplam sayıları verilmiştir.

Yalnızca tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Sığır sayısında yıllar itibarıyla sürekli bir azalma olmuştur.

B) 1995 yılında sığır ve keçi sayıları birbirine çok yakındır.

C) 1985 yılındaki sığır ve keçi sayısı toplamı koyundan daha azdır.

D) 1995 yılından 2005 yılına geçildiğinde üç hayvan türünde de azalma olmuştur.

E) 1985 yılından 1995 yılına kadar koyun sayısında artış olmuştur.

10.

Yukarıda taralı olarak verilen alan, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin toplam üretiminde birinci sırada yer alamaz?

A) Pamuk B) Zeytin C) Ayçiçeği
D) Pirinç E) Haşhaş

11. X tarım ürününün yaklaşık %80'i Karadeniz Bölgesi'nde iken, geriye kalanı Marmara Bölgesi'ndedir. Y madeninin toplam rezervinde Marmara Bölgesi birinci sıradadır, geriye kalan rezervi ise Ege ve İç Anadolu Bölgelerinde yer alır.

Buna göre X tarım ürünü ile, Y madeni aşağıdakilerden hangisidir?

	X tarım ürünü	Y madeni
A)	Çay	Linyit
B)	Ayçiçeği	Volfram
C)	Pirinç	Boksit
D)	Kenevir	Bakır
E)	Fındık	Bor mineralleri

12. Sanayi tesislerinin yeri belirlenirken üretilen ürünün maliyetini azaltmak için endüstri kuruluşları genelde ham maddeye yakın alanlarda kurulur.

Buna göre Türkiye'de aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinin yeri belirlenirken ham madde kaynağına yakınlık göz önüne alınmamıştır?

A) Demir çelik B) Sigara C) Kâğıt
D) Konservecilik E) Sıvı yağ sanayi

13. Aşağıda bazı santraller ve bu santrallerin kullandıkları enerji kaynakları eşleştirilmiştir.

I. Alaçatı → Linyit
II. Çatalağzı → Taş kömürü
III. Çayırhan → Rüzgâr
IV. Hamitabat → Doğal gaz
V. Sarayköy → Jeotermal

Yukarıda verilen eşleştirmelerin doğru olabilmesi için hangi iki merkezin yer değiştirmesi gerekir?

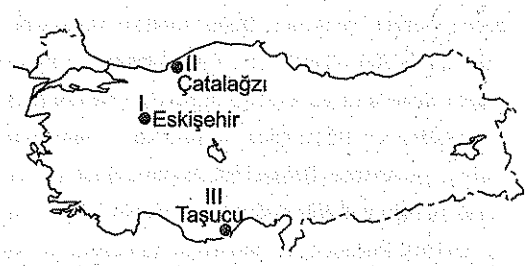
A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

14. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat Bölümü maden çeşitliliği bakımından zengin bir yerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, bu zenginliğin nedenleri arasında gösterilebilir?

A) Kırık hatların bulunması
B) Horst ve grabenlerin bulunması
C) Jeolojik yapı ve volkanik araziler
D) Deniz seviyesinden yüksekliğinin fazla olması
E) Ekonomik etkinlik çeşidinin az olması

15.

Yukarıda verilen merkezlerde bulunan sanayi kuruluşları aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Şeker	Gübre	Kâğıt
B)	Seramik	Ferrokrom	Bakır işleme
C)	Uçak	Kâğıt	Termik santral
D)	Silah	İpekli dokuma	Vagon
E)	Otomotiv	Petrol rafinerisi	Gübre

16. İç Anadolu Bölgesi Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini <u>daha fazla</u> etkilemiştir?

A) Küçükbaş hayvancılığın gelişmesini

B) Tarımda nadas uygulamasının fazla olmasını

C) Orman bakımından fakir olmasını

D) Tarım ürünü çeşidinin az olmasını

E) Step topraklarının yaygın olmasını

17. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Karadeniz ve Antalya Bölümlerinin ortak özelliği <u>değildir</u>?

A) Yıllık yağış miktarlarının Türkiye ortalamasının üstünde olması

B) Kıta sahanlıklarının dar olması

C) İç kesimlere olan ulaşımlarının geçitlerle sağlanması

D) Tarımda yaz aylarında sulama sorunlarının olması

E) Kıyıya paralel kıvrım dağlarının uzanması

18. Aşağıda Marmara Bölgesi'nde bulunan bazı sanayi kuruluşları ve bulundukları merkezler verilmiştir.

I. Sıvı yağ sanayisi → Tekirdağ
II. Termik santral → Hamitabat
III. Bor işletmeleri → Bandırma
IV. Petrol rafinerisi → İzmit
V. Toprak sanayisi → Çanakkale

Bu sanayi kuruluşlarından hangisinin ham maddesi bölge içinden <u>sağlanamaz</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

1.C 2.A 3.B 4.B 5.E 6.C 7.D 8.E 9.D 10.A 11.E 12.A 13.B 14.C 15.C 16.D 17.D 18.D

1. Jeopolitik önem, bir ülkenin coğrafi konumunun ona sağladığı avantaja denir. Türkiye konum itibarıyla Eski Dünya karaları olan Asya ve Afrika ve Yeni Dünya kıtası olan Avrupa'nın birbirine en çok yaklaştığı yerde bulunmaktadır. Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan Türkiye, bölge siyasetinde ve ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Diğer seçeneklerdeki coğrafi konum özelliklerinin Türkiye'nin jeopolitiğine etkisi yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Türkiye'de çok sayıda yüksek ova ve plato vardır. Çünkü Türkiye üçüncü zamanda aşınarak peneplen (yontukdüz) seviyesine gelmişken, üçüncü zamanın sonları ve dördüncü zamanın başında epirojenik olarak toptan yükselmiştir. Kuzeyden Avrasya, güneyden Arap ve Afrika levhalarının sıkıştırması ile yükselmiştir. Oluşan bu yüksek düzlükler, akarsular tarafından parçalanarak platoları, tektonik çukurluklar ise alüvyonlarla dolarak yüksek ovaları oluşturmuştur.

Türkiye'de daha çok kıvrım dağlarının bulunması, yükseltinin batıdan doğuya doğru artması, üç tarafı denizlerle çevrili bir orta kuşak ülkesi olması, yüksek ova ve platoların varlığının bir göstergesi olmaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Türkiye batısında deniz kıyısından başlayıp doğuya doğru giderek yükselen, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükseltisi 1.500 - 2.000 m'ye kadar ulaşan bir ülkedir. Dağlar Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında denize paralel uzandığı için deniz etkisi iç kesimlere girememektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde Nemrut, Süphan, Tendürek ve Ağrı volkanik dağları, İç Anadolu Bölgesi'nde ise Erciyes, Melendiz, Hasan Dağı, Karacadağ ve Karadağ volkanik dağları bulunmaktadır. Ülkemizin batısında Batı Anadolu Fay Hattı bulunduğu için çok fazla miktarda kırıklı yapı bulunur, buna bağlı olarak da horst ve grabenler oluşmuştur. Ancak kuzey ve güney Anadolu Dağları kırık dağları değil, kıvrım dağları özelliği gösterirler. Söz konusu olan bu dağlar III. jeolojik dönemde Alp - Himalaya kıvrım sistemi ile oluşmuş dağlardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Sorunun öncülünde verilen bilgiler değerlendirildiğinde;

I. Ocak ayında Samsun'da sıcaklık ortalamasının Kayseri'den yüksek olması, enleme ters düşen bir durumdur. Samsun deniz kıyısında yer aldığı için bu durum denizelliğin bir sonucudur.

II. Muğla'nın yıllık sıcaklık ortalamasının Çanakkale'den daha yüksek olması enlemin bir sonucudur. Her iki kent de denizel etkilere açıktır ancak Muğla daha güneyde, Çanakkale ise daha kuzeyde bulunmaktadır.

III. Ankara'nın temmuz ayı sıcaklık ortalamasının Erzurum'dan daha yüksek olması yükselti farklılığının bir sonucudur. Çünkü Ankara'nın deniz seviyesinden yüksekliği 850 m civarında olurken, Erzurum'unki 1950 m civarındadır.

Bunlara göre I numara denizellik, II numara enlem, III numara yükseltidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Harita üzerindeki bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Yıllık sıcaklık farkının en az olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir. Bölgenin kıyı kesimlerinde yıllık sıcaklık farkı 17. 5°C'nin altındadır.

B) Kıyılardaki yıllık sıcaklık farkı iç bölgelerden daha azdır. Kıyılarda yükseltinin azlığı ve denizelliğin etkisi ile yıllık sıcaklık farkı az olurken, iç kesimlerde yükselti ve karasallığın fazlalığından dolayı yıllık sıcaklık farkı çok daha fazladır.

C) Yıllık sıcaklık farkının en fazla olduğu bölgenin Doğu Anadolu Bölgesi olduğu görülür. Bölgenin bazı yörelerinde yıllık sıcaklık farkı 30°C' den fazladır. Bunda karasallık ve yükseltinin fazla olmasının rolü büyüktür.

D) Kıyı Ege'deki yıllık sıcaklık farkı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden azdır. Kıyı Ege'deki yıllık sıcaklık farkı 22.5°C'nin altında olurken, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde fark 22.5°C' nin çok üzerindedir. Bu farklılık denizellik, karasallık ve yükseltiden kaynaklanır.

E) Güneyden kuzeye doğru gidildikçe yıllık sıcaklık farkının düzenli olarak azaldığı doğru değildir. Özellikle Anadolu'nun iç kesimlerinde çok önemli salınımlar yapar. Bu durumda karasallık, denizellik ve yükselti farklılığının rolü büyüktür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Kentler ekonomik fonksiyonlarına göre gelişme gösterir. Bazı kentlerde tek fonksiyon ön plana çıkarken bazı kentlerde birden fazla fonksiyon ön plana çıkabilir. Seçeneklerde verilen merkezlerden dört tanesinde öne çıkan fonksiyonun maden ve madene bağlı sanayi kuruluşunun varlığı olduğu görülmektedir. Seydişehir'de boksite bağlı olarak alüminyum fabrikası, Elbistan'da linyite bağlı olarak termik santral, Batman'da petrole bağlı olarak petrol rafinerisi, Murgul'da bakıra bağlı olarak bakır işleme fabrikalarının olduğunu görmekteyiz. Oysa Dörtyol ekonomisinde tarım ön plana çıkar. Tarımda narenci-ye ve turfanda sebzecilik ağırlığını korumakla birlikte, son yıllarda hızlı bir gelişme gösteren sanayi durumu denge sağlamaya çalışmaktadır. Payas ile Dörtyol arasında demir haddehaneleri, gaz dolum tesisleri, narenciye paketleme tesisleri, Dörtyol'da un ve irmik fabrikası gibi işletmeler faaliyete geçmiştir. Narenciye üretimi çoğalmış, turfanda sebzecilik artmış ama hayvancılık gerilemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

7. Grafikte 1995 - 2000 yılları arasında 12 ve daha üstündeki yaş gruplarındaki işsizlik oranının Türkiye geneli, kent ve kırsal kesime göre oranı verilmiştir. Yalnızca grafiğe göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A)Bütün yıllarda kırsal kesimdeki işsizlik oranı kentlerdekine göre daha az olmuştur. Verilen yıllar içerisinde kırsal kesimdeki işsizlik oranının en fazla olduğu yıl 1995 yılı iken en fazla olduğu yıl 1998 yılıdır.

B)1996 ve 2000 yıllarında Türkiye geneli işsizlik oranı, 1996 yılında biraz daha fazla olmakla birlikte birbirine çok yakındır.

C)1998 yılından 1999 yılına geçildiğinde hem kent hem de kırsal kesimde dolayısıyla Türkiye genelindeki işsizlik oranında artış olmuştur.

D)Kentlerdeki işsizlik oranının en fazla olduğu yılda, kırsal kesimdeki işsizlik oranının en fazla olduğu doğru değildir. Çünkü kentlerde işsizlik oranı en fazla 1998 ve 1999 yıllarındayken kırsal kesimdeki işsizlik oranı en fazla 1995 ve 2000 yıllarında olmuştur.

E)Türkiye'de işsizlik oranı en fazla 1997 yılında iken en az 2000 yılında olmuştur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Doğu Karadeniz Bölümü dağlık ve engebeli yer şekillerine sahip olması ve tarım alanlarının dar olması nedeniyle bölümde tarımda makine kullanımı zordur. Bu nedenle bölümde tarımsal etkinliklerde insan ve hayvan gücüne gereksinim duyulur. Tarım arazilerinin yerleşme alanı olarak kullanılması bölümde yaşanan bir durumdur fakat bu durumun tarmda insan ve hayvan gücüne duyulan gereksinime etkisi yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. Grafikte verilen sığır, koyun ve keçi sayısına göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Sığır sayısında yıllar itibarıyla sürekli azalma olmuştur. Çünkü sığır sayısı 1985 yılında 15 milyona yaklaşırken,1995 yılında 10 milyon ve 2005 yılında 6 milyon civarına düşmüştür.

B) 1995 yılında sığır ve keçi sayısının onar milyon başla, birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

C) 1985 yılında sığır sayısı 15 milyon, keçi sayısı 19 milyon civarında olup ikisi toplam 34 milyon baş civarındadır; koyun sayısı 40 milyon civarında olup sığır ve keçi sayısının toplamından daha fazladır.

D) 1995 yılından 2005 yılına geçildiğinde üç hayvan türünde de azalmanın görüldüğü doğru değildir. Çünkü sığır ve koyun sayısında azalma görülürken keçi sayısında artış olduğu görülmektedir.

E) 1985 yılında koyun sayısı 40 milyon civarında olurken, 1995 yılında artarak 45 milyona yaklaşmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Harita üzerinde taranan yerlere göre seçenekler değerlendirildiğinde zeytin, ayçiçeği, pirinç ve haşhaş tarım ürünlerinin üretiminin taranan yerlerde birinci sırada olduğu görülür. Zeytinin %50 - 55'i Ege, %30'u Marmara Bölgesi'nde üretilmektedir. Ayçiçeğinin %75 - 80'i Marmara Bölgesi'nde, pirincin (çeltik) %55'i Marmara Bölgesi'nde, haşhaşın ise %70 - 75'i Ege Bölgesi'nde üretilmektedir. Ancak pamuk üretimi %47 oranında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, %24 oranında Akdeniz Bölgesi'nde, - bu oranın da büyük kısmı Akdeniz Bölgesi'nin doğusunda yer alan Çukurova ve Amik Ovası'nda - yapılmaktadır. Ege Bölgesi pamuk üretimi ise %28 civarındadır, Marmara Bölgesi'nde ise çok az bir oran oluşturur. Dolayısıyla taranmış olan yerlerde pamuk üretim toplamı birinci olmaktan çok uzaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Seçeneklerde belirtilen tarım ürünlerinden %80'i Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilip geri kalan kısmı Marmara Bölgesi'nde yetiştirilen tarım ürünü fındıktır. Çünkü çayın %100'ü Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilir. Ayçiçeği %8 oranında Karadeniz, %75 - 80 oranında Marmara ve diğer bölgelerimizde değişik oranlarda yetiştirilir. Pirinç %30 oranında Karadeniz Bölgesi ve %55 oranında Marmara Bölgesi'nde yetiştirilir. Kenevir üretimi devlet kontrolünde yapılmaktadır. Ülkemizde en fazla Batı Karadeniz Bölümü'nde yetiştirilmesine karşın, ülkemizin değişik bölgelerinde üretimine izin verilmiştir. Marmara Bölgesi'nin birinci sırada yer aldığı, geriye kalan rezervi ise Ege ve İç Anadolu Bölgesi'nde olan maden bor mineralleridir. Bor madeni Seyitgazi (Eskişehir), Emet (Kütahya), Bigadiç ve Susurluk (Balıkesir) Mustafakemalpaşa (Bursa) yörelerinden çıkarılmaktadır. Linyit, oranları değişmekle birlikte ülkemizin bütün bölgelerinde çıkarılan yer altı kaynağıdır. Vofram (tungsten) Marmara Bölgesi'nde (Uludag - Bursa), İç Anadolu Bölgesi'nde (Keskin - Kırkkale) ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde (Keban - Elazığ) çıkarılır. Boksit Akdeniz Bölgesi'nde (Seydişehir - Konya, Akseki-Antalya), Ege Bölgesi'nde (Milas - Muğla), Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde (İslahiye - Gaziantep) çıkarılır. Bakır ise Karadeniz Bölgesi'nde (Küre, Çayeli, Murgul) ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde (Maden, Pötürge) çıkarılır.Bunlara göre X sembolü ile belirtilen tarım ürünü fındık, Y sembolü ile belirtilen maden bor mineralleridir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Sanayide üretim yapılabilmesi için ham maddenin olması gerekmektedir. Ülkemizde ham madde kaynakları ile sanayi kuruluşları arasında son derece sıkı bir ilişki mevcuttur. Sanayi ham maddeyi işleyerek çeşitli ürünler hâline getirmektir. Sanayi ham maddeye bağımlı olduğundan bazı sanayi tesislerinin dağılımı ham madde kaynaklarının yakın olan yerlere açılmaktadır. Seçeneklerdeki sanayi kuruluşlarından sigara fabrikaları genelde tütün bitkisinin yoğun yetiştiği yerlerde kurulmuştur. Samsun, Tokat, Malatya, Bitlis, Manisa ve Akhisar'daki sigara fabrikaları bunlara örnektir. Kâğıt fabrikaları genelde ormanların yoğun olduğu yerlerde kurulmuştur. Buna örnek olarak Aksu, Taşköprü, Çaycuma, İzmit, Balıkesir, Dalaman ve Taşucu'ndaki kâğıt fabrikaları gösterilebilir. Konservenin ham maddesini oluşturan ürünler bozulma riski taşımasından dolayı zamanında işlenmesi için, konserve fabrikalarının ham maddenin yakınına kurulması gerekir. Yağ fabrikaları zeytin, ayçiçeği, haşhaş, pamuk, susam, yer fıstığı, fındık üretiminin fazla olduğu yerlerde açılmaktadır. Oysa demir çelik Fabrikaları istisnaları olmakla birlikte, ülkemizde genelde ham maddenin yakınlığı göz önünde bulundurulmamıştır. Örneğin; Karabük ve Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında taş kömürü yataklarından dolayı enerji durumu, Kırıkkale Demir Çelik Fabrikası stratejik durum, İskenderun Demir Çelik Fabrikasında ise ulaşım durumu ön plana çıkmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Seçeneklerde belirtilen termik santraller ve kullandıkları enerji kaynakları eşleştirmelerinden I ve III numaranın yer değiştirmesi gerekir. Çünkü Alaçatı (Çeşme İzmir) rüzgâr enerjisi ile Çayırhan (Ankara) linyit enerjisi ile çalışmaktadır.

Diğer seçeneklerden Çatalağzı (Zonguldak) taş kömürü, Hamitabat (Kırklareli) doğal gaz, Sarayköy (Denizli) jeotermal enerji ile çalışan enerji santralleridir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Ülkemizde çeşit ve rezerv bakımından en zengin bölüm Yukarı Fırat Bölümü'dür. Bölümde demir, linyit, kaya tuzu, krom, kurşun, çinko ve bakır gibi madenler çıkarılmaktadır. Bölümde maden çeşitliliğinin fazla olması jeolojik yapıyla ilgilidir. Organik hareketler, volkanizma, ısı ve basınca bağlı olarak meydana gelen metamorfizma maden oluşumunda büyük rol oynamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Haritada gösterilen sanayi kuruluşlarından Çatalağzı' nda termik santral, Eskişehir'de uçak fabrikası ve Taşucu'nda ise kâğıt fabrikası bulunmaktadır. Ancak belirtilen merkezlerde silah, gübre, ferrokrom, ipekli dokuma, petrol rafinerisi, bakır işleme ve vagon fabrikaları bulunmamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. İç Anadolu Bölgesi, etrafı dağlarla çevrili çanak şeklinde bir bölgedir. Deniz etkisine kapalı olmasından dolayı yıllık yağış miktarı çok azdır. Yağış miktarının az olması bozkır bitki örtüsünün yaygın olmasına, bozkır bitki örtüsü de küçükbaş hayvancılığın gelişmesine neden olmuştur. Çünkü küçükbaş hayvanlardan koyun; bozkır bitkisini seven, susuzluğa dayanıklı ve fazla engebeyi sevmeyen hayvandır. Yağış azlığına bağlı olarak su problemlerinin yaşanması, bölgede nadas uygulamasının fazla olmasına neden olmuştur. Bölgede Türkiye ormanlarının ancak %7'si bulunur ki bunun en önemli sebebi nemliliğin ve yağışın azlığıdır. Yağış azlığı bitki örtüsünün bozkır olmasına ve dolayısıyla tuz ile kireç bakımından zengin, kahverengi step topraklarının yaygın olmasına yol açmıştır. Tarım ürünü çeşidi azlığının en önemli nedenlerinden biri de karasal iklim şartlarının yaşanması, kış mevsiminin sert ve uzun sürmesi, yağış rejiminin düzensizliği, yaz mevsiminin kurak geçmesine bağlı olarak su problemlerinin yaşanmasıdır. Ayrıca bölgede ekstansif tarım şartlarının uygulanması da tarım ürünü çeşidinin az olmasına yol açan diğer faktördür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

17. Doğu Karadeniz ve Antalya Bölümleri karşılaştırıldığında;

A) Türkiye'nin ortalama yağış tutarı 653 mm olurken, Doğu Karadeniz Bölümü 1.500 mm, Antalya Bölümü ise 1.000 mm yağış alarak Türkiye ortalamasının üzerinde yer alır.

B) Gerek Doğu Karadeniz gerekse Antalya Bölümü kıyılarında dağlar denize paralel uzanmaktadır ve kıta sahanlığı (şelf) çok dardır.

C) Doğu Karadeniz kıyılarından iç kesimlerle ulaşım Zigana (Kalkanlı) ve Kop Geçitleriyle sağlanırken, Antalya Bölümü'nde Antalya kıyıları iç kesimler arasındaki bağlantı Çubuk Geçidi ile sağlanır.

D) Doğu Karadeniz Bölümü'nde yaz mevsimi yağışlı geçtiği için tarımda sulama sorunu yaşanmazken, Antalya Bölümü'nde yaz mevsimi sıcak ve kurak geçtiği için tarımda ciddi anlamda su problemi ile karşı karşıya kalınır. Bu özellikleri ile bölümler birbirinden ayrılır.

E) Doğu Karadeniz Bölümü'nde kıyıya paralel Kuzey Anadolu kıvrım dağları, Antalya Bölümü'nde kıyıya paralel Toros kıvrım dağları uzanış gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

18. Marmara Bölgesi'nde bulunan sanayi kuruluşları ve bulundukları merkezlerin coğrafi özellikleri göz önünde bulundurularak seçenekler incelendiğinde;

A) Tekirdağ'daki sıvı yağ fabrikaları yakın çevresinde yetiştirilen ayçiçeği ve zeytin başta olmak üzere ham maddesini bölgeden karşılar.

B) Kırklareli bulunan Hamitabat Termik Santrali, yine buradan çıkarılan doğal gazı ham madde olarak kullanıp enerji üretir.

C) Bandırma'da bulunan asitborik fabrikası ham madde ihtiyacını Mustafakemalpaşa, Bigadiç, Susurluk'tan karşılamaktadır.

D) İzmit'te bulunan TÜPRAŞ ham madde ihtiyacını bölgeden karşılayamayıp, tamamını bölge dışından sağlamak zorunda kalır. Çünkü bölgede petrol çıkarımı yapılan kuyu bulunmamaktadır.

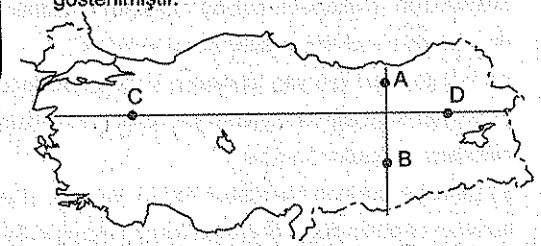
E) Çanakkale çevresinde çok sayıda toprağa dayalı sanayi tesisi vardır. Seramik, porselen, çömlek, tuğla ve kiremit üretiminde kullanılan ana ham madde kildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

DENEMEYE DEĞER 35

uzmankariyer

1. Aşağıdaki haritada bazı kent merkezleri harflerle gösterilmiştir.

Matematik konumları göz önüne alındığında verilen kentlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) A merkezindeki gece-gündüz arasındaki süre farkı B merkezinden fazladır.

B) C ve D merkezlerinde aynı uzunluğa sahip cisimlerin gölge boyu uzunluğu öğle vaktinde aynıdır.

C) A ve B merkezlerinin başlangıç meridyenine olan uzaklıkları aynıdır.

D) 21 Aralık'ta B merkezindeki gündüz uzunluğu diğer merkezlerden fazladır.

E) Alacakaranlık süresinin en uzun yaşandığı merkez A'dır.

2.

I. Yıl içinde alanı en çok değişen ve kapalı havza özelliğine sahip göldür.

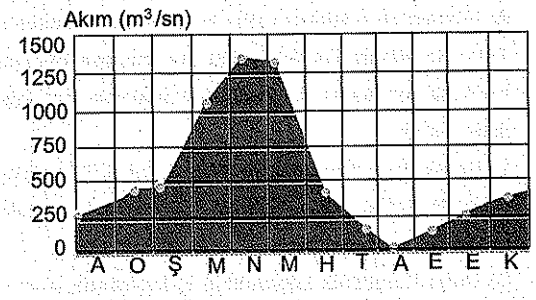
II. Dalgaların taşıdığı malzemenin koyun önünü kapatması sonucu oluşan kıyı set gölüdür.

III. Bir yer altı gideğenine sahip olduğu için suları içme suyu ve tarımda sulama amaçlı kullanılabilir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen göller aşağıdakilerden hangileridir?

	I	II	III
A)	Çıldır	Köyceğiz	Kovada
B)	Van	Bafra	Nemrut
C)	Acı Göl	Terkos	Van
D)	Tuz Gölü	Büyük Çekmece	Beyşehir
E)	Köyceğiz	Ulubat	Eğirdir

3. Aşağıda Yeşilırmak Nehri'nin aylara göre yıllık akım grafiği verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Akımında dalgalanma fazla olduğu için rejimi düzensizdir.

B) Nisan ve ağustos ayları arasında taşıma ve aşındırma gücü azalmıştır.

C) Akarsuyun akım miktarında meydana gelen değişmelerde sadece kar erimeleri etkili olmuştur.

D) Akım yalnızca üç ayda 1000 m³ ün üstüne çıkmıştır.

E) Ağustos - kasım ayları arasında akım sürekli artmıştır.

4. Tuz Gölü çevresi, Malatya Havzası ve Iğdır Ovası aşağıdaki iklim özelliklerinin hangisi bakımından <u>daha çok</u> benzerlik gösterir?

A) Kış aylarının ılık geçmesi

B) Yıllık yağış miktarlarının düşük olması

C) Kar yağışlı gün sayılarının az olması

D) En yağışlı mevsimin kış olması

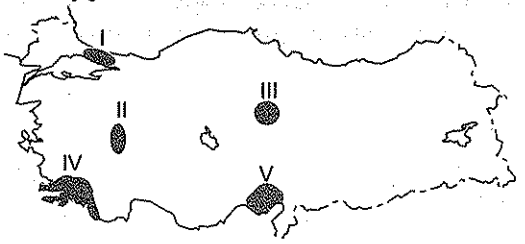
E) Hâkim rüzgâr yönlerinin güney olması

uzmankariyer

5. **Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş sıcaklık haritasında en yüksek sıcaklıkların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?**

A) Enlem
B) Rüzgârlar
C) Karasallık
D) Yükselti
E) Ekvator'a yakınlık

6. Tarım işçisine ihtiyaç duyulan alanlar ile turizm merkezlerinde nüfus miktarı mevsimden mevsime büyük artış gösterir.

Buna göre yukarıda verilen merkezlerin hangilerinde nüfus mevsimden mevsime daha fazla değişir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

7. Aritmetik nüfus yoğunluğu toplam nüfusun toplam yüz ölçümüne, fizyolojik nüfus yoğunluğu ise toplam nüfusun ekili dikili alanlara bölünmesiyle elde edilir.

Türkiye'nin aritmetik nüfus yoğunluğuyla fizyolojik nüfus yoğunluğu arasında üç kattan fazla bir farkın olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Köyden kente olan yoğun göçlerin yaşanmasıyla
B) Toplam yüz ölçümü içinde ekili dikili alanların azlığıyla
C) Doğum oranlarının fazla olmasıyla
D) Şehirli nüfus oranının kır nüfus oranından fazla olmasıyla
E) Tarımda makineleşmenin fazla olmasıyla

8. Aşağıda 2001 - 2005 yılları arasındaki bazı hayvan türlerinin sayıları bin (1000) baş olarak verilmiştir.

	2001	2002	2003	2004	2005
Sığır	12.000	11.950	11.910	11.900	11.850
Manda	370	350	320	300	250
Koyun	40.500	39.500	37.500	35.600	34.000
Keçi	10.800	10.500	10.150	9.600	9.100

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Verilen tüm yıllarda koyun sayısı diğer hayvan türlerinden daha fazladır.
B) Tüm türlerde 2001 yılından 2005 yılına kadar sürekli bir azalma olmuştur.
C) 2001 yılındaki sığır ve keçi sayısı toplamı koyun sayısının yarısından fazladır.
D) Miktar olarak en az azalan hayvan türü mandadır.
E) En fazla süt üretimi koyundan sağlanmıştır.

9. Türkiye her yıl dış ticaret açığı veren bir ülkedir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de dış ticaret açığının azaltılması için alınması gereken önlemlerden biri değildir?

A) İhracatı geliştirilmesi ve teşvik edilmesi için tedbirlerin alınması

B) Rekabet gücü yüksek kaliteli ürünler üretilmesi

C) İç ve dış ticaretin canlandırılması

D) Ham maddelerin işlenerek ihraç edilmesi

E) Tarımda çalışan insan sayısının arttırılması

10. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hayvancılıktan elde edilen et ve süt miktarının artırılmasına yönelik çalışmalardan biri olamaz?**

A) Hayvanların erken kesiminin önüne geçmek

B) Yem bitkilerinin ekimini teşvik etmek

C) Orman alanlarını mera alanlarına dönüştürmek

D) Kaliteli hayvan türlerini üretmek

E) Besi hayvancılığını geliştirmek

11.

I. Zeytin

II. Şeker pancarı

III. Kenevir

IV. Ayçiçeği

Yukarıda verilen tarım ürünü ile bu ürünlerinin en çok yetiştirildiği bölümler eşleştirildiğinde hangi bölüm dışarıda kalır?

A) Batı Karadeniz B) İç Batı Anadolu C) Konya

D) Kıyı Ege E) Ergene

12. Aşağıda bazı madenlere ait özellikler verilmiştir.

I. Toplam rezervde Antalya Bölümü birinci sıradadır ve Seydişehir'de işletmeleri bulunur.

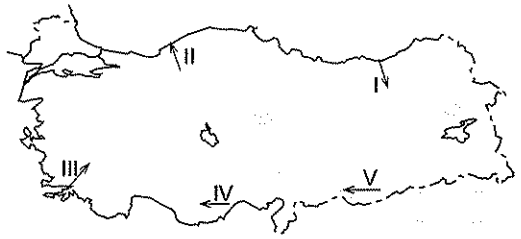
II. Paslanmaz, sert çelik yapımında kullanılır ve Elazığ'da önemli rezervi bulunmaktadır.

III. Isıya ve ateşe dayanıklı bir madendir ve en önemli üretim alanı Bursa - Uludağ'dır.

Verilen madenler aşağıdakilerden hangileridir?

	I	II	III
A)	Kükürt	Boksit	Cıva
B)	Bor mineralleri	Çinko	Boksit
C)	Boksit	Krom	Volfram
D)	Krom	Volfram	Boksit
E)	Cıva	Kurşun	Bor mineralleri

13. Yer şekillerinin engebesi arttıkça aynı standarttaki kara veya demir yolunun kilometre maliyeti de artar.

Buna göre yukarıda verilen doğrultuların hangisinde yapılacak yolun kilometre maliyeti en az olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

I. Zeugma
II. Kartalkaya
III. Hasankeyf
IV. Kültepe
V. Sümela Manastırı

Yukarıda verilen turizm merkezleri ve bulundukları bölgeler ikili olarak eşleştirilirse hangi turizm merkezi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Türkiye'de elektrik tüketiminin fazla olduğu bir yöre ile;

I. kişi başına düşen gelir,
II. göç alan merkezler,
III. bölgelerin yüz ölçümü,
IV. şehirleşme oranı

gibi özelliklerden hangileri bakımından paralellik <u>bulunmaz</u>?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

16. Karadeniz Bölgesi'ne ait olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi diğerlerinin nedenidir?

A) Doğal liman ve adaların azlığı
B) Falez oluşumunun yaygınlığı
C) Dağların kıyıya paralel uzanması
D) Kuzey - güney yönlü ulaşım maliyetinin fazla olması
E) Denizel iklimin etki alanının dar olması

17. Marmara Bölgesi'nde yer alan Yıldız Dağları Bölümü için aşağıdakilerden hangisi <u>yanlış</u> bir açıklamadır?

A) Bölüm ana yollar üzerinde yer alır.
B) Bölgenin en çok yağış alan bölümüdür.
C) Bölgede kırsal nüfus oranının en fazla olduğu bölümdür.
D) Ekonomisinin temeli tarım, hayvancılık ve ormancılığa dayanır.
E) Bölümde boyuna kıyı tipi görülür.

18. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulamanın yaygınlaşmasıyla ekim alanı ve üretimi artacak tarım ürünlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Turunçgil B) Pamuk C) Tütün
D) Mısır E) Ayçiçeği

1.C 2.D 3.C 4.B 5.D 6.E 7.B 8.E 9.E 10.C 11.B 12.C 13.E 14.D 15.B 16.C 17.A 18.A

1. Herhangi bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre konumuna matematik konum denir. Harita üzerindeki merkezlere göre seçenekler değerlendiril-diğinde;

A) Ekvator'dan kutuplara gittikçe gece ile gündüz arasındaki süre farkı artış gösterir. A merkezi daha kuzeyde bulunduğu için, B merkezine göre gece ile gündüz arasındaki fark daha fazladır.

B) Aynı enlem üzerinde Güneş ışınlarının geliş açısı ve gölge boyları aynı olur. C ve D merkezleri aynı enlem üzerinde bulundukları için, aynı uzunluğa sahip cisimlerin gölge boyu uzunluğu öğle vaktinde aynı olur.

C) Dünya'nın yuvarlak olması nedeniyle aynı boylam üzerinde yer alan noktaların başlangıç meridyenine olan uzaklıkları Ekvator'dan kutuplara gittikçe azalır. Buna göre B merkezinin başlangıç meridyenine olan uzaklığı, A merkezinden daha fazladır. Çünkü A merkezi kutuplara daha yakın bir konumda yer almaktadır.

D) 21 Aralık tarihinde güneyden kuzeye doğru gündüz süresinde azalma, gece süresinde ise uzama görülür. Buna göre en güneyde yer alan B merkezinde gündüz süresi en uzun en kuzeyde bulunan A merkezinde gündüz süresi en kısadır.

E) Dünya'nın çizgisel dönüş hızı Ekvator'dan kutuplara gittikçe azaldığı için, alacakaranlık (gurup) süresi Ekvator'dan kutuplara doğru uzama gösterir. Buna göre Ekvator'a yakın olduğu için alacakaranlık süresinin en kısa olduğu merkez B olurken, en uzun olduğu merkez A'dır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. I. Yıl içinde alanı en çok değişen ve kapalı havza özelliğine sahip göl Tuz Gölü'dür. Tuz Gölü'nün bulunduğu İç Anadolu Bölgesi'nde yaz mevsiminde yağış azlığı ve kuraklığın fazla yaşanması, kendisini besleyen çayların yaz mevsiminde kuruması ya da su miktarının azalması, göl çanağının derin olmayışı ve yüzey genişliğinin fazla olması gölün alanının değişmesinde etkilidir.

II. Dalgaların taşıdığı malzemenin koyun önünü kapatması sonucu oluşan kıyı set gölleri, Terkos ve Büyük Çekmece'dir.

III. Bir yer altı gideğenine sahip olduğu için Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri Beyşehir Gölü'dür. Göller yöresi karstik bir yapıya sahip olduğu için, göllerin bazılarının yer altı gideğeni vardır. Beyşehir Gölü'nden beslenen yer altı gideğeni Kovada Gölü'nü besledikten sonra, Kovada Gölü de Aksu Çayı'nı besleyerek Akdeniz'e dökülür.

Buna göre I numara Tuz Gölü, II numara Büyük Çekmece, III numara Beyşehir Gölü'dür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Yalnızca grafikteki bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Akarsuyun akımında çok önemli dalgalanmalar görüldüğü için rejiminin düzensiz olduğu görülür. Akım ilkbahar mevsiminde maksimum düzeyde olurken, yaz mevsiminde ise minimum düzeye inmektedir.

B) Akarsuyun akımının nisan ayında maksimum olduğu ağustos ayında ise minimum düzeye indiği görülmektedir. Nisan ayından, ağustos ayına doğru akımda çok ciddi azalmalar görüldüğü için taşıma ve aşındırma gücünde azalmalar görülür.

C) Yalnızca grafikteki bilgilerden, akarsuyun akım miktarındaki değişmenin kar erimelerinden kaynaklandığını anlayamayız. Grafikte yağış ve yağış şeklini gösteren bir bilgi yoktur.

D) Akım yalnızca mart, nisan ve mayıs aylarında akım 1000 m^3 ün üstüne çıkmıştır.

E) Ağustos ayında akım 250 m^3 ün altına kadar düşerken, kasım ayına doğru sürekli artarak 400 m^3 e kadar çıkmıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Tuz Gölü çevresi, Malatya Havzası ve Iğdır Ovası etrafı dağlarla çevrili bir çanakta bulunmaktadır. Etraflarının dağlarla çevrili olması nedeniyle iç kesimde yer almalarına bağlı olarak yıllık ortalama 500 mm'nin altında yağış almaktadırlar. Kış sıcaklıkları, kar yağışlı gün sayıları, yağışın en fazla düştüğü dönem ve hâkim rüzgâr yönü benzerlik gösterse de benzerliğin en fazla olduğu durum yıllık yağış miktarıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş sıcaklık haritasında en yüksek sıcaklıkların Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde görülmesi; Ekvator'a yakın olması, çöl üzerinden gelen sıcak rüzgârların etkisinde kalması ve deniz etkisine uzak kalması ile açıklanabilir. Ancak yükselti ile açıklanamaz. Çünkü indirgenmiş sıcaklık haritalarında yükselti etkisi ortadan kaldırılarak her yer ova olarak kabul edilir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. I numarada Çatalca - Kocaeli Bölümü, II numarada İç Batı Anadolu Bölümü, III numarada Yukarı Kızılırmak Bölümü, IV numarada Menteşe Yöresi ve V numarada ise Çukurova gösterilmiştir.

Mevsimlik işçi göçü, yaşadığı yerden ayrılan nüfusun gittiği yerde kısa bir süre kalarak çalışması ve tekrar geri dönmesi şeklinde gerçekleşir.

Seçeneklerdeki merkezlerden turizme bağlı oransal değişimin en fazla gerçekleştiği yer IV numara ile gösterilen Menteşe Yöresi olup burada bulunan il Muğla'dır. Muğla ilçelerinin ve kasabalarının güzelliğinden dolayı çirkin annenin güzel çocukları olarak bilinir. Türkiye'de en uzun kıyı uzunluğuna sahip olan Muğla, turizme çok elverişli deniz ve kumsallarının yanı sıra, diğer doğa güzellikleri, tarihî değerleri ve konaklama tesisleri ile turizm faaliyetine olanak sağlar. Muğla'nın nüfusu turizm faaliyetinin aktif olduğu yaz dönemlerinde büyük oranda artış gösterir.

Haritada Çukurova yöresini gösteren V numaralı merkezde mevsimlik göçün nedeni tarımdır. Çünkü bu tarım sahasında, pamuğun toplanması, sebzelerin çapalanması, bu ürünler ile meyvelerin hasadı için yaz aylarında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden mevsimlik işçi göçü alır.

Diğer seçeneklerde belirtilen İstanbul'un da yer aldığı Çatalca - Kocaeli Bölümü mevsimlik değil yıl boyunca göç alırken, İç Batı Anadolu ve Yukarı Kızılırmak Bölümlerinde ise mevsimden mevsime nüfuslarında fazla bir değişim olmamaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Türkiye'nin aritmetik nüfus yoğunluğuna göre, fizyolojik nüfus yoğunluğunun çok fazla olmasının en büyük nedeni, ülkemiz yüz ölçümüne göre ekili dikili alanların az olmasıdır. Ülkemizin dağlık ve engebeli olması, düz alanların azlığı fizyolojik yoğunluğun fazla olmasına neden olmuştur.

Diğer seçeneklerde belirtilen, köyden kente olan yoğun göçler, şehirli nüfus oranının kır nüfus oranından fazla olması, tarımda makineleşme gibi unsurların ülkenin toplam nüfusuna etkisi olmadığı için fizyolojik nüfus yoğunluğunu etkilemez. Doğum oranının artış göstermesi hem aritmetik yoğunluğu hem de fizyolojik yoğunluğu artıracağından ikisi arasındaki farkın artmasına neden olmaz.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

8. Tablodaki bilgilere göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Verilen tüm yıllarda koyun sayısının diğer hayvan türlerinden fazla olduğu görülür.

B) Sığır, manda, koyun ve keçi gibi tüm türlerde 2001 yılından 2005 yılına kadar sürekli azalmalar olmuştur.

C) 2001 yılında sığır ve keçi sayısı toplamı 22. 800 olurken, toplam koyun sayısı 40. 500'dür. Sığır ve keçi sayısı toplamının toplam koyun sayısının yarısından fazla olduğu görülür.

D) Verilen yıllar içerisinde miktar olarak en az azalan hayvan türü manda olmuştur. Manda 370'ten 250'ye düşmüştür. En fazla azalan hayvan türü de koyun olmuştur çünkü koyun 40.500'den 34.000'e kadar düşmüştür.

E) Tabloda hangi hayvan türünden ne kadar süt sağlandığına dair bir veri yoktur. Bu nedenle en fazla süt üretiminin koyundan sağlandığını çıkaramayız.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

9. Yıllara göre değişmekle birlikte ihracat gelirleri 130 milyar dolar, ithalat giderleri 210 milyar dolar civarında olduğu için, ülkemiz dış ticaret açığı vermektedir.

Ülkemizin ithalat giderlerinde en büyük payı, petrol ve doğal gaz enerji kaynakları oluşturmaktadır. İhracatı geliştirecek ve teşvik edecek tedbirler almak gerekir. Türkiye'nin dış ticaret açığını kapatmak için, modern pazarlama tekniklerini geliştirmek, reklam ve tanıtım faaliyetlerini artırmak gerekir. Ticaret yapılacak ülkenin coğrafi konumuna ve ürünün özelliğine göre kara, demir, deniz ve hava ulaşım faaliyetini geliştirmek, iç ve dış ticareti canlandırmak gerekir. Uluslararası ticaret fuarları düzenleyerek pazarlanacak ürünlerin tanıtımını sağlamak gerekir. Ham madde olarak satma yerine işleyerek ihraç etmek gereklidir. Standartlara uygun ürün üretmek, kalite ve fiyat bazında dış piyasada rekabet edebilecek güçte olmak, dış ticaret açığının kapanmasına katkı sağlayacaktır. Ancak tarımda çalışan insan sayısını artırmak, dış ticaret açığının kapanmasında bir çözüm olamaz. Tarımsal üretiminiz çok fazla olsa bile, en büyük geliri endüstriyel ürünler oluşturacaktır. Ülkemizin ithalattaki en fazla parasal kaybını petrol, doğal gaz, suni gübre yanında çoğunlukla endüstriyel ürünler oluşturmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

10. Türkiye'de hayvancılığı geliştirmek için;

Hayvanların erken kesiminin önüne geçilmelidir. Hayvanlar gereken büyüklüğe ulaşmadan, dana ve kuzu kesimi olması gerek et gerekse süt üretimi açısından çok önemli kayıplara neden olmaktadır.

Yem bitkilerinin ekiminin teşvik edilmesi gerekir. Hızla ve çabuk büyüyen, besin değeri yüksek otlakların oluşturulmasına destek sağlanmalıdır. Otlakların ve yem bitkilerinin azlığı, hayvanların zayıf düşmesine, et ve süt veriminin azalmasına yol açmaktadır.

Hayvan soyları ıslah edilmelidir. Ülkemizdeki hayvan sayısı çok olmasına rağmen, ıslah edilmeyen hayvanlar büyük oran teşkil ettiğinden et ve süt verimi düşüktür.

Besi ve ahır hayvancılığı yaygınlaştırarak verim artırılmalı, et ve süt üretiminde doğabilecek dalgalanmalar önlenmelidir.

Hayvan sağlığı için aşıların, ilaçların ve bakımının zamanında ve düzenli yapılması gerekmektedir.

Oysa orman alanlarını mera alanlarına dönüştürmek et ve süt verimini artırabilecek bir çalışma olamaz. Ormanların meralara dönüştürülmesi erozyonu tetikleme gibi olumsuzlukların yanı sıra, et ve süt veriminin düşmesine de yol açacaktır. Mera hayvancılığında doğal şartlara bağımlılık artacağı için, et ve süt üretiminde yıldan yıla çok büyük dalgalanmalar da görülecektir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Türkiye zeytin üretiminin yaklaşık %50'si Kıyı Ege Bölümü'nde yapılmaktadır.

Şeker pancarı en çok Konya Bölümü'nde yetiştirilir.

Kenevir en çok Batı Karadeniz Bölümü'nde yetiştirilir.

Türkiye ayçiçeği üretiminin %60'tan fazlası Ergene Bölümü'nde yapılmaktadır.

Bu eşleştirmelerden sonra görülüyor ki İç Batı Anadolu Bölümü dışta kalmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

12.

I. Toplam rezervde Antalya Bölümü'nün birinci sırada olduğu ve Seydişehir'de işletilen maden boksittir. Boksit, Seydişehir ve Akseki'de çok geniş rezervlere sahiptir. Uçak, otomobil ve inşaat sanayisi ile daha birçok alanda kullanılan bir madendir.

II. Sertlik derecesi çok yüksek olan, paslanmaya karşı dayanıklı, paslanmaz çelik üretimi ve daha birçok alanda kullanılan maden kromdur. Elazığ ilinde Guleman ve Palu'da geniş rezervleri olup bu kentte kurulan fabrikada işlenmektedir.

III. Isıya ve darbelere dayanaklı, elektrik - elektronik, demir çelik ve kimya sanayisinde, iş makineleri yapımında, demir yollarında, uçak ve gemi yapımında kullanılan volframdır (tungsten). Volfram Uludağ'da (Bursa) geniş rezervlere sahiptir.

Seçeneklerde verilen kükürt, bor mineralleri, cıva, çinko, kurşun yukarıdaki numaralandırılmış maddelerdeki özellikleri taşımamaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Ülkemizde dağlar genel olarak doğu-batı istikametinde uzanmaktadır. Buna bağlı olarak yol yapım km maliyeti, doğu - batı istikametinde daha az, kuzey-güney istikametinde daha fazladır. Buna göre seçenekler incelendiğinde, I numaranın bulunduğu yer Doğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Karadeniz Bölümü arasında uzanmaktadır. Bu yer kuzey - güney uzantılı çok dağlık ve engebeli olduğu için, yol yapım maliyeti çok yüksektir. Ulaşım ancak geçitlerle sağlanmaktadır. II numaranın uzandığı yer Batı Karadeniz Dağları üzerinde yer almaktadır. Ulaşım çoğu yerde geçitlerle sağlanmaktadır ve yol yapım maliyeti çok yüksektir. III numaranın uzandığı yerde, Menteşe Dağları ile İç Batı Anadolu Bölümü dağları uzandığından, yol yapım maliyeti çok yüksektir. IV numaranın bulunduğu yer, Toros Dağları üzerinde yer almakta, ulaşım geçitlerle sağlanmaktadır. Arazi çok engebeli, yüksek olduğu için, yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. Ancak V numaranın bulunduğu yer, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Orta Fırat Bölümü'ndeki ova ve platolar üzerinde uzanmaktadır ve yol yapım maliyeti diğer seçeneklere göre çok daha düşüktür.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Seçeneklerde verilen turizm merkezlerinden Zeugma ve Hasankeyf Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Kartalkaya ve Sümela Manastırı Karadeniz Bölge-si'nde bulunur. İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan Kültepe'nin bu eşleştirmede dışarıda kaldığı görülür.

Zeugma Antik Kenti Gaziantep'te, Hasankeyf Antik Kenti Batman ve Mardin arasında, Kültepe Antik Kenti Kayseri'de yer alır. Kartalkaya Bolu'da, Sümela Manastırı ise Trabzon'da yer alır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Türkiye'de elektrik tüketiminin en fazla olduğu yöre Çatalca - Kocaeli Bölümü'dür. Çatalca - Kocaeli Bölümü'nün ekonomik gelişmişliğinin fazlalığına bağlı olarak kişi başına düşen gelir en yüksektir. Çünkü yörede sanayi, ticaret, turizm, ulaşım, eğitim fonksiyonları dinî, askerî fonksiyonlar gelişme göstermiştir. Bunlara bağlı olarak şehirleşme oranı çok yüksektir ve ülkemizin diğer yörelerinden çok fazla göç almaktadır. Ülkemiz elektrik tüketiminin üçte birlik payı yalnızca bu yöreye aittir. Ancak bölgelerin yüz ölçüm genişliği ile elektrik tüketimi arasında bir bağlantı kurmak mümkün değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Karadeniz Bölgesi'nde dağlar deniz kıyısına paralel uzandığı için boyuna kıyı tipi görülür, Buralarda koy, körfez, burun, yarımada, ada ve doğal liman pek fazla görülmez. Dağların uzantısından dolayı kıta sahanlığı dar olup falez oluşumu çok yaygındır. Dağların kıyıya paralel uzanması dolayı deniz etkilerinin iç kesim-lere geçmesini engelleyerek kıyı ile iç kesim arasında çok önemli iklim ve bitki örtüsü farklılıkları görülmesine neden olur. Denizel iklimin etki alanı çok dardır, sadece kıyıya dönük yamaçlarda görülür. Kuzey - güney yönlü ulaşım maliyeti çok yüksek olup iç kesimlerle ulaşım çoğu yerlerde geçitlerle sağlanır. Görüldüğü gibi sayılan bütün bu özelliklerin temel nedeni dağların kıyıya paralel uzanmasıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

17. Yıldız Dağları (Istıranca) Bölümü Marmara Bölgesi'nin kuzeybatısında yer alan bir bölümdür. Bölüm yüksek, dağlık olduğundan ve dağlar kıyıya paralel uzandığından bölgenin en fazla yağış alan bölümü olmuştur. Dağlar kıyıya paralel uzandığı için boyuna kıyı tipi görülür. Engebeli özelliğe sahip bu bölümde, ekonominin temeli tarım, hayvancık ve ormancılığa dayanır. Ekonomik yapısı ve yer şekilleri gereği, diğer bölümlere göre kırsal nüfus oranının en fazla olduğu bölümdür. Ancak ana yollar üzerinde yer aldığı doğru değildir. Çünkü bölüm ana yollara sapa kalan, ulaşımın yeterince gelişemediği bir bölümdür.

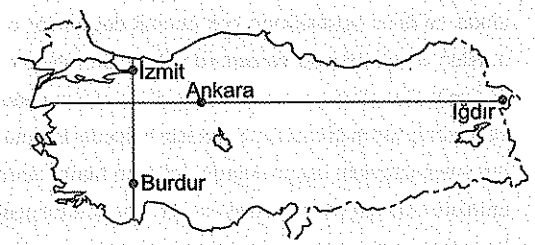
Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP ile tarımsal üretimde ve ürün çeşitliliğinde çok önemli değişimler olmuştur. Seçeneklerde verilen pamuk, tütün, mısır ve ayçiçeği otsu gövdeye sahip; turunçgil ise odunsu gövdeye sahip tarım ürünüdür. Şüphesiz bölgede sulamanın yaygınlaşması seçeneklerde belirtilen bütün tarım ürünlerini olumlu yönde etkileyecektir. Ancak turunçgiller yıl boyunca tarım alanlarında olmak zorunda olduğu için bölgenin kışın düşen sıcaklık şartları turunçgillerin yetişmesine olanak tanımamaktadır. Diğer tarım ürünlerinin üretiminin sulama ile artma olanağı varken sulama yaygınlaşsa bile bölgenin iklim özellikleri turunçgilin yetişmesine olanak vermeyecektir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

1. Aşağıdaki haritada bazı kent merkezleri verilmiştir.

Buna göre kent merkezleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 21 Aralık'ta Güneş Burdur'a göre İzmit'te daha geç batar.

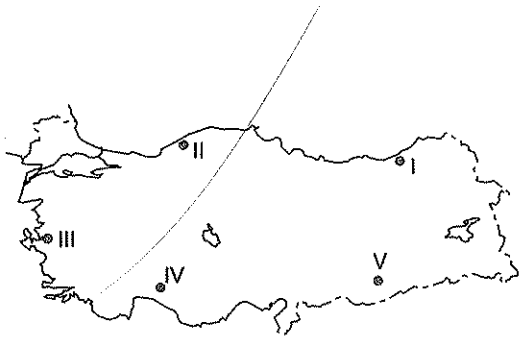
B) İzmit ile Ankara arasındaki yerel saat farkı Burdur ile Iğdır arasındaki yerel saat farkından azdır.

C) Temmuz ayında yerel saat ile ulusal saat arasındaki en az fark Iğdır'dadır.

D) Ankara'nın çizgisel hızı İzmit'ten fazladır.

E) Yıl boyunca Burdur Güneş ışınlarını diğer merkezlerden daha büyük açıyla alır.

2.

İki fay hattı arasında kalan kütlenin blok hâlinde çökmesi ile oluşan graben alanlarına yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hanisinde rastlanmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye akarsularına ait aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Genelde dar ve derin vadilerde akarlar.

B) Kapalı havzalar daha fazladır.

C) Taşımacılığa elverişli değillerdir.

D) Kaynak ve ağız kesimleri arasındaki yükselti farkı fazladır.

E) Debileri genelde ilkbaharda artış gösterir.

4. Türkiye'de yaz aylarında güneşlenme süresinin en az olduğu bölümlerin Doğu Karadeniz ve Erzurum - Kars olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güney yönlü rüzgârlardan fazla etkilenmeleri

B) Bağıl nem oranının yüksek olması

C) Kıyı şeridinde yer almaları

D) Bitki örtülerinin ormanlardan oluşması

E) Çizgisel hızlarının düşük olması

uzmankariyer

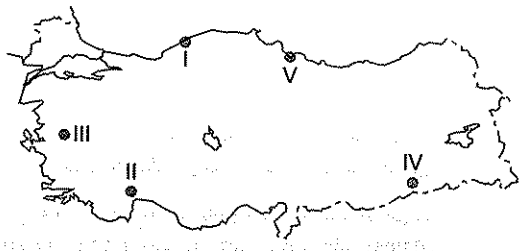
5.

I. Yıllık sıcaklık farkının en az olduğu bölgedir.
II. Orman alanı en az olan bölgedir.
III. Yıllık yağış miktarı en az olan bölgedir.
IV. İklim çeşitliliği en fazla olan bölgedir.

Yukarıda iklim ve bitki örtüsü özelliği verilmeyen bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) İç Anadolu
B) Güneydoğu Anadolu
C) Marmara
D) Ege
E) Karadeniz

6.

Türkiye'de bazı yerleşim yerlerinde büyüme ve gelişimin yaşanmasında o yörede çıkarılan madenler önemli yer tutmaktadır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde bu durumun geçerli olduğu <u>söylenemez</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Türkiye'de nüfus artış hızı dünya ortalamasına yakındır.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun hızla artmasıyla ortaya çıkan olumsuz durumlardan biri <u>değildir</u>?

A) İşsizliğin artması
B) Konut yetersizliğinin ortaya çıkması
C) İthalat giderlerinin artması
D) Nitelikli iş gücünün artması
E) Kişi başına düşen millî gelirin azalması

8. **Türkiye akarsularını gösteren bir haritayla aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi paralellik gösterir?**

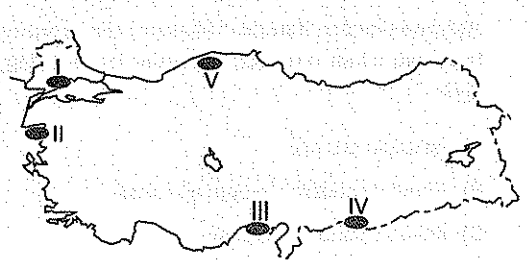
A) Zeytin B) Pirinç C) Fındık
D) Buğday E) Nohut

9. Her tarım ürününün sıcaklık ve nem ihtiyacı birbirinden farklı olmaktadır.

Buna göre don olaylarından olumsuz etkilenen ve yaz kuraklığına ihtiyaç duyan bir tarım ürünü aşağıda verilen coğrafi bölümlerden hangisinde <u>yetiştirilemez</u>?

A) Güney Marmara
B) Kıyı Ege
C) Batı Karadeniz
D) Adana
E) Antalya

10. Aşağıdaki haritada beş ayrı tarım ürünün en çok yetiştirildiği yerler numaralarla belirtilmiştir.

Buna göre hangi tarım ürünün en çok yetiştirildiği yer <u>yanlış</u> eşleştirilmiştir?

A) I. Ayçiçeği B) II. Zeytin C) III. Tütün
D) IV. Pamuk E) V. Kenevir

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 1996 - 2003 yılları arasında deniz ürünleri, kültür balıkçığı ve tatlı su ürünleri ile ilgili üretim miktarları verilmiştir.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Deniz ürünleri (Bin ton)	525	563	588	362	270	310	366	440
Kültür balığı (Bin ton)	3,1	3,3	4,1	4,4	5,8	7,8	9,2	12,6
Tatlı su ürünleri(Bin ton)	40,2	41,8	48,5	42,8	37,3	39,4	40,4	41,6

Tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Kültür balıkçılığında yıllara göre sürekli bir üretim artışı olmuştur.

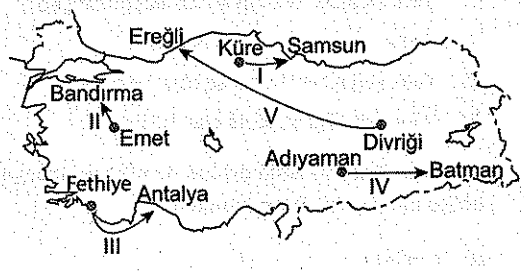
B) Deniz ürünlerinde 2000 yılından 2003 yılına kadar sürekli üretim artışı olmuştur.

C) Tatlı su ürünleri üretiminin en fazla olduğu yıl deniz ürünleri üretimi de en fazla olmuştur.

D) 1998 yılına göre 2003 yılında kültür balıkçılığı üç kattan fazla artış göstermiştir.

E) Tatlı su ürünlerinde bazı yıllarda üretim miktarı aynıdır.

12. Aşağıda bazı madenlerin çıkarıldığı yerler ile işlendiği yerler eşleştirilmiştir.

Buna göre hangi madenin işlendiği yerin belirlenmesinde enerji kaynağı belirleyici olmuştur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. **Turizm faaliyetlerinin geliştiği bir yerde;**

I. haberleşme,
II. sanayi,
III. tarım,
IV. ulaşım,
V. seracılık

sektörlerinden hangileri arasında paralel bir gelişmenin yaşanması beklenir?

A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

14. Türkiye'de iç ve dış ticaret son yıllarda gelişmesine rağmen henüz yeterli düzeye ulaşamamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi iç ve dış ticaretin geliştirilmesi için yapılması gereken çalışmalarından biri <u>değildir</u>?

A) Her türlü malın dış alımının kolaylaştırılması

B) Her türlü ulaşım olanağının geliştirilmesi

C) Serbest ticaret bölgelerinin sayısının arttırılması

D) İhracat olanaklarının geliştirilmesi

E) Ürünler için yeni pazarların aranması

15. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ormanları genişletmek ve var olan bitki türlerini korumak amacıyla yapılması gereken ça-lışmalardan biri değildir?

A) Orman yangınlarını önlemek için gerekli teknolojik gelişmelerden faydalanmak

B) Hem kentsel hem de kırsal alanlarda ağaçlandırma çalışmaları yapmak

C) Odun yerine alternatif enerji kaynakları kullanmak

D) Yerleşim alanlarını ormanlara yakın yerlerde kurmak

E) Ağaçlık alanlarda küçükbaş hayvanların beslenmesini önlemek

16.

- İçinde bulunduğu bölgenin yükseltisi en az olan bölümüdür.
- Önemli sınır kapılarına sahiptir.
- Karasal iklim özellikleri görülür.
- Türkiye ayçiçeği üretiminde ilk sırada yer alır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen coğrafi bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ergene B) Kıyı Ege C) Adana D) Yukarı Sakarya E) Orta Fırat

17. Aşağıdakilerden hangisi Adana ve Antalya Bölümlerinin ortak özelliklerinden biridir?

A) Göllerin varlığı

B) Delta ovalarının bulunması

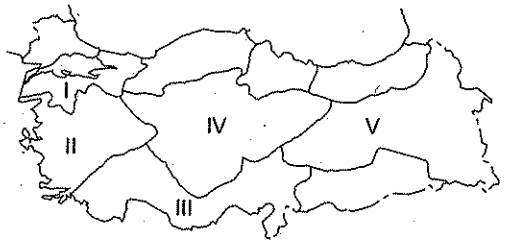
C) Yazların sıcak ve kurak geçmesi

D) Turizm gelirlerinin yüksekliği

E) Demir çelik sanayisinin gelişmesi

18.

- Yıllık ve günlük sıcaklık farkları fazladır.
- Bölge içinde kapalı havzalara rastlanır.
- Etrafı yüksek dağlarla çevrili olduğu için yağış miktarı azdır.
- Bölge daha çok ova ve platolardan oluşmuştur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.A 2.C 3.B 4.B 5.D 6.E 7.D 8.B 9.C 10.C 11.E 12.E 13.B 14.A 15.D 16.A 17.C 18.D

1. Türkiye haritası üzerinde gösterilen merkezlere göre seçenekler incelendiğinde;

A) 21 Aralık tarihinde, Güneş ışınları Oğlak dönencesine dik geldiği için kuzeye gittikçe gündüz sürelerinde kısalma, gece sürelerinde ise uzama görülür. Burdur ile İzmit aynı boylam üzerinde olmasına rağmen gündüz süresi -daha güneyde bulunduğu için- Burdur'da daha uzun, İzmit'te daha kısadır. İzmit'te gündüz süresi daha kısa olduğu için, Güneş daha geç doğup, daha erken batar.

B) İzmit ile Ankara arasındaki boylam sayısı daha az olduğu için yerel saat farkı daha az olurken, Burdur ile Iğdır arasındaki boylam sayısı daha fazla olduğu için yerel saat farkı daha fazladır.

C) Yaz mevsimini temsil eden temmuz ayında Iğdır'dan geçen 45° Doğu meridyeninin yerel saati ülkemiz genelinde ortak saat olarak kullanıldığı için, bu boylama en yakın olan Iğdır'da yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en az olurken, en uzak olan İzmit ile Burdur'da yerel saat ile ulusal saat arasındaki fark en fazladır.

D) Ekvator'dan kutuplara gittikçe çizgisel hız azalır. Buna göre çizgisel hız daha güneyde olan Ankara'da daha fazla, daha kuzeyde yer alan İzmit'te daha azdır.

E) Ekvator'a ve dönenceler arasına, Burdur diğer merkezlere göre daha yakın olduğu için daima Güneş ışınlarını daha büyük açı ile alır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Sert kütlelerin kıvrılamadığı için kırılmaya uğradığı yerlerde yüksekte kalan yerlere horst, alçakta kalan yelere ise graben denilmektedir. Ülkemizde horst ve grabenlerin en belirgin görüldüğü merkez III numaranın bulunduğu Ege Bölgesi'dir. Ege Bölgesi'nde Menteşe, Aydın, Bozdağlar, Madra ve Kaz Dağları gibi horstların yanında Büyük Menderes, Küçük Menderes, Gediz, Bakırçay ve Edremit grabenleri vardır.

Diğer seçeneklerde gösterilen merkezlerden I numarada Doğu Karadeniz, II numarada Batı Karadeniz ve IV numarada ise Toros kıvrım dağları vardır. V numaralı merkezde Süphan ve Tendürek volkanik dağlar vardır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

3. Türkiye akarsuları genelde; boyları kısa, debileri düşük, rejimleri düzensiz, yatakları dar, akış hızları yüksek, aşındırma güçleri fazla, enerji potansiyelleri fazla, denge profiline ulaşmamış, ulaşım ve taşımacılığa elverişsiz olan akarsulardır. Bunların dışında ülkemizin yüksek bir ülke ve üç tarafının denizlerle çevrili olmasından dolayı, akarsuların kaynak ve ağız kısımları arasında yükselti farkı fazladır. Debilerinin çoğunlukla ilkbahar mevsiminde artış göstermesinin nedeni yağışların artmasına ek olarak kar erimelerinin de çoğunlukla bu mevsimde gerçekleşmesinin bir sonucudur. Ancak kapalı havzanın açık havzadan daha fazla olduğu ifadesi doğru değildir. Ülkemizin büyük çoğunluğunu açık havza arazisi oluştururken, kapalı havzalar Göller Yöresi, Tuz Gölü çevresi, Van Gölü çevresi ve Erzurum - Kars çevresinde yer kaplar.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Doğu Karadeniz'de yıllık güneşlenme süresi 1750 saatin altında iken Erzurum-Kars Bölümü'nde 2000 saat civarındadır. Bu güneşlenme süreleri Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Güneşlenme sürelerinin iki bölümde düşük olmasının nedeni yer şekilleri ve yükseltiye bağlı bulutluluk oranının fazla olmasıdır. Bağıl nem oranının yüksek olması yağış oluşma ihtimalinin yüksek olması anlamına gelmekte olup yükseklere çıkıldıkça havanın soğumasına bağlı olarak yağış oluşma ihtimali artar.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Sorunun öncülünde verilen bilgiler ve seçenekler karşılaştırıldığında;

I. Yıllık sıcaklık farkının en az olduğu bölge Karadeniz Bölgesi'dir.

II. Orman alanı en az olan bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.

III. Yıllık yağış miktarının en az olduğu bölge, İç Anadolu Bölgesi'dir.

IV. İklim çeşitliliğinin en fazla olduğu bölge Marmara Bölgesi'dir.

Görüldüğü gibi Ege Bölgesi'ne ait bir özellik verilmemiştir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Haritada gösterilen yerlerden I numara ile gösterilen Zonguldak'ta taş kömürü çıkarımı yapılmaktadır. II numara ile gösterilen yer Antalya'da krom ve barit gibi madenler çıkarılmaktadır. III numara ile gösterilen Manisa'da linyit çıkarılmaktadır. IV numara ile gösterilen Batman'da petrol çıkarımı önemli bir ekonomik etkinliktir. V numara ile gösterilen yer olan Samsun'da önemli bir maden çıkarımı yapılmamaktadır. Sadece çevre illerden gelen bakırın işlendiği tesis bulunmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Türkiye ‰ 15.8 nüfus artış hızıyla, dünya nüfus artış hızına yakın bir ülkedir. Nüfus artış hızının fazla olmasının olumlu taraflarının olmasının yanı sıra, olumsuz tarafları da vardır. Başlıca olumsuzluklar şunlardır:

Kişi başına düşen millî gelir azalır.

Kalkınma hızı düşer.

Tasarruf azalır.

İç ve dış göçler artar.

Konut yetersizliği ortaya çıkar.

İthalat giderleri artış gösterir.

İnsanların temel ihtiyaçlarının karşılanması zorlaşır.

Ancak nitelikli iş gücünün artması olumsuz değil, olumlu bir sonuçtur. Ayrıca nüfus artış hızının artması ile nitelikli iş gücünde bir artış olması beklenemez.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Seçeneklerde verilen tarım ürünlerinden akarsular ile paralellik gösterecek tarım ürünü pirinçtir (çeltik). Pirinç yetişme dönemi boyunca tepeden Güneş, alttan ise su isteği fazla olan bir tarım ürünüdür. Yıllık yağış tutarının 1000 mm'nin ve sıcaklığın 20°C'nin altına düşmemesi gerekir. Pirinç akarsu boylarında, vadi tabanlarında ve delta ovalarında yaygın olarak yetiştirilir. Diğer tarım ürünlerinden zeytin Akdeniz iklim koşulları, fındık Karadeniz iklim koşulları, buğday ve nohut ise karasal iklim koşulları ile paralellik gösterir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Don olaylarından olumsuz etkilenen ve yaz kuraklığına ihtiyaç duyan tarım ürünü, Batı Karadeniz Bölümü'nde yetişme olanağı bulamaz. Batı Karadeniz Bölümü yağış rejimi düzenli olan ve yaz mevsiminde de yağış görülen bir bölümdür. Ayrıca Balkanlar üzerinden gelen soğuk hava akımlarına açık olduğundan, kış sıcaklığı seçeneklerde verilen diğer bölümlere göre daha soğuktur. Bölümde kış mevsiminde sürekli olmasa da zaman zaman don olayları görülür.

Diğer seçeneklerdeki bölümlerden Antalya, Adana, Kıyı Ege ve Güney Marmara Bölümlerinde Akdeniz iklimi görülmesinden dolayı, yaz mevsimi sıcak ve kurak, kış mevsimi ise ılık ve yağışlı geçer. Dolayısıyla don olayından etkilenen, yaz mevsiminde ise kuraklık isteyen tarım ürününün bu bölümlerde yetişmesi çok daha kolaydır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Herhangi bir tarım ürünün bir yöre ile özdeşleşmiş olması ve o yörede fazla yetiştirilmesine monokültür tarım ürünü denir. Harita üzerinde numaralarla gösterilmiş yörelerden I numara Ergene Ovası olup ülkemizde ayçiçeği üretimi için monokültür sahasını oluşturur. II numara Ayvalık, Edremit ve Burhaniye çevresi olup zeytin için monokültür sahasıdır. IV numara Harran (Altınbaşak) Ovası olup pamuk için monokültür sahasıdır. V numara Kastamonu çevresi olup kenevir için monokültür sahasıdır. Ancak III numara ile gösterilen Çukurova tütün için bir monokültür sahası değildir. Burada tütün üretimi yok denecek kadar azdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Türkiye'de 1996-2003 yılları arasında deniz ürünleri, kültür balığı ve tatlı su ürünleri ile ilgili üretim mik-tarları verilmiştir. Tabloda verilen bilgilere göre seçe-nekler incelendiğinde,

A) Kültür balığı üretimi, verilen yıllar içerisinde, sürekli artmıştır.

B) Deniz ürünlerinde 2000 yılından 2003 yılına kadar, sürekli üretim artışı olduğu görülmektedir.

C) Tatlı su ürünleri ve deniz ürünlerinde en fazla üretim 1997 yılında gerçekleşmiştir.

D) 1998 yılında kültür balığı üretimi 4,1 bin ton olurken, 2003 yılında 12,6 bin tona çıkarak üç kattan fazla artış göstermiştir.

E) Tatlı su ürünleri üretiminin bazı yıllar aynı olduğu doğru değildir. Verilen yıllar içerisinde tatlı su ürünleri üretimi hiçbir zaman birbirine eşit olmamıştır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Harita üzerinde gösterilen madenler ve işlendiği yerlerin eşleştirilmesinde V numarada enerji kaynağı belirleyici olmuştur. V numarada gösterilen maden Divriği'de çıkarılan demirdir. Demirin Ereğli'de işlenmesinin sebebi ise burada zengin maden (taş) kömürü yataklarının bulunmasıdır. Ereğli Demir Çelik Fabrikası ham maddenin değil, enerji kaynağının yanına kurulmuştur. Diğer seçeneklerde belirtilen I numarada bakır, II numarada bor, III numarada krom, IV numarada ise petrol yer altı kaynağı gösterilmiştir. Çıkarılan bu madenlerin buralarda işlenmesinde ise coğrafi konum, ulaşım, iş gücü, teknoloji, sermaye, pazarlama olanakları gibi unsurların bir ya da birden fazlasının rolü olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Turizm faaliyetinin geliştiği yerlerde ulaşım ve haberleşme önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Turizmin yoğun yapıldığı yerlerde hava ulaşımı kolaylaştırılmış ve haberleşme ağı yaygınlaştırılmıştır. Bunların dışında konaklama tesislerinin kapasitesi artırılmış ve nitelikleri yükseltilmiştir. Turizme yönelik eğitime önem verilmiş, doğal ve tarihî zenginlikler koruma altına alınmıştır.

Ancak turizmin geliştiği yerlerde, sanayi, tarım ve seracılığın gelişmesi beklenemez. Fakat gerek ülkemizde gerekse dünyada farklı nedenlerden kaynaklanmakla birlikte turizmin geliştiği bazı yerlerde sanayi, tarım ve seracılığın da geliştiği örnekler vardır. Bu faaliyetlerin gelişmesi ile turizmin gelişmesi ilişkilendirilemez.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Bir geçim kaynağı olan ticaret; mal ve hizmetlerin alım ve satımına denir. İç ve dış ticareti geliştirmek için kara, demir, deniz ve hava ulaşım sistemlerini geliştirmek gerekir. Üretilen ürünlerin kalitesini artırmak ve standardını korumak gerekir. Serbest ticaret bölgelerinin sayısını artırmak ve ihracat olanaklarını artırmak gerekir. Ayrıca ülkede alınan siyasi kararlar, ülkenin siyasi rejimi, vergi ve maliye politikaları, isyan ve siyasi çatışmalar, gümrük tarifeleri gibi etkenler de ticaretin gelişiminde rol oynar. Ancak her türlü malın dış alımını kolaylaştırmak, kısa vadede ticaret hacmini büyütse de ciddi anlamda dış ticaret açığının artmasına yol açacaktır. Dış ticaret açığı ülke ekonomisini olumsuz etkileyecek ve zamanla ülkenin alım gücünün azalmasına, dolayısıyla ticaretin gerilemesine yol açacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

15. Türkiye'de ormanların yetişebilmesi için sıcaklık şartları son derece elverişlidir. Ülkemizde Karadeniz ve Akdeniz Bölgeleri hariç, diğer bölgelerimiz orman bakımından fakirdir. Ormanları genişletmek ve var olan bitki türlerini korumak için şu çalışmaların yapılması fayda sağlayacaktır:

Orman yangınlarını önlemek için erken uyarı sistemleri, gözetleme kuleleri, uçak, helikopter, itfaiye başta olmak üzere gerekli teknolojik gelişmelerden faydalanmak gerekir.

Hem kentsel hem de kırsal alanlarda yörenin iklim özelliklerine göre ağaçlandırma çalışmaları yapılmalıdır.

Yakacak için ağaç kesimi önlenmeli, odun yerine alternatif enerji kaynakları kullanılmalıdır.

Ağaçların bilinçsizce kesimi önlenmelidir.

Ağaçlık alanlarda küçükbaş hayvanlardan keçinin yetiştirilmesi önlenmelidir.

Tarım alanları açmak için yapılan tahribatlar önlenmelidir.

Ancak yerleşim alanlarının ormanların yakın yerlerine kurulmasını sağlamak; ormanlar genişletmez, daraltır. Yerleşmelerin ve nüfusun artması ormanların ve ekolojik yapının zarar görmesinde büyük rol oynar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Sorunun öncülünde verilen özellikler Ergene Bölümü'ne aittir. Ergene Bölümü ortalama yükseltisi 100 m'nin altındadır ve Marmara Bölgesi'nin en alçak bölümüdür. Bölümde karasal iklim şartları görülür; yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır. Marmara Bölgesi Türkiye ayçiçeği üretiminin %75-80'ini sağlamakta, bu üretimin de büyük çoğunluğu Egene Bölümü'nden yapılmaktadır. Ergene Bölümü'nde İpsala, Uzunköprü, Pazarkule ve Kapıkule gibi gümrük kapıları vardır.

Diğer seçeneklerden Kıyı Ege Bölümü'nün Ege Bölgesi'nin en alçak bölümü olma özelliği vardır. Adana Bölümü öncülde verilen özellikleri taşımaz ancak iç kesimlerinde karasal iklim özelliği görülür. Yukarı Sakarya Bölümü İç Anadolu Bölgesi'nin en alçak bölümü olup burada karasal iklim şartları görülür. Orta Fırat Bölümü, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yükseltinin az olduğu karasal iklim şartlarının görüldüğü ve önemli sınır kapılarının bulunduğu bölümüdür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Adana ve Antalya Bölümü ile ilgili seçenekler incelendiğinde;

A) Antalya Bölümü'nde irili ufaklı çok sayıda göl varken, Adana Bölümü'nde Toros Dağları'nın zirvesinde birkaç sirk gölü dışında göl bulunmamaktadır. Antalya Bölümü'nde 64 göl varken, kuraklık ve bazı sebeplerden dolayı bunlardan 31 tanesi günümüzde kurumuştur.

B) Adana Bölümü'nde Silifke ve Çukurova delta ovaları bulunmasına karşın, Antalya Bölümü'nde kayda değer delta ovası bulunmamaktadır. Bunda akarsuların döküldükleri kıyılarda kıta sahanlığının dar olması ve taşınan malzemenin karstik olmasına bağlı olarak kimyasal çözülme özelliği göstermesi etkilidir.

C) Gerek Antalya gerekse Adana Bölümü'nde Akdeniz iklim şartları görüldüğü için, yazları sıcak ve kurak geçmektedir. Bölümler bu durumları ile ortak özellik gösterirler.

D) Antalya Bölümü'nün turistik özelliklerinden dolayı turizm gelirleri çok yüksek olurken, Adana Bölümü'nün turizm gelirleri fazla değildir.

E) Adana Bölümü'nde İskenderun Demir Çelik Fabrikası bulunurken Antalya Bölümü'nde yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Sorunun öncülünde verilen bilgiler, harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden IV numara ile gösterilen İç Anadolu Bölgesi'ne uygunluk göstermektedir. İç Anadolu Bölgesi'nde karasal iklim şartları görüldüğünden, nem miktarının azlığına bağlı olarak günlük ve yıllık sıcaklık farkı çok fazladır. Bölgede Tuz Gölü, Eber, Akşehir ve Sultan Sazlığı kapalı havzaları vardır. İç Anadolu Bölgesi etrafı dağlarla çevrili olduğu için, deniz etkisine kapalı olan, yıllık yağış miktarı az olan bir bölgedir. Bölgede Haymana, Cihanbeyli, Obruk, Bozok ve Uzunyayla Platolarının yanı sıra; Konya, Aksaray, Ereğli, Eskişehir, Çubuk, Akıncı, Kayseri ve Develi Ovaları vardır.

Diğer seçeneklerde belirtilen I numarada Marmara Bölgesi yer almaktadır, bölgede plato ve ovalar bulunmaktadır. II numaralı yer Ege Bölgesi'dir, bölgede plato ve ovalar bulunmaktadır. III numarada Akdeniz Bölgesi yer almaktadır, bölgede ovalar ve platoların bulunmasının yanı sıra Göller Yöresi'nde kapalı havzalar da bulunmaktadır. V numarada Doğu Anadolu Bölgesi bulunmaktadır. Belirtilen özelliklerin İç Anadolu Bölgesi kadar belirgin olmasa bile, bu bölge için de uygunluk gösteren tarafları çoktur. Doğu Anadolu Bölgesi'nde karasal iklim şartları görüldüğü için günlük ve yıllık sıcaklık farkları çok fazladır. Bölgede Van Gölü ile Erzurum Kars çevresinde kapalı havzalar vardır. Bölgede platolar ve ovalar bulunmaktadır. Ancak bölgenin etrafı dağlarla çevrili değildir, çevresine göre yüksek dağların bulunduğu bir bölgedir. Ancak Malatya, Elazığ ve Iğdır Ovaları çevresine göre çukurda kaldığı için yağış miktarı azdır. Bölgenin diğer kesimlerinde yağış miktarı orta derecededir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEMEYE EĞER 35

uzmankariyer

1. Herhangi bir yerin Ekvator'a ve başlangıç meridyenine göre konumuna matematiksel konum denir.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin matematiksel konumunun bir sonucu değildir?

A) Dağların güney yamaçlarında tarım ürünlerinin kuzey yamaçlara göre daha önce olgunlaşması

B) Karadeniz Bölgesi'ndeki yıllık sıcaklık farkının Akdeniz Bölgesi'nden daha az olması

C) Yıl içinde dört mevsimin belirgin yaşanması

D) Ege Denizi'ndeki tuzluluk oranının Karadeniz'den daha fazla olması

E) Aynı anda tek bir ortak saat kullanılması

2. Kireç taşının yoğun olduğu alanlarda turizm potansiyeli yüksek olan bazı doğal oluşumlara rastlanır.

Buna göre aşağıda verilen coğrafi bölümlerden hangisinde kireç taşının varlığına bağlı olarak turizm değerleri daha fazladır?

A) Antalya

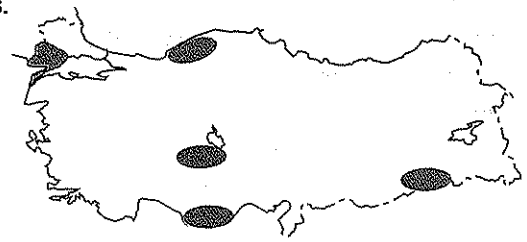
B) Doğu Karadeniz

C) Güney Marmara

D) Dicle

E) Ergene

3.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taralı olarak verilen merkezlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yıllık sıcaklık farklarının fazla olması

B) Yaz sıcaklıklarının ve kuraklığının belirgin olması

C) Demir yolu ulaşımlarının olması

D) Küçükbaş hayvancılığın gelişmiş olması

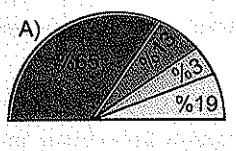
E) Tektonik kökenli deprem olasılığının az olması

4. Yağışın mevsimlere göre dağılışına yağış rejimi denir.

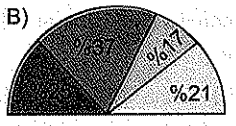
Aşağıdaki grafiklerden hangisi İç Anadolu Bölgesi'ndeki yağış rejimine aittir?

Kış İlkbahar Yaz Sonbahar

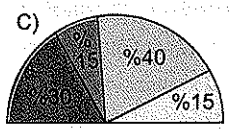
A)

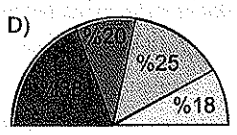
B)

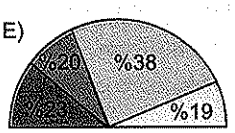
C)

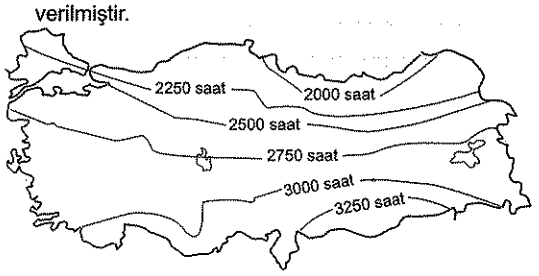
D)

E)

5. Aşağıda Türkiye'nin güneşlenme süresi saat olarak verilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kıyı Ege'nin en güneyi ile en kuzeyi arasında yaklaşık 250 saatlik güneşlenme süresi farkı vardır.

B) Akdeniz kıyı kesimindeki güneşlenme süresi Karadeniz kıyılarından fazladır.

C) Yükselti arttıkça güneşlenme süresi azalmaktadır.

D) Türkiye'de 3250 saatten fazla güneşlenme süresine sahip alanlar bulunur.

E) Tuz Gölü çevresinde güneşlenme süresi 2750 saat civarındadır.

6. Nüfusun dağılışı üzerinde iklim, yeryüzü şekilleri, su kaynakları, bitki örtüsü, toprak özellikleri gibi doğal faktörlerin yanıda endüstri, ulaşım, tarım, yeraltı kaynakları turizm ve tarihî faktörler gibi beşeri faktörlerde etkilidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin nüfuslanması diğerlerinden farklı bir nedene bağlanabilir?

A) Zonguldak
B) Seydişehir
C) Yalova
D) Batman
E) Yatağan

7. Aşağıdaki tabloda coğrafi bölgelerin toplam nüfus miktarları ve aritmetik nüfus yoğunlukları verilmiştir.

Bölgeler	Nüfus miktarı (milyon)	Nüfus yoğunluğu (km^2)
Marmara	17,4	258,0
Ege	8,9	105,2
Güneydoğu Anadolu	6,6	108,3
Akdeniz	8,3	71,3
İç Anadolu	11,6	71,7
Karadeniz	8,5	57,7
Doğu Anadolu	6,1	35,9

Yalnızca tablodaki bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Marmara Bölgesi'nin nüfus miktarı Akdeniz Bölgesi'nin iki katıdır.
B) İç bölgeler içerisinde nüfus yoğunluğu en fazla olan bölge Güneydoğu Anadolu'dur.
C) Kıyı bölgeler içerisinde hem nüfus miktarı hem de yoğunluğu en az olan bölge Karadeniz'dir.
D) Şehirleşme oranı en fazla olan bölge Marmara'dır.
E) İç Anadolu Bölgesi'nin nüfus miktarı Ege Bölgesi'nden fazla olmasına rağmen nüfus yoğunluğu Ege Bölgesi'nden azdır.

8. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki ormancılık faaliyetleri ve ormanların dağılışıyla ilgili yanlış bir bilgidir?**

A) Kıyı bölgelerin kapladığı orman alanı iç bölgelerimizin kapladığı orman alanından fazladır.
B) Belirgin yaz kuraklığının yaşandığı alanlarda orman yangınları daha fazladır.
C) Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe ormanları oluşturan ağaç türleri değişikliğe uğrar.
D) Ormanların dağılışını belirleyen temel etmen sıcaklık koşullarıdır.
E) Kıyı bölgelerinde orman üst sınırı farklılıklar gösterir.

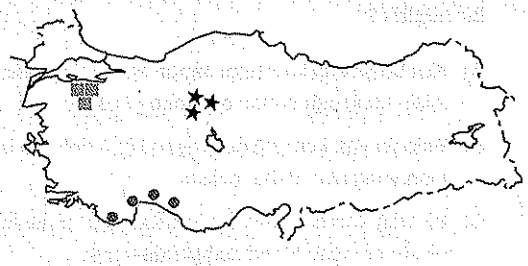
9. Aşağıda Karadeniz Bölgesi'ndeki üç ayrı tarım ürününün Türkiye toplam üretimi içindeki oranları verilmiştir.

- I. ürün %17
- II. ürün %82
- III.ürün %85

Bu tarım ürünleri aşağıdakilerden hangileridir?

	I	II	III
A)	Tütün	Çay	Mısır
B)	Şeker pancarı	Fındık	Çay
C)	Mısır	Fındık	Kenevir
D)	Fındık	Çay	Tütün
E)	Buğday	Mısır	Kenevir

10. Aşağıda bazı hayvan türlerinin en çok beslendiği yerler ■, ● ve ★ sembolleriyle gösterilmiştir.

Bu hayvan türleri aşağıdakilerden hangileridir?

	■	●	★
A)	İpek böcekçiliği	Kıl keçisi	Tiftik keçisi
B)	Merinos koyunları	Arıcılık	Büyükbaş
C)	Koyun	İpek böcekçiliği	Koyun
D)	Tiftik keçisi	Koyun	Kıl keçisi
E)	Koyun	Kıl keçisi	Büyükbaş

11. Türkiye maden çeşitliği bakımından zengin bir ülke olmasına rağmen madencilikten elde edilen gelir ve maden işletmesi sayısı çok azdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenleri arasında gösterilemez?

A) Madencilik sektöründe ihtiyaç duyulan iş gücünün karşılanamaması

B) Çıkarılan madenlerin büyük bir bölümünün işlenmeden ihraç edilmesi

C) Bazı madenlerin yüzeyden çok derinde bulunması

D) Madencilik işletmeleri için yeterli sermayenin olmaması

E) Bazı madenlerin rezervinin yeterli olmaması

12. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de sanayinin hızla gelişmekte olduğuna kanıt olarak gösterilemez?**

A) Kalifiye elemana olan ihtiyacın artması

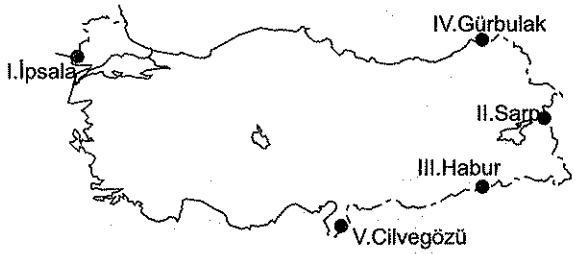
B) Teknoloji kullanımının yaygınlaşması

C) Tarım ürünleri ithalatının artması

D) Enerji tüketiminin artması

E) Ham maddeye duyulan ihtiyacın artması

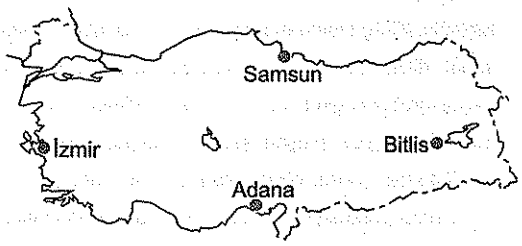
13. Aşağıda bazı sınır kapıları numaralarla gösterilmiştir.

Sınır ticareti yapılan yerlerin doğru olabilmesi hangi iki sınır kapısının yer değiştirmesi gerekir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

14.

Yukarıdaki haritada başlıca dağılış alanları gösterilen sanayi kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seramik B) Gübre C) Sigara
D) Kâğıt E) Tekstil

15. Karadeniz Bölgesi'nde her mevsimin yağışlı olması aşağıdakilerden hangisini <u>arttırmamıştır</u>?

A) Bölge dışına olan göçleri
B) Orman alanlarını
C) Heyelan olaylarını
D) Akarsuların debilerini
E) Fındık ve mısır tarımını

16. İç Anadolu Bölgesi'nde bozkır bitki örtüsü geniş alanlar kaplamaktadır.

Bu durumun oluşmasında;

I. bölgede tahıl tarımının yapılması,
II. çevresine göre alçakta yer alması,
III. volkanik arazilerin fazla olması,
IV. yaz sıcaklığı ve kuraklığının belirgin olması,
V. deniz etkisine kapalı olması

gibi etmenlerden hangileri etkili <u>olmamıştır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

17.

I. Turizm gelirleri yüksektir.
II. Arıcılık faaliyetleri yoğundur.
III. Demir yolu ulaşımı yoktur.
IV. Doğal gazla çalışan termik santraller yer alır.
V. Belirgin bir yaz kuraklığına sahiptir.

Menteşe Yöresi'ne ait olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Batı Anadolu'daki akarsularda kirlilik oranlarının artış göstermesi aşağıdakilerden hangisine <u>bağlanmaz</u>?

A) Üzerinde kurulan barajlara
B) Sanayi kuruluşlarına
C) Kanalizasyon atıklarına
D) Zirai ilaçlara
E) Linyitle çalışan santrallere

uzmankariyer

1.B 2.A 3.E 4.B 5.C 6.C 7.D 8.D 9.C 10.A 11.A 12.C 13.C 14.C 15.A 16.B 17.D 18.A

1. Türkiye Kuzey; Yarım Küre'de, Ekvator ve başlangıç meridyenine göre Dünya'nın kuzeydoğusunda yer alan bir orta kuşak ülkesidir. Seçenekler incelendiğinde;

A) Dağların güneye bakan yamaçlarındaki tarım ürünlerinin kuzey yamaçlarınkinden daha erken olgunlaşması, bakı durumunun bir sonucudur. Çünkü ülkemizin matematik konumundan dolayı dağların güney yamaçları, daima Güneş ışınlarını daha dik açıyla alır. Buna bağlı olarak dağların güney yamaçları kuzey yamaçlara göre daha sıcak olduğu için tarım ürünleri daha erken olgunlaşır.

B) Karadeniz Bölgesi'ndeki yıllık sıcaklık farkının Akdeniz Bölgesi'nden daha az olması özel konumunun bir sonucudur. Karadeniz Bölgesi'nde nemlilik çok fazla olduğundan yıllık sıcaklık farkı azdır.

C) Yıl içerisinde dört mevsimin belirgin olarak yaşanması matematik konumunun bir sonucudur. Çünkü mevsimler yalnızca orta kuşakta belirgin olarak yaşanır. Tropikal kuşakta yalnızca yaz mevsimi, kutup kuşağında ise yalnızca kış mevsimi görülür.

D) Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe Güneş ışınlarının geliş açısı küçülme gösterdiğinden sıcaklık da kutuplara doğru azalma gösterir. Sıcaklığın kutuplara doğru azalması, denizlerin tuzluluk oranlarının da kutuplara doğru azalmasına neden olur. Matematik konumunun bir sonucu olarak denizlerin tuzluluk oranları, çok olandan az olana doğru Akdeniz, Ege, Marmara ve Karadeniz şeklinde sıralanmaktadır.

E) Ülkemizin doğu - batı doğrultusunda genişliği fazla olmadığı için tek bir ortak saat kullanılır. Türkiye'nin matematik konumunun bir sonucu olarak en doğusu ile en batısı arasında 19 meridyen farkı olduğundan 76'lık bir zaman farkı vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. Kireç taşı olarak adlandırılan kalker, kimyasal tortul bir kayaçtır. Kireç taşından başka jips, kaya tuzu, dolamit, sarkıt, dikit, sütun ve traverten de kimyasal tortul kayaçlar grubuna girer. Bu kayaçların erimesi ve çökelmesi sonucunda oluşan şekillere karstik şekiller denir. Mağara, galeri, obruk, sarkıt, dikit, sütun, traverten turizm potansiyeline sahip bazı doğal unsurlardır. Söz konusu olan bu karstik şekillerin en fazla görüldüğü bölüm, Antalya Bölümü'dür. Antalya Bölümü'nün Teke, Taşeli ve Göller Yöresi'nde kireç taşlarının oluşturduğu çok fazla şekil vardır.

Diğer seçeneklerden Doğu Karadeniz, Güney Marmara, Ergene ve Dicle Bölümlerinin bazılarında lokal olarak karstik şekiller görülse de bunların turizm değerleri fazla değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Harita üzerinde taralı olarak gösterilen yerler; Ergene, Batı Karadeniz, Konya Ovası, Taşaeli Platosu ve Dicle Bölümü'dür. Seçenekler incelendiğinde;

A) Karasal iklimin görüldüğü Konya Ovası, Dicle ve Ergene Bölümlerinde yıllık sıcaklık farkı fazla olurken kıyılarda yer alan Batı Karadeniz ve Taşeli Platosu'nda yıllık sıcaklık farkı azdır.

B) Ergene, Dicle Bölümü ile Konya Ovası, Taşeli Platosunda yaz sıcaklıkları ve kuraklıkları çok belirgin olurken Batı Karadeniz Bölümü'nde belirgin değildir. Batı Karadeniz Bölümü yaz mevsiminde yağış almasına rağmen diğer yöreler kadar sıcak değildir.

C) Demir yolu ulaşımı Taşeli Platosu'nda bulunmazken diğer merkezlerin hepsinde bulunmaktadır.

uzmankariyer

D) Ergene Bölümü'nde besi ve ahır hayvancılığı, Batı Karadeniz Bölümü'nde büyükbaş hayvancılık, Konya Ovası ve Dicle Bölümü'nde küçükbaş hayvanlardan koyun, Taşeli Platosu'nda ise keçi yetiştiriciliği yaygındır.

E) Harita üzerinde gösterilen merkezlerin hepsinin ortak özelliği, tektonik deprem görülme olasılığının az olmasıdır. Çünkü bu merkezlerin hepsi I.dereceden tehlikeli deprem kuşağının uzağında olup IV ve V. dereceden tehlikeli deprem kuşağı üzerinde bulunmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. İç Anadolu Bölgesi'nde yağış rejimi düzensiz olup maksimum yağışlar ilkbahar, minimum yağışlar ise yaz mevsiminde görülür. Seçeneklerdeki grafiklerden bu özelliğe uyan grafiğin B seçeneği olduğu görülür. B seçeneğindeki grafiğe göre yağışlar %25 kış, %37 ilkbahar, %17 yaz ve %21 sonbahar mevsiminde görülür. Buna göre B seçeneği doğru yanıttır.

Ülkemizde Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde maksimum yağışlar kış, minimum yağışlar yaz mevsiminde görülür. Karadeniz ikliminin görüldüğü yerlerde yağış rejimi düzenlidir ve maksimum yağışlar sonbahar, minimum yağışlar ilkbahar mevsiminde görülür. Erzurum - Kars Bölümü'nde ise maksimum yağışlar yaz, minimum yağışlar ise kış mevsiminde görülür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Bir yörenin Güneş ışınlarını alabildiği süreye, güneşlenme süresi denir. Güneşlenme süresi havanın bulutluluk durumuna, yer şekillerine, bakı durumuna, gündüz süresine, dolayısıyla enlem ve mevsimlere göre değişir. Harita üzerinde Türkiye'nin güneşlenme süresi saat olarak verilmiştir. Buna göre;

A) Kıyı Ege'nin en güneyinde güneşlenme süresi 3000 saatken, en kuzeyinde 2750 saat olup aradaki fark yaklaşık 250 saattir.

B) Akdeniz kıyı kesiminde güneşlenme süresi 3000 saatten fazla olurken, Karadeniz kıyılarında 2250 saatten daha azdır.

C) Yükselti arttıkça güneşlenme süresinin azaldığı doğru değildir. Çünkü yükseltisi az olan bazı kıyılarda güneşlenme süresi fazla, yükseltinin fazla olduğu iç kesimlerde ise güneşlenme süresi azdır.

D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güneyinde güneşlenme süresi 3250 saatten fazla olan yerler vardır.

E) Tuz Gölü çevresi 2750 saat civarında güneşlenme süresine sahiptir. Tuz Gölü'nün kuzeyinde güneşlenme süresi 2750 saatin altına düşerken, güneyin-de bu değerin üstüne çıkar.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Kentler ekonomik fonksiyonlarına göre nüfuslanma gösterir. Bazı kentlerde tek fonksiyon ön plana çıkarken, bazı kentlerde birden fazla fonksiyon ön plana çıkabilir. Seçeneklerde verilen yerlerden dört tanesinde öne çıkan fonksiyonun maden ve madene bağlı sanayi kuruluşu olması sonucunda nüfuslanma görülmektedir. Bunlar Seydişehir'de boksite bağlı olarak alüminyum fabrikası, Yatağan'da linyite bağlı olarak termik santral, Batman'da petrole bağlı olarak petrol arıtma rafinerisi, Zonguldak'ta taş kömürüne bağlı olarak demir çelik fabrikalarının olduğunu görmekteyiz. Oysa Yalova, ekonomisinde sanayinin ön plana çıkmasının yanında, tarım ve ticarete bağlı olarak nüfuslanma gösterir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Tabloda verilen coğrafi bölgelerin toplam nüfus miktarları ve aritmetik nüfus yoğunlukları incelendiğinde;

A) Akdeniz Bölgesi'nin nüfusu 8, 7 milyon olurken Marmara Bölgesi'nin nüfusu 17, 4 milyondur. Görüldüğü gibi Marmara Bölgesi'nin nüfusu Akdeniz Bölgesi'nin iki katından fazladır.

B) İç bölgeler içerisinde nüfus yoğunluğu en fazla olan bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesi (108,3km²/kişi) olurken, en düşük olan bölge Doğu Anadolu Bölgesidir (35,9km²/kişi)

C) Kıyı bölgelerimizden Karadeniz Bölgesi'nin nüfus miktarı 8,5 milyon ve yoğunluğu 57,7 km² / kişi ile en az olan bölge olurken en fazla nüfus miktarına 17,4 milyon nüfus ve en fazla yoğunluğa sahip bölge 258,0 km²/ kişi ile Marmara Bölgesi'dir.

D) Tabloda verilen bilgilerden şehirleşmenin en fazla ya da en az olduğu bölgeyi belirlemek mümkün değildir.

E) İç Anadolu Bölgesi'nin nüfus miktarı 11,6 milyon, Ege Bölgesi'nin nüfus miktarı 8,9 milyondur. Ancak İç Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu 71,7km²/kişi olurken Ege Bölgesi'nin 105,2 km²/kişidir. Ege Bölgesi'nin nüfus miktarının İç Anadolu Bölgesi'nden daha az olmasına rağmen yoğunluğun daha fazla olması, yüz ölçümünün İç Anadolu Bölgesi'nden daha az olması ile ilgilidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Türkiye ormanlarının coğrafi dağılışları değerlendirildiğinde, ormanlarımızın %81'inin kıyı bölgelerimizde, %19'unun ise iç bölgelerimizde olduğu görülür. Yaz kuraklığının yaşandığı Akdeniz iklim sahasındaki ormanlık alanlarda orman yangınları daha fazla olurken yaz mevsiminde yağışların görüldüğü Karadeniz iklim sahalarındaki ormanlık alanlarda orman yangınları çok daha azdır. Ormanlar bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe geniş, karışık ve iğne yapraklı olmak üzere kuşaklar oluşturur. Kıyı bölgelerimizden Akdeniz Bölgesi'nde orman üst sınırı daha yüksektir. Bu özellik çoktan aza doğru Ege Bölgesi, Marmara Bölgesi şeklinde sıralanırken, Karadeniz Bölgesi'nde orman üst sınırı en alçaktır. Bu durum enleme bağlı olarak sıcaklığın azalmasının bir sonucudur. Oysa ormanların dağılışını belirleyen temel etmen sıcaklık koşullarından ziyade, yağış (nem) koşullarıdır. Yağış ve sıcaklığın yeterli olduğu yerlerde ormanlar çok yoğun olmasına karşın, sıcaklık çok fazla olsa bile yağışın yetersiz olduğu yerler orman bakımından çok fakirdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Seçeneklerde belirtilen tarım ürünlerinin üretim oranlarına dikkat edildiğinde Karadeniz Bölgesi'ne uyanın bu ürünlerin %17 mısır, %82 fındık ve %85 kenevir olduğu görülür.

Seçeneklerdeki diğer tarım ürünlerinden, çayın %100'ü Karadeniz Bölgesi'nde, tütünün %60'ı Ege Bölgesi'nde, şeker pancarının %55'i İç Anadolu Bölgesi'nde, buğdayın %55'i İç Anadolu Bölgesi'nde, mısırın %49'u Akdeniz Bölgesi'nde üretilir üretimde ilk sırada yer alır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Harita üzerinde bazı hayvan türlerinin en fazla beslendiği yerler gösterilmiştir. Bunlardan ■ sembolü Güney Marmara Bölümü olup ipek böcekçiliği, ★ sembolü Yukarı Sakarya Bölümü olup tiftik (Ankara) keçisi, ● sembolü Antalya Bölümü'nde Toros Dağları olup kıl keçisinin en fazla beslendiği yerlerdir.

Diğer hayvancılık faaliyetlerinden büyükbaş hayvancılık Karadeniz Bölgesi ile Erzurum - Kars çevresinde; arıcılık Menteşe Yöresi, Doğu Karadeniz Bölümü ve Doğu Anadolu Bölgesi'nin yüksek kesimlerinde yoğun olarak yapılmaktadır. Koyun üretimi ise karasal iklimin egemen olduğu Anadolu'nun iç kesimlerinde daha yoğundur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Bir ülkenin maden bakımından zengin olup olmaması jeolojik oluşum ve gelişimi ile doğrudan ilgilidir. Ülkemizde otuz civarında maden çeşidi olmasına rağmen madenlerden elde edilen gelir çok yüksek düzeyde değildir. Bunun nedenleri arasında;

- bazı madenlerin rezervinin yeterli olmaması ve dağınık bir şekilde bulunması,
- tenör oranının istenilen düzeyde yüksek olmaması,
- madenlerin işletilmesi için yeterli sermayenin olmaması,
- teknolojinin istenilen düzeyde gelişmemiş olması,
- bazı madenlerin açık işletme şeklinde değil de yüzeyden çok uzak galeri ve şaft işletmesi şeklinde olması
- çıkarılan madenlerin önemli bir kısmının işlenmeden, ham madde olarak ihraç edilmesi gösterilebilir.

Ancak madencilik sektöründe ihtiyaç duyulan iş gücünün karşılanamaması bu nedenler arasında sayılamaz. Çünkü ülkemiz fazla nüfuslu ve genç bir ülkedir. Madencilik ve diğer sektörlerde çalışabilecek iş gücü potansiyeli çok fazladır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

12. Türkiye'nin hızla gelişmekte olduğuna;

- dış ticaret hacminin büyümesi,
- ham madde ithalatının artması,
- enerji tüketiminin artması,
- kişi başına düşen millî gelirin artması,
- kalifiye elemana olan ihtiyacın artması,
- tarımda çalışan nüfus oranının azalması,
- şehirleşme ve çevre kirliliğinin artması,
- teknolojinin kullanımının yaygınlaşması,
- işsizliğin azalması kanıt olarak gösterilebilir.

Ancak tarım ürünü ithalatının artması sanayinin geliştiğinin bir göstergesi olamaz. Nitekim dünya tarım ihracatında ilk sıralarda yer alan Hollanda, ABD ve Fransa sanayi bakımından da çok gelişmiştir. Tarım ithalatının fazla olması tarım alanlarının azlığı, tarımın gelişmemiş olması ya da nüfusunun çok fazla olmasından dolayı iç üretimin ihtiyacı karşılamamasından kaynaklanıyor da olabilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Harita üzerinde numaralarla gösterilen sınır ticaretinin yapıldığı sınır kapılarından, II numarada gösterilen Sarp Sınır Kapısı ile IV numarada gösterilen Gürbulak Sınır Kapısı'nın yer değiştirmesi gerekir.

Haritadaki sınır kapıları ve sınır ticareti yaptığımız ülkeler şunlardır:

I. İpsala - Yunanistan
II. Sarp - Gürcistan
III. Habur - Irak
IV. Gürbulak - İran
V. Cilvegözü - Suriye

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Harita üzerinde gösterilen Samsun, Bitlis, Adana, İzmir'de bulunan sanayi kuruluşu sigara fabrikalarıdır. Bunun dışında Akhisar, İstanbul ve Malatya'da da sigara fabrikaları vardır.

Seçeneklerdeki diğer sanayi kuruluşları şunlardır:

Seramik fabrikaları; İstanbul (Kartal, Levent, Tuzla Alemdar), Çanakkale (Çan), Bilecik (Bozüyük, Söğüt), Kütahya, Tekirdağ, İzmir ve Bursa'da yoğunluk kazanmıştır.

Gübre fabrikaları; Kütahya, Bandırma, Mersin, Kocaeli, İskenderun, Konya, Adana, Elazığ, Gemlik ve Samsun'da gelişme göstermiştir.

Kâğıt fabrikaları; Aksu (Giresun), Seka (İzmit), Taşköprü (Kastamonu), Çaycuma (Zonguldak), Bolu, Balıkesir, Çay (Afyon), Dalaman (Muğla) ve Taşucu'nda (Mersin) gelişme göstermiştir.

Tekstil fabrikaları; ülkemizde İç Anadolu, Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgelerinde çok yaygındır. İstanbul, Bursa, Manisa, Nazilli, Aydın, Antalya, Tarsus, Adıyaman, Gaziantep, Kayseri, Karaman, Erzincan tekstil fabrikalarının bulunduğu bazı yerlerdir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Karadeniz Bölgesi özel konumun bir sonucu olarak her mevsim yağış alan bir bölgedir. Ülkemizin en fazla yağış alan bölgesidir. Yağışların fazla olması %26'lık bir oranla, en fazla orman alanı olan bölgemiz olmasını sağlamıştır. Diğer etkenlerin katkısı olmakla birlikte, yağışların çok olması heyelan (kütle hareketi) olayının çok fazla olmasına yol açmıştır. Yağışın çok ve yağış rejiminin düzenli olması, akarsuların debilerinin yüksek olmasına sebep olmuştur. Fındık ve mısır, yağış ve su isteği fazla olan tarım ürünleri olduğundan her mevsimin yağışlı olması bu ürünlerin doğal yetişme ortamlarının genişlemesine ve üretimin artmasına yol açmıştır. Ancak her mevsim yağış olması bölge dışına göçü artıran değil aksine azaltan bir faktördür. Çünkü yağışın çok ve rejimin düzenli oluşu birçok avantajı beraberinde getirmektedir. Bölgenin dışarıya çok göç vermesi diğer coğrafi şartların olumsuzluğu ve ekonomik problemlerden kaynaklanmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

16. Bozkır (step) bitkisi, ilkbahar yağışlarıyla yeşeren ve yaz sıcaklığının başlaması ile sararıp solan otsu gövdeye sahip bitkilerden oluşur. Geven, kenger, çoban yastığı, sığır kuyruğu, devedikeni, yavşan otu bazı bozkır türlerini oluştur. Bozkırların bir yörede yaygın olmasının en önemli nedenlerin başında yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi gelir. Deniz etkisine kapalı ve çevresine göre çukurda kalması ise yağışın az olduğunun bir göstergesidir. Yağış azlığı ise bozkır bitki örtüsünün yaygın olmasına yol açar.

Ancak tahıl tarımının yaygın olarak yapılması, bozkırın geniş yer kaplamasına yol açmaz. Bölgenin iklim şartları hem bozkır bitki örtüsünün geniş yer kaplamasına, hem de tahıl tarımının yapılmasına yol açar. Ancak bölgede volkanik arazilerin geniş yer kaplamasının bozkır bitkisinin yaygın olmasında bir rolü yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

17. Menteşe Yöresi ülkemizin güneybatısında yer alan, engebeli ve dağlık bir yöredir. Elverişli deniz ve kumsallarının varlığı, doğal ve tarihî güzelliklerin çokluğu, iklim şartlarının çok elverişli olması turizm gelirlerinin yüksek olmasını sağlamıştır. Yörede yer şekillerinin çeşitliliği, iklim ve bitki çeşitliğine yol açarak arıcılığın gelişmesine yol açmıştır. Akdeniz iklim şartları görüldüğü için yaz mevsimi çok sıcak ve kurak geçen bir yöredir. Dağlık ve engebeli yapıya sahip bu yörede demiryolu ulaşımı yoktur. Buna göre I, II, III, ve V. numarada belirtilen ifadeler doğrudur. Ancak IV numarada belirtilen "doğal gazla çalışan termik santraller yer alır." ifadesi doğru değildir. Çünkü yörede linyit ile çalışan Yatağan, Gökova gibi termik santraller vardır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

18. Batı Anadolu'daki Küçük Menderes, Büyük Menderes, Gediz, Bakırçay gibi akarsularda kirlenmenin fazla olmasında kentleşmenin ve özellikle endüstri kuruluşlarının etkisi çok fazladır. Tarım alanlarında kulanılan zirai ilaçlar da akarsu havzalarına karışıp kirliliğenden olmaktadır. Bu akarsular üzerinde kurulan barajların ise kirlilik oranlarıyla ilgisi bulunmamaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. **Samsun ve Sivas'ın gerçek alanlarıyla iz düşümü alanları arasındaki farkın aynı olmaması, bu iki ilin aşağıdakilerden hangisi bakımından farklı olmasının bir sonucudur?**

A) Bulundukları bölge
B) Denize göre konum
C) Eğim ve engebe
D) İklim özellikleri
E) Ekvatora uzaklıkları

2. Akarsular, yatak eğimleri azsa akım hızları zayıf olacağından yatakları fazla derin olmaz. Böyle yatakta akan akarsularda taşkın olma ihtimali fazladır.

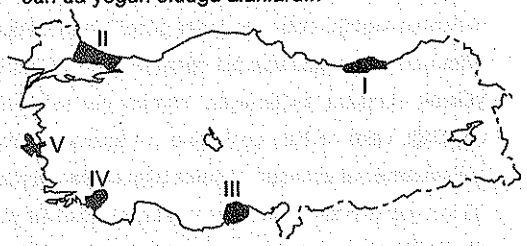
Buna göre, aşağıda verilen bölümlerden hangisinde akarsuların taşkın yapma ihtimali <u>en fazladır</u>?

A) Doğu Karadeniz
B) Erzurum - Kars
C) Hakkâri
D) Yukarı Kızılırmak
E) Ergene

3. **Aşağıda verilen özelliklerden hangisi, Türkiye'de iklim çeşitliliğinin fazla olmasıyla <u>açıklanamaz</u>?**

A) Fiziki haritada renk çeşitliliğinin fazla olması
B) Bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olması
C) Tarım ürünleri çeşitliliğinin fazla olması
D) Akarsu rejimi çeşitliliğinin fazla olması
E) Bölgelere göre toprak türleri çeşitliliğinin fazla olması

4. Türkiye'de yağışın bol olduğu alanlar genelde nüfusun da yoğun olduğu alanlardır.

Buna göre, haritada verilen alanların hangisi fazla yağış almasına rağmen seyrek nüfusludur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Heyelan sırasında kopan malzemelerin, bir akarsuyun önünü kapatmasıyla oluşan göllere heyelan set gölü denir.

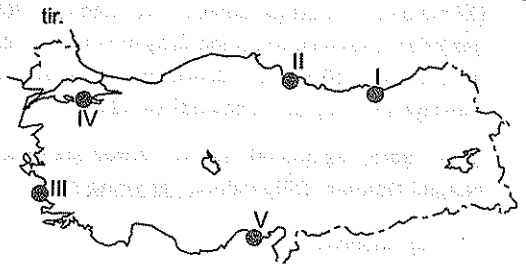
Buna göre, aşağıda verilen göllerden hangisi heyelan set gölü grubunda <u>yer almaz</u>?

A) Abant B) Sera C) Manyas
D) Tortum E) Zinav

6. **Aşağıda verilen turizm alanları bulunduğu bölgeye göre ikili gruba ayrılırsa hangisi dışarıda kalır?**

A) Ani Harabeleri
B) Kartalkaya Kayak Merkezi
C) İshak Paşa Sarayı
D) Erfelek Şelalesi
E) Oylat Kaplıcaları

7. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı alanlar belirtilmiştir.

Buna göre, verilen alanların hangisinde yaz mevsiminin yağışlı geçmesi nedeniyle sebze tarımı <u>en az</u> gelişmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıdaki yörelerin hangisinde meydana gelebilecek don olayının, tarım üzerindeki olumsuz etkisi <u>en fazla</u> olur?**

A) Yozgat ve Sivas çevresi

B) Göller Yöresi

C) Antalya çevresi

D) Gümüşhane ve Bayburt çevresi

E) Malatya ve Elazığ çevresi

9. Göç veren bölgelerde genelde erkek nüfus bölge dışına çalışmak için gittiğinden, kadın nüfus oranı daha fazla olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen il çiftlerinden hangi ikisinde kadın ve erkek nüfus oranları arasındaki fark <u>en fazla</u> olur?

A) İzmir - Ankara

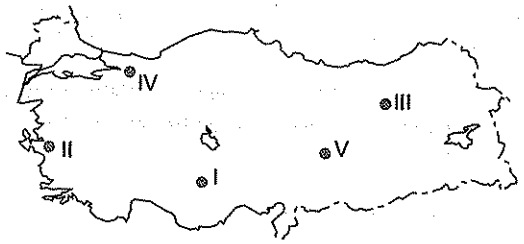
B) Konya - Kütahya

C) Samsun - Zonguldak

D) İstanbul - Rize

E) Sivas - Eskişehir

10. Türkiye genç yapılı bir ülkedir. Bu nedenle deprem tehlikesi fazladır.

Buna göre, haritada belirtilen alanların hangisinde tektonik deprem görülme ihtimali <u>en azdır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Türkiye tarımı ile ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye iklimine en az uyum sağlamış, dolayısıyla ekim alanı en dar olan ürünler muz ve çaydır.

B) Nadas alanlarının en geniş yer kapladığı bölge Doğu Anadolu'dur.

C) Türkiye tarımında verimi etkileyen temel etmen sulama yetersizliğidir.

D) Erozyon sonucu, özellikle iç bölgelerde her yıl verimli tarım toprakları azalmaktadır.

E) Modern tarım yöntemleri en yaygın Marmara ve Ege Bölgelerinde uygulanmaktadır.

12. Aşağıda verilen Türkiye genelinde bazı madenler ve en fazla çıkarıldığı bölüm eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Demir - Yukarı Fırat Bölümü

B) Doğal gaz - Yıldız Dağları Bölümü

C) Kükürt - Antalya Bölümü

D) Krom - Kıyı Ege Bölümü

E) Bor - Güney Marmara Bölümü

13. Tütün tarımının Türkiye'de yapılamadığı tek bölge İç Anadolu'dur.

Buna göre, İç Anadolu Bölgesi'nde tütünün yetiştirilmemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kış sıcaklık değerlerinin yetersiz olması

B) Nadas alanlarının geniş yer kaplaması

C) Tütününün ekonomik değerinin az olması

D) Ekiminin devlet iznine tabi olması

E) Yaz kuraklığının fazla olması

14. Türkiye'de sanayinin en fazla geliştiği bölge Marmara'dır. Sanayi gelirlerinin 1/3'ü Marmara Bölgesi'nden karşılanır. Sanayide çalışan nüfusun yaklaşık yarısı bu bölgededir.Türkiye'de var olan sanayi kuruluşlarının birçoğu bu bölgede yer alır.

Buna göre, aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisi Marmara Bölgesi'nde yer almaz?

A) Kâğıt fabrikası

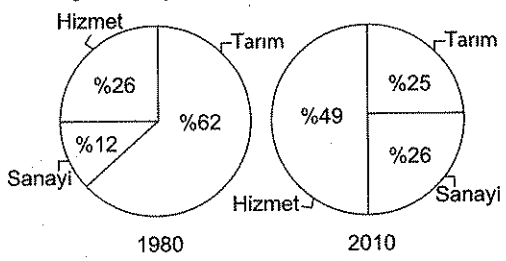
B) Otomotiv fabrikası

C) Bakır işleme tesisi

D) Tekstil fabrikası

E) Petrol rafinerisi

15. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'deki 1980 ve 2010 yıllarında çalışanların ekonomik faaliyetlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Bu grafikerlere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) 1980 yılında çalışan nüfusun yarısından fazlası tarım sektöründe bulunmaktadır.

B) 2010 yılında sanayide çalışanların oranı 1980 yılına göre artış göstermiştir.

C) 2010 yılında hizmet sektöründe çalışanların içinde sağlık ve eğitim çalışanlarının payı fazladır.

D) Her iki dönemde sanayi sektöründeki çalışanların oranı arasındaki fark hizmet sektöründen daha azdır.

E) Hizmet sektöründe çalışanların oranındaki değişim, tarımdan az sanayiden fazladır.

16. **Aşağıdaki elektrik üretim santrallerinden hangisinin kurulum yeri, yer yapısının kırıklı olmasına dayanmaktadır?**

A) Çatalağzı B) Yatağan C) Elbistan
D) Seyitömer E) Sarayköy

17. Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili olmasına ve birçok akarsu ve tatlı su gölüne sahip olmasına rağmen balıkçılık açısından yeteri kadar gelişememiştir.

Türkiye'de balıkçılığın fazla gelişememesinin bir nedeni aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Açık deniz balıkçılığının yapılmaması
B) Birçok yerde atıklar nedeniyle denizlerin kirletilmesi
C) Soğuk hava depolarının yetersiz olması
D) Çoğu zaman balıkların yanlış yöntemlerle avlanması
E) Denizlerdeki tuzluluk oranının fazla olması

18.

I. Seydişehir - Alüminyum Tesisleri
II. Samsun Bakır İşletmeleri
III. Ankara Şeker Fabrikası
IV. Ataş Petrol Rafinerisi

Yukarıda verilen endüstri kuruluşlarından hangilerinde kullanılan ham maddenin tamamı şehir dışından sağlanmaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

uzmankariyer

1.C 2.E 3.A 4.D 5.C 6.E 7.A 8.C 9.D 10.A 11.B 12.D 13.D 14.C 15.C 16.E 17.E 18.D

1. Yer şekillerindeki eğim ve engebe hesaba katılarak hesaplanan yüz ölçümüne gerçek yüz ölçümü denir. Buna karşın yeryüzünü dümdüz, deniz seviyesine eşit kabul ederek hesaplanan yüz ölçümüne ise iz düşümü yüz ölçümü denir. Samsun ve Sivas'ın gerçek ve iz düşümü yüz ölçümleri arasında farkın bulunması bu iki kent arasında yer şekillerinde eğim ve engebe farkının olduğunu göstermektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

2. Doğu Karadeniz Bölümü Karadeniz Bölgesi'nde, Erzurum - Kars ve Hakkâri Bölümleri Doğu Anadolu Bölgesi'nde, Yukarı Kızılırmak Bölümü İç Anadolu Bölgesi'nde yer almakta olup son derece dağlık ve engebeli arazi yapılarına sahiptir. Yer şekillerinin eğimli olmasına bağlı olarak akarsular yataklarını derin şekilde yarmıştır. Yatak eğimleri çok fazla olduğundan bu bölümlerde yer alan akarsuların taşkın yapma olasılıkları çok azdır. Ancak Ergene Bölümü, Marmara Bölgesi'nde yer almaktadır ve ortalama yükseltisi 100 m'nin altında olan sade bir arazi yapısına sahiptir. Bu bölümde yer alan Ergene ve Meriç Nehirlerinin yatakları fazla derin olmayıp akım hızları çok yavaştır. Yatakları derin olmayan bu akarsular, yağışlar ve kar erimelerine bağlı olarak suların seviyesinin yükselmesine yol açar ve sık sık taşkınlara neden olur. Taşkınlar tarım arazileri ve yerleşmelere önemli ölçüde zarar verir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Türkiye orta kuşakta yer alan ve dört mevsimin belirgin olarak görüldüğü bir ülkedir. Yer şekilleri çeşitli, yükseltisi fazla, üç tarafı denizlerle çevrili, dağları genelde kıyıya paralel uzandığı için iklimi de çeşitli olan bir ülkedir. Ülkemizde iklimin çeşitli olması bitki örtüsünün de çeşitli olmasına yol açmıştır. Ülkemizde yaklaşık 12200 çeşit bitkinin yaşadığı tespit edilmiştir. Türkiye tarım ürünleri çok çeşitli olan bir ülkedir. Coğrafi bölgeler, bölümler ve yöreler arasında önemli iklim farklılıklarının görülmesi, farklı farklı tarım ürünlerinin yetişmesine neden olmuştur. Akarsu rejimleri arasında çok önemli farklılıklar vardır. Ülkemizde iklimin çeşitlilik göstermesi dünyada bulunan toprakların hemen hemen hepsinin ülkemizde bulunmasına neden olmuştur. Ancak fiziki haritalarda renk çeşitliliğinin fazla olmasının, iklimle bir ilgisi bulunmayıp yükselti farklılığının bir sonucudur. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olmasına rağmen yükseltisinin fazla ve çeşitli olması, renk çeşitliliğin çok fazla olmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

4. Harita üzerinde I numara Doğu Karadeniz, II numara Çatalca - Kocaeli, III numara Çukurova, IV numara Menteşe Yöresi, V numara İzmir ve çevresini göstermektedir. Belirtilen alanlardan yalnızca Menteşe Yöresi'nin nüfus yoğunluğu çok azdır. Menteşe Yöresi çok yağış almasına rağmen, dağlık ve engebeli olması, arazi yapısının karstik özellikte olması bu yörede nüfusun seyrek olmasına yol açmıştır. Ancak kıyı kesimlerinde turizm potansiyelinden dolayı, yaz mevsiminde nüfus yoğunluğunda artış görülür.

Çatalca - Kocaeli Bölümü, İzmir ve çevresi, Çukurova ve Doğu Karadeniz kıyıları gerek fiziki coğrafya şartlarının gerekse ekonomik coğrafya şartlarının avantajından dolayı nüfus yoğunlukları çok fazla olan alanlardır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Abant (Bolu), Sera (Trabzon), Tortum (Erzurum) ve Zinav (Tokat) gölleri heyelan sonucunda oluşan göllerdir. Bu göller heyelan esnasında kopan malzemelerin akarsu vadi önlerini kapatması sonucunda oluşmuş, doğa güzelliklerine sahip göllerdir. Oysa Manyas Gölü (Bursa) tektonik oluşumlu bir göldür. Manyas Gölü, bünyesinde çok çeşitli türde kuş barındırdığı için kuş cenneti olarak da bilinen bir gölümüzdür.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Seçeneklerde verilen turizm alanlarından, Ani Harabeleri (Kars) ve İshak Paşa Sarayı (Doğubayazıt - Ağrı) Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunmaktadır. Kartalkaya Kayak Merkezi (Bolu) ve Erfelek Şelalesi (Sinop) Karadeniz'de bulunan turizm alanlarıdır. Oysa Oylat Kaplıcası (Bursa) Marmara Bölgesi'nde yer alır ve yapılan eşleştirmelerde yalnız kalır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Harita üzerinde I numara Doğu Karadeniz, II numara Orta Karadeniz, III numara Kıyı Ege, IV numara Güney Marmara ve V numara ise Çukurova kıyılarını gösterir. Çukurova, Kıyı Ege ve Güney Marmara kıyılarında Akdeniz iklimi görüldüğü için buralarda yaz mevsimi sıcak ve kurak geçmektedir. II numaranın bulunduğu yer Orta Karadeniz'de yer alan Çarşamba Ovası çevresi olup, burada Karadeniz iklim şartları olmasına rağmen, yaz mevsiminde kısmen de olsa kurak geçen bir dönem vardır. Oysa I numara ile gösterilen Doğu Karadeniz kıyıları her mevsim bol miktarda yağış almaktadır. Hava çoğu zaman kapalı olduğu için güneşlenme süresi çok azdır ve sebze tarımına çok elverişli değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Seçeneklerde belirtilen yerlerden; Yozgat ve Sivas çevresi, Gümüşhane ve Bayburt çevresi, Malatya ve Elazığ çevresi ve Göller Yöresi'nde karasal iklim şartları görülür. Bu yerler ülkemizin iç kesimlerinde kalmaları, deniz etkisine kapalı ve yükseltilerinin fazla olması don olaylarının fazla görülmesine neden olmuştur. Bu yerlerde kış ve bahar mevsimlerinde don olaylarının görülmesi nedeniyle genelde don olayına dayanıksız hassas olan tarım ürünleri yerine, soğuğa dayanıklı odunsu bitkiler ve mevsimlik tarım ürünlerinin yetiştirilmesine özen gösterilmiştir. Bu özelliğe sahip tarım ürünlerinin tercih edilmesi don olaylarından çok fazla etkilenmemesine sebep olmuştur. Oysa Antalya çevresinde Akdeniz iklim şartları görülmekte, kış mevsimi ılık ve yağışlı geçmekte, don olayları diğer yörelere oranla çok az görülmektedir. Antalya çevresinde gerek odunsu gerekse otsu gövdeye sahip yetiştirilen bitkiler soğuğa ve don olayına karşı çok hassastır. Antalya çevresinde gerçekleşecek olası bir don olayında, tarım ürünleri en fazla zarar görecektir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Gerek ülkemizde gerekse dünyada göç alan yerler-de erkek nüfus oranı daha fazla olurken göç veren yerlerde kadın nüfus oranı daha fazla olur. Buna göre seçeneklerdeki il çiftleri değerlendirildiğinde;

A) Ankara ve İzmir illeri ekonomik gelişmişlikleri ve iş olanaklarının fazlalığına bağlı olarak dışarıdan göç aldıkları için erkek nüfus oranları daha fazladır. İki il arasındaki fark fazla değildir.

B) Konya, Kütahya'ya göre daha gelişmiştir. Kütahya genelde göç veren, Konya ise hem göç veren hem de göç alan bir ildir. İki il arasındaki fark orta derecededir.

C) Samsun ve Zonguldak ekonomik bakımdan birbirine çok yakın özellik gösterir. Bu iki il hem göç veren hem de göç alan illerdir. Bu iki il arasında kadın ve erkek nüfusları arasındaki fark çok fazla değildir.

D) İstanbul ekonomik bakımdan en gelişmiş, iş olanaklarının en fazla olduğu, dışarıdan en fazla göç alan ildir. Rize ise özellikle iş olanakları çok kısıtlı olduğundan dışarıya çok göç verir. İstanbul çok fazla göç aldığından erkek nüfus oranı çok fazla, kadın nüfus oranı ise azdır. Rize'de ise göç vermesinin bir sonucu olarak kadın nüfus oranı daha fazla, erkek nüfus oranı daha azdır. Görüldüğü gibi diğer seçenlerdeki il ikililerine göre kadın ve erkek nüfus arasındaki fark bu iki ilde en fazladır.

E) Eskişehir, ili Sivas'a göre ekonomik anlamda daha gelişmiş bir ildir. Eskişehir hem göç veren hem de göç alan bir ildir. Sivas ise göç veren bir ildir. Bu iki il arasındaki kadın ve erkek nüfusu arasındaki fark orta derecededir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Türkiye deprem risk durumuna göre beş dereceye ayrılmıştır. I. dereceden tehlikeli olan üç önemli fay kuşağı bulunmaktadır. Bunlar; Kuzey Anadolu Fay Hattı, Batı Anadolu Fay Hattı ve Doğu Anadolu Fay Hattı'dır. Bu fay kuşakları üzerinde geçmiş dönemlerde çok deprem olmuş, günümüzde olmakta ve gelecekte de olması kaçınılmaz durumdadır. Harita üzerinde verilen numaralardan II numara Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde, IV numara Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde, III ve V numaralar Doğu Anadolu Fay Hattı üzerindedir ve deprem görülme ihtimalinin en fazla olduğu yerlerdir. Oysa I numaralı yer Konya ve çevresi olup V. dereceden deprem görülme olasılığı vardır. Haritada verilen numaralardaki yörelere ve ülkemizin diğer kesimlerine göre Konya ve çevresinde deprem görülme olasılığı daha azdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

11. Türkiye tarımı ile ilgili seçenekler incelendiğinde;

A) Gerek muz gerekse çay tropikal iklim şartlarına uyum göstermiş olan ürünlerdir. Her iki ürün de ülkemizde mikroklima iklim sahalarında yetişir. Çay, Doğu Karadeniz kıyı kesimlerinde; muz ise Akdeniz kıyılarında yer alan Alanya, Anamur ve Gazipaşa çevresinde yoğun olarak yetişebilme olanağı bulmuştur.

B) Nadas alanlarının en geniş yer kapladığı bölge Doğu Anadolu Bölgesi değil, İç Anadolu Bölgesi'dir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükseltinin fazla olması ve yaz yağışlarından dolayı nadas alanları İç Anadolu Bölgesi'ne göre daha azdır.

C) Türkiye'de tarımı sulama, gübreleme, toprak bakımı, tohum ıslahı, makineleşme, zirai mücadele, pazarlama ve tarımla ilgili kuruluşlar belirler. Bunlar içerisinde en büyük sorun su probleminin yaşanmasıdır. Ülkemizin büyük çoğunluğunda yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi, tarımda su ihtiyacının daha fazla olmasına yol açmıştır.

D) Bütün ülkemiz genelinde görülmesine karşın, bitki örtüsü zayıflığı ve iklim şartlarının olumsuzluğuna bağlı olarak iç bölgelerimizde toprak erozyonu daha fazla görülür. Erozyonun fazla oluşu verimli toprakların azalması ve arazinin kıraçlaşmasına yol açmaktadır.

E) Gerek Marmara gerekse Ege Bölgesi'nde tarımla uğraşan insanların daha bilinçli olması, ekonomik güçlerinin fazlalığı, tarım alanlarının sınırlılığı ve elde edilen ürünlerin pazarlama avantajlarının olması tarımsal faaliyetin daha modern şekilde yapılmasına katkı sağlamıştır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Seçeneklerdeki madenler ve çıkarıldığı bölümler değerlendirildiğinde;

A) Demir, Yukarı Fırat Bölümü'nde Divriği ve Kangal (Sivas), Hekimhan ve Hasançelebi'de (Malatya) önemli ölçüde çıkarılmaktadır.

B) Doğal gaz, Yıldız Dağları Bölümü'nde Hamitabat'ta önemli ölçüde çıkarılmaktadır.

C) Kükürt, Antalya Bölümü'nde Keçiborlu'da (Isparta) önemli rezervlere sahiptir.

D) Kromun Kıyı Ege Bölümü'nde kayda değer çıkarıldığı bir yer yoktur.

E) Bor, Güney Marmara Bölümü'nde Susurluk, Bigadiç ve Mustafa Kemalpaşa'da önemli ölçüde çıkarılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Tütün her türlü iklim ve toprak şartlarında yetişebilen bir tarım ürünüdür. Büyüme döneminde yağış, olgunlaşma döneminde sıcaklık ve kuraklık ister. Kıraç ve taşlı topraklarda bile yetişebilme olanağı bulur. Ülkemiz tütün üretiminin %60'ı Ege, %15'i Karadeniz, %11'i Marmara, %9'u Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştirilir. Devlet izni ve denetiminde yetiştirilen tütün bitkisi, ülkemizde yalnızca İç Anadolu Bölgesi'nde yetişmemektedir. İç Anadolu Bölgesi iklim şartları, tütünün yetişmesi için diğer bölgelere göre daha az elverişli olduğundan bu bölgede ekimine izin verilmemiştir. Tütün kış sıcaklığından etkilenmez, çünkü mevsimlik ekilen otsu gövdeye sahip bir tarım ürünü olduğu için kışın tarlada zaten yoktur. Yaz kuraklığı isteyen, ekonomik değeri yüksek bir tarım ürünüdür. Nadas alanlarının geniş olması İç Anadolu Bölgesi'nde tütün bitkisinin yetiştirilmemesinin bir nedeni değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Marmara Bölgesi ülkemizin sanayi bakımından en çok gelişen coğrafi bölgesidir. Seçeneklerde belirtilen sanayi kuruluşlarından, yalnızca bakır işleme tesisi Marmara Bölgesi'nde bulunmaz. Çünkü ülkemizde bakır işleme tesisleri Samsun, Murgul (Artvin) ve Maden'de (Elazığ) bulunur.

Marmara Bölgesi'nde kâğıt fabrikası İzmit (Seka) ve Balıkesir'de; otomotiv fabrikası İstanbul, Bursa, Sakarya ve İzmit'te; tekstil fabrikası İstanbul, Bursa ve Gemlik; petrol arıtma rafinerisi İzmit'te (İpraş) bulunur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Grafiklerdeki veriler incelendiğinde A, B, D ve E seçenekleri ulaşılabilen yargılardır. Ancak C seçeneğindeki hizmet sektöründe çalışanların içinde sağlık ve eğitim çalışanlarının payının fazla olduğu ifadesi, bu grafiklerden ulaşılabilecek bir yargı değildir. A seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü 1980 yılında tarım sektöründe çalışanların oranı %62 olup çalışanların yarısından fazlasını oluşturur. B seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü 2010 yılında sanayide çalışanların oranı %26, 1980 yılında ise %12'dir. D seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü her iki dönem arasında sanayide çalışanların oranı %14'lük artış göstermiş olup hizmet sektöründe %23'lük bir artış yaşanmıştır. E seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü hizmet sektöründe çalışanların oranındaki değişim %23, sanayide %14 tarımda ise %37'dir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Yer kabuğunda bulunan kırıkların (fay) uzanışları ile sıcak su kaynaklarının uzanışları arasında bir paralellik vardır. Çünkü kırıkların uzandığı yerler, yer kabuğunun zayıf, hareketli ve oynak noktalarını oluşturur. Seçeneklerde verilen elektrik üretim santrallerinden Sarayköy Termik Santrali'nin (Denizli) kurulum yeri, yer yapısının kırıklı olmasına dayanmaktadır. Çünkü Sarayköy jeotermal enerji ile çalışan elektrik üretim santralidir.

Diğer elektrik üretim santrallerinden Çatalağzı (Zonguldak) taş kömürü, Yatağan (Muğla), Elbistan (Kahramanmaraş) ve Seyitömer (Kütahya) ise linyit ile çalışmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

17. Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada ülkesi olup 120'den fazla irili ufaklı göl ve çok sayıda akarsuya sahip bir ülkedir. Bu özelliklere rağmen ülkemizde balıkçılık istenilen düzeyde gelişme gösterememiştir. Bunun nedenleri arasında açık deniz balıkçılığı yapılmayıp kıyı balıkçılığı yapılması; deniz, göl ve akarsularımızın sanayi ve evsel atıklardan dolayı kirletilmesi; usulsüz ve yanlış avlanma yöntemlerinin kullanılması; balıkçılıkla ilgili araç ve gereç yetersizliği; taşıma ve depolama problemlerinin yaşanması; balıkçılıkla uğraşan bireylerin ekonomik olarak güçlü olmayışı; ülkemizde balıkçılık dışında alternatif gıdaların fazlalığı sayılabilir. Ancak denizlerimizin tuzluluğu balıkçılığın gelişmeme nedeni değildir. Deniz tuzluluk oranlarının farklı olması farklı cinsten balıkların yetişmesine etki eder.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

18. Soruda verilen öncülleri incelediğimizde Seydişehir'de bulunan alüminyum tesisleri ile Ankara'da bulunan şeker fabrikasının ham maddeyi kendi içinden karşıladığını söyleyebiliriz. Ancak Samsun'daki bakır işletmesi Kastamonu'dan (Küre) çıkarılan bakırı, Mersin'deki Ataş Petrol Rafinerisi ise yurt dışından gelen petrolü işlemektedir. Buna göre her iki endüstri tesisinin ham maddeyi şehir dışından sağladığı görmekteyiz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin özel konuma bağlı olarak ortaya çıkan durumlardan biri değildir?**

A) Aynı anda farklı iklim özelliklerinin yaşanması

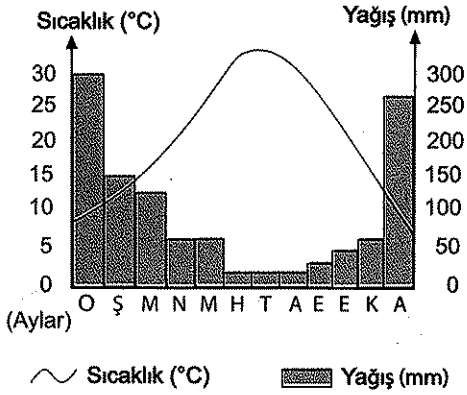
B) Farklı iklim özelliklerinin yaşanması

C) Maden çeşit ve rezervinin fazla olması

D) Güneyden gelen rüzgârların sıcaklıkları arttırması

E) Boğazlar yoluyla Karadeniz'den, Akdeniz'e bağlantının bulunması

2. Aşağıda Türkiye'deki bir merkeze ait yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Buna göre, sıcaklık ve yağış grafiği verilen yer ile ilgili aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

A) Akdeniz'in kıyı kesimlerinde yer alır.

B) Yağış en fazla kışın, en az yazın düşer.

C) Kış ılıklığı isteyen ürünler yetiştirilebilir.

D) Akarsu rejimi düzenlidir.

E) Yıllık sıcaklık farkı 20°C civarındadır.

3. Türkiye'de kırsal alandan kentlere doğru yoğun bir göç yaşanmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi kırsal alandan kentlere yapılan göçü önlemede en az etkiye sahiptir?

A) Kırsal alanlara iş olanakları götürülmesi

B) Kırsal alanlardaki altyapı sorunlarının giderilmesi

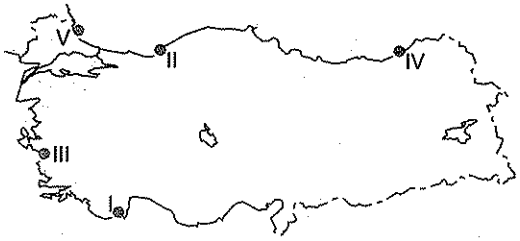
C) Kırsal alanlardaki konut sayısının artırılması

D) Kırsal alanda sulama sorununun çözülmesi

E) Tarımla uğraşan çiftçilere düşük faizli kredi sunulması

4.

- Kıyıda gelgit genliğinin zayıf olduğu,
- Şelf alanının geniş olduğu,
- Kıyıda akıntının olmadığı,
- Akarsu biriktirmesinin denizde olduğu alanlarda akarsuların denizde yapmış olduğu birikim şekillerine delta denir.

Buna göre, haritada belirtilen kıyıların hangisi delta oluşması için en uygun koşullara sahiptir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

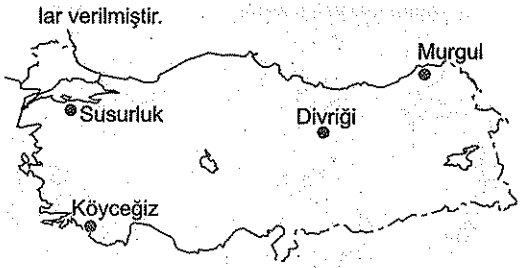
5. **Aşağıda verilenlerden hangisi, Türkiye'de tarımsal nüfus yoğunluğu fazla olan yöreye ait bir özellik değildir?**

A) Yer şekilleri engebelidir.
B) Tarım alanları sınırlıdır.
C) Makineli tarım gelişmiştir.
D) Sanayisi gelişmemiştir.
E) Ulaşım ağı gelişmemiştir.

6. **Türkiye'de akarsuların saniyede akıttıkları toplam su miktarının genellikle mart, nisan ve mayıs aylarında artış göstermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yatak eğimlerinin fazla olması
B) Yağışlar ve kar erimeleri
C) Kol sayılarının artması
D) Açık havza özeliğine sahip olmaları
E) Kaynak sularıyla beslenmeleri

7. Aşağıdaki haritada bazı madenlerin çıkarıldığı alanlar verilmiştir.

Buna göre, maden ve bulunduğu alan eşleştirildiğinde hangi maden dışarıda kalır?

A) Bakır B) Krom C) Fosfat
D) Bor E) Demir

8. Bir yerde iklim çeşitliliğinin fazla olması tarım ürünlerinin çeşitli olmasına neden olur.

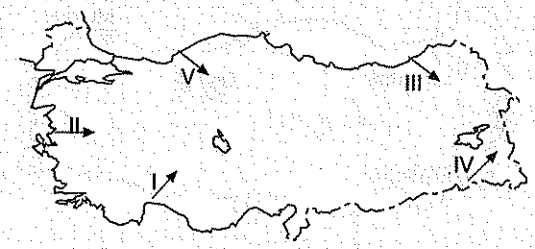
Buna göre, Marmara Bölgesi'nde iklim çeşitliliğinin fazla olduğuna kanıt olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Buğday, ayçiçeği, pirinç
B) Fındık, ayçiçeği, buğday
C) Zeytin, fındık, buğday
D) Pirinç, fındık, mısır
E) Mısır, zeytin, buğday

9. **Türkiye'de buğday, arpa, şeker pancarı ve nohut tarımının yoğun olarak yapıldığı alanlarda, aşağıda verilen hayvancılık türlerinden hangisi en fazla gelişmiştir?**

A) Balıkçılık
B) Kümes hayvancılığı
C) İpek böcekçiliği
D) Küçükbaş hayvancılık
E) Büyükbaş hayvancılık

10. Dağların kıyıya göre uzanış doğrultusu ve yükseltisi yol yapım maliyetini artırır.

Buna göre, haritada verilen doğrultuların hangisinde yapılacak olan yolun kilometre maliyeti <u>en az</u> olur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangisinin yoğun olarak tarımının yapıldığı alanda erozyona bağlı toprak kaybı <u>en azdır</u>?**

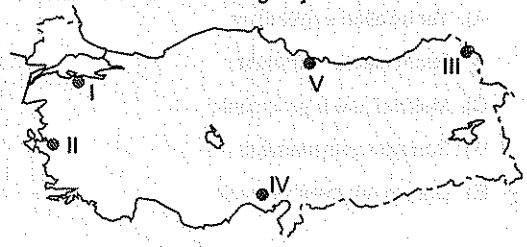
A) Buğday B) Çay C) Arpa
D) Şeker pancarı E) Ayçiçeği

12. Aşağıda Marmara Bölgesi'nin bazı şehirleri ve bu şehirlerde kurulu olan endüstri kuruluşları verilmiştir.

Buna göre şehir ve endüstri kuruluşu eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Edirne – Otomotiv
B) Bursa – Tekstil
C) İzmit – Petrokimya
D) Balıkesir – Kâğıt
E) Adapazarı – Vagon

13. Endüstri bitkilerinin tarımında intansif yöntemler uygulandığından birim alandan alınan verim yüksektir. Bu ürünlerden elde edilen verimin yüksek olması, ekim alanlarını sürekli genişletmektedir.

Buna göre, haritada belirtilen alanların hangisinde endüstri bitkilerinin ekim alanı <u>en dardır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. **Aşağıda verilen tarım ürünü ve bu ürünün Türkiye'de en fazla yetiştirildiği bölge eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Turunçgil - Akdeniz Bölgesi
B) Mısır - Marmara Bölgesi
C) Fındık - Karadeniz Bölgesi
D) Üzüm - Ege Bölgesi
E) Pamuk - Güneydoğu Anadolu Bölgesi

15. Türkiye'de yaşanan aşağıdaki durumlardan hangisi üzerinde Türkiye'nin yarımada özelliğine sahip olması etkili olmamıştır?

A) Meltem rüzgâlarının oluşması

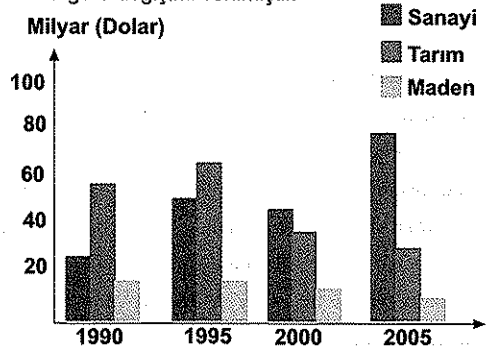
B) Balıkçılığın önemli bir etkinlik olması

C) Akarsu boylarının kısa olması

D) Kırıklı yapının yaygın olması

E) Farklı ikimlerin yaşanması

16. Aşağıdaki grafikte, bir ülkeye ait ihraç ürünlerinin yıllara göre değişimi verilmiştir.

Grafikle ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Verilen yıllar içinde sanayi ihracatı en fazla 2005 yılında olmuştur.

B) 1995 yılından sonraki dönemde tarım ihracatı sürekli azalmıştır.

C) Verilen yıllarda ihraç edilen ürünlerde en az değişim madenlerde olmuştur.

D) 1995 ile 2000 yılında sanayi ürünleri ihracatı birbirine yakın olmuştur.

E) Verilen yıllarda en fazla değişim tarım ürünlerinde olmuştur.

17. Aşağıda verilen yer ve o yerde yaygın olan toprak türü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Erzurum - Kars-Çernozyom

B) Batı Karadeniz - Podzol

C) Çukurova - Alüvyal

D) Antalya - Terra rosa

E) Doğu Karadeniz - Kahverengi step

18.

- Zonguldak
- Batman
- Seydişehir

Yukarıda verilen yerlerde sırasıyla aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangileri bulunmaktadır?

A) Kâğıt – Demir çelik – Bakır

B) Demir çelik – Petrol rafinerisi – Alüminyum

C) Sigara – Kâğıt – Tekstil

D) Alüminyum – Demir çelik – Kâğıt

E) Demir çelik – Kâğıt – Bakır

1.D 2.D 3.C 4.C 5.C 6.B 7.C 8.C 9.D 10.B 11.B 12.A 13.C 14.B 15.D 16.E 17.E 18.B

1. A ve B seçeneği özel konumunun bir sonucudur. Çünkü aynı anda farklı iklim özelliklerinin yaşanması; yer şekilleri, denizellik ve karasallık, yükselti ve rüzgârlar gibi özel konuma bağlı olarak farklılık gösteren durumların sonucudur. C seçeneği özel konumunun bir sonucudur. Çünkü maden çeşit ve rezervi o yerin geçirmiş olduğu jeolojik yapıyla ilgilidir. D seçeneği matematik konumunun bir sonucudur. Çünkü güneyden gelen rüzgârların sıcaklığı arttırması, rüzgârların Ekvator'dan gelmesiyle ve Türkiye'nin bulunduğu enlem ve yarım küreyle ilgilidir. E seçeneği özel konumunun bir sonucudur. Çünkü bir ülkenin boğaza sahip olması kendine has bir durum olup enlem ya da boylamla açıklanamaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Grafik incelendiğinde maksimum yağışların kış mevsiminde, minimum yağışların ise yaz mevsiminde düştüğü; yıllık yağış miktarının 1000 mm civarında olduğu; kış mevsiminde sıcaklığın 8-10°C'ye, yaz mevsiminde ise 30°C kadar çıktığı görülmektedir. Belirtilen bu özelliklerin Akdeniz iklimine ait olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Bu iklim Akdeniz kıyı kesimlerinde belirgin olarak görülmektedir.

B) Yağışların en fazla kış mevsiminde, en az ise yaz mevsiminde düştüğü görülmektedir.

C) Kış sıcaklığı 8-10°C civarında olduğundan kış ılıklığı isteyen tarım ürünleri burada çok kolay bir şekilde yetişebilme olanağı bulur.

D) Akarsu rejiminin düzenli olduğu doğru değildir. Çünkü yağış rejiminin düzensiz olmasının yanı sıra, kış ılıklığından dolayı yağışlar büyük oranda yağmur (yüksek yerler hariç) şeklinde gerçekleşir. Bu nedenle yağışların akarsulara katkısı kış mevsiminde görülür. Bunun sonucu olarak akarsu rejimleri düzensizdir.

E) Yaz mevsimi sıcaklığı 30°C, kış mevsimi sıcaklığı 8-10°C civarında olduğu için yıllık sıcaklık farkı 20°C civarındadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Ülkemizde kırsal kesimden, kentlere doğru yapılan göçler sonucunda nüfusun %76,3'ü kentlerde yaşarken,%23,7'si kırsal kesimde yaşamaktadır. Kırsal ke-simlerden kentlere olan göç olayını azaltmak için kır-sal alanlarda iş olanakları artırılmalı, modern tarım yöntemleri yaygınlaştırılmalı, tarımda uğraşan çiftçilere düşük faizle krediler verilmelidir. Tarımda verimi ve ürün çeşidini artırmak için sulama sorunu giderilmelidir. Besi ve ahır hayvancılığı geliştirilmelidir. Tarıma dayalı sanayi kolları, kırsal alanlara kaydırılmalıdır. Kırsal alanlarda eğitim, sağlık, yol, su, elektrik gibi hizmetler yaygınlaştırılarak altyapı sorunları giderilmelidir. Ancak kırsal alanlarda konut sayısını artırmak, kentlere olan göçü azaltmada bir çözüm olamaz. Çünkü kentlere olan göçlerin nedenleri arasında konut sayısının az olması yoktur. Kırsal yerleşmelerin çoğunda göçler sonucunda terk edilmiş tesisler ve konutlar çok fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Delta; akarsuyun denize ya da göle döküldüğü yerlerde, taşımış olduğu alüvyonları biriktirmesi sonucunda oluşan ve kabaca üçgene benzeyen ovalardır.

Delta ovasının oluşması için kıyılarda gelgit olayı görülmemeli veya etkisiz olmalıdır. Kıyılarda etkili akıntı ya da dalga görülmemelidir. Kıta sahanlığı (şelf) geniş olmalıdır. Akarsu bol alüvyon taşımalı ve birikme deniz içerisinde olmalıdır. Buna göre harita üzerinde numaralandırılmış kıyılardan, delta ovasının oluşmasına en uygun yer, III numara ile gösterilen Ege kıyılarıdır. Kaldı ki III numara ile gösterilen yerde Küçük Menderes delta ovası oluşmuştur.

Numaralandırılmış diğer kıyılardan I numaralı yer Teke kıyılarını, IV numaralı yer Doğu Karadeniz kıyılarını ve V numaralı yer Yıldız Dağları kıyılarını gösterir. Bu kıyılarda kıta sahanlığının dar olmasının yanı sıra, dalgaların etkili olmasına bağlı olarak delta ovası oluşamamıştır. II numara ile gösterilen Batı Karadeniz kıyılarında ise kıta sahanlığının dar olmasının yanı sıra, etkili dalga ve akıntının görülmesine bağlı olarak delta ovası oluşamamıştır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Tarımsal nüfus yoğunluğu; tarımla uğraşan çiftçi sayısının, tarım alanlarına yani ekili dikili alanlara bölünmesiyle elde edilen yoğunluktur. Ülkemizde Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Yıldız Dağları ve Yukarı Kızılırmak Bölümleri ile Akdeniz Bölgesi'nde Teke ve Taşeli yörelerinde, Doğu Anadolu Bölgesi'nin ise genelinde tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır. Örneklerden de anlaşılacağı üzere buraların yer şekilleri açısından çok engebeli olduğu görülür. Engebeye bağlı olarak tarım alanları çok sınırlıdır ve ulaşım ağı da istenilen düzeyde gelişememiştir. Çünkü bu alanlarda yol yapım maliyetinin çok yüksek olmasının yanı sıra, yüksek teknolojinin de olması gerekmektedir. Coğrafi şartların olumsuzluğu ve yüksek maliyet gerektirmesi sanayinin gelişememesine de sebep olmuştur. Ancak tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde makineli tarımın geliştiği doğru değildir. Aksine engebeli arazi yapısından dolayı, teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin bu alanların her kesiminde makineli tarım yapmak mümkün değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Türkiye engebeli ve yüksek bir ülke olduğu için karasal iklim geniş alanlarda görülür. Karasal iklimde en fazla yağış Erzurum - Kars Bölümü dışında, ilkbahar mevsiminde düşmektedir. Kış mevsiminde düşen karların ilkbaharda erimeye başlamasıyla ve yağışlarla birlikte akarsuların debileri genellikle mart, nisan ve mayıs ayları ile yaz döneminin başında artış göstermektedir. Yatak eğimlerinin fazla olması, kol sayılarının artması ve kaynak sularıyla beslenmeleri debiyi artıran unsurlar olup akarsu debilerindeki artışın temel nedeni kar erimeleri ve yağışlardır. Açık havza özelliği ile arasında ilişki yoktur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Harita üzerinde gösterilen yerlerden; Susurluk'ta (Balıkesir) bor, Köyceğiz'de (Muğla) krom, Divriği'de (Sivas) demir, Murgul'da (Artvin) bakır çıkarılmaktadır. Görüldüğü gibi bu eşleştirmeler sonucunda fosfat dışarıda kalır. Fosfat ülkemizde Mazıdağ, (Mardin), Adıyaman, Bingöl ve Şanlıurfa'da çıkarılmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Marmara Bölgesi geçiş özelliği göstermekle beraber Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklimin görüldüğü bir bölgedir. Karadeniz ikliminin en tanıcı tarım ürünü fındık, Akdeniz ikliminin en tanıtıcı tarım ürünü zeytin, karasal iklimin en tanıtıcı tarım ürünü ise buğdaydır. Buna göre C seçeneğinde verilen zeytin, fındık ve buğday Marmara Bölgesi'nde iklimin çok çeşitli olduğunun bir göstergesidir. Diğer tarım ürünlerinden ayçiçeği, pirinç ve mısırın iklim seçiciliği çok fazla olmadığı gibi, belirgin olarak herhangi bir iklimin temsilcisi de değildir. Otsu özelliğe sahip bu tarım ürünleri ülkemizin her bölgesinde yetişebilme olanağına sahiptir. Ayrıca kış mevsiminde tarlada olmayan, mevsimlik tarım ürünleri oldukları için o iklimin kış özelliklerini yansıtamazlar.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

9. Türkiye'de buğday, arpa, şeker pancarı ve nohut tarımının yapıldığı yerler ülkemizin iç kesimleri, özellikle de İç Anadolu Bölgesi'dir. Çünkü bu tarım ürünleri özellikle karasal iklim şartlarının görüldüğü kesimlerde yoğun olarak yetiştirilmektedir. Karasal iklim şartlarının hâkim olduğu İç Anadolu Bölgesi'nde bozkır bitkisinin yaygın olmasına bağlı olarak küçükbaş hayvanlardan koyun yetiştiriciliği çok yaygındır. Çünkü koyun bozkır bitki örtüsünü seven, susuzluğa karşı dayanıklı ve fazla engebeyi sevmeyen hayvandır.

Diğer seçeneklerde belirtilen hayvancılık faaliyetlerinden balıkçılık en fazla Karadeniz kıyılarında yapılır. Kümes hayvancılığı ülkemizin her yerinde yapılmakla beraber, nüfusun yoğun olduğu Çatalca-Kocaeli, Güney Marmara ve Batı Karadeniz Bölümü'nün batı kesimlerinde, İzmir çevresinde ve Ankara çevresinde yoğun olarak yapılır. İpek böcekçiliği Güney Marmara Bölümü ve İzmir çevresinde yoğun olarak yapılır. Büyükbaş hayvancılık ise Karadeniz Bölgesi geneli ile Erzurum-Kars Bölümü'nde yoğun olarak yapılır. Bu belirtilen yerlerin genelinde ise Ankara çevresini ayrı tutarsak çoğunlukla buğday, arpa, nohut ve şeker pancarı dışında diğer bazı tarım ürünlerinin yoğun olarak yetiştirildiği görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Ülkemizde dağların genel olarak doğu - batı istikametinde uzanmasına bağlı olarak yol yapım maliyeti; doğu-batı istikametinde daha düşük, kuzey - güney istikametinde daha yüksektir. Buna göre seçenekler incelendiğinde, I numaralı okun gösterdiği yer, Batı Toros Dağları ile İç Anadolu Bölgesi arasın olup ve burada yol yapım maliyeti çok yüksek V numaralı okun gösterdiği yer Batı Karadeniz Dağları üzerinde olup ulaşım çoğu yerde geçitlerle sağlanmakta ve yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. III numaralı okun gösterdiği yer, Doğu Karadeniz Dağları üzerinde olup ulaşım geçitlerle sağlanmakta ve yol yapım maliyeti çok yüksek olmaktadır. IV numaralı okun gösterdiği yer Doğu Anadolu Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi doğusunda yer alan Dicle Bölümü arasında olup burası doğu - batı doğrultusunda çok dağlık ve engebeli olduğu için yol yapım maliyeti çok yüksektir. Bunlara karşın II numaralı okun gösterdiği yer, Kıyı Ege Bölümü'ndeki çöküntü ovaları ve horstlar arasında uzanmakta olup burada yol yapım maliyeti diğer seçeneklere göre çok düşüktür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

11. Erozyon toprak tabakasının üst kısmının akarsular, sel suları ve rüzgârlar gibi dış kuvvetlerin etkisiyle taşınıp sürüklenmesine denir. Toprak erozyonu en fazla bitki örtüsünün zayıf olduğu, nemliliğin az olduğu, aşırı otlatmanın yapıldığı, toprağın fazla işlendiği, tarım alanlarının nadasa bırakıldığı, meraların tarlaya dönüştürüldüğü, anızın yakıldığı yerlerde görülür. Bu durumlara göre bu olayların en fazla gerçekleştirildiği alanlarda buğday, arpa, ayçiçeği ve şeker pancarı üretimi çok fazla yapılır. Oysa erozyonu artıran faktörlerin en az gerçekleştiği yerde çay tarımı yapılır. Çay tarımı ülkemizde yalnızca Doğu Karadeniz Bölümü'nde yapıldığı gibi, toprak erozyonunun en az görüldüğü bölüm de Doğu Karadeniz Bölümü'dür.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Marmara Bölgesi ülkemizin sanayi bakımından en gelişmiş bölgesidir. Seçeneklerde belirtilen iller ve bu illerdeki sanayi kuruluşlarından, Edirne'de otomotiv fabrikası yoktur. Bölgede İstanbul, İzmit, Sakarya ve Bursa'da otomotiv fabrikası bulunur.

Diğer seçeneklerde belirtilen yerlerden; Bursa'da çok sayıda tekstil fabrikası, İzmit'te İpraş petrol arıtma rafinerisi ve petrokimya tesisleri, Balıkesir'de kâğıt fabrikası ve Adapazarı'nda ise vagon fabrikaları bulunmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Başlıca endüstri bitkileri tütün, pamuk, şeker pancarı, haşhaş, keten, kenevir, gül, anason, çay, susam, yer fıstığı, zeytin ve ayçiçeğidir. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden, I numaralı yer olan Bursa çevresinde zeytin, pamuk, tütün yoğun olmamakla birlikte yetiştirilmektedir. II numaralı yer olan İzmir çevresinde tütün, pamuk ve zeytin tarımı yapılmaktadır. IV numaralı yer olan Adana çevresinde pamuk, susam ve yer fıstığı yetiştirilmektedir. V numaralı yer olan Ordu çevresinde tütün, fındık, çay tarımı yapılmaktadır. Oysa III numaralı olan yer, Ardahan ve Kars çevresinde yükseltinin fazla olması, iklim şartlarının elverişsizliği, endüstri bitkilerinin yetişmesine pek olanak tanımamıştır; ancak sınırlı olarak bazı kesimlerinde şeker pancarı yetiştirilmektedir. Dolayısıyla Erzurum-Kars Bölümü'nü gösteren III numaralı yer, endüstri bitkilerinin ekiminin en dar olduğu alanı oluşturmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

14. Seçeneklerde belirtilen tarım ürünleri ve bu tarım ürünlerinin en çok yetiştirildiği bölge eşleştirmelerinden B seçeneğinin doğru olmadığı görülmektedir. Seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Türkiye'de turunçgil %85 - 90 oranında Akdeniz Bölgesi'nde üretilmektedir.

B) Mısır üretimi ülkemizde en fazla Marmara Bölgesi'nde değil, özellikle ikinci tarım ürünü olarak Akdeniz Bölgesi'nde %49 oranında üretilmektedir. Mısır üretimi açısından %17'lik oranla Karadeniz Bölgesi ikinci sırada yer alırken, Marmara Bölgesi ise %15'lik üretim oranı ile ancak üçüncü sırada yer almaktadır. Buna göre B seçeneği doğru yanıttır.

C) Fındık ülkemizde %80 oranında Karadeniz Bölgesi'nde üretilmektedir.

D) Üzüm üretiminde %40'lık oranla Ege Bölgesi ilk sırada yer almaktadır.

E) Pamuk üretiminde %47'lik oranla Güneydoğu Anadolu Bölgesi ilk sırada yer almaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Deniz ve kara melteminin görülmesinde, kıyılarda balıkçılığın yaygın ve önemli bir ekonomik etkinlik olmasında, akarsuların kaynak ve ağız noktaları arasında mesafenin az olmasında; Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim tiplerinin görümesinde Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması önemli bir etkendir. Ancak kırıklı yapının yaygın olması yarımada özelliği ile ilgili olmayıp genç oluşumlu jeolojik yapıda olmasının sonucudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

16. Grafikteki bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Verilen yıllar içerisinde sanayi ihracatı en fazla 2005 yılında, en az ise 1990 yılında olmuştur.

B) Verilen yıllar içerisinde, 1995 yılında tarım ihracatı en fazla olmuştur. Bu yıldan sonra tarımsal ihracat sürekli olarak azalma göstermiştir.

C) Verilen yıllar içerisinde en az değişim maden ihracatında olmuş, maden ihracatı bütün dönemlerde hemen hemen aynı olmuştur.

D) 2000 yılında sanayi ürünleri ihracatı, 1995 yıllarına göre biraz azalmasına rağmen birbirine çok yakın olmuştur.

E) Verilen yıllar içerisinde en fazla değişim tarım ürünleri ihracatında değil, sanayi ürünleri ihracatında olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

17. Bilgi gerektiren bir soru tipidir. Türkiye'de görülen toprak çeşitleri ve yaygın olduklar sahaları incelediğimizde;

- çernozyom toprakları; Erzurum - Kars Bölümünde,
- podzol; Batı Karadeniz ve dağların yüksek kesimlerinde,
- terra rosa; Akdeniz ikliminin görüldüğü alanlarda,
- alüvyal topraklar; delta ovaları ile tektonik ovalarda görülmektedir.

Ancak Doğu Karadeniz'de kurak bölge toprakları olan kestane renkli step toprakları değil nemli bölge toprağı olan laterit topraklar yaygındır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

18. Verilen yerlerden Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde demir çelik fabrikası, Batman'da petrol arıtma rafinerisi ve Seydişehir'de alüminyum fabrikası bulunur.

Ülkemizdeki kâğıt fabrikaları Aksu (Giresun), Taşköprü (Kastamonu), Çaycuma (Zonguldak), İzmit, Balıkesir, Çay (Afyon), Dalaman (Muğla) ve Taşucu'nda (Mersin) bulunmaktadır. Bakır işleme fabrikaları Samsun, Murgul (Artvin) ve Maden'de (Elazığ) bulunmaktadır. Petrol arıtma rafinerileri İzmit, İzmir, Mersin, Kırıkkale ve Batman'da bulunmaktadır. Tekstil fabrikaları ise Marmara, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki illerinin çoğunda bulunmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

1. **Aşağıda, Türkiye'nin yer şekilleri ile ilgili verilen özelliklerden hangisinin nedeni matematik konumdur?**

A) Ortalama yükseltisi fazladır.

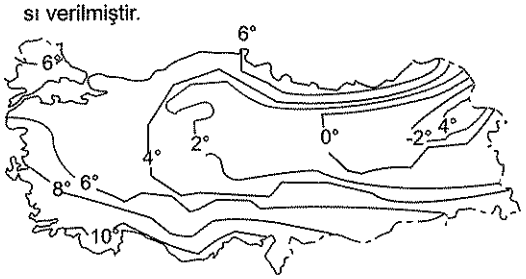
B) Buzullar etkisiyle oluşan fiyort ve skyer kıyı tipleri görülmez.

C) Ege kıyılarında koy ve körfezler yaygındır.

D) Falezli kıyılar özellikle Doğu Karadeniz kıyılarında yaygındır.

E) İç Anadolu Bölgesi etrafı dağlarla çevrili çanak şeklindedir.

2. Aşağıda Türkiye ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Buna göre, haritayla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) En yüksek sıcaklıklar enlem ve denizellik etkisiyle Akdeniz Bölgesi'ndedir.

B) Aynı enlemde iç bölgeler kıyı bölgelere göre daha sıcaktır.

C) Batı Karadeniz Bölümü'nde sıcaklık Orta ve Doğu Karadeniz Bölümlerinden düşüktür.

D) En düşük sıcaklıklar enlem ve karasallık etkisiyle Kuzeydoğu Anadolu'dadır.

E) En yüksek sıcaklık ile en düşük sıcaklık arasındaki fark 14°C'den fazladır.

3. **Ankara'yı komşu olduğu illere bağlayan kara ve demir yollarında yapım maliyetlerinin, Erzurum'a göre daha düşük olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?**

A) Engebenin azlığı

B) Tarım alanlarının fazlalığı

C) Yükseltinin azlığı

D) Bitki örtüsünün çeşitliliği

E) Kar yağışlarının fazlalığı

4. **Aşağıda verilen alanların hangisinde turizmin gelişmesinde tarihî özellikler etkili olmuştur?**

A) Altınbeşik Mağarası

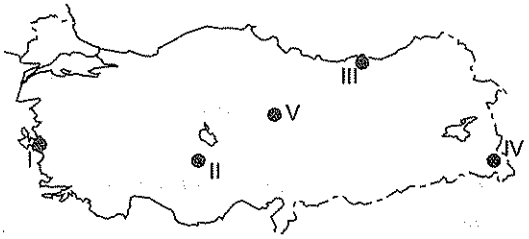
B) Sümela Manastırı

C) Yedigöller Millî Parkı

D) Cennet-Cehennem Mağaraları

E) Uludağ Kayak Merkezi

5.

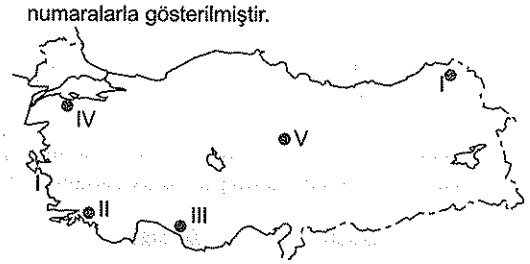
Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden hangisinde nüfus artışının nedeni, doğum oranınlarından çok bölge dışından olan göçlerdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Fabrikaların yerleri belirlenirken ham maddeye yakınlık ilişkisi göz önüne alındığında, aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinde Hamitabat Doğalgaz Çevrim Santrali'ndekine benzer bir durum söz konusu değildir?**

A) Aliağa Petrol Rafinerisi
B) Soma Termik Santrali
C) Ünye Çimento Fabrikası
D) Giresun Kâğıt Fabrikası
E) Bozüyük Seramik Fabrikası

7. Aşağıdaki haritada bazı madenlerin çıkarım alanları numaralarla gösterilmiştir.

Buna göre, hangi madenin çıkarıldığı alan yanlış verilmiştir?

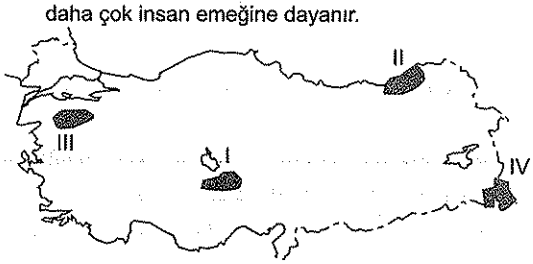
A) I. Bakır B) II. Krom C) III. Boksit
D) IV. Bor E) V. Doğal gaz

8. Türkiye'de hayvan başına alınan et ve süt verimi Avrupa ülkelerine göre oldukça düşüktür ve hayvancılık istenilen düzeye ulaşamamıştır.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi, hayvancılıktan alınacak olan verimin arttırılması için yapılacak çalışmalardan biri olamaz?

A) Mera hayvancılığı yerine ahır hayvancılığının geliştirilmesi
B) Hayvan soylarının iyileştirilmesi
C) Küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılması
D) Hayvancılıkla uğraşan kişilerin bilgilendirilmesi
E) Yem sanayisinin geliştirilmesi

9. Arazinin fazla engebeli olduğu alanlarda tarımda makine kullanımı zorlaştığından, tarımsal faaliyetler daha çok insan emeğine dayanır.

Buna göre, haritada taranan alanların hangi ikisinde tarımda daha çok insan emeği ön plandadır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Bir yerde endüstrinin gelişmesi birçok alanda değişime neden olur.

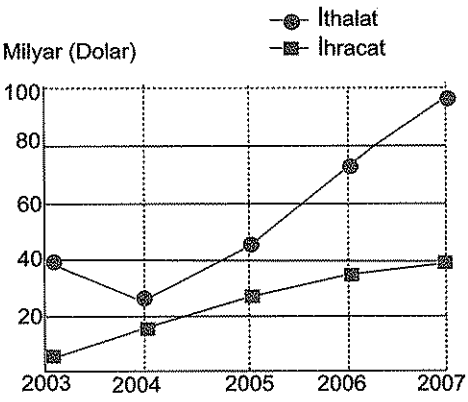
Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de endüstriye paralel olarak gelişmesi daha az beklenen bir etkinliktir?

A) Haberleşme B) Bankacılık C) Turizm
D) Ulaşım E) Ticaret

11. **Aşağıdaki bölümlerden hangisinde kıyı ile iç kesimler arasındaki iklim farklılığı daha azdır?**

A)Doğu Karadeniz B) Antalya C) Batı Karadeniz
D) Yıldız Dağları E) Kıyı Ege

12. Aşağıdaki grafikte 2003 - 2007 yılları arasında Türkiye'nin ihracat gelirleri ve ithalat giderleri gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Dış ticaret açığı en fazla 2006 yılında olmuştur.
B) İhracat gelirleri sürekli olarak artış göstermiştir.
C) Verilen tüm yıllarda dış ticaret açığı olmuştur.
D) İthalat giderleri daima 20 milyar doların üzerinde olmuştur.
E) 2003 - 2004 yılları arasındaki dönemde dış ticaret açığında azalma olmuştur.

13. **Tarım ürünlerinin yetişme koşulları göz önüne alındığında, aşağıda verilen tarım ürünlerinden hangi ikisi aynı iklim bölgesinde yetiştirilemez?**

A) Pamuk - Çay
B) Fındık - Mısır
C) Buğday - Haşhaş
D) Ayçiçeği - Şeker pancarı
E) Zeytin - İncir

14. Aşağıdaki tabloda iki tarım ürünün iki bölgedeki üretim oranları verilmiştir.

	X bitkisi (%)	Y bitkisi (%)
Akdeniz	88	-
Karadeniz	2	85

Tabloda verilen değerlere göre, bu iki ürün aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X Bitkisi	Y Bitkisi
A)	Mısır	Keten
B)	Turunçgil	Fındık
C)	Muz	Soya fasulyesi
D)	Turunçgil	Çay
E)	Muz	Çay

15. Akdeniz Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin kıyı kesimleri bir çok açıdan benzer özelliklere sahiptir.

Aşağıda verilen özelliklerden hangisi her iki bölge için ortak değildir?

A) Yağışın en fazla kışın düşmesi
B) Kış sıcaklığı isteyen ürünlerin yetiştirilmesi
C) Bitki örtülerinin maki olması
D) Deniz etkisinin iç kesimlere sokulması
E) Kıyı turizminin gelişmiş olması

16. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de nüfus dağılışını etkileyen fiziki etmenlerden biri değildir?**

A) İklim koşulları
B) Yer şekilleri
C) Ortalama yükselti
D) Yer yapısı
E) Ulaşım koşulları

17.

- Karstik arazi en fazladır.
- Maden rezervi ve çeşitliliği en fazladır.
- Ormana dayalı sanayinin en çok geliştiği yerdir.
- En az yağış alan yerdir.

Yukarıda verilen özelliklerden herhangi biri, aşağıdaki bölümlerden hangisine ait olamaz?

A) Antalya Bölümü
B) Batı Karadeniz Bölümü
C) Yukarı Kızılırmak Bölümü
D) Yukarı Fırat Bölümü
E) Konya Bölümü

18. **Aşağıdakilerden hangisinde Karadeniz Bölgesi'ndeki bir il, bu ilde bulunmayan bir endüstri koluyla birlikte verilmiştir?**

A) Zonguldak – Demir çelik
B) Sinop – Ferrokrom
C) Giresun – Kâğıt
D) Samsun – Sigara
E) Tokat – Şeker

uzmankariyer

1.B 2.B 3.A 4.B 5.A 6.A 7.E 8.C 9.D 10.C 11.E 12.A 13.A 14.B 15.D 16.E 17.C 18.B

1. Herhangi bir yerin Ekvatora ve başlangıç meridyenine göre olan konumuna matematik konum denir. Buna göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Türkiye'nin ortalama 1132 m yükseltiye sahip bir ülke olması özel konumunun bir sonucudur.

B) Fyort ve skyer kıyı tipleri buzulların etkisi sonucunda oluşan kıyı tipleridir. Bu kıyı tipleri 60-90° enlemleri arasında görülür. Bu durum matematik konumunun bir sonucudur.

C) Ege kıyılarında dağlar denize dik olarak uzandığı için enine kıyı tipi görülmekte olup koy, körfez, burun ve yarımadanın fazla olması özel konumunun bir sonucudur.

D) Doğu Karadeniz kıyılarında dağlar denize paralel uzanmaktadır ve kıta sahanlığı oldukça dardır. Bu kıyılarda dalgaların etkili olması ve buna bağlı olarak falezlerin fazlalığı özel konumun bir sonucudur.

E) İç Anadolu Bölgesi'nin etrafının dağlarla çevrili çanak şeklinde olması, orojenez ve epirojenez olaylarının bir sonucudur. Bölgenin yeryüzü şekillerinin bu şekilde olması özel konumu ile ilgilidir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

2. İndirgenmiş sıcaklık; yükselti, bakı ve eğim etkisinin dikkate alınmadığı, yükseltinin deniz seviyesinde olduğu, ancak enlem ve karasallığın etkisi kabul edilerek hesaplanan sıcaklıktır. Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş izoterm haritasına göre seçenekler incelendiğinde;

A) Akdeniz Bölgesi kıyılarında enlem ve denizelliğin etkisiyle sıcaklık 10°C'nin üzerindedir.

B) Aynı enlemde iç bölgelerin kıyı bölgelerden daha sıcak olduğu doğru değildir. Çünkü aynı enlem üzerinde kıyı bölgelerde sıcaklıklar iç bölgelerden daha sıcaktır.

C) Batı Karadeniz Bölümü'nde sıcaklık 6°C'nin altında, Orta ve Doğu Karadeniz Bölümü'nde ise bu değerin üstündedir.

D) En düşük sıcaklıklar enlem ve karasallığın etkisiyle Kuzeydoğu Anadolu'da görülmektedir. Burada sıcaklık bazı yerlerde -4°C'nin altına kadar düşmüştür.

E) Sıcaklık en yüksek 10°C'nin üzerinde olurken en düşük -4°C'nin altında olduğundan, en yüksek sıcaklık ile en düşük sıcaklık arasındaki fark 14°C'den fazladır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

3. Yüzey şekillerinin Ankara çevresinde sade olması ve engebenin azlığı Ankara'nın komşu illeriyle olan kara ve demir yolu maliyetini düşürmüştür. Ancak yüzey şekillerinin engebeli olduğu Erzurum'da aynı standartta yapılacak kara ve demir yolu maliyeti yüksek olacaktır. Yüzey şekillerinin engebeli olduğu yerlerde kara ve demir yolu ağı dağların uzanışına paralellik göstermekte geçit olmayan yerlerde ise köprü, tünel ve viyadük gibi yapıların yapılmasını gerektirmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

4. Seçeneklerde belirtilen Altınbeşik Mağarası Antalya'nın Akseki sınırları içerisinde, görmeye değer bir doğa harikasıdır. Yedigöller Millî Parkı, Bolu sınırları içerisinde yer alan yedi küçük gölden oluşur (Büyük Göl, Küçük Göl, Derin Göl ve Serin Göl, Nazlı Göl, Sazlı Göl ve Sarı Göl) ve çok zengin flora ve faunaya sahiptir. Cennet Cehennem Mağarası, Mersin'in Silifke ilçesi yakınlarında karstik oluşumlu ve önemli turistik özelliğe sahip bir doğa harikasıdır. Uludağ Kayak Merkezi; Bursa sınırları içerisinde yer alan, özelikle kış mev-siminde çok fazla turistin gittiği önemli bir turistik alandır. Görüldüğü gibi Altınbeşik Mağarası, Yedigöller Millî Parkı, Cennet Cehennem Mağaraları ve Uludağ Kayak Merkezi'nin gelişmesinde doğal kaynaklar etkili olmuştur. Oysa Sümela Manastırı, Trabzon'un Maçka ilçesi sınırları içerisinde yer alır. Yunan Ortodoks manastır ve kilise kompleksidir. Gelişmesinde tarihî özellikler etkili olmuştur ve çok sayıda turist çeken tarihî bir yapıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden, I numara İzmir, II numara Konya, III numara Trabzon, IV numara Hakkâri ve V numara Sivas çevresini göstermektedir. Numaralarla gösterilen yerlerden en fazla göç alan yer İzmir çevresidir. Çünkü, İzmir çevresi sanayi, ulaşım, ticaret, turizm bakımından verilen yerler içerisinde en fazla gelişme gösterendir. Verilen yerler içerisinde iş olanaklarının en fazla olduğu, doğurganlığın düşük olmasına rağmen aldığı göçlerden dolayı nüfusun en fazla olduğu merkezdir.

Oysa doğurganlığın en fazla olduğu yerler sırasıyla Hakkâri, Trabzon, Sivas ve Konya'dır. Buralarda doğurganlık yüksek olmasına rağmen, dışarıya göç vermelerinden dolayı nüfus artışı fazla değildir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

6. Endüstriden elde edilen gelirleri arttırmak için fabrikaların ham madde, enerji kaynakları, iş gücü, ulaşım ve su kaynakları gibi sanayinin kurulması için gerekli olan koşullar bakımından elverişli olması gerekir. Hamitabat'taki doğal gaz çevrim santralinin kurulmasında Hamitabat'ta doğal gaz çıkarımının yapılması etkili olmuştur. Soma'da linyit çıkarımı, termik santralin; Ünye'deki toprak yapısının elverişli olması, çimento fabrikasının kurulmasında etkilidir. Giresun'daki kâğıt fabrikası ormanlık alanların fazla olması ve Bozüyük'te seramik fabrikasının kurulması toprak özelliklerinin seramik elde etmeye uygun olmasıyla ilgilidir. Ancak Aliağa'daki petrol rafinerisi yurt dışından alınan petrolü işlemekte, burada petrol çıkarılmamaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Harita üzerindeki numaralarla gösterilen merkezler değerlendirildiğinde;

I numara ile gösterilen Murgul'da (Artvin) bakır; II numara ile gösterilen Menteşe Yöresi'ndeki Fethiye-Marmaris-Dalaman havzasında krom; III numara ile gösterilen Akseki ve Seydişehir'de boksit; IV numara ile gösterilen Susurluk havzasında bor madeni çıkarılmaktadır. Ancak V numara ile gösterilen Sivas çevresinde doğal gaz çıkarılmamaktadır. Doğal gaz ülkemizde Çamurlu (Mardin), Akçakoca (Düzce) ve Hamitabat'ta (Kırklareli) çıkarılmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Türkiye'de hayvancılığı geliştirmek için alınması gereken tedbirler şunlardır:
Hayvan soyları ıslah edilmelidir.
Çayır ve meralar ıslah edilmelidir.
Besi ve ahır hayvancılığı geliştirilmelidir.
Modern yöntemler kullanılmalıdır.
Suni ve doğal yem kullanımı artırılmalıdır.
Hayvan hastalıkları ile mücadele edilmelidir.
Üreticilere eğitim ve kredi desteği sağlanmalıdır.
Ancak küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılması hayvancılıktan alınacak verimin artırılmasında bir çözüm olamaz. Çünkü koyun, kıl ve tiftik keçisinden oluşan küçükbaş hayvanlarının gerek et gerekse süt verimi çok yüksek düzeyde değildir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu yerlerin yanı sıra, ekonomi ve teknolojinin gelişmediği yerlerde tarımda makine kullanımı çok zor olup genelde insan emeğine dayanır. Harita üzerinde numaralandırılmış yerlerden I numara Konya ve Aksaray Ovaları'nı, II numara Doğu Karadeniz'de Rize çevresini, III numara Güney Marmara'da Bursa ve Balıkesir çevresini ve IV numara Hakkâri çevresini göstermektedir. Bunlardan Konya ve Aksaray ovaları ile Güney Marmara'da yer alan Balıkesir ve Bursa çevresinde düzlükler (Uludağ hariç) geniş yer kapladığından makineli tarıma çok elverişlidir. Ancak Rize ve Hakkâri çevresi engebeli arazi özelliğine sahip olduğu için makineli tarıma çok elverişli değildir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Ham maddenin işlenerek, fiziksel ve kimyasal özelliklerinde birtakım değişiklikler yapılarak kullanılır hâle getiren tesislere endüstri denir. Endüstrinin geliştiği yerlerde, istisnaların dışında kara, demir, deniz ve hava ulaşımı önemli ölçüde gelişmeler göstermiştir. Gerek ham madde temini gerekse imal edilen ürünlerin pazarlanmasında ticaret gelişme göstermiştir. Ayrıca endüstrinin geliştiği yerlerde bankacılık ve haberleşme ağı, bu ekonomik hareketliliğe bağlı olarak önemli ölçüde gelişme göstermiştir. Ancak endüstrinin geliştiği yerde turizmin gelişmesi beklenemez. Ülkemizde turizmin en fazla gelişme gösterdiği Antalya Bölümü ile Ege Bölgesi kıyılarında endüstri fazla bir gelişme gösterememiştir. Kaldı ki endüstri ile turizm faaliyetinin paralel gelişmesi beklenemez. Çünkü sanayi tesisleri genelde çevreyi olumsuz olarak etkilediği için turizme önemli ölçüde zarar vermektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Ülkemizde genel olarak kıyılarda sıcak ve nemli bir iklim yaşanırken iç kesimlerde sıcaklıklar ve nemlilik azalmaktadır. Bu durumun meydana gelmesinde ise dağların genellikle kıyıya paralel uzanması ve denizden gelen hava kütlelerinin içeriye girişini engellemesi söz konusudur. Doğu Karadeniz, Antalya, Batı Karadeniz ve Yıldız Dağları Bölümlerinde kıyının hemen gerisindeki dağların kıyıya paralel olarak uzanmaları ve yükseltilerinin fazla olması kıyı kesimleri ile iç kesimler arasındaki iklim farklılıklarını belirginleştirir. Ancak Ege Bölgesi'nde dağların kıyıya dik uzanması nedeniyle denizin nemli havası iç kesimlere kadar sokulabilmekte ve kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığı daha az olmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Grafikte verilen bilgilere göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Dış ticaret açığının en fazla olduğu yılın 2006 olduğu doğru değildir. Çünkü verilen yıllar içerisinde dış ticaret açığı en fazla 2007 yılında, en az ise 2004 yılında olmuştur.

B) Belirtilen yıllar içerisinde ihracat gelirleri en az 2003 yılında, en fazla ise 2007 yılında olmuş ve sürekli artış göstermiştir.

C) Bir ülkenin ihracat gelirleri, ithalat giderlerinden az ise o ülkede dış ticaret açığı var demektir. Verilen tüm yıllar içerisinde dış ticaret açığı olmuştur.

D) İthalat gelirleri daima 20 milyar doların üzerinde olmuştur. Verilen yıllar içerisinde ithalat giderlerinin en az olduğu dönem 2004 yılında 25 milyar dolar civarındayken, en fazla olduğu dönem 2007 yılında 100 milyar dolar civarındadır.

E) 2003 yılında dış ticaret açığı 40 milyar dolar civarında olurken 2004 yılında 25 milyar dolara kadar düşmüştür.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

13. Seçeneklerdeki tarım ürünlerinin yetişme koşulları göz önüne alındığında pamuk ve çay tarım ürünlerinin aynı iklim koşullarında yetişebilme olanağı yoktur. Çünkü pamuk, gelişme döneminde yağış ve nemlilik ister. Olgunlaşma döneminde yağışlardan zarar gören; kuraklık, yeterli güneşlenme ve sıcaklığa ihtiyaç duyan; yetişme dönemi boyunca soğuğa karşı dayanıksız bir tarım ürünüdür. Çay ise her mevsim yağış isteyen, soğuklara karşı dayanıksız, çok yıkanmış toprakları seven bir tarım ürünüdür. Ülkemizde çay tarımı yalnızca Doğu Karadeniz kıyılarında yapılırken pamuk bitkisinin yetiştirilemediği tek bölge Karadeniz Bölgesi'dir.

Fındık ve mısır Karadeniz iklim şartlarında, buğday ve haşhaş karasal iklim şartlarında, ayçiçeği ve şeker pancarı karasal iklim şartlarında, zeytin ve incir Akdeniz iklim şartlarında ve ekonomik olarak aynı iklim bölgesinde yetişebilme olanağına sahiptir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

14. Tabloda verilen tarım ürünlerinin bölgelere göre üretim oranları değerlendirildiğinde X bitkisinin turunçgil, Y bitkisinin fındık olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü turunçgil %80-90 oranında Akdeniz Bölgesi'nde, geri kalan kısmı ise Ege ve Karadeniz Bölgeleri'nde üretilmektedir. Fındık ise %80-85 oranında Karadeniz Bölgesi'nde, %15-20 oranında Marmara Bölgesi'nde üretilmektedir.

Diğer tarım ürünlerinden muz %100 oranında Akdeniz Bölgesi'nde; çay %100 oranında Karadeniz Bölgesi'nde; soya fasulyesi %80 oranında Akdeniz Bölgesi ve geri kalan %20'lik kısmı ise Karadeniz Bölgesi ve diğer bölgelerde; mısır %49 oranında Akdeniz, %17 Karadeniz, %15 Marmara Bölgelerinde ve geriye kalan diğer bölgelerimizde; keten ise ekimi devlet kontrolünde olduğu için üretim oranları yıldan yıla değişmekle birlikte en fazla Karadeniz ve Marmara Bölgelerinde yetiştirilir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Akdeniz Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin kıyı kesimlerinin özellikleri karşılaştırıldığında birçok açıdan benzerlik taşıdığı görülür. Her iki bölgenin kıyı kesimlerinde Akdeniz iklimi görüldüğü için yağışlar en fazla kış mevsiminde görülür. Kış mevsimi ılık geçtiği için, kış sıcaklığı isteyen tarım ürünleri yetişebilme olanağı bulur. İklimin bir sonucu olarak karakteristik bitki örtüsü makidir. Çok elverişli kumsallara sahip olması, yaz mevsim süresinin uzunluğu ve güneşlenme süresinin fazlalığı bu bölgelerde kıyı turizminin gelişmesini sağlamıştır. Ancak deniz etkisinin iç kesimlere kadar sokulması doğru değildir. Çünkü Kıyı Ege'de dağlar denize dik uzandığı için deniz etkisi graben ovalarının bulunduğu yerlerden iç kesimlere girebilmektedir. Fakat Akdeniz Bölgesi'nde dağlar denize paralel uzandığı için, deniz etkisinin iç kesimlere girmesi mümkün olmamaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Türkiye'de nüfusun dağılışında yer şekilleri, yükselti, iklim, toprak özellikleri ve su kaynakları fiziki (doğal) etmenlerdir. Buna karşın iç ve dış göçler, ekonomi ve ulaşım nüfusu etkileyen beşeri etmenlerdir. Ulaşım sanayinin, ticaretin, tarımın gelişmesinde ve yaygınlaşmasında temel dinamiklerden biridir. Bu nedenle ulaşım imkânlarının gelişmiş olduğu yerlerde diğer ekonomik faaliyet kolları da gelişme göstermiştir. Bu nedenle bu alanlara yoğun göç olayı yaşanmaktadır. Ülkemizde ulaşımın gelişmesine bağlı olarak nüfusun çok yoğun olduğu yerler çok fazladır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

17. Sorunun öncülünde verilen bilgilerle bölümler eşleştirildiğinde;

A) Karstik arazinin en fazla olduğu yer Antalya Bölümü'dür. Bu bölümün arazi yapısının karstik olmasına bağlı olarak lapya, dolin, uvala, polye, obruk, mağara, galeri, kör vadi, düden, sarkıt, dikit, sütun ve traverten gibi karstik aşındırma ve biriktirme şekilleri oluşmuştur.

B) Ormana dayalı sanayinin en fazla geliştiği yer Batı Karadeniz Bölümü'dür. Bölümde çok sayıda kâğıt, kereste ve orman ürünlerine yönelik sanayi tesisleri vardır.

C) Yukarıdaki değerlendirilmelerden de anlaşılacağı üzere Yukarı Kızılırmak Bölümü'nün sorunun öncülünde verilen bilgilerden hiçbiri ile eşleşemediği görülmektedir.

D) Maden rezervi ve çeşitliliğinin en fazla olduğu yer Yukarı Fırat Bölümü'dür. Bu bölümde çıkarılan bazı madenler şunlardır: Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasançelebi'de demir; Guleman, Palu'da krom; Maden, Pötürge'de bakır; Keban'da çinko; Keban'da kurşun; Elazığ'da altın; Mercan, Tercan ve Erzincan'da kaya tuzu; Afşin ve Elbistan'da linyit.

E) En az yağış alan yer Konya Bölümü'dür. Bölümün deniz etkisiyle nemli hava akımlarına kapalı olması, çevresine göre çukurda kalması yağışın az olmasına sebep olmuştur. Bölümün bazı yerlerinde yağış miktarı 300 mm'nin bile altına düşer.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Karadeniz Bölgesi'nde bulunan iller ve bu illerde bulunan endüstri kuruluşları;

A) Zonguldak Ereğli'de ilçesinde demir çelik fabrikası vardır.

B) Sinop'ta otomotiv fabrikası bulunmamaktadır. Ülkemizdeki ferrokrom tesislerinin bulunduğu yerler, Akseki (Antalya) ve Guleman'dır (Elazığ).

C) Giresun'da Aksu Kâğıt Fabrikası vardır.

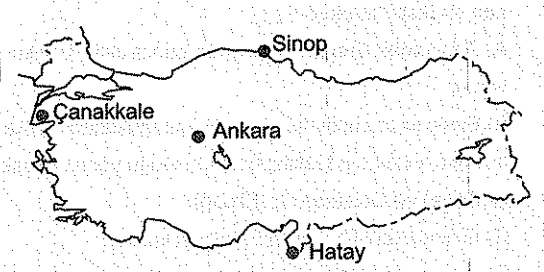
D) Samsun'da sigara fabrikası vardır.

E) Tokat'ın Turhal ilçesinde şeker fabrikası vardır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gölge boyunun en kısa olduğu yer Hatay'dır.

B) 21 Haziran'da en uzun gündüz Sinop'ta yaşanır.

C) Yerel saati en geri olan il Çanakkale'dir.

D) 21 Mart ve 23 Eylül tarihleri dışındaki günlerde Ankara'daki gece - gündüz süre farkı Sinop'tan fazladır.

E) Hatay'dan Sinop'a gidildikçe çizgisel hız azalır.

2. Kıyı Ege Bölümü ile Antalya Bölümü'nde Akdeniz iklimi görülmesine rağmen, Kıyı Ege Bölümü'ne düşen yıllık yağış miktarı Antalya Bölümü'ne göre azdır.

Bu iki bölümde yağış miktarının farklı olmasının nedeni, bölümlerin aşağıdakilerin hangisi bakımından farklı olmalarıyla açıklanır?

A) Enlem

B) Bitki örtüsü

C) Yükselti ortalaması

D) Yer yapısı

E) Dağların kıyıya göre konumu

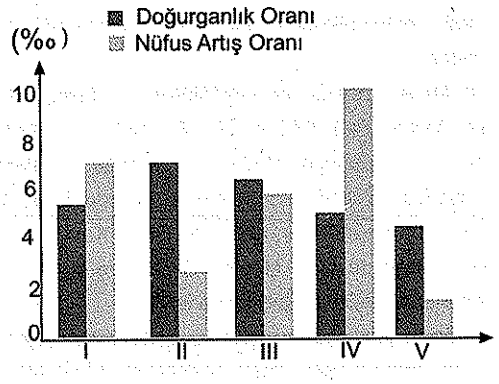
3. Türkiye'de karstik ovaların en yaygın olduğu bölge Akdeniz'dir.

Buna göre, aşağıda verilen Akdeniz Bölgesi'ndeki ovalardan hangisi karstik oluşumlu değildir?

A) Silifke B) Korkuteli C) Tefenni

D) Elmalı E) Kestel

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'deki beş farklı bölgenin doğurganlık oranlar ile nüfus artış oranları verilmiştir.

Verilen oranlara göre, hangi bölgeler dışarıdan göç almaktadır?

A) I ve II B) II ve III C) I ve IV

D) I ve V E) II ve V

5. Tarımda makine kullanımının yaygınlaşması, kırsal kesimde iş gücüne duyulan ihtiyacı azalttığından işsizliğe yol açar.

Aşağıda verilen illerin fiziki özellikleri düşünüldüğünde, hangisinde oluşan işsizliğin temel sebebi makineleşme olamaz?

A) Niğde B) Şanlıurfa C) Hakkâri

D) Konya E) Edirne

6.

I. Asi Nehri'nin Amik Ovası'nı sulaması
II. Kıyı Ege'deki deltaların genişlemesi
III. İç kesimlerde yer altı sularının aşırı çekilmesi
IV. Batı ve Güneybatı Anadolu'da orman yangınlarının yaşanması

Yukarıda verilenlerden hangilerinin Türkiye'de doğal dengeyi bozduğu <u>söylenemez</u>?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. **Aşağıda verilen turizm alanı ve bağlı bulunduğu il eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Peribacaları - Nevşehir
B) Zeugma - Gaziantep
C) Sart - Manisa
D) Çatalhöyük - Çorum
E) Truva - Çanakkale

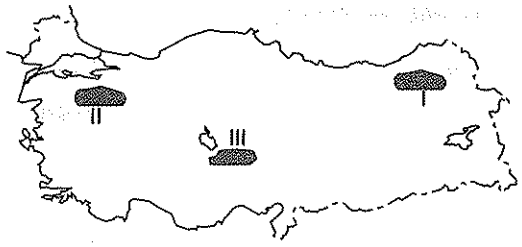
8. **Aşağıda verilen termik santrallerinden hangisinde ham madde olarak diğerlerinden farklı bir maden kullanılır?**

A) Soma B) Yatağan C) Elbistan
D) Çatalağzı E) Çayırhan

9. **Göl sularının içme, kullanma suyu ve balıkçılık açısından elverişli olduğu göllere aşağıdakilerden hangisi örnek olarak <u>gösterilemez</u>?**

A) Beyşehir B) Eğirdir C) İznik
D) Hazar E) Burdur

10. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralarla belirtilmiştir.

Buna göre, belirtilen alanlarda yapılan hayvancılık faaliyetleri hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Büyükbaş hayvancılık	İpek böcekçiliği	Küçükbaş hayvancılık
B)	Kümes hayvancılığı	Arıcılık	İpek böcekçiliği
C	Arıcılık	Büyükbaş hayvancılık	İpek böcekçiliği
D)	İpek böcekçiliği	Arıcılık	Kümes hayvancılığı
E)	Büyükbaş hayvancılık	Küçükbaş hayvancılık	Arıcılık

11. Şehirlerin ekonomik olarak gelişimi üzerinde sanayi, ticaret, turizm, tarım ve ulaşım gibi etkinliklerin etkisi vardır. Bazı şehirlerde bu etkinliklerin birçoğu yoğun olarak yapılırken, bazı şehirlerde sadece birkaç ekonomik etkinlik görülür.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerin hangisinde ekonomik faaliyetler diğerlerine göre daha çeşitlidir?

A) Antalya B) Zonguldak C) Urfa
D) İzmir E) Trabzon

12. Bir yerin nüfuslanmasında iklim ve yer şekillerinin elverişliliği, tarım alanlarının genişliği ve verimliliği, ulaşım olanakları ile endüstrinin gelişmiş olması önemli rol oynamaktadır.

Buna göre aşağıdaki merkezlerden hangisinin nüfuslanmasında bu etmenlerin tamamının etkili olduğu söylenebilir?

A) İzmir B) Antalya C) Zonguldak
D) Van E) Muğla

13. Elektrik üretmek, içme suyu ve sulama suyu sağlamak, taşkınlardan korunmak için akarsu yatak eğiminin fazla olduğu alanlarda, insanlar tarafından yapılan yapay göllere baraj denir.

Aşağıda verilen bölümlerden hangisinde, baraj yapımının ilk amacı tarımda sulama olamaz?

A) Konya Bölümü
B) Orta Fırat Bölümü
C) Kıyı Ege Bölümü
D) Orta Kızılırmak Bölümü
E) Doğu Karadeniz Bölümü

14. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki bazı hayvan türlerine göre kesilen hayvan sayısı ile elde edilen et miktarı verilmiştir.

Hayvan Türü	Kesilen Hayvan Sayısı (10.000)	Elde Edilen Et Üretimi (Ton)
Koyun	1200	170.000
Kıl keçisi	130	25.000
Tiftik keçisi	130	12.000
Manda	25	18.000
Sığır	350	400.000

Buna göre, yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) En az kesilen hayvan mandadır.
B) En az et üretimi tiftik keçisinden olmuştur.
C) En fazla kesilen hayvan koyundur.
D) Hayvan başına en fazla et verimi sığırdan olmuştur.
E) Kıl keçisinde hayvan başına alınan verim mandadan alınan verimden fazladır.

15. Bir limanın gelişebilmesi için en önemli koşul limanın hinterlandının geniş olması yani iç kesimlerle olan bağlantısının gelişmiş olmasıdır. Özellikle demir yolu bağlantısı olan limanların ticari değeri daha fazla olmaktadır.

Buna göre, aşağıda verilen limanlardan hangisi diğerlerine göre daha az gelişmiştir?

A) İzmir B) Samsun C) Sinop
D) İstanbul E) Mersin

16. Dağların kıyıya uzanış doğrultusu kıyıda görülen iklimin iç kesimlere yayılımını etkiler. Dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda denizel iklim koşulları iç kesimlere fazla sokulamadığından, kıyı ile iç kesimlerde yetiştirilen ürünlerde belirgin farklılıklar görülmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen bölümlerin hangisinde, kıyı ile iç kesimlerde yetiştirilen ürünlerdeki farklılık <u>en fazladır</u>?

A) Doğu Karadeniz

B) Güney Marmara

C) Orta Karadeniz

D) Kıyı Ege

E) Çatalca - Kocaeli

17. Aşağıdaki haritada bazı madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği alanlar belirtilmiştir.

Buna göre haritada gösteren hangi okun doğrultusu <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıda bazı iller ile bu illerde kurulu olan sanayi kuruluşları verilmiştir.

I. Samsun ⟶ Bakır işletmesi
II. İzmir ⟶ Sigara fabrikası
III. Adana ⟶ Pamuklu dokuma
IV. Hatay ⟶ Demir çelik

Verilen hangi merkezlerde sanayi tesisi kurulurken ham madde kaynağına yakınlık göz önüne alınmamıştır?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I ve IV E) III ve IV

uzmankariyer

1.D 2.E 3.A 4.C 5.C 6.A 7.D 8.D 9.E 10.A 11.D 12.A 13.E 14.E 15.C 16.A 17.E 18.D

1. Harita üzerinde gösterilen Çanakkale, Ankara, Hatay ve Sinop illerinin coğrafi konumlarına göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) Hatay en güneyde yer aldığı için, gölge boyu en kısa burada olacaktır. Gölge boyunun en uzun olacağı il ise Sinop'tur.

B) 21 Haziran tarihinde güneyden kuzeye gidildikçe gündüz süresinin uzamasına bağlı olarak en uzun gündüz, en kuzeyde bulunan Sinop'ta yaşanır. En kısa gündüz ise en güneyde yer alan Hatay'da yaşanır.

C) Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için, yerel saatin en geri olduğu il, en batıda yer alan Çanakkale olurken, yerel saatin en ileri olduğu il, en doğudaki Hatay'dır.

D) Ekvator'dan kutuplara gittikçe gece - gündüz arasındaki fark arttığı için, gece - gündüz arasındaki farkın en az olduğu il Hatay, en çok olduğu il ise Sinop'tur. Ankara'da gece - gündüz arasındaki farkın Sinop'tan fazla olduğu doğru değildir. Çünkü Ankara Sinop'a göre daha güneydedir.

E) Dünya'nın çizgisel dönüş hızı Ekvator'dan kutuplara gittikçe azalma gösterir. Buna göre Hatay'dan Sinop'a gidildikçe çizgisel hız azalma gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Kıyı Ege Bölümü ile Antalya Bölümü'nde Akdeniz iklimi görülür. Antalya Bölümü'nde dağlar denize paralel uzandığı için denizden gelen nemli hava kütleleri dağlar karşısında yükselerek kıyıya dönük yamaçlara bol yağış bırakır. Oysa Kıyı Ege'de dağlar denize dik uzanmakta ve bu dağların arasında, kırılıp çökmeler sonucunda oluşan graben ovaları bulunmaktadır. Ege kıyılarında denizden gelen nemli hava kütleleri yükselmeden iç kesimlere çok kolay bir şekilde sokulduğundan kıyı kesimlerinde Antalya kıyıları kadar yağış görülmez. Dolayısıyla bu iki bölümde görülen yağış miktarındaki farklılığının ana nedeni dağların kıyıya göre uzanışlarının farklı olmasıdır.

Yer yapısı jeolojik özelliklerle ilgili olduğu için yağışı etkilemez. Bitki örtüsü her iki bölümde de aynı olmasının yanında, yağış miktarına fazla bir katkısı yoktur. (Örneğin ormanların yağışa olumlu katkısı ‰ 0,03 civarındadır.) Enlem yağış miktarında doğrudan bir etkiye sahip değildir. Ayrıca her iki bölümün yükselti ortalamasının eşit olmaması, yağışın bölümler arasında bu denli farklı olmasına sebep olmaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Karstik arazinin erimesi ve çözünmesi sonucunda oluşan düzlüklere karstik ova denir. Karstik ovalar ülkemizde en fazla Akdeniz Bölgesi'nin Antalya Bölümü'nde bulunmaktadır. Korkuteli (Antalya), Elmalı (Antalya), Tefenni (Burdur), Kestel (Burdur) ovaları karstik oluşumlu ovalardır. Bu ovaların dışında Muğla, Seki, Bucak, Isparta, Acıpayam, Genbos diğer karstik ovalardandır. Ancak Silifke Ovası, Göksu Nehri'nin taşıdığı alüvyonların Akdeniz kıyısında birikmesi ile oluşan bir delta ovasıdır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

4. Grafikte verilen bilgiler değerlendirildiğinde, I ve IV numaralı bölgelerde doğurganlık oranının nüfus artış oranından düşük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu iki bölgenin nüfus artış oranı fazlalığını, göçlerden sağladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca IV numaralı bölgenin I numaralı bölgeye göre daha çok göç aldığı anlaşılmaktadır.

II, III ve V numaralı bölgelerde doğurganlık oranı, nüfus artış oranına göre çok fazladır. Dolayısıyla bu bölgelerin de başka bölgelere göç verdiği anlaşılmaktadır. Göç veren bölgelerden en fazla göçü II numaralı bölgenin, en az göçü de III numaralı bölgenin verdiği anlaşılmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

5. Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu yerlerin yanı sıra, ekonominin ve teknolojinin gelişmediği yerlerde tarımda makine kullanımı çok zor olduğundan insan gücüne ihtiyaç duyulur. Seçeneklerde belirtilen illerden Edirne, Ergene Havzası üzerinde; Niğde ve Konya, ovalar ve platolar üzerinde; Şanlıurfa, Altınbaşak (Harran) ve Ceylanpınar Ovaları üzerindeki düzlüklerde kurulmuş olan illerdir. Bu iller, kurulum alanları geniş düzlüklerden oluştuğundan makineli tarıma çok elverişlidir. Bu nedenle bu illerin kırsal kesimlerinde işsizliğin en önemli nedenlerinden biri tarımda yaygınlaşan makineleşmedir. Ancak Hakkâri 1650 m yükseltide, çok engebeli ve eğimli bir arazi özelliğine sahip olduğu için makineli tarıma çok elverişli değildir. Bu nedenle bu ilde oluşan işsizliğin temel nedeni makineleşme olamaz.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Bitki ve hayvan türlerinin en yoğun bulunduğu alanlar tatlı ve tuzlu suların karşılaşma alanları olan delta ovaları olduğu için delta ovalarının genişlemesinin doğal dengeyi bozduğu söylenemez. Aynı şekilde Asi Nehri'nin suladığı Amik Ovası'nda bitki ve hayvan çeşitliliği fazladır. Ancak yer altı sularının kontrolsüz ve aşırı şekilde çekilmesi taban suyunun çekilmesine, göl ve kaynak sularının azalmasına ya da kurumasına neden olacaktır. Aynı şekilde Batı ve Güneybatı Anadolu'daki orman yangınları sonucunda birçok bitki ve hayvan türü yok olacağından doğal dengede bozulma yaşanacaktır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

7. Seçeneklerde verilen turizm alanlarından peribacaları Nevşehir'in özellikle Ürgüp ve Göreme ilçelerinde yaygındır. Zeugma Antik Kenti, Gaziantep'in Nizip İlçesine bağlı Belkıs köyü sınırları içerisinde Fırat Nehri'nin kıyısında yer alır. Sart, Manisa'nın Salihli ilçesine bağlı Sart kasabası yakınlarında bulunan ve Lidya'ya (Lydia) başkentlik yapmış antik kenttir. Truva Antik Kenti, Çanakkale sınırları içerisinde Truva Savaşı'nın geçtiği antik kenttir. Görüldüğü gibi bu turizm alanları ve eşleştirmeleri doğrudur. Ancak Çatalhöyük Antik Kenti Çorum sınırları içerisinde değil, Konya'nın Çumra ilçesi sınırları içerisinde yer alır. Çorum'da Alacahöyük ve Hattuşaş (Boğazköy) Antik Kentleri vardır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

8. Seçeneklerde verilen termik santrallerden Soma (Manisa), Yatağan (Muğla), Elbistan (Kahramanmaraş), Çayırhan (Ankara) linyit kömürü ile çalışan termik santrallerdir. Ancak Çatalağzı (Zonguldak) ülkemizin taş kömürü ile çalışan tek termik santralidir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Göl sularının içme, kullanma suyu ve balıkçılık açısından elverişli olması için sularının tatlı olması gerekir. Göl sularının tatlı olması ise gideğene sahip olması ile ilgilidir. Beyşehir, Eğirdir, İznik ve Hazar Gölleri göl ayağı (gideğeni) sahip olup suları tatlıdır. Ancak Burdur Gölü karstik arazide oluşmuş olup kapalı havzalıdır. Bu nedenle suları içme ve kullanma suyu ile balıkçılık açısından elverişli değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

10. Harita üzerinde gösterilen yerlerden I numaralı yer Erzurum-Kars Bölümü olup gür otlaklar ve bitki çeşitliliğine bağlı olarak burada büyükbaş hayvancılık ve arıcılık gelişme göstermiştir. II numaranın bulunduğu Güney Marmara Bölümü'nde ipek böcekçiliği ile besi ve ahır hayvancılığı, kısmen de kümes hayvancılığı yaygındır. III numaralı yer Konya Bölümü olup burada bozkır bitki örtüsünün yaygınlığı ve kuraklığa bağlı olarak küçükbaş hayvancılık ve özellikle de koyun yetiştiriciliği yaygındır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Seçeneklerde belirtilen kentlerin fonksiyonel özellikleri değerlendirildiğinde;

A) Antalya'da turizm ve tarım fonksiyonel özellikleri vardır.

B) Zonguldak'ta maden ve sanayi gibi fonksiyonel özellikler vardır.

C) Şanlıurfa'da tarım, kısmen ticaret ve turizm fonksiyonel özellikleri vardır.

D) İzmir'de sanayi, ticaret, ulaşım, tarım, turizm, eğitim, tarihî ve kültürel fonksiyonel özellikleri vardır.

E) Trabzon'da tarım, orman ve kısmen de tarım ürünlerine dayalı sanayi fonksiyonel özellikleri vardır.

Seçeneklerdeki şehirlerin fonksiyonel özellikleri değerlendirildiğinde, İzmir'in ekonomik fonksiyonel özelliğinin diğer şehirlerden daha çeşitli olduğu görülür.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

12. Son sayım döneminde (2012 Aralık) 4.005.459 kişi ile ülkemizde en fazla nüfusa sahip olan yer İzmir'dir. İzmir'de nüfuslanmanın fazla olmasında iklim koşulları ve yer şekillerinin elverişliliği, tarım alanlarının fazlalığı, ulaşım olanakları ve endüstrinin gelişmişliği etkili olmuştur. Antalya, Zonguldak, Van ve Muğla'da başta yüzey şekilleri olmak üzere nüfuslanmayı olumsuz etkileyen durumlar söz konusudur.

Doğru yanıt 'A" seçeneğidir.

13. Seçeneklerde verilen yerlerden Doğu Karadeniz Bölümü'nde yapılan barajların öncelikli amacı tarımda sulama olamaz. Bölümde, ülkemizin en fazla yağış alan yeri olmasının yanı sıra yağış rejiminin de düzenli oluşu nedeniyle, tarımda sulamaya pek ihtiyaç duyulmaz. Ancak bölümün iç kesimlerinde kalan Gümüşhane ve Bayburt çevresinde yağışların azalması ve yaz kuraklığının yaşanmasına bağlı olarak tarımda sulamaya ihtiyaç vardır.

Seçeneklerdeki diğer bölümlerden Konya ve Orta Kızılırmak Bölümlerinde yağış miktarının çok az, yağışların ilkbahar mevsiminde görülmesinin yanı sıra yaz mevsiminin sıcak ve kurak geçmesi, baraj yapımının öncelikli nedenlerinden birinin sulama amaçlı olmasına neden olmuştur. Kıyı Ege ve Orta Fırat Bölümlerinde yıllık yağış miktarları orta derecede olmasının yanı sıra yağışların büyük oranda kış mevsiminde görülmesi, yaz mevsiminde ise aşırı sıcaklık ve kuraklık şartlarının yaşanması barajların öncelikli amaçlarının sulamaya yönelik olmasına sebep olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

14. Grafikte verilen bilgilere göre seçenekler değerlendirildiğinde;

A) En az kesilen hayvanın manda olduğu görülmektedir.

B) En az et üretiminin tiftik keçisinden, en çok et üretiminin ise sığırdan elde edildiği görülmektedir.

C) En fazla kesilen hayvanın koyun olduğu görülmektedir. Koyundan sonra sırasıyla sığır, kıl ve tiftik keçisi sayılarının eşit olduğu görülmektedir.

D) Hayvan başına en fazla verimin sığırdan, en az verimin ise tiftik keçisinden sağlandığı görülmektedir.

E) Kıl keçisinden hayvan başına alınan verimin mandadan alınan verimden fazla olduğu doğru değildir. Çünkü hayvan başına mandadan alınan verim kıl keçisinin çok daha üzerindedir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Seçeneklerde belirtilen İstanbul, İzmir, Mersin ve Samsun limanlarının demir yolu bağlantısı bulunmak-tadır. Sinop limanının herhangi bir demir yolu bağlan-tısı bulunmamaktadır. İstanbul limanı hinterlant özelliğinden dolayı ülkemizin en büyük limanıdır. İzmir limanı yalnız ihracat açısından değerlendirildiğinde ülkemizin en büyük limanlarındandır. Mersin limanı ise araç gereç ve donanım bakımından en büyük limanla-rımızdan biridir. Ancak uzun süreden beri Orta Doğu ülkelerinde yaşanan iç ve dış karışıklar bu limanımızın istenilen düzeyde gelişmesini engellemiştir. Samsun limanı ise iç kesimlere olan kara ve demir yolu bağlantılarından dolayı Karadeniz Bölgesi'nin en gelişmiş limanlarındandır. Ancak Sinop limanı doğal oluşumlu bir liman olmasına karşın, hinterlandının çok dar olması ve iç kesimlerle demir yolu bağlantısının olmaması, kara yolu bağlantısının ise Samsun üzerinden gerçekleşmesi limanın gelişmesini engellemiştir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların denize paralel uzanması ve yükseltisinin çok fazla olmasından dolayı denizel etkilerin iç kesimlere kadar giremeyişi, bölümün kıyı ve iç kesimlerinde iklim özellikleri açısından çok büyük farklılıklar görülmesine yol açmıştır. Örneğin kıyıya dönük yamaçlarda nemliliğin fazla, fön rüzgârının etkili olmasından ve duldada kalmasından dolayı kış mevsiminde fazla soğuklar görülmez, sıcaklık çok düşmezken iç kesimlerde kalan Gümüşhane ve Bayburt çevresinde bu özellikler olmadığı için sıcaklıkların önemli ölçüde düştüğü görülür. Ayrıca kıyı kesimlerde yıllık yağış miktarı 2000 mm'nin üstüne kadar çıkarken, bölümün iç kesimlerinde bazı yerlerde 500 mm'nin altına kadar düşer. Bu farklılıklar kıyı ile iç kesimlerde yetişen tarım ürünlerinin farklı olmasına yol açar. Kıyı kesimlerde çay, turunçgil, fındık, kivi, zeytin ve incir yetişirken; iç kesimlerde bu ürünler ekonomik olarak yetişebilme olanağı bulamayıp yerini buğday ve arpaya bırakır.

Diğer Bölümlerden Orta Karadeniz, Kıyı Ege, Güney Marmara ve Çatalca-Kocaeli Bölümlerinde yer şekilleri ve yükselti özellikleri açısından çok önemli farklılıklar olmadığı için, yetişen tarım ürünleri kıyı ile iç kesimler arasında çok önemli farklılıklar oluşturmaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Harita üzerinde gösterilen madenler ve bu madenlerin işlendiği yerler değerlendirildiğinde;

A) I numarada yer alan Divriği'de demir madeni çıkarılmakta ve bu maden Karabük ve Ereğli Demir Çelik Fabrikalarında işlenmektedir.

B) II numarada yer alan Akseki'de boksit madeni çıkarılmakta ve bu maden Seydişehir Alüminyum Fabrikasında işlenmektedir.

C) III numarada yer alan Marmaris'te krom madeni çıkarılmakta ve bu maden Antalya ferrokrom tesislerinde işlenmektedir.

D) IV numarada yer alan Susurluk'ta bor madeni çıkarılmakta ve bu maden Bandırma'daki asit borik fabrikasında işlenmektedir.

E) V numaranın bulunduğu İskenderun'da maden çıkarılmaz, başka yerlerden gelen demir burada bulunan İskenderun Demir Çelik Fabrikasında işlenmektedir. Dolayısıyla burada verilen okun doğrultusu yanlış olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

18. Sorunun öncülünde verilen iller ve bu illerde bulunan sanayi kuruşlarından I ve IV numaralarda ham maddeye yakınlık göz önüne alınmamıştır. Samsun'da bakır çıkarılmaz, bakır işletmesi için ham madde önemli ölçüde Kastamonu'dan sağlanmaktadır. Hatay'da demir önem teşkil edecek kadar çıkarılmayıp İskenderun Demir Çelik Fabrikası için ham madde Anadolu'nun çeşitli yerleri ve yurt dışından sağlanmaktadır.

İzmir'de bulunan sigara fabrikası için ham madde olan tütün, bu ilin çeşitli kesimlerinde önemli ölçüde yetiştirilmektedir. Adana'da bulunan pamuklu dokumanın ham maddesi olan pamuk, Çukurova'da yetiştirilmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

I. Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik açıyla almaması

II. Bakı yönünün daima güney olması

III. Batı rüzgârlarının etkili olması

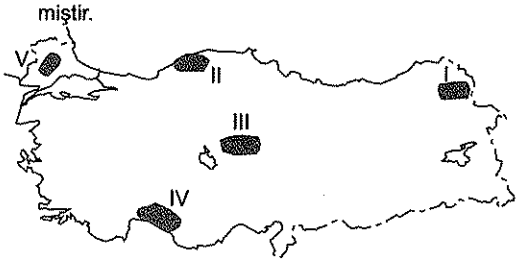
IV. Haziran, temmuz ve ağustos aylarında yaz mevsiminin yaşanması

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığının göstergesidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdaki haritada bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre, haritada belirtilen alanlarda görülen bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

A) I. Çayır B) II. Orman C) III. Step

D) IV. Maki E) V. Orman

3. Aşağıda verilen alanların hangisinde nüfusun seyrek olmasının nedeni diğerlerinden farklıdır?

A) Yıldız Dağları Bölümü

B) Tuz Gölü çevresi

C) Hakkâri Bölümü

D) Menteşe Yöresi

E) Batı ve Orta Toroslar

4. Aşağıda verilen Türkiye'deki bazı bölgeler ile bu bölgelerin en gelişmiş bölümleri eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Marmara Bölgesi – Çatalca-Kocaeli Bölümü

B) Akdeniz Bölgesi – Antalya Bölümü

C) İç Anadolu Bölgesi – Yukarı Sakarya Bölümü

D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi – Orta Fırat Bölümü

E) Ege Bölgesi – Kıyı Ege Bölümü

5. Aşağıda verilen Türkiye'deki turizm özellikleri ile ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Turizm gelirleri en fazla olan bölge Marmara'dır.

B) Deniz turizm sezonu en uzun olan bölge Akdeniz'dir.

C) Kaplıca turizm için en uygun koşullara sahip olan bölge Ege'dir.

D) İç bölgeler içinde turizm gelirleri en fazla olan bölge Doğu Anadolu'dur.

E) Türkiye hem tarihi hem de doğal turizm açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

6. Aşağıdaki tabloda Türkiye'deki 2004 - 2007 yılları arasındaki gayrisafi millî hasıladan sektörlerin aldıkları paylar gösterilmiştir.

Yıllar	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
2004	14	27	59
2005	13,5	28,5	58
2006	12,6	29,3	58,1
2007	9,8	31,4	58,8

Tabloya göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru bir yargı <u>değildir</u>?

A) Tarım sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay yıllara göre sürekli azalmıştır.

B) Hizmetler sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay her yıl tarım ve sanayi sektörlerinin aldığı payın toplamından fazla olmuştur.

C) Sanayi sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay yıllara göre sürekli artmıştır.

D) Tarım sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı paydaki azalma en fazla 2006 - 2007 yılları arasında olmuştur.

E) Hizmetler sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay her yıl sanayi sektörünün aldığı payın iki katından fazla olmuştur.

7. Türkiye'de sanayisi en az gelişen bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.

Bölgede sanayinin az gelişmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Ulaşım olanaklarının sınırlı olması

B) Yer şekillerinin engebeli olması

C) İklim koşullarının elverişsiz olması

D) Yükselti ortalamasının fazla olması

E) Maden ve enerji kaynaklarının yetersiz olması

8. **Aşağıda verilen maden-çıkarıldığı yer eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Demir-Hekimhan

B) Bakır-Sarayönü

C) Fosfat-Mazıdağı

D) Krom-Guleman

E) Bor-Susurluk

9. **Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde kıyı ile iç kesimler arasında kara yolu ulaşımının geçitlerle sağlanmasındaki <u>temel etken</u> aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Akarsu ağının sıklığı

B) Ormanlarla kaplı alanın fazlalığı

C) Tarım alanlarının azlığı

D) Dağların kıyıya paralel uzanması

E) Volkanik arazilerin azlığı

uzmankariyer

10. Kırsal alanda gelişen makineleşme beraberinde işsizliği de getirir. Bu nedenle kırsal alandaki işsizliğe bağlı olarak kentlere doğru yoğun göçler yaşanır.

Buna göre, aşağıda verilen kentlerin fiziki özellikleri göz önüne alındığında, hangisinde oluşan göçün üzerinde makineleşmenin fazla bir etkisi olduğu söylenemez?

A) Trabzon B) Konya C) Şanlıurfa
D) Aksaray E) Çorum

11. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tarımındaki en önemli problemi sulamanın yetersiz oluşudur. Bu nedenle bölge tarımı için önemli bir yere sahip olan Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) kurulmuştur. GAP tamamen devreye girdiğinde bölge ekonomisinde önemli değişmeler yaşanacaktır.

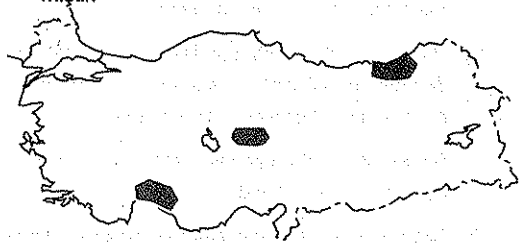
Buna göre, GAP tamamlandığında bölgede aşağıda verilen değişmelerden hangisinin görülmesi beklenmez?

A) Nadas alanları azalacaktır.
B) Mercimek ve buğdayın ekim alanı daralacaktır.
C) Tarımda iklime bağımlılık azalacaktır.
D) Birim alandan alınan verim artacaktır.
E) Turunçgil ekim alanları artacaktır.

12. **Türkiye'de doğal bitki örtüsü bozkır olan bir coğrafi bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Nadas tarımı yaygındır.
B) Küçükbaş hayvancılık yaygındır.
C) Daha çok tahıl tarımı yapılır.
D) Toprakta tuz ve kireç oranı azdır.
E) Tarımda sulama gereksinimi fazladır.

13. Aşağıdaki haritada bazı alanlar taralı olarak gösterilmiştir.

Buna göre, verilen alanlarda kırsal kesimde en çok kullanılan yapı malzemesi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Kerpiç	Ahşap	Taş
B)	Ahşap	Taş	Kerpiç
C)	Taş	Ahşap	Taş
D)	Ahşap	Taş	Ahşap
E)	Kerpiç	Taş	Ahşap

14. **Türkiye'de turistik ekonomik güce sahip olan yerlerde aşağıdakilerden hangisinin fazla olduğu söylenemez?**

A) Konaklama tesislerinin
B) Hediyelik eşya atölyelerinin
C) Banka şubesi ve döviz bürolarının
D) Mevsimsel nüfus değişiminin
E) Tarıma dayalı sanayinin

15. Aşağıda bazı yöreler ve bu yörelerde bulunan endüstri kuruluşları verilmiştir.

I. İskenderun ⟶ Demir çelik
II. Antalya ⟶ Ferrokrom
III. Samsun ⟶ Sigara fabrikası
IV. Bursa ⟶ Otomotiv
V. Adıyaman ⟶ Kâğıt fabrikası

Yukarıda verilen yöre ile endüstri kuruluşu eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

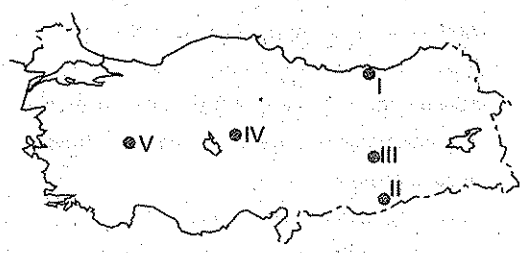
16. Yer şekillerinin engebeli olduğu alanlarda, gerçek alan ile iz düşümü alan arasındaki fark fazla olur.

Merkezler	Gerçek Alan (km²)	İz düşümü Alanı (km²)
I	98.715	79.822
II	125.826	93.162
III	94.375	81.866
IV	53.794	49.899
V	67.815	59.885

Buna göre, tabloda Türkiye'deki gerçek ve iz düşümü alanları verilen merkezlerden hangisinde yer şekillerinin tarıma ve ulaşıma daha elverişli olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Yağışın az, sulamanın yetersiz olduğu alanlarda toprağın en az bir yıl süreyle dinlendirilmesine nadas denir. Amaç toprağın suya doymasını sağla-maktadır.

Haritada verilen alanların iklim özellikleri göz önüne alınırsa hangisinde nadasın en az olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. **Türkiye'nin ihracatında önemli bir yere sahip olan tarım ürünlerinin en fazla üretildiği bölüm aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dicle Bölümü
B) Konya Bölümü
C) Kıyı Ege Bölümü
D) Batı Karadeniz Bölümü
E) Ergene Bölümü

1.D 2.E 3.B 4.B 5.D 6.E 7.E 8.B 9.D 10.A 11.E 12.D 13.B 14.E 15.E 16.D 17.A 18.C

1. Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını;
   - Güneş ışınlarını hiçbir zaman dik açıyla almaması göstermez. Çünkü bu durum dönenceler dışında yer alan her iki yarım küre içinde geçerlidir.
   - Bakı yönünün daima güney olması Kuzey Yarım Küre'de dönenceler dışında yer alan yerler için geçerli olduğu için Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olduğunu gösterir.
   - Batı rüzgârlarının etkili olması durumu her iki yarım küre için de geçerlidir. Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını göstermez.
   - Haziran, temmuz ve ağustos aylarında yaz mevsiminin yaşanması Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını gösterir. Çünkü bu aylarda güneş ışınları Kuzey Yarım Küre'ye büyük açılarla gelmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Haritada numaralarla taranmış yerlerden; I numaralı yer Erzurum-Kars Bölümü'nde yer almaktadır (Kuzeydoğu Anadolu). Burada yükselti ve şiddetli karasallığın sonucu olarak kış mevsimi sert ve uzun, yaz mevsimi kısa ve yağışlı geçtiğinden gür çayırlar yer almaktadır. II numaralı yer Batı Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır ve burada her mevsim yağışlı geçtiği için bitki örtüsü ormandır. III numaralı yer Orta Kızılırmak Bölümü'nde yer almaktadır burada karasal iklim şartlarına bağlı olarak yaz kuraklığının görülmesi bozkırların (step) geniş yer kaplamasına yol açmıştır. IV numaralı yer Antalya Bölümü'nde yer almaktadır, burada Akdeniz iklim şartlarının görülmesine bağlı olarak maki yaygındır ve V numaralı yer ise Ergene Bölümü'nde yer almakta ve burada karasal iklim şartları görülmektedir. Ergene Bölümü'nde kış mevsiminin yağışlı ve yaz mevsiminin kurak geçmesine bağlı olarak bozkır (step) bitki örtüsü yaygındır. Burada antrapojen bozkırlar önemli dağılım gösterirken orman bitki örtüsü görülmez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

3. Seçeneklerde verilen alanlardan Yıldız Dağları Bölümü, Hakkâri Bölümü, Menteşe Yöresi, Batı ve Orta Toroslar çevrelerine göre yüksek, eğimli ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Söz konusu bu yerler yer şekilleri bakımından çok engebeli ve yaşam koşul-larının zorluğuna bağlı olarak nüfus bakımından da çok seyrektir. Ancak Tuz Gölü çevresi ortalama yükseltisi 1000 m civarında olan, ova ve platolardan oluşan düzlüklerdir. Burada yer şekilleri sade olmasına karşın, karasal iklim şartlarının yaşanması ve yağış azlığına bağlı olarak kuraklığın çok fazla olması, nüfusun seyrek olmasına neden olmuştur.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

uzmankariyer

4. Türkiye'deki bazı bölgeler ile bu bölgelerin en gelişmiş bölümleri eşleştirildiğinde;

A) Marmara Bölgesi'nin sanayi, ulaşım, ticaret, turizm, eğitim bakımından en gelişmiş bölümü Çatalca-Kocaeli Bölümü'dür. Çatalca-Kocaeli Bölümü'nde yer alan İstanbul, Kocaeli ve Sakarya bölgenin gelişmiş illerindendir.

B) Akdeniz Bölgesi'nin sanayi, ticaret, tarım, ulaşım bakımından en gelişmiş bölümü Adana Bölümü'dür. Antalya Bölümü'nün bölgenin en gelişmiş bölgesi olduğu doğru değildir. Antalya Bölümü bazı ekonomik etkinlikler dışında, Adana Bölümü'nün gerisinde kalır. Adana Bölümü'nde yer alan Adana, Mersin ve Hatay bölgenin gelişmiş illerindendir.

C) İç Anadolu Bölgesi'nin sanayi, ticaret, eğitim ve ulaşım bakından en gelişmiş bölümü Yukarı Sakarya Bölümü'dür. Ayrıca bölümde ülkemizin idari başkenti olan Ankara yer almakta ve bu il bölümün gelişmesine çok önemli katkılar sağlamaktadır. Eskişehir ise bölümde yer alan bir diğer gelişmiş ilimizdir.

D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sanayi, ulaşım, ticaret ve tarım bakımından en gelişmiş bölümü Orta Fırat Bölümü'dür. Orta Fırat Bölümü'nde yer alan Gaziantep, Şanlıurfa bölgenin gelişmiş illerindendir.

E) Ege Bölgesi'nin sanayi, ulaşım, ticaret, turizm, tarım bakımından en gelişmiş bölümü Kıyı Ege Bölümü'dür. Bölümde yer alan İzmir, Manisa ve Denizli Ege Bölgesi'nin gelişmiş illerindendir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Türkiye'nin turizm özellikleri incelendiğinde;

A) Türkiye'de turistlerin en fazla ziyaret ettiği, en fazla turizm geliri olan bölgemiz Marmara Bölgesi'dir. Bölgede doğal güzelliklerin yanı sıra, tarihî değerlerin de çok fazla olması, İstanbul gibi dünya kültür merkezinin bulunması çok sayıda turistin gelmesine neden olmuştur.

B) Enlem olarak daha güneyde bulunması, Akdeniz ikliminin görülmesine bağlı olarak sıcaklık ve güneşlenme süresinin fazla olması sonucunda Akdeniz Bölgesi deniz turizminin en fazla olduğu bölge olmuştur.

C) Ege Bölgesi'nde, Batı Anadolu Fay Hattı bulunmaktadır. Fay hatlarına bağlı olarak çok sayıda kaplıcanın bulunması ve bu kaplıcalara turizme yönelik tesislerin yapılması, kaplıca turizminin gelişmesini sağlamıştır.

D) İç bölgeler içerisinde turizm geliri en fazla olan bölgenin Doğu Anadolu Bölgesi olduğu doğru değildir. İç bölgelerden turizm geliri en fazla olan bölge İç Anadolu Bölgesi'dir. İç Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde başkentimiz Ankara'nın bulunmasının yanı sıra, Kayseri Erciyes'te bulunan kayak merkezi, Konya'da bulunan Mevlana türbesi, Kapadokya ve değişik dönemlere ait çok fazla sayıda tarihî eserin varlığı turizmin gelişmesine katkı sağlayan bazı değerlerdir. Doğu Anadolu Bölgesi'nde iklim şartlarının ve yer şekillerinin olumsuz etkileri, ulaşım, konaklama tesislerinin yetersizliği, terör gibi nedenler turizmin istenilen düzeyde gelişmesine engel olmuştur.

E) Anadolu'da Helen, Galat, Likya, Lidya, Frigya, Hatti, Torya, Hurri, Hitit, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı Devleti başta olmak üzere pek çok topluluğun çok farklı dönemlerde ve farklı zamanlarda yaşamlarını sürdürmeleri çok sayıda tarihî eserin günümüze kadar ulaşmasını sağlamıştır. Doğal açıdan, turizme elverişli deniz kıyıları, mağaralar, peri bacaları, travertenler, göller, kayak merkezleri, rafting yapmaya elverişli akarsular, traking yapmaya elverişli dağlar, ormanlar, kaplıcalar başta olmak üzere çok sayıdaki doğal değerlerin olması turizmin gelişmesine katkı sağlamıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

6. Tabloda verilen bilgilere göre seçenekler incelendiğinde;

A) Verilen yıllar içerisinde tarım sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay sürekli azalmıştır. 2004 yılında tarımdan aldığı pay %14 olurken, 2007 yılında %9.8'e kadar gerilemiştir.

B) Hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay, verilen yıllar içerisinde hiçbir zaman %50'nin altına düşmemiştir. Dolayısıyla hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay her yıl tarım ve sanayi sektörlerinden aldığı payın toplamından fazla olmuştur.

C) Verilen yıllar içerisinde sanayi sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı pay sürekli artmıştır. 2004 yılında sanayiden aldığı pay %27 olurken, 2007 yılında %31.4'e kadar çıkmıştır.

D) Tarım sektöründe gayrisafi hasıladan aldığı paydaki azalma, en az 2004-2005 yılları arasında olurken, en fazla azalma 2006-2007 yılları arasında olmuştur.

E) Hizmet sektörünün gayrisafi millî hasıladan aldığı payın her yıl sanayi sektörünün aldığı payın iki katından fazla olduğu doğru değildir. Çünkü 2004 ve 2005 yıllarında hizmet sektörünün payı sanayi sektörünün payının iki katından fazla olurken 2006 ve 2007 yıllarında iki katından az olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Doğu Anadolu Bölgesi ülkemizde sanayinin en az gelişmiş olduğu bölgedir. Bölgenin çok yüksek, eğimli ve engebeli bir bölgesi olması, çok sayıda olumsuzlukları ve zorlukları beraberinde getirmiştir. Malatya, Elazığ ve Iğdır Ovalarının yükseltisi 1000 m civarında olurken, bölgenin genel olarak ortalama yükseltisi 1500-2000 m civarındadır. Yükselti ve karasallığın fazlalığı, Sibirya yüksek basıncının etkisi kış mevsiminin çok uzun ve soğuk geçmesine yol açmıştır. Donlu, karlı günlerin fazlalığı, karın yerde kalma süresinin uzun olması sanayinin kurulmasını olumsuz etkilemiştir. Gerek yer şekillerinden gerekse iklimden kaynaklanan olumsuzluklar, sanayi ve teknolojik yetersizlikler ulaşımın istenilen düzeyde gelişmesini engellemiştir. Anlaşılacağı üzere, yer şekillerinin engebeli, yükseltinin fazla, iklim koşullarının elverişsiz olması ve ulaşım olanaklarının yetersizliği, Doğu Anadolu Bölgesi'nde sanayinin istenilen düzeyde gelişmesini engellemiştir. Ancak maden bakımından zengin olmadığı doğru değildir. Bölge ülkemizin maden bakımından en zengin bölgelerinden biridir. Bu bölgede çıkarılan bazı madenler şunlardır: Divriği, Kangal, Hekimhan, Hasan Çelebi'de demir; Guleman, Palu'da krom; Maden, Pötürge'de bakır; Keban'da çinko; Keban'da kurşun; Elazığ'da altın; Mercan, Tercan ve Erzincan'da kaya tuzu; Afşin ve Elbistan'da linyit; Muş'ta barit. Bölge maden rezervi ve çeşitliliği açısından çok zengindir. Anlaşılacağı üzere bölgede sanayinin gelişmemesinin nedeni maden açısından zengin olmaması olamaz.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

uzmankariyer

8. Seçeneklerde verilen maden ve bu madenin çıkarıldığı yer eşleştirildiğinde;

A) Demir, Hekimhan'da (Malatya) çıkarılmaktadır.

B) Bakır, Küre (Kastamonu), Çayeli (Rize), Murgul (Artvin) ve Maden'de (Elazığ) çıkarılmaktadır. Oysa Sarayönü'nde (Konya) cıva çıkarılmaktadır.

C) Fosfat, Mazıdağı'nda (Mardin) çıkarılmaktadır.

D) Krom, Guleman'da (Elazığ) çıkarılmaktadır.

E) Bor, Susurluk'ta (Balıkesir) çıkarılmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Akdeniz ve Karadeniz'de kıyı ile iç kesimler arasındaki kara yolu ulaşımında geçitlerin kullanılması her iki bölgede dağların kıyıya paralel uzanmasının bir sonucudur. Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Çubuk Sertavul, Gülek ve Belen Geçitleri Karadeniz'de bulunan Zigana ve Kop Geçitleri kıyı ile iç kesimler arasındaki önemli geçitlerdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Yeryüzü şekillerinin engebeli olduğu yerlerin yanı sıra, ekonominin ve teknolojinin gelişmediği yerlerde tarımda makine kullanımı çok zordur ve genelde insan emeğine ihtiyaç duyulur. Seçeneklerde belirtilen illerden Konya, Şanlıurfa, Aksaray ve Çorum çok geniş ovalar ve platolar üzerindeki düzlüklerde kurulmuştur. Bu iller geniş düzlüklere kurulmuş olduğundan buralar makineli tarıma çok elverişlidir. Bu nedenle bu illerin kırsal kesimlerinde göçlerin en önemli nedenlerinden biri tarımda yaygınlaşan makineleşmedir. Ancak Trabzon çok engebeli ve eğimli bir arazi özelliğine sahip olduğu için makineli tarıma çok elverişli değildir. Teknolojik gelişmeler istenilen düzeyde gelişme gösterse bile, bu ilimizin yeryüzü şekilleri tarımda makine kullanmaya elverişli değildir. Bu nedenle bu ilden gerçekleşen göçün temel nedeni makineleşme olamaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. GAP Gaziantep, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt gibi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tüm illeri ile bölge dışında kalan Kilis ve Şırnak'ı da kapsayan bir projedir. Proje kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santralinin inşası ve 1,7 milyon hektar alanın sulu tarıma kazandırılması planlanmaktadır.

Projenin hayata geçirilmesi amaçlarından biri de tarımda çeşitliliğin ve verimin artırılmasını sağlamaktır. Mısır, pamuk, sebze ve meyveler sulamanın artmasıyla, daha geniş alanlarda yetiştirilebilecektir. Çünkü kurakliğa dayanıklı tarım ürünleri yerine, ekonomik getirisi daha yüksek ürünler tercih edilecektir. Ayrıca sulama ile verimde de önemli ölçüde artışlar görülecektir. Buna karşın mercimek ve buğday gelişme döneminde yağışa ihtiyaç duymasına rağmen, olgunlaşma döneminde yağışa ve suya gereksinim duymayan tarım ürünleridir. Sulamanın artmasıyla birlikte mercimek ve buğday yerine, suya daha çok gereksinim duyan ürünler tercih edilecektir. Tarımda iklime olan bağımlılık önemli ölçüde azalacaktır. Sulamanın yaygınlaşması ile nadasa bırakılan tarım alanları azalacağı gibi birim alandan alınan verim de artacaktır.

Oysa turunçgil ekim alanlarının sulamayla genişlemesi beklenemez. Çünkü turunçgiller Akdeniz iklimine özgü tarım ürünleri olup kış soğuklarına dayanamaz. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin önemli kısmında karasal iklim şartları görüldüğü için kış sıcaklıkları turunçgil tarımının genişlemesine olanak vermez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Bozkır (step); ilkbahar yağışlarıyla yeşeren, yaz sıcaklıklarının başlaması ile sararıp solan, otsu göv-deye sahip bitkilerdir. Geven, kenger, çoban yastığı, sığırkuyruğu, devedikeni ve yavşan otu bozkır bitki örtüsünün bazı çeşitleridir. Karasal iklim şartlarının karakteristik bitki örtüsü olan bozkır, Anadolu'nun deniz kıyısına uzak iç kesimleri ile Trakya'nın iç kesimlerinde görülür. Söz konusu olan bu alanlarda yaz yağışlarının azlığına bağlı olarak nadasa bırakılan alanlar fazladır. Yaz kuraklığına bağlı olarak tarımda sulama gereksinimi fazladır. Yine yaz kuraklığına dayanıklı olduğu için buğday, arpa, yulaf ve çavdar üretimi gibi tahıl tarımı yaygındır. Bozkırların yaygınlığına bağlı olarak küçükbaş hayvanlardan özellikle koyun yetiştiriciliği çok yaygındır. Ancak bozkırın yaygın olduğu alanlarda, yaz mevsimi sıcak ve kurak geçtiği için, yağış azlığının bir sonucu olarak topraklarında tuz ve kireç oranı çok fazladır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Ekonomik, teknik ve teknolojik bakımdan gelişmemiş yörelerde konut yapımında doğal şartlara bağımlılık fazla olurken, bu özellikler açısından gelişmiş yörelerde doğal şartlara bağımlılık fazla değildir.

Harita üzerinde gösterilen I numaralı yer Doğu Karadeniz'de bulunmaktadır bu alanda ormanların fazlalığı ve iklim şartlarına bağlı olarak konut yapımında ahşap malzeme kullanılmaktadır. II numaralı yer Antalya Bölümü'nde bulunmaktadır ve burada Akdeniz iklim şartları görülmekte; konut yapımında taş, yapı malzemesi olarak kullanılmaktadır. III numaralı yer Orta Kızılırmak Bölümü'nde bulunmaktadır. Diğer yapı malzemelerine göre daha kolay temin edildiğinden ve karasal iklim şartlarına daha uyumlu olduğundan burada konut yapı malzemesi olarak daha çok kerpiç kullanılmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Ülkemizde turistik potansiyelin yüksek olduğu Kuşadası, Didim, Çeşme, Alanya, Kaş gibi yerlerde turizme bağlı olarak konaklama tesisleri, yöresel hediyelik eşya yapan atölye tipi imalathaneler, banka ve döviz büroları ile yaz ve kış nüfusları arasındaki fark fazladır. Ancak bu yerlerde tarım ekonomik faaliyet olarak gelişme göstermediği gibi tarıma dayalı sanayi kuruluşlarının fazla olduğu da söylenemez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Sorunun öncülünde verilen iller ve bu illerde bulunan sanayi kuruluşları eşleştirildiğinde E seçeneğinin yanlış eşleştirildiği görülmektedir. Çünkü İskenderun'da demir çelik, Antalya'da ferrokrom fabrikası, Samsun'da tütün fabrikası ve Bursa'da otomotiv fabrikası bulunmaktadır. Ancak Adıyaman'da kâğıt fabrikası yoktur. Kâğıt fabrikaları ham madde yakınlığından dolayı genelde ormanların daha yoğun olduğu kesimlerde kurulmuştur. Oysa iklim özelliklerinden dolayı Adıyaman orman bakımından son derece fakir bir ilimizdir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Dağ, tepe, ova, plato, vadi, çanak gibi yeryüzü şekillerini hesaba katarak elde edilen yüz ölçüme, gerçek yüz ölçüm denir. Buna karşın yeryüzünü dümdüz, deniz seviyesine eşit kabul eden yüz ölçüme ise iz düşümü yüz ölçüm denir. Bir yerin gerçek yüz ölçümü ile iz düşümü yüz ölçümü arasında fark ne kadar fazla ise o bölgenin o kadar eğimli, engebeli, dağlık ve yüksek olduğu anlaşılır. Fark ne kadar az ise engebe, yükselti ve eğimin de az olduğu anlaşılır.

Sorunun öncülündeki gerçek yüz ölçümler ile iz düşümü yüz ölçümler karşılaştırıldığında farkın en az olacağı bölge IV numarada gösterilen alandır. Farkın az olmasına bağlı olarak burada engebe, eğim ve yükseltinin az olduğu anlaşılır. Dolayısıyla bu bölgede yol yapım maliyetinin daha düşük ve tarım alanlarının daha

geniş olduğu anlaşılır. Diğer seçeneklerde tarım alanlarının genişliği fazla olandan az olana ve yol yapım maliyeti az olandan çok olana doğru sırasıyla IV, V, III, I ve II numaralı bölgelerdir. Tarım alanlarının en az ve yol yapım maliyetinin en fazla olduğu yer ise II numaralı alandır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

17. Harita üzerinde numaralarla gösterilen alanlardan I numaralı yer Doğu Karadeniz, II numaralı yer Orta Fırat, III numaralı yer Yukarı Fırat, IV numaralı yer Orta Kızılırmak ve V numaralı yer İç Batı Anadolu Bölümü'nde bulunmaktadır. I numaranın bulunduğu Doğu Karadeniz Bölümü'nde Karadeniz iklimi görülmekte ve bu iklimin özelliği gereği her mevsim yağış görüldüğü ve dolayısıyla yağış rejimi düzenli olduğu için burası nadas tarımının en az görüleceği yerdir. Özellikle bu bölümün denize dönük olan kıyı kesimlerinde kuraklığa bağlı nadas alanları görülmezken, iç kesimlerde kalan Gümüşhane ve Bayburt'ta çok az da olsa nadas alanlarına rastlanır.

Oysa diğer alanlarda yaz mevsimi yağışlarının azlığına bağlı olarak belirgin bir kuraklığın yaşanması, yaz mevsiminde çok ciddi düzeyde su problemlerinin yaşanması, nadas alanlarının fazla olmasına yol açmıştır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

18. Verilen seçenekler içerisinde ülkemizde yetiştirilen tarım ürünleri ihracatının en fazla olduğu yer Kıyı Ege Bölümü'dür. Kıyı Ege Bölümü'nde yetiştirilen ürünler üzüm, tütün, incir, zeytin, kesme çiçek, turunçgil, çeşitli sebze ve meyveler ile seralardan elde edilen tarım ürünleridir.

Diğer seçeneklerdeki bölümlerden Dicle Bölümü'nde mercimek, karpuz, Antep fıstığı; Konya Bölümü'nde buğday, arpa, yulaf, çavdar ve şeker pancarı; Batı Karadeniz Bölümü'nde keten, kenevir, fındık; Ergene Bölümü'nde ise üzüm ile ayçiçeği sürekli olmasa ve oranları yıldan yıla değişse de bu bölümlerden ihraç ettiğimiz tarım ürünleridir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

uzmankariyer

DENEME SINAVI 31

1. Aşağıda Türkiye'deki dört farklı yörenin coğrafi koordinatlarıyla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

I. yöre 33° Doğu boylamı üzerinde yer alır.
II. yöre 40° Kuzey enlemi üzerinde yer alır.
III. yöre 37° Doğu boylamından daha doğudadır.
IV. yöre 38° Kuzey enleminden daha güneyde yer alır.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) III. yörede yerel saat IV. yöreden daha ileridir.
B) I. yörede Güneş'in doğuşu III. yöreye göre daha sonradır.
C) 21 Aralık'ta IV. yörede yaşanan gündüz süresi II. yöreden fazladır.
D) 21 Mart'ta dört yörede de Güneş doğduktan 12 saat sonra batar.
E) 23 Eylül'de yaşanan gündüz süresi I. ve II. yörede aynıdır.

2. Fiziki haritada farklı renklerin bulunması yükseltinin değiştiğini, benzer renklerin bulunası ise yükseltinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir.

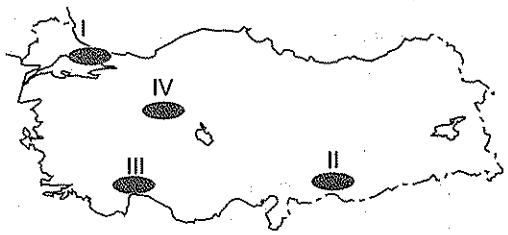
Buna göre aşağıdaki ovalardan hangileri fiziki haritada benzer renklerle gösterilmiştir?

A) Ceylanpınar - Ergene
B) Konya - Silifke
C) Isparta - Çukurova
D) Çarşamba - Pasinler
E) Eskişehir - Balat

3. **Aşağıdaki akarsuların kaynak kısımları ile ağız kısımları arasında geçen bölgenin iklim özellikleri dikkate alındığında hangisinin rejiminin diğerlerine göre <u>daha düzenli</u> olduğu söylenebilir?**

A) Sakarya B) Çoruh C) Gediz
D) Kızılırmak E) Dicle

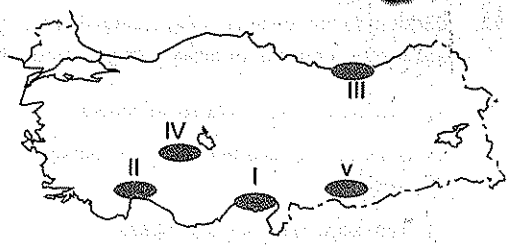
4.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen taralı alanların hangisinde doğal bitki örtüsü içinde ormanlar <u>daha az</u> yer kaplar?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5.

Haritada numaralarla gösterilen taralı alanların toprak özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I'de alüvyal topraklar yaygındır.

B) II'de toprağın rengi kırmızıdır.

C) III'te çernozyom toprakları yaygındır.

D) IV'te çoraklaşmanın en fazla olduğu topraklar yaygındır.

E) V'te aşınma ve taşınmaya elverişli step toprakları yaygındır.

6.

Yıllar	İhracat (Bin dolar)	İthalat (Bin dolar)
2008	132.027.196	201.963.574
2009	102.142.613	140.928.421
2010	113.883.219	185.544.332
2011	134.906.869	240.861.676
2012	152.461.737	236.545.141

Tablodaki bilgilerden yararlanarak Türkiye'nin dış ticaretiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Dış ticaret açığının en fazla olduğu yıl 2011'dir.

B) Dış ticaret hacminin en fazla olduğu yıl 2012'dir.

C) İhracatın ithalatı karşılama oranının en yüksek olduğu yıl 2009'dur.

D) İthalat ve ihracat miktarları bir önceki döneme göre sürekli artmıştır.

E) İhracatta 2009 yılında 2008 yılına göre negatif yönde değişim yaşanmıştır.

7. Türkiye'de iç kesimlerle kıyı kesimler arasında nüfusun farklı olmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde farklılığa neden olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Yerleşme sıklığı

B) Ulaşım çeşitliliği

C) Aritmetik yoğunluk

D) Çevre sorunları

E) Doğal bitki örtüsü

8. Adana Bölümü'nde yılın belirli döneminde yaşanan nüfus hareketliliğine benzer bir durum aşağıdakilerden hangisinde görülür?

A) Antalya Bölümü

B) Orta Karadeniz Bölümü

C) Dicle Bölümü

D) Yukarı Sakarya Bölümü

E) Çatalca - Kocaeli Bölümü

9. Türkiye'de kırsal yerleşmelerle ilgili olarak,

I. Ekstansif (yaygın) tarım metodu kullanılır.

II. Yüzey şekilleri dağlık ve engebelidir.

III. Ekonomileri daha çok tarım ve hayvancılığa dayanır.

özelliklerinden hangilerinin tümünde ortak olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

uzmankariyer

10. Türkiye içinde göç eden nüfusla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Genç oranının yüksek olması

B) Çoğunluğunu tarım sektöründe çalışanların oluşturması

C) İşsiz oranının yüksek olması

D) Erkek oranının yüksek olması

E) Daha çok geçici amaçlı yapılması

11.

I. Kastamonu'daki kenevir üretimi

II. Samsun'daki tütün üretimi

III. Adana'daki mısır üretimi

IV. Giresun'daki fındık üretimi

Yukarıdakilerden hangilerinde yıllık üretim miktarı yalnızca iklim koşullarına bağlıdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

12. Türkiye'de çay ve muz yetiştiriciliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisinin ortak olduğu söylenebilir?

A) İhracatta önemli paya sahip olmaları

B) Sulama olanaklarının elverişli olduğu yerlerde yetişmeleri

C) İklim seçiciliklerinin fazla olması

D) Yetişme alanlarının geniş olması

E) Kış sıcaklıklarından fazla etkilenmemeleri

13. İklim koşulları ve bitki örtüleri göz önüne alındığında aşağıdaki bölüm çiftlerinden hangilerinin büyükbaş mera hayvancılığına uygun olduğu söylenebilir?

A) Yıldız Dağları – İç Batı Anadolu

B) Doğu Karadeniz – Erzurum-Kars

C) Dicle – Yukarı Kızılırmak

D) Erzurum-Kars – Kıyı Ege

E) Orta Karadeniz – Hakkâri

14. Türkiye'nde hava yolu ulaşımı ile ilgili aşağıdakilerdenhangisi <u>söylenemez</u>?

A) Diğer ulaşım türlerine göre daha hızlı ve pahalıdır.

B) Daha çok yolcu taşımacılığı yapılır.

C) Millî gelirdeki artışa paralel olarak gelişmektedir.

D) Dış hatlardaki yoğunluk iç hatlardakine göre daima fazladır.

E) Turizme bağlı olarak mevsimlik yoğunluk yaşanır.

15. Türkiye'de Karadeniz dışındaki diğer bütün kıyı bölgelerde tesisi bulunan endüstri kolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sigara B) Petrokimya C) Çimento

D) Demir çelik E) Konserve

16. Sinop limanının doğal bir liman olmasına rağmen yeterince gelişmemiş olmasında etkili olan <u>temel faktör</u> aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çevresinde ekilebilir tarım alanlarının azlığı

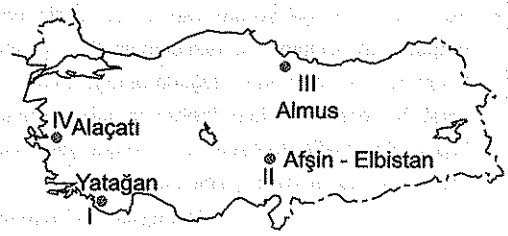
B) Yıllık toplam yağış tutarının fazlalığı

C) Balıkçılığın yaygın olması

D) Kıyı turizminin yapılması

E) İç kesimlerle ulaşımın güç olması

17.

Yukarıda verilen elektrik santrallerinde hangilerinde yıllık enerji üretimindeki dalgalanmaların <u>daha fazla</u> olması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

18.

I. Az yakıtla çok yük taşınması

II. Yol yapımı ve bakımı için harcamaların olmaması

III. Güzergâhta rahatlıkla değişiklik yapılabilmesi

IV. Tek seferde daha fazla yükün taşınması

V. Diğer ulaşım türlerine göre daha ekonomik olması

Yukarıda Türkiye'de dış ticarette <u>daha çok</u> deniz yolu taşımacılığının kullanılması ile ilgili verilen bilgilerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

1.A 2.A 3.B 4.D 5.C 6.D 7.E 8.B 9.D 10.E 11.E 12.C 13.B 14.D 15.B 16.E 17.E 18.E

DENEMEYE DEĞER 35
uzmankariyer

1. Yerel saat ile ilgili yorum yapılabilmesi için boylam değerlerinin bilinmesi gerekmektedir. III. yörenin 37° Doğu boylamından daha doğuda olduğu bilinmektedir fakat IV. yörenin boylam özelliği ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir. Bu nedenle III. yörede yerel saat IV. yöreden daha ileridir bilgisine ulaşılamaz.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Bilgi gerektiren bir soru tarzı olup fiziki haritalarda renklerin hangi yükselti aralıklarını gösterdiğinin bilinmesinin yanı sıra ovaların bulunduğu yerlerin de bilinmesi gerekmektedir. Türkiye fiziki haritasında benzer renklerle gösterilen ova ikilisi Ceylanpınar ve Ergene'dir. Çünkü her iki ovanın yükseltileri 0 ile 500 m arasında yer almaktadır ve yeşil renkle gösterilirler. Verilen diğer ova ikililerinin yükseltileri farklı olduğu için farklı renklerle gösterilirler.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Çoruh Nehri, Doğu Karaniz'den doğar ve Gürcistan sınırlarından Karadeniz'e dökülür. Doğu Karadeniz'de dört mevsim yağış düştüğü için bölümdeki akarsuların rejimleri düzenlidir. Diğer seçeneklerde verilen akarsuların hepsi yaz kuraklığına maruz kaldıkları için rejimi düzensizdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

4. Ormanlar yağışın fazla, sıcaklık ve toprak koşullarının elverişli olduğu yerlerde yaygındır. Buna karşın yağışın az; sıcaklık ve buharlaşmanın fazla olduğu yerlerde orman örtüsü azdır. Haritada I numara ile gösterilen yer Yıldız Dağları olup Karadeniz iklimi görülmektedir. Her dönem yağış alan bölümde ormanlık alanlar geniş yer kaplar. III numaralı yer Antalya olup yıllık yağış tutarı bölümde fazla ve sıcaklık koşulları da elverişli olduğu için orman alanları fazladır. II ve IV numaralı yerlerde karasal iklime bağlı olarak yağışlar az, yaz sıcaklıkları ve buharlaşma fazladır. Bu nedenle bitki örtüsü içinde ormanlık alanlar az yer kaplar.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

5. Çernozyom toprakları üzerindeki bitki örtüsünün çürümesi nedeniyle humus bakımından zengin olan ve Türkiye'de özellikle Erzurum-Kars Bölümü'nde yaygın olan bir toprak çeşididir. Haritada III numara ile gösterilen Doğu Karadeniz Bölümü'nde yıkanmış topraklar olan laterit tam olarak olmasa da lateritleşme yolunda olan topraklar yaygındır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

6. Seçenekleri incelediğimizde;
A seçeneği doğrudur. Çünkü ihracatın ithalatı karşılamaması durumunda ortaya çıkan dış ticaret açığı en fazla 2011'dir.
B seçeneği doğrudur. Çünkü ithalat ve ihracat en fazla 2012 yılında gerçekleşmiştir.
C seçeneği doğrudur. Çünkü 2009 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı diğer yıllardan fazladır.
D seçeneği yanlıştır. Çünkü ithalat ve ihracatta sürekli bir artış söz konusu olmayıp bazı yıllarda artış bazı yıllarda azalış söz konusudur.
E seçeneği doğrudur. Çünkü ihracatta 2009 yılında 2005 yılına göre azalma meydana gelmiş olup negatif yönde değişim söz konusudur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

7. Yerleşme sıklığı, ulaşım çeşitliliği, aritmetik nüfus yoğunluğu ve çevre sorunları üzerinde nüfus miktarının etkisi bulunurken doğal bitki örtüsü üzerinde yağış ve sıcaklık koşulları etkili olmaktadır. Bu nedenle kıyı ile iç kesimler arasında nüfuslanmanın farklı oluşunun doğal bitki örtüsü üzerinde etkisi yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

8. Adana Bölümü'nde yılın belirli döneminde (özellikle yaz mevsiminde) yaşanan nüfus hareketliliğinin nedeni pamuk toplamak amacıyla yapılan mevsimlik işçi göçüdür. Orta Karadeniz Bölümü'nde de fındık toplama nedeniyle mevsimlik işçi göçü olmaktadır. Bu nedenle iki bölüm mevsimlik tarım göçü almaları bakımından ortak özelliğe sahiptir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

9. Yerleşmeler niteliklerine göre kırsal ve kentsel yerleşme olarak ikiye ayrılmaktadır. Türkiye'de kırsal yerleşmelerde tarımın daha çok ilkel metotlarla yapıldığını ve ekonomilerinin de daha çok tarım ve hayvancılığa da-

yandığını söyleyebiliriz fakat yüzey şekillerinin yerleşmelerin kırsal veya kentsel olmasında etkisi dolaylıdır. Şöyle ki Artvin, Gümüşhane, Hakkâri gibi şehirler engebeli bir arazi üzerinde kurulmuşlardır ve kentsel yerleşmelerdir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

10. Türkiye'de iş imkânlarının çeşitli ve fazla olması nedeniyle özellikle doğudan batıya ve kırdan kente doğru yoğun göç yaşanmaktadır. Göç eden nüfus içinde mevsimlik (geçici) göçler olsa da kalıcı amaçlı yapılan iç göçlerin oranı daha yüksektir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

11. Kenevirin tohumundan uyuşturucu yapıldığı için ve tütünün de kalitesinin düşürülmemesi için bu ürünlerin üretimleri devlet kontrolünde yapılmaktadır. Bu nedenle yetiştirilme koşulları ve yıllık üretim miktarları yalnızca iklim koşullarına bağlı olmayıp devlet kontrolü altında yapılmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Türkiye'de çayın tamamının Doğu Karadeniz'de, muzun tamamının ise Alanya - Anamur arasındaki bölgede yapılmasında her iki tarım ürününün iklim seçiciliklerinin fazla olması etkili olmuştur. Şöyle ki çay için bol yağış, nemli ve yıkanmış bir toprak gerekirken muz için kış sıcaklıklarının yüksek olması gerekmektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

13. Türkiye'de Doğu Karadeniz ve Erzurum-Kars Bölümleri yaz yağışı almakta ve buna bağlı olarak buralarda yüksek boylu otların bulunduğu meralar geniş yer kaplamaktadır. Bu nedenle de bu bölümlerde büyükbaş mera hayvancılığı yaygın olarak yapılmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. Türkiye'nin hava yolu ağı ile ilgili olarak;

- Diğer ulaşım türlerine göre daha pahalı ve hızlı olması doğrudur. Örneği Ankara - İstanbul arasındaki kara yolu yolculuk süresi ortalama 5 saat sürerken hava yoluyla 1 saattir.
- Daha çok yolcu taşımacılığı yapılır bilgisi doğrudur çünkü uçakla yük taşıma maliyeti yüksek ve kargo uçakları yaygn değildir.
- Milli gelirdeki artışa paralel olarak gelişmektedir bilgisi doğrudur. Çünkü milli gelir arttıkça hava yoluna yapılan yatırımlar da artış gösterir.
- Dış hatlardaki yoğunluk iç hatlardakine göre daima fazladır denilemez. Çünkü iç hatlardaki sefer sayısı dış hatlara göre daha fazla ve daha çok yolcu taşınmaktadır.
- Hava yolundaki yoğunluk özellikle yaz döneminde turizme bağlı artış gösterir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

15. Türkiye'de petrokimya endüstrisi beş farklı bölgede bulunmaktadır. Bunlar Akdeniz Bölgesi'nde Mersin'deki Ataş, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Batman'daki Batman, Ege Bölgesi'nde İzmir'de Aliağa, Marmara Bölgesi'nde Kocaeli'de İpraş ve İç Anadolu Bölgesi'nde Kırıkkale'deki Orta Anadolu Petrol Rafinerileridir. Bunların dışındaki bölgelerde petrokimya endüstrisi bulunmamaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

16. Bir limanın gelişmesinde etkili olan temel unsur iç kesimlerle olan ulaşım ağı ile ilgilidir. Sinop limanı doğal bir limandır. Yani dalgakıranlar oluşturularak yapılmamıştır. Bu yönüyle gelişim bakımından elverişli bir yapıya sahiptir fakat Sinop'un gerisinde kıyıya paralel olarak uzanan Kuzey Anadolu Dağları, Sinop limanı ile iç kesimler arasındaki ulaşımı olumsuz etkilemiş ve güçlü ulaşım ağı olmadığı için de Sinop limanı yeterince gelişmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

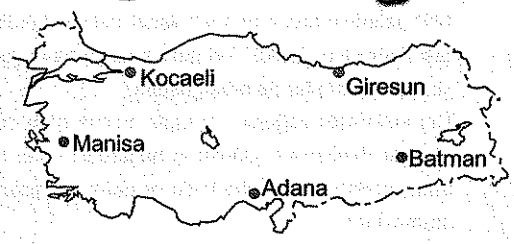
17. Soruda verilen santrallerin çalıştıkları kaynaklara bakıldığında Alaçatı'nın rüzgâr, Almus'un su gücü, Yatağan ve Afşin-Elbistan'ın ise linyitle çalıştığı görülmektedir. Buna göre su ve rüzgâr gücü ile çalışan santrallerde yıllık enerji üretimindeki dalgalanmalar iklime bağımlılıklarından dolayı daha fazladır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

18. Türkiye'de dış ticarette daha çok deniz yolu taşımacılığının kullanılmasının temel nedeni diğer ulaşım türlerine göre daha ekonomik olmasından kaynaklanmaktadır. Ekonomik oluşu da I, II, III ve IV. öncüllerin yaşanmasına neden olmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerle ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de bulunduğunu kanıtlamaz?

A) 21 Aralık'ta Adana'da yaşanan gündüz süresinin 12 saatten az olması

B) 21 Mart'ta Manisa'da ilkbahar mevsiminin yaşanması

C) 21 Haziran'da Batman'dan Giresun'a doğru gidildikçe gündüzlerin uzaması

D) Kocaeli'de gurup ve tan sürelerinin Manisa'dan uzun olması

E) 23 Eylül'de Batman'da Güneş'in doğduktan 12 saat sonra batması

2. **Türkiye'nin kıyı özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Akdeniz'de dağlar kıyıya paralel uzandığı için boyuna kıyı tipi görülür.

B) İstanbul ve Çanakkale Boğazları eski akarsu vadilerinin sular altında kalmasıyla oluşmuştur.

C) Ege'de kıyı boyunca koy, körfez ve deltalar oluşmuştur.

D) Karadeniz'de çöküntüler sonucunda sularla örtülen karanın su üstünde kalan kısımlarına fazlaca rastlanır.

E) Dalga aşındırması ve biriktirmesi Marmara kıyılarının oluşumunda etkili olmamıştır.

3. Türkiye'de bazı yerlerde yıllık 2.000 mm'nin üzerinde olan yağış, bazı yerlerde 300 mm'nin altına düşmektedir.

Bu durum üzerinde;

I. denize göre konum,

II. yüzey şekillerinin uzanış yönü ve yüksekliği,

III. rüzgâr ve hava kütleleri

özelliklerinden hangileri etkili olmaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I, II ve III

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de temmuz ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışını gösteren haritadan elde edilebilecek bir bilgi değildir?**

A) En düşük sıcaklıkların nerede olduğu

B) En yüksek sıcaklıkların nerede olduğu

C) Sıcaklık dağılışının enleme ters düşüp düşmediği

D) Doğudan batıya doğru gidildikçe sıcaklık değişiminin ne yönde olduğu

E) Sıcak yerel rüzgârların nerede daha az etkili olduğu

5. **Aşağıdaki bölümlerden hangisinde taşınmış toprakların varlığı bölümde tarımsal etkinliklerin yoğun olmasında etkili olmamıştır?**

A) Kıyı Ege

B) Çatalca - Kocaeli

C) Orta Karadeniz

D) Adana

E) Doğu Karadeniz

6. **Coğrafi özelliklere bağlı olarak yaşanan doğal afetlerin aşağıdaki kentlerin hangisinde kısa vadede göçlere neden olduğu <u>söylenemez</u>?**

A) Erzurum - Çığ
B) Rize - Heyelan
C) Konya - Erozyon
D) Kütahya - Deprem
E) Giresun - Sel

7. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de doğudan batıya doğru gidildikçe yaşanan nüfus özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Doğurganlık oranının düşmesi
B) Nüfus miktarının artması
C) Erkek nüfus oranının azalması
D) Okuryazar oranının artması
E) Kentsel nüfus oranının artması

8. **Aşağıdaki illerin hangisinde nüfusun büyük bir bölümü tarım ve hayvancılık sektöründe çalışmaktadır?**

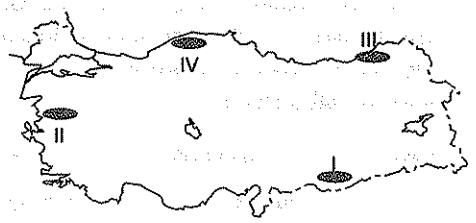
A) İzmir B) Samsun C) Tokat
D) Adana E) İstanbul

9. Nüfus artışı doğum ve göçler nedeniyle nüfusun bir önceki döneme göre artmasıdır.

Buna göre aşağıdaki bölümlerden hangisinde nüfus artışının <u>temel nedeni</u> doğurganlığın yüksek olmasıdır?

A) Yukarı Murat - Van Bölümü
B) Kıyı Ege Bölümü
C) Adana Bölümü
D) Yukarı Sakarya Bölümü
E) Güney Marmara Bölümü

10.

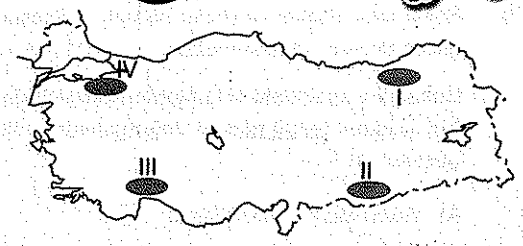
Eğim ve engebe koşulları göz önüne alındığında haritadaki numaralarla gösterilen yerlerden hangilerinde kırsal kesimde toplu yerleşmelerin <u>daha fazla</u> görülmesi beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. **Türkiye ekonomisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Tarımın ithalatta ve ihracatta payı bulunur.
B) Ham madde bakımından zengin olmasına rağmen sanayileşme istenilen seviyede değildir.
C) Geleneksel yöntemlerle yapılan üretim zamanla yerini modern kuruluşlara bırakmıştır.
D) Nüfusun artması ve ekonominin gelişmesiyle hizmet sektörü de gelişmektedir.
E) Sanayi kuruluşlarının dağılımı ülke genelinde dengelidir.

12.

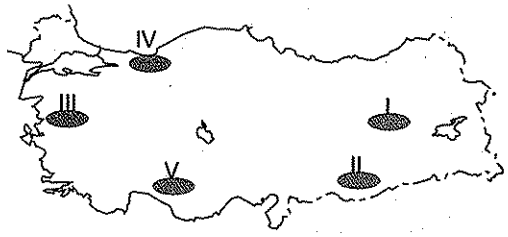
Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangileri arasında orman alt ve üst sınırı arasındaki fark <u>daha fazladır</u>?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

13. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulu tarımın yaygınlaşmasının aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin tarımsal üretimi ve verimi üzerinde etkili olması <u>beklenemez</u>?

A) Buğday B) Mercimek C) Zeytin
D) Pamuk E) Pirinç

14.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin enerji üretimi, tüketimi ve kaynakları ile ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I'de hidroelektrik enerji üretimi en fazladır.
B) II'de güneş enerjisinden faydalanma imkânı en fazladır.
C) III'te enerji üretiminde daha çok linyit kullanılır.
D) IV'te fosil yakıtlar sanayide kullanılır.
E) V'te rüzgâr enerjisi en fazladır.

15. Enerji üretiminde kullanılan kaynaklar bakımından düşünüldüğünde aşağıdaki santrallerden hangisinin çevreye verdiği zarar diğerlerinden <u>daha azdır</u>?

A) Soma'daki santralin
B) Hamitabat'taki santralin
C) Sarayköy'deki santralin
D) Çayırhan'daki santralin
E) Çatalağzı'ndaki santralin

16. Türkiye'de arıcılık etkinliklerinin önemli olduğu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Dağlık ve engebeli arazi yapısına sahiptir.
B) Tarım etkinlikleri fazla yapılmaz.
C) Bitki çeşitliliği fazladır.
D) Endüstrileşme azdır.
E) Doğal göl sayısı fazladır.

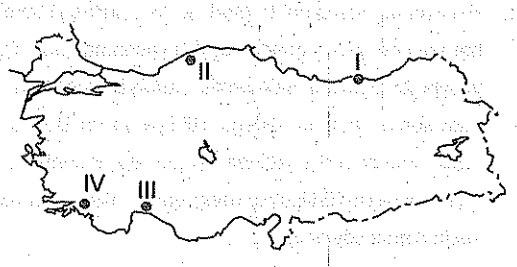
17.

- Yük ve yolcu trafiği bakımından en büyük limandır.
- Güney Marmara Bölümü ve Ege Bölgesi'nin ürünleri bu limandan ihraç edilir.
- İhracaat limanı ve Orta Doğu'ya yönelik transit liman özelliğindedir.
- Yaş sebze ve meyve ihracatı ile turizm amaçlı kullanılmaktadır.

Yukarıda özelliği verilmeyen liman aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstanbul B) Samsun C) Mersin
D) Antalya E) İzmir

18.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerde bulunan havaalanlarının hangilerinde dönem dönem yaşanan yoğunluğun yaz turizmine bağlı olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

uzmankariyer

1.E 2.D 3.E 4.E 5.E 6.C 7.C 8.C 9.A 10.A 11.E 12.B 13.C 14.E 15.C 16.E 17.B 18.E

1. Ekinoks tarihleri olan 21 Mart ve 23 Eylül'de Dünya'nın her yerinde gece - gündüz eşitliği yaşanmaktadır. Dolayısıyla 25 Eylül'de Batman'da Güneş'in doğduktan 12 saat sonra batması sadece Türkiye ya da Batman'da değil, dünyanın her yerinde aynıdır. Bu nedenle bu bilgiye bakılarak Türkiye'nin hangi yarım kürede yer aldığı kesin olarak söylenemez.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Çöküntüler sonucu sularla örtülen karanın su (deniz) yüzeyinde kalan kısımları adaları oluşturmakta olup Karadeniz Bölgesi'nde dağlar kıyıya paralel uzandığı için ada ve yarımada sayısı çok azdır. Türkiye'de ada ve yarımadalara dağların kıyıya dik uzandığı Ege kıyılarında fazlaca rastlanır. Ayrıca Marmara'da B. Çekmece ve K. Çekmece kıyı set göllerinin oluşumunda ve Yıldız Dağları Bölümü kıyılarında falezlerin bulunması dalga etkisine örnektir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Türkiye'de denize göre konum, yüzey şekillerinin uzanış yönü ve yüksekliği ile rüzgâr ve hava kütleleri bazı yerlerde yağış tutarının fazla bazı yerlerde ise az olmasında etkili olmaktadır. Rize'de yıllık yağış tutarının fazla, Tuz Gölü çevresinde ise az olmasının nedeni bunlardır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

4. Bu tarz sorular ÖSYM tarafından son yıllarda sorulmakta olup grafik ya da tablo olmadan soruların çözülmesi istenmektedir.
Türkiye'de temmuz ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışını gösteren haritada sıcak ya da soğuk yerel rüzgârların nerede etkili olup olmadığını tespit etmek güçtür. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgilere ise ulaşılmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

5. Taşınmış toprakların Türkiye'deki dağılışına bakıldığında toprakları akarsuların taşımış olduğu görülmektedir. Alüvyal topraklardan oluşan delta ovaları ise tarımın yoğun olarak yapıldığı yerlerdir. Buna göre Kıyı Ege, Çatalca - Kocaeli, Orta Karadeniz ve Adana Bölümlerinde alüvyal topraklardan oluşan kıyı düzlüğü ve delta ovaları bulunur fakat Doğu Karadeniz'de bu şekilde oluşan ve tarımsal etkinliklerin yoğun olduğu ova bulunmamaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Seçeneklerde verilen doğal afetlerden erozyon dışındakilerin hepsi kısa zamanda gerçekleşmekte olup etkili olduğu yerdeki yerleşim alanlarını tahrip edici etkiye sahiptir. Erozyon uzun vadede etkileri hissedilen ve olumsuz sonuçlar doğuran bir doğal afettir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Türkiye'de doğudan batıya doğru yoğun göç yaşanmaktadır. Göç eden nüfusu da daha çok erkeklerin oluşturduğu düşünülürse doğudan batıya doğru erkek nüfus oranı azalmayıp artmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Kırsal yerleşmelerde nüfus daha çok tarım ve hayvancılık sektöründe çalışmaktadır. Buna göre İzmir, Samsun, Adana ve İstanbul'da kentsel nüfusun, Tokat'ta da kırsal nüfusun fazla olduğu düşünülürse cevap Tokat olmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Sanayinin gelişmişliği, nüfusun eğitim durumu, kadının çalışma hayatına girmesi, aile planlamasının uygulanması ve sosyokültürel yapı doğurganlığı etkileyen faktörlerdir. Buna göre yukarıdaki özellikler dikkate alındığında doğurganlığın en yüksek olduğu bölüm Yukarı Murat - Van Bölümü'dür. Seçeneklerden diğer bölümlerde doğurganlık düşük olup nüfus artışı daha çok göç yoluyla gerçekleşmektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Kırsal kesimde yerleşme yapısının toplu ya da dağınık olması yer şekilleri ile su kaynaklarının dağılışına bağlıdır. Örneğin yer şekillerinin sade ve su kaynaklarının olduğu yerlerde toplu yerleşmeler görülürken yer şekillerinin dağlık ve engebeli, su kaynaklarının ise fazla olduğu yerlerde dağınık yerleşmeler görülmektedir. Buna göre haritada I ve II numaralı taralı alanlar olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Kıyı Ege'de yüzey şekilleri sade ve

su kaynakları az olduğu için kırsal yerleşmeler toplu, III ve IV numaralı yerler olan Doğu ve Batı Karadeniz Bölümlerinde ise yüzey şekilleri dağlık ve engebeli, su kaynakları da fazla olduğu için dağınık yerleşmeler yaygındır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

11. Türkiye'de ekonomik faaliyetlerin dağılışına bakıldığında tarımın İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile kıyıdaki ovalarda; sanayinin ise İstanbul, İzmir, Adana, Gaziantep, Ankara ve Kayseri gibi kentlerde yoğunlaştığı buna karşın Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da sanayinin gelişmediği görülmektedir. Bu nedenle sanayi kuruluşlarının dağılımı dengeli değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Ormanlar sıcaklık, yağış ve toprak koşullarının elverişli olduğu yerlerde görülen yaygın bir bitki örtüsüdür. Ülkemizde orman örtüsünün en fazla olduğu yerler Karadeniz ve Akdeniz kıyılarıdır. Karadeniz kıyılarında yağışın fazla olması nedeniyle hem ormanlar geniş yer kaplar hem de ormanın başladığı alt sınır denize daha yakındır. Orman üst sınırı ise sıcaklık koşullarıyla ilgili olup güneyde nemliliğin yüksek olduğu yerlerde daha yüksektir. Buna göre orman alt ve üst sınırları arasında farkın en fazla olduğu yerler I ve III'tür. II numara ile gösterilen yerde ormanlar az iken III numaralı yer ortalama alt ve üst sınırında yer alır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

13. GAP'la birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulama olanaklarında artış yaşanmakta buna bağlı olarak buğday, mercimek gibi ürünlerin üretiminde azalma; pamuk, pirinç, ayçiçeği ve mısır gibi ürünlerin üretiminde ve veriminde artış olmaktadır. Zeytin ise bölgede Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde yetişmekte olup bölgedeki üretimi ve veriminde sulamayla birlikte değişme olması beklenmez çünkü zeytin için önemli olan kış ılıklığıdır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

14. Türkiye'de rüzgâr enerjisi en fazla olan yerler Boğazlar ve yer şekillerinin sade olduğu yerlerdir. Rüzgâr gücü ile çalışan elektrik santralleri ise İzmir - Çeşme'de ve Çanakkale'de bulunmaktadır. Haritada V numara ile gösterilen yer Akdeniz Bölgesi'nde Antalya ve çevresi olup bu yörede rüzgâr enerjisi fazla değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Denizli Sarayköy'deki jeotermal santralde buhar gücü ile elektrik enerjisi üretimi yapıldığı için çevreye verdiği zarar çok azdır. Soma, Hamitabat, Çayırhan ve Çatalağzı'ndaki santraller fosil yakıtlarla çalıştıkları için çevreye verdikleri zarar fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

16. Ülkemizde arıcılık etkinlikleri yoğun olarak

- Hakkâri çevresi
- Muğla çevresi
- Doğu Karadeniz
- Doğu Anadolu'nun kuzeydoğusunda

yapılmaktadır. Bu yörelerin yer şekillerini ve iklim özelliklerini incelediğimizde; dağlık ve engebelidirler, bu nedenle tarım faaliyetleri yaygın değildir. Bitki ve çiçek çeşitliliği fazla, sanayileşme azdır. Ancak doğal göl sayıları fazladır denilemez. Ayrıca doğal göllerle arıcılık arasında bir ilişki yoktur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

17. Türkiye'de yük ve yolcu trafiğinin en fazla olduğu liman İstanbul, Güney Marmara Bölümü ve Ege Bölgesi'nin ürünlerinin ihraç edildiği liman İzmir, Orta Doğu'ya yönelik transit liman Mersin ve daha çok turizm amaçlı kullanılan liman Antalya'dır. Dolayısıyla Karadeniz'deki Samsun limanı ile ilgili özellik verilmemiştir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Türkiye'de yaz turizminin en fazla geliştiği yerler Ege ve Akdeniz Bölgeleridir. Bu nedenle III ve IV numara ile gösterilen yerlerdeki havaalanlarında dönem dönem yaşanan yoğunluğun yaz turizmine bağlı olduğu söylenebilir. I ve II numaraları ile gösterilen havaalanlarında ise bulutlu gün sayısı fazla olduğu için yaz turizmi gelişmemiştir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

1. **Türkiye fiziki haritasında yeşil tonlarının fazla olduğu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Gerçek yüz ölçümü ile iz düşümsel yüz ölçümü arasındaki fark azdır.

B) Akarsuların akış hızı düşüktür.

C) Ulaşımda yaşanılan güçlükler azdır.

D) Yıllık sıcaklık farkı azdır.

E) Yamaç yağışları oluşumu fazladır.

2.

I. Yılda 3.000 saat güneşlenme süresi olan Akdeniz kıyısında denize girme süresi de uzundur.

II. Türkiye sıcak su kaynakları açısından dünyanın yedinci, Avrupa'nın birinci ülkesidir.

III. Türkiye akarsular üzerine kurulan barajlar sayesinde önemli ölçüde hidroelektrik enerji üretmektedir.

IV. Marmara Bölgesi'ndeki İstanbul ve Çanakkale Boğazları Karadeniz ile Akdeniz arasındaki ulaşımı sağlamaktadır.

V. Türkiye'de su ürünlerinin yaklaşık %90'ı denizlerden, %10'u göl ve akarsulardan elde edilir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisinde Türkiye'nin farklı bir konum özelliği etkili olmuştur?

A) I B) II C) III D) IV D) V

3. **Aşağıda verilen dağ ikililerinden hangisinde kalıcı karlara <u>daha fazla</u> rastlanır?**

A) Bey - Menteşe

B) Bolkar - Kaz

C) Küre - Canik

D) Ağrı - Cilo

E) Kaçkar - Erciyes

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin iklim özelliklerinden biri <u>değildir?</u>**

A) Batı Anadolu'da kıyı ile iç kesimler arasında iklim farkı azdır.

B) Dağlık ve engebeli alanlarda karasal iklim görülür.

C) Sıcaklık ortalamaları batıdan doğuya doğru azalır.

D) Karadeniz ve Güneydoğu'da bulunan ovalar arasında yıllık yağış tutarında büyük farklılıklar görülür.

E) Kıyı kesimde sıcaklık ve yağış koşulları iç kesimlere göre daha elverişlidir.

5. Dağlık ve engeli olan yerlerde nüfus ve yerleşme seyrek olmaktadır.

Buna göre aşağıda verilen illerden hangi ikisinde nüfus ve yerleşme diğerlerinden <u>daha seyrektir</u>?

A) Kayseri - Yozgat

B) Uşak - Afyon

C) Batman - Mardin

D) Edirne - Tekirdağ

E) Gümüşhane - Bayburt

uzmankariyer

6. **Aşağıdakilerden hangisi, daha kuzey enlemlerde yer almasına karşın, Karadeniz Bölgesi'nde kış sıcaklıklarının Doğu Anadolu Bölgesi'nden yüksek olmasının nedenlerinden biridir?**

A) Sıradağların bulunması

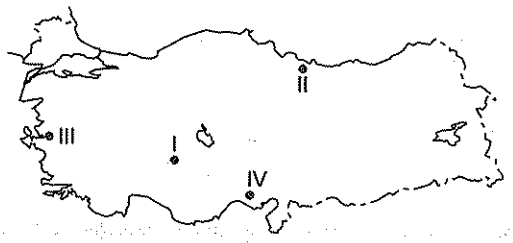
B) Karadeniz'e kıyısının bulunması

C) Güney sektörlü rüzgârlardan daha fazla etkilenmesi

D) Toplam yağış tutarının fazla olması

E) Bitki çeşitliliğinin fazla olması

7.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerde yetiştirilen ve Türkiye ekonomisinde önemli yeri olan tarım ürünleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Tütün	Pamuk	Buğday	Fındık
B)	Buğday	Fındık	Pamuk	Ayçiçeği
C)	Buğday	Fındık	Tütün	Pamuk
D)	Ayçiçeği	Tütün	Pamuk	Fındık
E)	Tütün	Buğday	Ayçiçeği	Pamuk

8. **GAP'la birlikte aşağıdaki bölgelerden hangisi pamuğun toplam üretimi bakımından ilk sıradaki yerini Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne bırakmıştır?**

A) Ege Bölgesi

B) Marmara Bölgesi

C) İç Anadolu Bölgesi

D) Akdeniz Bölgesi

E) Doğu Anadolu Bölgesi

9. **Aşağıdaki merkezlerden hangisinde çıkarılan yer altı kaynağının Türkiye'de elektrik santrallerinde ham madde olarak kullanıldığı <u>söylenemez</u>?**

A) Hamitabat'tan çıkarılan doğal gazın

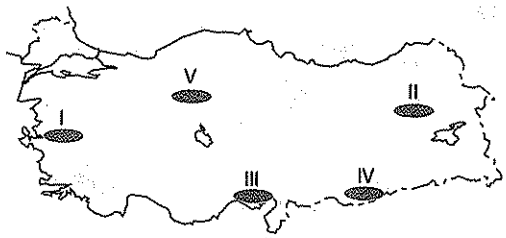
B) Eskişehir'den çıkarılan uranyumun

C) Soma'dan çıkarılan linyitin

D) Zonguldak'tan çıkarılan taş kömürünün

E) Denizli'de bulunan jeotermal kaynağın

10.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde benzer tarım ürünlerinin <u>daha geç</u> olgunlaşması beklenir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Karadeniz ve Akdeniz Bölgelerinde dağların denize paralel uzanması her iki bölgenin aşağıdaki kıyı özelliklerinden hangisini <u>etkilememiştir</u>?**

A) İç kesimlerle ulaşımı

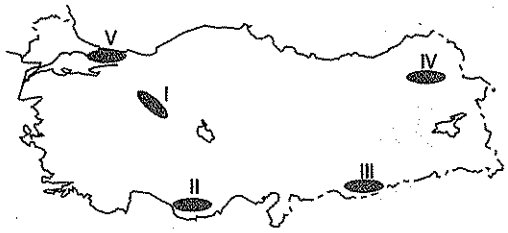
B) Korunaklı doğal liman sayısını

C) Ada ve yarımada sayısını

D) Gerçek kıyı uzunluğunu

E) Jeotermal kaynakların azlığını

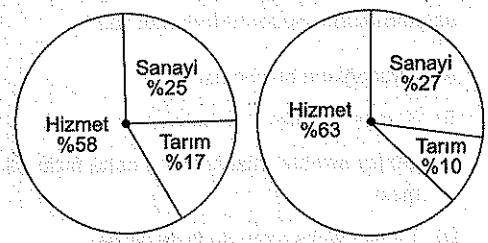
12.

Yıllık toplam yağışların mevsimlere dağılışında en büyük payın yaz mevsimine ait olduğu plato alanı yukarıda kaç numara ile gösterilmektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de 1990 ile 2008 yıllarında millî gelirin sektörlere göre dağılımı verilmiştir.

Yalnızca grafiklerdeki bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) 1990 yılında millî gelir içinde tarımın payı 2008 yılından daha fazladır.

B) Her iki dönemde de hizmet sektörünün millî gelir içindeki payı diğerlerinden fazladır.

C) Sanayi sektörünün millî gelir içindeki payı artmıştır.

D) İki dönem arasında millî gelir içinde sektörlerin paylarında en fazla değişim hizmet sektöründe gerçekleşmiştir.

E) 2008 yılında hizmet ve sanayinin millî gelir içindeki payında artış yaşanırken tarım sektöründe azalma yaşanmıştır.

14. **Türkiye'nin ihracat ve ithalat özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) En fazla ihracat Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır.

B) İhracat gelirleri, ithalat giderlerinden fazladır.

C) İhracat ürünlerinden en büyük pay sanayi ürünlerine aittir.

D) Bor ve krom ihracatta önemli yere sahip madenlerdir.

E) Fındık, kuru üzüm ve kuru incir önemli ihraç ürünleridir.

15. **Aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisinin Türkiye ekonomisine katkısı diğerlerinden daha azdır?**

A) Deniz balıkçılığı
B) Kıyı turizmi
C) Tarımsal üretim
D) Demir çelik endüstrisi
E) Maden çıkarımı

16. Türkiye 2008 yılı arazi kullanım oranları incelendiğinde nadasa bırakılan arazi payının %5,60 olduğu görülmüştür.

Buna göre bu oran içinde en fazla paya sahip olan bölgeler aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Akdeniz - Marmara
B) Ege - İç Anadolu
C) Karadeniz - Güneydoğu Anadolu
D) Doğu Anadolu - Akdeniz
E) Güneydoğu Anadolu - İç Anadolu

17. **Türkiye'de çıkarımı yapılan ve fosil yakıtlardan olan taş kömürü ile linyitin her ikisinin de kömür çeşidi olmasına rağmen kullanım alanlarının farklı olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dağılışlarının farklı olması
B) Kalorilerinin farklı olması
C) Rezervlerinin farklı olması
D) Devlet kontrolünde çıkarılmaları
E) Ekonomik değerlerinin farklı olması

18. Bir yörede yapılan turizm etkinliğinin türüne göre havaalanlarında iç ve dış hatlarda yoğunluğun yaşandığı dönemler farklılık göstermektedir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde bulunan havaalanlarında yaşanan yoğunluğun dönemi diğerlerinden farklıdır?

A) Antalya B) İzmir C) Muğla
D) Kayseri E) Denizli

1.E 2.A 3.D 4.B 5.E 6.B 7.C 8.A 9.B 10.B 11.E 12.D 13.D 14.B 15.A 16.E 17.B 18.D

1. Türkiye fiziki haritasında yeşil tonlarının fazla olduğu bir yer için öncelikle yükseltinin az olduğunu bilmemiz gerekir. Yükseltinin az olduğu yerlerde ise;
   - Gerçek ve iz düşümsel yüz ölçümleri arasındaki fark azdır.
   - Ulaşımda yaşanılan güçlükler az ve yol yapım maliyeti düşüktür.
   - Yıllık sıcaklık farkı düşüktür.
   - Eğim ve engebe az olduğu için akarsuların akış hızı ve hidroelektrik potansiyeli düşüktür. Çünkü yamaç yağışları dağların kıyıya paralel uzandığı ve yükseltinin fazla olduğu yerde daha çok görülmektedir. Buna göre yamaç yağışının oluşumunun fazla olduğu yerlerde kahverengi tonları bulunmaktadır.

   Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

2. Yılda 3.000 saat güneşlenme süresi olan Akdeniz Bölgesi'nde denize girme süresinin uzun olması Ekvator'a olan yakınlıkla yani Türkiye'nin matematik konumu ile açıklanırken sıcak su kayanakları, su gücünden enerji üretimi, önemli boğazların varlığı ve su ürünlerinin elde edildiği kaynaklar Türkiye'nin kendine has özellikleri yani özel konumu ile açıklanır.

   Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Ağrı Dağı 5.137 m yükseltisiyle Türkiye'nin en yüksek noktasıdır. Hakkâri'de bulunan Cilo Dağı ise 4.136 m yükseltiye sahiptir. Yükseltiye paralel olarak dağlardaki kalıcı karların arttığı göz önüne alındığında seçeneklerde kalıcı karlara en fazla Ağrı ve Cilo Dağlarında rastlanmaktadır.

   Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Türkiye'de Akdeniz, Karadeniz ve karasal olmak üzere üç farklı iklim tipi görülür. Bu iklim çeşitlerinin dağılışında özel ve matematik konum etkili olmaktadır. Ege Bölgesi'nde dağlar kıyıya dik uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında iklim farkı azdır. Türkiye'de yükselti batıdan doğuya doğru arttığı için doğuya doğru sıcaklık ortalamaları azalmaktadır. Karadeniz'de yıllık yağış tutarı denizellik ve dağların uzanışı nedeniyle fazla, Güneydoğu Anadolu'da ise azdır. Bu nedenle iki bölge arasında yağış tutarı farkı fazladır.

   Kıyı kesimlerde denizellik ve yükseltiye bağlı olarak yağış ve sıcaklık koşulları daha elverişlidir. Ancak "Dağlık ve engebeli alanlarda karasal iklim görülür." şeklinde bir iklim özelliği Karadeniz ve Akdeniz gibi dağlık ve engebeli alanlarda bu bölgelerle aynı ismi taşıyan iklimlerin görüldüğü düşünüldüğünde yanlış bir bilgi olur.

   Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Türkiye'de dağlık ve engebeli arazi yapısına sahip yerler olarak başta Karadeniz, Doğu Anadolu ve Akdeniz Bölgeleri gelmektedir. Karadeniz Bölgesi'nde ise özellikle Doğu Karadeniz Bölümü engebenin en fazla olduğu bölümdür. Yüzey şekillerinin dağlık ve engebeli olmasından dolayı da Gümüşhane, Bayburt, Rize, Artvin gibi merkezlerde nüfus ve yerleşme seyrektir.

   Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Karadeniz Bölgesi enlem olarak Doğu Anadolu Bölgesi'ne göre daha kuzeyde yer almakta ve buna bağlı olarak da Güneş ışınlarını daha eğik açılarla almaktadır. Güneş ışınlarını daha eğik açıyla almasına rağmen kış sıcaklıklarının Karadeniz'de fazla olmasında bölgenin denize kıyısının olmasının ve nemliliğin fazla olmasının etkisi bulunmaktadır. Nem ise aşırı ısınmayı ve soğumayı önlemekte olup sıcaklığı dengeleyici özelliğe sahiptir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

7. Türkiye haritası incelendiğinde I numaralı yer Konya olup yoğun olarak yetiştirilen ürün buğdaydır. II numara ile gösterilen yer Ordu olup yoğun olarak yetiştirilen ürün fındıktır. III numara ile gösterilen yer İzmir olup yoğun olarak yetiştirilen ürün tütündür. IV numara ile gösterilen yer Adana olup yoğun olarak yetiştirilen ürün pamuktur. Buna göre I - Buğday, II - Fındık, III - Tütün, IV - Pamuk şeklindedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. GAP, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bütün illeri ve bölge dışındaki Şırnak ve Kilis illerini de kapsayan bir projedir. Proje ile 22 baraj, 19 hidroelektrik santralinin yapılması ve 1,7 milyon hektar alanın sulanması amaçlanmaktadır. Bölgede sulu tarım alanlarının genişlemesiyle birlikte, pamuk, şeker pancarı, mısır ve pirinç gibi tarım ürünlerinin ekim alanında ve üretim miktarında artış yaşanmıştır. Özellikle pamuk üretiminde GAP'tan önce en fazla üretimin yapıldığı bölge Ege Bölgesi iken GAP'la birlikte Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

9. Uranyum ve toryum gibi kaynaklar nükleer santrallerde ham madde olarak kullanılmakta olup Türkiye'de nükleer santral bulunmadığı için bu madenlerin enerji kaynağı olarak kullanıldığı söylenemez.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

10. Tarım ürünlerinin olgunlaşması için sıcaklığa gereksinim duyulmaktadır. Haritada II numara ile gösterilen yer Doğu Anadolu Bölgesi'nde yükseltinin fazla olduğu bir yerdir. Yükseltinin fazla olması nedeniyle burada sıcaklık değerleri düşük olup tarım ürünleri de daha geç olgunlaşmaktadır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

11. Akdeniz ve Karadeniz Bölgelerinde dağlar kıyıya paralel olarak uzandığı için kıyı ile iç kesimleri arasında iklim farkı fazla, ulaşım zor, doğal liman sayısı az, limanların hinterlandı gelişmemiş, kıta sahanlığı dar, falez oluşumu ve kıyıların gerçek uzunlukları fazladır. Jeotermal kaynakların az olması ise kırıklı yapının az olmasıyla ilgili olup dağların kıyıya uzanışıyla ilgili değildir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. Bilgi gerektiren bu tür sorularda platoların coğrafi dağılışlarının yanı sıra iklim özelliklerini de bilmek gerekir. Haritada I numara ile gösterilen Haymana Platosu ile III numara ile gösterilen Gaziantep Platosu'nda karasal iklime bağlı olarak en fazla yağış ilkbaharda düşmekte yaz mevsimi ise sıcak ve kurak geçmektedir. II numara ile gösterilen Taşeli Platosu'nda da yazlar sıcak ve kurak geçerken en fazla yağış kış mevsiminde düşer. V numara ile gösterilen Çatalca - Kocaeli Platosu'nda karma iklim özellikleri yaşanmakta olup yazlar sıcak ve kurak geçer. IV numara ile gösterilen Erzurum - Kars Platosu'nda ise yükseltinin fazla olmasına bağlı olarak en fazla yağışlar yaz mevsiminde görülmektedir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

13. Grafiklerdeki veriler incelendiğinde 1990 yılı ile 2008 yılları arasında hizmet sektöründe %5'lik bir artışın, sanayi sektöründe %2'lik bir artışın ve tarım sektöründe %7'lik bir azalmanın olduğu görülmektedir. Bu durumda iki dönem arasında en fazla değişim tarım sektöründe yaşanmıştır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Ülkemizde ihracat gelirleri, ithalat giderlerinden fazla olmayıp çok daha düşüktür. Çünkü dışardan işlenmiş ve yarı işlenmiş ürünler satın alırken dışarıya ham madde ürünleri satmaktayız. Bu nedenle de ülkemiz dış ticaret açığı vermektedir. Diğer seçenekleri incelediğimizde en fazla ihracat %56'lık oranla Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır. İhracatta en büyük pay %93'le sanayi ürünlerine aittir. Fındık, kuru üzüm, kuru incir, antep fıstığı, kayısı bor ve krom önemli ihraç ürünlerimizdir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

15. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olmasına rağmen kıyı balıkçılığı;

- Kıyılarda kirliliğin fazla olması,
- Açık deniz balıkçılığının yapılmaması,
- Saklama koşullarının yetersiz olması,
- Kaçak avlanmaların yapılması

gibi nedenlerden dolayı gelişmemiştir. Tutulan balığın büyük bir kısmı ülke içinde tüketildiği için Türkiye ekonomisine katkısı az olmaktadır.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

uzmankariyer

16. Türkiye'de tarım arazileri bakımından en zengin olan İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri etraflarının dağlarla çevrili olması nedeniyle nemli hava kütlelerine kapalıdır. Bu nedenle her iki bölge de Türkiye'de en az yağışı almaktadır. Yağışın yetersiz olduğu yerlerde tarımda sulama sorunu ortaya çıkmakta ve sulamanın yapılmadığı yerlerde de topraklar nadasa bırakılmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

17. Tamamı Batı Karadeniz'den çıkarılan taş kömürü kalorisi yüksek olduğu için Ereğli ve Karabük'teki demir çelik fabrikalarında demirin ve çeliğin işlenmesinde kullanılırken Soma, Yatağan, Gökova, Afşin - Elbistan, Çan, Çayırhan, Tavşanlı gibi merkezlerden çıkarılan linyit kalorisi düşük olduğu için elektrik enerjisi üretiminde kullanılır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Kıyı turizminin yapıldığı yerlerde havaalanlarında iç ve dış hatlarda yoğunluk yaz döneminde yaşanmaktadır. Antalya, İzmir ve Muğla'da kıyı turizmi yaygın olduğu için yoğunluk yaz aylarında yaşanır. Denizli'de kıyı turizmi yapılmaz fakat ildeki Pamukkale'ye ziyaretler daha çok yaz mevsiminde yapılır. Ancak Kayseri Erciyes'te kış turizmi yapıldığı için yoğunluk kış aylarında olur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

uzmankariyer

1.

- 21 Haziran'da en uzun gündüz yaşanır.
- Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
- Toroslar'ın güney yamaçlarında kalıcı kar alt sınırı kuzey yamaçlara göre daha yüksektedir.
- Güneş İngiltere'den önce doğar ve batar.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Türkiye'nin coğrafi konumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

B) Orta kuşak ülkesidir.

C) Dönencelerin dışında bulunur.

D) Yer şekilleri çeşitliliği fazladır.

E) Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alır.

2. Ege Bölgesi'ndeki akarsuların yatak eğimlerinin az olması nedeniyle akış hızları ve enerji potansiyelleri düşüktür.

Buna göre, benzer bir durum aşağıdaki bölgelerden hangisindeki akarsular için daha fazla geçerlidir?

A) Marmara

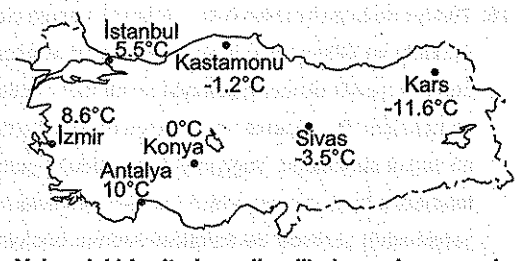
B) Karadeniz

C) Doğu Anadolu

D) Akdeniz

E) Güneydoğu Anadolu

3.

Yukarıdaki haritada verilen illerin ocak ayı sıcaklık ortalamalarının farklı olmasının nedenleri ile ilgili aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İzmir ve Antalya'da enlem

B) Sivas ve Kars'ta yükselti

C) Konya ve Kastamonu'da bakı

D) İstanbul ve Sivas'ta denizellik

E) Kastamonu ve Kars'ta karasallık

4. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de iç kesimlerin iklim ve özelliklerinden biri olarak gösterilemez?**

A) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması

B) Batıdan doğuya doğru kurak dönemin artması

C) Nem oranının düşük olması

D) Yıllık yağış miktarının düşük olması

E) Gece - gündüz sıcaklıklarının birbirine uzak olması

5. **Türkiye'de görülen doğal afetler içinde depremden sonra en fazla can ve mal kaybına neden olan sel için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) En fazla ilkbahar ve yaz aylarında görülür.

B) Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgeleri sel riskinin yüksek olduğu yerlerdir.

C) Doğal dengenin bozulduğu ve bitki örtüsünün tahrip edildiği yerlerde daha etkilidir.

D) En az şubat, kasım ve eylül aylarında görülür.

E) Karasallık derecesi yüksek alanlarda orografik yağışlar sonucu oluşurlar.

6. Türkiye'de 2008 yılında çalışan nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılımı şöyledir.

- Tarım %34
- Sanayi %22
- Hizmet %44

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi verilen bilgilerden çıkarılabilecek bir sonuçtur?

A) Hizmet sektörü içinde en fazla çalışan ulaşım sektöründedir.

B) Tarımda çalışan nüfusun büyük bölümünü kıyı bölgeler oluşturmaktadır.

C) Sanayi ve hizmet sektörü oranlarının fazla olması Türkiye'nin gelişmekte olduğunu gösterir.

D) Sanayide çalışanların önemli bir kısmı göç etmişlerdir.

E) Hizmet sektöründe çalışan nüfus oranı tarım ve sanayi sektörlerinin toplamından daha fazladır.

7. **Türkiye'nin kıyı kesiminde yer alan aşağıdaki yerlerden hangisi nüfus ve yerleşme özelliği bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) Taşeli Platosu

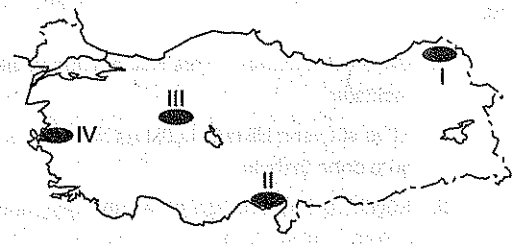
B) Yıldız Dağları

C) Bafra Deltası

D) Menteşe Yöresi

E) Biga Yarımadası

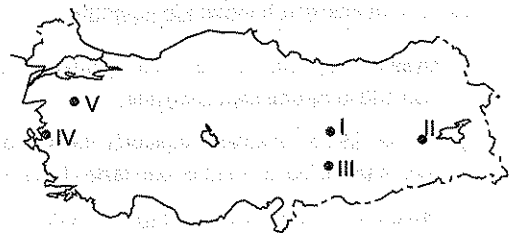
8.

Haritada numaralarla gösterilen taralı alanlardan hangisi yerleşme için diğerlerinden daha elverişli özelliklere sahiptir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

9.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisi, Türkiye'de demir rezervinin en fazla olduğu yerdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

uzmankariyer

10.

I. Daha çok Erzurum - Kars Bölümü'nde yapılmaktadır.

II. Et ve süt verimlilikleri küçükbaş hayvanlara göre daha fazladır.

III. Küçükbaş hayvancılığa göre daha yaygındır.

Türkiye'de büyükbaş hayvancılıkla ilgili yukarıda verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

11. Türkiye'de ormanlık alanların dağılışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kıyılarda dağların denize bakan yamaçları orman örtüsü bakımından zengindir.

B) GAP'la birlikte ormanların kapladığı alan Güneydoğu Anadolu'da, İç Anadolu'dan fazla olmuştur.

C) Ormanlık alanların dağılışı bölgelere göre farklılık göstermektedir.

D) Ormanların yarıdan fazlası denize kıyısı olan bölgelerde bulunmaktadır.

E) Kuzey kıyılarda orman alt sınırı düşük, güney kıyılarda orman üst sınırı yüksektir.

12.

I. Batman'daki petrol rafinerisi

II. Samsun'daki sigara fabrikası

III. Elazığ'daki ferrokrom tesisi

IV. Zonguldak'daki kâğıt fabrikası

V. İskenderun'daki demir çelik fabrikası

Yukarıdaki endüstri kuruluşlarından hangisi, işlendiği ham maddenin üretildiği çevrede kurulduğu söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Türkiye'de kar yağışlı gün sayısının ve karın yerde kalma süresinin batıdan doğuya doğru gidildikçe farklılık göstermesinde;

I. yükselti,

II. enlem,

III. bakı,

IV. denizellik - karasallık

etmenlerinden hangilerinin etkisi vardır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

14. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirlere yapılan yoğun göç faaliyetleri sonucunda aşağıdakilerden hangisinin meydana geldiği savunulamaz?

A) Yeşil alanların azalması

B) Çarpık kentleşmenin oluşması

C) Gecekondu semtlerinin meydana gelmesi

D) Mevcut altyapının yetersiz kalaması

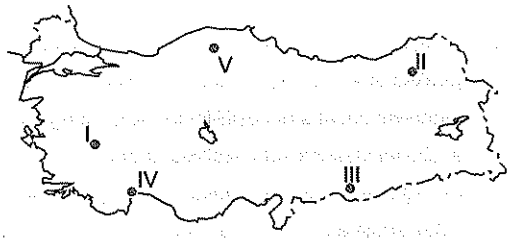
E) Sanayide iş gücü açığının artması

15. Türkiye'de bazı havaalanlarında kış turizmi nedeniyle aralık ve şubat dönemlerinde iç ve dış hatlar yolcu sayısında artış yaşanır.

Aşağıdaki illerden hangisinde yer alan havaalanlarında bu tür bir artış söz konusu değildir?

A) Kayseri B) Erzurum C) Antalya D) İzmir E) Samsun

16.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde şeker pancarının atık maddesine dayalı besi ve ahır hayvancılığı gelişmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. 2010 yılında Türkiye'deki dört büyükşehirde bulunan havaalanlarına gelen ve giden yolcuların iç ve dış hatlara göre oransal dağılımının gösterildiği bir grafikten aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Hangi havaalanında iç hat yolcularının fazla olduğuna

B) İç ve dış hatlar arasındaki oransal farkın en fazla olduğu havaalanına

C) Dış hatlardan gelen yolcuların sayısına

D) Hangi havaalanının daha işlek olduğuna

E) Dış hat oranlarının hangi şehirlerde birbirine yakın olduğuna

18. Antalya Ovası'nda yetiştirilen mısırın yerini Konya Ovası'nda buğdayın almasında aşağıdakilerden hangisi daha fazla etkildir?

A) Yağış türü

B) Yıllık yağış tutarı

C) Sulama olanakları

D) Güneşli gün sayısı

E) Toprak özellikleri

1.D 2.A 3.C 4.B 5.E 6.C 7.C 8.D 9.A 10.C 11.B 12.E 13.B 14.E 15.D 16.A 17.C 18.C

1. Türkiye 26° - 45° Doğu meridyenleri ile 36° - 42° Kuzey paralelleri arasında yer alır. Buna bağlı olarak Türkiye;
   - Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
   - Orta kuşak ülkesidir.
   - Dönencelerin dışında bulunur.
   - Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alır bilgilerine ulaşmak mümkündür.

   Soruda verilen öncülleri ele aldığımızda ;
   - 21 Haziran'da en uzun gündüzün yaşanması bulunduğu yarım küreyi
   - Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması orta kuşakta yer aldığı
   - Dağların güney yamaçlarındaki kalıcı karların alt sınırının kuzey yamaçlarından yüksek olması bakı yönünün güney olduğunu ve dönencelerin dışında yer aldığı
   - Güneş'in İngiltere'den önce doğup batması ise başlangıç meridyeninin doğusunda yer aldığı bilgilerini vermektedir.

   Ancak yüzey şekilleri çeşitliliğinin fazla olması bilinen jeolojik süreçlerden etkilenme dönemi ve biçimiyle ilgili olup Türkiye'nin özel konumunun bir sonucudur.

   Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

2. Ege Bölgesi'ndeki akarsular (Bakırçay, Gediz, B. Menderes, K. Menderes) graben alanları içinde aktıkları için yatak eğimleri az, bunun sonucunda enerji potansiyelleri düşüktür.

   Benzer bir durum ise Marmara Bölgesi'nde söz konusudur. Çünkü Marmara Bölgesi Türkiye'de yükselti ortalamasının en düşük olduğu bölgedir. Bu nedenle bölgedeki akarsuların yatak eğimleri az ve enerji potansiyelleri de düşüktür.

   Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

3. Soruda verilen illerin ocak ayı sıcaklık ortalamalarının farklı olmasının nedenlerini şöyle açıklayabiliriz.
   - İzmir ve Antalya: Her ikisi de kıyıda yer alır, özel konum şartları benzerdir, farklılığın nedeni Ekvator'a uzaklıklarının farklı olması yani enlemdir.
   - Sivas ve Kars: Her ikisi de iç kesimde yer alır fakat Kars'ın yükselti ortalaması Sivas'tan fazladır.
   - İstanbul ve Sivas: İstanbul kıyıda, Sivas ise iç kesimde yer alır. Bu nedenle sıcaklarının farklı olmasının nedeni denizellik ya da karasallıktır.
   - Kastamonu ve Kars: Kastamonu kıyıda, Kars ise iç kesimde yer alır. Bu nedenle sıcaklıklarının farklı olması karasallıkla açıklanır.

   Ancak Konya ve Kastamonu arasındaki sıcaklık farkı Güneş'e dönüklük olarak bilinen bakı etkisiyle değil, denizellik ya da karasallıkla açıklanabilir. Çünkü Türkiye'de bakı yönü bütün illerde güneydir.

   Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

4. Türkiye'nin iç kesimlerinde karasal iklim şartları hüküm sürmekte olup kurak dönemleri fazladır. Fakat batıdan doğuya doğru yükselti arttığı için sıcaklık azalmakta ve bağıl nem oranı artmakta ve özellikle Erzurum-Kars Bölümü yazın bol yağış almaktadır. Bu nedenle kurak dönemin batıdan doğuya doğru arttığı söylenemez.

   Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

5. Türkiye, gerek jeolojik oluşumun geç tamamlanması gerekse iklim ve yer şekilleri çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle doğal afet çeşitliliğinin fazla olduğu bir ülkedir. Doğal afetler içinde özellikle deprem ve sel olayları sık yaşanmaktadır. Sel felaketleri ile ilgili olarak;
   - Kar erimeleri ve yağışlar nedeniyle daha çok ilkbahar ve yaz aylarında görülür.
   - Oluşumunda doğal dengenin bozulmasının etkisi büyüktür.
   - Karadeniz, Akdeniz ve Marmara Bölgeleri yağışlar ve arazi yağışı nedeniyle riskin yüksek olduğu yerlerdir şeklindeki bilgiler doğrudur.

Fakat özellikle iç kesimlerde karasallık derecesinin yüksek olduğu yerlerde sel oluşumunun nedeni sağanak yağışlar olarak nitelendirilen az zamanda toprağa çok fazla suyun düştüğü konveksiyonel yağışlardır. Orografik yağışlar kıyıda etkili olup iç kesimlerde değil kıyılarda sele neden olurlar.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

6. Bir ülkede çalışan nüfusun sektörel dağılımı ülkenin gelişmişliği hakkında bilgi vermektedir. Şöyle ki eğer hizmet ve sanayi sektöründe çalışan nüfus fazla, tarımda çalışan nüfus az ise ülke gelişmiş ya da gelişmekte olan bir ülkedir. Tarımda çalışan nüfusun fazla; hizmet ve sanayide çalışan nüfusun az olduğu ülkeler ise gelişmemiş olarak nitelendirilir. Buna göre Türkiye'de hizmet sektöründe çalışan nüfusun tarım sektöründe çalışan nüfustan fazla olduğu görülmekte olup Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olduğu söylenebilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

7. Türkiye'de kıyılar iklim, toprak ve ekonomik koşullar bakımından elverişli olduğu için nüfus ve yerleşme daha çok kıyılarda toplanmıştır. Ancak Teke-Taşeli Platosu karstik yapıda; Menteşe Yöresi, Yıldız Dağları ve Biga Yarımadası dağlık ve engebeli olduğu için nüfusun seyrek olduğu yerlerdir. Ancak Bafra Deltası verimli tarım alanları olup burada nüfus ve yerleşme fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

8. Ülkemizde nüfus ve yerleşmenin dağılışında doğal ve beşerî etmenler etkili olmaktadır. Haritada I numara ile gösterilen Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu'nun kuzeyinde yer şekilleri dağlık ve engeli olduğu için III numara ile gösterilen Tuz Gölü çevresinde iklim şartlarının elverişsiz olması nedeniyle nüfus ve yerleşme azdır. Ancak II numara ile gösterilen Adana ile IV numara ile gösterilen İzmir çevresinde yer şekilleri sade, iklim elverişli, tarım alanları fazla ve sanayi gelişmiş olduğu için yerleşmeler yoğundur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

9. Ağır sanayinin ham maddesi olan demir ülkemizde en fazla, haritada I numara ile gösterilen Sivas-Divriği'de çıkarılmaktadır. Rezervinin en fazla olduğu yer de yine burasıdır. Demirin çıkarıldığı diğer yerler ise Malatya (Hekimhan-Hasançelebi) Balıkesir (Edremit) ve Sakarya'dır (Çamdağı).

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

10. Türkiye'de özellikle Erzurum - Kars ve Doğu Karadeniz'de yaygın olan büyükbaş hayvancılık, bozkırların geniş yer kapladığı Anadolu'da yaygın bir ekonomik etkinlik olan küçükbaş hayvancılığa göre daha az yapılmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

11. Türkiye'de ormanlık alanlar en fazla Karadeniz'de, en az ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer kaplamaktadır. GAP bir tarımsal sulama ve enerji projesi olup ormanlık alanların artırılmasına yönelik yapılan bir çalışma değildir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

12. Sanayi kuruluşlarının yerinin belirlenmesinde ham maddeye yakınlık, enerji sağlamada kolaylık, iş gücünün fazla ve pazarlama olanaklarının elverişli olması önemlidir. Öncüllerde verilenlere göre Batman'da petrol çıkarıldığı için petrol rafinerisi ham maddeye yakın yerde kurulmuştur. Samsun'da tütün yetiştirildiği için benzer bir durum söz konusudur. Elazığ-Guleman'da krom çıkarılır ve Zonguldak'ta orman alanları geniş yer kaplar. Bu nedenle bu iki merkezde de endüstri kuruluşları ham maddeye yakın yerlerde kurulmuştur. Ancak İskenderun çevresinde demir çıkarılmaz. Burada demir çelik fabrikasının kurulmasında ulaşım ve enerji kaynaklarına yakınlık etkili olmuştur.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. Kar, sıcaklığın sıfır derecenin altına düştüğü zamanlarda gerçekleşen yağış biçimidir. Kar yağışlı gün sayısı ile karın yerde kalma süresinin ülkemizde batıdan doğuya doğru artış göstermesinde yükselti ve karasallığa bağlı olarak sıcaklıkların azalması etkili olmaktadır.

uzmankariyer

Enlem durumları ise ülkemizde kuzey - güney yönünde kar yağışlı gün ve karın yerde kalma süresinin farklılık göstermesinde etkilidir. Bakı ise bir dağ yamacının kuzey ve güney yamaçlarındaki karın yerde kalma sürelerini etkilemektedir.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

14. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Kocaeli gibi büyükşehirde sanayi ve endüstrinin gelişmiş olması nedeniyle iş imkânları fazladır. Kırsal kesimlerde ise iş imkânlarının yetersiz olması ve geçim sıkıntılarına bağlı olarak büyükşehirlere yoğun göçler yaşanmaktadır. Gecekondu tipi evlerin oluşturduğu semtler meydana gelir. Artan nüfusla birlikte sanayi kuruluşları şehir merkezlerinde kaldığı için çarpık kentleşme yaşanmaktadır. Su, elektrik ve kanalizasyon sistemleri artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalır. Ancak sanayide iş gücü fazlası oluşur. Bunun sonucunda kentlerde işsizlik oranı artmaktadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

15. Ülkemizde kış turizminin yapıldığı başlıca yerler,

Isparta - Davraz
Kayseri - Erciyes
Kars - Sarıkamış
Bolu - Kartalkaya
Kocaeli - Kartepe
Bursa - Uludağ
Antalya - Saklıkent
Çankırı - Ilgaz
Ankara - Elmadağ
Samsun - Ladik'tir.

Buna göre seçeneklerde verilen illerden Erzurum, Antalya, Samsun ve Kayseri illerinde kış turizmine bağlı olarak havaalanlarında kış döneminde iç ve dış hatlarda yolcu artışı yaşanır. Ancak İzmir ve çevresinde kış turizmi yapılan yer olmadığı için aralık ve şubat dönemlerinde yolcu artışı yaşanmaz.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

16. Türkiye'de özellikle iç bölgelerde yaygın olan şeker pancarının posasından küspe elde edilmektedir. Bu nedenle şeker pancarı yetiştirilen yerlerin çevresinde besi ve ahır hayvancılığı da gelişme göstermiştir. Haritadaki I numaralı yer olan Uşak bu duruma örnek olup yine Afyonkarahisar, Kayseri gibi kentler de örnek olabilir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Bu tür oransal dağılışın verildiği grafiklerden sayı ya da miktarın tespit edilemediğini bilmemiz gerekmektedir. Buna göre dört merkeze ait havaalanlarına ait gelen ve giden yolcuların iç ve dış hatlara göre oransal dağılımından iç ve dış hatlardan gelen veya giden yolcu sayısına ulaşılamaz. Ancak oran söylenebilir. Diğer seçenekleri incelediğimizde hangi havaalanında iç hat yolcu oranının fazla ya da az olduğu, oransal farkın en fazla ya da en az olduğu, hangi havaalanının daha işlek olup olmadığı ve hangi şehirlerdeki havaalanlarının dış hat oranlarına birbirine yakın vaya uzak olduğu bilgilerine ulaşılabilir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

18. Mısır, her mevsim yağışa ihtiyaç duyan, yağışın yeterli olmadığı yerlerde ise sulamaya bağlı olarak yetişen bir tarım ürünüdür. Buğday ise gelişme döneminde yağışa olgunlaşma döneminde ise sıcaklığa ihtiyaç duyar. Buna göre Antalya Ovası'nda yetiştirilen mısırın yerini Konya Ovası'nda buğdayın almasında iki ovada sulama olanaklarının farklı olması temel etkendir.

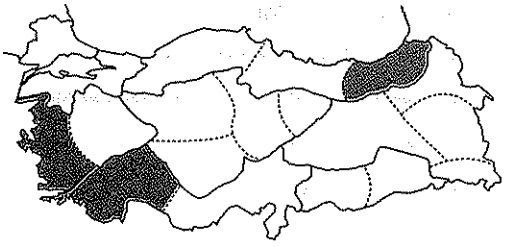
Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

1. 40° Kuzey enleminde yer alan Ankara'da 21 Haziran'da 14 saat gündüz, 10 saat gece yaşanırken; 21 Aralık'ta 10 saat gündüz, 14 saat gece yaşanmaktadır.

Buna göre Ankara'nın coğrafi konumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Hangi yarım kürede bulunduğuna
B) Başlangıç meridyenine göre konumuna
C) Ortalama yüksekliğine
D) İklim özelliklerine
E) Bulunduğu saat dilimine

2.

Aşağıdakilerden hangisi haritada taralı olarak gösterilen bölümlerin yer şekilleri bakımından ortak özelliklerinden biridir?

A) Dağların kıyıya uzanış doğrultusu
B) Karstik alanların yaygınlığı
C) Sönmüş volkanların bulunması
D) Dağların uzanış yönü
E) Delta ovalarının varlığı

3. **Türkiye'deki bir akarsuyun aylık ortalama akım değerlerini gösteren bir grafikten aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?**

A) En fazla su taşığı aya
B) Rejiminin düzenli olup olmadığına
C) Taşıdığı ortalama su miktarına
D) Yatak eğimine
E) Debisinin en düşük olduğu mevsime

4.

Haritada numaralarla gösterilen termik santrallerden hangisi yenilebilir enerji kaynağı ile çalışmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Türkiye'de yağış ve sıcaklık dağılışı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Karadeniz kıyıları Akdeniz kıyılarından fazla yağış alır.
B) Kış döneminde en yüksek sıcaklıklar Güneydoğu Anadolu'dadır.
C) Batıdan doğuya doğru genel olarak sıcaklıklar azalır.
D) En az yağış Tuz Gölü çevresinde görülür.
E) Erzurum - Kars Bölümü yaz döneminde bol yağış alır.

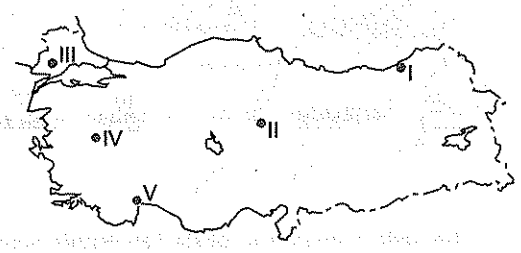
6.

I. Tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi
II. Orman üst sınırı
III. Deniz turizmine elverişli sürenin uzunluğu
IV. Kış sıcaklıkları
V. Yıllık yağış tutarı

Yukarıdaki iklim özelliklerinden hangisinin Ege ve Marmara Bölgelerinde enlem etkisine bağlı olarak değiştiği söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Haritada numaralarla gösterilen yerlerden hangisinde bitki örtüsü geniş yapraklı orman, karışık yapraklı orman, iğne yapraklı orman ve dağ çayırı şeklinde uzanmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

I. İstanbul
II. Muğla
III. Kayseri
IV. Bursa
V. Antalya

Yukarıdaki illerin hangisinde yıl içinde turizme bağlı nüfus değişiminin diğerlerinden daha az olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin nüfus ve yerleşme özelliklerinden biri olarak gösterilemez?

A) Kıyılar genel olarak sık nüfuslanmıştır.
B) Dağlık ve engebeli arazilerde dağınık yerleşme görülür.
C) Batı Anadolu Fay Hattı boyunca nüfuslanma azdır.
D) Ova ve plato alanlarında yerleşmeler toplu özellik gösterir.
E) Nüfus hareketleri daha çok doğudan batıya doğru gerçekleşir.

10. Konya'nın nüfusunun Ordu'dan fazla olmasına rağmen aritmetik nüfus yoğunluğunun daha az olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Yer şekillerinin sade olmasıyla
B) Tahıl üretiminin fazla olmasıyla
C) Tarih ve kültürel değerlerin fazla olmasıyla
D) Kapladığı alanın fazla olmasıyla
E) Ulaşım açısından önemli kavşak noktasında olmasıyla

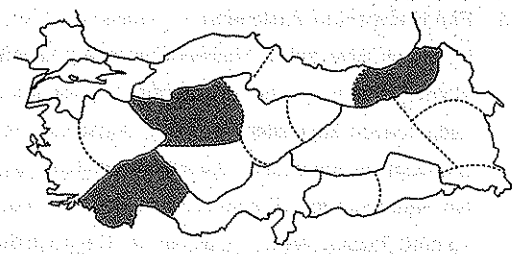
11. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de nüfusun az olduğu Hakkâri, Kırklareli, Bayburt gibi kentlerin sorunları arasında gösterilemez?

A) Altyapı yetersizliği
B) Endüstri kuruluşlarının azlığı
C) Sağlık ve eğitim koşullarının yetersizliği
D) İş imkânlarının azlığı
E) Yağışın azlığı

12. Aşağıdakilerden hangisi, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu Bölgelerinde tarla tarımında birim alandan elde edilecek ürün miktarını artıracak en önemli çalışmadır?

A) Tohum ıslahı çalışmaları
B) Gübre kullanımının artırılması
C) Nöbetleşe ekimin yaygınlaşması
D) Makine kullanımının artırılması
E) Sulama koşullarının artırılması

13.

Haritada taralı olarak gösterilen bölümlerde yapılmayan hayvancılık türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Büyükbaş hayvancılık
B) Küçükbaş hayvancılık
C) Arıcılık
D) İpek böcekçiliği
E) Balıkçılık

14.

I. İklim koşulları
II. Sermaye
III. Yüzey şekilleri
IV. Teknik eleman ve malzeme

Yukarıdakilerden hangilerinin Türkiye'nin bütün bölgelerinde ulaşımı olumsuz etkilediği söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve IV

15. **Türkiye'de yükselti ortalamasının fazla olmasının aşağıdaki ekonomik faaliyetlerin hangisinin gelişimininde etkisi yoktur?**

A) Arıcılık
B) Enerji üretimi
C) Büyükbaş hayvancılık
D) Kış turizmi
E) Maden çıkarımı

16. **Ege Bölgesi'ndeki bazı endüstri kollarına ait fabrikaların kuruluş yerlerinin belirlenmesinde etkili olan etmenlerden yanlış olanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Petrol rafinerisi - Ham madde
B) Pamuklu dokuma - Ham madde
C) Sigara - Ulaşım
D) Bitkisel yağ - Ham madde
E) Seramik - Pazarlama

17. **Konya ve Erzurum'da aynı dönemde ekimi yapılan aynı tarım ürününün hasat dönemlerinin farklılık göstermesinde temel neden aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yüzey şekillerinin farklı olması
B) Ortalama yükseltilerinin farklı olması
C) Bulundukları bölgenin farklı olması
D) Tarım alanlarının farklı olması
E) Toprak çeşitlerinin farklı olması

18. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de köylerin toplu ya da dağınık olmasını etkileyen faktörlerden biri değildir?**

A) Yüzey şekilleri
B) Bitki örtüsü
C) Yer altı kaynakları
D) Su kaynakları
E) İklim koşulları

uzmankariyer

1.A 2.D 3.D 4.A 5.B 6.E 7.A 8.C 9.C 10.D 11.E 12.E 13.D 14.C 15.E 16.A 17.B 18.C

DENEMEYE DEĞER 35

DENEME SINAVI 35 ÇÖZÜMLER

1. 21 Haziran tarihinde Kuzey Yarım Küre'de en uzun gündüz, 21 Aralık tarihinde ise en uzun gece yaşanmaktadır. Ankara'nın 21 Haziran tarihinde gündüz süresinin 12 saatten fazla olması Kuzey Yarım Küre'de yer aldığını göstermektedir. Yani gece-gündüz süreleri enleme bağlıdır, enlem özellikleri de bir yerin hangi yarım kürede yer aldığı hakkında bilgi vermektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

2. Haritada Türkiye'nin kıyı kesimlerinde yer alan Doğu Karadeniz, Antalya ve Kıyı Ege Bölümleri gösterilmiştir. Verilen üç bölümde de dağlar doğu-batı doğrultusunda uzanır. Diğer seçenekleri incelediğimizde dağların kıyıya uzanış doğrultusu Doğu Karadeniz ve Antalya'da kıyıya paralel iken Kıyı Ege'de diktir. Karstik alanlar Antalya Bölümü'nde yaygın olup Kıyı Ege'de Denizli çevresinde bulunur fakat Doğu Karadeniz'de karstik alana rastlanmaz. Sönmüş volkan sadece Kıyı Ege'de Manisa'da bulunurken diğerlerinde bulunmaz. Delta ovaları Kıyı Ege'de dağların kıyıya dik uzanmasına bağlı olarak fazla iken Doğu Karadeniz ve Antalya Bölümlerinde yoktur.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

3. Herhangi bir grafik verilmeden hayali bir grafik oluşturarak yorumlanması istenilen sorular KPSS'de son yıllarda karşımıza çıkmaktadır. Bu tarz sorularda hemen zihnimizden bir grafik oluşturup o grafiği yorumlamamız gerekir. Buna göre bir akarsu grafiğinden;
   - En fazla veya en az su taşıdığı dönem
   - Rejim
   - Taşıdığı ortalama su miktarı
   - Su seviyesine bakılarak debisinin yüksek veya düşük olduğu dönemler çıkarılabilir. Fakat akış hızı, yatak eğimi gibi bilgiler için akarsuyun bulunduğu yerin yüzey şekillerinin bilinmesi gerekir.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

4. Enerji kaynakları yenilenebilir ve yenilemeyen kaynaklar olarak ikiye ayrılır. Yenilenebilen enerji kaynakları akarsu, rüzgâr, güneş ve jeotermal kaynaklardır. Yenilenemeyen kaynaklar ise petrol, doğal gaz, kömür, uranyum ve toryumdur. Buna göre haritada gösterilen yerlerdeki termik santrallerden Çatalağzı'nda taş kömürü tozları, Afşin - Elbistan ve Çayırhan'da linyit, Hamitabat'ta ise doğal gaz kullanılmakta olup yenilenemeyen ham maddeyle enerji üretirler. Ancak Sarayköy'de jeotermal kaynakla (buhar gücü) enerji üretimi yapılmakta olup yenilenebilir özelliğe sahiptir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

5. Türkiye'de kış sıcaklıkları enlem ve denizelliğin etkisiyle en fazla Akdeniz'de olup Güneydoğu Anadolu Bölgesi yaz sıcaklıklarının en fazla olduğu bölgedir. Ayrıca Akdeniz Bölgesi'nde seracılığın gelişmiş olması bölgede kış sıcaklıklarının fazla olduğunun kanıtıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

6. Enlem etkisi kuzey-güney doğrultusunda değişen özellikler ile açıklanabilir. Buna göre tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, orman üst sınırı, deniz turizmi için elverişli süre, kış sıcaklıkları gibi özellikler enlemle ilgili olup Ege ile Marmara'da farklılık göstermektedir. Yıllık yağış tutarı ise enlemle değil, özel konum şartları ile ilgilidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

7. Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi yağış ve sıcaklık özellikleri ile açıklanmaktadır. Haritada gösterilen yerlerden yağışın en fazla olduğu ve buna bağlı olarak geniş yapraklı ormanların geniş alan kapladığı yer I. numara ile gösterilen Doğu Karadeniz Bölümü'dür. Bölümde yükselti artışına bağlı olarak sıcaklıklar azalmakta bu nedenle de bitki örtüsü karışık, iğne yapraklı ormanlar ve ormanın yetişmediği yerlerde ise çayırlar şeklinde dağılış göstermektedir.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

8. Turizm çeşitliliği ne kadar fazla olursa yaşanan nüfus değişimi de o kadar fazla olur. Buna göre Kayseri'de kış turizmine bağlı olarak nüfus değişimi yaşanmakta iken İstanbul, Bursa, Antalya ve Muğla'da turizm çeşitliliği fazla olduğu için yıl içinde turizme bağlı olarak nüfus miktarlarındaki değişimler fazladır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

9. Batı Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan graben ovaları tarım açısından elverişli olduğu için nüfus ve yerleşme fazladır. Ayrıca yörede dağların kıyıya dik uzanmasına bağlı olarak denizin nemli havası yaklaşık 200 km kadar içerilere sokulabilmektedir ve elverişli iklim koşulları da nüfus ve yerleşmenin fazla olmasında etkili olmaktadır.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

10. Aritmetik nüfus yoğunluğu toplam nüfusun yüz ölçümüne bölünmesiyle elde edilmektedir. Buna göre Konya'da nüfus fazla iken nüfus yoğunluğunun Ordu'dan az olması Konya'nın yüz ölçümünün geniş olmasıyla açıklanmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

11. Hakkâri, Kırklareli ve Bayburt Türkiye'de nüfusun az olduğu yerler olup üç ilde de altyapı, eğitim, sağlık yetersizliği ve endüstri kuruluşları ile iş imkânlarının azlığı temel sorunlardır. Fakat yağışların azlığı sorun olarak gösterilemez çünkü bu kentlerin yıllık yağış tutarları az değil, fazladır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

12. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde tarımın en önemli sorunu sulamadır. Bu nedenle her iki bölgede sulamanın yaygınlaştırılması tarım alanlarında birim alandan alınan ürün miktarını artıracak en önemli çalışmadır.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

13. İpek böcekçiliği Türkiye'de en çok Bursa, Bilecik ve Gaziantep çevresinde yapılmaktadır. Haritada gösterilen yerlerden olan Doğu Karadeniz'de büyükbaş hayvancılık, arıcılık ve balıkçılık; Antalya'da küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve balıkçılık; Yukarı Sakarya'da ise küçükbaş hayvancılık ve arıcılık yapılmaktadır.

Doğru yanıt "D" seçeneğidir.

14. Ulaşımı etkileyen faktörleri doğal, beşerî ve ekonomik faktörler olarak sınıflayabiliriz. Özellikle doğal faktörler içinde bulunan yüzey şekilleri ulaşımı çok fazla etkilemektedir. Türkiye'de Karadeniz, Akdeniz ve Doğu Anadolu Bölgelerinde yer şekillerinin temel olarak dağlık ve engebeli olması ulaşımlarını olumsuz etkilerken İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Marmara'da sade yer şekilleri ulaşımı olumlu etkilemektedir. Fakat iklim, sermaye ve teknik konular bütün bölgelerde ulaşımı olumsuz etkilemektedir.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.

15. Türkiye ortalama yükseltinin fazla ve yükseltinin batıdan doğuya doğru arttığı fiziki bir yapıya sahiptir. Ülkemizde yükselti, eğim ve engebenin fazla olmasına bağlı olarak bazı yerlerde tarım alanları az, bu nedenle arıcılık faaliyetleri fazladır. Yükseltiye bağlı sıcaklıklar azalmakta ve yaz yağışları görülmektedir. Yaz yağışlarının görüldüğü yerlerde de çayırlar bulunur ve büyükbaş hayvancılık gelişmiştir. Kış turizmi yapılan tesislerin varlığı yine yükseltinin fazla olmasının bir sonucudur. Ancak maden çıkarımı yükselti, eğim ve engebe ile değil, jeolojik çeşitliliğin fazla olması ve buna bağlı olarak maden çeşit ve rezervinin fazlalığıyla ilgilidir.

Doğru yanıt "E" seçeneğidir.

16. Ege Bölgesi'nde, petrol rafinerisi İzmir Aliağa'da bulunmaktadır. İzmir'de petrolün çıkarılmadığı ve ithal edildiği düşünülürse petrol rafinerisinin kurulması ham maddeyle değil, daha çok pazarlama koşullarına bağlıdır. Pamuklu dokuma, sigara, bitkisel yağ ve seramik endüstrisi bakımından ise hem ham maddenin varlığı hem de pazar ve ulaşım koşullarının elverişli olması bölgede bu endüstri tesislerinin kurulmasında etkili olmuştur.

Doğru yanıt "A" seçeneğidir.

17. Tarım ürünleri yetişme döneminde yağışa, olgunlaşma döneminde de sıcaklığa ihiyaç duyarlar. Buna göre Konya'da yaz sıcaklıkları fazla Erzurum'da ise azdır. Bu durumun temel nedeni ise yükselti ortalamalarının farklı olmasıdır.

Doğru yanıt "B" seçeneğidir.

18. Türkiye'de en yaygın yerleşme türü olan köylerin toplu veya dağınık özellikte olmasında yüzey şekilleri, iklim koşulları, bitki örtüsü ve su kaynakları belirleyicidir. Yer şekillerinin dağlık ve engebeli, su kaynaklarının fazla olduğu yerlerde köyler dağınık hâlde bulunan evlerden oluşurken yer şekillerinin sade ve su kaynaklarının az olduğu yerlerde toplu köy yerleşmeleri görülür. Yer altı kaynaklarının dağılışı ile yerleşme yapısı arasında ilişki yoktur.

Doğru yanıt "C" seçeneğidir.